Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.10.2018
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	01.03.2019
Avaldamismärge:	RT I, 22.03.2018, 4

Võlaõigusseadus[1]

Vastu võetud 26.09.2001
RT I 2001, 81, 487
jõustumine 01.07.2002

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
05.06.2002	RT I 2002, 53, 336	01.07.2002, osaliselt 01.09.2002, 01.01.2003 ja 01.07.2003
terviktekst RT paberkandjal	RT I 2002, 60, 374	
19.11.2003	RT I 2003, 78, 523	27.12.2003
11.02.2004	RT I 2004, 13, 86	15.04.2004
22.04.2004	RT I 2004, 37, 255	01.05.2004
20.10.2004	RT I 2004, 75, 522	10.11.2004
08.12.2004	RT I 2004, 87, 593	01.01.2005
08.12.2004	RT I 2004, 90, 616	01.01.2005
15.06.2005	RT I 2005, 39, 308	01.01.2006
19.10.2005	RT I 2005, 61, 473	01.01.2006
11.10.2007	RT I 2007, 56, 375	12.12.2007
19.11.2008	RT I 2008, 54, 304	27.12.2008
10.12.2008	RT I 2008, 59, 330	01.01.2009
25.02.2009	RT I 2009, 18, 108	01.05.2009
18.11.2009	RT I 2009, 60, 395	01.07.2010
17.12.2009	RT I 2010, 2, 3	22.01.2010
28.01.2010	RT I 2010, 7, 30	26.02.2010
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
30.09.2010	RT I 2010, 77, 590	23.02.2011, osaliselt 01.07.2011
17.11.2010	RT I, 06.12.2010, 1	05.04.2011
25.11.2010	RT I, 21.12.2010, 1	31.12.2010
12.01.2011	RT I, 04.02.2011, 1	05.04.2011
20.01.2011	RT I, 04.02.2011, 2	23.02.2011, osaliselt 05.04.2011 ja 01.07.2011
09.06.2011	RT I, 29.06.2011, 1	30.06.2011
16.06.2011	RT I, 08.07.2011, 6	18.07.2011
14.11.2012	RT I, 03.12.2012, 1	01.05.2013
20.03.2013	RT I, 05.04.2013, 1	15.04.2013
23.05.2013	RT I, 11.06.2013, 3	01.07.2013
15.11.2013	RT I, 29.11.2013, 1	09.12.2013

12.12.2013	RT I, 31.12.2013, 1	13.06.2014, osaliselt 10.01.2014; seaduse 20. peatükis asendatud läbivalt sõna „pakkuja” sõnaga „ettevõtja” vastavas käändes
26.03.2014	RT I, 11.04.2014, 1	01.10.2014
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused.
18.02.2015	RT I, 11.03.2015, 1	01.10.2015
18.02.2015	RT I, 12.03.2015, 5	01.07.2015
18.02.2015	RT I, 23.03.2015, 2	01.10.2015
18.02.2015	RT I, 23.03.2015, 3	01.07.2015
10.06.2015	RT I, 07.07.2015, 1	01.01.2016
23.02.2016	RT I, 11.03.2016, 1	21.03.2016, osaliselt 01.07.2016
14.12.2016	RT I, 31.12.2016, 1	10.01.2017, osaliselt 31.10.2018, üheksa kuud pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/92/EL maksekontoga seotud tasude võrreldavuse, maksekonto vahetamise ja põhimaksekontole juurdepääsu kohta (ELT L 257, 28.08.2014, lk 214–246) artikli 3 lõikes 4 nimetatud Euroopa Komisjoni rakendusmääruse (ELT L 6, 11.01.2018, lk 3–25) jõustumist.
08.02.2017	RT I, 22.02.2017, 1	01.01.2018
14.06.2017	RT I, 01.07.2017, 1	01.09.2017
26.10.2017	RT I, 17.11.2017, 2	27.11.2017
26.10.2017	RT I, 17.11.2017, 3	23.02.2018, osaliselt 03.01.2018. Jõustumine 23.02.2018 muudetud - jõustub Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/97, mis käsitleb kindlustustoodete turustamist (uuesti sõnastatud) (ELT L 26, 02.02.2016, lk 19–59), rakendamiskuupäeval [RT I, 30.12.2017, 3] – Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv (EL) 2018/411, 14. märts 2018, millega muudetakse direktiivi (EL) 2016/97 seoses liikmesriikide ülevõtmismeetmete kohaldamise kuupäevaga (ELT L 76, 19.03.2018, lk 28-29) – 01.10.2018
15.11.2017	RT I, 07.12.2017, 1	13.01.2018, osaliselt 14.09.2019 s.o 18 kuud pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2015/2366/EL makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35–127) artiklis 98 nimetatud Euroopa Komisjoni rakendusmääruse jõustumist. Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2018/389, 27. november 2017, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 regulatiivsete tehniliste standarditega, mis käsitlevad kliendi tugevat autentimist ning ühiseid ja turvalisi teabevahetuse avatud standardeid, avaldati Euroopa Liidu Teatajas 13. märtsil 2018 ja jõustus 14. märtsil 2018.

06.12.2017	RT I, 28.12.2017, 3	01.07.2018
13.12.2017	RT I, 30.12.2017, 3	03.01.2018

1. osa
ÜLDOSA

1. peatükk
ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse kohaldamine

(1) Käesoleva seaduse üldosas sätestatut kohaldatakse kõikidele käesolevas seaduses või muudes seadustes nimetatud lepingutele, muu hulgas töölepingule, ja muudele mitmepoolsetele tehingutele, samuti lepingutele, mida ei ole küll seaduses nimetatud, kuid mis ei ole seaduse sisu ja mõttega vastuolus, samuti võlasuhetele, mis ei ole tekkinud lepingust.

(2) Kui leping vastab kahe või enama seaduses sätestatud lepinguliigi tunnustele, kohaldatakse nende lepinguliikide kohta seaduses sätestatut üheaegselt, välja arvatud sätted, mille üheaegne kohaldamine ei ole võimalik või mille kohaldamine oleks vastuolus lepingu olemuse või eesmärgiga.

(3) Rohkem kui kahe poole vahel sõlmitud lepingutele (mitmepoolne leping) kohaldatakse käesolevas seaduses lepingute kohta sätestatut, kui see ei ole vastuolus lepingu olemuse ega eesmärgiga.

(4) Seadusest võib tuleneda, et lepingule või muule võlasuhtele kohaldatakse erireegleid juhul, kui lepingu või võlasuhte pooleks on tarbija või ettevõtja.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(5) Tarbija käesoleva seaduse tähenduses on füüsiline isik, kes teeb tehingu, mis ei seondu iseseisva majandus- või kutsetegevuse läbiviimisega.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(6) Ettevõtja käesoleva seaduse tähenduses on isik, sealhulgas avalik-õiguslik juriidiline isik, kes teeb tehingu, mis seondub iseseisva majandus- või kutsetegevuse läbiviimisega.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 2. Võlasuhte mõiste

(1) Võlasuhe on õigussuhe, millest tuleneb ühe isiku (kohustatud isik ehk võlgnik) kohustus teha teise isiku (õigustatud isik ehk võlausaldaja) kasuks teatud tegu või jätta see tegemata (täita kohustus) ning võlausaldaja õigus nõuda võlgnikult kohustuse täitmist.

(2) Võlasuhte olemusest võib tuleneda võlasuhte poolte kohustus teatud viisil arvestada teise võlasuhte poole õiguste ja huvidega. Võlasuhe võib sellega ka piirduda.

§ 3. Võlasuhte tekkimise alused

Võlasuhe võib tekkida:
1) lepingust;
2) kahju õigusvastasest tekitamisest;
3) alusetust rikastumisest;
4) käsundita asjaajamisest;
5) tasu avalikust lubamisest;
6) muust seadusest tulenevast alusest.

§ 4. Mittetäielik kohustus

(1) Mittetäielik on kohustus, mille võlgnik võib täita, kuid mille täitmist ei saa võlausaldaja temalt nõuda.

(2) Mittetäielik kohustus on:
1) hasartmängust, välja arvatud loa alusel korraldatavast hasartmängust ja loteriist tulenev kohustus;
2) kõlbeline kohustus, mille täitmine vastab üldisele arusaamale;
3) mittetäieliku kohustuse täitmise tagamiseks võetud kohustus;
4) kohustus, mille mittetäielikkus on seaduses ette nähtud.

(3) Mittetäieliku kohustuse täitmiseks üleantut ei saa tagasi nõuda.

(4) Seaduses kohustuse kohta sätestatut kohaldatakse ka mittetäielikule kohustusele, kui see ei ole vastuolus mittetäieliku kohustuse olemusega.
[RT I 2004, 75, 522- jõust. 10.11.2004]

§ 5. Seaduse dispositiivsuse põhimõte

Käesolevas seaduses sätestatust võib võlasuhte poolte või lepingupoolte kokkuleppel kõrvale kalduda, kui seaduses ei ole otse sätestatud või sätte olemusest ei tulene, et seadusest kõrvalekaldumine ei ole lubatud või kui kõrvalekaldumine oleks vastuolus avaliku korra või heade kommetega või rikuks isiku põhiõigusi.

§ 6. Hea usu põhimõte

(1) Võlausaldaja ja võlgnik peavad teineteise suhtes käituma hea usu põhimõttest lähtuvalt.

(2) Võlasuhtele ei kohaldata seadusest, tavast või tehingust tulenevat, kui see oleks hea usu põhimõttest lähtuvalt vastuvõtmatu.

§ 7. Mõistlikkuse põhimõte

(1) Võlasuhtes loetakse mõistlikuks seda, mida samas olukorras heas usus tegutsevad isikud loeksid tavaliselt mõistlikuks.

(2) Mõistlikkuse hindamisel arvestatakse võlasuhte olemust ja tehingu eesmärki, vastava tegevus- või kutseala tavasid ja praktikat, samuti muid asjaolusid.

2. peatükk
LEPING

1. jagu
Üldsätted

§ 8. Lepingu mõiste

(1) Leping on tehing kahe või enama isiku (lepingupooled) vahel, millega lepingupool kohustub või lepingupooled kohustuvad midagi tegema või tegemata jätma.

(2) Leping on lepingupooltele täitmiseks kohustuslik.

§ 9. Lepingu sõlmimine

(1) Leping sõlmitakse pakkumuse esitamise ja sellele nõustumuse andmisega, samuti muul viisil vastastikuste tahteavalduste vahetamise teel, kui on piisavalt selge, et lepingupooled on saavutanud kokkuleppe.

(2) Pakkumusele nõustumuse andmisega on leping sõlmitud ajast, mil pakkumuse esitaja nõustumuse kätte sai. Kui nõustumus väljendub teos, mis ei ole otsene tahteavaldus, on leping sõlmitud ajast, mil pakkumuse esitaja teost teada sai, välja arvatud juhul, kui pakkumusest, lepingupoolte vahelisest praktikast või tavast tulenevalt loetakse leping sõlmituks teo tegemisest.

(3) Kui vastavalt lepingupoolte kokkuleppele või ühe poole taotlusele tuleb saavutada kokkulepe teatud tingimustes, siis ei loeta lepingut sõlmituks enne, kui nendes tingimustes on kokkulepe saavutatud, kui seadusest ei tulene teisiti.

§ 10. Lepingu sõlmimine enampakkumisel

(1) Enampakkumisel loetakse leping sõlmituks parimale pakkumisele nõustumuse andmisega. Eeldatakse, et enampakkumise läbiviija on volitatud andma nõustumuse parimale pakkumisele.

(2) Pakkuja on oma pakkumisega seotud parema pakkumise tegemiseni. Pakkuja ei ole parema pakkumise puudumisel oma pakkumisega seotud, kui sellele ei anta nõustumust mõistliku aja jooksul pärast pakkumise tegemist.

(3) Kui pakkumisele ei järgne paremat pakkumist, tuleb anda nõustumus viimasele pakkumisele. Kui ühel ajal on teinud võrdse pakkumise mitu isikut ja sellele ei järgne paremat pakkumist, on enampakkumise läbiviijal õigus valida parima pakkumise teinud isik võrdse pakkumise teinud enampakkumisel osalejate hulgast.

(4) Kui enampakkumise tingimustes on enampakkumise läbiviijale jäetud parima pakkumise otsustamise õigus, toimub parimale pakkumisele nõustumuse andmine enampakkumise läbiviija otsuse avaldamisega

enampakkumise tingimustes ettenähtud aja jooksul, selle puudumisel aga mõistliku aja jooksul. Kuni selle ajani on pakkumise teinud isikud oma pakkumistega seotud.

§ 11. Lepingu vorm

(1) Lepingu võib sõlmida suuliselt, kirjalikult või mis tahes muus vormis, kui seaduses ei ole sätestatud lepingu kohustuslikku vormi.

(2) Kui vastavalt seadusele, lepingupoolte kokkuleppele või ühe poole taotlusele tuleb leping sõlmida teatud vormis, ei loeta lepingut sõlmituks enne, kui lepingule on antud ettenähtud vorm.

(3) Kui leping tuleb sõlmida teatud vormis, tuleb selles vormis sõlmida ka kokkulepped tagatiste ja teiste kõrvalkohustuste kohta, samuti lepingust tulenevate nõuete loovutamise või kohustuste ülevõtmise kohta, kui seadusest või lepingust ei tulene teisiti.

(4) Kirjalik leping loetakse sõlmituks, kui lepingupooled on lepingudokumendi allkirjastanud või vahetanud kummagi lepingupoole poolt allkirjastatud lepingudokumendid või kirjad. Seaduses võib sätestada, et kirjalik leping loetakse sõlmituks ka siis, kui lepingudokumendile on alla kirjutanud üksnes kohustatud lepingupool.

(5) Kui leping tuleb notariaalselt kinnitada või notariaalselt tõestada, on leping sõlmitud lepingu notariaalsest kinnitamisest või notariaalsest tõestamisest alates. Kui lepingu sõlmimiseks tehtud vastastikused tahteavaldused kinnitatakse või tõestatakse eraldi, on leping sõlmitud viimase tahteavalduse kinnitamisest või tõestamisest alates.

§ 11[1]. Püsiv andmekandja

Püsiv andmekandja on vahend, mis võimaldab isikul säilitada isiklikult temale suunatud teavet nii, et see on teabe otstarbele vastava aja jooksul kättesaadav ja muutmata kujul taasesitatav.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 23.02.2011]

§ 12. Lepingu kehtivus

(1) Lepingu kehtivust ei mõjuta asjaolu, et lepingu sõlmimise ajal oli selle täitmine võimatu või lepingupoolel ei olnud lepingu sõlmimise ajal õigust käsutada lepingu esemeks olevat asja või õigust.

(2) Leping kehtib ka lepingupoole üldõigusjärglase suhtes.

§ 13. Lepingu muutmine ja lõpetamine

(1) Lepingut võib muuta või lepingu võib lõpetada lepingupoolte kokkuleppel või lepingus või seadusega ettenähtud muul alusel.

(2) Kui leping on lepingupoolte kokkuleppel sõlmitud teatud vormis, ei pea seda vormi lepingu muutmisel või lõpetamisel järgima, kui lepingust ei tulene teisiti.

(3) Kui lepingus oli ette nähtud, et lepingut muudetakse või leping lõpetatakse teatud vormis, ei või üks lepingupool sellele lepingutingimusele tugineda, kui teine lepingupool võis tema käitumisest aru saada, et pool oli nõus lepingu muutmise või lõpetamisega teistsuguses vormis.

§ 14. Lepingueelsed läbirääkimised

(1) Lepingueelseid läbirääkimisi pidavad või lepingu sõlmimist muul viisil ette valmistavad isikud peavad mõistlikult arvestama üksteise huvide ja õigustega. Kui isikud esitavad üksteisele lepingu sõlmimise ettevalmistamise käigus andmeid, peavad need olema tõesed.

(2) Lepingueelseid läbirääkimisi pidav või muul viisil lepingu sõlmimist ettevalmistav isik peab teisele poolele teatama kõigist asjaoludest, mille vastu teisel poolel on lepingu eesmärki arvestades äratuntav oluline huvi. Neist asjaoludest, mille teatamist teine pool ei saa mõistlikult oodata, ei pea teatama.

(3) Kui lepingueelseid läbirääkimisi pidanud isikud ei saavuta kokkulepet, siis läbirääkimistest ei tulene neile õiguslikke tagajärgi. Isik ei või pahauskselt, eelkõige lepingu sõlmimise tahteta läbirääkimisi pidada, samuti neid pahauskselt katkestada.

(4) Kui lepingueelsetel läbirääkimistel osalenud isikule tehti teatavaks asjaolusid, mis ei kuulu avaldamisele, ei tohi ta, sõltumata lepingu sõlmimisest või sõlmimata jäämisest, neid asjaolusid teistele isikutele avaldada ega neid pahauskselt enda huvides ära kasutada.

§ 14[1]. Lepingueelse teabe andmise kohustus tarbijaga sõlmitava lepingu puhul

(1) Tarbijaga lepingueelseid läbirääkimisi pidav või muul viisil lepingu sõlmimist ettevalmistav ettevõtja teeb tarbijale enne lepingu sõlmimist või selleks tarbija poolt siduva pakkumise tegemist selgel ja tarbijale arusaadaval viisil teatavaks järgmise teabe, kui selline teave ei ole lepingu konteksti arvestades niigi selge:
1) andmed, mis võimaldavad tuvastada ettevõtja isiku, eelkõige tema ärinimi, asukoha aadress ja telefoninumber;
2) lepingu esemeks oleva asja, teenuse või muu soorituse (edaspidi *lepingu ese*) põhiomadused lepingu esemele ja teabe esitamise viisile kohases ulatuses;
3) mis tahes digitaalses vormis koostatud ja edastatud andmete (edaspidi *digitaalne sisu*) kasutusviis, selle suhtes rakendatavad tehnilised kaitsemeetmed ning selle ühilduvuse riist- ja tarkvaraga, mida ettevõtja teab või peab teadma, kui lepingu eseme hulka kuulub digitaalne sisu;
4) lepingu eseme koguhind koos maksudega või juhul, kui lepingu eseme olemusest tulenevalt ei ole hinda mõistlike jõupingutustega võimalik enne arvutada, hinna arvutamise viis, ning kõik täiendavad veo-, posti- või muud kättetoimetamise kulud, kui need kulud tuleb kanda tarbijal või kui neid kulusid ei ole mõistlike jõupingutustega võimalik enne arvutada, samuti teave selle kohta, et võidakse nõuda selliste täiendavate kulude tasumist;
5) maksmise, kättetoimetamise ja tellimuse täitmise kord ning asja kättetoimetamise, teenuse osutamise või muu soorituse tegemise aeg;
6) kestvuslepingu puhul lepingu tähtaeg, või kui leping on tähtajatu või automaatselt pikenev, siis lepingu lõpetamise tingimused;
7) lepingu täitmise järgse lepingu eseme hooldusteenuse pakkumisel selle olemasolu ja kasutamise tingimused;
8) meeldetuletus, et tarbija saab lepingu eseme lepingutingimustele mittevastavuse korral tugineda seaduses sätestatud õiguskaitsevahenditele;
9) seaduses sätestatud õiguskaitsevahenditele lisaks täiendava garantii andmisel selle olemasolu ja tingimused;
10) ettevõtja rakendatav kaebuste lahendamise kord, kui see on olemas.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatu ei välista, et tarbijal võib olla käesoleva seaduse § 14 lõike 2 tähenduses oluline äratuntav huvi ka muude kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaoludest teavitamise vastu.

(3) Käesolevas paragrahvis sätestatust tarbija kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 15. Lepingupoole teadmine lepingu puudustest

(1) Kui üks lepingupool oli kohustunud lepingu ettevalmistamiseks või teise lepingupoole teavitamiseks lepingu ettevalmistamisega seotud asjaoludest ja leping on vorminõude järgimata jätmise tõttu tühine, tuleb teisele lepingupoolele hüvitada kahju, mis tekkis seetõttu, et teine lepingupool uskus, et leping on kehtiv.

(2) Kui lepingupool lepingu sõlmimisel teadis või pidi teadma asjaolu, mis ei ole vorminõude rikkumine, kuid toob kaasa lepingu tühisuse, või kui lepingupool selle asjaolu ise põhjustas, peab ta hüvitama teisele lepingupoolele käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kahju.

(3) Kahju hüvitamist ei saa vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatule nõuda, kui ka teine lepingupool teadis või pidi teadma lepingu tühisust kaasatoovast asjaolust, samuti juhul, kui lepingu kehtetust kaasatoovaks asjaoluks on lepingupoole piiratud teovõime või lepingu vastuolu heade kommetega.

(4) Kui isik ei teadnud õiguslikku tähendust omavat asjaolu raske hooletuse tõttu, siis loetakse, et ta pidi seda asjaolu teadma.

§ 16. Pakkumus

(1) Pakkumus (ofert) on lepingu sõlmimise ettepanek, mis on piisavalt määratletud ja väljendab pakkumuse esitaja (oferendi) tahet olla ettepanekule nõustumuse andmise korral sõlmitava lepinguga õiguslikult seotud.

(2) Pakkumus ei ole lepingu sõlmimise ettepanek, milles ettepaneku tegija on otse väljendanud, et ta ei loe end ettepanekuga seotuks, samuti lepingu sõlmimise ettepanek, mille puhul lepingu olemusest, mille sõlmimiseks ettepanek tehti, või muudest asjaoludest tuleneb, et ettepaneku tegija ei ole oma ettepanekuga seotud. Sellist ettepanekut loetakse ettepanekuks esitada pakkumus.

(3) Ettepanekut, mis on suunatud kindlaks määramata isikutele ja mis seisneb reklaami, hinnakirjade, tariifide, näidiste, kataloogide ja muu sellise saatmises või kaubaväljapanekus, samuti kauba või teenuse konkreetsele isikule mittesuunatud pakkumist avalikus arvutivõrgus, loetakse ettepanekuks esitada pakkumus, kui ettepaneku tegija ei ole selgesti väljendanud, et tegemist on pakkumusega.

§ 17. Määratud nõustumuse andmise tähtajaga pakkumus

(1) Kui pakkumuses on nõustumuse andmise tähtaeg määratud, kehtib pakkumus ja sellele võib nõustumust anda selle tähtaja lõpuni. Pakkumusele ei ole õigeaegselt nõustumust antud, kui nõustumus ei jõua pakkumuse esitajani nõustumuse andmise tähtaja jooksul.

(2) Pakkumuse esitaja poolt kirjas määratud nõustumuse andmise tähtaeg algab kirjas märgitud päevast. Kui kirjas ei ole nõustumuse andmise tähtaja algust märgitud, algab nõustumuse andmise tähtaeg kirja postitamisest.

(3) Kui pakkumus on esitatud kohalviibijale või edastatud telefonitsi või muud hetkesidevahendit kasutades, algab nõustumuse andmise tähtaeg pakkumuse esitamisest, kui pakkumuse esitaja ei ole määranud teisiti.

§ 18. Määramata nõustumuse andmise tähtajaga pakkumus

(1) Kui kohalviibijale nõustumuse andmise tähtaega määramata esitatud pakkumusele ei anta nõustumust viivitamata, siis pakkumus lõpeb, kui asjaoludest ei tulene teisiti. Sama kehtib, kui pakkumus esitatakse telefonitsi või muud hetkesidevahendit kasutades.

(2) Eemalviibijale nõustumuse andmise tähtaega määramata esitatud pakkumuse puhul kehtib pakkumus nõustumuse kättesaamiseks tavaliselt vajaliku aja jooksul, arvestades lepingu sõlmimise asjaolusid, sealhulgas pakkumuse esitaja valitud sidevahendi kiirust.

§ 19. Pakkumuse lõppemine

(1) Pakkumus lõpeb, kui sellele ei ole õigeaegselt nõustumust antud või kui pakkumuse esitaja on kätte saanud pakkumuse tagasilükkamise teate.

(2) Pakkumus ei lõpe, kui pakkumuse esitaja pärast pakkumuse esitamist, kuid enne nõustumuse kättesaamist, muutub piiratult teovõimeliseks või sureb või kui kuulutatakse välja tema pankrot või tema vara määratakse sundvalitsemisele, välja arvatud juhul, kui võib eeldada pakkumuse esitaja tahet pakkumuse lõppemiseks sellisel juhul.

§ 20. Nõustumus

(1) Nõustumus (aktsept) on otsese tahteavaldusega või mingi teoga väljendatud nõusolek sõlmida leping.

(2) Vaikimine või tegevusetus loetakse nõustumuseks üksnes siis, kui see tuleneb seadusest, lepingupoolte kokkuleppest, pooltevahelisest praktikast või nende tegevus- või kutsealal kehtivatest tavadest.

(3) Kui isikuni, kelle majandus- või kutsetegevusse kuulub teatud tehingute tegemine või teenuste osutamine, jõuab pakkumus sellise tehingu tegemiseks või teenuse osutamiseks temaga püsivas ärisuhtes olevalt isikult, tuleb pakkumusele mõistliku aja jooksul vastata. Vaikimine loetakse sel juhul nõustumuseks.

§ 21. Muudatustega nõustumus

(1) Pakkumusega võrreldes olulisi muudatusi sisaldav vastus pakkumusele on pakkumuse tagasilükkamine ja samal ajal uus pakkumus.

(2) Pakkumusega võrreldes ebaolulisi muudatusi sisaldav vastus on nõustumus, kui pakkumuse esitaja ei teata viivitamata, et ta ei ole muudatustega nõus. Sel juhul on lepingu sisuks pakkumuse tingimused koos nõustumuses sisalduvate muudatustega, kui pakkumuses või nõustumuses ei ole väljendatud teistsugust tahet.

(3) Kui pakkumuses ja nõustumuses viidatakse tüüptingimustele, mis on omavahel vastuolus, kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 40 sätestatut.

§ 22. Hilinenud nõustumus

(1) Kui pakkumuse esitaja saab nõustumuse hilinemisega, loetakse nõustumus õigeaegselt ärasaadetuks, kui see korrapärase edastamise korral oleks jõudnud pakkumuse esitajani õigeaegselt.

(2) Kui pakkumuse esitaja saab nõustumuse hilinemisega, sest see on hilinemisega ära saadetud, võib pakkumuse esitaja lugeda selle õigeaegselt saabunuks, kui ta sellest teisele poolele viivitamata teatab. Kui pakkumuse esitaja seda ei tee, loetakse nõustumus uueks pakkumuseks.

(3) Kui pakkumuse esitaja saab nõustumuse hilinemisega, kuid pakkumuse esitajale on ilmne, et see oli ära saadetud õigeaegselt, loetakse nõustumus hilinenuks üksnes siis, kui pakkumuse esitaja teatab teisele poolele viivitamata nõustumuse hilinemisest. Kui pakkumuse esitaja seda teeb, loetakse nõustumus uueks pakkumuseks.

(4) Kui pakkumuse esitaja ei ole nõustumust kätte saanud või ei ole seda kätte saanud õigeaegselt, kuid seadusest tulenevalt loetakse see õigeaegselt kätte saaduks, loetakse leping sõlmituks ajal, mil nõustumus oleks kätte saadud, kui takistust ei oleks olnud.

§ 23. Lepingupoolte kohustused

(1) Lepingupoolte kohustused võivad olla kindlaks määratud lepingus või sätestatud seaduses. Lepingupoolte kohustused võivad tuleneda ka:
1) lepingu olemusest ja eesmärgist;
2) lepingupoolte vahel väljakujunenud praktikast;
3) lepingupoolte kutse- või tegevusalal kehtivatest tavadest;
4) hea usu ja mõistlikkuse põhimõttest.

(2) Lepingupool peab tegema teise lepingupoolega koostööd, mis on teisele poolele vajalik oma kohustuste täitmiseks.

§ 24. Lepingupoolte kohustuste sisu

(1) Lepingupool võib olla lepinguga kohustatud saavutama teatud tulemuse või tegema tulemuse saavutamiseks kõik mõistlikult võimaliku.

(2) Kui lepingupoolel on kohustus teha tulemuse saavutamiseks kõik mõistlikult võimalik, peab ta tegema niisuguseid pingutusi, nagu temaga samal tegevus- või kutsealal tegutsev mõistlik isik samadel asjaoludel teeks.

(3) Kui lepingus ei ole otse väljendatud, kas lepingupool on kohustatud teatud tulemuse saavutama või tegema tulemuse saavutamiseks kõik mõistlikult võimaliku, tuleb selle väljaselgitamisel arvestada eelkõige:
1) lepingu olemust ja eesmärki;
2) lepingus kohustuse väljendamise viisi;
3) lepingutingimusi;
4) loodetud tulemuse saavutamise tõenäosust;
5) kohustuse täitmise sõltuvust teise lepingupoole käitumisest.

§ 25. Tavad ja praktika

(1) Lepingupooled on oma majandus- või kutsetegevuses sõlmitud lepingu puhul kohustatud järgima iga tava, mille järgimises nad on kokku leppinud, ja praktikat, mis on nendevahelistes suhetes tekkinud.

(2) Kui lepingupooled ei ole teisiti kokku leppinud, on nad majandus- või kutsetegevuses sõlmitud lepingu puhul samuti kohustatud järgima iga tava, mida isikud, kes seda liiki lepinguid vastaval tegevus- või kutsealal sõlmivad, tavaliselt tunnevad ja enamasti arvestavad, välja arvatud juhul, kui sellise tava järgimine oleks vastuolus seadusega või ei oleks vastavalt asjaoludele mõistlik.

§ 26. Lahtised tingimused

(1) Lepingupooled võivad jätta lepingut sõlmides mõnedes tingimustes kokku leppimata kavatsusega jõuda neis kokkuleppele tulevikus või jätta need tingimused ühe lepingupoole või kolmanda isiku määrata (lahtised tingimused).

(2) Kui lepingupooled ei jõua lahtises tingimuses kokkuleppele või kui lepingupool või kolmas isik ei määra lahtist tingimust, ei mõjuta see lepingu kehtivust, kui ei saa eeldada lepingupoolte teistsugust tahet.

(3) Kui lahtise tingimuse peab määrama üks lepingupool või kolmas isik, peab määratud tingimus vastama hea usu ja mõistlikkuse põhimõttele.

(4) Kui lahtine tingimus tuleb määrata lähtuvalt lepingupoolest sõltumatust asjaolust, mida tingimuse määramise ajal ei ole olemas, tuleb tingimuse määramisel lähtuda sellele kõige sarnasemast asjaolust.

(5) Kui lahtiseks on jäetud tingimus, mille sisuks on ühe lepingupoole kohustuse täitmise ulatus, on tingimuse määramise õigus teisel lepingupoolel, kui poolte kokkuleppest või lepingu olemusest ei tulene teisiti.

(6) Kui tingimus on mitme kolmanda isiku määrata, on tingimuse määramiseks vajalik nende kõigi nõusolek. Kui kolmandad isikud peavad määrama rahasumma, on tingimuseks nende määratud rahasummade keskmine suurus.

(7) Kui lahtise tingimuse peab määrama üks lepingupool, läheb tingimuse määramise õigus üle teisele lepingupoolele, kui tingimuse määramiseks õigustatud lepingupool ei määra tingimust kokkulepitud aja jooksul, kokkuleppe puudumise korral aga mõistliku aja jooksul enne tähtpäeva, mil kohustuse täitmist võib nõuda, ega teise lepingupoole poolt tingimuse määramiseks antud täiendava mõistliku tähtaja jooksul.

(8) Kui lahtise tingimuse peab määrama üks lepingupooltest, määrab ta tingimuse, tehes avalduse teisele lepingupoolele. Kui tingimuse määrab kolmas isik, määrab ta tingimuse, tehes avalduse mõlemale lepingupoolele.

(9) Lepingupool võib nõuda, et lahtise tingimuse määraks kohus, kui:
1) lepingupooled ei saavuta selle tingimuse suhtes kokkulepet;

2) kolmas isik ei määra tingimust kokkulepitud aja jooksul või kui sellist aega kokku ei lepitud, siis mõistliku aja jooksul enne seda, kui kohustuse täitmist saab nõuda;
3) teine lepingupool ei määra lahtist tingimust, kui selle määramise õigus läks talle üle vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 7 sätestatule.

(10) Kohus määrab lepingu lahtise tingimuse, lähtudes lepingu olemusest ja eesmärgist.

(11) Lepingupool võib nõuda, et kohus määraks lahtise tingimuse ka siis, kui teise lepingupoole või kolmanda isiku poolt määratud tingimus ei vasta hea usu ja mõistlikkuse põhimõttele.

§ 27. Olulises tingimuses kokkuleppe puudumine

(1) Kui lepingupooled ei ole kokku leppinud nende õiguste ja kohustuste määramiseks olulises tingimuses või üksnes arvavad, et nad on selles tingimuses kokku leppinud, on leping kehtiv, kui võib eeldada, et leping oleks sõlmitud ka selles tingimuses kokku leppimata.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul kohaldatakse tingimust, mis on mõistlik asjaoludest, lepingupoolte tahtest, lepingu olemusest ja eesmärgist ning hea usu põhimõttest lähtudes.

§ 28. Hinna määramine

(1) Majandus- või kutsetegevuses sõlmitud lepingute puhul eeldatakse, et need on tasulised.

(2) Kui hinda ei ole määratud ega hinna määramise viisi ette nähtud ja hind ega hinna määramise viis ei tulene lepingu olemusest ega muudest asjaoludest, tuleb maksta lepingu sõlmimise ajal lepingu täitmise kohas seda liiki lepinguliste kohustuste täitmise eest tavaliselt tasutav hind, selle puudumisel aga vastavalt asjaoludele mõistlik hind.

§ 28[1]. Tasu nõudmise piirangud tarbijaga sõlmitava lepingu puhul

(1) Ettevõtja võib lisaks lepingu esemeks oleva põhikohustuse täitmise eest kokkulepitud hinnale või muule tasule nõuda tarbijalt täiendava tasu maksmist kõrvalkohustuse või muu täiendava kohustuse täitmise eest üksnes juhul, kui tarbija on sellise täiendava tasu maksmise kohustust kinnitanud sõnaselgelt. Tarbija tahet ei loeta sõnaselgelt väljendatuks, kui ettevõtja kasutab tarbija nõusoleku saamiseks selliseid eeltäidetud valikuid, mille tarbija peab lisatasu maksmise vältimiseks tagasi lükkama.

(2) Kui ettevõtja nõuab tarbijalt tasu lepingust tuleneva rahalise kohustuse täitmise eest teatud maksevahendiga, ei või selline tasu ületada kulu, mis tekib ettevõtjal sellise maksevahendi kasutamise eest.

(3) Kui ettevõtja võimaldab tarbijal lepinguga seotud teadete või tahteavalduste edastamiseks või seoses muude lepingu täitmisega seotud asjaoludega endaga ühendust võtta, helistades ettevõtja nimetatud telefonil, ei või ettevõtja nõuda tarbijalt selle eest täiendavat tasu.

(4) Käesolevas paragrahvis sätestatust tarbija kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 29. Lepingu tõlgendamine

(1) Lepingu tõlgendamisel lähtutakse lepingupoolte ühisest tegelikust tahtest. Kui see tahe erineb lepingus kasutatud sõnade üldlevinud tähendusest, on määrav lepingupoolte ühine tahe.

(2) Lepingu tõlgendamisel ei või aluseks olla ebaõige tähistus või väljendusviis, mida lepingupooled kasutasid eksimuse tõttu või soovist varjata oma tegelikku tahet.

(3) Kui üks lepingupool mõistis lepingutingimust teatud tähenduses ja kui teine lepingupool lepingu sõlmimise ajal seda tähendust teadis või pidi teadma, siis tõlgendatakse lepingutingimust selliselt, nagu esimene pool seda mõistis.

(4) Kui lepingupoolte ühist tegelikku tahet ei saa kindlaks teha, tõlgendatakse lepingut nii, nagu lepingupooltega sarnane mõistlik isik seda samadel asjaoludel pidi mõistma.

(5) Lepingu tõlgendamisel tuleb eelkõige arvestada:
1) lepingu sõlmimise asjaolusid, sealhulgas lepingueelseid läbirääkimisi;
2) tõlgendust, mille lepingupooled on samale lepingutingimusele varem andnud;
3) lepingupoolte käitumist enne ja pärast lepingu sõlmimist;
4) lepingu olemust ja eesmärki;
5) vastaval tegevus- või kutsealal mõistetele ja väljenditele tavaliselt antavat tähendust;
6) tavasid ja lepingupooltevahelist praktikat.

(6) Lepingutingimust tuleb tõlgendada koos teiste lepingutingimustega, andes sellele tähenduse, mis tuleneb lepingu kui terviku olemusest ja eesmärgist.

(7) Kui sõnal või väljendil on mitu tähendust, tuleb sõna või väljendit mõista viisil, mis on enam kooskõlas lepingu olemuse ja eesmärgiga.

(8) Lepingutingimuse tõlgendamisel eelistatakse tõlgendust, mille kohaselt lepingutingimus on seaduslik või kehtiv, kui seadusest ei tulene teisiti.

(9) Kui lepingutekst on koostatud mitmes keeles ja tekstidel on võrdne jõud, lähtutakse tekstide lahknevuse korral lepingu tõlgendamisel algselt koostatud tekstist.

§ 30. Võlatunnistus

(1) Leping, millega lubatakse kohustuse täitmist selliselt, et lubadusega luuakse iseseisev kohustus või millega tunnistatakse kohustuse olemasolu, on võlatunnistus.

(2) Kohustatud isiku poolt antud võlatunnistus peab olema kirjalikus vormis, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(3) Võlatunnistus ei pea olema kirjalikus vormis, kui see antakse jooksva arve alusel, samuti, kui võlgnik tunnistab võlga, mis on tekkinud tema majandus- või kutsetegevuses.

§ 31. Välistav tingimus

(1) Kui lepingupooled on kirjalikus lepingus kokku leppinud, et lepingus on ette nähtud lepingu kõik tingimused (välistav tingimus), ei loeta lepingu osaks lepingupoolte varasemaid tahteavaldusi ega kokkuleppeid, mis ei sisaldu lepingus. Samuti ei oma lepingu suhtes tähendust lepingupoolte varasem käitumine.

(2) Kui välistav tingimus on ette nähtud tüüptingimustes, siis eeldatakse, et lepingupooled soovisid, et nende eelnevaid tahteavaldusi, tegusid või kokkuleppeid ei loeta lepingu osaks.

(3) Välistava tingimuse puhul võib lepingupoolte varasemaid tahteavaldusi arvestada lepingu tõlgendamisel.

(4) Kui lepingupool on pärast lepingu sõlmimist oma tahteavalduse või käitumisega teise lepingupoole suhtes väljendanud, et ta loeb lepingu osaks ka lepingupoolte varasema tahteavalduse või kokkuleppe või lähtub lepingupoolte varasemast käitumisest, ei või ta selles ulatuses välistavale tingimusele tugineda.

§ 32. Kinnituskiri

(1) Kui leping on sõlmitud lepingupoolte majandus- või kutsetegevuses, kuid ei ole sõlmitud kirjalikus vormis ning lepingu üks pool saadab teisele lepingupoolele mõistliku aja jooksul pärast lepingu sõlmimist lepingu sisu kinnitamiseks kirjaliku dokumendi (kinnituskiri), milles sisalduvad tingimused ei erine oluliselt varem kokkulepituist või täiendavad neid ebaoluliselt, muutuvad need lepingu tingimusteks, kui teine lepingupool pärast kinnituskirja saamist viivitamata ei teata, et ta ei ole nendega nõus.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut ei kohaldata, kui kinnituskirja saatja teadis või pidi teadma, et lepingut ei ole sõlmitud, või kui kinnituskirjas märgitu erineb kokkulepitust niivõrd, et kinnituskirja saatja ei või mõistlikult arvestada teise lepingupoole nõusolekut kinnituskirja sisuga.

§ 33. Eelleping

(1) Eelleping on kokkulepe, millega pooled kohustuvad tulevikus sõlmima lepingu eellepingus kokkulepitud tingimustel.

(2) Kui seaduse kohaselt tuleb leping sõlmida teatud vormis, peab ka eelleping olema sõlmitud samas vormis.

§ 34. Tarbija
[Kehtetu -RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

2. jagu
Tüüptingimused

§ 35. Tüüptingimuse mõiste

(1) Tüüptingimuseks loetakse lepingutingimust, mis on eelnevalt välja töötatud tüüplepingutes kasutamiseks või mida lepingupooled muul põhjusel ei ole eraldi läbi rääkinud ja mida tüüptingimust kasutav lepingupool (tingimuse kasutaja) kasutab teise lepingupoole suhtes, kes ei ole seepärast võimeline mõjutama tingimuse sisu.

(2) Eeldatakse, et tüüptingimust ei olnud eraldi läbi räägitud.

(3) Tüüptingimus võib sisalduda lepingudokumendis või olla lepingu eraldi osa. Tüüptingimus võib olla lepingu tingimuseks sõltumata sellest, milline on selle tingimuse ulatus, millisel viisil on tingimus lepingus kajastatud või mis vormis on leping sõlmitud.

(4) Tüüptingimustega lepingute sõlmimisele kohaldatakse lepingute sõlmimise üldsätteid, kui käesolevas jaos ei ole sätestatud teisiti.

(5) Käesoleva seaduse §-des 35–39 ja 41–45 sätestatust selle lepingupoole kahjuks, kelle suhtes tüüptingimust kasutati, kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

§ 36. Sätete kohaldamine

(1) Käesolevas jaos sätestatut ei kohaldata lepingutele pärimis- ja perekonnasuhete valdkonnas ning lepingutele äriühingute, muude juriidiliste isikute ja seltsingute asutamiseks ning nende juhtimise korraldamiseks.
[RT I, 04.02.2011, 1- jõust. 05.04.2011]

(2) Kui tüüptingimustega lepingu teiseks pooleks on tarbija, kelle elukoht on Eestis või Euroopa Liidu liikmesriigis, ning leping sõlmiti Eestis toimunud avaliku pakkumise, reklaami või muu sellesarnase tegevuse tulemusena või kui leping on muul põhjusel Eesti territooriumiga oluliselt seotud, kohaldatakse käesolevas jaos sätestatut ka siis, kui tingimuse kasutaja tegevuskoht, selle puudumisel aga elu- või asukoht, ei ole Eestis, sõltumata sellest, millise riigi õigust lepingule kohaldatakse.

(3) Kui lepingupooled tegutsevad majandus- või kutsetegevuses ja nende tüüptingimustega lepinguga või selle täitmisega seotud tegevuskohad on Eestis, kohaldatakse käesolevas jaos sätestatut nende vahel sõlmitud lepingutele sõltumata sellest, millise riigi õigust lepingule kohaldatakse.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 37. Tüüptingimused lepingu osana

(1) Tüüptingimused on lepingu osaks, kui tingimuse kasutaja enne lepingu sõlmimist või sõlmimise ajal neile kui lepinguosale selgelt viitas ja teisel lepingupoolel oli võimalus nende sisust teada saada. Tüüptingimused on lepingu osaks ka siis, kui lepingu sõlmimise viisist tulenevalt võis nende olemasolu eeldada ja teisel lepingupoolel oli võimalus nende sisust teada saada.

(2) Lepingupooled võivad käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut arvestades eelnevalt kokku leppida, et tüüptingimused kehtivad teatud liiki lepingutele.

(3) Lepingu osaks ei loeta tüüptingimust, mille sisu, väljendusviis või esituslaad on niivõrd ebatavaline või arusaamatu, et teine lepingupool ei võinud selle tingimuse olemasolu lepingus mõistlikkuse põhimõttest lähtudes oodata või seda tingimust olulise pingutuseta mõista.

§ 38. Tüüptingimus ja eraldi kokkulepe

Kui tüüptingimus on sisult vastuolus lepingupoolte poolt eraldi kokku lepitud tingimusega, kehtib eraldi kokku lepitud tingimus.

§ 39. Tüüptingimuste tõlgendamine

(1) Tüüptingimust tuleb tõlgendada nii, nagu teise lepingupoolega sarnane mõistlik isik seda samadel asjaoludel mõistma pidi. Kahtluse korral tõlgendatakse tüüptingimust tingimuse kasutaja kahjuks.

(2) Tühisele tüüptingimusele ei või tõlgendamisega anda sisu, mille kohaselt tingimus kehtib. Kui tingimuse saab jagada mitmeks üksteisest sõltumatuks osaks, jääb ühe osa tühisuse korral tingimus muus osas kehtima.

§ 40. Tüüptingimuste vasturääkivus

(1) Kui kumbki lepingupool viitab lepingut sõlmides oma tüüptingimustele, loetakse leping sõlmituks tingimustel, mis ei ole omavahel vastuolus. Vastuoluliste tingimuste asemel lähtutakse seaduses seda liiki lepingu kohta sätestatust.

(2) Tüüptingimuste vasturääkivuse korral ei loeta lepingut sõlmituks, kui üks lepingupool väljendab selgelt enne lepingu sõlmimist või viivitamata pärast lepingu sõlmimist muul viisil kui tüüptingimustes, et ta ei loe lepingut sõlmituks. Lepingupoolel ei ole seda õigust, kui ta on lepingu täielikult või osaliselt täitnud või teise lepingupoole täitmise vastu võtnud.

§ 41. Tüüptingimustega lepingu kehtivus

Kui tüüptingimus on tühine või kui seda ei loeta lepingu osaks, kehtib leping muus osas, kui tingimuse kasutaja ei tõenda, et ta ei oleks lepingut ilma tühise või lepingu osaks mitteloetud tüüptingimuseta sõlminud. Sellise tingimuse asemel kohaldatakse seaduses seda liiki lepingu kohta sätestatut.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 42. Tüüptingimuse tühisus

(1) Tüüptingimus on tühine, kui see lepingu olemust, sisu, sõlmimise viisi, lepingupoolte huvisid ja teisi olulisi asjaolusid arvestades kahjustab teist lepingupoolt ebamõistlikult, eelkõige siis, kui tüüptingimusega on lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste tasakaalu teise lepingupoole kahjuks oluliselt rikutud. Ebamõistlikku kahjustamist eeldatakse, kui tüüptingimusega kaldutakse kõrvale seaduse olulisest põhimõttest või kui tüüptingimus piirab teise lepingupoole lepingu olemusest tulenevaid õiguseid ja kohustusi selliselt, et lepingu eesmärgi saavutamine muutub küsitavaks. Tüüptingimuse tühisust ja sellega seotud asjaolusid hinnatakse lepingu sõlmimise aja seisuga.
[RT I, 04.02.2011, 1- jõust. 05.04.2011]

(2) Tüüptingimust ei loeta ebamõistlikult kahjustavaks, kui see puudutab lepingu põhilist eset või hinna ja üleantu väärtuse suhet või kui tingimuse sisu tugineb õigusaktil, millest ei saa lepingupoolte kokkuleppel kõrvale kalduda.
[RT I, 04.02.2011, 1- jõust. 05.04.2011]

(3) Lepingus, mille teiseks pooleks on tarbija, on ebamõistlikult kahjustav eelkõige tüüptingimus, millega:
1) välistatakse tingimuse kasutaja seadusest tulenev vastutus või piiratakse seda juhuks, kui põhjustatakse teise lepingupoole surm või kahjustatakse tema tervist, samuti muuks juhuks, kui kahju tekitatakse tahtlikult või raske hooletuse tõttu;
2) välistatakse teise lepingupoole õiguskaitsevahendite kasutamine tingimuse kasutaja suhtes, sealhulgas võimalus tasaarvestada nõudeid, või piiratakse nende kasutamist ebamõistlikult juhuks, kui tingimuse kasutaja jätab lepingust tuleneva kohustuse täitmata või täidab kohustuse mittekohaselt, sealhulgas viivitab täitmisega;
[RT I, 04.02.2011, 1- jõust. 05.04.2011]
3) välistatakse teise lepingupoole seadusest tulenev õigus keelduda kohustuse täitmise vastuvõtmisest ja oma kohustuse täitmisest vastastikuse lepingu puhul või piiratakse seda ebamõistlikult, eelkõige kui keeldumise õigus tehakse sõltuvaks puuduse tunnistamisest tingimuse kasutaja poolt;
4) [kehtetu -RT I, 04.02.2011, 1- jõust. 05.04.2011]
5) nähakse ette, et teine lepingupool peab oma kohustuse rikkumise korral maksma tingimuse kasutajale ebamõistlikult suurt leppetrahvi, ebamõistlikult suurt kindlaksmääratud suuruses kahjuhüvitist või muud hüvitist, või kui teiselt lepingupoolelt võetakse võimalus tõendada tegeliku kahju suurust;
6) piiratakse tingimuse kasutaja kohustust täita tema esindaja poolt võetud kohustust või tehakse tingimuse kasutaja kohustuse täitmine ebamõistlikult sõltuvaks teatud vorminõude järgimisest;
7) nähakse ette, et tingimuse kasutaja asemel vastutab tingimuse kasutaja kohustuse rikkumise eest kolmas isik;
8) välistatakse õigused või piiratakse õigusi, mida teine lepingupool saaks vastavalt seadusele kasutada kolmanda isiku suhtes, kui lepingust tulenevad tingimuse kasutaja õigused lähevad üle sellele kolmandale isikule;
9) nähakse teisele lepingupoolele ette ebamõistlikult lühike tähtaeg nõude esitamiseks, sealhulgas määratakse ebamõistlikult lühike lepingust või seadusest tuleneva nõude aegumistähtaeg;
10) võetakse teiselt lepingupoolelt võimalus kaitsta oma õigusi kohtus või raskendatakse ebamõistlikult selle võimaluse kasutamist;
11) piiratakse ebamõistlikult teise lepingupoole õigust kasutada tõendeid või pannakse talle tõendamiskohustus, mis seaduse kohaselt lasub tingimuse kasutajal;
12) nähakse ette, et lepingu rikkumise korral tingimuse kasutaja poolt võib teine lepingupool oma õiguskaitsevahendeid tingimuse kasutaja suhtes kasutada üksnes juhul, kui ta on eelnevalt esitanud kohtusse nõude kolmanda isiku vastu;
13) nähakse ette, et tingimuse kasutaja seob oma kohustuse täitmise asjaoluga, mille saabumine sõltub üksnes temast, samal ajal kui teine lepingupool võtab endale kohustuse, mille ta sõltumata sellest asjaolust peab täitma;
14) nähakse ette tingimuse kasutaja õigus seaduses sätestamata või lepingus nimetamata põhjusel või viisil muuta ühepoolselt lepingutingimusi;
15) lepitakse kokku, et tingimuse kasutajal on õigus määrata vallasasja või teenuse hind kindlaks vallasasja üleandmise või teenuse osutamise ajal või sel ajal hinda suurendada, ilma et teisel lepingupoolel oleks sel juhul õigust lepingut lõpetada, välja arvatud siis, kui tegemist on hinna indekseerimise õiguspäraste tingimustega, milles hinna muutmise viis on otse ette nähtud;
16) antakse tingimuse kasutajale ühepoolne õigus anda mõjuva põhjuseta üle kokkulepitust erinevate omadustega vallasasi või osutada teistsuguste omadustega teenus;
17) antakse tingimuse kasutajale õigus ühepoolselt määrata, kas üleantud vallasasi, osutatud teenus või muu kohustuse täitmine vastab lepingutingimustele;
18) antakse tingimuse kasutajale ainuõigus tõlgendada lepingutingimusi;
19) antakse tingimuse kasutajale õigus ühepoolselt määrata oma kohustuse täitmise aeg või antakse talle kohustuste täitmiseks ebamõistlikult pikk või ebatäpselt määratletud tähtaeg;
20) [kehtetu -RT I, 04.02.2011, 1- jõust. 05.04.2011]
21) nähakse ette teise lepingupoole kohustus tasuda ebamõistlikult suur ettemaks enne seda, kui tingimuse kasutaja oma kohustuse täidab;
22) antakse tingimuse kasutajale õigus nõuda ebamõistlikult suurt tagatist;

23) nähakse ette teise lepingupoole kohustus lisaks kokkulepitule täiendavalt vastu võtta tellimata asju või teenuseid;
24) nähakse ette teise lepingupoole kohustus sõlmida tingimuse kasutaja või kolmanda isikuga muu leping, välja arvatud juhul, kui teise lepingu sõlmimine on mõistlik, arvestades selle lepingu seost tüüptingimusega lepinguga;
25) antakse tingimuse kasutajale õigus anda ilma teise lepingupoole nõusolekuta oma lepingust tulenevad õigused ja kohustused üle kolmandale isikule, kui selle tulemusel võib väheneda lepingu täitmise tõenäosus;
26) välistatakse teise lepingupoole õigus nõudeid loovutada või piiratakse seda õigust ebamõistlikult;
27) nähakse ette, et tähtajaline leping pikeneb tähtaja lõppedes automaatselt enam kui üheks aastaks, kui teine lepingupool seda ei taotle;
28) nähakse ette, et tähtajaline leping pikeneb tähtaja lõppedes juhul, kui teine lepingupool ei teata oma seisukohast lepingu pikendamise osas ebamõistlikult vara enne tähtaja lõppemist;
29) antakse tingimuse kasutajale õigus lõpetada leping põhjust avaldamata, kui samasugust õigust ei anta teisele lepingupoolele;
30) nähakse ette, et juhul, kui tingimuse kasutaja lõpetab lepingu ühepoolselt, võib ta keelduda raha tagastamisest, mille teine lepingupool on talle maksnud tema poolt veel täitmata kohustuse eest või lubatakse tingimuse kasutajal jätta endale teise poole tasutud raha, kui teine pool lepingut ei sõlmi või ei täida, ja kui teisele poolele ei nähta ette sama suurt hüvitist, kui tingimuse kasutaja ise lepingut ei sõlmi või ei täida;
[RT I, 04.02.2011, 1- jõust. 05.04.2011]
31) nähakse lepingu lõpetamiseks teisele lepingupoolele ette ebamõistlikult pikk etteteatamistähtaeg;
32) nähakse lepingu lõpetamiseks tingimuse kasutajale ette ebamõistlikult lühike etteteatamistähtaeg;
33) antakse tingimuse kasutajale õigus mõjuva põhjuseta lõpetada tähtajatu leping ilma mõistliku etteteatamistähtajata;
34) [kehtetu -RT I, 04.02.2011, 1- jõust. 05.04.2011]
35) nähakse ette tahteavalduse teatavaks tegemine erinevalt seaduses sätestatust ja see on teisele lepingupoolele kahjulik, välja arvatud juhul, kui erisus käib teise lepingupoole tahteavalduse vormi kohta või kui nähakse ette, et tingimuse kasutaja võib lugeda teise lepingupoole poolt tingimuse kasutajale antud aadressi õigeks niikaua, kuni talle ei ole teatatud uut aadressi;
36) tingimuse kasutaja jätab endale ebamõistlikult pika või ebapiisavalt määratletud tähtaja pakkumusele nõustumuse andmiseks või selle tagasilükkamiseks;
37) nähakse ette, et teatud teo tegemisel või tegemata jätmisel loetakse lepingupoole tahteavaldus tehtuks või tegemata jäetuks, välja arvatud juhul, kui tingimuse kasutaja kohustub teisele lepingupoolele tema käitumise tähendusest eraldi teatama ja andma talle mõistliku tähtaja tahteavalduse kinnitamiseks.

§ 43. Erisused krediidiasutuste suhtes

(1) Käesoleva seaduse § 42 lõike 3 punktis 14 nimetatud tingimust ei loeta teist lepingupoolt ebamõistlikult kahjustavaks, kui krediidiasutus või muu finantsteenuste osutaja jätab endale tüüptingimusega õiguse põhjendatud juhtudel ette teatamata muuta teise lepingupoole poolt või teisele lepingupoolele makstavat intressimäära või muud tasu finantsteenuste eest tingimusel, et ta on kohustatud teist lepingupoolt või teisi lepingupooli viivitamata sellest teavitama ning teisel lepingupoolel on õigus leping kohe lõpetada.

(2) Käesoleva seaduse § 42 lõike 3 punktis 14 nimetatud tingimust ei loeta teist lepingupoolt ebamõistlikult kahjustavaks, kui krediidiasutus või muu finantsteenuse osutaja jätab endale tüüptingimustega õiguse muuta ühepoolselt ilma lepingus nimetatud mõjuva põhjuseta kestvuslepingu tingimusi, kui tingimuste muutmine ei ole teise lepingupoole suhtes ebamõistlik ja krediidiasutus või muu finantsteenuse osutaja kohustub teist lepingupoolt tingimuste muutmisest eelnevalt teavitama ning andma talle õiguse leping kohe lõpetada.

§ 44. Majandus- või kutsetegevuses sõlmitud lepingud

Kui käesoleva seaduse § 42 lõikes 3 nimetatud tüüptingimust kasutatakse lepingus, mille teiseks pooleks on isik, kes sõlmis lepingu oma majandus- või kutsetegevuses, siis eeldatakse, et see tingimus on ebamõistlikult kahjustav.

§ 45. Ebamõistlikult kahjustavate tüüptingimuste kasutamise lõpetamise nõue

(1) Seaduses sätestatud isik või asutus võib seaduses sätestatud korras tingimuse kasutajalt nõuda ebamõistlikult kahjustava tüüptingimuse kasutamise lõpetamist, tingimuse soovitajalt aga soovitamise lõpetamist ja soovituse tagasivõtmist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõude võib esitada muu hulgas mittetulundusühing, kelle põhikirjaliseks eesmärgiks on ettevõtjate või kutsetegevusega tegelevate isikute õiguste kaitse ja kes oma tegevuse korralduse ja finantseerituse tõttu on võimeline neid huve ka tegelikult kaitsma.

(2^1) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud mittetulundusühing võib esitada nõude lõpetada sellise maksetähtaega, viivist või sissenõudmiskulude hüvitamist käsitleva lepingutingimuse või praktika kasutamine või selle kasutamise soovitamine, mis on võlausaldaja suhtes asjaolude kohaselt äärmiselt ebaõiglane. Sellise nõude võib esitada ka juhul, kui tegemist on eraldi kokku lepitud tingimusega.

[RT I, 05.04.2013, 1- jõust. 15.04.2013]

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud nõude lahendamisel ei kohaldata käesoleva seaduse § 39 lõike 1 teises lauses sätestatut.
[RT I 2008, 59, 330- jõust. 01.01.2009]

3. jagu
Väljaspool äriruume sõlmitav leping

[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 46. Väljaspool äriruume sõlmitava lepingu mõiste
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1) Väljaspool äriruume sõlmitav leping on leping, mis sõlmitakse:
1) ettevõtja ja tarbija üheaegsel kohalviibimisel kohas, mis ei ole ettevõtja äriruum;
2) ettevõtja äriruumides või sidevahendi abil vahetult pärast seda, kui ettevõtja on tarbija ja ettevõtja üheaegsel kohalviibimisel pöördunud tarbija poole isiklikult ja individuaalselt kohas, mis ei ole ettevõtja äriruumiks, või
3) ettevõtja korraldatud väljasõidu ajal eesmärgiga reklaamida ja müüa tarbijale vallasasju või pakkuda teenuseid või muid sooritusi.

(2) Väljaspool äriruume sõlmitavaks lepinguks loetakse ka lepingut, mille sõlmimiseks on tarbija teinud pakkumuse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud asjaoludel.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 tähenduses on äriruumiks nii müügiks, teenuse osutamiseks kui ka muu soorituse tegemiseks kasutatav kinnisasjal asuv ehitis, kus ettevõtja alaliselt tegutseb, ning nii müügiks, teenuse osutamiseks kui ka muu soorituse tegemiseks kasutatav vallasasi või muu pind, kus ettevõtja tavaliselt tegutseb.

(4) Ettevõtja nimel või tema ülesandel tegutseva isiku äriruum loetakse ettevõtja äriruumiks.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 47. Sätete kohaldamine

(1) Käesolevas jaos sätestatut ei kohaldata lepingule, mille puhul tarbija poolt lepingu eseme eest makstav tasu ei ületa 20 eurot.

(2) Käesolevas jaos sätestatut ei kohaldata ka lepingule, mis sõlmitakse:
1) sotsiaalteenuste osutamiseks;
2) tervishoiuteenuste osutamiseks;
3) hasartmängus osalemiseks;
4) reisijaveoteenuse osutamiseks;
5) kinnisasja võõrandamiseks või koormamiseks või kinnisasjaga seotud asjaõiguse käsutamiseks;
6) uue ehitise ehitamiseks või ehitise suuremahuliseks ümberehitamiseks;
7) eluruumi üürimiseks;
8) notariaalse tõestamise kaudu;
9) toiduainete, jookide või muu igapäevaseks tarbimiseks mõeldud asja kohta, mis antakse üle ettevõtja sagedaste ja korrapäraste ringsõitude käigus tarbija elu-, asu- või töökohas;
10) müügiautomaate või automatiseeritud äriruume kasutades;
11) elektroonilise side teenuse osutajaga avaliku taksofoni vahendusel selle kasutamiseks või tarbija poolt telefoni, interneti või faksi teel loodud ühe ühenduse kasutamiseks.

(3) Käesoleva seaduse § 49 lõikes 1 sätestatud taganemisõigust ei kohaldata lepingule:
1) mille esemeks on teenuse osutamine või muu kestva soorituse tegemine, kui ettevõtjapoolsed lepingust tulenevad kohustused on täielikult täidetud ning teenuse osutamine või muu soorituse tegemine on alanud tarbija sõnaselgel eelneval nõusolekul ning kinnitusel, et ta kaotab ettevõtjapoolsel lepingu täitmisel oma taganemisõiguse;
2) mille esemeks on sellise asja üleandmine, teenuse osutamine või muu soorituse tegemine, mille hind sõltub finantsturu kõikumisest, mida ettevõtja ei saa mõjutada ja mis võib ilmneda taganemistähtaja jooksul;
3) mille esemeks on sellise asja üleandmine, mis on valmistatud tarbija esitatud nõuete järgi või mis on selgelt kohandatud konkreetse tarbija vajadustele;
4) mille esemeks on sellise asja üleandmine, mis rikneb või vananeb kiiresti;
5) mille esemeks on sellise suletud pakendis asja üleandmine, mis ei ole kõlblik tagasisaatmiseks tervisekaitse või hügieenilistel põhjustel ning kui see on pärast kohaletoimetamist avatud;
6) mille esemeks on sellise asja üleandmine, mis oma olemuse tõttu segatakse või ühendatakse pärast üleandmist muu asjaga selliselt, et neid ei saa enam teineteisest eraldada;
7) mille esemeks on selliste alkohoolsete jookide üleandmine, mille hind on kokku lepitud lepingu sõlmimise ajal ning mis antakse üle rohkem kui 30 päeva möödumisel lepingu sõlmimisest ning mille tegelik väärtus sõltub turuhinna kõikumisest, mida ettevõtja ei saa mõjutada;
8) mille esemeks on kiireloomuliste parandus- või hooldustööde tegemine, kui tarbija on ettevõtjalt tellinud selleks kohaletuleku;

9) mille esemeks on suletud ümbrises audio- ja videosalvestise või arvutitarkvara üleandmine, kui tarbija on ümbrise avanud;
10) mille esemeks on ajalehtede, ajakirjade või muude perioodiliselt ilmuvate väljaannete üleandmine, välja arvatud selliste väljaannete tellimiseks sõlmitud kestvuslepingule;
11) mis sõlmitakse enampakkumisel, kus tarbija viibib kohal või talle on antud võimalus kohal viibida;
12) mille esemeks on majutusteenuse pakkumine, vallasasja vedu, mootorsõiduki kasutamine, toitlustamine või vaba aja veetmise teenus, kui ettevõtja kohustub eespool nimetatud lepingut sõlmides osutama teenuse teatud tähtpäevaks või teatud tähtaja jooksul;
13) mille esemeks on sellise digitaalse sisu edastamine, mida ei toimetata kätte füüsilisel andmekandjal, kui selle edastamine on alanud tarbija eelneval sõnaselgel nõusolekul, ning tarbija kinnitab asjaolu, et ta kaotab seeläbi oma taganemisõiguse.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 8 sätestatud erand ei laiene lepingule, mis sõlmitakse sellise külastuse käigus tarbija tellitule lisaks, muu hulgas lepingule, millega antakse üle muid asju kui hoolduseks või parandamiseks ilmtingimata vajalikud varuosad.

(5) Kui väljaspool äriruume sõlmitav leping vastab ka mõne teise tarbija ja ettevõtja vahel sõlmitava lepingu kohta sätestatule, kohaldatakse käesolevas jaos sätestatut koos selle teise lepinguliigi kohta sätestatud erisustega.

(6) Kui väljaspool äriruume sõlmitav leping on sõlmitud Eestis tarbijaga, kelle elukoht on Eestis või teises Euroopa Liidu liikmesriigis, kohaldatakse käesolevas jaos sätestatut sõltumata sellest, millise riigi õigust lepingule kohaldatakse.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 48. Tarbija lepingueelne teavitamine
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1) Ettevõtja esitab tarbijale enne lepingu sõlmimist või selleks tarbija poolt siduva pakkumise tegemist selgel ja arusaadaval viisil järgmise teabe:
1) andmed, mis võimaldavad tuvastada ettevõtja isiku, eelkõige tema ärinimi;
2) ettevõtja asukoha aadress ja olemasolu korral tema telefoni- ja faksinumber ning e-posti aadress, ning kui see on asjakohane, siis selle ettevõtja nimi ja asukoha aadress, kelle nimel ta tegutseb;
3) ettevõtja tegevuskoha aadress, kuhu tarbija võib kaebusi esitada, kui see erineb käesoleva lõike punktis 2 nimetatud aadressist;
4) lepingu eseme põhiomadused lepingu esemele ja teabe edastamise viisile kohases ulatuses;
5) digitaalse sisu puhul selle kasutusviis, selle suhtes rakendatavad tehnilised kaitsemeetmed ning selle ühilduvus riist- ja tarkvaraga, mida ettevõtja teab või peab teadma;
6) lepingu eseme koguhind koos maksudega või juhul, kui lepingu eseme olemusest tulenevalt ei ole hinda mõistlike jõupingutustega võimalik enne arvutada, hinna arvutamise viis, ning kõik täiendavad veo-, posti-, kättetoimetamise või mis tahes muud kulud, kui need kulud tuleb kanda tarbijal, või kui neid kulusid ei ole mõistlike jõupingutustega võimalik enne arvutada, siis teave selle kohta, et võidakse nõuda selliste täiendavate kulude tasumist;
7) tasu lepingu sõlmimiseks kasutatava sidevahendi kasutamise eest, välja arvatud juhul, kui see tasu vastab sellise sidevahendi kasutamise tavalisele tasule;
8) kui tarbija peab maksma tagatisena rahasumma või andma muu rahalise tagatise, asjaolu, et ettevõtja nõudel tuleb seda teha, ning sellise tagatise tingimused;
9) maksmise, kättetoimetamise ja tellimuse täitmise kord ning asja kättetoimetamise, teenuse osutamise või muu sooituse tegemise aeg;
10) tarbija lepingust tulenevate kohustuste minimaalne kestus, kui see on olemas;
11) kestvuslepingu puhul lepingu tähtaeg, või kui leping on tähtajatu või automaatselt pikenev, siis lepingu lõpetamise tingimused;
12) taganemisõiguse olemasolu korral selle õiguse kasutamise tingimused, tähtaeg ja kord vastavalt käesoleva seaduse § 49 lõikele 2^1;
13) taganemisõiguse olemasolu korral taganemisavalduse tüüpvorm;
14) asjaolu, et tarbijapoolsel lepingust taganemisel kannab lepinguesemeks olnud asja tagastamise kulud tarbija, kui need kulud tasub tarbija;
15) asjaolu, et kui tarbija kasutab lepingust taganemise õigust pärast käesoleva seaduse § 48^1lõikes 2 nimetatud avalduse esitamist, on tarbija kohustatud ettevõtjale hüvitama mõistlikud kulud vastavalt käesoleva seaduse § 49^3lõikele 4;
16) kui taganemisõigust ei ole vastavalt käesoleva seaduse § 47 lõikele 3 ette nähtud, teave selle kohta, et tarbijal taganemisõigus puudub, või kui tarbija võib oma taganemisõiguse kaotada, teave selle kohta, millistel asjaoludel taganemisõigus kaotatakse;
17) lepingu täitmise järgse lepingu eseme hooldusteenuse või klienditeenuse pakkumisel selle olemasolu ja kasutamise tingimused;
18) meeldetuletus, et tarbija saab lepingu eseme lepingutingimustele mittevastavuse korral tugineda seaduses sätestatud õiguskaitsevahenditele;

19) seaduses sätestatud õiguskaitsevahenditele lisaks täiendava garantii andmisel selle olemasolu ja tingimused;
20) ettevõtja järgitava käitumiskoodeksi olemasolu, kui ettevõtja sellest oma tegevuses lähtub, ning teave selle kohta, kuidas on võimalik sellest koopia saada;
21) ettevõtja rakendatav kaebuste lahendamise kord, kui see on olemas;
22) andmed tarbija võimaluste kohta pöörduda kohtuvälise kaebusi ja vaidlusi lahendava organi poole ning pöördumise tingimused.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teave esitatakse tarbijale paberil, või kui tarbija on sellega nõus, siis mõnel muul püsival andmekandjal. Kõnealune teave peab olema esitatud loetavalt ning lihtsas ja arusaadavas keeles.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 12, 14 ja 15 nimetatud teabe võib tarbijale esitada ka lepingust taganemise näidisjuhendis. Kui ettevõtja esitab tarbijale taganemise näidisjuhendi, loetakse kõnealune teave tarbijale esitatuks. Kõnealune teave loetakse tarbijale esitatuks üksnes juhul, kui ettevõtja on lepingust taganemise näidisjuhendi täitnud nõuetekohaselt.

(4) Lepingust taganemise näidisjuhendi kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(5) Kui tarbija on ettevõtjalt sõnaselgelt taotlenud teenuseid parandus- või hooldustööde tegemiseks, ettevõtja ja tarbija täidavad kohe oma lepingujärgsed kohustused ning tarbija makstav summa ei ületa 200 eurot, peab ettevõtja andma tarbijale üksnes käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1, 2, 4, 12, 13 ja 16 sätestatud teabe ning teabe hinna või selle arvutamiseks kasutatava meetodi kohta koos koguhinna prognoosiga. Kui tarbija on selleks andnud oma selgesõnalise nõusoleku, võib ettevõtja käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 4, 12, 13 ja 16 nimetatud teabe anda tarbijale muul viisil, kui käesoleva paragrahvi lõike 2 esimeses lauses on sätestatud.

(6) Käesoleva seaduse § 47 lõike 3 punktis 11 nimetatud lepingu puhul võib ettevõtja asendada käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 nimetatud teabe vastavate andmetega enampakkuja kohta.

(7) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 6 nimetatud koguhind sisaldab tellimuse kogukulu arvelduperioodi kohta, kui tegemist on tähtajatu lepingu või kestvuslepinguga, mille esemeks on püsivad või korduvad tellimused. Kui sellise lepingu tasu on kindla määraga, tähendab koguhind igakuist kulude kogusummat. Kui kogukulu ei ole mõistlike jõupingutustega võimalik enne arvutada, esitatakse hinna arvutamise viis.

(8) Kui ettevõtja ei ole tarbijat teavitanud kohustusest tasuda käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 6 või 14 nimetatud kulusid, ei pea tarbija neid kulusid kandma.

(9) Väljaspool äriruume sõlmitava lepingu sõlmimise ettevalmistamisele ei kohaldata käesoleva seaduse § 14 lõikes 2 ja §-s 14^1sätestatud lepingueelse teabe andmise kohustuse kohta sätestatut.

(10) Käesolevas paragrahvis sätestatud lepingueelse teabe andmise kohustuse täitmist peab tõendama ettevõtja.

(11) Lepingueelse teabena antud andmed muutuvad lepingu osaks, kui pooled ei ole sõnaselgelt kokku leppinud teisiti.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 48^1. Teabe kinnitamine

(1) Ettevõtja annab tarbijale allkirjastatud lepingudokumendi, koopia lepingust või kinnituse lepingu sõlmimise kohta paberil, või kui tarbija on sellega nõus, siis mõnel muul püsival andmekandjal, mis sisaldab juhul, kui lepingu esemeks on digitaalne sisu, ka ettevõtja kinnitust selle kohta, et tarbija on andnud käesoleva seaduse § 47 lõike 3 punkti 13 kohaselt oma sõnaselge nõusoleku ja kinnituse digitaalse sisu edastamise alustamiseks.

(2) Kui tarbija soovib, et teenuste osutamine, muu kestva soorituse tegemine või vee, gaasi, elektri või soojuse müük ühendusvõrgu kaudu algab käesoleva seaduse §-s 49 ettenähtud taganemistähtaja kestel, nõuab ettevõtja tarbijalt selle kohta püsival andmekandjal sõnaselget avaldust.

(3) Kui tarbija on ettevõtjalt sõnaselgelt taotlenud sellise lepingu sõlmimist, mille esemeks on parandus- või hooldustööde tegemine, ettevõtja ja tarbija täidavad kohe oma lepingujärgsed kohustused ning tarbija poolt vastava teenuse eest makstav tasu ei ületa 200 eurot, peab käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt antav kinnitus sisaldama käesoleva seaduse § 48 lõikes 1 sätestatud teavet.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 49. Taganemisõigus

(1) Tarbija võib väljaspool äriruume sõlmitavast lepingust taganeda põhjust avaldamata 14 päeva jooksul.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1^1) Lepingu puhul, mille esemeks on asja üleandmine, hakkab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taganemise tähtaeg kulgema päevast, millal tarbija või tarbija nimetatud kolmas isik, kes ei ole vedaja, on saanud asja füüsiliselt enda valdusse või:

1) kui lepingu kohaselt tuleb tarbijale üle anda mitu asja, mis toimetatakse kohale eraldi, päevast, millal tarbija või tarbija nimetatud kolmas isik, kes ei ole vedaja, on saanud viimase asja füüsiliselt enda valdusse;
2) kui lepingu kohaselt tuleb asi tarbijale üle anda mitmes osas, päevast, millal tarbija või tarbija nimetatud kolmas isik, kes ei ole vedaja, on saanud viimase osa füüsiliselt enda valdusse;
3) kestvuslepingu puhul, mille esemeks on asjade korduv üleandmine kindlaksmääratud aja jooksul, päevast, millal tarbija või tarbija poolt nimetatud kolmas isik, kes ei ole vedaja, on saanud esimese üleantava asja füüsiliselt enda valdusse.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1^2) Lepingu puhul, mille esemeks on teenuse osutamine või muu kestva soorituse tegemine, hakkab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaeg kulgema lepingu sõlmimise päevast.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1^3) Vee, gaasi, elektri või soojuse müügi puhul ühendusvõrgu kaudu ning digitaalse sisu puhul, mida ei edastata füüsilisel andmekandjal, hakkab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaeg kulgema lepingu sõlmimise päevast.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1^4) Kui ettevõtja on rikkunud käesoleva seaduse § 48 lõike 1 punktis 12 nimetatud teabe esitamise kohustust, lõpeb taganemistähtaeg 12 kuu möödumisel käesoleva paragrahvi lõigetes 1^1–1^3sätestatud viisil määratud taganemistähtaja lõppemisest. Kui ettevõtja on tarbijale edastanud eelmises lauses nimetatud taganemisõigust käsitleva teabe hilinenult, kuid siiski 12 kuu jooksul alates käesoleva paragrahvi lõigetes 1^1–1^3osutatud päevast, lõpeb taganemistähtaeg 14 päeva möödumisel teabe saamisest.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2) Loetakse, et tarbija on väljaspool äriruume sõlmitavast lepingust taganenud tähtaegselt, kui ta on ettevõtjale selle kohta teate ära saatnud taganemistähtaja jooksul.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2^1) Tarbija võib lepingust taganeda, kasutades lepingust taganemise avalduse tüüpvormi või esitades muu ühemõttelise taganemisavalduse.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2^2) Lepingust taganemise avalduse tüüpvormi kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2^3) Kui tarbija kasutab taganemisavalduse edastamiseks ettevõtja veebilehte, saadab ettevõtja tarbijale viivitamata püsival andmekandjal kinnituse taganemisavalduse kättesaamise kohta.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(3) [Kehtetu -RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

(4) [Kehtetu -RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(5) Käesolevas paragrahvis sätestatut ei kohaldata, kui väljaspool äriruume sõlmitav leping on tarbijakrediidileping.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(6) Lepingust taganemist käesolevas paragrahvis sätestatut järgides peab tõendama tarbija.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 49^1. Taganemine tarbijakrediidilepingust
[Kehtetu -RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 49^2. Ettevõtja kohustused tarbijapoolsel lepingust taganemisel

(1) Ettevõtja tagastab taganemisavalduse kättesaamisel tarbijale viivitamata, kuid hiljemalt 14 päeva möödumisel, kõik tarbijalt lepingu alusel saadud tasud, muu hulgas tarbija kantud asja kättetoimetamise kulud.

(2) Kui tarbija on sõnaselgelt valinud ettevõtja pakutud kõige odavamast tavapärasest asja kättetoimetamise viisist erineva kättetoimetamise viisi, ei pea ettevõtja tarbijale tagastama kulu, mis ületab tavapärase kättetoimetamise viisiga seotud kulu.

(3) Ettevõtja teeb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tagasimaksed, kasutades sama makseviisi, mida kasutas maksete tegemiseks tarbija, välja arvatud juhul, kui tarbija on sõnaselgelt andnud nõusoleku teistsuguse

makseviisi kasutamiseks, ning tingimusel, et tarbijale ei kaasne selliste maksete tagastamisega teenustasu või muud kulu.

(4) Kui lepingu esemeks on asja üleandmine, võib ettevõtja käesoleva seaduse § 111 alusel keelduda käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tagasimakse tegemisest seni, kuni tarbija on talle tagastanud lepingu esemeks olnud asja või esitanud tõendi, et ta on selle tagasi saatnud. Ettevõtjal ei ole käesolevas lõikes nimetatud õigust juhul, kui ta on nõustunud lepingu esemeks olevale asjale ise järele tulema.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 49[3]. Tarbija kohustused lepingust taganemisel

(1) Kui lepingu esemena anti tarbijale üle asi, saadab tarbija ettevõtjale viivitamata, kuid hiljemalt 14 päeva möödumisel taganemisavalduse tegemisest asja tagasi või annab asja üle ettevõtjale või ettevõtja nimetatud isikule. Tarbijal ei ole käesoleva lõike esimeses lauses nimetatud asja tagasisaatmise kohustust juhul, kui ettevõtja on nõustunud asjale ise järele tulema. Tarbija loetakse asja tagastamise kohustuse tähtaegselt täitnuks, kui ta on lepingu esemeks olnud asja tagasi saatnud käesoleva lõike esimeses lauses nimetatud tähtaja jooksul.

(2) Tarbija kannab talle lepingu esemena üleantud asja tagastamisega seotud otsesed kulud, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti. Tarbijal ei ole kulude kandmise kohustust, kui ettevõtja ei ole teda teavitanud sellest, et need kulud tuleb kanda tarbijal. Kui asi on toimetatud tarbija koju lepingu sõlmimise ajal ja asja ei saa selle olemuse tõttu tavaliselt postiga tagasi saata, toimetab ettevõtja asja ära omal kulul.

(3) Tagastamisele kuuluva asja halvenemise korral vastutab tarbija asja kasutamisest tingitud väärtuse vähenemise eest üksnes juhul, kui ta on asja kasutanud muul viisil, kui on vaja asja olemuses, omadustes ja toimimises veendumiseks. Et veenduda asja olemuses, omadustes ja toimimises, peaks tarbija käsitsema ja kasutama asja üksnes nii, nagu tal lubataks tavapäraselt seda teha poes. Tarbija ei vastuta asja väärtuse vähenemise eest juhul, kui ettevõtja ei ole vastavalt käesoleva seaduse § 48 lõike 1 punktidele 12 ja 13 juhtinud tarbija tähelepanu taganemisõiguse olemasolule.

(4) Kui tarbija kasutab taganemisõigust pärast käesoleva seaduse § 48[1] lõikes 2 nimetatud avalduse esitamist, hüvitab tarbija ettevõtjale lepingu täitmisena üleantu väärtuse proportsionaalselt üleantuga ajani, mil tarbija lepingust taganes, võttes arvesse lepingu kogumahtu. Üleantu väärtus määratakse lepingus kokku lepitud koguhinna alusel. Kui lepingujärgne hind on ebamõistlikult suur, arvutatakse üleantu väärtus turuhinna alusel.

(5) Lepingu puhul, mille esemeks on teenuse osutamine, muu kestva soorituse tegemine või vee, gaasi, elektri või soojuse müük ühendusvõrgu kaudu, ei ole tarbija kohustatud ettevõtjale hüvitama taganemistähtaja jooksul üleantu väärtust, kui:
1) ettevõtja ei ole tarbijale andnud teavet vastavalt käesoleva seaduse § 48 lõike 1 punktile 12, 13 või 15 või
2) tarbija ei ole sõnaselgelt taotlenud käesoleva seaduse § 48[1] lõike 2 kohaselt teenuse osutamise, muu kestva soorituse tegemise või vee, gaasi, elektri või soojuse ühendusvõrgu kaudu müümise alustamist taganemistähtaja jooksul.

(6) Lepingu puhul, mille esemeks on digitaalse sisu üleandmine, ei ole tarbija kohustatud ettevõtjale hüvitama üleantu väärtust talle taganemistähtaja jooksul edastatud digitaalse sisu eest, mida ei edastatud füüsilisel andmekandjal, kui:
1) tarbija ei ole andnud eelnevat sõnaselget nõusolekut digitaalse sisu edastamise alustamiseks enne käesoleva seaduse § 49 lõikes 1 sätestatud 14-päevase tähtaja lõppu;
2) tarbija ei ole kinnitanud asjaolu, et nõusoleku andmisega kaotab ta oma taganemisõiguse, või
3) ettevõtja ei ole andnud tarbijale käesoleva seaduse § 48[1] lõikes 1 nimetatud kinnitust.

(7) Taganemisest tulenevad ettevõtja nõuded tarbija vastu piirduvad käesolevas paragrahvis ja § 49[2] lõikes 2 sätestatuga.

(8) Lepingutingimus, mis raskendab taganemisõiguse kasutamist, eelkõige kokkulepe, millega taganemine seotakse käsiraha või leppetrahvi maksmisega, on tühine.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 49[4]. Taganemise mõju kõrvallepingule

(1) Kui tarbija kasutab väljaspool äriruume sõlmitava lepingu suhtes käesoleva seaduse §-s 49 sätestatud taganemisõigust, loetakse tarbija taganenuks ka väljaspool äriruume sõlmitava lepinguga seotud kõrvallepingust, mille ta on sõlminud ettevõtja või kolmanda isikuga kolmanda isiku ja ettevõtja vahelise kokkuleppe alusel.

(2) Kui tarbija loetakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul kõrvallepingust taganenuks, ei või ettevõtja ega kolmas isik nõuda muude kui käesoleva seaduse § 49[2] lõikes 2 ja §-s 49[3] sätestatud kulude kandmist.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 49[5]. Taganemise mõju tarbijakrediidilepingule

(1) Kui väljaspool äriruume sõlmitav leping kujutab endast tarbijakrediidilepinguga majanduslikult seotud lepingut käesoleva seaduse § 414 tähenduses, loetakse tarbija käesoleva seaduse §-s 49 sätestatud tingimustel väljaspool äriruume sõlmitavast lepingust taganemise korral taganenuks ka tarbijakrediidilepingust ja sellega seotud kõrvallepingust käesoleva seaduse § 409 lõike 3[2] tähenduses.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul ei või tarbijalt tarbijakrediidilepingust taganemise korral nõuda intressi ega muude kulude tasumist. Muus osas kohaldatakse taganemise tagajärgedele käesoleva seaduse §-des 188–192 sätestatut.

(3) Kui krediiti on andnud kolmas isik ja krediidisumma on juba makstud ettevõtjale, lähevad tarbija lepingust taganemise korral ettevõtja õigused ja kohustused tarbija suhtes üle krediidiandjale.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 50. Sätete rikkumise keelamine

Seaduses sätestatud isik või asutus võib seaduses sätestatud korras nõuda ettevõtjalt, kes on rikkunud käesolevas jaos sätestatut, rikkumise lõpetamist ja rikkumisest hoidumist.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 51. Sätete kohustuslikkus

Käesolevas jaos sätestatust tarbija kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

4. jagu
Sidevahendi abil sõlmitud lepingud

[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 52. Sidevahendi abil sõlmitud lepingu mõiste

(1) Sidevahendi abil sõlmitud lepinguks loetakse ettevõtja ja tarbija vahelist lepingut, kui:
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]
1) leping sõlmitakse selliste lepingute sõlmimiseks kasutatavas turustus- või teenindussüsteemis;
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]
2) [kehtetu -RT I, 04.02.2011, 1- jõust. 05.04.2011]
3) ettevõtja ja tarbija ei viibi lepingu sõlmimisel ühel ajal koos samas kohas ja
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]
4) lepingupoolte tahteavaldused lepingu sõlmimiseks, sealhulgas tarbija tahteavaldus võtta endale lepingulised kohustused (edaspidi *tellimus*), edastatakse eranditult üksnes sidevahendi abil.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2) Sidevahendi kasutamiseks loetakse iga viisi, mis võimaldab teineteisest eemalviibival tarbijal ja ettevõtjal korraldada läbirääkimisteks ja lepingu sõlmimiseks vajalikku teabevahetust, eelkõige telefoni, raadio, arvuti, faksi või televisiooni kasutamist, adresseerimata või adresseeritud trükise, sealhulgas kataloogi või tüüpkirja toimetamist tarbijani ja tellimislehega reklaami ajakirjanduses.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(3) Sidevahendi abil sõlmitud finantsteenuse osutamise lepinguks loetakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimustele vastavat lepingut investeerimisteenuste ja fondivalitsejale lubatud teenuste osutamiseks ning krediidiasutustele lubatud tehingute tegemiseks, samuti kindlustuslepingut ning teenuse osutamist maksekäsundi alusel.
[RT I 2004, 75, 522- jõust. 10.11.2004]

§ 53. Sätete kohaldamine

(1) Käesolevas jaos sätestatut kohaldatakse sidevahendi abil sõlmitud lepingutele tarbijaga, kelle elukoht on Eestis või Euroopa Liidu liikmesriigis, kui leping sõlmiti Eestis toimunud avaliku pakkumise, reklaami või muu sarnase tegevuse tulemusena või kui leping on muul põhjusel Eesti territooriumiga oluliselt seotud, sõltumata sellest, millise riigi õigust lepingule kohaldatakse.

(1[1]) Selliste finantsteenuseid käsitlevate lepingute puhul, mis hõlmavad finantsteenuse esmakordse osutamise kokkulepet ja sellele järgnevaid järjestikuseid toiminguid või sellele järgnevaid samasuguseid toiminguid, mis on ajalises seoses, kohaldatakse käesolevas jaos sätestatut üksnes esimese lepingu suhtes. Kui finantsteenuse esmakordse osutamise kokkulepe puudub, kuid samad lepinguosalised teevad järjestikuseid toiminguid

või eraldi omavahel ajaliselt seotud sama laadi toiminguid, kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 54[1] ja 55[1] sätestatud tarbija teavitamise nõudeid üksnes esimese toimingu suhtes. Kui rohkem kui aasta jooksul ei ole sama laadi toimingut tehtud, loetakse järgmine toiming uue toimingute sarja esimeseks toiminguks, mistõttu kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 54[1] ja 55[1] sätestatut.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2) Käesolevas jaos sätestatut ei kohaldata lepingutele, mis sõlmitakse:
1) sotsiaalteenuste osutamiseks;
2) tervishoiuteenuste osutamiseks;
3) hasartmängus osalemiseks;
4) reisijaveoteenuse osutamiseks;
5) kinnisasja võõrandamiseks, selle asjaõigusega koormamiseks või kinnisasjaga seotud asjaõiguse käsutamiseks;
6) uue ehitise ehitamiseks või ehitise suuremahuliseks ümberehitamiseks;
7) eluruumi üürimiseks;
8) notariaalse tõestamise kaudu;
9) toiduainete, jookide või muu igapäevaseks tarbimiseks mõeldud asja kohta, mis antakse üle ettevõtja sagedaste ja korrapäraste ringsõitude käigus tarbija elu-, asu- või töökohas;
10) kasutades müügiautomaate või automatiseeritud äriruume;
11) elektroonilise side teenuse osutajaga avaliku taksofoni vahendusel selle kasutamiseks või tarbija poolt telefoni, interneti või faksi teel loodud ühe ühenduse kasutamiseks.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(3) [Kehtetu -RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(4) Käesoleva seaduse § 56 lõikes 1 sätestatud taganemisõigust ei kohaldata lepingule, mille esemeks on:
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]
1) teenuse osutamine või muu kestva soorituse tegemine, kui ettevõtjapoolsed lepingust tulenevad kohustused on täielikult täidetud ning teenuse osutamine või muu soorituse tegemine on alanud tarbija sõnaselgel eelneval nõusolekul ning kinnitusel, et ta kaotab ettevõtjapoolsel lepingu täitmisel oma taganemisõiguse;
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]
1[1]) sellise asja üleandmine, teenuse osutamine või muu soorituse tegemine, mille hind sõltub finantsturu kõikumisest, mida ettevõtja ei saa mõjutada ja mis võib ilmneda taganemistähtaja jooksul, sealhulgas lepingutele, mille esemeks on teenused, mis on seotud välisvaluutaga või väärtpaberituru seaduse §-s 2 nimetatud väärtpaberitega;
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]
2) sellise asja üleandmine, mis on valmistatud, arvestades lepingupooleks oleva tarbija isiklikke vajadusi;
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]
3) sellise asja üleandmine, mis on valmistatud tarbija esitatud tingimuste kohaselt;
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]
4) sellise asja üleandmine, mis rikneb või vananeb kiiresti;
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]
4[1]) sellise suletud pakendis asja üleandmine, mis ei ole kõlblik tagasisaatmiseks tervisekaitse või hügieenilistel põhjustel ning kui see on pärast kohaletoimetamist avatud;
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]
4[2]) asja üleandmine, mis oma olemuse tõttu segatakse või ühendatakse pärast üleandmist muu asjaga selliselt, et neid ei saa enam teineteisest eraldada;
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]
4[3]) selliste alkohoolsete jookide üleandmine, mille hind on kokku lepitud lepingu sõlmimise ajal ning mis antakse üle rohkem kui 30 päeva möödumisel lepingu sõlmimisest ning mille tegelik väärtus sõltub turuhinna kõikumisest, mida ettevõtja ei saa mõjutada;
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]
4[4]) kiireloomuliste parandus- või hooldustööde tegemine, kui tarbija on ettevõtjalt tellinud selleks kohaletuleku;
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]
5) ajalehtede, ajakirjade või muude perioodiliselt ilmuvate väljaannete üleandmine, välja arvatud selliste väljaannete tellimiseks sõlmitud kestvuslepingule;
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]
6) [kehtetu -RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]
7) suletud ümbrises audio- ja videosalvestise või arvutitarkvara üleandmine, kui tarbija on ümbrise avanud;
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]
7[1]) sellise digitaalse sisu edastamine, mida ei toimetata kätte füüsilisel andmekandjal, kui selle edastamine on alanud tarbija eelneval sõnaselgel nõusolekul, ning tarbija kinnitab asjaolu, et ta kaotab seeläbi oma taganemisõiguse;
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]
7[2]) majutusteenuse pakkumine, vallasasja vedu, mootorsõiduki kasutamine, toitlustamine või vaba aja veetmise teenus, kui ettevõtja kohustub eespool nimetatud lepingut sõlmides osutama teenuse teatud tähtpäevaks või teatud tähtaja jooksul;
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]
8) enampakkumisel;

9) reisi ja pagasi kindlustamiseks või muudele sarnastele lühiajalistele kindlustuslepingutele kestusega alla ühe kuu.

(4^1) Käesoleva seaduse §-s 55 sätestatut ei kohaldata sidevahendi abil sõlmitud finantsteenuse osutamise lepingutele.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(5) Kui sidevahendi abil sõlmitud leping vastab ka mõne teise tarbija ja ettevõtja vahel sõlmitava lepingu kohta sätestatule, kohaldatakse käesolevas jaos sätestatut koos selle teise lepinguliigi kohta sätestatud erisustega.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(6) [Kehtetu -RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(7) Käesolevas paragrahvi lõike 4 punktis 4^4sätestatud erand ei laiene lepingule, mis sõlmitakse sellise külastuse käigus tarbija tellitule lisaks, muu hulgas lepingule, millega antakse üle muid asju kui parandamiseks või hoolduseks ilmtingimata vajalikud varuosad.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 54. Tarbija lepingueelne teavitamine
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1) Ettevõtja esitab tarbijale enne lepingu sõlmimist või selleks tarbija poolt siduva pakkumise tegemist selgel ja arusaadaval viisil järgmise teabe:
1) andmed, mis võimaldavad tuvastada ettevõtja isiku, eelkõige tema ärinimi;
2) ettevõtja asukoha aadress ja olemasolu korral tema telefoni- ja faksinumber ning e-posti aadress, ning kui see on asjakohane, siis selle ettevõtja nimi ja asukoha aadress, kelle nimel ta tegutseb;
3) ettevõtja tegevuskoha aadress, kuhu tarbija võib kaebusi esitada, kui see erineb käesoleva lõike punktis 2 nimetatud aadressist;
4) lepingu eseme põhiomadused lepingu esemele ja teabe edastamise viisile kohases ulatuses;
5) digitaalse sisu puhul selle kasutusviis, selle suhtes rakendatavad tehnilised kaitsemeetmed ning selle ühilduvus riist- ja tarkvaraga, mida ettevõtja teab või peab teadma;
6) lepingu eseme koguhind koos maksudega või juhul, kui lepingu eseme olemusest tulenevalt ei ole hinda mõistlike jõupingutustega võimalik enne arvutada, hinna arvutamise viis, ning kõik täiendavad veo-, posti-, kättetoimetamise või mis tahes muud kulud, kui need kulud tuleb kanda tarbijal, või kui neid kulusid ei ole mõistlike jõupingutustega võimalik enne arvutada, siis teave selle kohta, et võidakse nõuda selliste täiendavate kulude tasumist;
7) tasu lepingu sõlmimiseks kasutatava sidevahendi kasutamise eest, välja arvatud juhul, kui see tasu vastab sellise sidevahendi kasutamise tavalisele tasule;
8) kui tarbija peab maksma tagatisena rahasumma või andma muu rahalise tagatise, asjaolu, et ettevõtja nõudel tuleb seda teha, ning sellise tagatise tingimused;
9) maksmise, kättetoimetamise ja tellimuse täitmise kord ning asja kättetoimetamise, teenuse osutamise või muu sooituse tegemise aeg;
10) tarbija lepingust tulenevate kohustuste minimaalne kestus, kui see on olemas;
11) kestvuslepingu puhul lepingu tähtaeg, või kui leping on tähtajatu või automaatselt pikenev, siis lepingu lõpetamise tingimused;
12) taganemisõiguse olemasolu korral selle õiguse kasutamise tingimused, tähtaeg ja kord vastavalt käesoleva seaduse § 56 lõikele 2^2;
13) taganemisõiguse olemasolu korral taganemisavalduse tüüpvorm;
14) asjaolu, et tarbija kannab tarbijapoolsel lepingust taganemisel lepinguesemeks olnud asja tagastamise kulud ning olukorras, kui lepingu esemeks olnud asja ei saa selle olemuse tõttu tavalise postiteenuse kaudu tagastada, asja äraviimise kulud, kui need tuleb tasuda tarbijal;
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]
15) asjaolu, et kui tarbija kasutab lepingust taganemise õigust pärast käesoleva seaduse § 55 lõikes 3 nimetatud avalduse esitamist, on tarbija kohustatud ettevõtjale hüvitama mõistlikud kulud vastavalt käesoleva seaduse § 56^2lõikele 5;
16) kui taganemisõigust ei ole vastavalt käesoleva seaduse § 53 lõikele 4 ette nähtud, teave selle kohta, et tarbijal taganemisõigus puudub, või kui tarbija võib oma taganemisõiguse kaotada, teave selle kohta, millistel asjaoludel taganemisõigus kaotatakse;
17) lepingu täitmise järgse lepingu eseme hooldusteenuse või klienditeenuse pakkumisel selle olemasolu ja kasutamise tingimused;
18) meeldetuletus, et tarbija saab lepingu eseme lepingutingimustele mittevastavuse korral tugineda seaduses sätestatud õiguskaitsevahenditele;
19) seaduses sätestatud õiguskaitsevahenditele lisaks täiendava garantii andmisel selle olemasolu ja tingimused;
20) ettevõtja järgitava käitumiskoodeksi olemasolu, kui ettevõtja sellest oma tegevuses lähtub, ning teave selle kohta, kuidas on võimalik sellest koopia saada;
21) ettevõtja rakendatav kaebuste lahendamise kord, kui see on olemas;

22) andmed tarbija võimaluste kohta pöörduda kohtuvälise kaebusi ja vaidlusi lahendava organi poole ning pöördumise tingimused.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teave esitatakse või tehakse tarbijale kättesaadavaks kasutatavale sidevahendile asjakohasel viisil lihtsas ja arusaadavas keeles. Kui kõnealune teave esitatakse püsival andmekandjal, peab see olema esitatud loetavalt.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 12, 14 ja 15 nimetatud teabe võib tarbijale esitada ka kasutades käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud lepingust taganemise näidisjuhendit. Kui ettevõtja esitab tarbijale taganemise näidisjuhendi, loetakse kõnealune teave tarbijale esitatuks. Kõnealune teave loetakse tarbijale esitatuks üksnes juhul, kui ettevõtja on lepingust taganemise näidisjuhendi täitnud nõuetekohaselt.

(4) Lepingust taganemise näidisjuhendi kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(5) Kui leping sõlmitakse sidevahendi abil, mis piirab teabe esitamist kas ruumiliselt või ajaliselt, esitatakse tarbijale enne sellise lepingu sõlmimist vastavale sidevahendile kohases ulatuses vähemalt käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1, 4, 6, 11 ja 12 sätestatud teave. Muu käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teave esitatakse tarbijale asjakohasel viisil vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 2.

(6) Kui ettevõtja võtab tarbijaga lepingu sõlmimise eesmärgil ühendust telefonitsi, peab ta telefonivestluse alguses tegema tarbijale teatavaks enda nime, ja kui see on asjakohane, siis selle isiku nime, kelle nimel ta helistab, ning kõne ärilise eesmärgi.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(7) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 6 nimetatud koguhind sisaldab tellimuse kogukulu arvelduperioodi kohta, kui tegemist on tähtajatu lepingu või kestvuslepinguga, mille esemeks on püsivad või korduvad tellimused. Kui sellise lepingu tasu on kindla määraga, tähendab koguhind igakuist kulude kogusummat. Kui kogukulu ei ole mõistlike jõupingutustega võimalik enne arvutada, esitatakse hinna arvutamise viis.

(8) Kui ettevõtja ei ole tarbijat teavitanud kohustusest tasuda käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 6 või 14 nimetatud kulusid, ei pea tarbija neid kulusid kandma.

(9) Sidevahendi abil sõlmitud lepingu sõlmimise ettevalmistamisele ei kohaldata käesoleva seaduse § 14 lõikes 2 ja §-s 14^1sätestatud lepingueelse teabe andmise kohustuse kohta sätestatut.

(10) Käesolevas paragrahvis sätestatud lepingueelse teabe andmise kohustuse täitmist peab tõendama ettevõtja.

(11) Lepingueelse teabena antud andmed muutuvad lepingu osaks, kui pooled ei ole sõnaselgelt kokku leppinud teisiti
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 54^1. Tarbija lepingueelne teavitamine finantsteenuse lepingu puhul
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1) Finantsteenuse osutaja esitab tarbijale mõistliku aja jooksul enne finantsteenuse lepingu sõlmimist või selleks tarbija poolt siduva pakkumise tegemist püsival andmekandjal selgel ja arusaadaval viisil järgmise teabe:
1) finantsteenuse osutaja nimi, finantsteenuse osutaja tegevusala, tegevuskoha aadress ning muu tarbija ja finantsteenuse osutaja vahelistes suhetes oluline aadress;
2) tarbija elukohariigis tegutseva finantsteenuse osutaja esindaja nimi ning tarbija ja finantsteenuse osutaja vahelistes suhetes oluline aadress;
3) finantsteenust vahendava, soovitava või muul viisil finantsteenuse pakkumisel osaleva ettevõtja, kes ei ole finantsteenuse osutaja, nimi, majandus- või kutseala, millel ta tarbijaga suheldes tegutseb, ning tarbija ja ettevõtja suhete seisukohast oluline tegevuskoha aadress;
4) äriregistri number või registritunnus juhul, kui finantsteenuse osutaja on kantud äriregistrisse või samaväärsesse avalikku registrisse, samuti registri nimetus;
5) järelevalve teostaja andmed, kui finantsteenuse osutaja tegevuseks on nõutav luba;
6) finantsteenuse põhiomadused;
7) finantsteenuse koguhind, mille tarbija tasub finantsteenuse osutajale, sealhulgas kõik finantsteenusega seonduvad tasud, maksud ja kulud ning kõik finantsteenuse osutaja vahendusel tasutavad maksud, või kui täpset hinda ei ole võimalik näidata, siis hinna arvutamise alus, mis võimaldab tarbijal hinda kontrollida;
8) tarbijalt nõutavad sidevahendi kasutamisest tulenevad lisakulud ning muud võimalikud maksud ja kulud, mida ei ole hinna sisse arvestatud ja mida ei tasuta finantsteenuse osutaja vahendusel;
9) finantsteenuse eest maksmise kord ning finantsteenuse osutamise ja lepingu täitmise asjaolud;
10) finantsteenusega kaasnevad erilised riskid, mis on tingitud finantsinstrumentide või finantstoimingute eripärast või finantsteenuste hinna sõltuvusest finantsturgudest, mida finantsteenuse osutajal ei ole võimalik mõjutada, ning asjaolu, et tulevikuprognoos ei sõltu varasemast tulemusest;
11) lepingu minimaalne kestus, kui finantsteenust osutatakse teatud aja jooksul püsivalt või osadena;
12) tarbija taganemisõigus vastavalt käesoleva seaduse §-le 56 või selle puudumine, taganemistähtaeg, taganemise tingimused, sealhulgas praktilised juhised taganemisõiguse teostamiseks, märkides muu hulgas ära aadressi, kuhu taganemisavaldus tuleb saata, tarbija kohustus maksta käesoleva seaduse § 56^2lõike 4 järgi arvutatav summa ning taganemisõiguse teostamata jätmise tagajärjed;

13) poolte õigus lepingutingimuste alusel leping üles öelda või lepingust taganeda ning sellisel juhul rakendatavad leppetrahvid;
14) liikmesriik või liikmesriigid, mille õiguse alusel finantsteenuse osutaja enne sidevahendi abil lepingu sõlmimist tarbijaga suhteid loob;
15) kokkulepped lepingule kohaldatava õiguse ja kohtualluvuse kohta;
16) millises keeles lepingutingimused ja enne lepingu sõlmimist antav teave esitatakse ning millises keeles kohustub finantsteenuse osutaja kokkuleppel tarbijaga edastama teavet kõnealuse sidevahendi abil sõlmitud lepingu kehtivusaja jooksul;
17) andmed tarbija võimaluste kohta pöörduda kohtuvälise kaebusi ja vaidlusi lahendava organi poole ning pöördumise tingimused;
18) andmed kahju hüvitamise korra kohta, mis ei ole reguleeritud tagatisfondi seadusega.

(2) Kui pakutavaks finantsteenuseks on tarbijakrediit, tuleb tarbijale käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 12 sätestatud teave teatavaks teha erisusega, et tarbija võib lepingust taganeda käesoleva seaduse §-s 409 sätestatud alusel ja tagajärgedega.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 loetletud andmed tuleb kasutatavaid sidevahendeid arvestades esitada heausksel, vastavuses heade kommetega ja arvestades piiratud teovõimega isikute kaitsmise vajadust ning selliselt, et ilmneks pakkumise äriline eesmärk. Telefonside puhul tuleb finantsteenuse osutaja nimi ja kõne äriline eesmärk teha tarbijale selgelt teatavaks vestluse alguses.

(4) Enne lepingu sõlmimist tarbijale edastatav lepingulisi kohustusi käsitlev teave peab olema kooskõlas nende kohustustega, mis tuleneksid sidevahendi abil sõlmitud lepingule kohaldatavast õigusest, kui selline leping sõlmitaks.

(5) Finantsteenuse pakkumisel telefonside kaudu võib tarbija selgesõnalisel nõusolekul esitada üksnes järgmise teabe:
1) helistaja nimi ja tema seotus finantsteenuse osutajaga;
2) finantsteenuse põhiomadused;
3) hind, mille tarbija peab finantsteenuse osutajale finantsteenuse eest tasuma, sealhulgas kõik finantsteenuse osutaja vahendusel tasutavad maksud, või kui täpset hinda ei ole võimalik näidata, siis hinna arvutamise alus, mis võimaldab tarbijal hinda kontrollida;
4) viide võimalikele maksudele ja kuludele, mis ei ole hinna sisse arvestatud ja mida ei tasuta finantsteenuse osutaja vahendusel;
5) tarbija taganemisõigus vastavalt käesoleva seaduse §-le 56 või selle puudumine, taganemistähtaeg, taganemise tingimused, sealhulgas tarbija kohustus maksta käesoleva seaduse § 56^2lõike 5 järgi arvutatav summa.

(6) Kui pakutavaks finantsteenuseks on tarbijakrediit:
1) esitatakse tarbijale käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 5 sätestatud teave erisusega, et tarbija võib lepingust taganeda käesoleva seaduse §-s 409 sätestatud alusel ja tagajärgedega;
2) peab käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 2 nimetatud finantsteenuse peamiste omaduste kirjeldus sisaldama vähemalt käesoleva seaduse § 403^1lõike 1 punktides 3–8 nimetatud teavet, krediidi kulukuse määra tüüpilise näite kujul ja vajaduse korral ka § 403^1lõike 2 punktis 2 nimetatud teavet;
3) peab elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu korral käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 2 nimetatud finantsteenuse peamiste omaduste kirjeldus sisaldama vähemalt käesoleva seaduse § 403^3lõike 3 alusel kehtestatud määruse lisa A osa jagudes 3–6 nimetatud teavet.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(7) Kui pakutavaks finantsteenuseks on käesoleva seaduse § 407 lõikes 2^1nimetatud arvelduskrediidilepingu sõlmimine ja arvelduskrediidi kasutusse võtmine on kohe võimalik, peab käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 2 nimetatud finantsteenuse peamiste omaduste kirjeldus sisaldama vähemalt käesoleva seaduse § 403^1lõike 1 punktides 3 ja 8 ning § 407 lõike 2^1punktides 3 ja 5 nimetatud teavet.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud juhul teavitab finantsteenuse osutaja tarbijat lisateabe saamise võimalusest ja kirjeldab selle laadi. Igal juhul annab teenuse osutaja täieliku teabe käesoleva seaduse §-s 55^1sätestatud kohustuste täitmisel.

(9) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktide 1–5, 7, 13 ja 15–17 asemel kohaldatakse käesoleva seaduse § 711 lõikes 1 ja § 711^1lõikes 1 sätestatut, kui pakutakse makseteenust makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 3 lõike 1 tähenduses.

(10) Käesolevas paragrahvis sätestatud lepingueelse teabe andmise kohustusele ei kohaldata käesoleva seaduse § 14 lõikes 2 ning §-des 14^1ja 54 sätestatud lepingueelse teabe andmise kohustuse kohta sätestatut.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 54[2]. Lepingu sõlmimine telefonitsi

(1) Kui pooled sõlmivad lepingu telefonitsi, on tarbija telefonikõne käigus võetud kohustustega seotud üksnes juhul, kui ettevõtja on telefonitsi edastatut kinnitanud püsival andmekandjal ning tarbija on oma tahet olla telefoni teel võetud kohustustega seotud kinnitanud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Käesolevas lõikes nimetatud nõuete rikkumisel loetakse ettevõtja poolt tarbijale edastatud asi, teenus või muus sooritus tellimata asjaks, teenuseks või muuks soorituseks käesoleva seaduse § 99 lõike 1 tähenduses.

(2) Käesolevas paragrahvis sätestatut ei kohaldata finantsteenustele.

(3) Käesolevas paragrahvis sätestatut ei kohaldata juhul, kui leping sõlmitakse tarbija algatusel.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 55. Teabe kinnitamine

(1) Ettevõtja annab tarbijale kinnituse lepingu sõlmimise kohta püsival andmekandjal mõistliku aja jooksul pärast lepingu sõlmimist, kuid mitte hiljem kui asi toimetatakse kätte või algab teenuse osutamine või muu soorituse tegemine.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kinnitus sisaldab käesoleva seaduse § 54 lõikes 1 nimetatud teavet, kui ettevõtja ei ole seda teavet esitanud tarbijale püsival andmekandjal juba enne lepingu sõlmimist, ning kui lepingu esemeks on digitaalne sisu, siis ettevõtja kinnitust selle kohta, et tarbija on andnud käesoleva seaduse § 53 lõike 4 punkti 7[1]kohaselt oma selgesõnalise nõusoleku ja kinnituse digitaalse sisu edastamise alustamiseks.

(3) Kui tarbija soovib, et teenuste osutamine, muu kestva soorituse tegemine või vee, gaasi, elektri või soojuse müük ühendusvõrgu kaudu algab käesoleva seaduse §-s 56 ettenähtud taganemistähtaja kestel, nõuab ettevõtja tarbijalt selle kohta sõnaselget avaldust.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 55[1]. Teabe esitamise erisused finantsteenuse lepingu puhul

(1) Lisaks käesoleva seaduse § 54[1]lõikes 1 sätestatule, edastab finantsteenuse osutaja tarbijale mõistliku aja jooksul enne lepingu sõlmimist või tarbija poolt pakkumuse tegemist lepingutingimused ning muu seaduses sätestatud asjakohase teabe püsival andmekandjal.
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

(2) Finantsteenuse osutaja peab käesoleva paragrahvi lõikes 1 ja käesoleva seaduse § 54[1]lõikes 1 sätestatud kohustuse täitma kohe pärast lepingu sõlmimist, kui leping on sõlmitud tarbija algatusel, kasutades sellist sidevahendit, mis ei võimalda lepingutingimuste ja teabe esitamist vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 1 ja käesoleva seaduse § 54[1]lõikele 1.

(3) Kui tarbijakrediidileping sõlmitakse tarbija algatusel ja kasutades sellist sidevahendit, mis ei võimalda teabe esitamist vastavalt käesoleva seaduse §-le 403[1], eelkõige käesoleva seaduse § 54[1]lõikes 5 nimetatud juhul, edastab krediidiandja või krediidivahendaja tarbijale viivitamata pärast tarbijakrediidilepingu sõlmimist täieliku teabe vastavalt käesoleva seaduse §-le 403[1], kasutades Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehte.

(4) Kui käesoleva seaduse § 407 lõikes 2[1]nimetatud arvelduskrediidileping sõlmitakse tarbija algatusel ja kasutades sellist sidevahendit, mis ei võimalda teabe esitamist vastavalt käesoleva seaduse § 407 lõigetele 2[1]ja 2[2], eelkõige käesoleva seaduse § 54[1]lõikes 5 nimetatud juhul, edastab krediidiandja või krediidivahendaja tarbijale viivitamata pärast tarbijakrediidilepingu sõlmimist täieliku teabe vastavalt käesoleva seaduse § 407 lõikele 2[4].

(5) Tarbija võib lepingu kehtivuse jooksul igal ajal nõuda lepingutingimusi paberil. Samuti on tarbijal õigus vahetada kasutatavat sidevahendit, välja arvatud juhul, kui see ei ole kooskõlas lepingu või osutatava finantsteenuse olemusega.

(6) Kui tarbija soovib, et finantsteenuste osutamine algab käesoleva seaduse §-s 56 ettenähtud taganemistähtaja kestel, avaldab tarbija selle kohta sõnaselget nõusolekut.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(7) Kui investeerimisriskiga elukindlustusleping sõlmitakse, kasutades sellist sidevahendit, mis ei võimalda teabe esitamist mõistliku aja jooksul enne lepingu sõlmimist, edastab kindlustusandja kindlustusvõtja nõusolekul käesoleva seaduse § 428 lõike 2 punktis 4[3]nimetatud hinnangu viivitamata pärast kindlustuslepingu sõlmimist, tingimusel et kindlustusandja on eelnevalt pakkunud kindlustusvõtjale võimalust lükata hinnangu kättesaamiseni kindlustuslepingu sõlmimine edasi.
[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 sätestatut kohaldatakse kindlustustegevuse seaduse § 192 lõike 2 punktis 2 ja § 198 lõike 2 punktis 5 nimetatud hinnangu andmisel, kui investeerimisriskiga elukindlustuslepingu sõlmimisel

kindlustusmaakleri ja kindlustusagendi kaudu kasutatakse sellist sidevahendit, mis ei võimalda kliendile teabe esitamist mõistliku aja jooksul enne lepingu sõlmimist.
[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]

§ 56. Õigus lepingust taganeda

(1) Tarbija võib sidevahendi abil sõlmitud lepingust taganeda põhjust avaldamata 14 päeva jooksul.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1[1]) Lepingu puhul, mille esemeks on asja üleandmine, hakkab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taganemise tähtaeg kulgema päevast, millal tarbija või tarbija nimetatud kolmas isik, kes ei ole vedaja, on saanud asja füüsiliselt enda valdusse või:
1) kui lepingu kohaselt tuleb tarbijale üle anda mitu asja, mis toimetatakse kohale eraldi, päevast, millal tarbija või tarbija nimetatud kolmas isik, kes ei ole vedaja, on saanud viimase asja füüsiliselt enda valdusse;
2) kui lepingu kohaselt tuleb asi tarbijale üle anda mitmes osas, päevast, millal tarbija või tarbija nimetatud kolmas isik, kes ei ole vedaja, on saanud viimase osa füüsiliselt enda valdusse;
3) kestvuslepingu puhul, mille esemeks on asjade korduv üleandmine kindlaksmääratud aja jooksul, päevast, millal tarbija või tarbija nimetatud kolmas isik, kes ei ole vedaja, on saanud esimese üleantava asja füüsiliselt enda valdusse.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1[2]) Lepingu puhul, mille esemeks on teenuse osutamine või muu kestva soorituse tegemine, hakkab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaeg kulgema lepingu sõlmimise päevast.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1[3]) Vee, gaasi, elektri või soojuse müügi puhul ühendusvõrgu kaudu ning digitaalse sisu puhul, mida ei edastata füüsilisel andmekandjal, hakkab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaeg kulgema lepingu sõlmimise päevast.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1[4]) Finantsteenuse osutamise lepingu puhul algab taganemistähtaeg lepingu sõlmimise päevast või käesoleva seaduse § 54[1] lõikes 1 ning § 55[1] lõigetes 1 ja 2 sätestatud kohustuse täitmisest, kui see toimub pärast lepingu sõlmimist.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1[5]) Sidevahendi abil sõlmitud elu- ja pensionikindlustuslepingust võib tarbija taganeda 30 päeva jooksul alates päevast, millal tarbijat teavitatakse lepingu sõlmimisest, või käesoleva seaduse § 54[1] lõikes 1 ning § 55[1] lõigetes 1 ja 2 sätestatud kohustuse täitmisest, kui see toimub pärast lepingu sõlmimist.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1[6]) Kui ettevõtja on rikkunud käesoleva seaduse § 54 lõike 1 punktis 12 nimetatud teabe esitamise kohustust, lõpeb taganemistähtaeg 12 kuu möödumisel käesoleva paragrahvi lõigetes 1[1]–1[3] sätestatud viisil määratud taganemistähtaja lõppemist. Kui ettevõtja on tarbijale edastanud eelmises lauses nimetatud taganemisõigust käsitleva teabe hilinenult, kuid siiski 12 kuu jooksul alates käesoleva paragrahvi lõigetes 1[1]–1[3] osutatud päevast, lõpeb taganemistähtaeg 14 päeva möödumisel teabe saamisest.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2) Kui sidevahendi abil sõlmitud lepinguks on finantsteenuse osutamise leping, võib tarbija lepingust taganeda erinevalt käesoleva paragrahvi lõikes 1[6] sätestatust kolme kuu jooksul lepingu sõlmimise päevast arvates, kui ettevõtja ei ole täitnud käesoleva seaduse §-s 54[1] või 55[1] sätestatut. Kui ettevõtja edastab tarbijale käesoleva seaduse § 54[1] lõikes 1 sätestatud teabe hilinenult, kuid siiski kolme kuu jooksul lepingu sõlmimise päevast arvates, võib tarbija lepingust taganeda 14 päeva jooksul teabe saamisest arvatest.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2[1]) Loetakse, et tarbija on sidevahendi abil sõlmitud lepingust taganenud tähtaegselt, kui ta on ettevõtjale selle kohta teate ära saatnud taganemistähtaja jooksul.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2[2]) Tarbija võib lepingust taganeda, kasutades taganemisavalduse tüüpvormi või esitades muu ühemõttelise taganemisavalduse. Käesolevas lõikes sätestatut ei kohaldata finantsteenuse osutamise lepingust taganemisele.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2[3]) Taganemisavalduse tüüpvormi kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2[4]) Kui tarbija kasutab taganemisavalduse edastamiseks ettevõtja veebilehte, saadab ettevõtja tarbijale viivitamata püsival andmekandjal kinnituse taganemisavalduse kättesaamise kohta.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2[5]) Lepingust taganemist käesolevas paragrahvis sätestatut järgides tõendab tarbija.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(3) [Kehtetu -RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(4) [Kehtetu -RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(5) Käesolevas paragrahvis sätestatut ei kohaldata juhul, kui sidevahendi abil sõlmitud lepinguks on tarbijakrediidileping.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

§ 56[1]. Ettevõtja kohustused tarbijapoolsel lepingust taganemisel

(1) Ettevõtja tagastab taganemisavalduse kättesaamisel tarbijale viivitamata, kuid mitte hiljem kui 14 päeva möödumisel, kõik tarbijalt lepingu alusel saadud tasud, muu hulgas tarbija kantud asja kättetoimetamise kulud.

(2) Kui tarbija taganeb finantsteenuse osutamise lepingust, tagastab finantsteenuse osutaja tarbijale taganemisavalduse kättesaamisel viivitamata, kuid mitte hiljem kui 30 päeva möödumisel kõik tarbijalt lepingu alusel saadud tasud.

(3) Kui tarbija on sõnaselgelt valinud ettevõtja pakutud kõige odavamast tavapärasest asja kättetoimetamise viisist erineva kättetoimetamise viisi, ei pea ettevõtja tarbijale tagastama kulu, mis ületab tavapärase kättetoimetamise viisiga seotud kulu.

(4) Ettevõtja teeb käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud tagasimaksed, kasutades sama makseviisi, mida kasutas maksete tegemiseks tarbija, välja arvatud juhul, kui tarbija on sõnaselgelt andnud nõusoleku teistsuguse makseviisi kasutamiseks, ning tingimusel, et tarbijale ei kaasne selliste maksete tagastamisega teenustasu või muud kulu.

(5) Kui lepingu esemeks on asja üleandmine, võib ettevõtja käesoleva seaduse § 111 alusel keelduda käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud tagasimaksete tegemisest seni, kuni tarbija on talle tagastanud lepingu esemeks olnud asja või esitanud tõendi, et ta on selle asja tagasi saatnud. Ettevõtjal ei ole käesolevas lõikes nimetatud õigust juhul, kui ta on nõustunud lepingu esemeks olevale asjale ise järele tulema.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 56[2]. Tarbija kohustused lepingust taganemisel

(1) Kui lepingu esemena anti tarbijale üle asi, saadab tarbija ettevõtjale viivitamata, kuid mitte hiljem kui 14 päeva möödumisel taganemisavalduse tegemisest asja tagasi või annab asja üle ettevõtjale või ettevõtja nimetatud isikule. Tarbijal ei ole käesoleva lõike esimeses lauses nimetatud asja tagasisaatmise kohustust juhul, kui ettevõtja on nõustunud asjale ise järele tulema. Tarbija loetakse asja tagastamise kohustuse tähtaegselt täitnuks, kui ta on lepingu esemeks olnud asja tagasi saatnud käesoleva lõike esimeses lauses nimetatud tähtaja jooksul.

(2) Kui tarbija taganeb finantsteenuse osutamise lepingust, siis tagastab tarbija finantsteenuse osutajale saadud raha ja muud esemed viivitamata, kuid mitte hiljem kui 30 päeva möödumisel taganemisavalduse tegemisest.

(3) Tarbija kannab talle lepingu esemena üleantud asja tagastamisega seotud otsesed kulud, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti. Tarbijal ei ole kulude kandmise kohustust, kui ettevõtja ei ole teda teavitanud sellest, et need kulud tuleb kanda tarbijal.

(4) Tagastamisele kuuluva asja halvenemise korral vastutab tarbija asja kasutamisest tingitud väärtuse vähenemise eest üksnes juhul, kui ta on asja kasutanud muul viisil, kui on vaja asja olemuses, omadustes ja toimimises veendumiseks. Et veenduda asja olemuses, omadustes ja toimimises, peaks tarbija käsitsema ja kasutama asja üksnes nii, nagu tal lubataks tavapäraselt seda teha poes. Tarbija ei vastuta asja väärtuse vähenemise eest juhul, kui ettevõtja ei ole vastavalt käesoleva seaduse § 54 lõike 1 punktidele 12 ja 13 juhtinud tarbija tähelepanu taganemisõiguse olemasolule.

(5) Kui tarbija kasutab taganemisõigust pärast käesoleva seaduse § 55 lõikes 3 või § 55[1] lõikes 6 nimetatud avalduse esitamist, hüvitab tarbija ettevõtjale lepingu täitmisena üleantu väärtuse proportsionaalselt üleantuga ajani, mil tarbija lepingust taganes, võttes arvesse lepingu kogumahtu. Üleantu väärtus määratakse lepingus kokku lepitud koguhinna alusel. Kui lepingujärgne hind on ebamõistlikult suur, arvutatakse üleantu väärtus turuhinna alusel.

(6) Lepingu puhul, mille esemeks on teenuse osutamine, muu kestva soorituse tegemine või vee, gaasi, elektri või soojuse müük ühendusvõrgu kaudu, ei ole tarbija kohustatud ettevõtjale hüvitama taganemistähtaja jooksul üleantu väärtust, kui:

1) ettevõtja ei ole tarbijale andnud teavet vastavalt käesoleva seaduse § 54 lõike 1 punktile 12, 13 või 15 või kui tegemist on finantsteenusega vastavalt käesoleva seaduse § 54[1] lõike 1 punktile 12 või
2) tarbija ei ole sõnaselgelt taotlenud käesoleva seaduse § 55 lõike 3 või § 55[1] lõike 6 kohaselt teenuse osutamise, muu kestva soorituse tegemise või vee, gaasi, elektri või soojuse ühendusvõrgu kaudu müümise alustamist taganemistähtaja jooksul.

(7) Lepingu puhul, mille esemeks on digitaalse sisu üleandmine, ei ole tarbija kohustatud ettevõtjale hüvitama üleantu väärtust talle taganemistähtaja jooksul edastatud digitaalse sisu eest, mida ei edastatud füüsilisel andmekandjal, kui:
1) tarbija ei ole andnud eelnevat sõnaselget nõusolekut digitaalse sisu edastamise alustamiseks enne käesoleva seaduse § 56 lõikes 1 sätestatud 14-päevase tähtaja lõppu;
2) tarbija ei ole kinnitanud asjaolu, et nõusoleku andmisega kaotab ta oma taganemisõiguse, või
3) ettevõtja ei ole andnud tarbijale käesoleva seaduse § 55 lõikes 2 nimetatud kinnitust.

(8) Taganemisest tulenevad ettevõtja nõuded tarbija vastu piirduvad käesolevas paragrahvis ja § 56[1] lõikes 3 sätestatuga.

(9) Lepingutingimus, mis raskendab taganemisõiguse kasutamist, eelkõige kokkulepe, millega taganemine seotakse käsiraha või leppetrahvi maksmisega, on tühine.

(10) Kui sidevahendi abil sõlmitud finantsteenuse osutamise lepinguks on tarbijakrediidileping, kohaldatakse käesolevas paragrahvis nimetatud tagajärgede asemel käesoleva seaduse §-s 409 sätestatut.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 56[3]. Taganemise mõju kõrvallepingule

(1) Kui tarbija kasutab sidevahendi abil sõlmitud lepingu suhtes käesoleva seaduse §-s 56 sätestatud taganemisõigust, loetakse tarbija taganenuks ka sidevahendi abil sõlmitud lepinguga seotud kõrvallepingust, mille ta on sõlminud ettevõtja või kolmanda isikuga kolmanda isiku ja ettevõtja vahelise kokkuleppe alusel.

(2) Kui tarbija loetakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul kõrvallepingust taganenuks, ei või ettevõtja ega kolmas isik nõuda tarbijalt muude kui käesoleva seaduse § 56[1] lõikes 3 ja §-s 56[2] sätestatud kulude kandmist.

(3) Kui sidevahendi abil sõlmitud lepinguks on finantsteenuse osutamise leping, mis on seotud teise sidevahendi abil sõlmitud lepinguga teenuse osutamiseks finantsteenuse osutaja või kolmanda isiku poolt nendevahelise kokkuleppe alusel, kohaldatakse lepingust taganemise tagajärgedele käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatu asemel käesoleva seaduse §-des 188–192 sätestatut.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 57. Taganemise mõju tarbijakrediidilepingule
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1) Kui sidevahendi abil sõlmitud leping kujutab endast tarbijakrediidilepinguga majanduslikult seotud lepingut käesoleva seaduse § 414 tähenduses, loetakse tarbija käesoleva seaduse §-s 56 sätestatud tingimustel lepingust taganemise korral taganenuks tarbijakrediidilepingust ja sellega seotud kõrvallepingust käesoleva seaduse § 409 lõike 3[2] tähenduses.

(2) Tarbijalt ei või käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul nõuda intressi ega kulude tasumist. Muus osas kohaldatakse taganemise tagajärgedele käesoleva seaduse §-des 188–192 sätestatut.

(3) Kui krediiti on andnud kolmas isik ja krediidisumma on juba makstud ettevõtjale, lähevad ettevõtja õigused ja kohustused tarbija suhtes tarbija lepingust taganemise korral üle krediidiandjale.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 57[1]. Finantsteenuse osutamise lepinguga seotud lepingust taganemine
[Kehtetu -RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 58. Finantsteenuse osutamise lepingust taganemise tagajärjed
[Kehtetu -RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 59. Lepingu täitmine

[Kehtetu -RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 60. Sidevahendi kasutamise piirangud

Pakkumise võib tarbijale teha inimsekkumist mittevajava automatiseeritud kõnevalimissüsteemi, faksi, telefoni automaatvastaja või elektronposti abil üksnes tarbija eelneval nõusolekul. Muid individuaalset suhtlemist võimaldavaid sidevahendeid võib pakkumise edastamiseks kasutada, kui tarbija ei ole nende kasutamist sõnaselgelt keelanud.
[RT I, 04.02.2011, 1- jõust. 05.04.2011]

§ 61. Sätete rikkumise keelamine

Seaduses sätestatud isik või asutus võib seaduses sätestatud korras nõuda ettevõtjalt, kes on rikkunud käesolevas jaos sätestatut, rikkumise lõpetamist ja rikkumisest hoidumist.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 62. Sätete kohustuslikkus

Käesolevas jaos sätestatust tarbija kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

5. jagu
Arvutivõrgu abil sõlmitud lepingud

[RT I 2004, 13, 86- jõust. 15.04.2004]

§ 62[1]. Arvutivõrgu abil lepingu sõlmimine
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1) Ettevõtja, kes sõlmib lepingu arvutivõrgu abil, annab lepingu teise poole kasutusse sobivad ja tõhusad tehnilised vahendid, millele teisel poolel on juurdepääs ja mille abil ta saab enne tellimuse edastamist tuvastada ja parandada sisestusvead.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2) Enne käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tellimuse edastamist teeb ettevõtja lepingu teisele poolele teatavaks:
1) lepingu sõlmimise tehnilised etapid;
2) kas ettevõtja säilitab lepinguteksti pärast lepingu sõlmimist ja kas see jääb lepingu teisele poolele kättesaadavaks;
3) tehnilised vahendid sisestusvigade tuvastamiseks ja kõrvaldamiseks;
4) lepingu sõlmimiseks pakutavad keeled;
5) ettevõtja järgitavad reeglid ja elektroonilised võimalused nendega tutvumiseks.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(3) Ettevõtja peab tellimuse saamist viivitamata elektrooniliselt kinnitama.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(4) [Kehtetu -RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(5) Lepingutingimused, sealhulgas tüüptingimused, tuleb lepingu teisele poolele esitada selliselt, et tal on võimalik need salvestada ja taasesitada.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatut ei kohaldata, kui leping sõlmitakse elektronposti või muu sellesarnase isikliku sidevahendi abil.

(7) [Kehtetu -RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(8) Käesolevas paragrahvis sätestatu ei välista ega piira ettevõtja kohustust teha lepingu teisele poolele teatavaks muid seaduses ettenähtud andmeid.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 62[2]. Täiendavad nõuded lepingu sõlmimisele tarbijaga

(1) Hiljemalt tellimisprotsessi alguses teeb ettevõtja selgelt ja loetavalt tarbijale teatavaks järgmise teabe:
1) kättetoimetamise piirangud, kui neid esineb;
2) vastuvõetavad maksevahendid.

(2) Kui arvutivõrgu abil sõlmitud leping näeb ette maksekohustuse, teeb ettevõtja lisaks käesoleva seaduse § 62[1] lõikes 2 sätestatule vahetult enne tellimuse edastamist tarbijale selgelt ja esiletõstetult teatavaks käesoleva

seaduse § 54 lõike 1 punktides 4, 6, 10 ja 11 sätestatud teabe. Teavitamiskohustuse rikkumisel ei ole tarbija lepingu ega tellimusega seotud.

(3) Ettevõtja tagab, et tarbija kinnitaks tellimust, esitades sõnaselgelt asjaolu, et tellimus tähendab kohustust maksta. Kui tellimuse edastamine eeldab nupule vajutamist või sellesarnast funktsiooni, tuleb nupp või sellesarnane funktsioon tähistada hästi loetavalt ainult sõnadega „tellimus koos maksekohustusega" või mõne muu samasuguse ühemõttelise sõnastusega, mis näitab, et tellimuse esitamine toob kaasa kohustuse maksta. Kui ettevõtja ei täida käesolevas lõikes sätestatud nõudeid, ei ole tarbija lepingu ega tellimusega seotud.

(4) Käesolevas paragrahvis sätestatut ei kohaldata arvutivõrgu abil sõlmitud lepingule, mille esemeks on finantsteenuse osutamine.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 62[3]. Sätete kohustuslikkus

Käesolevas jaos sätestatust tarbija kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

3. peatükk
ISIKUTE PALJUSUS VÕLASUHTES

1. jagu
Võlgnike paljusus

§ 63. Osavõlgnikud

(1) Kui mitu isikut peavad täitma sama osadeks jagatava kohustuse, peavad nad seda tegema võrdsetes osades. Seaduses või tehinguga võib ette näha osavõlgnike kohustuse täitmise ebavõrdsetes osades.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut ei kohaldata, kui mitu isikut peavad kohustuse täitma solidaarvõlgnikena.

§ 64. Ühisvõlgnikud

Kui mitu isikut peavad täitma sama kohustuse, mille nad saavad täita üksnes ühiselt, võib võlausaldaja nõuda neilt kohustuse täitmist üksnes ühiselt.

§ 65. Solidaarvõlgnikud

(1) Kui mitu isikut peavad täitma kohustuse solidaarselt (solidaarvõlgnikud), võib võlausaldaja nõuda kohustuse täielikku või osalist täitmist kõigilt võlgnikelt ühiselt või igaühelt või mõnelt neist.

(2) Solidaarkohustus tekib, kui mitu isikut peavad täitma sama sisuga kohustuse, mille täitmist võib võlausaldaja nõuda vaid ühe korra, samuti muul seaduses sätestatud juhul või tehingu alusel.

(3) Solidaarkohustus tekib samuti siis, kui kohustus on jagamatu.

(4) Kui mitu isikut kohustuvad lepinguga täitma kohustust ühiselt, siis eeldatakse, et nad on solidaarvõlgnikud.

§ 66. Nõudest loobumine

(1) Kui võlausaldaja on täielikult või osaliselt loobunud nõudest mõne solidaarvõlgniku vastu, on teised solidaarvõlgnikud siiski kohustatud täitma kohustuse täies ulatuses.

(2) Kui võlausaldaja on kellegagi solidaarvõlgnikest kokku leppinud, et ta loobub oma nõudest kõigi solidaarvõlgnike vastu, vabanevad kohustusest ka teised solidaarvõlgnikud. Solidaarvõlgnik võib teiste solidaarvõlgnike nimel anda nõustumuse võlausaldaja ettepanekule selle kohta, et võlausaldaja loobub tasuta oma nõudest kõigi solidaarvõlgnike suhtes.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatut kohaldatakse ka juhul, kui võlausaldaja loobus oma nõudest solidaarvõlgniku vastu enne solidaarkohustuse tekkimist.

§ 67. Solidaarvõlgnike vastuväited

(1) Kui keegi solidaarvõlgnikest on kohustuse täielikult täitnud, ei pea ülejäänud võlgnikud kohustust täitma. Sama kehtib täitmise asendamise, hoiustamise või tasaarvestuse korral. Iga solidaarvõlgnik võib võlausaldaja nõude tasaarvestada üksnes enda nõudega.

(2) Iga solidaarvõlgnik võib esitada võlausaldaja nõudele vastuväiteid, mis tulenevad solidaarkohustusest või tema enda õigussuhtest võlausaldajaga.

(3) Kui solidaarvõlgnik ei esita võlausaldaja nõudele vastuväidet, mille oleks võinud esitada iga solidaarvõlgnik, ei ole tal teiste solidaarvõlgnike suhtes tagasinõudeõigust osas, milles solidaarkohustus oleks vähenenud vastuväite esitamise korral, välja arvatud juhul, kui ta vastuväite aluseks olevat asjaolu ei teadnud ega pidanudki teadma.

§ 68. Asjaolude kehtivus solidaarvõlgnike suhtes

(1) Solidaarvõlgnik ei vastuta solidaarkohustuse rikkumise eest teise solidaarvõlgniku poolt.

(2) Võlausaldaja vastuvõtuviivitusest tulenevad tagajärjed ühe solidaarvõlgniku suhtes, samuti kohustuse täitmise tähtpäeva edasilükkamisest tulenevad tagajärjed ühe solidaarvõlgniku suhtes kehtivad ka teiste solidaarvõlgnike suhtes.

(3) Seaduses nimetamata asjaolud, mis mõjutavad solidaarvõlgnike vastutust, eelkõige aegumise vastuväide, kehtivad üksnes selle solidaarvõlgniku suhtes, keda need puudutavad, kui solidaarkohustusest ei tulene teisiti.

§ 69. Solidaarvõlgnike omavahelised suhted

(1) Omavahelises suhtes peavad solidaarvõlgnikud kohustuse täitma võrdsetes osades, kui seadusest, lepingust või kohustuse olemusest ei tulene teisiti.

(2) Solidaarkohustuse täitnud võlgnikule läheb üle võlausaldaja nõue teiste võlgnike vastu (solidaarvõlgniku tagasinõue), välja arvatud talle endale langevas osas.

(3) Käesoleva seaduse § 66 lõikes 1 sätestatud juhul on teistel võlgnikel tagasinõudeõigus solidaarkohustusest vabastatud võlgniku vastu osas, mis langeb sellele võlgnikule solidaarvõlgnike omavahelises suhtes. See ei kehti, kui võlausaldaja vähendab oma nõuet ulatuses, mis langeb solidaarvõlgnike omavahelises suhtes võlgnikule, kelle suhtes võlausaldaja nõudest loobus.

(4) Kui solidaarkohustus seisneb muus kui raha maksmises, võib kohustuse täitnud solidaarvõlgnik nõuda teistelt solidaarvõlgnikelt üksnes rahalist hüvitist.

(5) Solidaarvõlgnik võib teistelt solidaarvõlgnikelt nõuda tema poolt kohustuse täitmisel tehtud mõistlike kulutuste hüvitamist vastavalt neile langevatele osadele. Kulutuste hüvitamist ei või nõuda, kui kulutused on seotud üksnes selle solidaarvõlgniku isikuga.

(6) Kui mõni solidaarvõlgnik ei ole talle langevat osa kohustusest kohustuse täitnud solidaarvõlgniku suhtes täitnud, kannavad täitmata jäänud osas kohustuse täitnud solidaarvõlgnik ja ülejäänud solidaarvõlgnikud vastutust võrdeliselt neile langeva kohustuse osaga. Neile läheb üle nõue kohustuse täitmata jätnud solidaarvõlgniku vastu.

(7) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–6 sätestatut kohaldatakse vastavalt ka nende isikute vahelisele suhtele, kes on andnud tagatised võlgniku kohustuse täitmise tagamiseks.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 70. Solidaarvõlgniku tagasinõude aegumine

(1) Solidaarkohustuse täitnud solidaarvõlgniku tagasinõude aegumistähtaeg lõpeb ajal, mil aeguks võlausaldaja nõue solidaarvõlgniku suhtes, kelle vastu tagasinõue esitati.

(2) Solidaarvõlgniku tagasinõue ei aegu enne kuue kuu möödumist päevast, mil solidaarvõlgnik täitis kohustuse või võlausaldaja esitas tema vastu hagi kohustuse täitmiseks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatut ei kohaldata, kui solidaarvõlgnik täitis kohustuse pärast seda, kui nõue oli aegunud tema või solidaarvõlgniku suhtes, kellele ta tagasinõude esitas.

(4) Koos tagasinõudega aegub ka käesoleva seaduse § 69 lõikes 5 sätestatud mõistlike kulutuste hüvitamise nõue, samuti tagasinõude asemel esitatavad võimalikud käsundita asjaajamisest ja alusetust rikastumisest tulenevad nõuded.

2. jagu

Võlausaldajate paljusus

§ 71. Osavõlausaldajad

Kui sama osadeks jagatav kohustus tuleb täita mitmele võlausaldajale, on igaühel neist õigus nõuda kohustuse täitmist endale teiste võlausaldajatega võrdses osas, kui seadusest või tehingust ei tulene, et võlausaldajad võivad nõuda kohustuse täitmist ebavõrdsetes osades või kõigile ühiselt või solidaarselt.

§ 72. Ühisvõlausaldajad

(1) Kui mitu võlausaldajat võivad seadusest, tehingust või kohustuse olemusest tulenevalt nõuda kohustuse täitmist üksnes ühiselt, on võlgnikul õigus kohustus täita üksnes kõigile võlausaldajatele ühiselt.

(2) Kui sama jagamatu kohustus tuleb täita mitmele võlausaldajale, võib iga võlausaldaja nõuda kohustuse täitmist üksnes kõigile võlausaldajatele ühiselt, kui võlausaldajad ei ole solidaarvõlausaldajad.

(3) Iga ühisvõlausaldaja võib nõuda kohustuse täitmist, sealhulgas võlgnetava eseme hoiustamist või müüki, üksnes kõigile võlausaldajatele ühiselt. Muud asjaolud, mis puudutavad üksnes ühte ühisvõlausaldajat, ei kehti teiste ühisvõlausaldajate suhtes.

§ 73. Solidaarvõlausaldajad

(1) Kui sama kohustus tuleb seadusest, tehingust või kohustuse olemusest tulenevalt täita mitmele isikule selliselt, et igaüks neist võib nõuda kohustuse täielikku täitmist, on need isikud solidaarvõlausaldajad.

(2) Võlgnik võib täita kohustuse kõigile solidaarvõlausaldajatele või mõnele neist, isegi kui mõni võlausaldaja on juba esitanud hagi kohustuse täitmiseks.

(3) Kohustuse täitmine mõnele solidaarvõlausaldajale, sealhulgas tasaarvestus mõne solidaarvõlausaldaja nõudega või hoiustamine mõnele võlausaldajale, vabastab võlgniku kohustuse täitmisest teistele solidaarvõlausaldajatele.

(4) Võlgnik võib solidaarvõlausaldaja nõudele esitada üksnes vastuväiteid, mis tal on selle solidaarvõlausaldaja vastu.

§ 74. Asjaolude kehtivus solidaarvõlausaldajate suhtes

(1) Kui üks solidaarvõlausaldaja on kohustuse täitmise vastuvõtmisega viivitanud, loetakse, et ka teised solidaarvõlausaldajad on sellega viivitanud.

(2) Kui solidaarvõlausaldajast saab samas võlasuhtes ühtlasi võlgnik, lõpeb kohustus. Solidaarvõlausaldaja peab siiski tasuma teistele solidaarvõlausaldajatele nende osad vastavalt käesoleva seaduse §-s 75 sätestatule.

(3) Kui solidaarvõlausaldaja loobub nõudest või loovutab selle teisele isikule, jäävad teiste solidaarvõlausaldajate õigused kehtima.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetamata asjaolud kehtivad üksnes selle solidaarvõlausaldaja suhtes, kelle isikut need puudutavad.

§ 75. Solidaarvõlausaldajate omavahelised suhted

(1) Võlgnikult kohustuse täitmise vastu võtnud solidaarvõlausaldaja peab tasuma teistele võlausaldajatele neile kuuluvad osad. Kui seadusest, tehingust või kohustuse olemusest ei tulene teisiti, on solidaarvõlausaldajate osad võrdsed.

(2) Teiste solidaarvõlausaldajate nõude aegumistähtaeg kohustuse täitmise vastu võtnud solidaarvõlausaldaja vastu lõpeb ajal, mil oleks aegunud solidaarvõlausaldajate nõue võlgniku vastu, kuid mitte enne kuue kuu möödumist päevast, mil võlgnik täidab kohustuse.

4. peatükk
KOHUSTUSE TÄITMINE

§ 76. Kohustuse täitmine

(1) Kohustus tuleb täita vastavalt lepingule või seadusele.

(2) Kohustuse täitmisel tuleb lähtuda hea usu ja mõistlikkuse põhimõttest, võttes arvesse tavasid ja praktikat.

(3) Kohustus loetakse kohaselt täidetuks, kui see on täidetud täitmise vastuvõtmiseks õigustatud isikule õigel ajal, õiges kohas ja õigel viisil.

(4) Kui võlausaldaja on talle kohustuse täitmisena pakutu vastu võtnud, siis eeldatakse, et täitmine oli täielik, täitmisena pakutu oli võlgnetav ja kohustus täideti kohaselt.

§ 77. Kohustuse täitmise kvaliteet

(1) Võlgnik peab kohustuse täitma lepingule või seadusele vastava kvaliteediga. Kui lepingulise kohustuse täitmise kvaliteet ei tulene lepingust või seadusest, peab lepingupool kohustuse täitma asjaolusid arvestades vähemalt keskmise kvaliteediga.

(2) Kui kohustuse täitmiseks võlgnetakse liigitunnustega asi ja sellesse liiki kuuluvad asjad on erineva kvaliteediga, peab võlgnik kohustuse täitma vähemalt keskmise kvaliteediga asjaga.

(3) Kui kohustuse täitmiseks võlgnetakse liigitunnustega asi ja võlgnik on kohustuse täitmiseks kõik omapoolselt vajaliku teinud, sealhulgas omandanud selliste liigitunnustega asja või eraldanud asja teistest samade liigitunnustega asjadest, siis loetakse, et kohustuse esemeks on omandatud või eraldatud asi.

(4) Kui isik on kohustatud üle andma kindlaksmääratud asja, peab ta asja eest kuni üleandmiseni hoolitsema mõistlikul viisil.

§ 78. Kohustuse täitmine kolmanda isiku poolt

(1) Kui võlgnik ei pea kohustust seadusest, tehingust või kohustuse olemusest tulenevalt täitma isiklikult, võib kohustuse osaliselt või täielikult täita kolmas isik. Kui kolmas isik täidab kohustuse, vabaneb võlgnik täitmise kohustusest.

(2) Võlausaldaja võib keelduda kolmandalt isikult kohustuse täitmist vastu võtmast, kui võlgnik vaidleb vastu sellele, et kohustuse täidaks kolmas isik.

(3) Kui võlgnik on vastu vaielnud sellele, et kohustuse täidab kolmas isik, ei või võlausaldaja siiski kohustuse täitmise vastuvõtmisest keelduda, kui:
1) kolmas isik täidab kohustuse, et vältida sundtäitmist võlgnikule kuuluva eseme suhtes, mis on kolmanda isiku seaduslikus valduses või millele kolmandal isikul on muu õigus ja sundtäitmise korral see valdus või õigus lõpeks, või
2) kolmandal isikul on muu õigustatud huvi kohustuse täitmiseks ning võlgnik ei ole kohustust õigeaegselt täitnud või on ilmne, et ta seda õigeaegselt ei täida, samuti kui võlasuhtest tulenevad õigused, millest tulenevat kohustust täidetakse, on panditud või arestitud ja kohustuse mittetäitmise korral satuks õiguse realiseerimine ohtu.
[RT I 2008, 54, 304- jõust. 27.12.2008]

(4) Kohustuse täitnud kolmas isik võib esitada tagasinõude või nõuda täitmiseks tehtud kulutuste hüvitamist üksnes juhul, kui see tuleneb seadusest või võlgniku ja kolmanda isiku vahelisest suhtest, muu hulgas tulenevalt alusetust rikastumisest või käsundita asjaajamisest.

§ 79. Kohustuse täitmine õigustamata isikule

(1) Kui kohustus on täidetud isikule, kes ei ole võlausaldaja, või isikule, kes ei ole võlausaldaja asemel õigustatud täitmist vastu võtma, loetakse kohustus täidetuks, kui kohustus sellele isikule täideti täitmise vastuvõtmiseks õigustatud isiku nõusolekul või kui täitmise vastuvõtmiseks õigustatud isik kiitis sellele isikule täitmise hiljem heaks. Kohustus loetakse samuti täidetuks käesoleva seaduse § 169 lõikes 1 nimetatud juhul.

(2) Kui kohustus on täidetud piiratud teovõimega võlausaldajale, loetakse kohustus täidetuks, kui piiratud teovõimega võlausaldajale täideti kohustus tema seadusliku esindaja nõusolekul või kui seaduslik esindaja täitmise heaks kiitis. Võlgnik võib kohustuse täita piiratud teovõimega võlausaldaja seaduslikule esindajale, kui esindaja ei ole andnud nõusolekut kohustuse täitmiseks võlausaldajale.

(3) Kui kohustus täidetakse võlausaldajale, kellel ei ole sundtäitmise või pankroti tõttu oma nõude käsutamise õigust, loetakse kohustus täidetuks siis, kui isik, kellele nõude käsutamise õigus kuulub, sellega nõustub või selle heaks kiidab.

§ 80. Leping kolmanda isiku kasuks

(1) Lepingus võib ette näha või võlasuhte olemusest tuleneda, et kohustus tuleb võlausaldaja asemel täita kolmandale isikule (leping kolmanda isiku kasuks).

(2) Kolmas isik võib nõuda lepingu täitmist, kui see on ette nähtud lepinguga või tuleneb seadusest.

(3) Kui elukindlustus- või elurendiselepinguga nähakse ette kindlustusandja kohustuste täitmine või elurendise maksmine kolmandale isikule, võib kolmas isik nõuda lepingu täitmist, kui lepingust ei tulene teisiti. Sama kehtib kinkelepingu kohta, kui kingisaaja peab vastavalt lepingule täitma mingi kohustuse kolmandale isikule.

(4) Kolmas isik, kelle kasuks on leping sõlmitud, ei pea lepingu sõlmimise ajal olema isikuliselt määratletav.

(5) Kui võlgnik peab täitma kohustuse kolmandale isikule pärast võlausaldaja surma, võib kolmas isik kohustuse täitmist nõuda alates võlausaldaja surmast, kui lepingust või võlasuhte olemusest ei tulene, et kohustus tuleb täita hiljem.

(6) Lepingupooled võivad kolmanda isiku kasuks sõlmitud lepingut muuta või selle lõpetada ka kolmanda isiku nõusolekuta, kui seadusest või lepingust ei tulene teisiti.

(7) Võlgnik võib kolmanda isiku vastu esitada samu vastuväiteid, mida ta võib esitada võlausaldaja vastu.

(8) Kui kolmas isik loobub talle lepinguga antud õigusest või kui tema õigus lõpeb või ei kehti, siis eeldatakse, et võlausaldaja võib määrata uue kolmanda isiku, kellele kohustus tuleb täita, või nõuda kohustuse täitmist endale.

(9) Kui kolmas isik loobub talle lepinguga antud õigusest, siis loetakse, et tal ei ole seda õigust olnud. Loobumine on kehtiv, kui vastav tahteavaldus jõuab mõlema lepingupooleni.

§ 81. Kolmandat isikut kaitsev leping

(1) Lepinguga võib kaasneda kohustus arvestada kolmanda isiku huvide või õigustega samal määral kui võlausaldaja huvide või õigustega. Sellist kohustust eeldatakse, kui:
1) kolmanda isiku huvid või õigused on lepingu täitmise käigus ohustatud samal määral kui võlausaldaja huvid või õigused ja
2) võib eeldada võlausaldaja tahet kolmanda isiku huvisid või õigusi kaitsta ja
3) võlausaldaja tahe kolmanda isiku huvisid või õigusi kaitsta ning kolmas isik on võlgnikule äratuntavad.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse rikkumise korral võib kolmas isik nõuda talle tekitatud kahju hüvitamist.

§ 82. Kohustuse täitmise aeg ja sissenõutavus

(1) Kui kohustuse täitmise tähtpäev on kindlaks määratud või tuleneb võlasuhte olemusest, tuleb kohustus täita sellel tähtpäeval.

(2) Kui kohustuse täitmiseks on ette nähtud tähtaeg või kui see on määratletav lepingu alusel, tuleb kohustus täita selle tähtaja kestel, kui lepingust või asjaoludest ei tulene, et täitmise tähtpäeva võib määrata võlausaldaja.

(3) Kui kohustuse täitmise aega ei ole kindlaks määratud ja see ei tulene ka võlasuhte olemusest, peab võlgnik kohustuse täitma selle täitmiseks mõistlikult vajaliku aja jooksul pärast lepingu sõlmimist või muul alusel võlasuhte tekkimist, arvestades eelkõige kohustuse täitmise kohta, viisi ja olemust.

(4) Võlgnik peab täitma kogu kohustuse ühekorraga, kui see on võimalik ja lepingust või võlasuhte olemusest ei tulene teisiti.

(5) Lepingupooled peavad oma vastastikused lepingulised kohustused täitma üheaegselt, kui üheaegne täitmine on võimalik ja lepingust või võlasuhte olemusest ei tulene teisiti. Kui ühe lepingupoole kohustus on teha teatud ajavahemiku jooksul teatavaid tegusid ja teine lepingupool võib kohustuse täita ühekorraga, peab teine lepingupool täitma kohustuse pärast seda, kui esimene pool on oma kohustuse täitnud, kui lepingust ei tulene teisiti.

(6) Võlausaldaja majandus- või kutsetegevuses sõlmitud lepingust tuleneva kohustuse võib võlgnik täita ning kohustuse täitmine tuleb vastu võtta tavalisel tööajal, kui lepingust ei tulene teisiti.

(7) Kohustus muutub sissenõutavaks, kui võlausaldajal on õigus nõuda kohustuse täitmist. Kui lepingust ei tulene teisiti, võib võlausaldaja nõuda kohustuse täitmist kohustuse täitmise tähtpäeva või kohustuse täitmiseks ettenähtud tähtaja möödumisel. Kui kohustuse täitmise aega ei ole kindlaks määratud ja see ei tulene ka võlasuhte olemusest, võib võlausaldaja nõuda kohustuse täitmist pärast käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud kohustuse täitmiseks mõistlikult vajaliku aja möödumist.

§ 82[1]. Tasu sissenõutavaks muutumine vastastikuste lepingute puhul

(1) Kui vastastikuse lepingu puhul ei ole tasu maksmise tähtpäeva või tähtaega kokku lepitud, muutub tasu maksmise kohustus sissenõutavaks hiljemalt 30 päeva möödumisel:

1) arve või muu sellise makseettepaneku võlgniku kätte jõudmisest;
[RT I, 04.02.2011, 1- jõust. 05.04.2011]
2) kauba, teenuse või muu hüve saamisest, kui arve või muu makseettepaneku võlgniku kätte jõudmise aeg ei ole selge või kui võlgnik saab arve või makseettepaneku enne kauba, teenuse või muu hüve saamist;
[RT I, 04.02.2011, 1- jõust. 05.04.2011]
3) kauba, teenuse või muu hüve vastuvõtmisest või ülevaatamisest, kui seaduse või lepinguga on ette nähtud kauba, teenuse või muu hüve vastuvõtmine või ülevaatamine, mille käigus tuleb kontrollida selle lepingule vastavust, ja kui võlgnik saab arve või muu makseettepaneku enne vastuvõtmise või ülevaatamise aega või selle ajaks.
[RT I, 05.04.2013, 1- jõust. 15.04.2013]

(1[1]) Kui võlgnik on riigihangete seaduse § 5 lõikes 2 nimetatud isik, ei tohi kokku leppida tähtajas, mille möödumisel loetakse, et võlgnik on arve kätte saanud.
[RT I, 01.07.2017, 1- jõust. 01.09.2017]

(2) Võlgnik, kes on sõlminud lepingu oma majandus- või kutsetegevuses, ei või tugineda kokkuleppele, millega nähakse ette 60 päeva ületav maksetähtaeg alates käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 nimetatud asjaolude esinemisest, välja arvatud juhul, kui lepingus on sõnaselgelt teisiti kokku lepitud ja kui see ei ole asjaolude kohaselt võlausaldaja suhtes äärmiselt ebaõiglane.
[RT I, 05.04.2013, 1- jõust. 15.04.2013]

(3) Võlgnik, kes on riigihangete seaduse § 5 lõikes 2 nimetatud isik, ei või tugineda kokkuleppele, millega nähakse ette käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust pikem maksetähtaeg, välja arvatud juhul, kui lepingus on sõnaselgelt teisiti kokku lepitud ja kui see tuleneb objektiivselt lepingu olemusest või erilistest tunnusjoontest.
[RT I, 01.07.2017, 1- jõust. 01.09.2017]

(4) Kokkulepe, millega nähakse ette võlgnikule, kes on riigihangete seaduse § 5 lõikes 2 nimetatud isik, 60 päeva ületav maksetähtaeg, on tühine.
[RT I, 01.07.2017, 1- jõust. 01.09.2017]

(5) Kui maksetähtaeg hakkab kulgema pärast kauba, teenuse või muu hüve vastuvõtmist või ülevaatamist, ei saa majandus- või kutsetegevuses tegutsev võlgnik tugineda kokkuleppele, mille kohaselt on kauba, teenuse või muu hüve vastuvõtmise või ülevaatamise tähtaeg pikem kui 30 päeva alates kauba, teenuse või muu hüve saamisest, välja arvatud juhul, kui see on sõnaselgelt teisiti kokku lepitud ja kui see ei ole asjaolude kohaselt võlausaldaja suhtes äärmiselt ebaõiglane.
[RT I, 05.04.2013, 1- jõust. 15.04.2013]

§ 83. Kohustuse ositi täitmine

(1) Kui kohustus tuleb täita ühekorraga, võib võlausaldaja keelduda kohustuse ositi täitmise vastuvõtmisest, välja arvatud juhul, kui see oleks vastuolus hea usu põhimõttega.

(2) Võlausaldaja võib keelduda kohustuse ositi täitmise vastuvõtmisest sõltumata sellest, kas kohustuse ositi täitmist pakkudes pakub võlgnik tagatist ka ülejäänud kohustuse osa täitmise tagamiseks või kinnitab kohustuse täitmist täies ulatuses.

(3) Võlausaldajale kohustuse ositi täitmise vastuvõtmisest tekkinud lisakulud kannab võlgnik.

§ 84. Kohustuse ennetähtaegne täitmine

(1) Võlausaldaja ei või nõuda kohustuse täitmist enne täitmise tähtpäeva, kuid ta ei või keelduda kohustuse täitmise vastuvõtmisest enne täitmise tähtpäeva, kui tal ei ole keeldumiseks õigustatud huvi.

(2) Kui lepingupool on kohustuse täitmise enne täitmise tähtpäeva vastu võtnud, ei mõjuta see tema enda kohustuse täitmise aega, kui tema kohustuse täitmise aeg ei sõltu teise lepingupoole kohustuse täitmisest.

(3) Kohustuse täitmisega enne täitmise tähtpäeva võlausaldajale tekkivad lisakulud kannab võlgnik.

(4) Kui võlgnik on enne täitmise tähtpäeva täitnud kohustuse, millega kaasneb intressi maksmise kohustus, võib võlausaldaja nõuda intressi kuni kohustuse täitmiseks ettenähtud tähtpäevani. Kui enne täitmise tähtpäeva täidetakse kohustus, millega ei kaasne intressi maksmise kohustust, ei või võlgnik nõuda võlausaldajalt intressi ajavahemiku eest kohustuse täitmisest kuni kohustuse täitmiseks ettenähtud tähtpäevani.

§ 85. Kohustuse täitmise koht

(1) Võlgnik peab kohustuse täitma lepingu või seadusega kindlaksmääratud kohas. Kui kohustuse täitmise kohta ei ole lepingu või seadusega kindlaks määratud, tuleb kohustus täita kohas, mis tuleneb võlasuhte olemusest.

(2) Kui kohustuse täitmise kohta ei saa määrata käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alustel, tuleb:
1) rahaline kohustus täita võlausaldaja võlasuhte tekkimise ajal võlasuhtega kõige rohkem seotud tegevuskohas, selle puudumisel aga võlausaldaja elu- või asukohas;

2) kindlaksmääratud asja või kindlaksmääratud asjade kogumist võetava asja üleandmise kohustus täita kohas, kus asi või asjade kogum asus võlasuhte tekkimise ajal;
3) kohustus anda üle asi, mis tuleb toota või valmistada pärast lepingu sõlmimist, täita kohas, kus asi valmistati või toodeti;
4) käesoleva lõike punktides 1–3 nimetamata kohustus täita võlgniku võlasuhte tekkimise ajal võlasuhtega kõige rohkem seotud tegevuskohas, selle puudumisel aga võlgniku elu- või asukohas.

(3) Kui kohustus tuleb täita võlausaldaja tegevus-, elu- või asukohas ja võlausaldaja muudab seda kohta pärast kohustuse tekkimist, võib ta nõuda kohustuse täitmist uues tegevus-, elu- või asukohas, kui ta kannab sellega seotud lisakulud ja riisiko.

(4) Kui kohustus tuleb täita võlgniku tegevus-, elu- või asukohas ja võlgnik muudab seda kohta pärast kohustuse tekkimist, võib ta kohustuse täita uues tegevus-, elu- või asukohas tingimusel, et ta kannab sellega seotud lisakulud ja riisiko.

(5) Kui kohustuse täitmiseks on määratud mitu alternatiivset kohta, on täitmise koha valiku õigus võlgnikul, kui seadusest või võlasuhte olemusest ei tulene, et see õigus on võlausaldajal või kolmandal isikul.

§ 86. Alternatiivkohustus

(1) Kui võlgnik peab täitma ühe mitmest kohustusest, kuulub valikuõigus võlgnikule, kui seadusest, lepingust või võlasuhte olemusest tulenevalt ei ole seda õigust võlausaldajal või kolmandal isikul.

(2) Valikuõigust omav võlgnik või võlausaldaja teeb oma valiku sellest võlasuhte teisele poolele teatamisega. Kui valikuõigus on kolmandal isikul, teeb ta valiku sellest nii võlgnikule kui ka võlausaldajale teatamisega. Kui valik on tehtud, siis loetakse, et algusest peale tuli täita üksnes valitud kohustus.

§ 87. Valikuõiguse üleminek alternatiivkohustuse puhul

(1) Kui alternatiivkohustuse puhul on valikuõigus võlgnikul või võlausaldajal ja valikut ei ole tehtud kokkulepitud aja jooksul või kokkuleppe puudumise korral mõistliku aja jooksul enne kohustuse sissenõutavaks muutumist, läheb valikuõigus üle võlasuhte teisele poolele.

(2) Kui valikuõigus on kolmandal isikul ja kolmas isik ei tee valikut käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja jooksul, läheb valikuõigus üle võlgnikule.

§ 88. Täitmine erinevate kohustuste katteks

(1) Kui võlgnik peab võlausaldajale üle andma raha või liigitunnustega esemeid või osutama samaliigilisi teenuseid mitme erineva kohustuse täitmiseks ja üleantud rahast, esemetest või osutatud teenustest ei piisa kõigi kohustuste täitmiseks, võib võlgnik määrata, missuguse kohustuse täitmiseks on raha või esemed üle antud või teenus osutatud.

(2) Kui võlgniku kohustused ei ole võrdselt tagatud, ei või võlgnik määrata, et ta täidab paremini tagatud kohustuse.

(3) Võlgnik ei või määrata, et ta täidab kohustuse, mille täitmist ei või võlausaldaja veel nõuda ja mille ennetähtaegse täitmise vastuvõtmisest keeldumiseks on võlausaldajal õigustatud huvi.

(4) Kui võlgnik ei ole enne kohustuse täitmist või mõistliku aja jooksul pärast kohustuse täitmist määranud, millise kohustuse ta on täitnud, võib selle määrata võlausaldaja, kui:
1) ta teatab määramisest võlgnikule mõistliku aja jooksul pärast kohustuse täitmist ja
2) kohustuse täitmine ei ole õigusvastane ja
3) kohustus on muutunud sissenõutavaks ja
4) kohustust ei ole vaidlustatud.

(5) Kui võlausaldaja on käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud asjaoludel määranud, millise kohustuse on võlgnik täitnud, kuid võlgnik on sellele viivitamata vastu vaielnud, võib võlgnik ise määrata, millise kohustuse ta on täitnud. Sel juhul loetakse, et võlgnik on täitnud tema poolt määratud kohustuse.

(6) Kui võlgnik ega võlausaldaja ei ole määranud, millise kohustuse täitmiseks raha, esemed või teenus arvestatakse, loetakse täidetuks:
1) esimeses järjekorras esimesena sissenõutavaks muutunud kohustus;
2) teises järjekorras võlausaldaja jaoks kõige vähem tagatud kohustus;
3) kolmandas järjekorras võlgnikule kõige koormavam kohustus;
4) neljandas järjekorras varem tekkinud kohustus.

(7) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatu alusel ei ole võimalik määrata, milline kohustus on täidetud, loetakse, et täitmine on toimunud võrdeliselt kõikide kohustuste katteks.

(8) Kui võlgnik peab lisaks rahalisele põhikohustusele tasuma kulutusi ja intressi, loetakse, et täitmine on toimunud esmalt kulutuste, seejärel juba sissenõutavaks muutunud intressi ning lõpuks põhikohustuse katteks.

(9) Võlgnik ei või võlausaldaja nõusolekuta määrata kohustuse täitmiseks käesoleva paragrahvi lõikes 8 sätestatust erinevat järjekorda.

§ 89. Kohustuse täitmise asendamine

(1) Võlgnik võib kohustuse täitmiseks vajaliku teo asemel teha teistsuguse teo (täitmise asendamine) üksnes võlausaldaja nõusolekul, isegi kui teistsuguse teo väärtus on sama mis võlgnetaval teol või sellest suurem. Kui võlausaldaja võtab teise teo kohustuse täitmisena vastu, loetakse kohustus täidetuks.

(2) Võlausaldaja nõude rahuldamise eesmärgil võlgniku poolt võlausaldaja ees uue kohustuse võtmist ei loeta täitmise asendamiseks, kui seadusest või lepingust ei tulene teisiti. Kui võlausaldaja võtab uue kohustuse täitmise vastu, loetakse ka esialgne kohustus täidetuks.

(3) Täitmise asendamise korral vastutab võlgnik asendatud täitmise eest samadel alustel, kui ta vastutaks juhul, kui täitmist ei oleks asendatud.

§ 90. Kohustuse täitmise kulud

Võlgnik kannab oma kohustuse täitmisega seotud kulud.

§ 91. Rahalise kohustuse täitmise viis

(1) Rahalise kohustuse võib täita sularahas. Rahalise kohustuse võib täita ka muul viisil, kui see on poolte poolt kokku lepitud või kui seda kasutatakse tasumise kohas tavaliselt majandustegevuses.

(2) Kui riigis, kus rahaline kohustus tuleb täita, on võlausaldajal krediidiasutuses või muu makseteenuse pakkuja juures konto, mis on määratud maksetehingute tegemiseks, võib võlgnik kohustuse täita võlgnetava summa kandmisega sellele kontole, kui võlausaldaja ei ole seda otseselt keelanud.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(3) Rahalise kohustuse täitmisel võlgnetava summa kandmisega võlausaldaja kontole loetakse kohustus täidetuks võlausaldaja konto krediteerimisest võlgnetava rahasumma ulatuses.

(4) Kui võlausaldaja võtab rahalise kohustuse täitmisena vastu talle pakutud tšeki, veksli või muu sellesarnase maksevahendi ja maksevahend hiljem lunastatakse, loetakse kohustus täidetuks maksevahendi vastuvõtmisest alates.

(5) Kui võlausaldaja on rahalise kohustuse täitmisena vastu võtnud käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud maksevahendi, võib ta nõuda kohustuse täitmist rahas üksnes juhul, kui maksevahendit ei lunastata.

(6) Kui võlausaldajal on õigus keelduda oma kohustuse täitmisest kuni rahalise kohustuse täitmiseni võlgniku poolt ja ta on kohustuse täitmisena vastu võtnud käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud maksevahendi, võib ta keelduda oma kohustuse täitmisest, kuni maksevahend on lunastatud.

(7) Rahalise kohustuse täitmisel posti teel loetakse kohustus täidetuks raha võlausaldajale väljamaksmisest alates.

§ 92. Rahasumma tasumine nimiväärtuses

Rahaline kohustus tuleb täita raha nimiväärtuses, kui seadusest või lepingust ei tulene teisiti.

§ 93. Rahalise kohustuse vääring

(1) Rahalise kohustuse täitmiseks makstav raha peab olema tasumise ajal kehtiv riigis, mille vääringus makse tehakse.

(2) Kui kohustus, mis tuleb täita rahas, ei ole väljendatud üheski vääringus, tuleb see täita kohustuse täitmise koha (maksmiskoht) vääringus.

(3) Maksmiskoha vääringust erinevas vääringus väljendatud kohustuse võib võlgnik täita ka maksmiskoha vääringus, välja arvatud juhul, kui see vääring ei ole vabalt konverteeritav või kui on kokku lepitud, et tasumine ei ole lubatud muus vääringus kui selles, milles rahaline kohustus on väljendatud. Sõltumata sellisest kokkuleppest võib võlausaldaja nõuda rahalise kohustuse täitmist maksmiskoha vääringus, kui tasumine on võimatu vääringus, milles rahaline kohustus on väljendatud.

(4) Kui maksmiskoha vääringust erinevas vääringus väljendatud rahaline kohustus täidetakse maksmiskoha vääringus, võetakse kohustuse ümberarvestamisel maksmiskoha vääringusse aluseks keskmine vahetuskurss, millega võlausaldaja saab kohustuse sissenõutavaks muutumise ajal maksmiskohas viivitamata hankida vääringut, milles kohustus oli väljendatud. Kui võlgnik ei ole rahalist kohustust õigeaegselt täitnud, võib võlausaldaja nõuda tasumist kas kohustuse sissenõutavaks muutumise või tegeliku tasumise ajal kehtiva vahetuskursi alusel.

§ 94. Intress võlasuhtes

(1) Kui kohustuselt tuleb vastavalt seadusele või lepingule tasuda intressi, on intressimääraks poolaasta kaupa Euroopa Keskpanga põhirefinantseerimisoperatsioonidele kohaldatav viimane intressimäär enne iga aasta 1. jaanuari ja 1. juulit, kui seaduses või lepinguga ei ole ette nähtud teisiti.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud intressimäära õigeaegse avaldamise korraldab Eesti Pank väljaandes Ametlikud Teadaanded.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

(3) Fikseeritud intressimääraks on lepingus võlausaldaja ja võlgniku vahel terveks lepingu kehtivuse ajaks kokkulepitud intressimäär või kindlateks ajavahemikeks kokkulepitud intressimäär, mis arvutatakse üksnes kindlaksmääratud protsendimäära alusel. Kui kõik intressimäärad ei ole lepingus kindlaks määratud, loetakse intressimäär fikseerituks nendeks ajavahemikeks, milleks intressimäär on lepingu sõlmimisel väljendatud üksnes kindlaksmääratud protsendimäärana.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(4) Intressimäär, mida ei loeta käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel fikseeritud intressimääraks, on fikseerimata intressimäär.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

§ 95. Täitmise kviitung

(1) Võlausaldaja peab kohustuse täitmise vastuvõtmisel andma võlgnikule tema nõudel kohustuse täitmise vastuvõtmise kohta kirjaliku tõendi (täitmise kviitung). Võlgnik võib nõuda kviitungi andmist muus vormis, kui tal on selleks õigustatud huvi.

(2) Kui võlgniku asemel täidab kohustuse kolmas isik, võib täitmise kviitungit nõuda nii võlgnik kui ka kolmas isik.

(3) Kui kohustus tuleb täita kolmandale isikule, võib võlgnik nõuda täitmise kviitungit nii kolmandalt isikult kui võlausaldajalt.

(4) Kui võlausaldaja poolt väljaantud täitmise kviitungi annab võlgnikule üle isik, kes ei ole võlausaldaja, siis loetakse, et see isik on õigustatud võlgnikult kohustuse täitmist vastu võtma. Kviitungi üleandjat ei loeta õigustatuks kohustuse täitmist vastu võtma, kui võlgnik teadis või pidi teadma, et üleandja ei olnud õigustatud kohustuse täitmist vastu võtma, samuti kui kviitung oli võlausaldaja valdusest välja läinud tema tahte vastaselt.

(5) Kui kviitung on välja antud põhikohustuse täitmise kohta, siis eeldatakse, et tasutud on ka kulud ja intress.

(6) Kui võlausaldaja või kolmas isik, kellele kohustus tuleb täita, keeldub kviitungit välja andmast, võib võlgnik oma kohustuse täitmisest kuni kviitungi saamiseni keelduda. Sel juhul loetakse võlausaldaja kohustuse täitmise vastuvõtmisega viivitanuks.

§ 96. Võladokumendi tagastamine

(1) Kui võlgnik on kohustuse kohta välja andnud kohustuse olemasolu tõendava dokumendi (võladokument), võib ta kohustuse täitmisel lisaks kviitungile või selle asemel nõuda võladokumendi tagastamist. Kui võlausaldaja võladokumenti ei tagasta, võib võlgnik nõuda võlausaldajalt kohustuse lõppemise kohta kirjalikku tunnistust.

(2) Kui kohustus on täidetud osaliselt või kui võladokumendil on näidatud ka võlausaldaja muud õigused või kui võlausaldajal on võladokumendi tagastamata jätmiseks muu õigustatud huvi, võib ta keelduda võladokumendi tagastamisest tingimusel, et ta teeb võladokumendile kohustuse täitmist tõendava pealdise.

(3) Kui võladokument on võlgnikule tagastatud, siis eeldatakse, et kohustus on täidetud.

(4) Kui võlausaldaja keeldub võladokumenti tagastamast või sellele pealdist tegemast või kohustuse lõppemise kohta tunnistust välja andmast, võib võlgnik keelduda kohustuse täitmisest kuni võladokumendi üleandmiseni, sellele pealdise tegemise või tunnistuse väljaandmiseni. Sel juhul loetakse võlausaldaja kohustuse täitmise vastuvõtmisega viivitanuks.

§ 97. Lepinguliste kohustuste vahekorra muutumine

(1) Kui pärast lepingu sõlmimist muutuvad lepingu sõlmimise aluseks olnud asjaolud ja sellega kaasneb lepingupoolte kohustuste vahekorra oluline muutumine, mistõttu ühe lepingupoole kohustuste täitmise kulud suurenevad oluliselt või teiselt lepingupoolelt lepinguga saadava väärtus väheneb oluliselt, võib kahjustatud lepingupool nõuda teiselt lepingupoolelt lepingu muutmist poolte kohustuste esialgse vahekorra taastamiseks.

(2) Lepingu muutmist võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaoludel nõuda, kui:
1) kahjustatud lepingupool ei saanud lepingu sõlmimise ajal mõistlikult arvata, et asjaolud võivad muutuda ja
2) kahjustatud lepingupool ei saanud asjaolude muutumist mõjutada ja
3) asjaolude muutumise riisikot ei kanna seadusest või lepingust tulenevalt kahjustatud lepingupool ja
4) kahjustatud lepingupool ei oleks asjaolude muutumisest teades lepingut sõlminud või oleks seda teinud oluliselt teistsugustel tingimustel.

(3) Lepingu muutmist võib nõuda ka juhul, kui lepingu sõlmimise aluseks olnud asjaolud olid küll muutunud enne lepingu sõlmimist, kuid nende asjaolude muutumine sai kahjustatud lepingupoolele teatavaks pärast lepingu sõlmimist.

(4) Kahjustatud lepingupool võib nõuda lepingu muutmist ka tagasiulatuvalt, kuid mitte varasema seisuga, kui alates kohustuste vahekorra muutumisest.

(5) Kui on olemas alused lepingu muutmiseks, kuid asjaolude kohaselt ei ole lepingu muutmine käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt võimalik või ei oleks see teise lepingupoole suhtes mõistlik, võib kohustuste vahekorra muutumisega kahjustatud lepingupool lepingust taganeda, kestvuslepingu aga käesoleva seaduse §-s 196 sätestatud korras üles öelda.

§ 98. Tagatise andmise ja kohustuse täitmise kinnitamise kohustus

(1) Kui isik peab oma kohustuse täitmiseks andma tagatise, ilma et tagatis oleks täpselt määratletud, või kui tagatise andmine on õiguslike tagajärgede tekkimise tingimus, võib tagatise andja valida tagatise liigi. Tagatis peab piisavalt tagama kohustust ning vajadusel ka intressi ja kulutusi ning võlausaldajal peab olema võimalus tagatis raskusteta rahaks teha.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaoludel antud tagatis on muutunud ebapiisavaks põhjusel, mis ei olene võlausaldajast, peab võlgnik tagatist täiendama või selle asendama.

(3) Kui isik peab oma kohustuse täitmist kinnitama, kuid kinnitamise viisi ei ole kindlaks määratud või on kohustuse täitmise kinnitamisega seotud teatud õiguslikud tagajärjed, peab ta esitama piisavad tõendid oma võime kohta kohustust täita.

§ 99. Tellimata asja saatmine, teenuse osutamine ja muu soorituse tegemine
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1) Ettevõtjal ei teki tarbijale tellimata asja saatmise, teenuse osutamise või muu soorituse tegemise korral tarbija vastu nõudeid. Tarbija vaikimist või tegevusetust ei loeta tarbija nõustumuseks.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatu ei välista seadusest tulenevate nõuete esitamist, kui:
1) asi või teenus ei olnud määratud sellele tarbijale;
2) asja saatja või teenuse osutaja arvas ekslikult, et tarbija selle tellis ja tarbija sai eksimusest aru või pidi sellest aru saama.

(3) [Kehtetu -RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(4) Käesolevas paragrahvis sätestatust tarbija kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

5. peatükk
KOHUSTUSE RIKKUMINE

1. jagu
Üldsätted

§ 100. Kohustuse rikkumise mõiste

Kohustuse rikkumine on võlasuhtest tuleneva kohustuse täitmata jätmine või mittekohane täitmine, sealhulgas täitmisega viivitamine.

§ 101. Õiguskaitsevahendid kohustuse rikkumise korral

(1) Kui võlgnik on kohustust rikkunud, võib võlausaldaja:
1) nõuda kohustuse täitmist;
2) oma võlgnetava kohustuse täitmisest keelduda;
3) nõuda kahju hüvitamist;
4) taganeda lepingust või öelda leping üles;
5) alandada hinda;
6) rahalise kohustuse täitmisega viivitamise korral nõuda viivist.

(2) Võlausaldaja võib kohustuse rikkumise korral kasutada eraldi või koos kõiki seadusest või lepingust tulenevaid õiguskaitsevahendeid, mida saab üheaegselt kasutada, kui seadusest või lepingust ei tulene teisiti. Eelkõige ei võta kohustuse rikkumisest tuleneva õiguskaitsevahendi kasutamine võlausaldajalt õigust nõuda kohustuse rikkumisega tekitatud kahju hüvitamist.

(3) Võlausaldaja ei või tugineda kohustuse rikkumisele võlgniku poolt ega kasutada sellest tulenevalt õiguskaitsevahendeid niivõrd, kuivõrd selle rikkumise põhjustas tema enda tegu või temast tulenev asjaolu või sündmus, mille toimumise riisikot ta kannab.

§ 102. Teatamiskohustus

Võlgnik peab võlausaldajale teatama kohustuse täitmist takistavast asjaolust ja selle mõjust kohustuse täitmisele viivitamata pärast seda, kui ta sai takistavast asjaolust teada.

§ 103. Rikkumise vabandatavus

(1) Võlgnik vastutab kohustuse rikkumise eest, välja arvatud, kui rikkumine on vabandatav. Eeldatakse, et kohustuse rikkumine ei ole vabandatav.

(2) Kohustuse rikkumine on vabandatav, kui võlgnik rikkus kohustust vääramatu jõu tõttu. Vääramatu jõud on asjaolu, mida võlgnik ei saanud mõjutada ja mõistlikkuse põhimõttest lähtudes ei saanud temalt oodata, et ta lepingu sõlmimise või lepinguvälise kohustuse tekkimise ajal selle asjaoluga arvestaks või seda väldiks või takistava asjaolu või selle tagajärje ületaks.

(3) Kui vääramatu jõu mõju on ajutine, on kohustuse rikkumine vabandatav üksnes aja vältel, mil vääramatu jõud kohustuse täitmist takistas.

(4) Seaduses või lepinguga ettenähtud juhtudel vastutab isik oma kohustuse rikkumise eest rikkumise vabandatavusest sõltumata.

§ 104. Vastutus süü puhul

(1) Seaduses või lepingus ettenähtud juhtudel vastutab isik oma kohustuse rikkumise eest üksnes süü olemasolu korral.

(2) Süü vormid on hooletus, raske hooletus ja tahtlus.

(3) Hooletus on käibes vajaliku hoole järgimata jätmine.

(4) Raske hooletus on käibes vajaliku hoole olulisel määral järgimata jätmine.

(5) Tahtlus on õigusvastase tagajärje soovimine võlasuhte tekkimisel, täitmisel või lõpetamisel.

(6) Kui isik seadusest või lepingust tulenevalt peab ilmutama üksnes niisugust hoolt, nagu ta rakendab oma asjades, vastutab ta siiski ka tahtluse ja raske hooletuse korral.

§ 105. Õiguskaitsevahendid võlgniku vastutusest sõltumata

Kui võlgnik on kohustust rikkunud, on võlausaldajal sõltumata sellest, kas võlgnik vastutab kohustuse rikkumise eest, õigus keelduda oma kohustuse täitmisest, lepingust taganeda või leping üles öelda, samuti alandada hinda.
[RT I, 05.04.2013, 1- jõust. 15.04.2013]

§ 106. Vastutusest vabastamise või vastutuse piiramise kokkulepe

(1) Võlgnik ja võlausaldaja võivad eelnevalt kokku leppida kohustuse rikkumise eest vastutuse välistamises või piiramises.

(2) Tühine on kokkulepe, millega välistatakse vastutus või piiratakse seda kohustuse tahtliku rikkumise puhuks, samuti kokkulepe, mis võimaldab võlgnikul täita kohustuse oluliselt erinevana võlausaldaja poolt mõistlikult eeldatust või mis muul viisil ebamõistlikult välistab vastutuse või piirab seda.

§ 107. Heastamine

(1) Lepingulist kohustust rikkunud lepingupool võib rikkumise oma kulul heastada, muu hulgas mittekohase täitmise parandada või asendada, kuni teine lepingupool ei ole lepingust taganenud, seda üles öelnud või nõudnud kohustuse täitmise asemel kahju hüvitamist, kui:
1) heastamine on vastavalt asjaoludele mõistlik ja
2) heastamisega ei põhjustata kahjustatud lepingupoolele põhjendamatuid ebamugavusi ega kulutusi ja
3) kahjustatud lepingupoolel ei ole õigustatud huvi heastamisest keelduda.

(2) Kohustust rikkunud lepingupool võib kohustuse rikkumise heastada mõistliku aja jooksul pärast seda, kui ta on kahjustatud lepingupoolele teatanud heastamise kavatsusest, pakutavast heastamise viisist ja ajast ning kahjustatud lepingupool, kellel on heastamisest keeldumiseks õigustatud huvi, ei ole mõistliku aja jooksul teatanud, et ta ei ole heastamisega nõus.

(3) Kahjustatud lepingupool võib heastamise teate saamisest kuni heastamise lõppemiseni või selle ebaõnnestumiseni oma kohustuse täitmisest keelduda. Muid õiguskaitsevahendeid võib ta heastamise ajal kasutada üksnes juhul, kui need ei ole heastamisega vastuolus.

(4) Heastamine ei võta kahjustatud lepingupoolelt õigust nõuda kohustuse täitmisega viivitamise ja rikkumise heastamisega tekitatud kahju hüvitamist, muu hulgas viivise või leppetrahvi maksmist.

2. jagu
Õiguskaitsevahendid

§ 108. Kohustuse täitmise nõudmine

(1) Kui võlgnik rikub raha maksmise kohustust, võib võlausaldaja nõuda selle täitmist.

(2) Kui võlgnik rikub kohustust, mis ei seisne raha maksmises, võib võlausaldaja nõuda temalt kohustuse täitmist. Kohustuse täitmist ei või nõuda, kui:
1) kohustuse täitmine on võimatu;
2) kohustuse täitmine on võlgnikule ebamõistlikult koormav või kulukas;
3) võlausaldaja saab mõistlikult saavutada kohustuse täitmisega taotletava tulemuse muul viisil;
4) kohustuse täitmine seisneb isikliku iseloomuga teenuse osutamises.

(3) Võlausaldaja võib nõuda käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kohustuse täitmist üksnes mõistliku aja jooksul pärast seda, kui ta sai kohustuse rikkumisest teada või pidi sellest teada saama.

(4) Võlgnik võib eelnevalt määrata võlausaldajale mõistliku tähtaja kohustuse täitmise nõude esitamiseks. Kui võlgnik on täitmise nõude esitamiseks andnud ebamõistlikult lühikese tähtaja, loetakse see pikenenuks mõistliku tähtajani.

(5) Kui võlausaldaja käesoleva paragrahvi lõikes 3 või 4 nimetatud tähtaja jooksul kohustuse täitmise nõuet ei esita, ei või ta enam nõuda kohustuse täitmist, kuid võib kasutada muid õiguskaitsevahendeid.

(6) Õigus nõuda kohustuse täitmist hõlmab ka võlausaldaja õiguse nõuda mittekohase täitmise parandamist, asendamist või muul viisil heastamist niivõrd, kuivõrd seda võib võlgnikult mõistlikult oodata.

(7) Kui võlgnikult ei või käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud alusel kohustuse täitmist nõuda ja kui võlgnik saab võlgnetava kohustuse eseme asemel hüvitise või omandab sellise hüvitise maksmise nõude (hüvitisnõue), võib võlausaldaja nõuda hüvitise üleandmist või hüvitisnõude loovutamist.

(8) Võlausaldaja ei või nõuda kohustuse täitmist, kui talle on kohustuse täitmise asemel tema nõudel hüvitatud kohustuse rikkumisega tekitatud kahju.

§ 109. Vastastikuse lepingu täitmise nõude erisused

(1) Vastastikuse lepingu puhul võib oma kohustust rikkunud lepingupool nõuda teiselt lepingupoolelt tema kohustuse täitmist ka juhul, kui kohustust rikkunud lepingupoolelt endalt ei saa käesoleva seaduse § 108 lõikes 2 nimetatud põhjusel kohustuse täitmist nõuda, kui see põhjus on tekkinud teisest lepingupoolest tuleneva asjaolu tõttu või kui see põhjus tekkis ajal, mil teine lepingupool oli vastuvõtuviivituses.

(2) Kohustust rikkunud lepingupool peab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul oma nõudest siiski maha arvama selle, mis ta oma kohustuse täitmata jätmisega kokku hoiab või oma tööjõu või vahendite teistsuguse rakendamisega omandab või jätab pahauskselt omandamata, kuigi tal on selleks mõistlik võimalus.

§ 110. Kohustuse täitmisest keeldumine

(1) Võlgnik võib keelduda oma kohustuse täitmisest, kuni võlausaldaja on rahuldanud võlgniku sissenõutavaks muutunud nõude võlausaldaja vastu, kui see nõue ei ole piisavalt tagatud ning selle nõude ja võlgniku kohustuse vahel on piisav seos ning seadusest, lepingust või võlasuhte olemusest ei tulene teisiti. Eelkõige on nõude ja kohustuse vahel piisav seos juhul, kui võlgniku ja võlausaldaja kohustused tulenevad samast õigussuhtest, nendevahelisest eelnevast regulaarsest suhtest või muust piisavast majanduslikust või ajalisest seosest.

(2) Võlgnikul ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alusel õigust kohustuse täitmisest keelduda, kui:
1) võlgniku võlausaldaja vastu suunatud nõude täitmine on võimatu;
2) võlausaldaja on oma kohustust rikkunud võlgnikust tulenevatel asjaoludel, sealhulgas ka siis, kui tema kohustuse täitmist takistab võlgniku vastuvõtuviivitus;
3) võlausaldaja nõue tuleneb võlgniku kohustusest võlausaldajat ülal pidada;
4) võlausaldaja nõue võlgniku vastu tuleneb tervise kahjustamise või surma põhjustamisega tekitatud kahju hüvitamise kohustusest;
5) nõudele ei saa seadusest tulenevalt pöörata sissenõuet.

(3) Võlgniku õigus täitmisest keelduda lõpeb, kui võlausaldaja täidab oma kohustuse või tagab kohustuse täitmise.

(4) Kui võlgniku nõue võlausaldaja vastu on aegunud, võib võlgnik oma kohustuse täitmisest keelduda, kui täitmisest keeldumise õigus on tekkinud enne aegumistähtaja lõppemist.

(5) Kui võlausaldaja nõuab võlgnikult kohtus kohustuse täitmist ja võlgnik täitmisest käesoleva paragrahvi alusel keeldub, teeb kohus otsuse, millega võlgnikku kohustatakse otsust täitma üksnes juhul, kui võlausaldaja on oma kohustuse tema suhtes täitnud või võlgnik on täitmise vastuvõtmisega sattunud viivitusse.
26.08.2019 12:40
Veaparandus - Parandatud ilmne ebatäpsus sõnas „kohustatakse“ Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 4 alusel.
[RT I 2008, 59, 330- jõust. 01.01.2009]

§ 111. Kohustuse täitmisest keeldumine vastastikuse lepingu puhul

(1) Kui lepingupooltel on lepingust tulenevad vastastikused kohustused (vastastikune leping), võib üks lepingupool oma kohustuse täitmisest keelduda, kuni teine lepingupool on oma kohustuse täitnud, täitmist pakkunud või andnud täitmiseks tagatise või on kinnitanud, et ta kohustuse täidab.

(2) Kui kohustus tuleb täita mitme isiku suhtes, võib kohustatud lepingupool käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul keelduda kohustuse täitmisest kõigi nende isikute suhtes, kuni tema suhtes on kogu kohustus täidetud.

(3) Kohustuse täitmisest ei või keelduda, kui see ei oleks asjaolusid arvestades mõistlik või ei vastaks hea usu põhimõttele, eelkõige kui teine lepingupool on oma kohustuse suuremas osas või oluliste puudusteta täitnud.

(4) Lepingupool, kes peab oma kohustuse täitma enne teist lepingupoolt, võib keelduda lepingu täitmisest, kui talle pärast lepingu sõlmimist teatavaks saanud asjaolud annavad piisavalt alust arvata, et teine lepingupool ei suuda oma kohustust täita maksejõuetuse tõttu, või kui teise lepingupoole käitumine kohustuse täitmise ettevalmistamisel või täitmisel või muu oluline põhjus annab alust arvata, et ta oma kohustust ei täida.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud juhul võib kohustuse täitmisest keeldumiseks õigustatud lepingupool nõuda, et teine lepingupool täidaks oma kohustuse temaga ühel ajal, ning määrata kohustuse täitmiseks, kohustuse täitmise kinnitamiseks või tagatise andmiseks mõistliku tähtaja. Kui teine lepingupool selle tähtaja jooksul kohustust ei täida, täitmist ei taga ega kinnita, võib kohustuse täitmisest keeldumiseks õigustatud lepingupool vastavalt käesoleva seaduse §-s 117 sätestatule lepingust taganeda.

(6) Kui lepingupoolel, kes peab oma kohustuse täitma enne teist poolt, on piisavalt alust arvata, et teine lepingupool täidab kohustuse osaliselt või muul viisil mittekohaselt, võib ta oma kohustuse täitmisest käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud alusel keelduda üksnes siis, kui võib eeldada, et teine lepingupool rikub lepingut oluliselt.

(7) Kui võlausaldaja nõuab võlgnikult kohtus kohustuse täitmist ja võlgnik täitmisest käesoleva paragrahvi lõike 1 või 4 alusel keeldub, kohaldatakse käesoleva seaduse § 110 lõikes 5 sätestatut. Käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel täitmisest keeldumisel võib kohus kohustada võlgnikku kohustust täitma üksnes tagatise vastu.
[RT I 2008, 59, 330- jõust. 01.01.2009]

§ 112. Hinna alandamine

(1) Kui lepingupool võtab vastu kohustuse mittekohase täitmise, võib ta alandada tema poolt selle eest tasumisele kuuluvat hinda võrdeliselt kohustuse mittekohase täitmise väärtuse suhtele kohase täitmise

väärtusesse. Kohase ja mittekohase täitmise väärtused määratakse kohustuse täitmise aja seisuga. Kui kohase ja mittekohase täitmise väärtusi ei saa täpselt kindlaks teha, otsustab väärtuste suuruse asjaolusid arvestades kohus.

(2) Hinna alandamine toimub avalduse tegemisega teisele lepingupoolele. Kui lepingus osaleb ühel või teisel lepingupoolel mitu isikut, võib hinda alandada üksnes kõigi ühel lepingupoolel olevate isikute poolt ja kõigi suhtes ühiselt. Kui hinna alandamise õigus lõpeb ühe õigustatud isiku jaoks, lõpeb see ka ülejäänute jaoks.

(3) Hinna alandamiseks õigustatud lepingupool, kes on juba maksnud alandatud hinda ületava rahasumma, võib hinna alandamise korral nõuda ülemäära makstu tagastamist vastavalt käesoleva seaduse § 189 lõikes 1 ja § 191 lõikes 1 sätestatule.

(4) Hinda võib alandada ka enne teise lepingupoole kohustuse sissenõutavaks muutumist samadel eeldustel, nagu on sätestatud käesoleva seaduse §-s 117 lepingust taganemise kohta enne kohustuse sissenõutavaks muutumist.

(5) Üks lepingupool ei või hinda alandada ulatuses, milles teine lepingupool oma kohustuse rikkumise heastas.

§ 113. Viivis

(1) Rahalise kohustuse täitmisega viivitamise korral võib võlausaldaja nõuda võlgnikult viivitusintressi (viivis), arvates kohustuse sissenõutavaks muutumisest kuni kohase täitmiseni. Viivise määraks loetakse käesoleva seaduse §-s 94 sätestatud intressimäär, millele lisandub kaheksa protsenti aastas. Kui lepinguga on ette nähtud kõrgem intressimäär kui seadusjärgne viivisemäär, loetakse viivise määraks lepinguga ettenähtud intressimäär.
[RT I, 05.04.2013, 1- jõust. 15.04.2013]

(2) Kui rahalise kohustuse täitmise aeg ei ole kindlaks määratud, muu hulgas kahju hüvitamise või alusetu rikastumise väljaandmise või taganemisest tuleneva väljaandmise nõude puhul, arvestatakse võlgnetavalt rahalt viivist alates ajast, mil võlausaldaja teatas võlgnikule oma nõudest või esitas raha sissenõudmiseks hagi või maksekäsu kiirmenetluse avalduse. Kui tasu maksmise aeg ei ole kindlaks määratud vastastikuse lepingu puhul, arvestatakse tasult viivist alates käesoleva seaduse § 82^1 lõikes 1 sätestatud ajast.
[RT I, 06.12.2010, 1- jõust. 05.04.2011]

(3) Kui isikule tuleb hüvitada tema poolt tehtud kulutused, võib neilt nõuda viivist alates kulutuste tegemisest. Kui kulutused on tehtud asjale, mis tuleb välja anda isikule, kes on kohustatud kulutused hüvitama, ei pea see isik maksma viivist aja eest, mille eest asja viljad või muu kasu jäävad hüvitise saamiseks õigustatud isikule.

(4) Võlgnik ei pea tasuma viivist aja eest, mil ta ei saanud kohustust täita võlausaldaja vastuvõtuviivituse tõttu, samuti aja eest, mil ta õigustatult keeldus oma kohustuse täitmisest.

(5) Kui kohustuse täitmisega viivitamisest tekkinud kahju suurus ületab viivise, võib nõuda viivist ületava kahju hüvitamist, kui kahju hüvitamise nõue on olemas.
[RT I, 11.03.2015, 1- jõust. 01.10.2015]

(6) Viivist ei ole lubatud nõuda intressi, sealhulgas viivise, ega muu raha kasutamise tasu maksmisega viivitamise korral. Sellest võlgniku kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.
[RT I, 11.03.2015, 1- jõust. 01.10.2015]

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatu ei välista ega piira võlausaldaja õigust nõuda intressi, sealhulgas viivise, ja muu raha kasutamise tasu maksmisega viivitamisega tekitatud kahju hüvitamist.
[RT I, 11.03.2015, 1- jõust. 01.10.2015]

(8) Viivise maksmiseks kohustatud isik võib nõuda selle vähendamist vastavalt käesoleva seaduse §-s 162 sätestatule.
[RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

(9) Majandus- või kutsetegevuses tegutsev võlgnik ei või tugineda kokkuleppele, millega piiratakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud viivise nõudeõigust, kui see kokkulepe on võlausaldaja suhtes asjaolude kohaselt äärmiselt ebaõiglane.
[RT I, 05.04.2013, 1- jõust. 15.04.2013]

(10) Kokkulepe, millega välistatakse majandus- või kutsetegevuses tegutsevalt isikult viivise nõudmine või mille kohaselt riigihangete seaduse § 5 lõikes 2 nimetatud isik on kohustatud maksma viivist alla käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud määra, on tühine.
[RT I, 01.07.2017, 1- jõust. 01.09.2017]

§ 113^1. Sissenõudmiskulude hüvitamine majandus- või kutsetegevuses tegutseva isiku poolt
[RT I, 11.03.2015, 1- jõust. 01.10.2015]

(1) Kui võlausaldaja võib nõuda viivist, võib ta nõuda võlgnikult võla sissenõudmiskulude hüvitamist summas 40 eurot.

(2) Kui kohustuse täitmisega viivitamisest tekkinud kahju suurus ületab käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud hüvitise määra, võib võlausaldaja nõuda viivist ja sissenõudmiskulude kindlaksmääratud summas hüvitist ületava kahju hüvitamist, kui kahju hüvitamise nõue on olemas.

(3) Võlgnik ei või tugineda kokkuleppele, millega välistatakse sissenõudmiskulude hüvitamine või millega piiratakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud sissenõudmiskulude hüvitise nõudeõigust, kui selline kokkulepe on asjaolude kohaselt võlausaldaja suhtes äärmiselt ebaõiglane. Sissenõudmiskulude hüvitamise välistamise korral eeldatakse, et see on võlausaldaja suhtes äärmiselt ebaõiglane.

(4) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata tarbijast võlgnikule.
[RT I, 05.04.2013, 1- jõust. 15.04.2013]

§ 113[2]. Sissenõudmiskulude hüvitamine tarbija poolt

(1) Lepingu kehtivusajal võib majandus- või kutsetegevuses tegutsev võlausaldaja nõuda tarbijalt võla sissenõudmiskulude hüvitamist iga sissenõutavaks muutunud kohustuse kohta saadetava vaid ühe meeldetuletuskirja eest summas kuni 5 eurot. Eelmises lauses nimetatud sissenõudmiskulude hüvitis suureneb iga solidaarvõlgniku või tagatise andja kohta 5 euro võrra. Käesolevas lõikes nimetatud hüvitist on võlausaldajal õigus nõuda ainult juhul, kui ta on saatnud tarbijale enne vähemalt ühe tasuta meeldetuletuse.

(2) Pärast lepingu lõppemist võib majandus- või kutsetegevuses tegutsev võlausaldaja nõuda tarbijalt tarbijaga sõlmitud lepingu alusel ja lisaks iga solidaarvõlgniku või tagatise andja kohta:
1) sissenõudmiskulude hüvitist kogusummas kuni 30 eurot, seejuures võib esimese tarbijale saadetava tasulise meeldetuletuskirja eest nõuda kuni 15 eurot ning kummagi järgmise kahe kirja eest kuni 5 eurot, kui võlausaldaja nõue on kuni 500 eurot;
2) sissenõudmiskulude hüvitist kogusummas kuni 40 eurot, seejuures võib esimese tarbijale saadetava tasulise meeldetuletuskirja eest nõuda kuni 20 eurot ning kummagi järgmise kahe kirja eest kuni 5 eurot, kui võlausaldaja nõue on üle 500 euro ja kuni 1000 eurot;
3) sissenõudmiskulude hüvitist kogusummas kuni 50 eurot, seejuures võib esimese tarbijale saadetava tasulise meeldetuletuskirja eest nõuda kuni 25 eurot ning kummagi järgmise kahe kirja eest kuni 5 eurot, kui võlausaldaja nõue on üle 1000 euro.

(3) Pärast lepingu lõppemist võib majandus- või kutsetegevuses tegutsev võlausaldaja saata esimese tasulise meeldetuletuskirja kõige varem seitsme päeva möödumisel lepingu lõppemisest. Teise ja kolmanda tasulise kirja võib võlausaldaja saata kõige varem seitsme päeva möödumisel eelmise kirja saatmisest.

(4) Kui kohustuse täitmisega viivitamisest tekkinud võla sissenõudmisega seotud kahju suurus ületab käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud hüvitise määra, sealhulgas kohtutäituri seaduse §-s 48 sätestatud juhul, võib võlausaldaja nõuda viivist ja sissenõudmiskulude hüvitise määra ületava kahju hüvitamist üksnes erandlikel asjaoludel, eelkõige kui sissenõudmistoimingud on olnud erakordselt keerukad.

(5) Sissenõudmiskulude hüvitist maksma kohustatud tarbija võib nõuda selle vähendamist vastavalt käesoleva seaduse §-s 162 sätestatule. Sissenõudmiskulude hüvitise vähendamisel võetakse muu hulgas arvesse tarbija kohtuväliselt esitatud vastuväiteid nõude suhtes või varasemat nõude tunnistamist.

(6) Käesolevas paragrahvis sätestatust tarbija kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.
[RT I, 11.03.2015, 1- jõust. 01.10.2015]

§ 114. Täiendav tähtaeg kohustuse täitmiseks

(1) Kui võlgnik rikub kohustust, võib võlausaldaja anda võlgnikule kohustuse täitmiseks täiendava mõistliku tähtaja. Kui võlausaldaja nõuab kohustuse täitmist, kuid ei määra selleks täiendavat tähtaega, eeldatakse, et täitmiseks on antud mõistlik täiendav tähtaeg. Kui võlausaldaja on täitmiseks täiendavalt andnud ebamõistliku tähtaja, pikeneb see mõistliku täiendava tähtajani.

(2) Täiendava tähtaja andmine ei vabasta võlgnikku vastutusest kohustuse rikkumise eest.

(3) Kui täiendav tähtaeg on antud lepingulise kohustuse rikkumise korral, võib võlausaldaja selle tähtaja jooksul keelduda oma kohustuse täitmisest ning nõuda rikkumisest tuleneva kahju hüvitamist ning viivise maksmist, kuid ei või kasutada muid õiguskaitsevahendeid.

(4) Kui võlgnik teatab, et ta kohustust ei täida või kui ta ei ole täiendava tähtaja jooksul kohustust kohaselt täitnud, võib võlausaldaja pärast teate saamist või tähtaja möödumist kasutada muid õiguskaitsevahendeid, sealhulgas nõuda kohustuse täitmise asemel kahju hüvitamist või taganeda lepingust või öelda leping üles.

§ 115. Kahju hüvitamine

(1) Kui võlgnik rikub kohustust, võib võlausaldaja koos kohustuse täitmisega või selle asemel nõuda võlgnikult kohustuse rikkumisega tekitatud kahju hüvitamist, välja arvatud juhul, kui võlgnik kohustuse rikkumise eest ei vastuta või kui kahju ei kuulu seadusest tulenevalt muul põhjusel hüvitamisele.

(2) Kohustuse täitmise asemel võib kahju hüvitamist nõuda pärast käesoleva seaduse §-s 114 sätestatud täiendava tähtaja möödumist. Kui kohustus seisneb teatud eseme tagastamises, võib kohustuse täitmise asemel kahju hüvitamist nõuda üksnes juhul, kui võlausaldaja on viivituse tõttu kaotanud huvi eseme tagastamise vastu.

(3) Kohustuse täitmise asemel võib kahju hüvitamist nõuda ka täiendavat tähtaega määramata, kui on ilmne, et täiendava tähtaja määramisel ei oleks tulemust, samuti käesoleva seaduse § 116 lõike 2 punktides 1–4 nimetatud juhtudel või kui asjaolude kohaselt on kahju kohe hüvitamine muul põhjusel mõistlik.

(4) Kui võlgnik on kohustuse täitnud osaliselt, võib võlausaldaja kahju hüvitamist kohustuse tervikuna täitmise asemel nõuda üksnes juhul, kui tal ei ole osalise täitmise vastu mõistlikku huvi. Kohustuse osalisel täitmisel üleantu tuleb sellisel juhul tagastada vastavalt käesoleva seaduse §-des 189–191 sätestatule.

(5) [Kehtetu -RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 116. Taganemine ja ülesütlemine õiguskaitsevahendina

(1) Lepingupool võib lepingust taganeda, kui teine lepingupool on lepingust tulenevat kohustust oluliselt rikkunud (oluline lepingurikkumine).

(2) Olulise lepingurikkumisega on eelkõige tegemist, kui:
1) kohustuse rikkumise tõttu jääb kahjustatud lepingupool olulisel määral ilma sellest, mida ta õigustatult lepingust lootis, välja arvatud juhul, kui teine lepingupool ei näinud kohustuse rikkumise niisugust tagajärge ette ja temaga sarnane mõistlik isik ei oleks seda tagajärge samadel asjaoludel samuti ette näinud;
2) rikuti kohustust, mille täpne järgimine oli lepingust tulenevalt teise lepingupoole huvi püsimise eelduseks lepingu täitmise vastu;
3) kohustust rikuti tahtlikult või raske hooletuse tõttu;
4) kohustuse rikkumine annab kahjustatud lepingupoolele mõistliku põhjuse eeldada, et teine lepingupool ei täida kohustusi ka edaspidi;
5) teine lepingupool ei täida oma ükskõik millist kohustust käesoleva seaduse §-s 114 nimetatud täitmiseks antud täiendava tähtaja jooksul või teatab, et ta selle tähtaja jooksul kohustust ei täida.

(3) Kui lepingust tulenevad kohustused tuleb täita ositi ja oluline lepingurikkumine leidis aset üksnes mõne kohustuse või kohustuse osa suhtes, võib kahjustatud lepingupool taganeda lepingust üksnes selle kohustuse või kohustuse osa suhtes. Sel juhul võib kahjustatud lepingupool kogu lepingust taganeda üksnes siis, kui tal õigustatult ei ole kohustuse osalise täitmise vastu huvi või kui rikkumine on oluline lepingu kui terviku suhtes.

(4) Lepingust taganemine kohustuse täitmiseks käesoleva seaduse §-s 114 nimetatud täiendavat tähtaega andmata ei ole lubatud, kui kohustust rikkunud lepingupool kannaks teise lepingupoole lepingust taganemise korral kohustuse täitmiseks või täitmise ettevalmistamiseks tehtud kulutustega võrreldes ebamõistlikult suurt kahju. Siiski võib lepingust täiendavat tähtaega andmata taganeda, kui rikuti käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 nimetatud kohustust või kui teine lepingupool teatab, et ta oma kohustust ei täida.

(5) Käesoleva seaduse §-s 114 nimetatud täiendava tähtaja andmisel võib kahjustatud lepingupool määrata, et juhul, kui teine lepingupool ei täida täiendava tähtaja jooksul oma kohustust, loeb kahjustatud lepingupool ennast lepingust taganenuks. Kahjustatud lepingupool ei või sel viisil lepingust taganeda, kui kohustus, mida lepingut rikkunud lepingupool täiendava tähtaja jooksul ei täitnud, moodustas tema lepingulistest kohustustest ebaolulise osa.

(6) Kui oluliselt rikutakse kestvuslepingut, võib kahjustatud lepingupool selle vastavalt käesoleva seaduse §-s 196 sätestatule üles öelda.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 117. Taganemine enne kohustuse sissenõutavaks muutumist

(1) Kui enne ühe lepingupoole kohustuse sissenõutavaks muutumist on ilmne, et see lepingupool paneb toime olulise lepingurikkumise, eelkõige, kui ta teatab, et ei kavatse lepingut täita, võib teine lepingupool lepingust taganeda juba enne kohustuse sissenõutavaks muutumist.

(2) Lepingust enne kohustuse sissenõutavaks muutumist taganeda kavatsev pool peab teisele lepingupoolele oma taganemise kavatsusest teatama, et võimaldada tal kohustuse täitmist tagada või kinnitada. Tagatise või kinnituse saamiseni võib taganeda kavatsev lepingupool keelduda oma kohustuse täitmisest. Kui kohustuse täitmist ei tagata ega kinnitata mõistliku aja jooksul pärast taganemise kavatsusest teatamist, võib kavatsusest teatanud lepingupool lepingust taganeda.

(3) Lepingust taganemise kavatsusest ei pea teisele lepingupoolele teatama, kui teine lepingupool on teatanud, et ta oma kohustust ei täida.

§ 118. Taganemise lubamatus

(1) Taganemiseks õigustatud lepingupool kaotab õiguse lepingust taganeda, kui ta ei tee taganemise avaldust mõistliku aja jooksul pärast seda, kui:
1) ta sai olulisest lepingurikkumisest teada või pidi sellest teada saama;
2) käesoleva seaduse § 114 kohaselt määratud täiendav täitmise tähtaeg on möödunud.

(2) Lepingurikkumise tõttu lepingust taganemine on tühine, kui kohustuse täitmise nõue on aegunud ja võlgnik tugineb sellele või kui võlgnik keeldub õigustatult kohustust täitmast.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

6. peatükk
KOHUSTUSE TÄITMISE TAKISTUSED

§ 119. Vastuvõtuviivituse mõiste ja tagajärjed

(1) Võlausaldaja satub vastuvõtuviivitusse, kui võlgnik ei saa täita oma kohustust võlausaldajast tuleneva asjaolu tõttu, eelkõige, kui võlausaldaja ei võta õigustamatult vastu talle tegelikult pakutud kohustuse kohast täitmist või keeldub õigustamatult kohustuse täitmisest, milleta võlgnik ei saa oma kohustust täita, või ei tee võlgniku kohustuse täitmiseks vajalikku muud tegu või koostööd võlgnikuga.

(2) Võlausaldaja vastuvõtuviivituse korral vastutab võlgnik oma kohustuse rikkumise eest üksnes juhul, kui ta põhjustas selle tahtlikult või raske hooletuse tõttu.

§ 120. Raha, väärtpaberite, muude dokumentide ja väärtasjade hoiustamine

(1) Võlausaldaja vastuvõtuviivituse korral, samuti juhul, kui võlgnik ei tea ega peagi teadma, kes on võlausaldaja, võib võlgnik võlgnetava raha, väärtpaberid, muud dokumendid või väärtasjad võlausaldaja jaoks notari juures hoiustada. Hoiustamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister.

(2) Võlgnik võib võlgnetava raha, väärtpaberid, muud dokumendid või väärtasjad hoiustada kohustuse täitmise kohas. Kui võlgnik hoiustab need esemed muus kohas, peab ta hüvitama võlausaldajale sellest tulenevad kulud ja kahju.

(3) Võlgnik peab hoiustamisest võlausaldajale või end võlausaldajana esitlevale isikule viivitamata teatama.

(4) Kui võlgnik ja võlausaldaja peavad kohustused täitma üheaegselt, võib võlgnik seada hoiustatu võlausaldajale kätteandmise tingimuseks, et võlausaldaja täidab oma kohustuse.

(5) Isik, kelle juures hoiustamine toimub, võib keelduda hoiustatut võlausaldajale välja andmast, kui võlausaldaja ei tasu talle kõiki hoidmisega seotud kulusid. Pärast hoiustatu väljaandmist peab isik, kelle juures hoiustamine toimub, tagastama võlgnikule hoiustamise eest makstu sõltumata sellest, kas võlausaldaja on hoidmisega seotud kulud tasunud või mitte. Kui võlgnik võtab hoiustatu tagasi, kannab ta hoiustamise kulud.

§ 121. Hoiustatu tagasivõtmine

(1) Võlgnik võib hoiustatu isikult, kelle juures hoiustamine toimub, tagasi võtta üksnes juhul, kui ta hoiustamisel teatas isikule, kelle juures hoiustamine toimub, et ta jätab endale hoiustades sellise õiguse (hoiustatu tagasivõtmise õigus).

(2) Hoiustatu tagasivõtmise õigus lõpeb, kui:
1) võlgnik on isikule, kelle juures hoiustamine toimub, teatanud, et ta loobub hoiustatu tagasivõtmise õigusest;
2) võlausaldaja on teatanud isikule, kelle juures hoiustamine toimub, hoiustatu vastuvõtmisest;
3) isikule, kelle juures hoiustamine toimub, esitatakse jõustunud või viivitamata täitmisele kuuluv kohtulahend, millega on tunnustatud võlausaldaja õigust hoiustatule;
[RT I 2008, 59, 330- jõust. 01.01.2009]
4) kohus on välja kuulutanud võlgniku pankroti.

(3) Hoiustatu tagasivõtmise õigusele ei saa pöörata sissenõuet ega seda arestida.

(4) Kui võlgnik võtab hoiustatu tagasi, siis loetakse, et hoiustamist ei ole toimunud ning nõue võlgniku vastu taastub koos kõigi kõrvalkohustustest tulenevate õigustega.

§ 122. Hoiustamise õiguslikud tagajärjed

(1) Tagasivõtmise õiguseta hoiustamise korral loetakse, et hoiustamisega on võlgnik kohustuse täitnud hoiustamise ajal. Kui võlgnik on jätnud endale hoiustatu tagasivõtmise õiguse, loetakse kohustus täidetuks hoiustatu tagasivõtmise õiguse lõppemisest.

(2) Tagasivõtmise õigusega hoiustamise korral võib võlgnik esitada võlausaldaja kohustuse täitmise nõudmisele vastuväite, et ta on hoiustanud kohustuse täitmiseks võlgnetava raha, väärtpaberid, dokumendid või väärtasjad. Sel juhul ei või võlausaldaja nõuda kohustuse täitmist muul viisil kui hoiustatu arvel.

(3) Tagasivõtmise õigusega hoiustamise aja kestel kannab hoiustatu juhusliku hävimise ja kahjustumise riisikot võlausaldaja. Võlgnik ei pea hoiustamise aja eest tasuma intressi ega hüvitama võlausaldajale saamata jäänud tulu.

(4) Võlausaldaja õigus hoiustatu kätte saada lõpeb seitsme aasta möödumisel hoiustamisteate saamisest, kui ta ei ole enne seda teatanud isikule, kelle juures hoiustamine toimub, soovist hoiustatu vastu võtta. Kui nimetatud tähtaeg on möödunud ja võlausaldaja ei ole teatanud soovist hoiustatu vastu võtta, võib võlgnik hoiustatu tagasi võtta, isegi kui ta ei ole endale tagasivõtmise õigust jätnud.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud tähtaja möödumisega lõpeb ka võlausaldaja nõue võlgniku vastu, kui see ei ole lõppenud juba varem.

§ 123. Avaldus hoiustatu kättesaamiseks

Kui võlausaldajal on hoiustatu kättesaamiseks vaja kättesaamise õigust tõendavat võlgniku avaldust, võib võlausaldaja nõuda võlgnikult avalduse andmist samadel tingimustel, nagu ta võiks nõuda kohustuse täitmist, kui hoiustamist ei oleks toimunud. Võlausaldaja hagi rahuldamisel loetakse võlgnik nõusoleku andnuks otsuse jõustumisel.

§ 124. Muude asjade hoiustamine

(1) Käesoleva seaduse § 120 lõikes 1 nimetatud juhul võib võlgnik muu võlgnetava vallasasja kui raha, väärtpaberid, muud dokumendid ja väärtasjad hoiustada mõistlikult valitud kolmanda isiku juures, kes võtab oma majandustegevuses hoiule seda liiki vallasasju, kui hoiustamisega ei kaasne ebamõistlikult suuri kulutusi.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud vallasasja hoiustamisele kohaldatakse vastavalt käesoleva seaduse § 120 lõigetes 2–5 ja §-des 121–123 sätestatut.

§ 125. Võlgnetava vallasasja müük

(1) Hoiustamise asemel võib võlgnik käesoleva seaduse § 120 lõikes 1 nimetatud juhul, samuti juhul, kui vallasasja üleandmine võlausaldajale ei ole võimalik võlgnikust mitteoleneval põhjusel, võlgnetava vallasasja mõistlikul viisil müüa, kui:
1) asja ei saa hoiustada selle olemuse või hoiustamiseks mõistliku võimaluse puudumise tõttu;
2) asi on kiiresti riknev;
3) asja säilitamine või hoidmine põhjustaks põhjendamatult suuri kulutusi;
4) hoiustamisaeg võib kujuneda ettenägematult pikaks seetõttu, et võlgnik võlausaldaja isikut ei tea ega peagi teadma.

(2) Asja võib müüa kohustuse täitmise kohas. Kui kohustuse täitmise kohas ei ole mõistlikku tulemust loota, võib asja müüa muus sobivas kohas.

(3) Võlgnik peab vallasasja müüma, kui see on selgelt võlausaldaja huvides või kui võlausaldaja teatab, et ta nõuab asja müümist.

(4) Asi tuleb müüa enampakkumisel. Kui asi on kiiresti riknev, kui asjal on väljakujunenud börsi- või turuhind või kui enampakkumisel loodetav hind oleks enampakkumise kuludega võrreldes ebamõistlikult madal, võib võlgnik asja müüa enampakkumise asemel ka muul mõistlikul viisil.

(5) Võlgnik peab mõistliku aja jooksul enne asja kavandatavat müüki teatama müümise kavatsusest võlausaldajale. Teatada ei ole vaja, kui asi on kiiresti riknev või kui teatamine ei ole võimalik.

(6) Asja müümise mõistlikud kulud kannab võlausaldaja ja need arvatakse asja müümisest saadud rahast maha. Ülejäänud raha peab võlgnik võlausaldajale välja maksma.

(7) Asja müümise korral säilivad võlausaldajal kohustuse mittekohasest täitmisest tulenevad õigused.

§ 126. Täitmine kolmanda isiku poolt

Käesolevas peatükis võlgniku õiguste ja kohustuste kohta sätestatut kohaldatakse ka kolmandale isikule, kes täidab kohustuse selleks, et vältida sundtäitmist võlgnikule kuuluva eseme suhtes, mis on kolmanda isiku

seaduslikus valduses või millele kolmandal isikul on muu õigus ja sundtäitmise korral see valdus või õigus lõpeks.

7. peatükk
KAHJU HÜVITAMINE

§ 127. Kahju hüvitamise eesmärk ja ulatus

(1) Kahju hüvitamise eesmärk on kahjustatud isiku asetamine olukorda, mis on võimalikult lähedane olukorrale, milles ta oleks olnud, kui kahju hüvitamise kohustuse aluseks olevat asjaolu ei oleks esinenud.

(2) Kahju ei kuulu hüvitamisele ulatuses, milles kahju ärahoidmine ei olnud selle kohustuse või sätte eesmärgiks, mille rikkumise tagajärjel kahju hüvitamise kohustus tekkis.

(3) Lepingulist kohustust rikkunud lepingupool peab hüvitama üksnes kahju, mida ta nägi rikkumise võimaliku tagajärjena ette või pidi ette nägema lepingu sõlmimise ajal, välja arvatud juhul, kui kahju tekitati tahtlikult või raske hooletuse tõttu.

(4) Isik peab kahju hüvitama üksnes juhul, kui asjaolu, millel tema vastutus põhineb, on kahju tekkimisega sellises seoses, et tekkinud kahju on selle asjaolu tagajärg (põhjuslik seos).

(5) Kahjuhüvitisest tuleb maha arvata igasugune kasu, mida kahjustatud isik sai kahju tekitamise tagajärjel, eelkõige tema poolt säästetud kulud, välja arvatud juhul, kui kasu mahaarvamine oleks vastuolus kahju hüvitamise eesmärgiga.

(6) Kui kahju tekitamine on kindlaks tehtud, kuid kahju täpset suurust ei saa kindlaks teha, muu hulgas mittevaralise kahju tekitamise ja tulevikus tekkiva kahju korral, otsustab hüvitise suuruse kohus. Kui kahju hüvitamist nõutakse autoriõiguse, autoriõigusega kaasneva õiguse või tööstusomandiõiguse rikkumise tõttu, võib kohus, kui see on mõistlik, määrata kahjuhüvitise kindla summana, lähtudes muu hulgas tasu suurusest, mida rikkuja pidanuks maksma, kui ta oleks hankinud loa vastava õiguse kasutamiseks.
[RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

(7) [Kehtetu -RT I 2008, 59, 330- jõust. 01.01.2009]

§ 128. Hüvitatava kahju liigid

(1) Hüvitamisele kuuluv kahju võib olla varaline või mittevaraline.

(2) Varaline kahju on eelkõige otsene varaline kahju ja saamata jäänud tulu.

(3) Otsene varaline kahju hõlmab eelkõige kaotsiläinud või hävinud vara väärtuse või vara halvenemisest tekkinud väärtuse vähenemise, isegi kui see tekib tulevikus, ning kahju tekitamisega seoses kantud või tulevikus kantavad mõistlikud kulud, sealhulgas mõistlikud kulud kahju ärahoidmiseks või vähendamiseks ja hüvitise saamiseks, muu hulgas kahju kindlaks tegemiseks ja kahju hüvitamisega seotud nõuete esitamiseks.

(4) Saamata jäänud tulu on kasu, mida isik oleks vastavalt asjaoludele, eelkõige tema poolt tehtud ettevalmistuste tõttu, tõenäoliselt saanud, kui kahju hüvitamise aluseks olevat asjaolu ei oleks esinenud. Saamata jäänud tulu võib seisneda ka kasu saamise võimaluse kaotamises.

(5) Mittevaraline kahju hõlmab eelkõige kahjustatud isiku füüsilist ja hingelist valu ning kannatusi.

§ 129. Varalise kahju hüvitamine surma põhjustamise korral

(1) Isiku surma põhjustamisest tuleneva kahju hüvitamise kohustuse olemasolu korral tuleb hüvitada surma põhjustamisest tekkinud kulud, eelkõige mõistlikud matusekulud, samuti surma põhjustanud tervisekahjustuse või kehavigastuse mõistlikud ravikulud ning kahjustatud isiku vahepealsest töövõimetusest tekkinud kahju.

(2) Matusekulud tuleb hüvitada isikule, kellel lasub nende kandmise kohustus. Kui matusekulud kandis muu isik, tuleb matusekulud hüvitada temale.

(3) Kui isikul, kelle surm põhjustati, oli surma ajal seadusest tulenev kohustus teist isikut ülal pidada, peab kahju hüvitamiseks kohustatud isik maksma sellele isikule mõistliku rahalise hüvitise, mis vastaks ülalpidamise suurusele, mida surmasaanu oleks oma eeldatava eluea kestel sellele isikule andnud.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud alustel ja ulatuses peab kahju hüvitamiseks kohustatud isik maksma kolmandale isikule hüvitise ka siis, kui kohustus seda isikut ülal pidada oleks seaduse alusel tekkinud surmasaanu eeldatava eluea jooksul tulevikus.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 sätestatud kohustus on kahju hüvitamiseks kohustatud isikul ka isiku suhtes, kes oli surma ajaks eostatud, aga veel mitte sündinud.

(6) Kui isik, kelle surm põhjustati, pidas kestvalt oma surmani ülal teist isikut, kellega ta elas koos nagu perekonnas, või kui ta pidas seda isikut kestvalt oma surmani ülal kõlbelise kohustuse alusel, peab kahju hüvitamiseks kohustatud isik käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud ulatuses maksma sellele isikule hüvitist, kui:
1) see isik vajab ülalpidamist ja
2) tal ei ole võimalik ülalpidamist muul viisil saada ja
19.01.2021 09:00
Veaparandus - Parandatud ilmne ebatäpsus sõnas „ülalpidamist“ Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 4 alusel.
3) isik, kelle surm põhjustati, oleks tulevikus eeldatavalt ülalpidamist jätkanud.

(7) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2–6 nimetatud isikute kahju hüvitamise nõuetele võib kahju hüvitamiseks kohustatud isik esitada samu vastuväiteid, mida ta oleks võinud esitada isiku vastu, kelle surma ta põhjustas.

§ 130. Kahju hüvitamine tervise kahjustamise või kehavigastuse tekitamise korral

(1) Isiku tervise kahjustamisest või talle kehavigastuse tekitamisest tekkinud kahju hüvitamise kohustuse olemasolu korral tuleb kahjustatud isikule hüvitada kahjustamisest tekkinud kulud, sealhulgas vajaduste suurenemisest tekkinud kulud, ning täielikust või osalisest töövõimetusest tekkinud kahju, sealhulgas sissetulekute vähenemisest ja edasiste majanduslike võimaluste halvenemisest tekkinud kahju.

(2) [Kehtetu -RT I, 21.12.2010, 1- jõust. 31.12.2010]

§ 131. Varalise kahju hüvitamine vabaduse võtmise või isikuõiguste rikkumise korral

Isikult vabaduse ebaseadusliku võtmise, isiku au teotamise või muu isikuõiguse rikkumisega tekitatud kahju hüvitamise kohustuse olemasolu korral tuleb kahjustatud isikule hüvitada talle põhjustatud kulutused, samuti hüvitada tema sissetuleku vähenemisest või edasiste majanduslike võimaluste vähenemisest tekkinud kahju.

§ 132. Kahju hüvitamine asja hävimise, kaotsimineku või kahjustamise korral

(1) Asja hävimisest või kaotsiminekust tekkinud kahju hüvitamise kohustuse olemasolu korral tuleb maksta hüvitis, mis vastab uue samaväärse asja soetamiseks tehtavatele mõistlikele kulutustele. Kui asja väärtus oli hävimise või kaotsimineku hetkel, võrreldes uue samaväärse asja väärtusega, oluliselt vähenenud, tuleb väärtuse vähenemist kahjuhüvitise määramisel mõistlikult arvestada.

(2) Kui uue samaväärse asja soetamine ei ole võimalik, kuulub hüvitamisele hävinud või kaotsiläinud asja väärtus.

(3) Kui asja on kahjustatud, hõlmab kahjuhüvitis eelkõige asja parandamise mõistlikud kulud ning võimaliku väärtuse vähenemise. Kui asja parandamine on asja väärtusega võrreldes ebamõistlikult kulukas, tuleb maksta hüvitist vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 1.

(4) Kui kahjustatud asi oli isikule vajalik või kasulik, eelkõige tema majandus- või kutsetegevuseks või tööks, hõlmab kahjuhüvitis ka samaväärse asja kasutamise kulusid kahjustatud asja parandamise või uue muretsemise aja jooksul. Kui isik samaväärset asja ei kasuta, võib ta nõuda asja parandamise või uue asja muretsemise aja jooksul saamata jäänud kasutamiseeliste hüvitamist.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 133. Keskkonnaohtliku tegevusega tekitatud kahju hüvitamine

(1) Keskkonnaohtliku tegevusega kahju tekitamise puhul kuulub lisaks isikule või tema varale tekitatud kahjule hüvitamisele ka kahju, mis on seotud keskkonna kvaliteedi halvenemisega. Hüvitada tuleb samuti kahju suurenemise ärahoidmiseks või kahju tagajärgede leevendamiseks rakendatud mõistlike abinõudega seotud kulud ning nende abinõude rakendamisest tekkinud kahju.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kahju ja kulud tuleb hüvitada seaduses sätestatud ulatuses ja korras.

§ 134. Mittevaralise kahju hüvitamise erisused

(1) Lepingust tuleneva kohustuse rikkumise eest võib mittevaralise kahju hüvitamist nõuda üksnes juhul, kui kohustus oli suunatud mittevaralise huvi järgimisele ning sõltuvalt lepingu sõlmimise või kohustuse rikkumise asjaoludest sai võlgnik aru või pidi aru saama, et kohustuse rikkumine võib põhjustada mittevaralise kahju.

(2) Isikult vabaduse võtmisest, isikule kehavigastuse tekitamisest, tema tervise kahjustamisest või muu isikuõiguse rikkumisest, sealhulgas isiku au teotamisest, tekkinud kahju hüvitamise kohustuse olemasolu korral tuleb kahjustatud isikule mittevaralise kahju hüvitiseks maksta mõistlik rahasumma.
[RT I, 21.12.2010, 1- jõust. 31.12.2010]

(3) Isiku surma põhjustamise või talle raske kehavigastuse või tervisekahjustuse tekitamisega tekitatud kahju hüvitamise kohustuse korral võivad ka surmasaanu või kahjustatud isiku lähedased isikud nõuda mittevaralise kahju hüvitist, kui hüvitise maksmist õigustavad erandlikud asjaolud.

(4) Asja hävimise või kaotsimineku korral on isikul erandlikke asjaolusid arvestades lisaks varalise kahju hüvitisele õigus nõuda ka mõistlikku rahasummat mittevaralise kahju hüvitisena, kui kahjustatud isikul on hävinud või kaotsiläinud asja suhtes eriline huvi, arvestamata asja kasulikkust, eelkõige isiklike põhjuste tõttu.

(5) Mittevaralise kahju hüvitise määramisel arvestatakse rikkumise raskust ja ulatust ning kahju tekitaja käitumist ja suhtumist kahjustatud isikusse pärast rikkumist.
[RT I, 21.12.2010, 1- jõust. 31.12.2010]

(6) Isiku au teotamise, muu hulgas ebakohase väärtushinnanguga või ebaõigete andmete avaldamisega, isiku nime või kujutise õigustamatu kasutamise, eraelu puutumatuse või muu sarnase isikuõiguse rikkumise eest mittevaralise kahju hüvitise määramisel võib kohus lisaks lõikes 5 sätestatule arvestada vajadust mõjutada kahju tekitajat hoiduma edasisest kahju tekitamisest, võttes seejuures arvesse kahju tekitaja varalist seisundit.
[RT I, 21.12.2010, 1- jõust. 31.12.2010]

§ 135. Hinnavahe hüvitamine

(1) Kui kahjustatud lepingupool tegi pärast lepingust taganemist mõistliku aja jooksul ja mõistlikul viisil tehingu, millega ta saavutas sama eesmärgi, mida peeti silmas lepinguga, millest taganeti (asendustehing), võib kahjustatud lepingupool kohustust rikkunud lepingupoolelt kahjuhüvitisena nõuda lepingujärgse hinna ja asendustehingust tuleneva hinna vahe tasumist.

(2) Kui kahjustatud lepingupool taganes lepingust, võib ta kahjuhüvitisena nõuda lepingujärgse hinna ning lepingust taganemise ajal kohustust rikkunud lepingupoole lepingujärgse kohustuse turuhinna vahe tasumist, kui lepingujärgse kohustuse esemel on lepingu täitmise kohas või muus mõistlikult aluseks võetavas kohas olemas turuhind, ka juhul, kui ta asendustehingut ei teinud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatu ei välista ega piira hinnavahet ületava kahju hüvitamise nõude esitamise õigust.

§ 136. Kahju hüvitamise viis

(1) Kahju tuleb hüvitada ühekordselt makstava rahasummana, välja arvatud juhul, kui vastavalt kahju iseloomule on mõistlik kahju hüvitamine perioodiliste maksetena.

(2) Surma põhjustamise, kehavigastuse tekitamise või tervise kahjustamise korral tuleb kahju hüvitada perioodiliste rahaliste maksetena, välja arvatud juhul, kui vastavalt kahju iseloomule on mõistlik kahju hüvitamine ühekordselt makstava rahasummana.

(3) Kui kahju kuulub hüvitamisele perioodiliste maksetena, tuleb maksed teha iga kolme kuu eest ette, kui kohus asjaolusid arvestades ei ole otsustanud teisiti. Kui hüvitise saamiseks õigustatud isik sureb enne selle ajavahemiku lõppu, mille eest perioodiline makse tehti või tuli teha, ei mõjuta see maksmise kohustust selle ajavahemiku eest.

(4) Kui kohus on kohustanud võlgnikku maksma perioodilisi makseid, võib kohus maksete tasumise aega ja suurust kummagi poole taotlusel muuta, kui pärast otsuse tegemist ilmnevad asjaolud, mis on maksete tasumise aja ja suuruse määramiseks olulised ning mille ilmnemise võimalust ei arvestatud perioodiliste maksete määramisel. Kohus võib juba perioodiliste maksete väljamõistmisel näha ette maksete indekseerimise või muul viisil muutmise, kui see on ilmselt mõistlik.
[RT I 2008, 59, 330- jõust. 01.01.2009]

(5) Seaduses või lepinguga ettenähtud juhtudel, samuti muudel juhtudel, kui see on vastavalt asjaoludele mõistlik, võib kahjustatud isik nõuda kahju hüvitamist ka muul viisil kui rahalise hüvitise maksmisega.

§ 137. Kahju hüvitamine mitme isiku poolt

(1) Kui mitu isikut vastutavad samal või erinevatel alustel kolmanda isiku suhtes viimasele tekitatud sama kahju eest, vastutavad nad hüvitise maksmise eest solidaarselt.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikute omavahelises suhtes jaguneb vastutus, võttes arvesse kõiki asjaolusid, eelkõige kohustuse rikkumise raskust või muu käitumise õigusvastasuse laadi, samuti riisiko astet, mille eest iga isik vastutab.

(3) Kui üks kahju hüvitamiseks kohustatud isikutest võib esitada vastuväite, mis välistaks tema vastutuse kahju hüvitamist nõudva isiku ees või piiraks vastutuse ulatust, väheneb kahju hüvitamise nõue teiste võlgnike vastu ulatuses, mis langeb kahju hüvitamiseks kohustatud isikute omavahelises suhtes vastuväite esitamiseks õigustatud isikule.

§ 138. Ühine vastutus kahju eest

(1) Kui tekkinud kahju eest võivad vastutada erinevad isikud ja on kindlaks tehtud, et kahju võis tekitada neist igaüks, võib kahju hüvitamist nõuda neilt kõigilt.

(2) Kahju hüvitamiseks kohustatud isik vabaneb vastutusest, kui ta tõendab, et tema kahju ei tekitanud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul võib igalt isikult nõuda kahju hüvitamist määral, mis vastab tõenäosusele, mil määral isik võis kahju tekkimise põhjustada.

§ 139. Kahjustatud isiku osa kahju tekkimisel

(1) Kui kahju osaliselt tekkis kahjustatud isikust tulenevatel asjaoludel või ohu tagajärjel, mille eest kahjustatud isik vastutab, vähendatakse kahjuhüvitist ulatuses, milles need asjaolud või oht soodustasid kahju tekkimist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut kohaldatakse ka juhul, kui kahjustatud isik jättis kahju tekitaja tähelepanu juhtimata ebatavaliselt suurele kahju tekkimise ohule või jättis kahju tekkimise ohu tõrjumata või jättis tegemata toimingu, mis oleks tekkinud kahju vähendanud, kui kahjustatud isikult võis seda mõistlikult oodata.

(3) Isiku surma põhjustamise või tema tervise kahjustamise korral võib kahjuhüvitist käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alusel vähendada üksnes juhul, kui kahju tekitamisele aitas kaasa kahjustatud isiku tahtlus või raske hooletus.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud kahjuhüvitise vähendamise piirangut ei kohaldata ulatuses, milles kahjustatud isikule hüvitab tekkinud kahju kindlustusandja.

§ 140. Kahju hüvitamise piiramine

(1) Kohus võib kahjuhüvitist vähendada, kui kahju hüvitamine täies ulatuses oleks kohustatud isiku suhtes äärmiselt ebaõiglane või muudel põhjustel mõistlikult vastuvõtmatu. Seejuures tuleb arvestada kõiki asjaolusid, eelkõige vastutuse iseloomu, isikutevahelisi suhteid ja nende majanduslikku olukorda, sealhulgas kindlustuse olemasolu.

(2) Seadusega võib sätestada kahju tekitanud isiku vastutuse piirsuuruse või kahjuhüvitise kindla suuruse.

8. peatükk
KÕRVALKOHUSTUSED

§ 141. Kõrvalkohustused

Kõrvalkohustusteks on eelkõige:
1) käendamisest ja garantii andmisest tulenevad kohustused;
2) käsiraha andmisest tulenevad kohustused;
3) leppetrahvi kokkuleppimisest tulenevad kohustused.

1. jagu
Käenduse ja garantii andmine

§ 142. Käenduse mõiste

(1) Käenduslepinguga kohustub käendaja kolmanda isiku (põhivõlgnik) võlausaldaja ees vastutama põhivõlgniku kohustuse täitmise eest.

(2) Käendusega võib tagada ka tingimuslikku kohustust. Tulevast kohustust võib käendada üksnes juhul, kui kohustus on piisavalt määratletav.

(3) Käendus võib olla piiratud tähtaja või rahasummaga, samuti võib see olla seotud muu tingimusega.

(4) Käenduse kehtivus ei sõltu põhivõlgniku ja käendaja vahelisest suhtest.

(5) Kui käendatakse kohustust, millele võib esitada aegumise vastuväite või mida võib tühistada põhivõlgniku eksimuse tõttu või mille aluseks olev tehing on kehtetu põhivõlgniku teovõime piiratuse tõttu ja käendaja oli käenduslepingu sõlmimisel neist asjaoludest teadlik, vastutab käendaja kohustuse täitmise eest samamoodi kui garantii andmise puhul.

(6) Kokkulepe, millega kaldutakse käendaja kahjuks kõrvale käesolevas peatükis sätestatust, on tühine, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 143. Tarbijakäendusleping

(1) Tarbijakäendusleping on käendusleping, kus käendajaks on füüsiline isik.
[RT I, 06.12.2010, 1- jõust. 05.04.2011]

(2) Tarbijakäendusleping on tühine, kui ei ole kokku lepitud käendaja vastutuse rahalises maksimumsummas.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 144. Käenduslepingu sõlmimine ja vorm

(1) Võlausaldaja nõustumust käenduslepingu sõlmimiseks eeldatakse.

(2) Tarbijakäenduslepingu puhul peab käendaja avaldus, milles ta kohustub võtma endale käendusest tulenevad kohustused, olema kirjalikus vormis.

(3) Käendusleping kehtib ka seadusest või tehingust tuleneva vorminõude järgimata jätmise korral, kui käendaja täidab lepingust tuleneva põhivõlgniku kohustuse.

§ 145. Käendaja vastutus

(1) Kohustuse rikkumise korral vastutavad põhivõlgnik ja käendaja võlausaldaja ees solidaarselt, kui käenduslepinguga ei ole ette nähtud, et käendaja vastutab üksnes juhul, kui võlausaldaja ei saa nõuet põhivõlgniku vastu rahuldada.

(2) Käendaja vastutab käendatava kohustuse eest täies ulatuses. Ta vastutab ka kohustuse rikkumisest tulenevate tagajärgede, eelkõige viivise ja leppetrahvi maksmise ning kahju hüvitamise eest, samuti lepingust taganemise või lepingu ülesütlemisega seotud kulude hüvitamise eest. Võla põhivõlgnikult sissenõudmisega seotud kulude hüvitamise eest vastutab käendaja, kui talle anti sissenõudmise kavatsusest õigeaegse teatamisega võimalus neid kulusid vältida.

(3) Kui käendus on antud kohustuse tagamiseks, mis ei seisne raha maksmises, siis loetakse, et käendatud on kahjuhüvitise maksmise kohustust kohustuse rikkumise juhuks. Muus osas kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatut.

(4) Tehing, mille põhivõlgnik teeb pärast käenduslepingu sõlmimist, ei laienda käendaja kohustust.

(5) Kui võlausaldaja tegevuse tulemusena vähenevad käenduslepingu sõlmimise ajal olemas olnud ja käendatava nõude tagamiseks antud muud tagatised, väheneb käendaja vastutus tagatiste vähenemisele vastava summa võrra, kui võlausaldaja ei tõenda, et käendaja kahju on väiksem.

§ 146. Võlausaldaja teatamiskohustus

(1) Käendaja nõudel peab võlausaldaja andma talle teavet põhivõlgniku kohustuse täitmise kohta.

(2) Põhivõlgniku pankroti korral peab võlausaldaja esitama oma nõude pankrotimenetluses pankrotiseaduses ettenähtud korras. Pankrotimenetlusest teada saamisel peab võlausaldaja sellest viivitamata teatama käendajale.

(3) Kui võlausaldaja ei täida käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud kohustusi, väheneb tema nõue käendaja vastu kohustuse rikkumisest käendajale tekkinud kahju ulatuses.
[RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

§ 147. Kohustuse täitmisest teatamine

(1) Kui käendaja on põhivõlgniku kohustuse täielikult või osaliselt täitnud, peab ta sellest põhivõlgnikule teatama.

(2) Kui käendaja kohustuse täitmisest põhivõlgnikule ei teata ja põhivõlgnik täidab sama kohustuse, ei ole käendajal põhivõlgniku vastu tagasinõudeõigust, kui põhivõlgnik ei teadnud ega pidanudki teadma, et käendaja

on kohustuse täitnud. See ei välista ega piira käendaja poolt võlausaldaja vastu alusetust rikastumisest tuleneva nõude esitamist.

§ 148. Käendaja õigus nõuda tagatist või kohustuse täitmist

(1) Käendaja võib põhivõlgnikult nõuda tagatist või kohustuse sissenõutavaks muutumise korral selle täitmist võlausaldajale, kui:
1) põhivõlgniku tegutsemis-, elu- või asukoha muutusega raskeneb tema vastu sissenõude pööramine;
2) käendaja riisiko on oluliselt suurenenud põhivõlgniku majandusliku seisundi halvenemise, tagatiste väärtuse vähenemise või põhivõlgniku tahtluse või raske hooletuse tõttu;
3) põhivõlgnik rikub käendajaga sõlmitud lepingust tulenevaid kohustusi;
4) põhivõlgnik ei ole oma kohustust õigeaegselt täitnud.

(2) Käendaja võib põhivõlgnikult nõuda kohustuse täitmist võlausaldajale ka siis, kui kohus on teinud otsuse, millega on rahuldatud võlausaldaja hagi tema vastu.

§ 149. Käendaja vastuväited

(1) Käendaja võib esitada võlausaldaja nõudele kõiki vastuväiteid, mida oleks võinud esitada põhivõlgnik ise, välja arvatud need, mis on vahetult seotud põhivõlgniku isikuga. Käendajal on õigus esitada neid vastuväiteid ka siis, kui põhivõlgnik neist loobus.

(2) Käendaja ei või esitada vastuväidet, mida põhivõlgnik võib käendusega tagatud nõudele esitada, kui käenduslepingu eesmärk seisneb võlausaldajale tagatise andmises ka põhivõlgniku poolt vastuväite esitamise puhuks. Sel juhul ei või käendaja eelkõige esitada pärija vastutuse piiratuse vastuväidet ning põhivõlgniku kohustuse lõppemise või vähendamise vastuväidet tema likvideerimis- või pankrotimenetluses ja seltsingu lõpetamisel õigusjärgluse puudumise korral.

(3) Käendaja võib keelduda võlausaldaja nõude rahuldamisest tähtaja jooksul, mil põhivõlgnik võib tema kohustuse aluseks oleva tehingu tühistada või lepingust taganeda. See õigus on käendajal ka siis, kui põhivõlgnik võib tema kohustuse aluseks olevast tehingust tuleneva nõude tasaarvestada.

(4) [Kehtetu -RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

(5) Kui käendatava kohustuse tagamiseks on põhivõlgniku vara suhtes seatud pandiõigus või kui võlausaldaja võib teostada põhivõlgniku vara suhtes seadusest tulenevat pandiõigust, võib käendaja kuni põhivõlgniku pankroti väljakuulutamiseni pandi ulatuses nõuda, et võlausaldaja rahuldaks oma nõude pandi arvel.

(6) Kui käendaja seab põhivõlgniku kohustuse tagamiseks pandiõiguse, võib ta kuni pandieseme müügi toimumiseni nõuda tema vastu algatatud sundtäitmise peatamist.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 150. Kaaskäendajad

Kui sama kohustust käendab mitu isikut (kaaskäendajad), vastutavad nad võlausaldaja ees solidaarselt, isegi kui nad ei andnud käendust ühiselt.

§ 151. Kohustuse täitmine käendaja poolt

(1) Kui käendaja on kohustuse põhivõlgniku asemel täitnud enne kohustuse sissenõutavaks muutumist, ei või käendaja käendusest tulenevaid nõudeid põhivõlgniku vastu esitada enne põhivõlgniku kohustuse täitmise tähtpäeva.

(2) Kui põhivõlgniku kohustus on muutunud sissenõutavaks, võib käendaja igal ajal täita kohustuse põhivõlgniku asemel.

§ 152. Käendaja tagasinõue põhivõlgniku vastu

(1) Põhivõlgniku kohustuse täitnud käendajale läheb rahuldatud ulatuses üle võlausaldaja nõue põhivõlgniku vastu. Põhivõlgnik võib nõudele esitada nii vastuväiteid, mis tal olid võlausaldaja vastu, kui ka vastuväiteid, mis tulenevad tema ja käendaja vahelisest õigussuhtest. Käendaja tagasinõude aegumisele kohaldatakse vastavalt käesoleva seaduse §-s 70 sätestatut.

(2) Kui käendaja ei esita võlausaldaja vastu vastuväiteid, mis põhivõlgnikul olid võlausaldaja vastu, ja täidab kohustuse, ei lähe võlausaldaja nõue käendajale üle ulatuses, milles käendaja vastutus oleks nendest vastuväidetest tulenevalt vähenenud, kui käendaja ei tõenda, et ta neid vastuväiteid ei teadnud ega pidanudki teadma.

§ 153. Käenduse lõppemine

(1) Käendus lõpeb:
1) käendusega tagatud kohustuse lõppemisega;

2) kohustuse ülevõtmisega, kui käendaja ei andnud nõusolekut vastutada uue võlgniku eest;
3) tähtajalise käenduse korral tähtaja möödumisega.

(2) Tarbijakäenduse puhul peab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud nõusolek olema kirjalikus vormis.

(3) Tähtajalise käenduse lõppemise korral eeldatakse, et käendaja vastutab edasi enne tähtaja möödumist tekkinud kohustuse eest.

(4) Kui põhivõlgnikuks ja käendajaks saab sama isik, säilivad võlausaldajale käendusest tulenevad tagatised ja muud õigused.

§ 154. Tarbijakäenduslepingu lõppemise erisused

(1) Tulevase kohustuse tagamiseks sõlmitud tähtajatu tarbijakäenduslepingu võib käendaja igal ajal üles öelda. Kui niisugune leping on tähtajaline, võib lepingu üles öelda viie aasta möödudes lepingu sõlmimisest.

(2) Pärast tarbijakäenduslepingu ülesütlemist jääb käendus enne ülesütlemist tekkinud kohustuse eest kehtima.

§ 155. Garantii andmine

(1) Majandus- või kutsetegevuses võib isik (garantii andja) võtta lepinguga võlausaldaja suhtes kohustuse (garantii), et ta täidab võlausaldaja nõudel garantiist tuleneva kohustuse.

(1^1) Võlausaldaja nõustumust garantiiga eeldatakse.

(2) Garantii andja garantiist tulenev kohustus võlausaldaja ees ei sõltu sellega tagatavast võlgniku kohustusest ega selle kohustuse kehtivusest, isegi kui garantiis sisaldub viide sellele kohustusele.

(3) Garantii andja võib võlausaldaja vastu esitada üksnes garantiist tulenevaid vastuväiteid.

(4) Garantii andja garantiist tulenev kohustus lõpeb, kui:
1) garantii andja maksab võlausaldajale rahasumma, mille maksmiseks ta garantiist tulenevalt on kohustatud;
2) möödub tähtaeg, milleks garantii on välja antud;
3) võlausaldaja loobub garantiist tulenevatest õigustest, sealhulgas, kui ta tagastab garantii andjale dokumendi, milles garantii väljendus.

(5) Kui garantii andja on garantiist tuleneva kohustuse täitnud, on tal tagasinõudeõigus võlgniku vastu üksnes juhul, kui see tuleneb nendevahelisest suhtest.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

2. jagu
Käsiraha

§ 156. Käsiraha mõiste

(1) Käsirahaks on ühe lepingupoole poolt teisele lepingupoolele lepingu sõlmimise tõendamiseks ja selle täitmise tagamiseks antud rahasumma.

(2) Käsirahaga tagatud lepingu täitmise korral eeldatakse, et käsiraha arvestatakse võlgnetava kohustuse täitmise katteks, täitmise võimatuse korral aga käsiraha tagastatakse.

§ 157. Käsirahaga tagatud lepingu täitmata jätmise tagajärjed

(1) Kui käsirahaga tagatud leping jääb täitmata käsiraha andnud lepingupoole süü tõttu, jääb käsiraha teisele lepingupoolele. Kui käsiraha saanud lepingupool nõuab talle lepingu täitmata jätmise tõttu tekkinud kahju hüvitamist, arvestatakse käsiraha hüvitise katteks.

(2) Kui käsirahaga tagatud leping jääb täitmata muul põhjusel kui käsiraha andnud lepingupoole süü tõttu, võib käsiraha andnud lepingupool nõuda käsiraha tagastamist.

3. jagu

Leppetrahv

§ 158. Leppetrahvi mõiste

(1) Leppetrahv on lepingus ettenähtud lepingut rikkunud lepingupoole kohustus maksta kahjustatud lepingupoolele lepingus määratud rahasumma.

(2) Leppetrahvi kohta sätestatut kohaldatakse ka teole, mille lepingut rikkunud lepingupool peab kahjustatud lepingupoole huvides tegema.

(3) Käesolevas jaos sätestatut kohaldatakse vastavalt juhtudel, kui lepingupooled on eelnevalt kokku leppinud hüvitatava kahju summas, mida peab maksma oma kohustust rikkunud lepingupool.

§ 159. Leppetrahv ja kohustuse täitmise nõue

(1) Leppetrahvi kokkuleppimisel kohustuse rikkumise puhuks võib kahjustatud lepingupool lisaks leppetrahvile nõuda ka kohustuse täitmist. Kohustuse täitmist ei või lisaks leppetrahvile nõuda, kui leppetrahv lepiti kokku mitte kohustuse täitmisele sundimiseks, vaid kohustuse täitmise asendamiseks.

(2) Kahjustatud pool kaotab õiguse leppetrahvi nõuda, kui ta mõistliku aja jooksul pärast kohustuse rikkumise avastamist teisele lepingupoolele ei teata, et ta leppetrahvi nõuab.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 160. Leppetrahv rikkumise vabandatavuse korral

Kohustuse rikkumise vabandatavuse korral ei või leppetrahvi nõuda, kui lepinguga ei ole ette nähtud teisiti.

§ 161. Leppetrahv ja kahju

(1) Lepingu rikkumise korral võib kahjustatud lepingupool nõuda leppetrahvi tegelikust kahjust sõltumata.

(2) Kui kahjustatud lepingupool võib nõuda lepingu rikkumisega tekitatud kahju hüvitamist, tuleb kahju hüvitada osas, mida leppetrahv ei katnud.

§ 162. Leppetrahvi vähendamine

(1) Kui tasumisele kuuluv leppetrahv on ebamõistlikult suur, võib kohus seda leppetrahvi maksmiseks kohustatud lepingupoole nõudmisel vähendada mõistliku suuruseni, arvestades eelkõige kohustuse täitmise ulatust tema poolt, teise lepingupoole õigustatud huvi ja lepingupoolte majanduslikku seisundit.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust leppetrahvi maksmiseks kohustatud lepingupoole kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

(3) Leppetrahvi maksmiseks kohustatud lepingupool ei või leppetrahvi vähendamist nõuda pärast seda, kui ta on leppetrahvi tasunud.

§ 163. Leppetrahv lepingu kehtetuse korral

Lepingu kehtetuse korral on kehtetu ka kokkulepe leppetrahvi tasumise kohta.

9. peatükk
NÕUETE JA KOHUSTUSTE ÜLEMINEK

1. jagu
Nõuete üleminek

§ 164. Nõude loovutamine

(1) Võlausaldaja võib oma nõude võlgniku nõusolekust sõltumata anda lepingu alusel tervikuna või osaliselt üle teisele isikule (nõude loovutamine). Nõuet ei või loovutada, kui loovutamine on seadusest tulenevalt keelatud või kui kohustust ei saa selle sisu muutmata täita kellelegi teisele kui senisele võlausaldajale.

(2) Nõude loovutamisega astub uus võlausaldaja senise asemele.

(3) Kui sama võlausaldaja loovutab korduvalt sama nõude, loetakse kehtivaks varasem loovutamine.

§ 165. Tingimuslike ja tulevikus tekkivate nõuete loovutamine

Loovutada võib ka tulevikus tekkivaid ja tingimuslikke nõudeid, kui need on loovutamise hetkel piisavalt määratletavad.

§ 166. Loovutamise piirangud

(1) Loovutada ei või ülalpidamise nõuet, kehavigastuse tekitamise, tervise kahjustamise või surma põhjustamisega tekitatud kahju hüvitamise nõudeid ega muid nõudeid, millele seadusest tulenevalt ei saa pöörata sissenõuet. Sellise nõude võib loovutada, kui loovutamisega kaasneb majanduslikult samaväärse vastusoorituse saamine.

(2) Võlgniku ja võlausaldaja vahel sõlmitud kokkulepe, millega nõude loovutamine välistatakse või nõude loovutamise õigust piiratakse, ei kehti kolmandate isikute suhtes.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatu ei välista ega piira senise võlausaldaja poolt võlgnikuga sõlmitud kokkuleppest tulenevat vastutust nõude loovutamise õiguse välistamise või piiramise keelu rikkumise eest. Isik, kellele nõue loovutati, kokkuleppe rikkumise eest ei vastuta.

§ 167. Tagatiste ja muude õiguste üleminek

(1) Nõude tagamiseks antud nõudega seotud tagatised ja kõrvalkohustustest tulenevad õigused, sealhulgas eesõigused pankroti ja sundtäitmise puhuks, mis ei ole lahutamatult seotud loovutaja isikuga ja on üleantavad, lähevad nõude loovutamisel üle uuele võlausaldajale. Eeldatakse, et nõude loovutaja on kohustatud üle andma ka nõudega mitteseotud tagatised ja kõrvalkohustustest tulenevad õigused.

(2) Nõudega seotud tagatised ja kõrvalkohustustest tulenevad õigused on tagatised ja õigused, mis lõpevad nõude lõppemisel, mille tagamiseks need on antud. Nõudega mitteseotud tagatised ja kõrvalkohustustest tulenevad õigused on tagatised ja õigused, mis ei lõpe nõude lõppemisel, mille tagamiseks need on antud.

(3) Nõude loovutamisel lähevad uuele võlausaldajale üle ka senise võlausaldaja õigused intressile ja leppetrahvile.

(4) Nõude loovutamisel läheb uuele võlausaldajale üle ka õigus teostada nõude suhtes olemasolevast täitedokumendist tulenevaid õigusi.

(5) Nõude osalise loovutamise korral jääb uuele võlausaldajale loovutamata jäänud nõude osa rahuldamise eesõigus senisele võlausaldajale uue võlausaldaja ees, samuti eesõigus kõrvalkohustustest tulenevatele õigustele ja tagatistele.

(6) Tagatiste ja kõrvalkohustustest tulenevate õiguste üleminekul peab senine võlausaldaja tegema kõik vajaliku, et uus võlausaldaja saaks tagatistest ja kõrvalkohustustest tulenevaid õigusi teostada, sealhulgas andma välja tema käes oleva pandi eseme uuele võlausaldajale. Hüpoteegi või registerpandiga tagatud nõude üleminekul peab nõude loovutanud võlausaldaja kaasa aitama pandiõiguse ülemineku registreerimisele.

(7) Kui loovutatakse nõue, mille tagamiseks on võlausaldajale loovutatud muu nõue või antud muu õigus, eeldatakse, et need tuleb uuele võlausaldajale üle anda.

(8) Käesolevas paragrahvis sätestatu ei välista ega piira nõude loovutanud võlausaldaja ja võlgniku või tagatise andnud isiku vahel tagatise ülemineku välistamise või piiramise kohta sõlmitud kokkulepete kehtivust.

§ 168. Nõude loovutamise tõendid

(1) Nõude loovutanud võlausaldaja peab uuele võlausaldajale üle andma nõuet ja kõrvalkohustustest tulenevaid õigusi tõendavad dokumendid, muu hulgas käesoleva seaduse § 167 lõikes 4 nimetatud täitedokumendi, ja andma talle nõude esitamiseks vajalikku teavet. Kui senine võlausaldaja vajab dokumenti ka edaspidi, võib uus võlausaldaja dokumendi üleandmise asemel nõuda koopia või väljavõtte andmist või muude tegude tegemist, mis võimaldaksid tal oma õigusi teostada.

(2) Senine võlausaldaja peab uuele võlausaldajale tema nõudmisel andma dokumendi, mis kinnitab nõude loovutamist.

§ 169. Kohustuse täitmine senisele võlausaldajale

(1) Kui võlgnik täitis kohustuse nõude loovutanud võlausaldajale ja ta ei teadnud ega pidanudki kohustust täites nõude loovutamisest teadma, loetakse, et ta on kohustuse täitnud õigele isikule.

(2) Kui võlgnik tegi nõude suhtes tehingu või muu toimingu nõude loovutanud võlausaldajaga ja tehingut või muud toimingut tehes ei teadnud ega pidanudki nõude loovutamisest teadma, loetakse tehing või muu toiming kehtivaks.

(3) [Kehtetu -RT I 2008, 59, 330- jõust. 01.01.2009]

§ 170. Loovutamisest teatamine

Kui võlausaldaja teatab võlgnikule, et on nõude loovutanud uuele võlausaldajale, loetakse, et loovutamine on võlgniku suhtes toimunud, isegi kui nõuet tegelikult ei loovutatud või kui loovutamine ei ole kehtiv. Sama kehtib, kui võlausaldaja on nõude loovutamise kohta välja andnud dokumendi ja uus võlausaldaja esitab dokumendi võlgnikule.

§ 171. Võlgniku vastuväited uue võlausaldaja nõudele ja tasaarvestus loovutatud nõudega

(1) Võlgnik võib uue võlausaldaja nõude vastu lisaks vastuväidetele, mis tal on uue võlausaldaja vastu, esitada kõiki vastuväiteid, mis tal olid senise võlausaldaja vastu nõude loovutamise ajal.

(2) Võlgnik ei või uue võlausaldaja vastu esitada vastuväiteid tulenevalt lepingu rikkumisest, millega välistati või piirati võlausaldaja õigust nõuet loovutada, samuti ei või ta sel alusel nõuet tasaarvestada.

(3) Võlgnik võib talle senise võlausaldaja vastu kuulunud nõude ka uue võlausaldaja nõudega tasaarvestada, välja arvatud juhul, kui:
1) võlgnik on oma nõude omandanud kolmandalt isikult ja ta teadis või pidi selle nõude omandamisel teadma, et tema vastu suunatud nõue on loovutatud;
2) võlgniku nõue muutus sissenõutavaks hiljem kui loovutatud nõue ja hiljem, kui võlgnik loovutamisest teada sai või teada saama pidi.

§ 172. Loovutamisdokument

Võlgnik võib keelduda kohustuse täitmisest uuele võlausaldajale, kui talle ei anta senise võlausaldaja poolt väljastatud dokumenti nõude loovutamise kohta, välja arvatud juhul, kui senine võlausaldaja on talle nõude loovutamisest kirjalikult teatanud.

§ 173. Nõude üleminek seaduse alusel

(1) Kui nõue läheb võlausaldajalt teisele isikule (nõude omandaja) üle seaduse alusel, kehtib nõude üleminek senise võlausaldaja tahteavalduseta.

(2) Seaduse alusel nõude üleminekule kohaldatakse nõude loovutamise kohta sätestatut.

(3) Nõue läheb seaduse alusel üle:
1) isikule, kelle vara müüakse täitemenetluses võlgniku vastu suunatud nõude täitmiseks;
2) isikule, kes täidab kohustuse seetõttu, et tema varaga on tagatud võlgniku vastu suunatud nõude täitmine;
3) isikule, kes täidab kohustuse, et vältida sundtäitmist käesoleva seaduse § 78 lõikes 3 nimetatud juhul;
4) muul seaduses sätestatud juhul.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 1–3 sätestatud juhtudel ei lähe nõude täitmise kohustus üle ulatuses, milles kohustus langeb nõude omandaja ja võlgniku vahelises õigussuhtes nõude omandajale.

(5) Nõude üleminekul seaduse alusel saab nõude omandaja õiguse kokkulepitud intressile ja leppetrahvile üksnes ulatuses, mis on tekkinud pärast nõude üleminekut.

§ 174. Muude õiguste üleminek

Käesolevas jaos nõuete ülemineku kohta sätestatut kohaldatakse vastavalt muude õiguste üleminekule, kui seadusest või õiguse olemusest ei tulene teisiti.

2. jagu
Kohustuste üleminek

§ 175. Kohustuse ülevõtmine

(1) Kolmas isik võib võlausaldajaga sõlmitud lepingu alusel üle võtta võlgniku kohustuse nii, et kolmas isik astub senise võlgniku asemele.

(2) Kolmas isik võib võlgniku kohustuse üle võtta ka võlgnikuga sõlmitud lepingu alusel, kuid kohustus läheb üle üksnes tingimusel, et võlausaldaja sellega nõustub.

(3) Kui võlgnik on sõlminud kolmanda isikuga lepingu kohustuse ülevõtmiseks, võib võlgnik või kolmas isik teha võlausaldajale ettepaneku teatada tema poolt määratud tähtaja jooksul, kas ta annab nõusoleku. Kui võlausaldaja ei anna nõusolekut selle tähtaja jooksul, loetakse ta nõusoleku andmisest keeldunuks.

(4) Kui kolmas isik võtab kohustuse üle võlgnikuga sõlmitud lepingu alusel ja võlausaldaja ei ole veel nõusolekut andnud või keeldub selle andmisest, eeldatakse, et võlgnikul on õigus nõuda kohustuse ülevõtjalt, et see täidaks õigeaegselt võlausaldaja nõude. Kui võlausaldaja keeldub kohustuse ülevõtmisele nõusoleku andmisest, võib võlgnik nõuda kohustuse ülevõtjalt kohustuse ülevõtmise aluseks oleva lepingu täitmiseks tagatist.

(5) Kui võlausaldaja on kohustuse ülevõtmisega eelnevalt nõustunud, loetakse kohustus ülevõetuks kohustuse ülevõtmise lepingu sõlmimise ja sellest võlausaldajale teatamisega. Võlausaldaja ei või eelnevalt antud nõusolekut tagasi võtta, kui ta ei ole jätnud endale sellist õigust nõusolekut andes.

(6) Kui kinnisasja omandaja võtab kokkuleppel võõrandajaga üle võõrandaja kohustuse, mille tagamiseks on kinnisasjale seatud hüpoteek, peab võõrandaja pärast uue omaniku kinnistusraamatusse kandmist teatama sellest kirjalikult võlausaldajale. Kui võlausaldaja ei ole teate saamisest kolme kuu jooksul keeldunud kohustuse ülevõtmise nõusoleku andmisest, loetakse nõusolek antuks. Kui võlausaldaja on kohustuse ülevõtmiseks nõusoleku andnud või selle andmisest keeldunud, peab kinnisasja võõrandaja sellest omandajale teatama.

(7) [Kehtetu -RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

(8) Sama kohustuse üleminekul mitmele isikule eeldatakse, et need isikud vastutavad kohustuse täitmise eest solidaarselt.

§ 176. Kohustuse ülevõtja vastuväited

(1) Kohustuse ülevõtja võib võlausaldaja nõudele lisaks enda vastuväidetele esitada vastuväiteid, mis tulenevad võlausaldaja ja senise võlgniku vahelisest õigussuhtest, välja arvatud vastuväited, mis kuulusid senisele võlgnikule võlausaldaja vastu isiklikult. Samuti ei või ta senise võlgniku nõuet võlausaldaja nõudega tasaarvestada.

(2) Kohustuse ülevõtja ei või võlausaldaja nõudele esitada vastuväiteid, mis kuuluvad talle senise võlgniku vastu tulenevalt kohustuse ülevõtmise aluseks olevast õigussuhtest.

(3) Kui kohustus võeti võlausaldaja nõusolekul üle võlgnikuga sõlmitud lepingu alusel, võib kohustuse ülevõtja esitada kohustuse ülevõtmise kehtetusest tuleneva vastuväite võlausaldaja vastu üksnes juhul, kui võlausaldaja nõusolekut andes kehtetuse põhjusest teadis või pidi teadma.

§ 177. Kõrvalkohustused ja tagatised kohustuse ülevõtmisel

(1) Kohustuse ülevõtmisel lähevad uuele võlgnikule üle nõudega seotud kõrvalkohustused, kui need ei ole isiklikku laadi või ei ole muul põhjusel lahutamatult seotud senise võlgniku isikuga. Uuele võlgnikule läheb üle kohustus tasuda kokkulepitud intress ja leppetrahv ka siis, kui need muutusid sissenõutavaks pärast kohustuse ülevõtmist.

(2) Kohustuse ülevõtmisel lõpevad kohustuse täitmise tagamiseks antud kohustusega seotud tagatised. Kui kohustuse täitmise tagamiseks on antud tagatis, mis ei ole kohustusega seotud, tuleb tagatis vastavalt tagatise andmise aluseks olnud kokkuleppele tagatise andjale tagasi anda.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatut ei kohaldata, kui tagatise andja nõustub vastutama ka uue võlgniku kohustuse täitmise eest.

§ 178. Kohustusega ühinemine

(1) Kohustuse võib üle võtta ka nii, et kolmas isik astub võlasuhtesse uue võlgnikuna senise võlgniku kõrvale (kohustusega ühinemine).

(2) Kohustusega ühinemise võib kolmas isik kokku leppida võlausaldajaga või võlgnikuga.

(3) Kui kohustusega ühinemine toimub võlausaldaja nõude tagamise eesmärgil, kohaldatakse vastavalt käesoleva seaduse §-s 144 sätestatud vorminõudeid.

(4) Kohustusega ühinemisel tekib solidaarkohustus. Kui kohustusega ühinetakse võlausaldaja nõude tagamiseks, kohaldatakse lisaks vastavalt käesoleva seaduse §-des 145, 149 ja 152 sätestatut.

3. jagu

Lepingu ülevõtmine

§ 179. Lepingu ülevõtmise mõiste

(1) Lepingupool võib teise lepingupoole nõusolekul anda oma lepingust tulenevad õigused ja kohustused üle kolmandale isikule temaga sõlmitud lepingu alusel, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Lepingu ülevõtmisega loetakse, et kõik lepingust tulenevad õigused ja kohustused on lepingu ülevõtjale üle läinud.

(3) Lepingu ülevõtmisele kohaldatakse vastavalt käesoleva seaduse §-des 167, 168, 171, 176 ja 177 sätestatut.

4. jagu
Ettevõtte üleminek

§ 180. Ettevõtte üleminek

(1) Ettevõtte üleandja võib omandajaga sõlmitud lepinguga kohustuda andma omandajale üle ettevõtte. Ettevõte võib omandajale üle minna ka seaduse alusel.

(2) Ettevõttesse kuuluvad ettevõtte majandamisega seotud ja selle majandamist teenivad asjad, õigused ja kohustused, muu hulgas ettevõttega seotud lepingud.

§ 181. Kohaldamise piirangud

Käesolevas jaos sätestatut ei kohaldata ettevõtte üleminekule juriidiliste isikute ühinemise, jagunemise või ümberkujundamise puhul, samuti kui ettevõtte üleminek toimub seaduse alusel, eelkõige sundtäitmisel või pankrotimenetluses.

§ 182. Ettevõtte üleandmine

(1) Ettevõttesse kuuluvad asjad antakse omandajale üle vastavate asjade üleandmise sätete järgi ja õigused vastavate õiguste üleandmise sätete järgi, lepingud aga lepingute ülevõtmise sätete järgi. Ettevõtte üleandja on kohustatud andma omandajale üle asjade valduse, registreerimisele kuuluva vara puhul tagama ka vastavate kannete tegemise registrites.

(2) Ettevõttesse kuuluvate asjade ja õiguste üleminekuga lähevad omandajale üle kõik üleandja ettevõttega seotud kohustused, muu hulgas töölepingutest tulenevad kohustused ettevõtte töötajate suhtes, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Võlausaldaja või teise lepingupoole nõusolekut ei ole kohustuse või lepingu üleminekuks vaja, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatust kõrvalekalduv kokkulepe ei kehti kolmandate isikute suhtes. Kokkulepe kehtib võlausaldaja suhtes, kes on sellise kokkuleppega kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõustunud.

(4) Ettevõtte omandaja peab võlausaldajatele viivitamata teatama kohustuste omandamisest, ettevõtte üleandja aga teatama võlgnikele nõuete loovutamisest omandajale.

(5) Käesolevas paragrahvis sätestatut kohaldatakse vastavalt ka ettevõtte kasutusse andmisele.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 183. Ettevõtte üleandja vastutus

(1) Enne ettevõtte üleminekut tekkinud kohustuste eest, mis on ülemineku ajaks muutunud sissenõutavaks või mis muutuvad sissenõutavaks viie aasta jooksul pärast üleminekut, vastutab üleandja võlausaldajate ees solidaarselt omandajaga. Eeldatakse, et omavahelises suhtes üleandjaga on kohustatud isikuks ettevõtte omandaja.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust kõrvalekalduv kokkulepe ei kehti kolmandate isikute suhtes, välja arvatud võlausaldaja suhtes, kes on sellise kokkuleppega kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõustunud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustusest tekkinud nõuete aegumistähtaeg on viis aastat ettevõtte üleminekust, kui mõnele neist nõuetest ei kehti lühem aegumistähtaeg.

(4) Käesolevas paragrahvis sätestatut kohaldatakse vastavalt ka ettevõtte kasutusse andmisele.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 184. Õigus ärinimele

(1) Üleantava ettevõtte senise ärinime kasutamise õigus läheb üle omandajale, kui see ei ole vastuolus seaduse või kolmanda isiku õigustega ja lepingupoolte kokkuleppest ei tulene teisiti. Ärinime üleminekut ei takista asjaolu, et omandaja jätkab tegevust muus õiguslikus vormis kui üleandja, kui omandaja järgib ärinime kohta seaduses sätestatud nõudeid.

(2) Kui ettevõtte üleandja on füüsiline isik, läheb senise ärinime kasutamise õigus üle omandajale ettevõtte üleandja kirjalikul nõusolekul.

§ 185. Ettevõtte osa üleminek

Käesolevas jaos sätestatut kohaldatakse ka lepingutele, millega antakse üle organisatsiooniliselt terviklikuks üksuseks olev ettevõtte osa (käitis).

10. peatükk
VÕLASUHTE LÕPPEMINE

1. jagu
Üldsätted

§ 186. Võlasuhte lõppemise alused

Võlasuhe lõpeb:
1) kohase täitmisega;
2) tasaarvestusega;
3) kokkulangemisega;
4) võlasuhte lõpetamise kokkuleppega;
5) lepingust taganemisega;
6) lepingu ülesütlemisega;
7) füüsilisest isikust võlgniku surmaga, kui kohustust ei saa täita tema isikliku osavõtuta;
8) füüsilisest isikust võlausaldaja surmaga, kui kohustus tuli täita isiklikult võlausaldajale;
9) muul seaduses või lepinguga ettenähtud juhul.

§ 187. Kõrvalkohustuste ja tagatiste lõppemine

(1) Kohustuse lõppemisel lõpevad ka sellega seotud tagatised ja kõrvalkohustused, kui seadusest ei tulene teisiti.

(2) Kohustuse lõppemise korral tuleb nõude tagamiseks antud tagatis, mis ei ole nõudega seotud, vastavalt tagatise andmise aluseks olnud kokkuleppele tagatise andjale tagasi anda.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

2. jagu
Lepingust taganemine

§ 188. Taganemise avaldus ja tagajärjed

(1) Lepingupool taganeb lepingust taganemisavalduse tegemisega teisele lepingupoolele.

(2) Kui lepingupool võib vastavalt seadusele või lepingule lepingust taganeda, vabastab lepingust taganemine mõlemad lepingupooled nende lepinguliste kohustuste täitmisest. Taganemine ei mõjuta lepingust enne taganemist tekkinud õiguste ja kohustuste kehtivust.

(3) Taganemine ei mõjuta kokkulepet lepingust tulenevate vaidluste lahendamise kohta, samuti muid lepingutingimusi lepingupoolte õiguste ja kohustuste kohta pärast lepingust taganemist.

§ 189. Lepingu alusel üleantu väljaandmine ja hüvitamine

(1) Lepingust taganemise korral võib kumbki lepingupool nõuda tema poolt lepingu alusel üleantu tagastamist ning saadud viljade ja muu kasu väljaandmist, kui ta tagastab kõik üleantu. Taganemisest tulenevad kohustused peavad lepingupooled täitma üheaegselt, kusjuures vastavalt kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 111 sätestatut. Tagastatavalt rahalt tuleb tasuda intressi raha saamisest alates.

(2) Tagastamise või väljaandmise asemel peab lepingupool hüvitama üleantu väärtuse, kui:
1) tagastamine või väljaandmine on üleantu olemuse tõttu välistatud, muu hulgas, kui üleantu seisneb teenuse saamises või asja kasutamises;
2) lepingupool on üleantud eseme ära tarvitanud, võõrandanud, koormanud kolmanda isiku õigusega või ümber töötanud;
3) üleantu on hävinud.

(3) Kui üleantu hind on lepingus määratud, loetakse see käesoleva paragrahvi lõike 2 tähenduses üleantu väärtuseks.

(4) Kui tagastamisele või väljaandmisele kuuluv asi on halvenenud ja halvenemine ei ole tekkinud asja korrapärase kasutamise tulemusena, tuleb hüvitada asja väärtuse vähenemine.

(5) Lepingupool, kes peab asjaoludest tulenevalt mõistlikult ette nägema lepingust taganemise võimalikkust, peab hoolitsema selle eest, et lepingust taganemise korral oleks üleantu tagastamine võimalik.

§ 190. Hüvitamise välistatus

(1) Lepingupool ei ole kohustatud talle üleantu tagastamise või väljaandmise asemel selle väärtust hüvitama, kui:
1) taganemise aluseks olev asjaolu ilmnes alles asja ümbertöötamisel;
2) halvenemine või hävimine toimus teisest lepingupoolest tulenevatel asjaoludel või asjaolu tõttu, mille esinemise riisikot kannab teine lepingupool või kui kahju oleks tekkinud ka teise lepingupoole juures;
3) seadusest tuleneva taganemisõiguse teostamise puhul on üleantu halvenenud või hävinud vaatamata sellele, et lepingupool ilmutas niisugust hoolt, mida ta rakendab oma asjades.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaoludel on lepingupool alusetult rikastunud, peab ta üleantu vastavalt alusetu rikastumise sätetele välja andma.

§ 191. Kasu ja kulutused

(1) Kui lepingupool ei saanud vilju või muud kasu, mida tal oleks olnud võimalik korrapärase majandamise nõudeid järgides saada, peab ta taganemise korral teisele lepingupoolele hüvitama saamata jäänud viljade või muu kasu väärtuse. Seadusest tuleneva taganemisõiguse korral vastutab taganemiseks õigustatud lepingupool viljade ja kasu saamisel üksnes sellise hoole ilmutamise eest, mida ta rakendab oma asjades.

(2) Kui lepingupool tagastab eseme, hüvitab selle väärtuse või kui väärtuse hüvitamise kohustus on vastavalt käesoleva seaduse § 190 lõike 1 punktile 1 või 2 välistatud, peab teine lepingupool hüvitama esemele tehtud vajalikud kulutused. Muud kulutused tuleb lepingupoolele hüvitada vastavalt alusetu rikastumise sätetele, kui teine lepingupool on kulutuste läbi alusetult rikastunud.

§ 192. Taganemisõiguse jagamatus

(1) Kui lepingus osaleb ühel lepingupoolel mitu isikut, võivad nad taganemisõigust teostada üksnes ühiselt. Kui taganemisõigus lõpeb ühe taganemiseks õigustatud isiku jaoks, lõpeb see ka ülejäänud isikute jaoks.

(2) Kui lepingupool taganeb lepingust, mille teisel poolel osaleb mitu isikut, võib ta taganemisõigust teostada üksnes kõigi nende isikute suhtes ühiselt.

(3) Mitmepoolse lepingu puhul võib lepingupool lepingust taganeda üksnes tema suhtes võetud kohustuse rikkumise korral teise lepingupoole või teiste lepingupoolte poolt.

§ 193. Tasaarvestus pärast olulist lepingurikkumist

Lepingust taganemine olulise lepingurikkumise tõttu on tühine, kui lepingupool, kelle suhtes lepingust taganeda sooviti, võib kohustuse lõpetada tasaarvestusega ja teatab tasaarvestusest viivitamata pärast teise lepingupoole poolt lepingust taganemisest teatamist.

§ 194. Tarbijalepingutest taganemise erisused
[Kehtetu -RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

3. jagu
Lepingu ülesütlemine

§ 195. Lepingu korraline ülesütlemine

(1) Lepingupool ütleb lepingu üles ülesütlemisavalduse tegemisega teisele lepingupoolele.

(2) Kui lepingupool võib vastavalt seadusele või lepingule lepingu üles öelda, vabastab ülesütlemine mõlemad lepingupooled nende lepinguliste kohustuste täitmisest. Lepingust kuni selle ülesütlemiseni tekkinud õigused ja kohustused jäävad kehtima.

(3) Püsiva kohustuse või korduvate kohustuste täitmisele suunatud lepingu (kestvusleping), mis on sõlmitud tähtajatult, võib kumbki lepingupool mõistliku etteteatamistähtajaga üles öelda, kui seadusest või lepingust ei tulene teisiti (korraline ülesütlemine).

(4) Kui lepingus osaleb ühel lepingupoolel mitu isikut, võivad nad ülesütlemisõigust teostada üksnes ühiselt. Kui lepingupool ütleb üles lepingu, mille teisel poolel osaleb mitu isikut, võib lepingu üles öelda üksnes kõigi nende isikute suhtes ühiselt.

(5) Lepingu ülesütlemise korral peavad lepingupooled tagastama üksnes lepingu lõpetamisele järgneva aja kohta juba ette üleantu. Tagastamisele kohaldatakse vastavalt käesoleva seaduse §-des 189–191 sätestatut.

§ 196. Lepingu erakorraline ülesütlemine

(1) Kestvuslepingu võib kumbki lepingupool mõjuval põhjusel etteteatamistähtaega järgimata üles öelda, eelkõige kui ülesütlevalt lepingupoolelt ei või kõiki asjaolusid ja mõlemapoolset huvi arvestades mõistlikult nõuda lepingu jätkamist kuni kokkulepitud tähtpäevani või etteteatamistähtaja lõppemiseni (erakorraline ülesütlemine).

(2) Kui mõjuv põhjus seisneb selles, et teine lepingupool rikub lepingulist kohustust, võib lepingu üles öelda alles pärast kohustuse rikkumise lõpetamiseks määratud mõistliku tähtaja tulemusteta lõppemist. Tähtaja määramine ei ole vajalik käesoleva seaduse § 116 lõike 2 punktides 2–4 sätestatud juhtudel.

(3) Ülesütlemiseks õigustatud isik võib lepingu üles öelda üksnes mõistliku aja jooksul pärast seda, kui ta ülesütlemise aluseks olnud asjaoludest teada sai.

(4) Kui ülesütlemiseks õigustatud isikul ei ole ülesütlemise tõttu juba täidetud kohustuste vastu enam huvi, võib ta lepingu ülesütlemise laiendada ka juba täidetud kohustustele. Üleantu tagastamisele kohaldatakse vastavalt käesoleva seaduse §-des 189–191 sätestatut.

4. jagu
Tasaarvestus

§ 197. Tasaarvestuse mõiste

(1) Kui kaks isikut (tasaarvestuse pooled) on kohustatud maksma teineteisele rahasumma või täitma muu samaliigilise kohustuse, võib kumbki pool (tasaarvestav pool) oma nõude teise poole nõudega tasaarvestada, kui tasaarvestaval poolel on õigus oma kohustus täita ja teiselt poolelt nõuda tema kohustuse täitmist.

(2) Tasaarvestuse tulemusena lõpevad tasaarvestuse poolte nõuded kattuvas ulatuses ajast, mil neid võis tasaarvestada, kui pooled ei lepi kokku teisiti. Kui ühe või mõlema nõude eest on juba makstud intressi, ei ulatu tasaarvestus tagasi rohkem kui viimase ajavahemiku lõpuni, mille eest intressi maksti.

(3) Eri vääringutes väljendatud rahalisi nõudeid võib tasaarvestada vahetuskursiga, mis arvestatakse tasaarvestamise päeva seisuga tasaarvestava poole tegevuskohas, selle puudumisel aga elu- või asukohas. Tasaarvestamine ei ole lubatud, kui vahetuskursid ei ole turul vabalt kujunenud.

§ 198. Tasaarvestuse avaldus

Tasaarvestus toimub avalduse tegemisega teisele poolele. Tingimuslikult või tähtaja määramisega tehtud avaldus on tühine.

§ 199. Tasaarvestus täitmise kohtade erinevuse korral

Kui tasaarvestatakse erinevate täitmise kohtadega nõudeid, peab tasaarvestav pool teisele poolele hüvitama kahju, mis tekib seetõttu, et teine pool ei saa tasaarvestuse tõttu kohustuse täitmist ettenähtud kohas kätte või oma kohustust ettenähtud kohas täita.

§ 200. Tasaarvestuse piirangud

(1) Tasaarvestada ei saa:

1) ülalpidamise nõuet, tervise kahjustamise või surma põhjustamisega tekitatud kahju hüvitamise nõuet, samuti teise poole kahju õigusvastasest ja tahtlikust tekitamisest tulenevat nõuet, mis teisel poolel on tasaarvestava poole vastu;
2) teise poole nõuet, millele seadusest tulenevalt ei saa pöörata sissenõuet;
3) teise poole nõuet, mille tasaarvestamine seadusest tulenevalt ei ole lubatud.

(2) Tasaarvestav pool võib oma nõude teise poole nõudega tasaarvestada ka juhul, kui tasaarvestava poole nõue on aegunud, kui õigus nõuet tasaarvestada tekkis enne nõude aegumist.
[RT I, 04.02.2011, 2- jõust. 23.02.2011]

(3) Tasaarvestav pool ei saa tasaarvestada arestitud nõuet oma nõudega teise poole vastu, kui tasaarvestav pool omandas nõude pärast arestimist või kui tema nõue muutus sissenõutavaks pärast arestimist ja arestitud nõudest hiljem.

(4) Tasaarvestav pool ei saa tasaarvestada nõuet, millele teine pool saab esitada vastuväiteid.

§ 201. Tasaarvestus nõuete paljususe korral

(1) Kui tasaarvestuse pooltel on mitu tasaarvestuseks sobivat nõuet, võib tasaarvestav pool määrata nõuded, mis tasaarvestatakse. Kui tasaarvestuse avalduses ei ole määratud, millised nõuded tasaarvestatakse, või kui teine pool vaidleb tasaarvestuse avalduses märgitud määramisele viivitamata vastu, loetakse tasaarvestatuks:
1) esimeses järjekorras esimesena sissenõutavaks muutunud kohustus;
2) teises järjekorras võlausaldaja jaoks kõige vähem tagatud kohustus;
3) kolmandas järjekorras võlgnikule kõige koormavam kohustus;
4) neljandas järjekorras varem tekkinud kohustus.

(2) Kui tasaarvestav pool peab teisele poolele lisaks põhikohustuse täitmisele maksma intressi või hüvitama kulutusi, loetakse, et tasaarvestus toimub esmalt kulutuste, seejärel juba sissenõutavaks muutunud intressi ning lõpuks põhikohustuse katteks. Tasaarvestav pool ei või teise poole nõusolekuta määrata kohustuse täitmiseks erinevat järjekorda.

(3) Käesolevas paragrahvis sätestatut ei kohaldata tasaarvestusele, mis toimub käesoleva seaduse §-s 203 nimetatud asjaoludel.

§ 202. Tasaarvestuse piirang kolmanda isiku kasuks sõlmitud lepingu puhul

Kolmanda isiku kasuks sõlmitud lepingu puhul ei või lepingupool, kes peab kohustuse täitma kolmanda isiku suhtes, tasaarvestada tema vastu suunatud kohustuse täitmise nõuet.

§ 203. Jooksev arve

(1) Kui mõlema poole püsivas ärisuhtes sõlmitud lepingutest tulenevad rahalised nõuded ja kohustused tuleb summeerida (jooksev arve), loetakse tasaarvestus summeerimisega toimunuks. Sel juhul võlgnetakse nõuete ja kohustuste vahe (saldo).

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud korras ei või tasaarvestada nõudeid, mis ei ole seotud pooltevahelise püsiva suhtega.

(3) Jooksvale arvele ei või kanda nõudeid, mille tasaarvestamine ei ole lubatud.

(4) Nõude kandmine jooksvale arvele ei võta õigust kasutada õiguskaitsevahendeid nende tehingute suhtes, millest nõue tekkis.

(5) Kui jooksvale arvele kantud nõue on tagatud, võib võlausaldaja kasutada tagatist tagatud nõude ulatuses tema kasuks oleva saldonõude tagamiseks.

(6) Nõude kandmine jooksvale arvele ei välista ega piira kolmanda isiku vastutust jooksvale arvele kantud nõude eest.

(7) Jooksvale arvele kantud nõudeid ei saa arestida ega neile sissenõuet pöörata. Seda saab teha üksnes saldo maksmise nõude suhtes.

(8) Kui tasaarvestava poole võlausaldaja kasuks arestitakse saldo maksmise nõue, ei kehti võlausaldaja suhtes jooksvale arvele kohustuste kandmine, mis on tekkinud pärast arestimist tehtud tehingutest.

§ 204. Jooksva arvega seotud toimingud

(1) Tasaarvestav pool, kes korraldab jooksva arve pidamist, teatab teisele poolele arveldusperioodi lõpus saldo, näidates ära jooksvale arvele kantud nõuded, millest teisele poolele ei ole veel teatatud. Eeldatakse, et arveldusperioodi kestuseks on üks aasta.

(2) Kui teine pool ei vaidlusta talle edastatud saldot mõistliku aja jooksul, loetakse, et saldo on õige. Sel juhul loetakse negatiivne saldo võlatunnistuseks.

(3) Alates saldo teatamisest tuleb saldolt maksta intressi poolele, kelle kasuks saldo on, isegi juhul, kui jooksvale arvele kantud nõuetelt tuli juba intressi maksta.

(4) Saldo maksmise nõue muutub sissenõutavaks saldost teatamisega.

(5) Saldo maksmise nõude aegumistähtaeg on viis aastat päevast, mil saldo muutus sissenõutavaks.

§ 205. Jooksva arve lepingu lõppemine

(1) Kui jooksva arve kohta on sõlmitud leping tähtaega määramata, võib kumbki pool selle üles öelda igaks jooksva arvelduperioodi lõpuks, teatades ülesütlemisest vähemalt 10 päeva ette.

(2) Ühe poole surma korral võib teine pool, samuti surnud poole pärija, jooksva arve lepingu igal ajal üles öelda.

(3) Sõltumata jooksva arve lepingu lõppemisest, võib saldo maksmist nõuda alles pärast arvelduperioodi lõppu.

5. jagu
Kokkulangemine

§ 206. Võlasuhte lõppemine kokkulangemisega

(1) Võlasuhe lõpeb võlgniku ja võlausaldaja kokkulangemisega ühes isikus. Kui võlgniku ja võlausaldaja isik on võlasuhtes kokku langenud, kuid sellel isikul on võlasuhte jätkumiseks õigustatud huvi, siis võlasuhe ei lõpe.

(2) Kui kokkulangemine on osaline, lõpeb võlasuhe kokkulangevas osas.

(3) Kui nõudele on seatud pant või muu asjaõigus, siis kehtib nõue pandipidaja või muud asjaõigust omava isiku suhtes kokkulangemisele vaatamata edasi.

(4) Käesolevas paragrahvis sätestatu ei puuduta väärtpaberitest tulenevaid nõudeid.

6. jagu
Võlasuhte lõpetamise kokkulepe

§ 207. Võlasuhte lõpetamine kokkuleppel

(1) Võlasuhe lõpeb, kui võlausaldaja ja võlgnik on võlasuhte lõpetamises kokku leppinud seoses võlausaldaja loobumisega nõudest.

(2) Võlasuhte lõppemise kohta sätestatut kohaldatakse, kui võlasuhte pooled on kokku leppinud või võlausaldaja tunnistab, et võlasuhet ei ole.

2. osa
VÕÕRANDAMISLEPINGUD

11. peatükk
MÜÜGILEPING

1. jagu

Üldsätted

§ 208. Müügilepingu mõiste

(1) Asja müügilepinguga kohustub müüja andma ostjale üle olemasoleva, valmistatava või müüja poolt tulevikus omandatava asja ning tegema võimalikuks omandi ülemineku ostjale, ostja aga kohustub müüjale tasuma asja ostuhinna rahas ja võtma asja vastu.

(2) Käesolevas peatükis sätestatut kohaldatakse ka lepingutele, mis on sõlmitud valmistatava asja tellimiseks, välja arvatud juhul, kui tellija andis teisele lepingupoolele olulise osa asjade valmistamiseks vajalikust materjalist. Käesolevas peatükis sätestatut ei kohaldata lepingutele, mille puhul suurem osa lepingupoole kohustustest, kes asja muretseb, seisneb töö tegemises või muu teenuse osutamises.

(3) Asja müügi kohta seaduses sätestatut kohaldatakse vastavalt õiguse ja muu eseme müügile, muu hulgas energia, vee ja soojuse müügile ühendusvõrgu kaudu, kui seadusest ei tulene teisiti ja see ei ole vastuolus eseme olemusega. Õiguse müüja peab ostjale võimaldama müügilepingu esemeks olev õigus omandada.

(4) Tarbijalemüük on asja müük müügilepingu alusel, mille puhul tarbijale müüb vallasasja müüja, kes sõlmib lepingu oma majandus- või kutsetegevuses.

§ 209. Asja üleandmise kohustus

(1) Kui asi tuleb ostjale üle anda määratud kohas, peab müüja asja määratud kohas ostja käsutusse andmiseks valmis panema ja ostjale valmispanekust teatama. Kui lepingu esemeks on liigitunnustega asjad, ei loeta neid ostja käsutusse andmiseks valmispanduks enne, kuni neid ei ole lepingu järgi üleandmiseks tähistusega, veodokumentidega või muul viisil selgelt eristatud.

(2) Kui müüja on asja määratud kohas ostja käsutusse andmiseks valmis pannud ja sellest ostjale teatanud, loetakse asja ostjale üleandmise kohustus täidetuks.

(3) Kui asi tuleb ostjale üle anda määratud kohas ja asja omadused ei võimalda müüjal asja eraldamist enne selle vastuvõtmist ostja poolt, loetakse asi ostjale üleantuks, kui müüja on teinud kõik vajaliku, võimaldamaks ostjal asi vastu võtta.

(4) Kui müüja on kohustatud asja ise ostjani toimetama, peab ta asja üle andma ostja valdusse. Kui lepingus on ette nähtud asja vedamine, kuid sellega ei kaasne müüja kohustust asi ostjani toimetada, loetakse asja ostjale üleandmise kohustus täidetuks asja üleandmisel vedajale, kes on kohustatud asja saatmiskohast vedama. Kui asja vedamine on ette nähtud tarbijalemüügi puhul, loetakse asja ostjale üleandmise kohustus täidetuks asja üleandmisel ostja valdusse. Kui sellisel juhul on vedaja nimetanud või temaga lepingu sõlminud ostja, ilma et müüja oleks seda vahendanud või sellele võimalusele viidanud, loetakse asja ostjale üleandmise kohustus täidetuks asja üleandmisel vedajale.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(5) [Kehtetu -RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(6) Kui pooled ei ole tarbijalemüügi puhul asja üleandmise aega kindlaks määranud, peab müüja asja üleandmise kohustuse täitma viivitamata, kuid mitte hiljem kui 30 päeva möödumisel lepingu sõlmimisest.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 210. Müüja täiendavad kohustused asja vedamise puhul

(1) Kui müüja peab andma asja üle vedajale ning asi ei ole tähistusega, veodokumentidega või muul viisil selgelt eristatud, peab müüja ostjale teatama, et ta andis asja vedajale üle, ja asja seejuures täpselt kirjeldama.

(2) Kui müüja peab korraldama asja vedamise, peab ta sõlmima lepingu, mis on vajalik asja veoks sihtkohta tavalistel tingimustel ja transpordivahenditega, mille kasutamine on vastavalt asjaoludele mõistlik.

(3) Kui müüja ei pea sõlmima veosekindlustuslepingut, peab ta ostja soovil andma ostjale kogu temal oleva teabe, mis on vajalik sellise lepingu sõlmimiseks.

§ 211. Dokumentide üleandmine

(1) Müüja peab ostjale asja vastuvõtmiseks ning valdamiseks, kasutamiseks ja käsutamiseks vajalikud dokumendid (asja juurde kuuluvad dokumendid) lepingus ettenähtud vormis üle andma asja üleandmise kohas asja üleandmise ajal. Kui müüjal on õigustatud huvi jätta asja kohta käiva dokumendi originaal endale, peab ta ostjale viimase nõudmisel andma dokumendi originaali asemel ärakirja või väljavõtte.

(2) Vedamisele kuuluva asja juurde kuuluvad dokumendid tuleb anda ostjale üle tema tegevuskohas, mis on lepinguga kõige enam seotud, selle puudumisel aga ostja elu- või asukohas. Kui dokumendid tuleb üle anda ostuhinna maksmise vastu, tuleb need üle anda ostuhinna maksmise kohas.

(3) Asja juurde kuuluvad dokumendid tuleb anda ostjale üle arvestusega, et ostjal oleks piisavalt aega asi ebamõistliku viivituseta sihtkohas vastu võtta või seda vabalt käsutada.

§ 212. Müüja teatamiskohustus

Kui ostja on kohustatud asja üleandmise kohast ära viima ja asja üleandmise aja määramise õigus on müüjal, peab müüja ostjale õigeaegselt teatama, millal asi on ostja käsutusse andmiseks valmis pandud.

§ 213. Ostuhinna tasumise kohustus

(1) Kui asja ostuhind tuleb arvutada asja hulga, mõõdu või kaalu alusel, võetakse arvutamisel aluseks asja hulk, mõõt või kaal asja juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko ülemineku ajal ostjale. Kui asja ostuhind tuleb määrata asja kaalu järgi, eeldatakse, et hind tuleb määrata netokaalu järgi.

(2) Kui ostja peab ostuhinna tasuma asja või dokumendi üleandmise vastu, peab ta seda tegema asja või dokumendi üleandmise kohas.

(3) Ostja ei pea tasuma ostuhinda enne, kui tal on olnud võimalus asi üle vaadata, välja arvatud juhul, kui kokkulepitud üleandmis- või tasumisviisist tulenevalt ei ole see võimalik.

(4) [Kehtetu -RT I, 04.02.2011, 1- jõust. 05.04.2011]

§ 214. Ostuhinna tasumise kohustus asja juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko üleminekul ostjale

(1) Ostja peab ostuhinna tasuma ka siis, kui ostetud asi on juhuslikult hävinud või kahjustunud pärast asja juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko üleminekut temale.

(2) Asja juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko läheb ostjale üle asja üleandmisega.

(3) Asja juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko läheb ostjale üle ka ajal, mil ostja satub viivitusse selle toimingu tegemisega, millega ta asja üleandmisele peab kaasa aitama, eelkõige, kui ta ei võta asja vastu. Liigitunnustega piiritletud asjade müügi puhul ei lähe juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko ostja viivituse puhul talle üle siiski enne lepinguesemeks olevate asjade eraldamist ja ostjale eraldamisest teatamist.

(4) Vedamisel oleva asja müümise puhul kannab ostja asja juhusliku hävimise ja kahjustumise riisikot tagasiulatuvalt, alates asja üleandmisest esimesele vedajale. See ei kehti, kui müüja müügilepingu sõlmimise ajal teadis või pidi teadma, et asi on hävinud või kahjustunud, kuid ei teatanud sellest ostjale.

(5) [Kehtetu -RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(6) Asja juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko üleminekut ei mõjuta müüja õigus pidada kinni asja juurde kuuluv dokument.

§ 215. Lepingu sõlmimise ja täitmise kulud

(1) Müüja kannab asja üleandmise kulud, eelkõige mõõtmise ja kaalumise kulud, ostja aga asja vastuvõtmise ning ostuhinna tasumise kulud, samuti võimalikud müügilepingu koostamise või tõestamise kulud ning lepingu alusel avalikku registrisse kande tegemisega seotud kulud.

(2) Kui müüdud asi tuleb ostja soovil saata mujale kui lepingujärgsesse kohustuse täitmise kohta, kannab sellega seotud täiendavad kulud ostja.

(3) Kui tarbijalemüügi puhul toimetab müüdud asja ostjale kätte müüja või müüjaga sõlmitud lepingu alusel vedaja, võib ostjalt nõuda veokulude hüvitamist üksnes juhul, kui nende kulude suurus või andmed, mille alusel kulude suurus arvutatakse, on ostjale hiljemalt lepingu sõlmimisel teatavaks tehtud. Sama kehtib kõigi muude teenuste osutamisega seotud kulude suhtes, mida müüja ostjale tema nõusolekul seoses müügiga osutab.

(4) Õiguse müümisel kannab müüja õiguse omandamise võimaldamise ja üleandmise kulud.

§ 216. Asjaga seotud kasu, kulud ja koormised

(1) Kasu, mis saadi asjast enne seda, kui see tuli üle anda, kuulub müüjale, välja arvatud juhul, kui sellise kasu saamist võis mõistlikult oodata pärast seda, kui asi tuli üle anda. Kasu, mis saadi asjast pärast seda, kui see tuli üle anda, kuulub ostjale, välja arvatud juhul, kui kasu saamist võis mõistlikult oodata enne seda, kui asi tuli üle anda.

(2) Müüja kannab kõik asjaga seotud kulud ja koormised kuni asja üleandmiseni või ostja vastuvõtuviivitusse sattumiseni, välja arvatud kulud, mis on põhjustatud ostjast tulenevast asjaolust.

§ 217. Asja vastavus lepingutingimustele

(1) Ostjale üleantav asi peab vastama lepingutingimustele, eelkõige koguse, kvaliteedi, liigi, kirjelduse ja pakendi osas. Lepingutingimustele peavad vastama ka asja juurde kuuluvad dokumendid.

(2) Asi ei vasta muu hulgas lepingutingimustele, kui:
1) asjal ei ole kokkulepitud omadusi;
2) kokkuleppe puudumisel asja omaduste kohta ei sobi asi teatud eriliseks otstarbeks, milleks ostja seda vajab ja mida müüja lepingu sõlmimise ajal teadis või pidi teadma, kui ostja võis mõistlikult tugineda müüja erialastele oskustele või teadmistele, muul juhul aga otstarbeks, milleks seda liiki asju tavaliselt kasutatakse;
3) asja kasutamist takistavad õigusakti sätted, mida müüja lepingu sõlmimisel teadis või pidi teadma;
4) kolmandal isikul on asja suhtes nõue või muu õigus, mida ta võib esitada;
5) vallasasi ei ole pakitud seda liiki asjadele tavaliselt omasel viisil, sellise viisi puudumisel aga asja säilimiseks ja kaitseks vajalikul viisil;
6) tarbijalemüügi puhul ei ole asi seda liiki asjadele tavaliselt omase kvaliteediga, mida ostja võis mõistlikult eeldada, lähtudes asja olemusest ja arvestades asja müüja, tootja, varasema müüja või muu vahendaja poolt asja teatud omaduste suhtes avalikult tehtud avaldusi, eelkõige asja reklaamimisel või etikettidel.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 6 sätestatud müüja vastutust asja tootja, varasema müüja või muu vahendaja avalduse eest ei kohaldata, kui müüja avaldusest ei teadnud ega pidanudki teadma või kui müüja tõendab, et avaldus oli lepingu sõlmimise ajaks tagasi võetud või seda oli parandatud või et avaldus ei mõjutanud asja ostmist.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punkti 4 tähenduses loetakse asja koormavaks kolmanda isiku õiguseks kinnisasja või avalikku registrisse kantud vallasasja puhul ka kinnistusraamatusse või muusse avalikku registrisse kantud õigust, mis ei kehti.

(5) Ostetud asja ebaõigest paigaldamisest tulenevat lepingutingimustele mittevastavust loetakse võrdseks asjast tuleneva lepingutingimustele mittevastavusega, kui asja paigaldas müüja või tehti seda tema vastutusel. Sama kehtib, kui asja paigaldas ostja ja ebaõige paigaldamine tulenes müüja poolt antud puudulikust teabest asja paigaldamise kohta.

(6) Õiguse müümisel, mis annab õiguse asja vallata, peab müüja andma ostjale asja üle puudusteta, muu hulgas vabana kolmandate isikute õigustest.

(7) Käesoleva jao tähenduses loetakse tootjaks käesoleva seaduse §-s 1062 nimetatud isikut, samuti isikut, kes tegutseb tootja poolt sõlmitud lepingu alusel levitajana või teenuste pakkujana.

§ 218. Müüja vastutus asja lepingutingimustele mittevastavuse puhul

(1) Müüja vastutab asja lepingutingimustele mittevastavuse eest, kui mittevastavus on olemas juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko ülemineku ajal ostjale, isegi kui mittevastavus ilmneb hiljem. Tarbijalemüügi puhul vastutab müüja asja lepingutingimustele mittevastavuse eest, mis on olemas asja ostjale üleandmisel, isegi kui juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko üleminek lepiti kokku varasemaks ajaks.

(2) Tarbijalemüügi puhul vastutab müüja asja lepingutingimustele mittevastavuse eest, mis ilmneb kahe aasta jooksul asja üleandmisest ostjale. Tarbijalemüügi puhul eeldatakse, et kuue kuu jooksul asja ostjale üleandmise päevast ilmnenud lepingutingimustele mittevastavus oli olemas asja üleandmise ajal, kui selline eeldus ei ole vastuolus asja või puuduse olemusega.

(2^1) Müügilepingu puhul, mille esemeks on kinnisasi või selle osa, korteriomand või piiratud asjaõigus, mille osaks on ehitis, või hooneühistu liikmesus, ning mis on sõlmitud majandus- ja kutsetegevuses tegutseva müüja ja tarbijast ostja vahel, eeldatakse, et kahe aasta jooksul ehitise tarbijale üleandmise päevast arvates ilmnenud lepingutingimustele mittevastavus oli olemas ehitise üleandmise ajal, kui selline eeldus ei ole vastuolus ehitise või puuduse olemusega. Käesolevas lõikes sätestatust tarbija kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.
[RT I, 23.03.2015, 3- jõust. 01.07.2015]

(3) Müüja vastutab ka asja lepingutingimustele mittevastavuse eest, mis tekib pärast juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko üleminekut ostjale, kui asja lepingutingimustele mittevastavus tekkis müüja kohustuste rikkumisest tulenevalt.

(4) Müüja ei vastuta asja lepingutingimustele mittevastavuse eest, kui ostja lepingu sõlmimisel asja lepingutingimustele mittevastavust teadis või pidi teadma.

(5) Kinnisasja või laevakinnistusraamatusse kantud laeva müümise puhul on müüja kohustatud kinnistusraamatusse kantud õiguse või selle seadmist tagava nõude kohta tehtud märke kõrvaldama ka juhul, kui ostja seda õigust või märget teab.

(6) Kinnisasja müüja ei vastuta asjal avalike maksude ja muude avalike koormiste olemasolu eest.

§ 219. Asja ülevaatamise kohustus

(1) Kui ostja on müügilepingu sõlminud oma majandus- või kutsetegevuses, peab ta ostetud asja viivitamata üle vaatama või üle vaadata laskma.

(2) Kui müügilepingus on ette nähtud asja vedamine, võib ostja asja üle vaadata asja jõudmisel sihtkohta.

(3) Kui asi suunatakse ostja poolt ümber või saadetakse edasi teise sihtkohta, ilma et ostjal oleks mõistlikku võimalust asja üle vaadata, võib asja üle vaadata asja jõudmisel uude sihtkohta, kui müüja lepingu sõlmimisel ümbersuunamise või edasisaatmise võimalust teadis või pidi teadma.

§ 220. Asja lepingutingimustele mittevastavusest teatamine

(1) Ostja peab teatama asja lepingutingimustele mittevastavusest müüjale mõistliku aja jooksul pärast seda, kui ta asja lepingutingimustele mittevastavusest teada sai või pidi teada saama. Tarbijalemüügi puhul peab tarbija teatama asja lepingutingimustele mittevastavusest müüjale kahe kuu jooksul pärast seda, kui ta sai mittevastavusest teada.

(2) Oma majandus- või kutsetegevuses müügilepingu sõlminud ostja peab lepingule mittevastavust sellest teatamisel piisavalt täpselt kirjeldama.

(3) Kui ostja ei teata müüjale lepingutingimustele mittevastavusest õigeaegselt või ei kirjelda oma majandus- või kutsetegevuses sõlmitud lepingu puhul asja lepingutingimustele mittevastavust piisavalt täpselt, ei või ostja asja lepingutingimustele mittevastavusele tugineda. Kui teatamata jätmine on mõistlikult vabandatav, võib ostja siiski lepingutingimustele mittevastavusele tuginedes alandada ostuhinda või nõuda, et müüja hüvitaks tekitatud kahju, välja arvatud saamata jäänud tulu.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 221. Asja lepingutingimustele mittevastavusele tuginemise erisused

(1) Ostja võib lepingutingimustele mittevastavusele tugineda sõltumata sellest, et ta asja üle ei vaadanud või selle lepingutingimustele mittevastavusest õigeaegselt ei teatanud, kui:
1) asja lepingutingimustele mittevastavus on tekkinud müüja tahtluse või raske hooletuse tõttu;
2) müüja teadis või pidi teadma asja lepingutingimustele mittevastavusest või sellega seotud asjaoludest ja ei avaldanud seda ostjale.

(2) Müüja ei või tugineda kokkuleppele, millega välistatakse või piiratakse ostja õigusi seoses asja lepingutingimustele mittevastavusega, kui müüja teadis või pidi teadma, et asi lepingutingimustele ei vasta ja ta sellest ostjale ei teatanud.

§ 222. Lepingu täitmise nõue õiguskaitsevahendina

(1) Kui asi ei vasta lepingutingimustele, võib ostja nõuda müüjalt asja parandamist või asendamist, kui see on võimalik ja sellega ei põhjustata müüjale võrreldes teiste õiguskaitsevahendite kasutamisega ebamõistlikke kulusid või põhjendamatuid ebamugavusi, arvestades muu hulgas asja väärtust, lepingutingimustele mittevastavuse olulisust ning ostja võimalust saada lepingutingimustele vastav asi oluliste ebamugavusteta mujalt. Müüja võib parandamise asemel asendada asja lepingutingimustele vastava asjaga.

(2) Muu müügilepingu kui tarbijalemüügi lepingu puhul võib ostja asja lepingutingimustele mittevastavuse puhul nõuda asja asendamist käesoleva paragrahvi lõike 1 esimeses lauses nimetatud juhul üksnes siis, kui asja lepingutingimustele mittevastavuse näol on tegemist olulise lepingurikkumisega.

(3) Kui müüja asendab puudusega asja lepingutingimustele vastava asjaga, võib ta nõuda ostjalt puudusega asja tagastamist. Sel juhul kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 189–191 sätestatut.

(4) Müüja kannab asja parandamisega või asja asendamisega seotud kulud, eelkõige veo-, posti-, töö-, reisi- ja materjalikulud.

(5) Kui ostja nõuab õigustatult asja parandamist ja müüja ei tee seda mõistliku aja jooksul, võib ostja asja ise parandada või lasta seda teha ning nõuda müüjalt selleks tehtud mõistlike kulutuste hüvitamist.

(6) Ostja kaotab õiguse nõuda müüjalt asja parandamist või asendamist, kui ta ei nõua seda müüjalt üheaegselt teatega asja lepingutingimustele mittevastavuse kohta või mõistliku aja jooksul pärast teate esitamist, välja arvatud juhul, kui müüja käitumine on vastuolus hea usu põhimõttega.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatut ei kohaldata tarbijalemüügi suhtes.
[RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

§ 223. Müüjapoolne müügilepingu oluline rikkumine

(1) Müüjat loetakse müügilepingut oluliselt rikkunuks muu hulgas ka siis, kui asja parandamine või asendamine ei ole võimalik või ebaõnnestub või kui müüja keeldub õigustamatult asja parandamast või asendamast või ei tee seda mõistliku aja jooksul pärast talle lepingutingimustele mittevastavusest teatamist.

(2) Tarbijalemüügi puhul loetakse müüja oluliseks lepingurikkumiseks ka asja parandamise või asendamisega ostjale põhjendamatute ebamugavuste tekitamist.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhul ei pea ostja määrama müüjale tema kohustuse täitmiseks käesoleva seaduse §-s 114 nimetatud täiendavat tähtaega ning võib muu hulgas lepingust taganeda.

§ 224. Ostuhinna alandamise piirangud

Ostja ei või alandada ostuhinda:
1) kui müüja parandas või asendas asja lepingutingimustele vastava asjaga;
2) kui ostja keeldus õigustamatult vastu võtmast müüja ettepanekut asja parandamise või asendamise kohta;
3) enampakkumisel müüdud kasutatud asja ostmisel.

§ 225. Kahju hüvitamise erisused

Ostja võib nõuda müüjalt ka sellise kahju hüvitamist, mis tekkis asja selle otstarbele mittevastava kasutamise tõttu, kui see tulenes ostja ebapiisavast teavitamisest müüja poolt, samuti kahju hüvitamist, mis tekkis asjale selle lepingutingimustele mittevastavuse tõttu.

§ 226. Müüja vastutuse erisused müügi puhul näidise, kirjelduse või mudeli järgi

(1) Näidise, kirjelduse või mudeli järgi müügi puhul eeldatakse, et näidis, kirjeldus või mudel on asja lepingutingimustele vastavuse hindamise ainus kriteerium. Sel juhul annab kõrvalekalle näidisest, kirjeldusest või mudelist ostjale õiguse lepingust taganeda või kasutada muid õigusi, mis tulenevad asja lepingutingimustele mittevastavusest.

(2) Kui kokkuleppest või tavast tuleneb, et näidist, kirjeldust või mudelit tuleb kasutada kvaliteedi ligikaudseks määramiseks, võib ostja lepingust taganeda üksnes juhul, kui kõrvalekalle näidisest, kirjeldusest või mudelist on oluline.

§ 227. Müüdud asja lepingutingimustele mittevastavusest tulenevate nõuete aegumise algus

Müüdud asja lepingutingimustele mittevastavusest tuleneva nõude aegumistähtaeg algab asja üleandmisest ostjale. Asja asendamisel müüja poolt algab aegumistähtaeg asendatud asja üleandmisest ostjale. Asja parandamisel müüja poolt algab aegumistähtaeg kõrvaldatud puuduse suhtes uuesti parandamisest arvates.

§ 228. Tootja, varasema müüja või muu vahendaja vastutus müüja ees

Kui asja tarbijale müünud müüja vastutab ostja ees asja lepingutingimustele mittevastavuse eest tootja, varasema müüja või muu vahendaja poolt asja teatud omaduste suhtes avalikult tehtud avalduse tulemusena, siis eeldatakse, et ta võib selles ulatuses nõuda vastavalt isikult talle tekkinud kahju hüvitamist vastavalt nendevahelisele suhtele.

§ 229. Ostja kohustus asi valdusse võtta ja säilitada

(1) Kui ostja on asja oma valdusse võtnud, kuid kavatseb lepingust taganeda või nõuab asja asendamist või kasutab muud õigust, mille tulemusena asi tuleb tagastada, peab ta tarvitusele võtma mõistlikud abinõud asja säilitamiseks ja kaitsmiseks. Tal on õigus asja väljaandmisest keelduda, kuni müüja hüvitab asja säilitamiseks ja kaitsmiseks tehtud mõistlikud kulutused.

(2) Kui ostjale saadetud asi antakse sihtkohas ostja käsutusse, kuid ostja õigustatult keeldub asja vastu võtmast, peab ostja asja sellele vaatamata müüja arvel oma valdusse võtma, kui see on võimalik ostuhinda tasumata ja ei põhjusta ostjale ebamõistlikke ebamugavusi või kulusid. Ostja ei pea asja oma valdusse võtma, kui sihtkohas on kohal müüja või isik, kellel on õigus asi müüja arvel oma valdusse võtta.

(3) Kui ostja võtab asja käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatu kohaselt oma valdusse, on tal käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õigused ja kohustused.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatu puhul võib ostja asja kolmanda isiku juures hoiustada vastavalt käesoleva seaduse §-le 124 või selle müüa vastavalt käesoleva seaduse §-le 125.

§ 230. Müügigarantii

(1) Müügigarantiiks käesoleva peatüki tähenduses on müüja, varasema müüja või tootja (müügigarantii andja) lubadus müüdud asi garantiis või reklaamis ettenähtud tingimustel tasuta või tasu eest välja vahetada, parandada

või tagada muul viisil asja vastavus garantiis või reklaamis ettenähtud tingimustele, millega antakse ostjale seaduses sätestatust soodsam seisund.
[RT I, 04.02.2011, 1- jõust. 05.04.2011]

(2) Garantiitähtaeg algab asja ostjale üleandmisest, kui lepingus või garantiikirjas ei ole ette nähtud garantiitähtaja hilisemat algust. Kui müüjal on kohustus asi ostjale saata, ei hakka garantiitähtaeg kulgema enne asja ostjale üleandmist. Garantiitähtaja kulg peatub ajal, mil ostja ei saa asja kasutada lepingutingimustele mittevastavuse tõttu, mille eest vastutab müügigarantii andja.

(3) Eeldatakse, et müügigarantiiga on hõlmatud kõik asjal garantiitähtaja jooksul ilmnenud puudused.

(4) Müügigarantiist tulenevate õiguste teostamiseks ettenähtud kord ei tohi olla ostjale ebamõistlikult koormav.

(5) Müügigarantii ei välista ega piira ostja õigust kasutada muid seadusest või lepingust tulenevaid õiguskaitsevahendeid.

§ 231. Müügigarantii erisused tarbijalemüügi puhul

(1) Tarbijalemüügi puhul peab müügigarantii sisaldama tarbija jaoks arusaadavalt esitatud andmeid garantii põhisisu ja sellest tulenevate õiguste kasutamise korra kohta. Muu hulgas tuleb garantiis märkida:
1) müügigarantii andja nimi ja aadress;
2) isik, kelle poole garantiist tulenevate õiguste kasutamiseks tuleb pöörduda;
3) millised õigused garantii tarbijale annab;
4) garantiist tulenevate õiguste kasutamise kord;
5) garantii tähtaeg;
6) garantii kehtivusala;
7) selgitus, et lisaks garantiist tulenevatele õigustele on tarbijal ka muud seadusest tulenevad õigused.

(2) Tarbijale tuleb anda võimalus vabalt tutvuda müügigarantii tingimustega enne müügilepingu sõlmimist. Tarbija nõudmisel tuleb garantii esitada talle kirjalikult või muul püsival andmekandjal, mida tarbija saab kasutada.

(3) Kui müügigarantii andja on jätnud käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud andmed esitamata, ei välista ega piira see garantii kehtivust.

(4) Tarbijalemüügi puhul eeldatakse, et:
1) müügigarantii annab ostjale garantiitähtajal õiguse nõuda asja tasuta parandamist või asendamist;
2) garantiitähtajal asendatud asjale antakse algse müügigarantiiga sama kestusega uus garantii;
3) asja parandamise puhul garantiitähtajal pikeneb müügigarantii parandamise aja kestuse võrra.

§ 232. Teenindus tarbijalemüügi puhul

Kui tarbijalemüügi puhul võib ostja mõistlikult eeldada asja kasutamise, korrashoiu või parandamisega seotud teenuste olemasolu ja müüja ise neid ei osuta, peab ta ostjale asja üleandmise ajal ja tarbija nõudmisel ka pärast seda andma piisavalt teavet teenuste kasutamise võimalustest.

§ 233. Omandireservatsioon

(1) Kui vallasasja müügi puhul on kokku lepitud, et kuni ostuhinna tasumiseni jääb asja omand müüjale, eeldatakse, et omand läheb ostjale üle ostuhinna täieliku tasumisega (omandireservatsioon).

(2) Omandireservatsioonile tuginedes võib müüja asja ostjalt üksnes siis välja nõuda, kui müüja on lepingust taganenud. Kui müüja nõue, mille tagamiseks omandireservatsioon kokku lepiti, on aegunud, võib müüja asja ostjalt välja nõuda vastavalt omandi kaitse sätetele.

§ 234. Energiamüügilepingu pikenemine ja lõppemine

(1) Tähtajaline elektri- ja soojusenergiaga ühendusvõrgu kaudu varustamise leping loetakse pikenenuks samaks tähtajaks ja samadel tingimustel, kui vähemalt üks kuu enne lepingu kehtivusaja lõppu ei teata kumbki lepingupool teisele oma teistsugusest tahtest.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut kohaldatakse ka gaasi, nafta, vee või muu samasugusega ühendusvõrgu kaudu varustamise lepingule, mis on sõlmitud tähtajalisena.

(3) Tarbijast ostja võib käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud lepingu sõltumata sellest, kas leping on tähtajaline või tähtajatu, üles öelda, teatades ülesütlemisest ette vähemalt üks kuu. Sellest tarbija kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

§ 235. Proovimüük

(1) Proovimüük on asja müük tingimusliku müügilepingu alusel, mille puhul asi antakse ostja kasutusse.

(2) Proovimüügi leping sõlmitakse ostja poolt heakskiitmise edasilükkava või heaks kiitmata jätmise äramuutva tingimusega. Eeldatakse, et proovimüügi puhul on müügileping sõlmitud edasilükkava tingimusega.

(3) Edasilükkava tingimusega proovimüügi lepingu puhul kannab asja juhusliku hävimise ja kahjustumise riisikot kuni ostja heakskiiduni müüja. Äramuutva tingimusega proovimüügi lepingu puhul kannab juhusliku hävimise ja kahjustumise riisikot kuni lepingu heaks kiitmata jätmiseni ostja.

§ 236. Sätete rikkumise keelamine

Tarbijalemüügi puhul võib seaduses sätestatud isik või asutus seaduses sätestatud korras nõuda käesolevas jaos ja käesoleva seaduse üldosas müügilepingu kohta sätestatut rikkunud müüjalt rikkumise lõpetamist ja rikkumisest hoidumist.

§ 237. Sätete kohustuslikkus tarbijalemüügi puhul

(1) Tarbijalemüügi puhul on ostja kahjuks käesolevas jaos sätestatust ja käesoleva seaduse üldosas lepingu rikkumise puhuks kasutatavate õiguskaitsevahendite kohta sätestatust kõrvalekalduv kokkulepe tühine. [RT I, 04.02.2011, 1- jõust. 05.04.2011]

(2) Kui leping sõlmiti Eestis toimunud avaliku pakkumise, reklaami või muu sarnase majandustegevuse tulemusena, kohaldatakse Eestis või Euroopa Liidu liikmesriigis elukohta omava ostjaga sõlmitud tarbijalemüügi lepingule käesolevas jaos sätestatut sõltumata sellest, millise riigi õigust lepingule kohaldatakse. [RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

2. jagu
Tagasiostuõigusega müük

§ 238. Tagasiostuõigusega müük

(1) Lepingupooled võivad müügilepinguga või hiljem kokku leppida, et müüjal on asja tagasiostuõigus (tagasiostuõigusega müügileping).

(2) Tagasiostuõigusega müügilepingu puhul loetakse asi müüja poolt tagasi ostetuks müüja poolt avalduse tegemisega ostjale.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud avaldus peab olema samas vormis nagu müügileping. Kirjaliku müügilepingu puhul piisab ka notariaalselt tõestatud või notariaalselt kinnitatud avalduse tegemisest.

(4) Tagasiostu puhul eeldatakse, et tagasiostuhinnaks on hind, millega ese müüdi.

§ 239. Tagasiostuõiguse teostamise tähtaeg

Tagasiostuõigust võib teostada kinnisasjade puhul kümne aasta, muude asjade puhul aga kolme aasta jooksul tagasiostuõiguse tingimuse kokkuleppimisest.

§ 240. Ostja vastutus

(1) Kui ostetud asi on enne tagasiostuõiguse teostamist hävinud või halvenenud või kui seda ei saa muul põhjusel üle anda ostjast tuleneva asjaolu tõttu või kui ostja on asja oluliselt muutnud, peab ostja müüjale hüvitama sellest tuleneva kahju. Kui asi on halvenenud asjaolu tõttu, mille eest ostja ei vastuta, või kui asja on ebaoluliselt muudetud, ei või müüja nõuda sellest tekkinud kahju hüvitamist ega alandada ostuhinda.

(2) Kui ostja on enne müüja poolt tagasiostuõiguse teostamist ostetud asja käsutanud või kui asja on käsutatud sundtäitmisel või pankrotimenetluses, on ostja kohustatud käsutamisest tekkinud kolmandate isikute õigused kõrvaldama.

§ 241. Kulutuste hüvitamine

Ostja võib nõuda müüjalt tema poolt ostetud asjale enne tagasiostu tehtud kulutuste hüvitamist ulatuses, mille võrra asja väärtus on kulutuste tulemusena suurenenud.

§ 242. Tagasiost asja tagasiostuaegse väärtusega

Kui asja tagasiostuhinnaks on poolte kokkuleppe kohaselt asja väärtus tagasiostu ajal, ei kohaldata käesoleva seaduse §-des 240 ja 241 sätestatut.

§ 243. Mitu tagasiostuks õigustatud isikut

Kui tagasiostuõigus kuulub mitmele isikule ühiselt, võivad need isikud kasutada tagasiostuõigust üksnes ühiselt täies ulatuses. Kui tagasiostuõigus on ühe õigustatud isiku jaoks lõppenud või kui üks neist loobub oma õiguse kasutamisest, on ülejäänutel õigus kasutada tagasiostuõigust ühiselt täies ulatuses.

3. jagu
Ostueesõigusega müük

§ 244. Ostueesõiguse mõiste ja teostamine

(1) Ostueesõigus on õigus, mille teostamise korral loetakse ostueesõigust omava isiku ja müüja vahel sõlmituks müügileping samadel tingimustel, milles müüja ostjaga kokku leppis. Ostueesõiguse teostamine ei muuda kehtetuks ostjaga sõlmitud müügilepingut ega sellest tulenevaid kohustusi.

(2) Ostueesõigus tekib seaduse alusel või tehinguga.

(2^1) Tehingu alusel tekkinud ostueesõigus kehtib müügilepingu suhtes, mille sõlmib müüjana isik, kellega ostueesõiguse seadmine kokku lepiti. Seaduse alusel tekkinud ostueesõigust võib teostada eseme igakordse müümise korral.

(3) Asja suhtes ostueesõigust omav isik võib ostueesõigust teostada, kui müüja on sõlminud ostjaga müügilepingu. Ostueesõigust saab teostada ka muu tasulise võõrandamise korral.

(4) Ostueesõiguse teostamine toimub ostueesõigust omava isiku avalduse tegemisega müüjale.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud avaldus peab olema samas vormis nagu müügileping. Kirjaliku müügilepingu puhul piisab ka notariaalselt tõestatud või kinnitatud avalduse tegemisest.

(6) Eseme käsutamine, mille suhtes kehtib seaduse alusel tekkinud ostueesõigus, on tühine, kui käsutustehing tehakse pärast ostueesõiguse teostamise õiguse tekkimist ning see kahjustab või piirab ostueesõiguse teostamist. Käesolevas lõikes sätestatut ei kohaldata seaduse alusel tekkinud kinnisasja või selle osa ostueesõigusele. [RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 245. Tühine tingimus

Ostueesõigust omava isiku suhtes on tühine müüja ja ostja kokkulepe, mille kohaselt:
1) müügileping kehtib üksnes siis, kui ostueesõigust ei teostata;
2) müüjale on jäetud ostueesõiguse teostamise juhuks lepingust taganemise õigus.

§ 246. Kõrvalkohustused

(1) Kui ostjal on lepingust tulenev kõrvalkohustus, mida ostueesõigust omav isik ei ole võimeline täitma, peab ostueesõigust omav isik kõrvalkohustuse täitmise asemel tasuma selle hariliku väärtuse.

(2) Kui ostjal on lepingust tulenev kõrvalkohustus, mis ei ole rahaliselt hinnatav ja mida ostueesõigust omav isik ei ole võimeline täitma, ei saa ostueesõigust teostada. Kõrvalkohustus ei takista ostueesõiguse teostamist ja ostueesõigust omav isik ei pea kõrvalkohustust täitma, kui võib eeldada, et müüja ja ostja ei oleks kõrvalkohustuses kokku leppinud, kui ostueesõigust ei oleks olnud.

§ 247. Ostueesõiguse teostamine mitmele asjale

Kui ostja ostis asja, mille suhtes kehtib ostueesõigus, koos teiste asjadega ühise hinna eest, peab ostueesõigust omav isik tasuma asjale vastava võrdelise osa ühisest hinnast. Müüja võib nõuda, et ostueesõigust omav isik ostaks ka teised asjad, mida ei saa müüja jaoks kahjuliku tagajärjeta eraldada asjast, mille suhtes kehtib ostueesõigus.

§ 248. Ostuhinna ajatamine

(1) Kui ostja ei pea müügilepingu kohaselt ostuhinda tasuma lepingu sõlmimisel, on ostueesõigust omaval isikul sama õigus üksnes juhul, kui ta annab ajatatava summa eest tagatise.

(2) Kui ostueesõigusega müügilepingu esemeks on kinnisasi või avalikku registrisse kantud vallasasi või õigus ja ostja ei pea ostuhinda tasuma lepingu sõlmimisel, ei pea ostueesõigust omav isik tagatist andma niivõrd, kuivõrd ajatatud ostuhinna tasumise tagamiseks on kokku lepitud pandi seadmine müügilepingu esemele või üle võetud kohustus, mille tagamiseks on müügilepingu esemele seatud pant.

§ 249. Müügist teatamine ostueesõigust omavale isikule

(1) Müüja peab ostueesõigust omavale isikule viivitamata teatama ostjaga sõlmitud müügilepingust ja selle sisust.

(2) Kui müügileping on sõlmitud kirjalikus vormis, peab müüja ostueesõigust omava isiku nõudmisel esitama talle lepingu.

(3) Müüja teatamiskohustus loetakse täidetuks ka siis, kui lepingust ja selle sisust teatab või lepingu esitab ostueesõigust omavale isikule ostja.

§ 250. Ostueesõiguse teostamise tähtaeg

Ostueesõigust võib teostada kahe nädala jooksul pärast käesoleva seaduse §-s 249 nimetatud teate saamist, kinnisasjade puhul kahe kuu jooksul pärast käesoleva seaduse §-s 249 nimetatud teate saamist, kui seaduses või lepinguga ei ole ette nähtud teistsugust tähtaega.

§ 251. Ostueesõiguse teostamise piirangud

(1) Ostueesõigust ei saa teostada, kui asi müüakse sundtäitmisel või pankrotimenetluses, samuti kui asi sundvõõrandatakse.

(2) Ostueesõigust ei saa kasutada asja müümisel müüja alanejale või ülenejale sugulasele või abikaasale.

§ 252. Ostueesõiguse teostamine mitme isiku poolt

(1) Kui ostueesõigus kuulub mitmele isikule ühiselt, võivad need isikud seda teostada üksnes ühiselt täies ulatuses. Kui ostueesõigus on ühe õigustatud isiku jaoks lõppenud või kui üks õigustatud isikutest loobub oma õiguse teostamisest, on ülejäänutel õigus teostada ostueesõigust ühiselt täies ulatuses.

(2) Kui ostueesõigus kuulub mitmele isikule eraldi ja nad soovivad seda teostada, heidetakse nende vahel liisku, kui seadusest või poolte kokkuleppest ei tulene teisiti.

(3) Seaduse alusel omandatud ostueesõigust eelistatakse tehinguga seatud ostueesõigusele.

§ 253. Ostueesõiguse üleandmatus

(1) Ostueesõigus ei ole üleantav.

(2) Tähtajaline ostueesõigus läheb üle ostueesõigust omava isiku pärijatele.

12. peatükk
VAHETUSLEPING

§ 254. Vahetuslepingu mõiste

(1) Vahetuslepinguga kohustuvad lepingupooled vastastikku teineteisele üle andma eseme ja tegema võimalikuks eseme omandi või muu esemele käsutusõigust andva õiguse ülemineku.

(2) Vahetuslepingule kohaldatakse vastavalt müügilepingu kohta sätestatut. Kumbagi lepingupoolt vaadeldakse tema poolt üleandmisele kuuluva eseme suhtes müüjana ja talle üleandmisele kuuluva eseme suhtes ostjana.

§ 255. Vahetatavate esemete hind

Eeldatakse, et vahetamisele kuuluvate esemete hind on võrdne.

13. peatükk
FAKTOORINGULEPING

§ 256. Faktooringulepingu mõiste

Faktooringulepinguga kohustub üks isik (faktooringu klient) loovutama teisele isikule (faktoor) rahalise nõude kolmanda isiku (faktooringuvõlgnik) vastu, mis tuleneb lepingust, mille alusel faktooringu klient müüb faktooringuvõlgnikule oma majandus- või kutsetegevuses eseme või osutab teenuse, faktoor aga kohustub:
1) tasuma nõude eest ja kandma nõude täitmata jätmise riisikot või
2) andma faktooringu kliendile nõude täitmise arvel krediiti, nõuet faktooringu kliendi jaoks valitsema ja teostama sellest tulenevaid õigusi, muu hulgas korraldama nõudest tulenevat raamatupidamist, ja nõude sisse nõudma.

§ 257. Nõude loovutamisest teatamine

Faktooringu klient on kohustatud teatama faktooringuvõlgnikule nõude loovutamisest.

§ 258. Lepingu rikkumine

(1) Kui faktooringu klient rikub faktooringu kliendi ja faktooringuvõlgniku vahel sõlmitud müügi- või teenuse osutamise lepingut, millest tulenev rahaline nõue oli loovutatud faktoorile, ei või faktooringuvõlgnik nõuda faktoorile nõude alusel makstud raha tagastamist, kui faktooringuvõlgnik võib nõuda raha tagastamist kliendilt.

(2) Faktooringuvõlgnik võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kliendipoolse lepingu rikkumise puhul siiski nõuda faktoorilt raha tagastamist, mis nõude alusel faktoorile oli makstud, ulatuses, milles faktoor:
1) ei täitnud kohustust selle nõude osas faktooringu kliendile makse tegemiseks;
2) tegi makse faktooringu kliendile ajal, mil ta teadis või pidi teadma, et faktooringu klient on rikkunud müügi- või teenuse osutamise lepingut.

14. peatükk
KINKELEPING

§ 259. Kinkelepingu mõiste

(1) Kinkelepinguga kohustub üks isik (kinkija) tasuta teisele isikule (kingisaaja) üle andma talle kuuluva eseme ja tegema võimalikuks omandi ülemineku kingisaajale või tasuta varalisest õigusest kingisaaja kasuks loobuma või muul viisil kingisaajat rikastama.

(2) Kinkeks ei loeta teise isiku kasuks:
1) vara omandamisest hoidumist;
2) õigusest loobumist, mida isik ei ole veel omandanud;
3) pärandist või annakust loobumist.

§ 260. Kinkeleping sündimata lapse kasuks

Kinkelepingu võib sõlmida veel sündimata, kuid eostatud lapse kasuks või kinke tegemise ajal elava kindlaksmääratud isiku tulevase lapse kasuks, isegi kui see ei ole veel eostatud. Sel juhul otsustab kinke vastuvõtmise tulevase lapse vanem või eestkostja.

§ 261. Kinkelepingu vorm

(1) Kinkija avaldus endale kinkelepingust tulenevate kohustuste võtmiseks peab olema tehtud kirjalikult, kui seadusest ei tulene teisiti.

(2) Kinkelepingust tuleneva kohustuse täitmisega loetakse kinkeleping kehtivaks ka juhul, kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud vorminõuet ei ole järgitud.

§ 262. Kinge surma puhuks

Kui kinkeleping on sõlmitud kinkija surma puhuks, kohaldatakse sellele pärimisseaduses testamentaarse annaku või testamendi kohta sätestatut. Kui selline kinkelepingust tulenev kohustus täidetakse siiski kinkija eluajal, kohaldatakse sellele kinkelepingu kohta sätestatut.

§ 263. Kinkija üleandmiskohustus

Kinkija peab andma kingisaajale üle kingitud eseme või tegema võimalikuks kingisaajale selle valduse saamise muul viisil ning kõrvaldama kõik takistused eseme valdamiseks.

§ 264. Kinkija vastutus lepingu rikkumise eest

(1) Kingitud eseme lepingutingimustele vastavuse hindamisel lähtutakse vastavalt käesoleva seaduse §-des 217 ja 218 sätestatust.

(2) Kui kingitud ese ei vasta lepingutingimustele, vastutab kinkija üksnes juhul, kui ta tahtlikult või raske hooletuse tõttu kingitud eseme lepingutingimustele mittevastavusest kingisaajale ei teatanud või kui ta on vastutuseks kohustunud.

(3) Kui kinkija lubas üle anda üksnes liigitunnustega piiritletud asja, mille ta pidi esmalt omandama, ja kui üleantud asi ei vastanud lepingutingimustele, võib kingisaaja nõuda puudusega asja asemel lepingutingimustele

vastava asja üleandmist, kui asja puudus oli kinkijale asja omandamise ajal teada või pidi teada olema. Kui kinkija ei teatanud asja puudusest tahtlikult, võib kingisaaja nõuda lepingutingimustele vastava asja üleandmise asemel kohustuse rikkumisega tekitatud kahju hüvitamist.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud kingisaaja nõuetele kohaldatakse sätteid müüja vastutuse kohta müüdud asja lepingutingimustele mittevastavuse eest.

(5) Kinkija ei pea kinke üleandmisega viivitamise korral maksma viivist ega välja andma kingitud esemest saadud kasu.

§ 265. Koormised ja kohustused kingisaajale

(1) Kinkelepingus võib kingisaajale ette näha koormisi või kohustusi.

(2) Kui koormise või kohustuse täitmine on avalikes huvides, võib pärast kinkija surma nõuda selle täitmist ka pädev riigi- või omavalitsusasutus.

(3) Kui koormis on määratud mitme isiku kasuks nende osade suurust kindlaks määramata ning üks neist isikutest sureb, suureneb tema osa arvel teiste isikute osa.

(4) Kui kinke väärtus kinke lepingutingimustele mittevastavuse tõttu ei kata koormise täitmiseks vajalikke kulutusi, võib kingisaaja keelduda kinke väärtust ületavas osas koormise täitmisest, kuni kinke väärtust ületavad kulutused talle hüvitatakse. Kui kingisaaja koormise siiski täidab, võib ta nõuda, et kinkija hüvitaks talle koormise täitmisel tehtud kulutused, mis ületavad kinke väärtust.

§ 266. Kinkelepingu lõppemise erisused

(1) Kinkija poolt veel täitmata kinkeleping lõpeb kinkija vastu algatatud täitemenetluse peatamisega vara puudumise tõttu või kinkija pankroti väljakuulutamisega.

(2) Kui kinkelepinguga on ette nähtud perioodilistes maksetes seisneva toetuse maksmine füüsilisest isikust kingisaajale, lõpeb leping füüsilisest isikust kinkija või kingisaaja surma või juriidilisest isikust kinkija lõppemisega.

§ 267. Kinkelepingust taganemine enne selle täitmist

Kinkija võib enne kingitud eseme kingisaajale üleandmist lepingu täitmisest keelduda ja lepingust taganeda, kui:
1) kingisaaja on oma käitumisega näidanud kinkija või tema lähedase inimese vastu üles jämedat tänamatust;
2) kinkija ei ole lepingu täitmise puhul võimeline täitma seadusest tulenevat ülalpidamiskohustust või ennast mõistlikult ülal pidama, välja arvatud juhul, kui kinkija on ennast sellesse olukorda asetanud tahtlikult või raske hooletuse tõttu või kui kingisaaja maksab ülalpidamiseks vajaliku raha;
3) kingisaaja jätab õigustamatult täitmata kinkega seotud koormise või tingimuse;
4) kinkijale on pärast lepingu sõlmimist tekkinud uusi või oluliselt suuremaid ülalpidamiskohustusi;
5) kingisaaja sureb.

§ 268. Kinkelepingust taganemine pärast täitmist

(1) Kui kinkeleping on täidetud, võib kinkija lepingust taganeda ja kingitud eseme alusetu rikastumise sätete järgi kingisaajalt välja nõuda käesoleva seaduse § 267 punktides 1–3 ettenähtud juhtudel.

(2) Kui kinkija taganeb kinkelepingust käesoleva seaduse § 267 punktis 2 sätestatud alusel, ei loeta lepingut lõppenuks, kui kingisaaja tasub ülalpeetava ülalpidamiseks vajaliku summa alates kingitud eseme üleandmisest kuni kinkija surmani käesoleva seaduse §-s 571 sätestatud korras.

§ 269. Kahju hüvitamise piirang

Käesoleva seaduse §-des 267 ja 268 nimetatud juhtudel ei ole kingisaajal õigust nõuda talle lepingust taganemisega tekitatud kahju hüvitamist.

§ 270. Taganemise piirangud

(1) Kinkija võib kinkelepingust taganeda ühe aasta jooksul alates ajast, mil ta sai teada või pidi teada saama oma taganemise õiguse tekkimisest. Kui kinkeleping on täidetud, ei või kinkija lepingust taganeda pärast kingisaaja surma.

(2) Kui kinkija sureb enne käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaja möödumist, lähevad lõikes 1 nimetatud õigused tähtaja ülejäänud ulatuses üle tema pärijatele. Pärijad võivad kinkelepingust taganeda käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja jooksul üksnes juhul, kui kingisaaja põhjustas kinkija surma tahtlikult ja õigusvastaselt või takistas teda lepingust taganemast.

(3) Kinkija ei või taganeda kõlbelise kohustuse täitmiseks sõlmitud kinkelepingust.

3. osa
KASUTUSLEPINGUD

15. peatükk
ÜÜRILEPING

1. jagu
Üldsätted

§ 271. Üürilepingu mõiste

Üürilepinguga kohustub üks isik (üürileandja) andma teisele isikule (üürnikule) kasutamiseks asja ja üürnik kohustub maksma üürileandjale selle eest tasu (üüri).

§ 272. Sätete kohaldamine elu- ja äriruumide üürimisel

(1) Eluruum on elamu või korter, mis on kasutatav alaliseks elamiseks. Äriruum on majandus- või kutsetegevuses kasutatav ruum.

(2) Kinnisasja üürimise kohta sätestatut kohaldatakse ka elu- ja äriruumide üürimisele, kui seadusest ei tulene teisiti.

(3) Elu- ja äriruumide üürilepingu kohta sätestatut kohaldatakse ka asjade üürimisele, mille üürileandja annab koos ruumidega üürniku kasutusse.

(4) Elu- ja äriruumide üürimise kohta sätestatut ei kohaldata:
1) majutusettevõtte ruumide ning puhkamiseks mõeldud ruumide üürilepingutele tähtajaga mitte üle kolme kuu, samuti muude ruumide ajutiseks kasutamiseks sõlmitud üürilepingutele;
2) üürilepingutele, mille eesmärk on ruumide allkasutusse andmine tulunduslikul eesmärgil;
3) üürilepingutele, mille esemeks on eluruum, mis on osa üürileandja enda poolt kasutatavatest eluruumidest, mille üürileandja on suuremas osas sisustanud;
4) üürilepingutele, mille esemeks on eluruum, mille riik, kohaliku omavalitsuse üksus või muu avalik-õiguslik juriidiline isik on oma seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks andnud üürile eluruumi hädasti vajavatele isikutele või haridust omandavatele isikutele, kui üürnikule teatati lepingu sõlmimisel ruumi sihtotstarbest.

§ 273. Eluruumi üürilepinguga seotud kokkuleppe tühisus

Tühine on kokkulepe, mis seab eluruumi üürilepingu sõlmimise või jätkamise sõltuvusse üürniku kohustusest üürileandja või kolmanda isiku suhtes, kui see kohustus ei ole otseselt seotud üüritud eluruumi kasutamisega.

§ 274. Eluruumi üürilepingu vormi mõju lepingu tähtajale

Kui eluruumi üürilepingut tähtajaga üle ühe aasta ei ole sõlmitud kirjalikus vormis, loetakse leping sõlmituks tähtajatult, kuid sellist lepingut ei või üles öelda selliselt, et leping lõpeks varem kui ühe aasta möödumisel eluruumi üürnikule üleandmisest.

§ 275. Sätete kohustuslikkus

Eluruumi üürilepingus lepingupoolte õiguste ja kohustuste ning vastutuse osas seadusega sätestatust üürniku kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

2. jagu
Lepingupoolte õigused ja kohustused

§ 276. Lepingupoolte üldised kohustused

(1) Üürileandja on kohustatud asja üürnikule üle andma kokkulepitud ajaks koos päraldistega lepingujärgseks kasutamiseks sobivas seisundis ja tagama asja hoidmise selles seisundis lepingu kehtivuse ajal.

(2) Üürnik peab asja kasutama hoolikalt ja vastavalt sihtotstarbele, millest üürileandmisel lähtuti.

(3) Elu- või äriruumi üürnik peab arvestama majaelanike ja naabrite huvidega.

§ 277. Üüritud asja mitteõigeaegne üleandmine ja lepingutingimustele mittevastava asja üleandmine

(1) Kui üürileandja ei anna asja üle kokkulepitud ajal või annab üle asja, mille puudused välistavad asja sihtotstarbelise kasutamise võimaluse või piiravad seda olulisel määral, võib üürnik lepingust taganeda.

(2) Kui üürnik asja üleandmisel teadis või pidi teadma, et asi ei vasta lepingutingimustele, kuid võttis sellele vaatamata asja vastu, kaotab ta lepingust taganemise õiguse ning võib käesoleva seaduse §-s 278 sätestatud õigusi teostada üksnes juhul, kui ta asja vastuvõtmisel endale sellise õiguse jättis.

§ 278. Üüritud asjal tekkiv puudus ja asja kasutamise takistus

Kui üüritud asjal tekib lepingu kehtivuse ajal puudus, mille eest üürnik ei vastuta ja mida ta ei pea oma kulul kõrvaldama, või kui asja lepingujärgne kasutamine on takistatud, võib üürnik:
1) nõuda üürileandjalt puuduse või takistuse kõrvaldamist vastavalt käesoleva seaduse §-s 279 sätestatule;
2) nõuda üürileandjalt kolmanda isikuga õigusliku vaidluse ülevõtmist;
3) nõuda üürileandjalt kahju hüvitamist;
4) alandada üüri vastavalt käesoleva seaduse §-s 296 sätestatule;
5) hoiustada üüri vastavalt käesoleva seaduse §-s 298 sätestatule.

§ 279. Puuduse või takistuse kõrvaldamine

(1) Kui üürileandja käesoleva seaduse §-s 278 nimetatud puudusest või takistusest teab või peab sellest teadma, kuid ei kõrvalda puudust või takistust mõistliku aja jooksul pärast seda, kui ta puudusest või takistusest teada sai või teada saama pidi, võib üürnik lepingu etteteatamistähtaega järgimata üles öelda, kui puudus või takistus välistab asja sihtotstarbelise kasutamise või piirab seda olulisel määral.

(2) Üürnikul ei ole õigust nõuda puuduse kõrvaldamist, kui üürileandja asendab puudusega asja mõistliku aja jooksul puudusteta asjaga.

(3) Üürnik võib puuduse või takistuse ise kõrvaldada ja nõuda selleks tehtud vajalike kulutuste hüvitamist, kui üürileandja on puuduse või takistuse kõrvaldamisega viivituses või kui asja puudus või takistus piirab asja sihtotstarbelise kasutamise võimalust üksnes ebaolulisel määral.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 3 sätestatust üürniku kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

§ 280. Pisipuuduse kõrvaldamine

Üürnik peab oma kulul kõrvaldama üüritud asja puuduse, mida saab kõrvaldada asja harilikuks säilitamiseks vajaliku väikese koristamise või hooldamisega.

§ 281. Üürniku õiguste piiramise lubamatus

Kokkulepe üürniku õiguste välistamise või piiramise kohta seoses üüritud asja lepingutingimustele mittevastavusega on tühine, kui üürileandja teadis või pidi teadma lepingu sõlmimisel, et asi ei vasta lepingutingimustele, ja ei teatanud sellest üürnikule.

§ 282. Üürniku teatamiskohustus

(1) Üürnik peab üürileandjale viivitamata teatama:
1) asja lepingutingimustele mittevastavusest, kui üürnik ise ei pea seda kõrvaldama;
2) ohust asjale, kui ohu tõrjumiseks tuleb abinõud tarvitusele võtta;
3) üürnikule teatavaks saanud kolmanda isiku õigusest asjale.

(2) Kui üürnik rikub käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustust, peab ta hüvitama üürileandjale kohustuse rikkumisega tekitatud kahju.

(3) Kui üürileandja ei saanud üüritud asja puudust või takistust asja kasutamisel kõrvaldada seetõttu, et üürnik rikkus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustust, ei või üürnik kasutada üürileandja suhtes käesoleva seaduse §-s 278 sätestatud õigusi, samuti öelda käesoleva seaduse § 314 lõikes 1 sätestatud juhul üürileping erakorraliselt üles üürileandjale üüritud asja kasutamise taasvõimaldamiseks mõistlikku tähtaega andmata.

§ 283. Üürniku talumiskohustus

(1) Üürnik peab taluma asja suhtes tehtavaid töid ja muid mõjutusi, mis on vajalikud asja säilitamiseks, puuduste kõrvaldamiseks, kahju ärahoidmiseks või selle tagajärgede kõrvaldamiseks. Asja suhtes tehtavate tööde ja muude mõjutuste talumise kohustus ei välista ega piira üürniku õigust tööde või muude mõjutuste tõttu alandada üüri ega nõuda kahju hüvitamist.

(2) Üürnik peab lubama üürileandjal asja üle vaadata, kui see on vajalik asja säilitamiseks, võõrandamiseks või üürimiseks teisele isikule.

(3) Üürileandja peab üürnikule õigeaegselt teatama tehtavatest töödest ja asja ülevaatamisest ning arvestama tööde tegemisel üürniku huve.

§ 284. Üürileandja poolt asjale tehtavad parendused ja muudatused

(1) Üürileandja võib teha asjale parendusi ja muudatusi ning üürnik peab taluma parenduste ja muudatustega seotud töid ning muid mõjutusi, kui tööd ja mõjutused ei ole üürnikule ebamõistlikult koormavad.

(2) Üürileandja peab vähemalt kaks kuud enne parenduste või muudatuste tegemise alustamist teatama üürnikule kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis parenduste ja muudatuste tegemiseks kavandatavate abinõude liigist, ulatusest, algusest ja eeldatavast kestusest, samuti nendest tuleneda võivast üüri suurenemisest.

(3) Üürnik võib lepingu käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud teate saamisel 14 päeva jooksul üles öelda, teatades ülesütlemisest ette vähemalt 30 päeva. Kui üürnik ütles lepingu üles, ei tohi parenduste või muudatuste tegemisega alustada enne lepingu lõppemist.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatut ei kohaldata, kui tehtavad parendused ja muudatused ei ole olulised ega too kaasa üüri tõstmist.

(5) Üürileandja peab parenduste ja muudatuste tegemisel arvestama üürniku huve. Üürniku huvide arvestamine ei välista ega piira üürniku õigust üüri alandada ja nõuda kahju hüvitamist. Kulutused, mis üürnik parenduste ja muudatuste tegemise tõttu peab tegema, peab üürileandja mõistlikus ulatuses hüvitama ning üürniku nõudmisel talle ette maksma.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 285. Üürniku poolt asjale tehtavad parendused ja muudatused

(1) Üürnik võib üüritud asjale teha parendusi ja muudatusi üksnes üürileandja kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis esitatud nõusolekul. Üürileandja ei või keelduda nõusoleku andmisest, kui parenduste ja muudatuste tegemine on vajalik asja kasutamiseks või asja mõistlikuks majandamiseks.

(2) Kui üürileandja on parenduste ja muudatustega nõustunud, võib ta endise olukorra taastamist nõuda üksnes juhul, kui selles on kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kokku lepitud.

(3) Üürnik võib üürilepingu lõppemisel ära võtta asjale tehtud parenduse või muudatuse, kui see on võimalik asja kahjustamata. Üürnikul ei ole õigust parendust või muudatust ära võtta, kui üürileandja tasub talle selle eest mõistliku hüvitise, välja arvatud juhul, kui üürnikul on parenduse või muudatuse äravõtmiseks õigustatud huvi.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 286. Kulutuste hüvitamine üürnikule

(1) Kui üürilepingu lõppemisel ilmneb, et asja väärtus on üürileandja nõusolekul tehtud parenduste või muudatuste tõttu oluliselt suurenenud, võib üürnik nõuda selle eest mõistlikku hüvitist.

(2) Muude kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kulutuste hüvitamist võib üürnik nõuda üürileandjalt vastavalt käsundita asjaajamise kohta sätestatule.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 287. Leppetrahvi kokkuleppe keeld eluruumi üürimisel

Kokkulepe, millega eluruumi üürnikku kohustatakse lepingu rikkumise korral tasuma leppetrahvi, on tühine.

§ 288. Asja allkasutusse andmine

(1) Üürnik võib üürileandja nõusolekul anda asja kasutamise osaliselt või täielikult edasi kolmandale isikule (allkasutus), eelkõige anda asja allüürile.

(2) Üürileandja võib keelduda asja allkasutusse andmiseks nõusolekut andmast üksnes juhul, kui tal on selleks mõjuv põhjus, eelkõige kui:
1) üürnik ei avalda üürileandjale allkasutusse andmise tingimusi;
2) üürileandjale tekiks allkasutusse andmisega oluline kahju;
3) üüritud ruumi koormataks allkasutusse andmisega ebamõistlikult;
4) kui üürileandjal on selleks allkasutaja isikust tulenev mõjuv põhjus.

(3) Kui üürileandja keeldub asja allkasutusse andmiseks nõusolekut andmast mõjuva põhjuseta, võib üürnik lepingu käesoleva seaduse §-s 312 sätestatud tähtaega arvestades üles öelda.

(4) Kui asja allkasutusse andmist võib eeldada üksnes üüri mõistliku tõstmise korral, võib üürileandja seada nõusoleku andmise sõltuvusse üürniku nõusolekust üüri tõstmisega.

(5) Kui üürnik annab kasutuse üle allkasutajale, vastutab ta allkasutaja tegevuse eest nagu enda tegevuse eest.

(6) Allkasutaja ei või kasutada asja pärast üürilepingu lõppemist ega teisiti, kui see on lubatud üürnikule. Üürileandja võib seda allkasutajalt vahetult nõuda.

§ 289. Eluruumi üürniku perekonnaliikmete majutamine

Eluruumi üürnikul on õigus üürileandja nõusolekuta majutada üüritud eluruumi oma abikaasat, alaealisi lapsi ja töövõimetuid vanemaid, kui üürilepingus ei ole kokku lepitud, et üürnik võib seda teha üksnes üürileandja nõusolekul.

§ 290. Üürilepingu üleandmine

(1) Üürnik võib üürilepingust tulenevad õigused ja kohustused üürileandja kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis esitatud nõusolekul kolmandale isikule üle anda.

(2) Esialgne üürnik vastutab üürilepingust tulenevate õiguste ja kohustuste üleandmise korral üürileandja ees lepingust tulenevate kohustuste täitmise eest solidaarselt isikuga, kellele üürniku õigused ja kohustused üle anti. Esialgse üürniku vastutus lõpeb ajast, mil üürileandja võis üürilepingu esmakordselt üles öelda, või ajast, mil üürileping lõpeb, kuid siiski mitte hiljem kui kahe aasta möödumisel pärast õiguste ja kohustuste üleandmist. [RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 291. Üürilepingu üleminek üüritud kinnisasja omaniku vahetumisel

(1) Kui üürileandja võõrandab kinnisasja pärast kinnisasja üürniku valdusse andmist või kui üüritud asja omanik vahetub pärast asja üürniku valdusse andmist asja võõrandamise korral sundtäitmisel või pankrotimenetluses, lähevad üürilepingust tulenevad üürileandja õigused ja kohustused üle asja omandajale.

(2) Hoonestusõiguse või kasutusvalduse seadmisel üüritud asjale pärast asja üürniku valdusse andmist lähevad üürilepingust tulenevad õigused ja kohustused asja omanikult üle piiratud asjaõiguse omajale.

(3) Reaalservituudi ja isikliku kasutusõiguse seadmisel asjale lähevad üürileandja õigused ja kohustused üle reaalservituudi või isikliku kasutusõiguse järgi õigustatud isikule, kui servituudi teostamine kitsendab üürniku üürilepingust tulenevaid õigusi.

(4) Kui uus üürileandja rikub üürilepingust tulenevat kohustust, vastutab eelmine üürileandja kolme aasta jooksul, alates üürileandja õiguste ja kohustuste üleminekust, kohustuse rikkumisega üürnikule tekitatud kahju eest nagu käendaja.

3. jagu
Üür ja kõrvalkulud

§ 292. Kõrvalkulud

(1) Lisaks üüri maksmisele peab üürnik kandma muid üüritud asjaga seotud kulusid (kõrvalkulud) üksnes juhul, kui selles on kokku lepitud. Kõrvalkuludeks on tasu üürileandja või kolmanda isiku teenuste ja tegude eest, mis on seotud asja kasutamisega.

(2) Üürileandja peab üürniku nõudmisel võimaldama tal tutvuda kõrvalkulusid tõendavate dokumentidega.

§ 293. Maksud ja koormised

Üürileandja kannab asjaga seotud maksud ja koormised, kui ei ole kokku lepitud teisiti.

§ 294. Maksetähtpäev

Kui üür on arvestatud teatud ajavahemike järgi, tuleb üüri ja kõrvalkulusid maksta pärast iga vastava ajavahemiku möödumist, kui lepingupooled ei ole kokku leppinud teisiti. Kui üüri ei arvestata ajavahemike järgi, peab üürnik maksma üüri ja kõrvalkulud lepingu lõppemisel.

§ 295. Eelmise üüri avaldamise kohustus

Üürnik võib lepingu sõlmimisel nõuda üürileandjalt talle eelmise üürilepingu järgse üüri suuruse teatavaks tegemist.

§ 296. Üüri maksmisest keeldumine ja üüri alandamine

(1) Üürnik ei pea maksma üüri ega kandma kõrvalkulusid ajavahemiku eest, mil üürnik ei saanud asja sihtotstarbeliselt kasutada käesoleva seaduse §-s 278 nimetatud puuduse või takistuse tõttu või seetõttu, et üürileandja ei andnud asja tema kasutusse.

(2) Kui asja sihtotstarbele vastava kasutamise võimalus on käesoleva seaduse §-s 278 nimetatud puuduse või takistuse tõttu üksnes vähenenud, võib üürnik alandada üüri puudusele vastaval määral puudusest teada saamisest kuni puuduse kõrvaldamiseni kestnud ajavahemiku eest.

(3) Üürnik peab üüri maksma ka aja eest, mil ta ei saanud asja kasutada temast oleneval põhjusel, eelkõige oma äraoleku tõttu, kuid ta võib üürist maha arvestada üürileandja poolt kokkuhoitu ja asja teistsuguse kasutamisega saadud kasu väärtuse.

§ 297. Tasaarvestusest ja täitmisest keeldumisest teatamine

(1) Elu- või äriruumi üürnik võib talle kuuluva nõude tasaarvestada üürileandja üürinõudega või seaduses sätestatud alusel keelduda üüri maksmisest, kui ta on sellest kavatsusest teatanud üürileandjale kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis vähemalt üks kuu enne üüri maksetähtpäeva saabumist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 298. Üüri hoiustamine

(1) Kui elu- või äriruumi üürnik nõuab üürileandjalt käesoleva seaduse §-s 278 nimetatud puuduse või takistuse kõrvaldamist, võib ta määrata üürileandjale kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis selleks tähtaja ning hoiatada, et puuduse või takistuse kõrvaldamata jätmise korral hoiustab ta tähtaja möödumisel sissenõutavaks muutuva üüri vastavalt käesoleva seaduse §-s 120 sätestatule. Hoiustamisest peab üürnik üürileandjale kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teatama.

(2) Üürileandja võib nõuda hoiustatud summa väljaandmist, kui üürnik ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõuet üürileandja vastu esitanud üürikomisjonile või kohtule 30 päeva jooksul alates ajast, mil esimesena hoiustatud üür muutus sissenõutavaks.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 299. Üüri tõstmine tähtajatu üürilepingu puhul

(1) Eeldatakse, et üürileandja võib tähtajatu üürilepingu korral tõsta üüri järgmiselt:
1) kinnisasja, laevakinnistusraamatusse kantud laeva ja Eesti õhusõidukite registrisse kantud õhusõiduki üürimise puhul iga kuue kuu möödumisel lepingu sõlmimisest;
2) möbleeritud tubade ja eraldi üüritud parkimisplatside, garaažikohtade ja muu taolise üürimise puhul iga kuu möödumisel lepingu sõlmimisest.

(2) Eluruumi üürileandja peab teatama üürnikule üüri tõstmisest kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis vähemalt 30 päeva enne üüri tõstmist ja seda põhjendama. Teates tuleb selgelt märkida:
1) üüri tõstmise ulatus ja üüri uus suurus;
2) mis ajast üür suureneb;
3) üüri tõstmise põhjendus ja arvestus;
4) üüri tõstmise vaidlustamise kord.

(3) Üüri tõstmine on tühine, kui üürileandja ei teata sellest käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud viisil ja vormis või hoiatab üürnikku, et üüri tõstmise vaidlustamise korral ütleb ta üürilepingu üles.

(4) Isegi kui üürilepinguga on kokku lepitud, et üürileandja võib lepingutingimusi, mis ei puuduta üüri suurust, ühepoolselt muuta, kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatut, kui üürileandja muudab ühepoolselt lepingutingimusi üürniku kahjuks, eelkõige vähendab oma seniseid üürnikule pakutavaid teenuseid või paneb üürniku kanda uusi kõrvalkulusid.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 300. Eluruumi üüri perioodilise suurenemise kokkulepe

Kokkulepe eluruumi üüri perioodilise suurenemise kohta kehtib üksnes juhul, kui:
1) üürileping on sõlmitud vähemalt kolmeaastase tähtajaga ja
2) üür tõuseb mitte rohkem kui kord aastas ja
3) üüri tõstmise ulatus või selle arvestamise alus on täpselt määratud.

§ 301. Eluruumi üüri ülemäärane suurus

(1) Eluruumi üür on ülemääraselt suur, kui eluruumi üürimisest saadakse ebamõistlikku kasu, välja arvatud juhul, kui tegemist on luksuskorteri või -majaga.

(2) Üüri suurus ei ole ülemäärane, kui see ei ole kõrgem samasuguse asukoha ja seisundiga eluruumi tavalisest üürist.

(3) Üüri tõstmine ei ole ülemäärane, kui üüri suuruse tõstmine põhineb eluruumile tehtavate kulutuste või üürileandja kohustuste suurenemisel või kui üüri tõstmine on vajalik mõistlike parenduste ja muudatuste tegemiseks, muu hulgas kui üüritava ruumi või hoone osa seisundit parandatakse selliselt, et ruum või hoone vastaks seisundile, millele selline ruum või hoone osa tavaliselt vastab.

§ 302. Eluruumi üüri suuruse vaidlustamine lepingu kehtivuse ajal

(1) Kui üürileandja saab üüriarvestuse aluse olulise muutumise, eelkõige kulude alanemise tõttu ülemäärast kasu, võib üürnik eluruumi üüri ülemäärase suuruse vaidlustada ja nõuda selle alandamist alates avalduse esitamisest üürikomisjonile või kohtule.

(2) Üürnik peab esitama üüri alandamise taotluse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis üürileandjale, kes peab 30 päeva jooksul teatama üürnikule oma seisukoha taotluse suhtes.

(3) Kui üürileandja ei nõustu täielikult või osaliselt üüri alandamisega või ei vasta käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud üürniku taotlusele ettenähtud tähtaja jooksul, võib üürnik 30 päeva jooksul vastamise tähtaja möödumisest pöörduda üüri alandamise nõudega üürikomisjoni või kohtusse.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 303. Eluruumi üüri tõstmise või suurenemise vaidlustamine

(1) Üürnik võib vaidlustada eluruumi üüri suuruse ülemäärase tõstmise käesoleva seaduse § 301 tähenduses 30 päeva jooksul selle talle teatavaks tegemisest.

(2) Isegi kui üürilepinguga on kokku lepitud, et üürileandja võib ühepoolselt muuta lepingutingimusi, mis ei puuduta üüri suurust, võib üürnik siiski käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul vaidlustada tema kahjuks üürileandja poolt ühepoolselt tehtud muudatuse, eelkõige oma seni üürnikule pakutavate teenuste vähendamise või üürnikule uute kõrvalkulude panemise.

§ 304. Üürinõue üüritud asja omaniku vahetumisel

(1) Üüritud asja omaniku vahetumisel võib omandaja nõuda üürnikult üüri maksmist omandi ülemineku kalendrikuule järgnevast kalendrikuust. Üür varasema aja eest tuleb maksta senisele üürileandjale.

(2) Kui üürileandja on enne omaniku vahetumist asja omandajale üleminevat üüri nõuet käsutanud, kehtib see omandaja suhtes üksnes niivõrd, kuivõrd omandaja nõude käsutamisest omandi üleminekul teadis.

(3) Kui üürnik on andnud kinnisasja üürileandjale oma kohustuste täitmiseks tagatise, läheb see tagatis kinnisasja võõrandamise korral üle kinnisasja omandajale.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatut kohaldatakse vastavalt ka üürilepingust tulenevate õiguste ja kohustuste ülemineku korral, kui üüritud asja omandaja võõrandab asja edasi või kui asja koormatakse hoonestusõiguse või servituudiga.

4. jagu
Üürileandja tagatised

§ 305. Üürileandja pandiõigus

(1) Kinnisasja üürileandjal on üürilepingust tulenevate nõuete tagamiseks pandiõigus üüritud kinnisasjal asuvatele ja ruumi üürimisel selle sisustusse või kasutamise juurde kuuluvatele vallasasjadele ka siis, kui need ei ole üürileandja valduses. Pandiga on tagatud jooksva ja sellele eelneva aasta üüri nõuded, samuti hüvitisnõuded.

(2) Pandiõigus ei ulatu asjadele, millele ei saa pöörata sissenõuet.

(3) Üürileandja pandiõigusele eelnevad kolmanda isiku õigused asjadele, mille kohta üürileandja teadis või pidi teadma, et need asjad ei kuulu üürnikule, samuti üürniku valduses olevatele asjadele, mis on omanikult või eelmiselt valdajalt varastatud, kadunud või muul viisil omaniku või eelmise valdaja tahte vastaselt valdusest välja läinud.

(4) Üürileandja pandiõigusele kohaldatakse asjaõigusseaduses vallaspandi kohta sätestatut, kui käesolevas jaos sätestatust ei tulene teisiti.

§ 306. Pandiõiguse lõppemine

(1) Üürileandja pandiõigus lõpeb asja eemaldamisega üüritud kinnisasjalt, välja arvatud juhul, kui eemaldamine toimus üürileandja teadmata või kui üürileandja vaidles asja eemaldamisele vastu.

(2) Üürileandja ei või asja eemaldamisele vastu vaielda, kui eemaldamine vastab kinnisasja korrapärasele majandamisele või tavalisele elukorraldusele või kui allesjäävad asjad on üürileandjale piisavaks tagatiseks.

(3) Üürileandja pandiõigus lõpeb, kui üürnik annab talle oma kohustuste täitmise tagamiseks muu tagatise. Üürileandja pandiõigus asjale lõpeb, kui üürnik annab üürileandjale selle asja väärtuse ulatuses muu tagatise.

(4) Kui üürileandja saab üürilepingu kehtivusajal teada, et üürniku poolt ruumi toodud asjad ei kuulu üürnikule, ja ei ütle üürilepingut esimesel võimalusel üles, lõpeb pandiõigus neile asjadele.

§ 307. Pandiõiguse teostamine

(1) Kui üürnik tahab ära kolida või ruumides leiduvaid asju ära viia, võib üürileandja asju kinni pidada ulatuses, mis on vajalik tema nõuete täitmise tagamiseks. Üürileandja võib oma pandiõiguse teostamiseks kasutada omaabi.

(2) Kui asjad eemaldatakse kinnisasjalt üürileandja teadmata või hoolimata sellest, et üürileandja vaidles sellele eelnevalt vastu, võib üürileandja nõuda asjade väljaandmist ruumi tagasi toimetamiseks. Kui üürnik on ära kolinud, võib üürileandja nõuda eemaldatud asjade valduse endale üleandmist.

(3) Pandiõigus lõpeb ühe kuu möödumisel asja eemaldamisest teada saamisest üürileandja poolt, kui üürileandja ei ole enne seda esitanud asja väljanõudmiseks hagi kohtusse.

§ 308. Tagatisraha

(1) Eluruumi üürilepinguga võib ette näha, et üürnik maksab lepingust tulenevate nõuete tagamiseks üürileandjale tagatisraha kuni kolme kuu üüri ulatuses. Üürnik võib tagatisraha maksta kolme kuu jooksul võrdsetes osades. Esimene osa tuleb maksta pärast üürilepingu sõlmimist.

(2) Tagatisraha peab üürileandja hoiustama krediidiasutuses oma varast eraldi vähemalt kohaliku keskmise intressiga. Intress kuulub üürnikule ja suurendab tagatisraha.

(3) Üürnik võib nõuda tagatisraha tagastamist, kui üürileandja ei ole kahe kuu jooksul pärast üürilepingu lõppemist teatanud oma nõudest üürniku vastu.

5. jagu
Üürilepingu kestus ja lõppemine

§ 309. Üürilepingu kestus

(1) Tähtajaline üürileping lõpeb tähtaja möödumisega, kui lepingut ei ole varem erakorraliselt üles öeldud. Tähtajatu üürilepingu võivad nii üürnik kui üürileandja käesolevas peatükis sätestatut järgides üles öelda.

(2) Üürilepingust taganemine on lubatud ainult käesolevas peatükis sätestatud juhtudel.

(3) Kokkulepe, mille kohaselt eluruumi üürileandjal on õigus tähtajatu üürileping üles öelda muul kui käesolevas seaduses nimetatud alusel, on tühine.

(4) Kui eluruumi üürileping on sõlmitud äramuutva tingimusega, loetakse, et tingimuse saabumisega muutub üürileping tähtajatuks. Tingimuse saabumisel võib üürileandja lepingu käesoleva seaduse §-s 312 sätestatud tähtaega järgides üles öelda.

§ 310. Tähtajalise üürilepingu pikenemine

(1) Kui pärast üürilepingu tähtaja möödumist jätkab üürnik asja kasutamist, loetakse, et üürileping on muutunud tähtajatuks, kui üürileandja või üürnik ei avalda teisele lepingupoolele kahe nädala jooksul teistsugust tahet. Avaldamise tähtaeg hakkab üürniku jaoks kulgema üürilepingu tähtaja möödumisest, üürileandja jaoks aga ajast, mil ta sai teada, et üürnik jätkab asja kasutamist.

(2) Kui vähemalt kaheks aastaks sõlmitud eluruumi üürilepingu puhul kumbki lepingupool ei teata vähemalt kaks kuud enne tähtaja möödumist, et ta ei soovi lepingu pikenemist, muutub üürileping tähtaja möödumisel tähtajatuks.

§ 311. Tähtajatu üürilepingu korraline ülesütlemine

(1) Lepingupooled võivad tähtajatu üürilepingu käesoleva seaduse §-s 312 sätestatud tähtaegadest kinni pidades üles öelda. Kui lepingupooled on kokku leppinud pikemas ülesütlemistähtajas, tuleb järgida seda tähtaega.

(2) Kui lepingupool ei järgi ülesütlemisel ülesütlemiseks ettenähtud tähtaega, loetakse leping ülesöelduks ettenähtud tähtaja möödumisest.

§ 312. Tähtajatu üürilepingu korralise ülesütlemise tähtajad

(1) Kinnisasja, elu- või äriruumi, laevakinnistusraamatusse kantud laeva ja Eesti õhusõidukite registrisse kantud õhusõiduki üürimise puhul võib kumbki lepingupool tähtajatu üürilepingu üles öelda, teatades sellest ette vähemalt kolm kuud.

(2) Mööbleeritud tubade ja eraldi üüritud parkimisplatside, garaažikohtade ja muu taolise üürimise korral võib tähtajatu üürilepingu üles öelda, teatades sellest ette vähemalt üks kuu.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetamata vallasasjade üürimise puhul võib kumbki lepingupool tähtajatu üürilepingu üles öelda, teatades sellest ette vähemalt kolm päeva.

§ 313. Üürilepingu erakorraline ülesütlemine

(1) Mõjuval põhjusel võib kumbki lepingupool nii tähtajatu kui tähtajalise üürilepingu üles öelda. Põhjus on mõjuv, kui selle esinemisel ei saa ülesütlemist soovivalt lepingupoolelt kõiki asjaolusid arvestades ja mõlemapoolseid huvisid kaaludes eeldada, et ta lepingu täitmist jätkab.

(2) Erakorraline ülesütlemine on lubatud eelkõige käesoleva seaduse §-des 314–319 nimetatud asjaoludel.

(3) Üürilepingu erakorralisest ülesütlemisest ei pea ette teatama, kui seadusest ei tulene teisiti.

§ 314. Üürilepingu erakorraline ülesütlemine, kui üürnik ei saa üüritud asja kasutada

(1) Kui üürnikul ei ole üürileandjast tuleneval põhjusel võimalik üüritud asja kasutada, võib ta üürilepingu üles öelda, kui ta on üürileandjale andnud eelnevalt mõistliku tähtaja asja kasutamise võimaldamiseks ning üürileandja ei ole selle tähtaja jooksul võimaldanud üürnikul asja kasutada. Üürnik ei pea lepingu ülesütlemiseks eelnevalt üürileandjale tähtaega andma, kui lepingu täitmine ei paku üürnikule ülesütlemist põhjustanud asjaolu tõttu enam huvi.

(2) Kui üürniku võimalus üüritud asja kasutada on piiratud üksnes mitteolulisel määral, võib ta lepingu sel põhjusel üles öelda üksnes juhul, kui lepingu ülesütlemiseks on eriline põhjus.

§ 315. Üürilepingu erakorraline ülesütlemine asja lepinguvastase kasutamise puhul

(1) Üürileandja võib üürilepingu üles öelda, kui:
1) üürnik või asja allkasutaja rikub üürileandja eelnevast hoiatusest hoolimata jätkuvalt käesoleva seaduse § 276 lõikes 2 või 3 sätestatud kohustusi;
2) üürnik või asja allkasutaja rikub käesoleva seaduse § 276 lõikes 2 või 3 nimetatud kohustusi olulisel määral või tahtlikult;
3) üürnik annab asja õigustamatult kolmanda isiku kasutusse, mille tõttu üürileandja või naabrid on niivõrd häiritud, et üürileandjalt ei saa oodata üürilepingu jätkamist.

(2) Elu- või äriruumide üürileandja võib üürilepingu käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhtudel üles öelda, teatades sellest ette vähemalt 30 päeva. Kui üürnik või allkasutaja kahjustab elu- või äriruumi tahtlikult, ei pea seda ülesütlemistähtaega järgima.

§ 316. Üürilepingu erakorraline ülesütlemine tasumisega viivitamise tõttu

(1) Üürileandja võib üürilepingu üles öelda, kui:
1) üürnik on viivituses kolmel üksteisele järgneval maksetähtpäeval tasumisele kuuluva üüri, kõrvalkulude või nende olulise osa maksmisega;
2) võlgnetava üüri summa ületab kolme kuu eest maksmisele kuuluva üüri summa;
3) võlgnetavate kõrvalkulude summa ületab kolme kuu eest maksmisele kuuluvate kõrvalkulude summa.

(2) Üürileandjal ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesütlemise õigust, kui üürnik täidab oma kohustused enne ülesütlemist. Ülesütlemine on tühine, kui üürnikul oli õigus üürinõue tasaarvestada ja ta teeb tasaarvestuse avalduse viivitamata pärast ülesütlemisavalduse saamist.

§ 317. Üürilepingu erakorraline ülesütlemine eluruumi terviseohtlikkuse tõttu

Kumbki lepingupool võib eluruumi üürilepingu üles öelda, kui eluruum on sellises seisukorras, et selle kasutamine on seotud olulise ohuga inimeste tervisele.

§ 318. Pikaajalise üürilepingu ülesütlemine

(1) Kumbki lepingupool võib pikemaks kui 30 aastaks sõlmitud üürilepingu pärast 30 aasta möödumist käesoleva seaduse §-s 312 sätestatud tähtaega järgides üles öelda.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut ei kohaldata, kui üürileping on sõlmitud üürileandja või üürniku eluajaks.

§ 319. Üürilepingu erakorraline ülesütlemine üürniku pankroti korral

(1) Kui kuulutatakse välja üürniku pankrot, võib üürileandja nõuda tulevase üüri ja kõrvalkulude maksmise tagatist. Üürileandja peab andma tagatise andmiseks mõistliku tähtaja. Tähtaja andmise teade peab olema kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

(2) Kui üürileandjale ei anta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja jooksul tagatist, võib ta lepingu üles öelda ülesütlemistähtaega järgimata.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 320. Üürilepingu kehtivus lepingupoole surma puhul

Üürileping ei lõpe ühe lepingupoole surmaga, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti.

§ 321. Eluruumi üürilepingusse astumine üürniku surma puhul

(1) Eluruumi üürniku surma puhul on selles eluruumis üürnikuga koos elanud abikaasal õigus üürniku asemel üürilepingusse astuda. Kui üürnikul ei olnud abikaasat, kellel on õigus või kes soovib üürilepingusse astuda, on üürilepingusse astumise õigus teistel üüritud eluruumis üürnikuga koos elanud perekonnaliikmetel vastavalt nendevahelisele kokkuleppele.

(2) Abikaasa või muu perekonnaliige võib üürilepingusse astuda ühe kuu jooksul, alates üürniku surmast, esitades vastava teate üürileandjale.

(3) Kui üürilepingusse astub mitu perekonnaliiget, võivad nad lepingust tulenevaid õigusi teostada üksnes ühiselt ja vastutavad lepingust tulenevate kohustuste täitmise eest solidaarselt. Üürilepingusse astunud abikaasa või perekonnaliige vastutab üürniku pärijaga solidaarselt üürilepingust tulenevate kohustuste eest, mis on tekkinud enne üürniku surma. Abikaasa või perekonnaliikme ja pärija vahelises suhtes vastutab üksnes pärija.

(4) Kui üürnik on teinud üürisumma ettemakse aja eest, mis järgneb tema surmale, ja abikaasa või perekonnaliikmed astuvad üürilepingusse, on nad kohustatud pärijale välja andma selle, mille nad ettemaksega omandasid või kokku hoidsid.

(5) Kui üürniku abikaasa või perekonnaliige ei astu üürilepingusse, lähevad üürilepingust tulenevad õigused ja kohustused üle üürniku pärijale. Sel juhul võib üürniku pärija või üürileandja üürilepingu kolme kuu jooksul üürniku surmast üles öelda, teatades sellest vähemalt kolm kuud ette.

(6) Üürnike poolt ühiselt sõlmitud eluruumi üürileping kehtib pärast ühe üürniku surma edasi teise üürniku suhtes. Üleelanud üürnik võib üürilepingu kolme kuu jooksul teise üürniku surmast üles öelda, teatades sellest vähemalt kolm kuud ette.

(7) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–6 sätestatust kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

§ 322. Vallasasja tähtajalise üürilepingu erakorraline ülesütlemine

(1) Vallasasja üürnik võib tähtajalise üürilepingu üles öelda, teatades sellest 30 päeva ette, kui asi on üüritud muul kui üürniku majandus- või kutsetegevusse kuuluval eesmärgil ja üürileandja on andnud vallasasja üürile oma majandus- või kutsetegevuses. Üürileandjal ei ole õigust nõuda sellise ülesütlemisega tekitatud kahju hüvitamist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust üürniku kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

§ 323. Üürilepingu ülesütlemine üürileandja õiguste ja kohustuste üleminekul

(1) Üürilepingust tulenevate õiguste ja kohustuste üleminekul uuele üürileandjale üüritud asja võõrandamise või koormamise tõttu (käesoleva seaduse § 291) võib uus üürileandja üürilepingu kolme kuu jooksul käesoleva seaduse §-s 312 sätestatud ülesütlemistähtaega järgides üles öelda, kui lepingut ei või varem lõpetada. Elu- või äriruumi üürilepingu võib omandaja sel põhjusel üles öelda üksnes juhul, kui ta vajab üüritud ruumi tungivalt ise.

(2) Kui uus üürileandja ütleb tähtajalise üürilepingu käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul üles enne lepingu tähtaja möödumist, vastutab eelmine omanik lepingu lõppemisega üürnikule tekkinud kahju eest.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatut kohaldatakse ka juhul, kui üüritud asja omandaja võõrandab asja edasi.

§ 324. Märge kinnistusraamatus

(1) Kinnisasja üürnik võib nõuda kinnistusraamatusse üürilepingu kohta märke tegemist.

(2) Kinnistusraamatusse kantud märge tagab, et kinnisasja igakordne omanik või isik, kelle kasuks kinnisasja piiratud asjaõigusega koormatakse, peab lubama üürnikku kinnisasja vastavalt üürilepingule kasutada ja uuel omanikul ei ole õigust üürilepingut vastavalt käesoleva seaduse §-s 323 sätestatule üles öelda.

§ 325. Elu- ja äriruumi üürilepingu ülesütlemise vorm

(1) Üürileandja ja üürnik võivad elu- või äriruumi üürilepingu üles öelda ülesütlemisavaldusega, mis on kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

(2) Üürileandja ülesütlemisavalduses peavad sisalduma vähemalt järgmised andmed:
1) üüritud asi;
2) lepingu lõppemise päev;
3) ülesütlemise alus;
4) eluruumi üürilepingu ülesütlemise puhul ülesütlemise vaidlustamise kord ja tähtaeg.

(3) Üürnikul on eluruumi üürilepingu ülesütlemiseks vaja üüritud eluruumis temaga koos elava abikaasa nõusolekut, mis peab olema kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud abikaasa nõusolekut ei ole võimalik saada või kui abikaasa selle andmisest mõjuva põhjuseta keeldub, võib üürnik nõuda abikaasalt nõusoleku andmist kohtus. Sel juhul asendab nõusolekut kohtuotsus, millega hagi rahuldati.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–4 sätestatud nõuetele mittevastav ülesütlemine on tühine.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 326. Eluruumi üürilepingu ülesütlemise vaidlustamine ja üürilepingu pikendamine

(1) Eluruumi üürnik võib üürileandjapoolse üürilepingu ülesütlemise vaidlustada üürikomisjonis või kohtus, kui ülesütlemine on vastuolus hea usu põhimõttega.

(2) Eluruumi üürnik võib üürileandjapoolse üürilepingu ülesütlemise ja tähtajalise üürilepingu tähtaja möödumise korral nõuda üürileandjalt üürilepingu pikendamist kuni kolmeks aastaks, kui lepingu lõppemisega kaasneksid üürniku või tema perekonna jaoks rasked tagajärjed. Kui üürileandja lepingu pikendamisega ei nõustu, võib üürnik nõuda üürilepingu pikendamist üürikomisjonis või kohtus.

§ 327. Eluruumi üürilepingu ülesütlemise vastuolu hea usu põhimõttega

(1) Üürileandjapoolne eluruumi üürilepingu ülesütlemine on vastuolus hea usu põhimõttega eelkõige juhul, kui üürileandja ütles lepingu üles seetõttu, et:
1) üürnik esitas heauskselt üürilepingust tuleneva nõude;
2) üürileandja soovis muuta üürilepingut üürniku kahjuks ja üürnik sellega ei nõustunud;
3) üürileandja soovis kallutada üürnikku üüritud eluruumi omandama;
4) üürniku perekonnaseis on muutunud, kuigi sellest ei tulene üürileandjale oluliselt kahjulikke tagajärgi.

(2) Üürileandjapoolne eluruumi üürilepingu ülesütlemine on vastuolus hea usu põhimõttega, kui üürileandja ütles lepingu üles ajal, mil on käimas üürikomisjoni või kohtumenetlus selle üürilepingu üle, samuti enne kolme aasta möödumist selle üürilepinguga seotud üürikomisjoni või kohtumenetluse lõppemisest, kui otsus tehti üürileandja kahjuks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhul ei ole üürilepingu üürileandjapoolne ülesütlemine siiski hea usu põhimõttega vastuolus, kui üürileandja ütles lepingu üles mõjuval põhjusel, eelkõige seetõttu, et:
1) üürnik alustas käimasolevat menetlust pahauskselt;
2) eluruum on üürileandjale endale tungivalt vajalik;
3) üürnikul on maksevõlgnevus;
4) üürnik rikkus oluliselt hoolsuse ja arvestamise kohustust (käesoleva seaduse § 276 lõiked 2 ja 3);
5) kuulutati välja üürniku pankrot.

§ 328. Eluruumi üürilepingu pikendamise piirangud

(1) Käesoleva seaduse § 326 lõikes 2 nimetatud eluruumi üürniku taotlust üürilepingu pikendamiseks ei rahuldata, kui üürilepingu pikendamine oleks vastuolus üürileandja õigustatud huvidega, eelkõige kui:
1) üürnikul on võlg üüri või kõrvalkulude eest;

2) üürnik on oluliselt rikkunud käesoleva seaduse § 276 lõikes 2 või 3 nimetatud kohustust;
3) üürileandja ütles üürilepingu üles käesoleva seaduse § 319 lõikes 2 nimetatud alusel;
4) üürileping on sõlmitud tulevasi ümberehitustöid arvestades piiratud ajaks kuni ehituse alguseni või ehitamiseks vajaliku loa saamiseni;
5) üürileandja pakub üürnikule teise samaväärse eluruumi;
6) üürilepingu võib muul põhjusel ette teatamata üles öelda.

(2) Üürilepingu pikendamise otsustamisel ja lepingupoolte huvide kaalumisel arvestab kohus ja üürikomisjon muu hulgas:
1) üürilepingu sõlmimise asjaolusid ja lepingu sisu;
2) üürilepingu kestust;
3) lepingupoolte isiklikke, perekondlikke ja majanduslikke suhteid;
4) üürileandja vajadust eluruumi ise kasutada;
5) olukorda eluruumide kohalikul turul.

(3) Kui üürnik nõuab üürilepingu pikendamist korduvalt, tuleb arvestada lisaks seda, kas üürnik on teinud kõik võimaliku uue eluaseme leidmiseks.

§ 329. Ülesütlemise vaidlustamise ja lepingu pikendamise kord

(1) Eluruumi üürilepingu ülesütlemise vaidlustamiseks vastavalt käesoleva seaduse §-le 326 peab üürnik 30 päeva jooksul ülesütlemisavalduse saamisest esitama taotluse üürikomisjonile või kohtule.

(2) Üürileandja poolt ülesöeldud tähtajatu eluruumi üürilepingu pikendamiseks peab üürnik esitama üürikomisjonile või kohtule taotluse 30 päeva jooksul lepingu ülesütlemise teate saamisest.

(3) Tähtajalise eluruumi üürilepingu pikendamiseks, samuti üürikomisjoni või kohtu poolt kord juba pikendatud lepingu pikendamiseks peab üürnik esitama taotluse hiljemalt 60 päeva enne lepingu tähtaja möödumist.

(4) Üürikomisjoni või kohtumenetluse ajal kehtib üürileping edasi senistel tingimustel, kui lepingupooled ei lepi kokku teisiti.

(5) Kui üürikomisjon või kohus on tunnistanud, et üürilepingu ülesütlemine on vastuolus hea usu põhimõttega, siis loetakse, et üürilepingut ei ole üles öeldud.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 330. Lepingutingimuste muutmine eluruumi üürilepingu pikendamise korral

(1) Kumbki üürilepingu pool võib üürikomisjonis või kohtus nõuda, et koos lepingu pikendamisega muudetaks lepingutingimusi vastavalt muutunud asjaoludele.

(2) Kui lepingutingimusi ei muudeta, kehtib leping pikendatud tähtaja kestel endistel tingimustel edasi. See ei välista muid seadusest tulenevaid võimalusi lepingu muutmiseks.

§ 331. Ülesütlemine eluruumi üürilepingu pikendamise korral

Kui üürikomisjon või kohus pikendab eluruumi üürilepingut, võib üürnik lepingu erakorraliselt üles öelda, teatades sellest ette vähemalt kaks kuud, kui üürikomisjoni või kohtu otsuses ei ole ette nähtud teistsugust ülesütlemistähtaega.

§ 332. Allüürilepingu ülesütlemise vaidlustamine ja lepingu pikendamine

(1) Käesoleva seaduse §-des 326–331 sätestatut kohaldatakse ka allüürilepingu suhtes, kui üürileping ei ole lõppenud.

(2) Allüürilepingut ei saa pikendada kauemaks, kui kestab üürileping.

§ 333. Sätete kohaldamine tööandja eluruumi üürilepingule

Käesoleva seaduse §-des 326–332 sätestatut ei kohaldata eluruumi üürilepingule, mille töö-, teenistus- või käsundiandja kui üürileandja sõlmis töötaja, käsundisaaja või teenistujaga kui üürnikuga, kui:
1) üürnik on lõpetanud töö- või käsunduslepingu või teenistussuhte, ilma et töö-, käsundi- või teenistusandja oleks talle andnud selleks seadusest tulenevat alust;
2) üürnik on andnud oma käitumisega töö-, käsundi- või teenistusandjale seadusest tuleneva aluse töö-, käsunduslepingu või teenistussuhte lõpetamiseks;
3) üürileandjal on eluruumi tungivalt vaja teise töötaja, käsundisaaja või teenistuja jaoks.

6. jagu
Üüritud asja tagastamine lepingu lõppemisel ja nõuete aegumine

§ 334. Üüritud asja tagastamine

(1) Üürnik peab üüritud asja koos päraldistega pärast lepingu lõppemist tagastama seisundis, mis vastab asja lepingujärgsele kasutamisele. Kui üüritud asja üürnikule üleandmisel koostati asja üleandmisakt, eeldatakse, et asi anti üle üleandmisaktis toodud seisundis.

(2) Üürnik vastutab üüritud asja hävimise, kaotsimineku ja kahjustumise eest, mis toimub ajal, kui asi oli üürniku valduses, kui ta ei tõenda, et hävimine, kaotsiminek või kahjustumine toimus asjaoludel, mis ei tulenenud temast või isikust, kellele ta asja kasutamise lepinguga kooskõlas üle andis. Üürnik ei vastuta asja hariliku kulumise, halvenemise ja muutuste eest, mis kaasnevad asja lepingujärgse kasutamisega.

(3) Kui üürnik on teinud vallasasjale kulutusi, mille hüvitamist ta võib nõuda, võib ta asja kuni nende kulutuste hüvitamiseni kinni pidada.

(4) Tühine on kokkulepe, mille kohaselt üürnik enne üürilepingu lõppemist kohustub üürilepingu lõppemisel maksma muud kui võimalikku kahjuhüvitist.

(5) Kui üürnik annab asja kasutamise õiguse edasi kolmandale isikule, võib üürileandja asja pärast lepingu lõppemist ka kolmandalt isikult välja nõuda.

(6) Vallasasi tuleb tagastada kohas, kus see üle anti, kui ei ole kokku lepitud teisiti.

§ 335. Üüritud asja tagastamisega viivitamisest tulenevad nõuded

Kui üürnik ei anna asja pärast lepingu lõppemist tagasi, võib üürileandja viivitatud aja eest kahjuhüvitisena nõuda kas üürilepingus kokkulepitud üüri või üüri, mis on samasuguses asukohas oleva samasuguse asja puhul tavaline, välja arvatud juhul, kui üürnik peab asja õigustatult kinni tema poolt tehtud kulutuste tasumise tagamiseks. See ei välista üürileandja õigust nõuda asja tagastamise viivitamisega talle tekitatud ja üürisummat ületava kahju hüvitamist.

§ 336. Asja ülevaatamine ja üürnikule puudustest teatamine

(1) Üüritud asja tagastamisel peab üürileandja kontrollima asja seisundit ja viivitamata teatama üürnikule asja puudustest, mille eest üürnik vastutab. Kui üürileandja seda ei tee, kaotab ta õigused, mis kuuluvad talle asja puudusest tulenevalt, välja arvatud juhul, kui tegemist on puudusega, mida ei saa tavalise ülevaatusega avastada.

(2) Kui üürileandja avastab hiljem asja puuduse, mida ta tavalise ülevaatamisega ei saanud avastada, peab ta sellest üürnikule viivitamata teatama. Asja puudusest teatamata jätmisel kaotab ta puudusest tulenevad õigused.

§ 337. Ettemakstud üüri ja kõrvalkulude tagastamine

Kui üürnik on üüri või kõrvalkulud üürilepingu lõppemisele järgneva aja eest ette maksnud, peab üürileandja ettemaksu koos käesoleva seaduse §-s 94 sätestatud intressiga üürnikule tagastama.

§ 338. Nõuete aegumine

(1) Üürileandja poolt üüritud asja muutmise või halvendamise eest hüvitise saamise nõude ning üürniku poolt asjale tehtud kulutuste hüvitamise või muudatuse äravõtmise nõude aegumistähtaeg on kuus kuud.

(2) Üürileandja hüvitusnõude aegumistähtaeg algab asja tagasisaamisest. Üürniku nõuete aegumistähtaeg algab lepingu lõppemisest.

(3) Koos asja tagasisaamise nõudega aegub ka üürileandja nõue üüritud asja muutmise või halvendamise eest hüvitise saamiseks.

16. peatükk
RENDILEPING

1. jagu

Üldsätted

§ 339. Rendilepingu mõiste

Rendilepinguga kohustub üks isik (rendileandja) andma teisele isikule (rentnik) kasutamiseks rendilepingu eseme ning võimaldama talle rendilepingu esemest korrapärase majandamise reeglite järgi saadava vilja. Rentnik on kohustatud maksma selle eest tasu (renti).

§ 340. Põllumajanduslik rendileping

(1) Põllumajandusliku rendilepingu esemeks võib olla peamiselt põllumajanduslikuks tootmiseks määratud ettevõte, sealhulgas põllumajandusliku tootmisega seotud mittepõllumajanduslik ettevõte, põllumajanduslik kinnisasi või selle osa. Põllumajandusliku kinnisasja rentimisel eeldatakse, et rendileping hõlmab ka päraldisi ja kinnisasjaga seotud õigusi.

(2) Põllumajandusliku rendilepingu kohta sätestatut kohaldatakse ka metsamajandusliku kinnisasja rendilepingule, kui kinnisasi kuulub rendile antud põllumajandusliku ettevõtte vara hulka.

(3) Põllumajandusliku rendilepingu kohta sätestatut ei kohaldata rendilepingule, mille esemeks on alla 2 hektari suurune maatükk.

(4) Käesolevas peatükis sätestatust põllumajandusliku kinnisasja või ettevõtte rentniku kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

§ 341. Üürilepingu sätete kohaldamine rendilepingu puhul

Rendilepingule kohaldatakse täiendavalt üürilepingu kohta sätestatut, kui käesolevas peatükis sätestatust ei tulene teisiti.

2. jagu
Lepingupoolte õigused ja kohustused

§ 342. Renditud kinnisasja kirjeldus

(1) Kinnisasja rendileandja ja rentnik peavad kinnisasja üleandmisel pärast rendilepingu sõlmimist või lõppemist koostama ühiselt kinnisasja kirjelduse, kus on kirjeldatud kinnisasja osad, päraldised ja seisund üleandmisel. Kirjelduses peab olema märgitud kirjelduse koostamise aeg ning kirjeldus peab olema mõlema lepingupoole poolt allkirjastatud.

(2) Kui üks lepingupool keeldub osalemast kirjelduse koostamisel või kui kirjelduse koostamisel ilmnevad sisulised lahkarvamused, võib kumbki lepingupool nõuda, et kirjelduse koostaks ekspert, välja arvatud juhul, kui kinnisasja üleandmisest on möödunud rohkem kui üheksa kuud või rendilepingu lõppemisest rohkem kui kolm kuud. Eksperdikulud kannavad lepingupooled võrdsetes osades.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kirjelduse koostamise korral eeldatakse pooltevahelises suhtes, et kirjeldus on õige. Kui kirjeldust ei koostatud, eeldatakse, et kinnisasi anti üle heas seisukorras.

§ 343. Rendileandja kontrolliõigus

Rendileandjal on õigus kontrollida rendilepingu eseme majandamist ja selle korrashoiu tagamist.

§ 344. Sihtotstarbele vastava majandamise kohustus

Rentnik peab rendilepingu eset majandama vastavalt selle sihtotstarbele, eelkõige säilitama rendilepingu eseme majandusliku otstarbe ning kasutama seda korrapäraselt ja heaperemehelikult.

§ 345. Puuduste kõrvaldamine

(1) Rentnik peab oma kulul tagama rendilepingu eseme tavapärase korrashoiu, eelkõige kõrvaldama puudused, mida saab kõrvaldada hariliku säilitamise hulka kuuluva koristamise või parandamisega, samuti tegema tavapäraseid väikseid remonte ning asendama väikese väärtusega seadmeid ja tööriistu, kui need on vanuse või kasutamise tõttu muutunud kasutamiskõlbmatuks.

(2) Põllumajandusliku ettevõtte või kinnisasja rentnik peab muu hulgas tagama hariliku teede, radade, kraavide, tammide, katuste, tarade, veejuhtmete ja muude rendilepingu eseme kasutamiseks ja teenindamiseks vajalike seadmete korrashoiu vastavalt kohalikule tavale.

§ 346. Päraldistega kinnisasja rentimine

(1) Rentnik peab päraldistega kinnisasja rentimisel päraldisi säilitama ning asendama hävinud või kaotsi läinud päraldised, isegi kui hävimine või kaotsiminek toimus tema süüta. Päraldiste hulka kuuluvad loomad peab rentnik nende harilikul väljalangemisel asendama niivõrd, kuivõrd see vastab korrapärasele majandamisele.

(2) Rentnik peab hoidma päraldisi korrapärasele majandamisele vastavas seisundis ning sellises ulatuses ka päraldised jooksvalt asendama. Rentniku poolt asendatud päraldised lähevad rendileandja omandisse.

(3) Lepingutingimus, mis keelab rentnikul päraldiste hulka kuuluvaid esemeid käsutada või lubab seda teha üksnes rendileandja nõusolekul või kohustab võõrandama päraldisi rendileandjale, kehtib üksnes juhul, kui rendileandja kohustub päraldised rendilepingu lõppemisel vähemalt hariliku väärtusega omandama.

§ 347. Renditud loomade hooldamine

(1) Rentnik kannab renditud looma toitmise ja hooldamise kulud.

(2) Rentnik vastutab renditud loomale tekitatud kahju eest, kui ta ei tõenda, et ta ei suutnud kahju ära hoida, hoolimata tavapärasest toitmisest ja hooldamisest.

(3) Looma erakorraliste hoolduskulude eest võib rentnik nõuda rendileandjalt hüvitist, kui need kulud ei tekkinud rentnikust tulenevatel asjaoludel.

§ 348. Põllumajandusliku kinnisasja või ettevõtte rendileandja tehtud muudatused ja parendused

(1) Põllumajandusliku rendilepingu puhul peab rentnik taluma rendileandja abinõusid rendilepingu eseme muutmiseks või parendamiseks. Rentnik ei pea neid abinõusid taluma, kui nendega kaasneksid tagajärjed, mis ei ole rendileandja õigustatud huve arvestades põhjendatud. Rendileandja peab rentnikule mõistlikult hüvitama abinõude rakendamisest tekkinud kulud ja saamata jäänud tulu. Rentniku nõudmisel peab rendileandja hüvitise ette maksma.

(2) Kui rentnik saab käesoleva paragrahvi lõike 1 esimeses lauses nimetatud abinõude tõttu suuremat tulu või võiks seda korrapärase majandamisega saada, võib rendileandja samas ulatuses tõsta renti, välja arvatud juhul, kui asjaoludest tulenevalt ei või rentnikult suurema rendi tasumist oodata. Rendi tõstmine ei jõustu varem, kui tulu suurenemine tegelikult aset leiab.

§ 349. Majandamisviisi muutmine

(1) Rentnik võib rendilepingu eseme tavalist majandamisviisi muuta, samuti teha tavapärast korrashoidu ületavaid muudatusi ja parendusi rendilepingu esemele üksnes rendileandja poolt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis antud nõusolekul. Kui rendileandja annab muudatusteks või parendusteks nõusoleku, võib ta endise olukorra taastamist nõuda üksnes juhul, kui taastamise kohustus oli kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kokku lepitud.

(2) Kui rendileandja ei ole tavalise majandamisviisi muutmisega kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõustunud ja rentnik ei taasta endist majandamisviisi mõistliku aja jooksul, võib rendileandja rendilepingu ette teatamiseta üles öelda. Äriruumi puhul peab lepingu ülesütlemisest sel põhjusel ette teatama vähemalt 30 päeva.

(3) Kui rendileandja keeldub käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõusoleku andmisest, võib rentnik taotleda selle andmist kohtu kaudu, kui muudatus on vajalik ettevõtte tulukuse säilitamiseks või kestvaks parendamiseks ja rendileandjalt võib nõusoleku andmist tema õigustatud huve arvestades oodata. Nõusoleku andmist ei või nõuda, kui rendileping on üles öeldud või leping lõpeb vähem kui kolme aasta pärast.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul asendab nõusolekut kohtuotsus, millega hagi rahuldatakse. [RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 350. Põllumajandusliku rendilepingu tingimuste muutmine

(1) Põllumajandusliku rendilepingu muutmist ei või käesoleva seaduse §-s 97 sätestatud alustel ja tingimustel nõuda enne kahe aasta möödumist rendilepingu sõlmimisest või selle viimasest muutmisest. See piirang ei kehti, kui pooltevahelised suhted muutuvad oluliselt ja kestvalt vääramatu jõu tõttu.

(2) Kui põllumajandusliku rendilepingu puhul on rent ebamõistlikult kõrge, arvestades rendilepingu eseme korrapärase majandamise juures saadavat tulu, võib rentnik nõuda rendi muutmise avalduse esitamisele järgnevast rendi maksmise tähtpäevast rendi vähendamist mõistliku summa võrra. Rentnik ei või nõuda rendi vähendamist asja väärtuse muutumise tõttu tema tegevuse tulemusena, kui sellist õigust ei olnud kokku lepitud.

(3) Tühine on kokkulepe, millega rentnik või rendileandja loobub lepingu muutmise taotlemise õigusest.

§ 351. Põllumajandusliku kinnisasja või ettevõtte rendileandja pandiõigus

Põllumajandusliku kinnisasja või ettevõtte rendileandjal on oma rendilepingust tulenevate nõuete tagamiseks pandiõigus rentniku poolt kinnisasjale või ettevõttesse toodud asjadele ning rendilepingu eseme viljadele. Pandiõigus ei taga tulevasi hüvitisnõudeid.

3. jagu
Rendilepingu kestus ja lõppemine

§ 352. Põllumajandusliku rendilepingu pikenemine

Kui vähemalt kolmeks aastaks sõlmitud põllumajandusliku rendilepingu puhul ei teata kumbki lepingupool vähemalt kaks kuud enne lepingu lõppemist, et ta ei soovi lepingu pikenemist, eeldatakse, et leping muutub tähtaja möödumisel tähtajatuks. Sellest rentniku kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

§ 353. Tähtajatu rendilepingu korraline ülesütlemine

(1) Lepingupooled võivad tähtajatu rendilepingu üles öelda, teatades sellest ette vähemalt kuus kuud.

(2) Tähtajatu põllumajandusliku rendilepingu võivad lepingupooled üles öelda, teatades sellest ette vähemalt üks aasta. Lepingu võib üles öelda üksnes selliselt, et leping lõpeb 1. aprillil või 1. oktoobril.

(3) Põllumajandusliku rendilepinguga mitteseotud tähtajatu loomarendilepingu võib kumbki lepingupool igal ajal üles öelda. Ülesütlemine peab siiski toimuma heas usus ja mitte teisele lepingupoolele ebasobival ajal.

§ 354. Ülesütlemise vorm

Põllumajandusliku rendilepingu, samuti ruumide rendilepingu ülesütlemine kehtib üksnes juhul, kui see on tehtud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 355. Ülesütlemine põllumajandusliku kinnisasja rentniku töövõimetuse puhul

Kui põllumajandusliku rendilepingu puhul on rentnik muutunud kestvalt töövõimetuks, võib ta rendilepingu üles öelda, teatades sellest ette vähemalt üks kuu.

§ 356. Rentniku surm põllumajandusliku rendilepingu puhul

(1) Kui põllumajandusliku rendilepingu puhul rentnik sureb, võib tema asemele põllumajanduslikku rendilepingusse astuda rentnikuga koos elanud abikaasa. Kui rentnikul ei olnud temaga koos elanud abikaasat või kui abikaasa ei soovi põllumajanduslikku rendilepingusse astuda, on põllumajanduslikku rendilepingusse astumise õigus teistel pärijatel vastavalt nendevahelisele kokkuleppele.

(2) Rentniku abikaasa või teised pärijad võivad põllumajanduslikku rendilepingusse astuda ühe kuu jooksul rentniku surmast, esitades vastava teate rendileandjale.

(3) Kui põllumajanduslikku rendilepingusse lepingupooleks astunud isik ei ole ilmselt võimeline rendilepingu eset korrapäraselt majandama või kui rendileandjalt ei saa rendilepingu jätkamist muul põhjusel oodata, võib rendileandja 30 päeva jooksul lepingusse astumise teate kättesaamisest lepingu üles öelda.

(4) Kui rentniku abikaasa või muu õigustatud isik lepingusse ei astu, võivad rentniku pärijad või rendileandja rendilepingu üles öelda, teatades sellest kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ette vähemalt kuus kuud.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 357. Põllumajandusliku rendilepingu pikendamine rentniku nõudmisel

(1) Põllumajandusliku rendilepingu ülesütlemise korral rendileandja poolt võib rentnik kolme kuu jooksul ülesütlemise teate kättesaamisest nõuda kohtus lepingu pikendamist, kui pikendamist võib rendileandjalt oodata. Tähtajalise rendilepingu pikendamise taotluse peab rentnik kohtule esitama üheksa kuud enne lepingu lõppemist.

(2) Rendileandja peab tõendama, et temalt ei saa lepingu pikendamist oodata. Rendilepingu pikendamist ei saa rendileandjalt oodata eelkõige, kui:
1) rentnik on oluliselt rikkunud oma seadusest või lepingust tulenevaid kohustusi;
2) rentnik on maksevõimetu;
3) rendileandja, tema abikaasa, lähisugulane või -hõimlane soovib rendilepingu eset ise majandada;

4) põllumajanduslik ettevõte ei vääri säilitamist;
5) planeering näeb ette kinnisasja teistsuguse kasutamise.

(3) Kohus otsustab rendilepingu pikendamise mitte kauemaks kui kuueks aastaks. Pikendamise tähtaja määramisel tuleb arvestada lepingupoolte isiklikku olukorda, rendieseme liiki ja muid olulisi asjaolusid.

(4) Kohus võib kummagi lepingupoole nõudmisel rendilepingu pikendamise otsustamise korral muuta rendilepingut, et viia see vastavusse muutunud asjaoludega.

§ 358. Rendilepingu eseme tagastamine

(1) Pärast rendilepingu lõppemist peab rentnik tagastama rendilepingu eseme koos päraldistega. Rendilepingu ese ja päraldised tuleb tagastada seisundis, mis vastab rendilepingu eseme tagastamiseni jätkatud korrapärasele majandamisele.

(2) Rentnik peab maksma rendileandjale mõistliku hüvitise rendieseme halvenemise eest, mille rentnik korrapärase majandamise korral oleks võinud ära hoida.

§ 359. Kulutuste hüvitamine rentnikule

(1) Kui rendilepingu lõppemisel ilmneb, et rendilepingu eseme väärtus on rendileandja nõusolekul tehtud parenduste või muudatuste tõttu kestvalt oluliselt suurenenud, võib rentnik nõuda selle eest mõistlikku hüvitist.

(2) Rentnik võib nõuda päraldiste väärtuse suurenemise hüvitamist, mis saavutati tema töö või kulutustega. Rendileandja võib keelduda rentniku loodud selliste päraldiste vastuvõtmisest, mis korrapärase majandamise reeglite järgi on kinnisasjale kasutud või liiga väärtuslikud.

(3) Muud kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud kulutused peab rendileandja hüvitama üksnes juhul, kui ta on selleks kohustatud käsundita asjaajamise sätete kohaselt.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 360. Põllumajandusliku kinnisasja viljad

(1) Põllumajandusliku kinnisasja rentnikul ei ole õigust rendilepingu lõppemise ajaks eraldamata jäänud viljadele, kuid ta võib nõuda nende saamiseks tehtud kulutuste hüvitamist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut kohaldatakse vastavalt ka raieks määratud, aga veel raiumata puude kohta. Kui rentnik on raiunud rohkem puid, kui oli vajalik korrapäraseks majandamiseks, peab ta hüvitama rendileandjale korrapärast majandamist ületavas ulatuses raiutud puidu maksumuse.

17. peatükk
LIISINGULEPING

§ 361. Liisingulepingu mõiste

Liisingulepinguga kohustub liisinguandja omandama liisinguvõtja poolt määratud müüjalt teatud eseme (liisinguese) ja andma selle liisinguvõtja kasutusse, liisinguvõtja kohustub aga maksma liisingueseme kasutamise eest tasu.

§ 362. Liisinguandja kohustused

(1) Liisinguandja on kohustatud tagama liisinguvõtjale liisingueseme valduse üleandmise ja mitte takistama liisinguvõtjat liisingueseme valdamisel ja kasutamisel.

(2) Liisinguvõtja võib lepingust taganeda, kui liisingueset ei antud talle üle lepingus ettenähtud tähtaja jooksul, kokkuleppe puudumisel aga mõistliku aja jooksul, ja kui viivitus tekkis liisinguandjast tulenevatel asjaoludel.

(3) Liisinguandja ei vastuta liisinguvõtja ees liisingueseme lepingutingimustele mittevastavuse eest, välja arvatud juhul, kui:
1) liisingueseme või selle müüja valis liisinguandja;
2) füüsilisest isikust liisinguvõtjale tekkis kahju tulenevalt mõistlikust uskumisest liisinguandja professionaalsusesse, eelkõige kui liisinguandja on spetsialiseerunud teatud esemete liisimisele.

§ 363. Liisinguvõtja kohustused

Liisinguvõtja on kohustatud:
1) kasutama liisingueset hoolikalt ja vastavalt sihtotstarbele, millest lähtuti liisingulepingu sõlmimisel, kokkuleppe puudumisel aga tavalisel otstarbel;
2) säilitama liisingueset sellisena, nagu see temale üle anti, välja arvatud muutused, mis tekivad liisingueseme sihtotstarbelise kasutamise tulemusena;

3) lepingu lõppemisel tagastama liisingueseme liisinguandjale käesoleva paragrahvi punktis 2 nimetatud seisundis, välja arvatud juhul, kui ta kasutab talle lepingu järgi kuuluvat liisingueseme omandamise õigust.

§ 364. Juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko üleminek

Liisingueseme juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko läheb liisinguvõtjale üle talle liisingueseme üleandmisega.

§ 365. Müüja vastutus

(1) Liisinguvõtja võib esitada otse müüja vastu liisinguandja kui ostja nõude, mis tekib sellest, et müüja rikub liisinguandjaga sõlmitud müügilepingut. Sellist nõuet esitades on liisinguvõtjal kõik ostja õigused ja kohustused, välja arvatud eseme eest maksmise kohustus ja õigus nõuda eseme omandi üleandmist.

(2) Liisinguandja õigust müüjaga sõlmitud müügilepingust taganeda on liisinguvõtjal õigus teostada üksnes liisinguandja nõusolekul.

§ 366. Ülesütlemine liisingueseme puuduste või hävimise korral

Liisingueseme hävimise või kasutuskõlbmatuks muutumise korral, samuti juhul, kui liisinguvõtja teostab liisinguandja asemel müüjaga sõlmitud müügilepingust tulenevat õigust lepingust taganeda, võib nii liisinguandja kui liisinguvõtja liisingulepingu ilma etteteatamiseta üles öelda.

§ 367. Ülesütlemise tagajärjed

(1) Liisingulepingu ülesütlemise korral peab liisinguvõtja hüvitama liisinguandjale kõik kulud, mida liisinguandja kandis seoses liisinguesemega, eelkõige liisingueseme ostuhinna ja ostuhinna finantseerimise kulud selles ulatuses, milles need ei ole kaetud juba tasutud liisingumaksetega.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kulude kindlakstegemisel lähtutakse liisinguvõtja poolt pärast ülesütlemist tasuda jäänud liisingumaksete summast, millest arvatakse maha lepingust tulenev intress ja muud summad, mis ei seondu liisingueseme omandamiseks tehtud kulutustega.

(3) Kui liisinguese jääb pärast liisingulepingu ülesütlemist liisinguandja omandisse, tuleb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kulutuste hüvitamise nõude suuruse määramisel arvestada liisingueseme väärtust selle liisinguandjale tagastamise hetkel.

(4) Liisinguvõtja peab hüvitama liisinguandjale ülesütlemisest tekkinud lisakulud, välja arvatud juhul, kui ülesütlemise põhjustasid liisinguandjast tulenevad asjaolud.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

18. peatükk
LITSENTSILEPING

§ 368. Litsentsilepingu mõiste

Litsentsilepinguga annab üks isik (litsentsiandja) teisele isikule (litsentsisaaja) õiguse teostada intellektuaalsest varast tulenevaid õigusi kokkulepitud ulatuses ja kokkulepitud territooriumil, litsentsisaaja aga kohustub maksma selle eest tasu (litsentsitasu).

§ 369. Kasutusõiguse kehtivuse eeldused

(1) Seaduses sätestatud juhtudel on litsentsilepingust tuleneva kasutusõiguse tekkimiseks vajalik kande tegemine registrisse, kuhu on kantud vara, mille kohta leping sõlmitakse.

(2) Litsentsisaaja peab litsentsilepingust tulenevaid õigusi kasutama, kui litsentsiandjal on õigustatud huvi, et litsentsilepingust tulenevaid õigusi kasutatakse, eelkõige kui litsentsilepingust tuleneva õiguse olemasolu sõltub selle kasutamisest.

§ 370. Liht- ja ainulitsentsileping

(1) Lihtlitsentsilepingu puhul võib litsentsiandja ka ise lepingu esemeks olevat õigust kasutada või anda kasutusõiguse teistele isikutele peale litsentsisaaja.

(2) Ainulitsentsileping annab litsentsisaajale õiguse kasutada intellektuaalsest varast tulenevaid õigusi kokkulepitud ulatuses ja välistada teiste isikute ja litsentsiandja kasutusõiguse selles ulatuses.

(3) Kui kasutusõigus, millele litsentsileping laieneb, ei ole lepingus täpselt määratletud, määratakse kasutusõiguse ulatus vastavalt lepingu eesmärgile.

(4) Lihtlitsentsilepingust tulenev kasutusõigus, mis on tekkinud enne ainulitsentsilepingust tulenevat kasutusõigust, jääb ainulitsentsilepingu alusel kasutusõiguse saanud isiku suhtes kehtima.

§ 371. Litsentsilepingust tuleneva kasutusõiguse üleandmine

(1) Eeldatakse, et litsentsilepingust tuleneva kasutusõiguse võib üle anda üksnes litsentsiandja nõusolekul. Litsentsiandja peab nõusoleku andma, kui seda võib temalt vastavalt hea usu põhimõttele oodata.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut ei kohaldata ettevõtte ülemineku korral, kui kasutusõigus kuulub ettevõttesse.

§ 372. Teabe üleandmine

(1) Litsentsiandja peab mõistliku aja jooksul pärast lepingu sõlmimist andma litsentsisaajale üle dokumendid ja teabe, mis on vajalikud õiguse kasutamiseks lepingu alusel.

(2) Litsentsisaaja peab hoidma saladuses talle lepingu alusel üleantud dokumente ja teavet, välja arvatud juhul, kui:
1) ta edastab teavet isikutele, keda ta kasutab oma ettevõttes ja kes on kohustatud hoidma teavet saladuses;
2) lepingust või üleantud dokumentide ja teabe olemusest tulenevalt ei saa eeldada litsentsiandja tahet niisuguse teabe saladuses hoidmiseks.

(3) Pärast lepingu lõppemist peab litsentsisaaja tagastama talle antud dokumendid litsentsiandjale ja hoidma saadud teavet saladuses.

§ 373. Õiguste kaitse

Kui kolmas isik takistab litsentsisaajat tema litsentsilepingust tulenevate õiguste kasutamisel või rikub neid õigusi, peab litsentsisaaja sellest viivitamata teatama litsentsiandjale, kes peab viivitamata võtma tarvitusele kõik vajalikud abinõud, et võimaldada litsentsilepingust tulenevate õiguste kasutamist ja lõpetada litsentsisaaja õiguste rikkumine. Kui litsentsiandja võtab sellised abinõud tarvitusele, peab litsentsisaaja temaga vajalikul määral koostööd tegema.

§ 374. Tähtajatu lepingu ülesütlemine

Tähtajatu litsentsilepingu võib kumbki lepingupool üles öelda, teatades sellest ette vähemalt üks aasta.

19. peatükk
FRANTSIISILEPING

§ 375. Frantsiisilepingu mõiste

Frantsiisilepinguga kohustub üks isik (frantsiisiandja) andma teisele isikule (frantsiisivõtja) õiguse kasutada frantsiisivõtja majandus- või kutsetegevuses frantsiisiandjale kuuluvat õiguste ja teabe kogumit, muu hulgas õigust frantsiisiandja kaubamärgile, ärilisele tähistusele ja oskusteabele.

§ 376. Frantsiisiandja kohustused

Frantsiisiandja on kohustatud andma frantsiisivõtjale juhiseid õiguste teostamiseks ning osutama talle püsivalt sellega seotud kaasabi.

§ 377. Frantsiisivõtja kohustused

Frantsiisivõtja on kohustatud:
1) kasutama oma tegevuses frantsiisiandja ärilist tähistust;
2) tagama tema poolt lepingu alusel toodetavate kaupade või osutatavate teenuste kvaliteedi samal tasemel frantsiisiandjaga;
3) järgima frantsiisiandja juhiseid, mis on suunatud õiguste kasutamisele frantsiisiandjaga samal alusel ja viisil;
4) osutama klientidele kõiki täiendavaid teenuseid, millega need võiksid arvestada kauba omandamisel või teenuse tellimisel frantsiisiandjalt.

§ 378. Frantsiisiandja kontrolliõigus

Frantsiisiandjal on õigus kontrollida frantsiisivõtja poolt frantsiisilepingu alusel toodetavate kaupade või osutatavate teenuste kvaliteeti.

20. peatükk

EHITISE AJUTISE KASUTAMISE LEPING, PIKAAJALISE PUHKUSETOOTE LEPING, VAHENDUSLEPING JA VAHETUSSÜSTEEMILEPING

[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014, 20. peatükis asendatud läbivalt sõna „pakkuja" sõnaga „ettevõtja" vastavas käändes]

§ 379. Ehitise ajutise kasutamise lepingu mõiste

(1) Kinnisasja, ehitise või selle osa või majutamise eesmärgil kasutatava vallasasja (ehitis) ajutise kasutamise lepinguga kohustub kutse- või majandustegevuses tegutsev isik (ettevõtja) andma tarbijale õiguse kasutada ehitist majutamise eesmärgil rohkem kui ühe aasta jooksul kindlaksmääratud või kindlaksmääratava ajavahemikul mitme kasutusperioodi vältel. Tarbija kohustub maksma selle eest tasu.

(1[1]) Lepingu kestuse arvutamisel võetakse arvesse lepingus sisalduvaid kokkuleppeid lepingu pikenemise kohta.
[RT I, 04.02.2011, 2- jõust. 23.02.2011]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õiguseks võib olla asjaõigus või muu kasutusõigus ühe või mitme ehitise suhtes, samuti kasutusõigust andev liikmesus isikute ühenduses või osalus äriühingus.

§ 379[1]. Pikaajalise puhkusetoote lepingu mõiste

Pikaajalise puhkusetoote lepinguga kohustub ettevõtja rohkem kui ühe aasta jooksul andma tarbijale õiguse saada soodustusi ehitise kasutamisel ja tarbija kohustub maksma selle eest tasu. Lepingu kestuse arvestamisel lähtutakse käesoleva seaduse § 379 lõikes 1[1] sätestatust.

§ 379[2]. Vahenduslepingu ja vahetussüsteemilepingu mõiste

(1) Vahenduslepinguga kohustub ettevõtja vahendama tarbijale lepingu sõlmimist kolmanda isikuga või osutama kolmanda isikuga lepingu sõlmimise võimalusele, tarbija aga kohustub maksma talle selle eest tasu. Ettevõtja vahendatava lepingu eesmärk on ehitise ajutise kasutamise lepingust või pikaajalise puhkusetoote lepingust tulenevate õiguste üleandmine, omandamine või võõrandamine.

(2) Vahenduslepingule kohaldatakse maaklerilepingu kohta sätestatut, kui käesolevas peatükis sätestatust ei tulene teisiti.
[RT I, 04.02.2011, 2- jõust. 23.02.2011]

(3) Vahetussüsteemilepinguga kohustub ettevõtja tarbijale tasu eest võimaldama osaleda süsteemis, mille eesmärk on anda tarbijate vahel tasu eest või tasuta ajutiselt kasutamiseks ehitise ajutise kasutamise lepingust tulenevaid õigusi.

§ 380. Lepingueelne teave ja reklaam

(1) Ettevõtja esitab tarbijale mõistliku aja jooksul enne, kui tarbija sõlmib ehitise ajutise kasutamise lepingu või teeb siduva tahteavalduse, püsival andmekandjal, mis on tarbijale hõlpsasti kättesaadav, selgel ja arusaadaval viisil ning tasuta lepingueelse teabe järgmiste andmetega:
1) lepingupooleks oleva ettevõtja nimi, aadress ja õiguslik seisund;
2) ehitise ajutise kasutuse lühikirjeldus, näiteks ehitise kirjeldus;
3) õiguse täpne olemus ja sisu;
4) lepingu esemeks oleva õiguse kasutamise täpne ajavahemik ja vajaduse korral selle kestus;
5) kuupäev, millal tarbija võib lepingust tulenevat õigust kasutama hakata;
6) kuupäev, millal ehitis ja rajatised või teenused valmivad või saavad kättesaadavaks, kui lepingu esemeks on konkreetne ehitusjärgus ehitis;
7) tasu, mida tarbija maksab õiguse omandamise eest;
8) ülevaade lepingust tulenevatest täiendavatest kohustuslikest kuludest, nagu aastatasud, muud korduvad tasud, lõivud, kohalikud maksud, sealhulgas kulude liik ja suurus;
9) loetelu peamistest kommunaalteenustest, nagu elekter, vesi, hooldus, prügivedu, mis on tarbija käsutuses, ja summa, mida tarbijal tuleb nende eest maksta;
10) loetelu rajatistest, nagu ujumisbassein ja saun, mida tarbijal on õigus kasutada;
11) teave selle kohta, kas kommunaalteenuste ja rajatiste kasutamise kulud sisalduvad käesoleva lõike punktis 8 nimetatud kuludes;
12) täpsustus, mida sisaldavad käesoleva lõike punktis 8 nimetatud kulud ja mille eest tuleb maksta eraldi, kui kommunaalteenuste ja rajatiste kasutamise kulud ei sisaldu käesoleva lõike punktis 8 nimetatud kuludes;

13) teave selle kohta, kas tarbijal on võimalik liituda vahetussüsteemiga;
14) vahetussüsteemi nimetus, kui tarbijal on võimalik liituda vahetussüsteemiga;
15) vahetussüsteemi liikmesusega ja vahetusega seotud kulude suurus, kui tarbijal on võimalik liituda vahetussüsteemiga;
16) teave selle kohta, kas ettevõtja on allkirjastanud käitumiskoodeksi, ja kui on, siis koht, kust seda leida;
17) tarbija õigus taganeda lepingust 14 kalendripäeva jooksul alates lepingu või eellepingu sõlmimisest või nende lepingute kättesaamisest, kui see toimub hiljem;
18) ettemakse keeld taganemistähtaja jooksul, mille kohaselt selgitatakse, et keeld hõlmab mis tahes makseid, tagatise andmist, võla sõnaselget tunnistamist ja muu sellise tehingu või toimingu tegemist, kusjuures keelatud ei ole mitte üksnes makse tarbijalt ettevõtjale, vaid ka kolmandale isikule;
19) teave selle kohta, et tarbijal ei tule kanda muid kulusid ega täita muid kohustusi peale lepingus nimetatute;
20) teave selle kohta, et vastavalt rahvusvahelisele eraõigusele võidakse lepingu suhtes kohaldada muud kui selle Euroopa Liidu liikmesriigi õigust, kus on tarbija alaline elukoht või harilik viibimiskoht, ning võimalikud vaidlused võidakse suunata muudesse kui selle Euroopa Liidu liikmesriigi kohtutesse, kus on tarbija alaline elukoht või harilik viibimiskoht.

(1^1) Ettevõtja esitab tarbijale lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmetele ka järgmised andmed:
1) lepingu esemeks oleva õiguse kasutamise tingimused selle Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumil, kus ehitis asub, ning andmed selle kohta, kas need tingimused on täidetud, või kui ei ole täidetud, siis millised tingimused tuleb veel täita;
2) kui leping annab õiguse kasutada ehitist, mis valitakse ehitiste kogumist, siis teave piirangute kohta, mis puudutavad tarbija võimalust kasutada igal ajal mis tahes ehitist kogumist;
3) kinnisasja täpne ja üksikasjalik kirjeldus ning asukoht või ehitiste piisav kirjeldus ja asukoht, kui lepingu esemeks on mitu ehitist (eri puhkekohad), või ehitise ja selle juurde kuuluvate rajatiste piisav kirjeldus, kui lepingu esemeks ei ole kinnisasi;
4) kommunaalteenused, nagu elekter, vesi, hooldus, prügivedu, mis on tarbijale kättesaadavad või tehakse talle kättesaadavaks, ja nende kasutamise tingimused;
5) üldkasutatavad rajatised, nagu ujumisbassein ja saun, ning nende kasutamise tingimused, kui tarbijal on või võib olla nende suhtes kasutusõigus;
6) täpne ja asjakohane teave ehitise ajutise kasutamise lepinguga seotud kõigi kulude ja selle kohta, kuidas need kulud tarbijate vahel jagatakse ning kuidas ja millal need kulud võivad suureneda, samuti ehitise kasutamise, seadusega sätestatud rahaliste kohustuste, nagu maksude ja lõivude, samuti üldiste haldamiskulude, nagu haldamise, hoolduse ja remondiga seotud tasude arvutamise meetod;
7) teave ehitise suhtes registrisse kantud tasude, koormatiste, hüpoteekide või muude pandiõiguste kohta;
8) teave seotud lepingute lõpetamise korra ja tagajärgede kohta, kui tarbijale pakutakse seotud lepingu sõlmimist;
9) lepingu lõpetamise tingimused, lõpetamise tagajärjed ja teave tarbija vastutuse kohta seoses sellisest lepingu lõpetamisest tuleneda võivate mis tahes kuludega;
10) teave selle kohta, kuidas on korraldatud ehitise hooldus ja remont ning selle haldamine ja juhtimine, kaasa arvatud teave selle kohta, kas ja kuidas on tarbijal võimalik mõjutada nimetatud küsimuste otsustamist ja selles osaleda;
11) teave selle kohta, kas on võimalik liituda lepinguliste õiguste vahendussüsteemiga, teave süsteemi kohta ning andmed süsteemi kaudu toimuva vahendusega seotud kulude kohta;
12) teave selle kohta, millises keeles saab ettevõtjaga vahetada lepinguga seotud teavet, näiteks seoses juhatuse otsuste, kulude suurenemise ning järelepärimiste ja kaebuste käsitlemise kohta;
13) vaidluste kohtuvälise lahendamise võimalus, kui selline võimalus on olemas.

(2) Kui kasutusõigus puudutab projekteeritavat või ehitatavat ehitist, esitab ettevõtja lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 1^1nimetatud andmetele ka järgmised andmed:
1) ehitise ning ehitise kasutamiseks vajalike kommunaalteenuste, nagu gaasi-, elektri-, vee- ja telefoniühenduse, samuti mis tahes sellise rajatise valmimisjärk, mida tarbijal on või võib olla õigus kasutada;
2) ehitise ning ehitise kasutamiseks vajalike kommunaalteenuste, nagu gaasi-, elektri-, vee- ja telefoniühenduse valmimise tähtpäev ning mis tahes sellise rajatise, mida tarbijal on õigus kasutada, mõistlikult eeldatav valmimise tähtpäev;
3) ehitusloa number ning ehituse üle järelevalvet teostava ametiasutuse nimetus ja aadress;
4) ehitise valmimise tagatis või kõigi tehtud maksete tagasimaksmise tagatis juhul, kui ehitis ei saa valmis, ja vajaduse korral nende tagatiste kohaldamist reguleerivad tingimused.

(2^1) Ettevõtja esitab tarbijale mõistliku aja jooksul enne, kui tarbija sõlmib pikaajalise puhkusetoote lepingu või teeb siduva tahteavalduse, püsival andmekandjal, mis on tarbijale hõlpsasti kättesaadav, selgel ja arusaadaval viisil ning tasuta järgmised andmed:
1) lepingupooleks oleva ettevõtja nimi, aadress ja õiguslik seisund;
2) pikaajalise puhkusetoote lühikirjeldus;
3) õiguse täpne olemus ja sisu;
4) lepingu esemeks oleva õiguse kasutamise täpne ajavahemik ja vajaduse korral selle kestus;
5) kuupäev, millal tarbija võib lepingust tulenevat õigust kasutama hakata;
6) tasu, mida tarbija maksab õiguse omandamise eest, sealhulgas korduvad kulud, mida tarbija võib eeldada tulenevalt tema õigusest kasutada ehitist, reisiteenuseid ja muid lepingus täpsustatud sidustooteid või -teenuseid;
7) makstava tasu võrdse suurusega osamaksed lepingu kestuse iga aasta kohta ja nende tasumise tähtpäevad;
8) teave selle kohta, et esimese aasta järel võib poolte kokkuleppel järgnevaid osamakseid kohandada, et tagada osamaksete reaalväärtuse säilimine, võttes arvesse näiteks inflatsiooni;

9) ülevaade lepingust tulenevatest täiendavatest kohustuslikest kuludest, nagu iga-aastased liikmemaksud, sealhulgas kulude liik ja suurus;
10) tarbijale kättesaadavate peamiste teenuste, nagu hotellimajutuselt ja lennureisidelt saadava soodustuse ja muu sellise loetelu;
11) teave selle kohta, kas peamiste teenuste kasutamise kulud sisalduvad käesoleva lõike punktis 6 nimetatud kuludes;
12) täpsustus, mida sisaldavad käesoleva lõike punktis 6 nimetatud kulud ja mille eest tuleb maksta eraldi, kui peamiste teenuste kasutamise kulud ei sisaldu käesoleva lõike punktis 6;
13) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 16–20 nimetatud andmed.

(2^2) Ettevõtja esitab tarbijale lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2^1nimetatud andmetele ka järgmised andmed:
1) tulevastelt broneeringutelt saadava soodustuse asjakohane ja täpne kirjeldus koos näidetega hiljutiste pakkumiste kohta;
2) teave piirangute kohta tarbija võimalusele oma õigusi kasutada, näiteks piiratud kättesaadavus või pakkumised ajalise järjestuse põhimõttel, samuti konkreetsete soodustustega seotud ajalised piirangud;
3) käesoleva paragrahvi lõike 1^1punktides 8, 9 ja 13 nimetatud andmed;
4) andmed selle kohta, mis keeles saab ettevõtjaga vahetada lepinguga seotud teavet, näiteks järelepärimiste ja kaebuste käsitlemise kohta.

(2^3) Ettevõtja esitab tarbijale mõistliku aja jooksul enne, kui tarbija sõlmib vahenduslepingu või teeb siduva tahteavalduse, püsival andmekandjal, mis on tarbijale hõlpsasti kättesaadav, selgel ja arusaadaval viisil ning tasuta järgmised andmed:
1) lepingupooleks oleva ettevõtja nimi, aadress ja õiguslik seisund;
2) teenuste lühikirjeldus, näiteks turunduse kohta;
3) lepingu kestus;
4) tasu, mida tarbija maksab teenuste kasutamise eest;
5) ülevaade lepingust tulenevatest täiendavatest kohustuslikest kuludest, nagu kohalikud maksud, notaritasud, reklaamikulud, sealhulgas kulude liik ja suurus;
6) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 16, 17, 19 ja 20 nimetatud andmed;
7) ettemakse keeld kuni vahendatava lepingu sõlmimiseni või vahenduslepingu muul viisil lõppemiseni, mille kohaselt selgitatakse, et keeld hõlmab mis tahes makseid, tagatise andmist, võla sõnaselget tunnistamist ja muu sellise tehingu või toimingu tegemist, kusjuures keelatud ei ole mitte üksnes makse vahendajale, vaid ka kolmandale isikule.

(2^4) Vahendaja esitab tarbijale lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2^3nimetatud andmetele ka käesoleva paragrahvi lõike 1^1punktides 9 ja 13 ning lõike 2^2punktis 4 nimetatud andmed.

(2^5) Ettevõtja esitab tarbijale mõistliku aja jooksul enne, kui tarbija sõlmib vahetussüsteemilepingu või teeb siduva tahteavalduse, püsival andmekandjal, mis on tarbijale hõlpsasti kättesaadav, selgel ja arusaadaval viisil ning tasuta järgmised andmed:
1) lepingupooleks oleva ettevõtja nimi, aadress ja õiguslik seisund;
2) õiguse lühikirjeldus;
3) õiguse täpne olemus ja sisu;
4) lepingu esemeks oleva õiguse kasutamise täpne ajavahemik ja vajaduse korral selle kestus;
5) kuupäev, millal tarbija võib lepingust tulenevat õigust kasutama hakata;
6) tasu, mida tarbija maksab vahetussüsteemis osalemise eest;
7) ülevaade lepingust tulenevatest täiendavatest kohustuslikest kuludest, nagu uuendustasud, muud korduvad tasud, lõivud, kohalikud maksud, sealhulgas kulude liik ja suurus;
8) tarbijale kättesaadavate peamiste teenuste loetelu;
9) teave selle kohta, kas teenuste kasutamise kulud sisalduvad käesoleva lõike punktis 7 nimetatud kuludes;
10) täpsustus, mida sisaldavad käesoleva lõike punktis 7 nimetatud kulud ja mille eest tuleb maksta eraldi, sealhulgas kulude liik ja suurus, näiteks hinnanguline summa, mis tarbijal tuleb maksta üksikute vahetustehingute eest, samuti kõik lisatasud;
11) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 17 nimetatud teave ja andmed selle kohta, et juhul, kui vahetussüsteemilepingu sõlmimist pakutakse ehitise ajutise kasutamise lepingu sõlmimisega samal ajal, siis kohaldatakse mõlemale lepingule vaid üht taganemistähtaega;
12) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 16, 18, 19 ja 20 nimetatud andmed.

(2^6) Ettevõtja esitab tarbijale lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2^5nimetatud andmetele ka järgmised andmed:
1) selgitus vahetussüsteemi toimimise kohta, sealhulgas ajutiselt kasutada andmise võimalused ja viisid, samuti tarbija ehitise ajutise kasutamise õigusele vahetussüsteemis antud väärtus ja näited konkreetsete kasutada andmise võimaluste kohta;
2) andmed olemasolevate puhkekohtade arvu ja vahetussüsteemi liikmete arvu kohta, sealhulgas kõik piirangud tarbija valitud ehitise kättesaadavuse kohta, näiteks nõudluse kõrghooaja tõttu, võimalik varase broneerimise vajadus ning andmed kõigi valiku tegemisel kohaldatavate piirangute kohta, mis tulenevad tarbija poolt vahetussüsteemi antud ehitise ajutise kasutamise õigusest;

3) kinnisasjade lühike ja piisav kirjeldus ja asukoht või ehitise ja selle juurde kuuluvate rajatiste piisav kirjeldus, kui lepingu esemeks ei ole kinnisasi, samuti kirjeldus selle kohta, kust tarbija võib saada lisateavet;
4) teave ettevõtja kohustuse kohta esitada enne kasutada andmise korraldamist üksikasjad kasutusse andmise kohta ning kõigi lisatasude kohta, mis tarbijal tuleb seoses vahetusega maksta;
5) käesoleva paragrahvi lõike 1^1punktides 8 ja 9 nimetatud teave;
6) käesoleva paragrahvi lõike 2^2punktis 4 nimetatud teave.

(2^7) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 2^1, 2^3ja 2^5nimetatud andmed esitatakse tarbijale vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/122/EÜ tarbijate kaitse kohta seoses osaajalise kasutamise õiguse, pikaajalise puhkusetoote, edasimüügi ja vahetuslepingute teatavate aspektidega (ELT L 33, 3.02.2009, lk 10–30) I, II, III ja IV lisas sätestatud standardinfo teabelehel. Käesoleva paragrahvi lõigetes 1^1, 2, 2^2, 2^4ja 2^6nimetatud andmete esitamiseks võib ettevõtja kasutada sobivat standardinfo teabelehte. Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1^1, 2, 2^2, 2^4ja 2^6nimetatud andmeid ei esitata tarbijale standardinfo teabelehel, siis tuleb standardinfo teabelehel viidata kohale, kus on võimalik vastava teabega tutvuda.

(3) Ettevõtja võib muuta lepingueelses teabes sisalduvaid andmeid enne lepingu sõlmimist üksnes juhul, kui see on vajalik vääramatu jõu tõttu. Lepingueelses teabes sisalduvaid andmeid võib muuta ka poolte kokkuleppel. Muudatused edastatakse tarbijale enne lepingu sõlmimist püsival andmekandjal, mis on tarbijale hõlpsasti kättesaadav.

(4) Ehitise ajutise kasutusõiguse, pikaajalise puhkusetoote, vahetussüsteemi ja nende vahendamise reklaamimisel tuleb alati viidata käesoleva paragrahvi lõigetes 1–2^6nimetatud lepingueelse teabega tutvumise võimalusele ning märkida koht, kus saab lepingueelse teabega tutvuda.

(4^1) Kui müügiedendus- või müügiüritusel on kavas pakkuda tarbijale ehitise ajutise kasutamise lepingut, pikaajalise puhkusetoote lepingut, vahetussüsteemilepingut või vahenduslepingut, viitab ettevõtja osalemiskutses selgelt ürituse kaubanduslikule eesmärgile ja laadile. Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–2^6nimetatud teave peab olema tarbijale vastavalt pakutava lepingu liigile kättesaadav kogu müügiedendus- või müügiürituse vältel.

(4^2) Ehitise ajutist kasutusõigust ja pikaajalist puhkusetoodet ei tohi reklaamis ega pakkumises määratleda investeerimistoote või -teenusena.

(5) Enne lepingu sõlmimist juhib ettevõtja sõnaselgelt tarbija tähelepanu taganemisõigusele, käesoleva seaduse §-s 383 osutatud taganemistähtaja pikkusele ja §-s 385 osutatud ettemakse keelule taganemistähtaja jooksul.

(6) Käitumiskoodeks on teatud majandus- või kutsetegevuses ettevõtja tegevust kirjeldav õigusaktiga kehtestamata reeglistik või kokkulepe, mida sellega liitunud ettevõtja kohustub järgima.
[RT I, 04.02.2011, 2- jõust. 23.02.2011]

(7) Ehitise ajutise kasutamise lepingu, pikaajalise puhkusetoote lepingu vahetussüsteemilepingu või vahenduslepingu sõlmimise ettevalmistamisele ei kohaldata käesoleva seaduse § 14 lõikes 2 ja §-s 14^1sätestatud lepingueelse teabe andmise kohustuse kohta sätestatut.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 381. Nõuded lepingule

(1) Ehitise ajutise kasutamise leping, pikaajalise puhkusetoote leping, vahetussüsteemileping ja vahendusleping peavad olema sõlmitud kirjalikus vormis, kui seadusest ei tulene rangemaid vorminõudeid. Tarbijale antakse viivitamata pärast lepingu sõlmimist lepingudokument või selle koopia.

(2) Käesoleva seaduse §-s 380 nimetatud lepingueelses teabes sisalduvad andmed muutuvad lepingu osaks. Leping peab lisaks käesoleva seaduse § 380 lõigetes 1 ja 2 nimetatud andmetele, kui tegemist on ehitise ajutise kasutamise lepinguga, käesoleva seaduse § 380 lõigetes 2^1ja 2^2nimetatud andmetele, kui tegemist on pikaajalise puhkusetoote lepinguga, käesoleva seaduse § 380 lõigetes 2^3ja 2^4nimetatud andmetele, kui tegemist on vahenduslepinguga, käesoleva seaduse § 380 lõigetes 2^5ja 2^6nimetatud andmetele, kui tegemist on vahetussüsteemilepinguga, sisaldama ka järgmisi andmeid:
1) lepingupoolte nimi, aadress ja allkirjad;
2) lepingu sõlmimise kuupäev ja koht.

(3) Kui poolte kokkuleppel või tulenevalt vääramatu jõu esinemisest käesoleva seaduse § 380 lõike 3 tähenduses on lepingueelses teabes sisalduvaid andmeid enne lepingu sõlmimist muudetud, viidatakse lepingus sõnaselgelt muudatustele.

(4) Tarbija allkirjastab eraldi lepingutingimused, mis sisaldavad käesoleva seaduse § 380 lõikes 5 sätestatut. Leping sisaldab taganemisõiguse tüüpvormi, mis on mõeldud taganemisõiguse kasutamise hõlbustamiseks.

(5) Taganemisõiguse tüüpvormi kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I, 04.02.2011, 2- jõust. 23.02.2011]

§ 382. Lepingueelse teabe ja lepingu keel

(1) Käesoleva seaduse §-s 380 sätestatud lepingueelne teave ja §-s 381 sätestatud lepingud peavad olema koostatud tarbija valikul kas:
1) eesti keeles;
2) tarbija elukohariigiks oleva muu Euroopa Liidu liikmesriigi keeles;
3) Euroopa Liidu selle liikmesriigi keeles, mille kodanik tarbija on.
[RT I, 04.02.2011, 2- jõust. 23.02.2011]

(2) Kui tegemist on ehitise ajutise kasutamise lepinguga, mille esemeks on üks konkreetne kinnisasi ja leping on koostatud ehitise asukohariigi keelest erinevas keeles, peab ettevõtja väljastama tarbijale lepingu tõestatud tõlke ehitise asukohariigi keeles.

(3) Kui tarbija elukohariigiks on Eesti, peab ettevõtja väljastama tarbijale lepingu tõlke eesti keeles.

§ 383. Tarbija taganemisõigus

(1) Tarbija võib lepingust põhjust avaldamata taganeda 14 päeva jooksul alates lepingu sõlmimise päevast. Kui tarbija saab lepingudokumendi või selle koopia kätte hiljem kui käesoleva lõike esimeses lauses nimetatud, algab taganemistähtaeg selle kättesaamise päevast. Käesolevas lõikes lepingu kohta sätestatut kohaldatakse ka eellepingule.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2) Kui tarbijale esitatakse käesoleva seaduse § 381 lõike 4 teises lauses nimetatud taganemisõiguse tüüpvorm täidetuna püsival andmekandjal ühe aasta jooksul alates käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taganemistähtaja kulgemise päevast, loetakse taganemistähtaja kulgemise alguseks päev, millal tarbija saab kätte nimetatud tüüpvormi.
[RT I, 04.02.2011, 2- jõust. 23.02.2011]

(2^1) Tarbija võib lepingust taganeda ühe aasta ja neljateistkümne päeva jooksul alates käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taganemistähtaja kulgemise päevast, kui ettevõtja ei ole tarbijale esitanud püsival andmekandjal täidetuna käesoleva seaduse § 381 lõikes 5 nimetatud taganemisõiguse tüüpvormi.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(3) Kui tarbijale esitatakse käesoleva seaduse § 380 lõigetes 1–2^6osutatud teave püsival andmekandjal kolme kuu jooksul alates käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taganemistähtaja kulgemise päevast, loetakse taganemistähtaja kulgemise alguseks päev, millal see teave tarbijale esitatakse.
[RT I, 04.02.2011, 2- jõust. 23.02.2011]

(3^1) Tarbija võib lepingust taganeda kolme kuu ja neljateistkümne päeva jooksul alates käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taganemistähtaja kulgemise päevast, kui ettevõtja ei ole tarbijale esitanud püsival andmekandjal käesoleva seaduse § 380 lõigetes 1–2^6osutatud teavet.
[RT I, 04.02.2011, 2- jõust. 23.02.2011]

(3^2) Lepingutingimus, mis raskendab taganemisõiguse kasutamist, eelkõige kokkulepe, millega taganemine seotakse käsiraha või leppetrahvi maksmisega, on tühine.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(4) Ettevõtja ei või tarbija lepingust taganemise korral nõuda tasu osutatud teenuste, ehitise kasutamise ega muude lepinguga seotud mis tahes kulude eest.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(5) Tarbija taganemisavaldus peab olema kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Tarbija võib taganemisavalduse esitamisel kasutada käesoleva seaduse § 381 lõikes 5 nimetatud taganemisõiguse tüüpvormi.
[RT I, 04.02.2011, 2- jõust. 23.02.2011]

(6) Tarbija loetakse lepingust tähtaegselt taganenuks, kui ta on pakkujale selle kohta teate ära saatnud taganemistähtaja jooksul.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 384. Taganemise mõju tarbijakrediidilepingule
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1) Kui lepingu alusel tasumisele kuuluv summa makstakse täielikult või osaliselt ettevõtja või kolmanda isiku poolt kolmanda isiku ja ettevõtja vahelise kokkuleppe alusel antud krediidi arvel ning leping kujutab endast tarbijakrediidilepinguga majanduslikult seotud lepingut käesoleva seaduse § 414 tähenduses,

loetakse tarbija käesoleva seaduse §-s 383 sätestatud tingimustel lepingust taganemise korral taganenuks ka tarbijakrediidilepingust ja sellega seotud kõrvallepingust.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul ei või tarbijalt tarbijakrediidilepingust taganemise korral nõuda intressi ega muude kulude tasumist.
[RT I, 04.02.2011, 2- jõust. 23.02.2011]

(3) Kui krediiti on andnud kolmas isik ja krediidisumma on juba makstud ettevõtjale, lähevad ettevõtja õigused ja kohustused tarbija suhtes tarbija taganemise korral lepingust üle krediidiandjale.

§ 384[1]. Taganemise mõju seotud lepingule
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1) Kui tarbija kasutab ehitise ajutise kasutamise lepingu või pikaajalise puhkusetoote lepingu suhtes käesoleva seaduse §-s 383 sätestatud taganemisõigust, loetakse tarbija taganenuks ka ehitise ajutise kasutamise lepingu või pikaajalise puhkusetoote lepinguga seotud lepingust, mille ta on sõlminud ettevõtja või kolmanda isikuga kolmanda isiku ja ettevõtja vahelise kokkuleppe alusel.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul ei või ettevõtja ega kolmas isik tarbijalt ehitise ajutise kasutamise lepingu või pikaajalise puhkusetoote lepinguga seotud lepingust taganemise korral nõuda mingite kulude tasumist.

§ 385. Ettemaksu nõudmise ja vastuvõtmise keeld

(1) Ehitise ajutise kasutamise lepingu, pikaajalise puhkusetoote lepingu ja vahetussüsteemilepingu puhul on ettevõtjal või kolmandal isikul keelatud tarbijalt nõuda ja vastu võtta mis tahes makse tegemist, tagatise andmist, võla sõnaselget tunnistamist või muu sellise tehingu või toimingu tegemist enne käesoleva seaduse §-s 383 sätestatud taganemistähtaja möödumist.

(2) Vahenduslepingu puhul on ettevõtjal või kolmandal isikul keelatud tarbijalt nõuda ja vastu võtta mis tahes makse tegemist, tagatise andmist, võla sõnaselget tunnistamist või muu sellise tehingu või toimingu tegemist enne vahendatava lepingu tegelikku sõlmimist või vahenduslepingu lõppemist.

§ 385[1]. Pikaajalise puhkusetoote lepingu erisused

(1) Pikaajalise puhkusetoote lepingu puhul toimub tasumine osamaksetena, mis on jagatud võrdse suurusega makseteks lepingu kestuse iga aasta kohta. Ettevõtja saadab tarbijale püsival andmekandjal vähemalt 14 päeva enne osamakse tasumise tähtpäeva sellekohase teatise.

(2) Alates teise osamakse tasumisest on tarbijal õigus leping üles öelda mingeid kulusid kandmata, teatades sellest ettevõtjale neljateistkümne päeva jooksul alates käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud viimase teatise kättesaamisest.

§ 386. Sätete kohaldamine

Käesolevas peatükis sätestatut kohaldatakse lepingutele Eestis või muus Euroopa Liidu liikmesriigis elukohta omava tarbijaga, kui lepingu esemeks olev kinnisasi, ehitis või selle osa asub Eestis või kui ettevõtja tegeleb Eestis kutse- või majandustegevusega või kui leping sõlmiti Eestis toimunud avaliku pakkumise, reklaami või muu sellesarnase majandustegevuse tulemusena või kui leping on muul põhjusel Eesti territooriumiga oluliselt seotud, sõltumata sellest, millise riigi õigust lepingule kohaldatakse.

§ 387. Sätete rikkumise keelamine

Seaduses sätestatud isik või asutus võib seadusega sätestatud korras nõuda käesolevas peatükis sätestatut rikkunud pakkujalt rikkumise lõpetamist ja rikkumisest hoidumist.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 388. Sätete kohustuslikkus

Käesolevas peatükis sätestatust tarbija kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

21. peatükk
TASUTA KASUTAMISE LEPING

§ 389. Tasuta kasutamise lepingu mõiste

Tasuta kasutamise lepinguga kohustub üks isik (kasutusse andja) andma teisele isikule (kasutaja) üle eseme tasuta kasutamiseks.

§ 390. Kasutusse andja vastutus

(1) Kasutusse andja vastutab kasutajale tasuta kasutamise lepingu rikkumisega tekitatud kahju eest üksnes oma tahtluse või raske hooletuse puhul.

(2) Kui kasutusse andja ei teata kasutajale tahtlikult kolmanda isiku õigusest esemele või eseme puudusest, peab ta hüvitama kasutajale sellest tekkinud kahju.

§ 391. Eseme säilitamise kulud

(1) Kasutaja peab kandma kasutamiseks antud eseme säilitamiseks vajalikud kulud.

(2) Muude kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kulude hüvitamist võib kasutaja nõuda üksnes vastavalt käsundita asjaajamise sätetele. Kasutajal on õigus võtta ära enda poolt asjale tehtud parendused, kui see on asja kahjustamata võimalik.

§ 392. Eseme kasutamine

(1) Kasutaja võib eset kasutada üksnes lepingus ettenähtud viisil, kokkuleppe puudumisel aga eseme olemusest või kasutamise eesmärgist tuleneval viisil.

(2) Kasutaja ei või anda eseme kasutamist üle kolmandale isikule ilma kasutusse andja nõusolekuta.

(3) Kasutaja ei vastuta kasutusse antud eseme lepingulisest kasutamisest tingitud muutumise või halvenemise eest.

§ 393. Tagastamiskohustus

(1) Kasutaja peab kasutusse antud eseme kasutustähtaja lõppemisel tagastama.

(2) Kui eseme kasutustähtaega ei ole määratud, tuleb ese tagastada pärast lepingust tuleneva eseme kasutamise eesmärgi saavutamist. Kasutusse andja võib nõuda eseme tagastamist ka varem, kui on möödunud aeg, mille jooksul kasutaja oleks saanud kasutuseesmärgi saavutada.

(3) Kui eseme kasutustähtaega ei ole määratud ja see ei tulene eseme kasutamise eesmärgist, võib kasutusse andja lepingu üles öelda ja nõuda eseme tagastamist igal ajal pärast lepingu sõlmimist.

(4) Kui kasutaja annab eseme kasutamise üle kolmandale isikule, võib kasutusse andja selle pärast lepingu lõppemist ka kolmandalt isikult tagasi nõuda.

§ 394. Lepingu erakorraline ülesütlemine kasutusse andja poolt

Kasutusse andja võib tasuta kasutamise lepingu, sõltumata käesoleva seaduse §-s 393 sätestatust, üles öelda ja kasutusse antud eseme tagasi nõuda, kui:
1) ta vajab eset ettenägematu asjaolu tõttu;
2) kasutaja kasutab eset vastuolus käesoleva seaduse §-s 392 sätestatuga, eelkõige kui ta annab eseme kasutamise õigustamatult üle kolmandale isikule või kui ese on tõsiselt ohustatud kasutaja kohustuste rikkumise tõttu;
3) füüsilisest isikust kasutaja sureb või juriidilisest isikust kasutaja lõpeb.

§ 395. Nõuete aegumine

(1) Kasutusse andja kahju hüvitamise nõuded kasutusse antud eseme muutusest või rikkumisest tuleneva kahju hüvitamiseks aeguvad kuue kuu jooksul eseme tagastamisest.

(2) Kasutaja nõuded kulude hüvitamiseks või parenduse äravõtmiseks aeguvad kuue kuu jooksul lepingu lõppemisest.

(3) Kasutusse antud asja tagastamise nõude aegumistähtaeg hakkab kulgema lepingu lõppemisega.

22. peatükk
LAENULEPING JA KREDIIDILEPINGUD

1. jagu

Üldsätted

§ 396. Laenulepingu mõiste

(1) Laenulepinguga kohustub üks isik (laenuandja) andma teisele isikule (laenusaaja) rahasumma või asendatava asja (laen), laenusaaja aga kohustub tagasi maksma sama rahasumma või tagastama sama liiki asja samas koguses ja sama kvaliteediga.

(2) Isik, kes võlgneb rahasumma või asendatava asja muul õiguslikul alusel, võib võlausaldajaga kokku leppida, et rahasumma või asi võlgnetakse laenuna.

(3) Käesolevas peatükis sätestatut kohaldatakse ka juhul, kui laenulepingu esemeks on liigitunnustega piiritletud esemed, eelkõige väärtpaberid, kui lepingupooled ei ole kokku leppinud teisiti.

§ 397. Laenuintress

(1) Majandus- või kutsetegevuses antud laenult tuleb maksta intressi. Muu laenulepingu korral tuleb intressi maksta üksnes juhul, kui see on kokku lepitud.

(2) Kui intressimäär ei ole lepingus kokku lepitud, eeldatakse, et selleks on harilik määr, mis on tavaline sama liiki laenude puhul ajal ja kohas, millal ja kus laen saadi, hariliku määra puudumisel aga käesoleva seaduse §-s 94 sätestatud määr.

(3) Intress arvestatakse ja tuleb tasuda iga kalendriaasta lõpul. Kui laen tuleb tagastada enne aasta lõppu, tuleb intress tasuda laenu tagasimaksmise ajal.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatu ei välista ega piira lepingupoolte õigusi viivise osas.

§ 398. Tähtajatu laenulepingu korraline ülesütlemine

(1) Kui laenu tagastamise aega ei ole kokku lepitud, võib laenuandja nõuda laenu tagastamist pärast laenulepingu ülesütlemist. Nii laenuandja kui laenusaaja võivad tähtajatu laenulepingu üles öelda, teatades sellest ette vähemalt kaks kuud.

(2) Intressita laenulepingu võib laenusaaja üles öelda ja laenu tagastada ilma ette teatamata.

§ 399. Laenulepingu erakorraline ülesütlemine laenuandja poolt

(1) Laenuandja võib laenulepingu üles öelda ja nõuda laenu kohest tagastamist, kui:
1) laenu tagastamine on kokku lepitud osade kaupa ja laenusaaja on viivituses enam kui kahe osa tagastamisega või ühe osa tagastamisega kauem kui kolm kuud;
2) laenusaaja ei täida kohustust maksta intressi;
3) laenusaaja rikub kohustust kasutada laenu üksnes teatud kindlal eesmärgil.

(2) Laenuandja võib öelda laenulepingu üles enne laenu üleandmist ja keelduda laenu üleandmisest, kui laenusaaja majanduslik olukord on selliselt halvenenud, et laenu tagastamine on ohustatud või kui laenusaaja on esitanud teadvalt valesid andmeid eesmärgiga saada laenu. See õigus kuulub laenuandjale ka juhul, kui laenusaaja on muutunud maksejõuetuks enne lepingu sõlmimist, kuid laenuandjale sai see teatavaks alles pärast lepingu sõlmimist.

§ 400. Fikseerimata intressimääraga laenulepingu erakorraline ülesütlemine laenusaaja poolt
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(1) Fikseerimata intressimääraga laenulepingu võib laenusaaja igal ajal üles öelda, teatades sellest ette vähemalt kolm kuud.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2) Laenusaaja ülesütlemist vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 1 ei loeta toimunuks, kui ta ei tagasta laenu kahe nädala jooksul pärast ülesütlemise jõustumist.

(3) Kokkulepe tarbijast laenusaajale käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 järgi kuuluva ülesütlemisõiguse välistamise või selle teostamise raskendamise kohta on tühine.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(4) Käesolevas paragrahvis sätestatut ei kohaldata tarbijakrediidilepingule, millest tulenevad kohustused võib tarbija ennetähtaegselt täita käesoleva seaduse § 411 alusel.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

§ 401. Krediidileping

(1) Krediidileping on leping, millega üks isik (krediidiandja) kohustub andma teise isiku (krediidisaaja) käsutusse rahasumma (krediit), krediidisaaja aga kohustub krediidi kasutamise eest maksma tasu ja lepingu lõppemisel krediidi tagasi maksma.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2) Krediidilepingu esemeks võib olla ka tasuline maksetähtpäeva edasilükkamine, liising või muu abi finantseerimisel.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(3) Krediidilepingule kohaldatakse laenulepingu kohta sätestatut, kui seadusest ei tulene teisiti.

§ 401[1]. Krediidivahendusleping

Krediidivahendusleping on leping, millega üks isik (krediidivahendaja) kohustub oma majandus- ja kutsetegevuses vahendama teisele isikule tasu eest krediiti või osutama krediidilepingu sõlmimise võimalusele või kohustub krediidiandja jaoks ja tema huvides iseseisvalt ja püsivalt lepinguid vahendama või neid krediidiandja nimel ja arvel sõlmima.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

§ 401[2]. Krediidilepinguga koos sõlmitava kindlustuslepingu sõlmimise vabadus

(1) Kui krediidilepingu tingimustes on ette nähtud krediidisaaja kindlustuslepingu sõlmimise kohustus, ei või krediidilepingu tingimused, mis puudutavad lepingu põhilist eset, sõltuda sellest, millise Eestis kindlustustegevusega tegelemise õigust omava kindlustusandja krediidisaaja valib või millise Eestis vahendusega tegelemise õigust omava kindlustusvahendaja teenuseid kindlustuslepingu sõlmimisel kasutab, kui sõlmitav kindlustusleping tagab samaväärse kindlustuskaitse nagu krediidiandja eelistatud kindlustusandja pakutav või kindlustusvahendaja vahendatav kindlustusleping.

(2) Krediidiandja on kohustatud käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud valikuvabadusest krediidisaajat enne krediidilepingu sõlmimist teavitama.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud keelu rikkumisel on kindlustusvõtjal õigus kindlustusleping, mille sõlmimisest on krediidilepingu sõlmimine sõltuvaks tehtud, üles öelda. Krediidileping kehtib edasi endistel tingimustel.
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

2. jagu
Tarbijakrediidileping ja sellega seotud lepingud

§ 402. Tarbijakrediidilepingu ja elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu mõiste
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(1) Tarbijakrediidileping on krediidileping, millega oma majandus- või kutsetegevuses tegutsev krediidiandja annab või kohustub andma tarbijale krediiti või laenu.

(2) Elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidileping on tarbijakrediidileping, mis on tagatud hüpoteegiga või muu võrreldava tagatisega, või tarbijakrediidileping, mille eesmärk on kinnistu, hooneühistu liikmesuse või olemasoleva või kavandatava ehitise omandamine või nimetatud õiguste säilitamine.

(3) Elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingule kohaldatakse tarbijakrediidilepingu kohta sätestatut, kui käesolevas jaos sätestatust ei tulene teisiti.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

§ 403. Sätete kohaldamine

(1) Kui krediidivahendusega tegeldakse kõrvaltegevusena, ei pea krediidivahendaja täitma käesoleva seaduse § 54[1] lõigetes 6 ja 7, § 55[1] lõikes 3, §-des 403[1] ja 403[4] ning § 407 lõigetes 2[1]–2[3] nimetatud kohustusi. Käesolevas lõikes sätestatut ei kohaldata elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu korral.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(2) Käesolevas jaos sätestatut kohaldatakse ka füüsilise isiku poolt sõlmitud lepingule krediidi võtmiseks iseseisva majandus- või kutsetegevuse alustamiseks, mille puhul kasutusse võetav krediit või krediidi eest omandatava asja või teenuse netohind ei ületa 50 000 eurole vastavat summat.

[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2^1) Käesolevas jaos sätestatut kohaldatakse ka varem sõlmitud tarbijakrediidilepingu muutmise kokkuleppele, millega kaasneb maksetähtaja tasuline edasilükkamine või täiendavate tasude maksmine.
[RT I, 11.03.2015, 1- jõust. 01.10.2015]

(2^2) Käesolevas jaos krediidivahendaja kohta sätestatut kohaldatakse ka sellise majandus- või kutsetegevuses tegutseva isiku suhtes, kes vahendab tarbijale krediiti, mida annab isik, kes ei tegutse oma majandus- või kutsetegevuses. Eelmises lauses nimetatud viisil sõlmitud krediidilepingule kohaldatakse käesolevas jaos sätestatut.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(3) Käesolevas jaos sätestatut ei kohaldata krediidilepingule ja krediidivahenduslepingule:
1) [kehtetu -RT I 2009, 18, 108- jõust. 01.05.2009]
2) [kehtetu -RT I 2009, 18, 108- jõust. 01.05.2009]
3) mille tööandja sõlmib kõrvaltegevusena töötajaga, intressivabalt või turu keskmisest madalama krediidi kulukuse määraga ja kui sellise lepingu sõlmimist ei pakuta kolmandatele isikutele;
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]
4) mille puhul tarbija vastutus tarbijakrediidilepingust tuleneva kohustuse eest piirdub üksnes krediidiandja valduses oleva panditud asja väärtusega;
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]
5) mille tarbija sõlmib investeerimisühingu või krediidiasutusega väärtpaberituru seaduse § 44 punktis 2 nimetatud investeerimisteenuste kõrvalteenuse osutamise käigus;
[RT I, 30.12.2017, 3- jõust. 03.01.2018]
6) mis on tähtajatu või mille alusel saadud krediit tuleb tagastada 12 kuu jooksul ja mida tarbija kasutab ajutise rahastamisvahendina kinnisasja muul viisil rahastamisele eelneval üleminekuajal.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(3^1) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 4 ja 5 sätestatud välistusi ei kohaldata elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute korral.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(4) Käesoleva seaduse § 407 lõigetes 2^1–2^5, 3^2, 4 ja 4^1ning §-des 414 ja 417 sätestatut ei kohaldata elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingule.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(4^1) Käesoleva seaduse §-s 411 sätestatut ei kohaldata liisingulepingule, millega ei kaasne tarbija kohustust lepingueset välja osta.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(5) Käesoleva seaduse §-des 409 ja 410 ning § 414 lõikes 2 sätestatut ei kohaldata kohtuliku kompromissina sõlmitud krediidilepingule.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(5^1) Käesoleva seaduse § 407 lõikes 2^1nimetatud arvelduskrediidilepingutele ei kohaldata käesoleva seaduse § 54^1lõikes 6, § 55^1lõikes 3, §-des 403^1ja 403^5, § 404 lõigetes 2–2^2, § 407 lõigetes 4 ja 4^1, §-s 409, § 410 lõikes 2 ning §-des 411, 414^1ja 414^2sätestatut. Käesolevas lõikes sätestatut ei kohaldata elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu korral.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(5^2) Käesoleva seaduse § 407 lõikes 4 nimetatud arvelduskrediidilepingutele kohaldatakse vaid käesoleva seaduse § 407 lõigetes 4 ja 4^1ning §-s 415 sätestatut. Käesolevas lõikes sätestatut ei kohaldata elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu korral.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(5^3) Tarbijakrediidilepingutele, mille kohaselt tuleb krediit tagasi maksta kolme kuu jooksul ning mille puhul tuleb maksta väheolulisi tasusid, kohaldatakse käesoleva seaduse § 407 lõikes 2^1nimetatud lepingute kohta sätestatut.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(5^4) Käesolevas jaos elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta sätestatut ei kohaldata tarbijakrediidilepingutele, mis sõlmitakse piiratud hulga tarbijatega seadusjärgselt ja avalikes huvides ning tingimustel, mis on tarbijale soodsamad turul kehtivatest tingimustest.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(6) Käesolevas jaos sätestatut kohaldatakse tarbijakrediidilepingule tarbijaga, kelle elukoht on Eestis või Euroopa Liidu liikmesriigis, ka siis, kui leping sõlmiti Eestis toimunud avaliku pakkumise, reklaami või muu seesuguse majandustegevuse tulemusena või kui leping on muul põhjusel Eesti territooriumiga oluliselt seotud, sõltumata sellest, millise riigi õigust lepingule kohaldatakse.

[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 403[1]. Lepingueelne teave

(1) Tarbijale tuleb anda võimalus võrrelda erinevaid pakkumisi, et ta saaks kõiki asjaolusid arvesse võttes teha otsuse sõlmida tarbijakrediidileping. Selleks esitab krediidiandja või krediidivahendaja tarbijale mõistliku aja jooksul, enne kui tarbija on sõlminud lepingu või seotud oma pakkumusega, püsival andmekandjal Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehel krediidiandja poolt pakutavatele lepingutingimustele ning vajaduse korral tarbija eelistustele ja tema poolt esitatud teabele tuginedes järgmised andmed:
1) krediidiandja nimi ja aadress;
2) krediidi liik;
3) kasutusse võetav krediidisumma või krediidi ülempiir;
4) krediidi kasutusse võtmise tingimused;
5) tarbijakrediidilepingu kestus;
6) põhisumma, intressi ja mis tahes muude tasude summa (edaspidi *tagasimakse*), tagasimaksete arv ja sagedus teabe esitamise aja seisuga ning vajaduse korral erineva intressimääraga laenujääkide puhul see, milliste tarbijakrediidilepingust tulenevate maksete katteks tarbija tehtud tagasimakset arvestatakse;
[RT I, 03.12.2012, 1- jõust. 01.05.2013]
7) kõigi tarbija poolt krediidi tagasimaksmiseks ja krediidi kogukulu kandmiseks tehtavate maksete kogusumma;
8) intressimäär aasta kohta ja selle kohaldamise tingimused. Kui tegemist on fikseerimata intressimääraga, esitab krediidiandja selle muutumise ajavahemikud, tingimused ja korra. Kui intressimäär sõltub alusintressimäärast, esitatakse esialgse intressi suhtes kohaldatav alusintressimäär. Kui eri juhtudel kohaldatakse erinevaid intressimäärasid, esitatakse eespool nimetatud teave kõigi kohaldatavate intressimäärade kohta;
[RT I, 04.02.2011, 2- jõust. 01.07.2011]
9) krediidi kulukuse määr aasta kohta;
10) hoiatus tasumata maksetest tulenevate tagajärgede kohta;
11) kohaldatav viivise aasta- ja päevamäär maksetega viivitamise korral ja selle kohandamise kord ning vajadusel viivituse korral hüvitamisele kuuluvad kulud;
[RT I, 11.03.2015, 1- jõust. 01.10.2015]
12) taganemisõiguse olemasolu või puudumine;
13) krediidi ennetähtaegse tagastamise õigus ja vajaduse korral teave, mis käsitleb krediidiandja õigust saada hüvitist ning hüvitise arvutamise viisi;
14) tarbija õigus saada viivitamata ja tasuta teavet vastavalt käesoleva seaduse § 403[4] lõikele 10 tema krediidivõimelisuse hindamiseks kasutatud andmete kohta;
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]
15) tarbija õigus saada nõudmise korral krediidiandjalt tasuta tarbijakrediidilepingu projekti koopia vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatule.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2) Krediidiandja või krediidivahendaja esitab tarbijale lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmetele Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehel ka järgmise teabe:
1) krediidivahendaja nimi ja aadress, kui tarbijakrediidilepingu sõlmimist pakub krediidivahendaja;
2) tarbijakrediidilepingust tulenevad tasud ning selliste tasude muutmise tingimused, kui tarbijalt tasusid nõutakse. Sellisteks tasudeks on näiteks tasud konto pidamise eest, et kajastada maksetehinguid ja krediidi kasutusse võtmise kandeid, välja arvatud juhul, kui konto avamine ei ole kohustuslik, ja makseinstrumendi kasutamise tasud nii maksetehingute tegemise kui ka krediidi kasutusse võtmise kannete eest;
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]
3) tagatised, kui neid tarbijalt nõutakse;
4) lepingu sõlmimise kohustus, kui krediidi saamiseks või pakutavatel tingimustel krediidi saamiseks on kohustuslik sõlmida kõrvalleping, eelkõige kindlustusleping;
5) notaritasude maksmise kohustus, kui need jäävad tarbijakrediidilepingu sõlmimisel tarbija kanda;
6) selge ja kokkuvõtlik kinnitus, et tarbijakrediidilepinguga ei tagata tarbijakrediidilepingu alusel kasutusse võetud krediidi tagasimaksmist, kui tarbija tehtud maksete tagajärjel ei vähene vahetult tarbija kohustused krediidiandja ees, vaid makseid kasutatakse krediidi- või kõrvallepingus sätestatud aja jooksul ja tingimustel muu kapitali moodustamisel. Kinnitust ei esitata, kui tarbijakrediidilepingu alusel kasutusse võetud krediidi tagasimaksmine on tagatud;
7) tähtaeg, mille jooksul krediidiandja on lepingueelse teabega seotud, kui ta on vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 7 määranud sellise tähtaja;
8) tarbijakrediidilepingu puhul, mille esemeks on asja omandamise, teenuse osutamise või muu lepingueseme finantseerimine ning majanduslikult seotud tarbijakrediidilepingute puhul lepingu esemeks olev asi või teenus ja selle hind kohe tasudes (netohind). Liisingulepingu puhul loetakse netohinnaks hind, millega liisinguandja liisingueseme ostab.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(3) Krediidi kogukulu tarbijale on kõik kulud, kaasa arvatud intress, lepingutasud, maksud ja muud tasud, mida tarbija on kohustatud seoses tarbijakrediidilepinguga maksma ja mis on krediidiandjale teada või peavad

teada olema. Krediidi kogukulu arvutamisel ei võeta arvesse notaritasusid. Kui krediidi saamiseks või krediidi saamiseks pakutavatel tingimustel on vaja sõlmida kõrvalleping, eelkõige kindlustusleping, võetakse krediidi kogukulu arvutamisel arvesse ka nimetatud lepingust tulenevad kulud, eelkõige kindlustusmaksed.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 7 ja 9 nimetatud kõigi tarbija poolt krediidi tagasimaksmiseks ja krediidi kogukulu kandmiseks tehtavate maksete kogusumma ja krediidi kulukuse määr esitatakse tüüpilise näite kujul. Krediidiandja märgib seejuures ära kõik krediidi kulukuse määra arvutamiseks kasutatud andmed ja eeldused. Kui tarbija on teavitanud krediidiandjat tema eelistatavatest lepingutingimustest, nagu tarbijakrediidilepingu kestus, krediidisumma või krediidi ülempiir, arvestab krediidiandja tüüpilise näite esitamisel tarbijalt saadud teavet.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(5) Kui tarbijakrediidileping võimaldab krediiti kasutusse võtta mitmel viisil ning seejuures on tarbijakrediidilepinguga seotud tasud ja intressimäär erinevad ja krediidiandja kasutab käesoleva seaduse § 406[1] lõikes 2 sätestatud eeldust, näitab krediidiandja, et muud seda tüüpi tarbijakrediidilepingu krediidi kasutusse võtmise viisid võivad tuua kaasa kõrgemad krediidi kulukuse määrad.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(6) Tarbija nõudmisel esitab krediidiandja tarbijale lisaks Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehele ka tasuta tarbijakrediidilepingu projekti koopia, välja arvatud juhul, kui krediidiandja ei soovi tarbijaga lepingueelseid läbirääkimisi jätkata.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(7) Krediidiandja võib määrata tähtaja, mille jooksul on tarbijale esitatud lepingueelne teave krediidiandja jaoks siduv.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(8) Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehe vormid sätestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega. Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehte ei tohi muuta ega täiendada. Teave, mida krediidiandja soovib lisaks käesolevas paragrahvis sätestatule tarbijale teatavaks teha, esitatakse eraldi dokumendis, mis võidakse lisada Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehele.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(9) Sidevahendi abil sõlmitava tarbijakrediidilepingu puhul loetakse krediidiandja käesoleva seaduse § 54[1] lõigetes 1 ja 3 sätestatud teabele esitatavad nõuded täitnuks, kui ta on esitanud tarbijale Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehe käesolevas paragrahvis nimetatud teabega ja lisateabega finantsteenuste kaugturustuse kohta.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(10) Sellistele tarbijakrediidilepingutele, mis sõlmitakse piiratud hulga tarbijatega seadusjärgselt ja avalikes huvides ning tingimustel, mis on tarbijale soodsamad turul kehtivatest tingimustest ja turu keskmisest madalama intressimääraga, ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõikest 1 tulenevat kohustust esitada lepingueelne teave Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehel.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(11) Käesolevas paragrahvis sätestatud lepingueelse teabe andmise kohustusele ei kohaldata käesoleva seaduse § 14 lõikes 2 ja §-s 14[1] sätestatud lepingueelse teabe andmise kohustuse kohta sätestatut.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 403[2]. Vastutustundliku laenamise põhimõtte rakendamine
[Kehtetu -RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

§ 403[3]. Lepingueelne teave elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu korral

(1) Krediidiandja või krediidivahendaja annab tarbijale isikupärastatud lepingueelset teavet, et tarbija saaks võrrelda turul pakutavaid elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepinguid, hinnata lepinguga kaasnevaid tagajärgi ja teha lepingu sõlmimise kohta teadliku otsuse. Krediidiandja või krediidivahendaja esitab tarbijale lepingueelse teabe, arvestades tarbijalt saadud teavet tema vajaduste, finantsolukorra ja eelistuste kohta vastavalt käesoleva seaduse § 403[4] lõike 1 punktis 1 ning lõigetes 2, 3 ja 4 sätestatule. Teave esitatakse tarbijale viivitamata pärast tarbijalt eelmises lauses nimetatud teabe saamist ning ühtlasi mõistliku aja jooksul enne seda, kui tarbija sõlmib elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu või teeb siduva pakkumise.

(2) Krediidiandja või krediidivahendaja esitab tarbijale käesoleva paragrahvi lõikes 1 viidatud teabe püsival andmekandjal Euroopa standardinfo teabelehel.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 01.07.2016]

(3) Euroopa standardinfo teabelehe vormi kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(4) Euroopa standardinfo teabelehte ei tohi muuta ega täiendada, välja arvatud Euroopa standardinfo teabelehel või selle täitmise juhendis nimetatud juhtudel. Teave, mida krediidiandja soovib tarbijale esitada lisaks

teabelehel sisalduvale või peab seadusest tulenevalt esitama, esitatakse eraldi dokumendis, mis võidakse lisada Euroopa standardinfo teabelehe juurde.

(5) Kui tarbijale tehakse pakkumus, mis on krediidiandja jaoks siduv, esitatakse see püsival andmekandjal koos Euroopa standardinfo teabelehega, kui Euroopa standardinfo teabelehte ei ole tarbijale juba varem esitatud või kui pakkumuse tingimused erinevad varem esitatud Euroopa standardinfo teabelehel märgitust.

(6) Kui tarbijale tehakse pakkumus, mis on krediidiandja jaoks siduv, pakub krediidiandja või krediidivahendaja tarbijale lisaks Euroopa standardinfo teabelehele ka tarbijakrediidilepingu projekti koopiat.

(7) Sidevahendi abil sõlmitava elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu puhul loetakse, et krediidiandja on täitnud käesoleva seaduse § 54[1] lõikes 1 sätestatud teabele esitatud nõuded, kui tarbijale on enne lepingu sõlmimist esitatud Euroopa standardinfo teabeleht vastavalt käesolevale paragrahvile.

(8) Käesolevas paragrahvis sätestatud lepingueelse teabe andmise kohustusele ei kohaldata käesoleva seaduse § 14 lõikes 2 ja §-s 14[1] sätestatud lepingueelse teabe andmise kohustuse kohta sätestatut.
[RT I, 11.03.2016, 1 - jõust. 21.03.2016]

§ 403[4]. Vastutustundliku laenamise põhimõtte rakendamine

(1) Krediidiandja on kohustatud seoses tarbijakrediidiga järgima vastutustundliku laenamise põhimõtet. Vastutustundliku laenamise põhimõtte järgimiseks on krediidiandja enne tarbijakrediidilepingu sõlmimist kohustatud:
1) omandama teabe, mis võimaldab hinnata, kas tarbija on võimeline krediidi lepingus kokkulepitud tingimustel tagasi maksma (edaspidi *krediidivõimelisus*) ja
2) hindama tarbija krediidivõimelisust.

(2) Krediidiandja peab toimima tarbija krediidivõimelisuse hindamisel nõuetekohase hoolsusega. Tarbija krediidivõimelisuse hindamisel peab krediidiandja arvesse võtma kõik talle teadaolevad asjaolud, mis võivad mõjutada tarbija võimet krediit tagasi maksta lepingus kokkulepitud tingimustel, sealhulgas tarbija varalise seisundi, regulaarse sissetuleku, teised varalised kohustused, varasemate maksekohustuste täitmise ja tarbijakrediidilepingust tulenevate rahaliste kohustuste võimaliku suurenemise mõju, määrates vajalike hindamistoimingute ulatuse vastavalt tarbijakrediidilepingu tingimustele, tarbija kohta olemasolevatele andmetele ja võetava rahalise kohustuse suurusele. Eelmises lauses sätestatud kohustuse täitmisel peab krediidiandja lähtuma ka krediidiandjate ja -vahendajate seaduse § 49 lõike 1 punktides 1–7, lõike 2 punktides 1–3, lõike 3 punktides 1–3 ja lõikes 7 sätestatust.

(3) Krediidivõimelisuse hindamiseks vajaliku teabe omandamiseks küsib krediidiandja vajaduse korral tarbijalt teavet ja kasutab asjakohaseid andmekogusid. Tarbija peab esitama krediidiandjale õige ja täieliku teabe, mis on vajalik tema krediidivõimelisuse hindamiseks.

(4) Tarbija krediidivõimelisuse hindamist võimaldava teabe omandamiseks teavitab krediidiandja tarbijat, missuguse käesoleva paragrahvi lõikes 2 viidatud teabe, missugused tõendid selle kohta ja missuguse tähtaja jooksul peab tarbija krediidiandjale esitama. Krediidiandja kontrollib tarbija esitatud teavet vastavalt krediidiandjate ja -vahendajate seaduse § 50 lõigetele 3 ja 4.

(5) Krediidiandja ei või soodustada ega julgustada tarbijat tema krediidivõimelisuse hindamiseks vajalikku teavet esitamata jätma. Krediidiandja hoiatab tarbijat, et kui tarbija ei esita krediidivõimelisuse hindamiseks vajalikku teavet või tõendeid ja seetõttu ei saa krediidiandja tarbija krediidivõimelisust hinnata, siis ei saa tarbijaga tarbijakrediidilepingut sõlmida.

(6) Krediidiandja võib tarbijaga tarbijakrediidilepingu sõlmida üksnes juhul, kui ta on krediidivõimelisuse hindamise aluseks olevate andmete kogumis analüüsimise tulemusena veendunud, et tarbija on krediidivõimeline.

(7) Kui krediidiandja rikub käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatut, loetakse tarbijakrediidilepingu intressimääraks käesoleva seaduse §-s 94 sätestatud intressimäär, kui see ei ole suurem varem kokkulepitud intressimäärast. Muid tasusid tarbija krediidiandjale sellisel juhul ei võlgne. Krediidiandja peab tagasimaksed uuesti määrama, arvestades intressimäära ja muude kulude vähendamist, ning need tarbijale teatavaks tegema. Käesolevas lõikes sätestatut ei kohaldata, kui tarbija on tahtlikult jätnud esitamata teabe vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetele 3 ja 4 või võltsinud krediidiandjale esitatud teavet ja selle tagajärjel on krediidiandja hinnanud tarbija krediidivõimelisust valesti.

(8) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 7 sätestatule on tarbijal õigus kasutada muid asjakohaseid õiguskaitsevahendeid, välja arvatud kahju hüvitamist osas, mis on kaetud intressimäära alanemisega.

(9) Kui krediidiandja ja tarbija lepivad kokku tarbija kasutusse võetava krediidisumma või krediidi ülempiiri muutmises pärast tarbijakrediidilepingu sõlmimist, ajakohastab krediidiandja tema käsutuses oleva teabe tarbija krediidivõimelisuse kohta ning hindab tarbija krediidivõimelisust iga kord enne krediidisumma või krediidi ülempiiri muutmist.

(10) Kui otsus tarbijaga tarbijakrediidilepingut mitte sõlmida põhineb andmekogudest saadud teabel, teavitab krediidiandja tarbijat viivitamata ja tasuta sellise andmekogus sooritatud päringu tulemustest ja kasutatud andmekogu üksikasjadest. Andmekogudest saadud teavet ei edastata, kui sellise teabe edastamine on keelatud õigusaktidega või see on vastuolus avaliku korra või julgeoleku eesmärkidega.

(11) Kui krediidiandja otsustab tarbijaga elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingut mitte sõlmida, teavitab ta tarbijat oma otsusest viivitamata, ja kui otsus põhineb automatiseeritud andmetöötlusel, siis ka sellest asjaolust.

(12) Krediidiandja ei ole kohustatud tarbija krediidivõimelisust hindama, kui sõlmitavaks tarbijakrediidilepinguks on leping, mis sõlmitakse piiratud hulga tarbijatega seadusjärgselt ja avalikes huvides ning tingimustel, mis on tarbijale soodsamad turul kehtivatest tingimustest, ja turu keskmisest madalama intressimääraga.

(13) Vastutustundliku laenamise põhimõtte järgimiseks vajalike kohustuste täitmist tõendab vaidluse korral krediidiandja.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

§ 403[5]. Tarbijale selgituste andmine

(1) Krediidiandja või krediidivahendaja on enne tarbijakrediidilepingu sõlmimist kohustatud andma tarbijale piisavaid selgitusi, et tarbija saaks hinnata, kas pakutav tarbijakrediidileping vastab tema vajadustele ja finantsolukorrale. Elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu korral on krediidiandja või krediidivahendaja kohustatud lisaks eelmise lause kohaselt antavatele selgitustele andma tarbijale ka selgitusi tarbijale pakutava kõrvallepingu kohta, et tarbija saaks hinnata, kas talle pakutav kõrvalleping vastab tema vajadustele ja finantsolukorrale.

(2) Kui võib eeldada, et tarbija vajab või soovib täiendavaid selgitusi käesoleva seaduse § 403[1]kohaselt antava lepingueelse teabe, tarbijale pakutud lepingute põhiomaduste või mõju kohta, mida need võivad tarbijale avaldada, sealhulgas tarbija maksetega viivitamisest tulenevate tagajärgede kohta, siis on krediidiandja või krediidivahendaja kohustatud andma tarbijale täiendavaid selgitusi ja hoiatama teda võimalikest ohtudest tarbijakrediidi võtmisel.

(3) Elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu korral hõlmavad selgitused eelkõige:
1) käesoleva seaduse § 403[3] kohaselt tarbijale antavat lepingueelset teavet, kui selgitusi annab krediidiandja, ning käesoleva seaduse §-de 403[3]ja 417[1]kohaselt tarbijale antavat lepingueelset teavet, kui selgitusi annab krediidivahendaja;
2) pakutavate lepingute põhitunnuseid;
3) konkreetset mõju, mida pakutavad lepingud võivad tarbijale avaldada, sealhulgas makseviivituse tagajärgi, ja
4) teavet selle kohta, kas iga lepingut saab eraldi lõpetada ja mida see tarbijale kaasa toob, kui tarbijakrediidilepinguga üheskoos pakutakse kõrvallepinguid.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

§ 404. Tarbija avaldus lepingu sõlmimiseks

(1) Tarbijakrediidilepingu puhul peab tarbija avaldus kohustuste võtmiseks olema kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Tarbijale tuleb viivitamata anda lepingudokument või selle koopia püsival andmekandjal.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2) Tarbija tahteavalduses peab olema selgelt ja kokkuvõtlikult märgitud järgmine teave:
1) tarbija nimi ja aadress;
2) käesoleva seaduse § 403[1]lõike 1 punktides 1–11 nimetatud andmed;
3) tarbija õigus nõuda krediidiandjalt tasuta mis tahes ajal kogu tarbijakrediidilepingu kestuse jooksul tarbijakrediidilepingu kohta tagasimaksetabelit, milles on põhisumma tagasimakse tähtaeg kindlaks määratud;
4) loetelu, milles on märgitud intressi ning sellega seotud korduvate ja ühekordsete tasude maksmise tähtajad ja tingimused, kui tasusid ja intressi tuleb maksta krediidi põhisummat tagasi maksmata;
5) taganemisõiguse olemasolu või puudumine ja ajavahemik, mille vältel taganemisõigust saab kasutada, ja muud taganemisõiguse kasutamise tingimused, sealhulgas teave tarbija käesoleva seaduse § 409 lõike 3 kohase kohustuse kohta maksta tagasi krediidi põhisumma ning põhisumma suhtes alates selle kasutamise kuupäevast kuni selle krediidiandjale maksmise kuupäevani kogunenud intress ja intress ühe päeva kohta;
[RT I, 04.02.2011, 2- jõust. 01.07.2011]
6) majanduslikult seotud tarbijakrediidilepingu puhul käesoleva seaduse §-st 414 tulenevad õigused ja nende kasutamise kord;
7) tarbijakrediidilepingu ülesütlemise kord;
8) krediidi ennetähtaegse tagastamise õigus, krediidi ennetähtaegse tagastamise kord ja vajaduse korral teave, mis käsitleb krediidiandja õigust saada hüvitist ning selle hüvitise arvutamise viisi;

9) pädeva järelevalveasutuse nimetus ja aadress;
10) teave tarbijakrediidilepingust tulenevate vaidluste kohtuvälise lahendamise võimaluste kohta;
11) tarbijalt nõutavad tagatised ja kindlustus, kui neid nõutakse;
12) käesoleva seaduse § 403[1] lõike 2 punktides 2, 5 ja 6 nimetatud teave;
13) vajaduse korral muud lepingutingimused.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2[1]) Käesoleva seaduse § 403[1] lõike 1 punktides 7 ja 9 nimetatud krediidi kulukuse määr ja kõigi tarbija poolt krediidi tagasimaksmiseks ja krediidi kogukulu kandmiseks tehtavate maksete kogusumma arvutatakse tarbijakrediidilepingu sõlmimise aja seisuga ning lepingusse märgitakse kõik krediidi kulukuse määra arvutamiseks kasutatavad andmed ja eeldused.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2[2]) Tarbija nõudmisel teeb krediidiandja tarbijale tasuta mis tahes ajal kogu tarbijakrediidilepingu kestuse jooksul kättesaadavaks käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 3 nimetatud tagasimaksetabeli. Tagasimaksetabelis märgitakse võlgnetavad summad ning selliste summade tagasimaksetähtajad ja -tingimused. Tabelis esitatakse iga üksiku tagasimakse jaotus, näidates krediidi põhisumma tagasimakse, aastase intressimäära alusel arvutatud intressisumma ja lisakulud, kui tarbijalt lisakulude maksmist nõutakse. Fikseerimata intressimääraga tarbijakrediidilepingu puhul või juhul, kui tarbijakrediidilepingu alusel võib lisakulusid muuta, sisaldab tagasimaksetabel selgel ja kokkuvõtlikul viisil viidet asjaolule, et tabelis sisalduvad andmed kehtivad ainult seni, kuni intressimäära või lisakulusid tarbijakrediidilepingu kohaselt muudetakse.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2[3]) Elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu sõlmimisel peab lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud teabele olema tarbija tahteavalduses selgelt ja kokkuvõtlikult märgitud järgmine teave:
1) krediidivahendaja nimi ja aadress, kui elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu sõlmimist pakub krediidivahendaja;
2) krediidi vääring;
3) teave selle kohta, et tegemist on välisriigi vääringus tarbijakrediidilepinguga, kui tegemist on sellise lepinguga;
4) krediidi maksimumsumma tarbija omavääringus, kui tegemist on välisriigi vääringus tarbijakrediidilepinguga ja pooled lepivad sellises maksimumsummas kokku;
5) tarbijakrediidilepingu tarbija omavääringusse ümberarvestamise tingimused või tarbijakrediidilepingu alusel tarbijale tekkiva vahetuskursiriski piiramiseks kehtiv muu kord, kui tegemist on välisriigi vääringus tarbijakrediidilepinguga;
6) kohaldataval juhul teave selle kohta, et tarbijakrediidilepingu kestel maksab tarbija ainult intressi (intressimaksetel põhinev tarbijakrediidileping);
7) tarbija võlgnetav summa pärast tarbijakrediidilepingu lõppemist, kui tegemist on intressimaksetel põhineva tarbijakrediidilepinguga;
8) selle kinnistu eeldatav väärtus lepingu sõlmimise ajal, millele tagatis seatakse, kui tarbijalt sellist tagatist nõutakse;
9) teave tarbijakrediidilepingu suhtes kohaldatava õiguse kohta, kui tegemist on sidevahendi abil sõlmitava lepinguga.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(3) [Kehtetu -RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(4) [Kehtetu -RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

§ 404[1]. Teave intressimäära kohta

(1) Intressimäära muudatus jõustub tarbijakrediidilepingu puhul, kui krediidiandja on tarbijat eelnevalt püsival andmekandjal intressimäära muutusest teavitanud. Teave sisaldab võlgnetavate maksete suurust pärast uue intressimäära jõustumist ning maksete arvu ja sageduse muutumise korral vastavaid üksikasju.

(2) Lepingupooled võivad tarbijakrediidilepingus kokku leppida, et lõikes 1 nimetatud teavet antakse tarbijale perioodiliselt, kui intressimäära muutuse on põhjustanud alusintressimäära muutumine ja uus alusintressimäär on üldsusele asjakohaste vahendite abil kättesaadavaks tehtud ning teave uue alusintressimäära kohta on kättesaadav krediidiandja ruumides. Elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu korral esitab krediidiandja lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teabele tarbijale ka teabe alusintressimäära suuruse kohta.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(3) Kui elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu intressimäära muutumine määratakse kindlaks kapitaliturgudel toimuva enampakkumise teel ning seetõttu ei ole krediidiandjal võimalik tarbijat muudatusest enne muudatuse jõustumist teavitada, teavitab krediidiandja tarbijat püsival andmekandjal mõistliku aja jooksul enne enampakkumist selle toimumisest ja annab teada, kuidas enampakkumine võib intressimäära mõjutada.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

§ 405. Lepingud asja omandamise või teenuse osutamise finantseerimiseks

(1) Tarbijakrediidilepingu, mille esemeks on asja omandamise, teenuse osutamise või muu lepingueseme finantseerimine, ning majanduslikult seotud tarbijakrediidilepingu puhul tuleb lepingus märkida:
1) lepingu esemeks oleva asja, teenuse või muu soorituse kirjeldus;
2) krediidi eest omandatava asja või teenuse hind, kui tasumine toimuks kohe (netohind);
2^1) käesoleva seaduse § 404 lõigetes 2 ja 2^1sätestatud andmed.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2) [Kehtetu -RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(3) Liisingulepingu puhul loetakse netohinnaks hind, millega liisinguandja liisingueseme ostab.

(4) [Kehtetu -RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

§ 406. Krediidi kulukuse määr

(1) Krediidi kulukuse määr on krediidi kogukulu tarbijale, mis on väljendatud aastase protsendimäärana kasutusse võetud krediidisummast või krediidi ülempiirist, eeldusel et tarbijakrediidileping kehtib kokkulepitud tähtaja jooksul ning et krediidiandja ja tarbija täidavad oma kohustusi tarbijakrediidilepingus kokkulepitud tingimustel ja tähtaegadel.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2) Krediidi kulukuse määra arvutamisel kindlaks määratav krediidi kogukulu tarbijale ei sisalda kulusid, mida tarbija peab tasuma lepingust tulenevate kohustuse rikkumisel, ega kulusid, mida tarbija peab kandma seoses asja ostmisega või teenuse kasutamisega. Krediidi kulukuse määra arvutamisel võetakse arvesse asja hind või tasu teenuse kasutamise eest sõltumata sellest, kas asja või teenuse osutamise eest tasutakse krediiti kasutades või mitte.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(3) Maksetehingute tegemist ja krediidi kasutusse võtmist võimaldava makseinstrumendi kasutamise kulusid, samuti tasusid sellise konto pidamise eest, millele tehakse krediidi kasutusse võtmise ja maksetehingute kandeid ja muid maksetehingutega seotud kulusid, tuleb krediidi kogukulu arvutamisel arvesse võtta, välja arvatud juhul, kui konto avamine on vabatahtlik ning konto pidamise kulud on selgelt ja eraldi märgitud tarbijakrediidilepingus või mõnes muus tarbijaga sõlmitud lepingus.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(4) [Kehtetu -RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(5) Kui kokku on lepitud intressimäära muutumine või tasud, mis ei ole arvutamise ajal määratavad, märgitakse tarbijakrediidilepingus krediidi kulukuse määra asemel krediidi kulukuse esialgne määr, lähtudes esialgsest intressimäärast ja muudest tingimustest lepingu sõlmimise ajal, nagu need kehtiksid kogu lepingu kestuse ajal.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(5^1) Kui krediidilepingu jõustumise ajal on teada, et mingi kulu kindla ajavahemiku möödudes muutub, tuleb seda määra arvutamisel arvesse võtta.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(5^2) Elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu korral, mille suhtes on lepitud kokku fikseeritud intressimäär esialgu vähemalt viieks aastaks, mille möödumisel toimuvad läbirääkimised uue olulise pikkusega perioodi kohta fikseeritud intressimäära kehtestamiseks, võetakse Euroopa standardinfo teabelehel täiendava näitlikustava krediidi kulukuse määra arvutamisel arvesse üksnes esialgset fikseeritud intressimääraga perioodi ning arvutus lähtub eeldusest, et fikseeritud intressimääraga perioodi lõppemisel makstakse võlgnetav põhisumma tagasi.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(5^3) Elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu korral, mille intressimäär võib tarbijakrediidilepingu kohaselt muutuda, teavitatakse tarbijat intressimäära muutuste võimalikust mõjust makstavatele summadele ja krediidi kulukuse määrale vähemalt Euroopa standardinfo teabelehel. Selleks näidatakse tarbijale ka teist krediidi kulukuse määra, mis illustreerib võimalikku riski, mis on seotud intressimäära märkimisväärse tõusuga. Kui intressimäärale ei ole seatud ülempiiri, lisatakse sellele teabele hoiatus, milles rõhutatakse, et krediidi kulukuse määras kajastuv krediidi kogukulu tarbijale võib muutuda. Käesolevas lõikes sätestatut ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõikes 5^2sätestatud juhul.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(6) Krediidi kulukuse määra arvutamise täpsema korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister Euroopa Liidu nõuetest lähtudes.

§ 406[1]. Täiendavad eeldused krediidi kulukuse määra arvutamisel

(1) Kui tarbijakrediidileping võimaldab tarbijal valida, millal ta krediidi kasutusse võtab, loetakse krediidi kulukuse määra arvutamisel, et kogu krediit võetakse kasutusse viivitamata ja täies mahus.

(2) Kui tarbijakrediidileping võimaldab krediiti kasutusse võtta mitmel viisil ning seejuures on krediidiga seotud tasud ja intressimäär erinevad, loetakse krediidi kulukuse määra arvutamisel, et kogu krediit on kasutusse võetud kõige kõrgemate tasude ja intressimääraga, mida rakendatakse seda liiki tarbijakrediidilepingu puhul kõige levinuma krediidi kasutusse võtmise viisi suhtes.

(3) Kui tarbijakrediidileping võimaldab tarbijal krediiti vabalt kasutusse võtta, kuid tarbijakrediidilepingus on kokku lepitud seoses krediidi kasutusse võtmise erinevate viisidega piirangud summa või ajavahemiku kohta, loetakse krediidi kulukuse määra arvutamisel, et kogu krediit võetakse kasutusse varaseimal lepinguga ettenähtud tähtpäeval, järgides krediidi kasutusse võtmisega seotud piiranguid.
[RT I, 03.12.2012, 1- jõust. 01.05.2013]

(4) Kui tegemist ei ole arvelduskrediidiga, loetakse tähtajatu tarbijakrediidilepingu korral ja tarbijakrediidilepingu korral, mille kohaselt tuleb krediit tagasi maksta teatud tähtaja jooksul või pärast teatud tähtaja möödumist, mille järel võib krediidi taas kasutusse võtta, krediidi kulukuse määra arvutamisel, et:
1) krediit on antud üheks aastaks alates krediidi esimesest kasutusse võtmisest ning viimase maksega tasub tarbija kogu järelejäänud põhisumma, intressi ja muud tasud, kui neid on;
2) kasutusse võetud krediit makstakse tagasi kaheteistkümne võrdse tagasimaksena võrdsete ajavahemike järel alates kuu aja möödumisest esimesest krediidi kasutusse võtmisest. Kui põhisumma tuleb igal maksetähtajal tagasi maksta täies ulatuses ühe maksena, loetakse krediidi kulukuse määra arvutamisel, et edaspidi võetakse krediiti kasutusse ja tagasimaksed tehakse ühe aasta jooksul;
3) intressi ja muid tasusid arvestatakse tarbijakrediidilepingu kohaselt kasutusse võetud krediidilt ning intressi ja muid tasusid makstakse koos põhisumma tagasimaksetega.
[RT I, 03.12.2012, 1- jõust. 01.05.2013]

(4[1]) Kui tegemist ei ole arvelduskrediidiga, loetakse tähtajatu elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu korral ja elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu korral, mille kohaselt tuleb krediit tagasi maksta teatud tähtaja jooksul või pärast teatud tähtaja möödumist, mille järel võib krediidi taas kasutusse võtta, krediidi kulukuse määra arvutamisel, et:
1) krediit on antud 20 aastaks alates krediidi esimesest kasutusse võtmisest ning viimase maksega tasub tarbija kogu järelejäänud põhisumma, intressi ja muud tasud, kui neid on, kui tarbijakrediidilepingu eesmärk on kinnisasjaga seotud õiguse omandamine või säilitamine;
2) krediit on antud üheks aastaks alates krediidi esimesest kasutusse võtmisest ning viimase maksega tasub tarbija kogu järelejäänud põhisumma, intressi ja muud tasud, kui neid on, kui tarbijakrediidilepingu eesmärk ei ole kinnisasjaga seotud õiguse omandamine või säilitamine või kui tarbijakrediidilepingu korral võetakse krediit kasutusse määratud tagasimaksetega deebetkaardi või krediitkaardiga;
3) kasutusse võetud krediit makstakse tagasi võrdsete kuumaksetena võrdsete ajavahemike järel alates ühe kuu möödumisest esimesest krediidi kasutusse võtmisest. Kui krediidi põhisumma tuleb igal maksetähtajal tagasi maksta täies ulatuses ühe maksena, loetakse krediidi kulukuse määra arvutamisel, et edaspidi võetakse krediit kasutusse ja tagasimaksed tehakse ühe aasta jooksul;
4) intressi ja muid tasusid arvestatakse tarbijakrediidilepingu kohaselt kasutusse võetud krediidilt ning neid makstakse koos põhisumma tagasimaksetega.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(5) Kui tegemist ei ole arvelduskrediidiga ega käesoleva paragrahvi lõigetes 4, 4[1], 11 ja 12 nimetatud lepinguga ja kui tagasimaksete summa ei ole kindlaks määratud, loetakse krediidi kulukuse määra arvutamisel iga tagasimakse summa madalaimaks lepinguga ettenähtud summaks.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(6) Kui tegemist ei ole arvelduskrediidiga ega käesoleva paragrahvi lõigetes 4, 4[1], 11 ja 12 nimetatud lepinguga ja kui tagasimaksete tegemise aeg ei ole kindlaks määratud, loetakse krediidi kulukuse määra arvutamisel, et tagasimakse tehakse varaseimal lepinguga ettenähtud tähtpäeval.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(6[1]) Kui tegemist ei ole arvelduskrediidiga ega käesoleva paragrahvi lõigetes 4, 4[1], 11 ja 12 nimetatud lepinguga ja kui tarbijakrediidilepingu sõlmimise tähtpäev ei ole veel teada, loetakse krediidi kulukuse määra arvutamisel, et esimest korda võetakse krediit kasutusse tähtpäeval, mis toob kaasa kõige lühema ajavahemiku krediidi kasutusse võtmise tähtpäeva ja esimese tagasimakse tähtpäeva vahel.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(7) Kui krediidi ülempiiri ei ole tarbijakrediidilepinguga kokku lepitud, loetakse krediidi kulukuse määra arvutamisel, et krediidi ülempiir on 1500 eurot.

(7[1]) Kui krediidi ülempiiri ei ole elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepinguga kokku lepitud, loetakse krediidi kulukuse määra arvutamisel, et krediidi ülempiir on 170 000 eurot. Elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu korral, mille eesmärk ei ole kinnisasjaga seotud õiguse või maa omandamine või säilitamine, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 11 nimetatud krediidilepingud, või mille puhul võetakse krediit kasutusse arvelduskrediidina või määratud tagasimaksetega deebetkaardi või krediitkaardiga, loetakse krediidi kulukuse määra arvutamisel, et krediidi ülempiir on 1500 eurot.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(8) Arvelduskrediidi korral loetakse, et kogu krediit võetakse kasutusse kogu arvelduskrediidilepingu kehtivusajaks. Kui arvelduskrediidilepingu kehtivusaeg ei ole teada, arvutatakse krediidi kulukuse määr, eeldades, et arvelduskrediidilepingu kestus on kolm kuud.

(8[1]) Kui tagasimakse tegemise aega või tagasimakse summat ei ole tarbijakrediidilepingu ega käesoleva paragrahvi lõikes 4, 4[1], 5, 6, 6[1], 8, 11 või 12 sätestatud tingimuste põhjal võimalik kindlaks määrata, loetakse krediidi kulukuse määra arvutamisel, et tagasimakse tehakse krediidiandja esitatud tähtpäeval ja tingimustel.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(8[2]) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 8[1]nimetatud tingimused ei ole teada, loetakse krediidi kulukuse määra arvutamisel, et:
1) intressi makstakse koos krediidi põhisumma tagasimaksetega;
2) ühekordne muu tasu, mis ei ole intress, makstakse tarbijakrediidilepingu sõlmimise päeval;
3) mitmekordseid muid tasusid, mis ei ole intress, makstakse korrapäraste ajavahemike järel alates esimesest põhisumma tagasimakse tähtpäevast ning kui nende suurus ei ole teada, loetakse, et need on ühesuurused summad;
4) viimase maksega tasutakse kogu järelejäänud põhisumma, intress ja muud tasud, kui neid on.
[RT I, 03.12.2012, 1- jõust. 01.05.2013]

(9) Kui kindla ajavahemiku jooksul või kindla summa piires pakutakse tarbijale erinevaid intressimäärasid ja tasusid, loetakse krediidi kulukuse määra arvutamisel kogu tarbijakrediidilepingu kestuse jooksul intressimääraks ja tasudeks kõrgeim kokkulepitud intressimäär ja kõrgeimad tasud.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(10) Tarbijakrediidilepingute puhul, mille suhtes lepitakse kokku fikseeritud intressimäär esialgseks ajavahemikuks, mida seejärel kohandatakse korrapäraselt kokkulepitud näitaja alusel, loetakse krediidi kulukuse määra arvutamisel, et fikseeritud intressimääraga ajavahemiku lõpust alates on intressimääraks krediidi kulukuse määra arvutamise ajal kehtinud kokkulepitud näitaja väärtusest tulenev intressimäär.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(11) Elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu korral, mis toimib eraldiseisva kõrvaltehingu tagatisena ja mille puhul kinnisasjaga tagatud krediidi põhisumma võetakse kasutusse üksnes juhul, kui esineb lepingus kindlaksmääratud sündmus, loetakse krediidi kulukuse määra arvutamisel, et kogu krediit võetakse täies mahus kasutusse olenevalt sellest, kumb on varasem, kas:
1) kõige viimasel krediidi kasutusele võtmise päeval, mis on potentsiaalseks kohustuse või tagatise allikaks oleva krediidilepinguga lubatud, või
2) pikeneva krediidilepingu korral esialgse perioodi lõpus enne lepingu pikenemist.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(12) Elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu korral, mille puhul tagasimaksmisele kuuluva krediidi põhisumma suurus põhineb lepinguliselt kehtestatud osakaalul kinnisasja väärtusest tagasimakse või tagasimaksete tegemise ajal, loetakse krediidi kulukuse määra arvutamisel, et:
1) tarbija teeb tagasimakse viimasel tarbijakrediidilepinguga lubatud päeval või viimastel päevadel;
2) tarbijakrediidilepingu tagatiseks oleva kinnisasja väärtuse protsentuaalne tõus ja lepingus osutatud inflatsiooniindeks on protsendimäär, mis on võrdne Eesti Panga kehtiva inflatsiooniprognoosiga või inflatsioonimääraga liikmesriigis, kus kinnisasi asub krediidilepingu sõlmimise ajal, olenevalt sellest, kumb neist kahest on kõrgem, või null, kui need protsendimäärad on negatiivsed.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

§ 406[2]. Krediidi kulukuse määra ülempiir

(1) Tarbijakrediidileping on tühine, kui tarbija poolt tasumisele kuuluva krediidi kulukuse määr aastas ületab krediidi andmise ajal Eesti Panga viimati avaldatud viimase kuue kuu keskmist krediidiasutuste poolt eraisikutele antud tarbimislaenude kulukuse määra enam kui kolm korda. Käesolevas lõikes nimetatud keskmise krediidiasutuste poolt eraisikutele antud tarbimislaenude krediidi kulukuse määra arvutamisel ei võeta arvesse hüpoteegiga tagatud tarbimislaene. Keskmise krediidi kulukuse määra avaldamise iga aasta 1. jaanuariks ja 1. juuliks korraldab Eesti Pank oma veebilehel.

(2) Tarbija poolt tasumisele kuuluva krediidi kulukuse määra vastavuse hindamisel käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud krediidi kulukuse määra ülempiirile ei võeta liisingulepingu korral tarbija poolt tasumisele kuuluva krediidi kulukuse määra arvutamisel arvesse liisingueseme kindlustamisega seotud kulusid.

(3) Kui tarbijakrediidileping on käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatu kohaselt tühine, siis maksab tarbija tühise tarbijakrediidilepingu järgi saadu tagasi selleks tähtpäevaks, milleks ta pidi krediidi tervikuna tagasi maksma tühise tarbijakrediidilepingu järgi. Sellisel juhul tuleb krediidi kasutamise aja eest maksta intressi käesoleva seaduse § 94 lõikes 1 sätestatud suuruses. Tähtajatu tarbijakrediidilepingu alusel saadu tagasimaksmise tingimuste määratlemisel kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 406[1] sätestatud eeldusi. Krediidiandja peab tagasimaksed ja tagasimaksete tegemise tähtaja uuesti määrama, arvestades intressimäära ja muude kulude vähendamist, ning need tarbijale teatavaks tegema.
[RT I, 12.03.2015, 5- jõust. 01.07.2015]

§ 407. Arvelduskrediidileping
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(1) Arvelduskrediidileping on tarbijakrediidileping, millega krediidiandja lubab tarbijal maksekonto jääki teatud suuruses ületada. Arvelduskrediidilepingutele kohaldatakse tarbijakrediidilepingu kohta sätestatut käesolevas paragrahvis sätestatud erisustega.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2) [Kehtetu -RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2^1) Tarbijale tuleb anda võimalus võrrelda erinevaid pakkumisi, et ta saaks kõiki asjaolusid arvesse võttes teha otsuse sõlmida arvelduskrediidileping, mille kohaselt tuleb krediit krediidiandja nõudmisel või kolme kuu jooksul tagasi maksta. Selleks esitab krediidiandja või krediidivahendaja tarbijale mõistliku aja jooksul, enne kui tarbija on sõlminud lepingu või seotud oma pakkumusega, püsival andmekandjal krediidiandja poolt pakutavatele lepingutingimustele ning vajaduse korral tarbija eelistustele ja tema poolt esitatud teabele tuginedes järgmised andmed:
1) käesoleva seaduse § 403^1 lõike 1 punktides 1, 2, 3, 5, 11, 14 ja 15 nimetatud teave;
2) käesoleva seaduse § 403^1 lõike 2 punktis 1 nimetatud teave, kui tegemist on krediidivahendusega;
3) teave selle kohta, kui tarbijalt võidakse igal ajal nõuda krediidisumma tagasimaksmist täies ulatuses;
4) intressimäär aasta kohta ja selle kohaldamise tingimused. Kui intressimäär sõltub alusintressimäärast, esitatakse esialgse intressi suhtes kohaldatav alusintressimäär;
5) krediidi kulukuse määr tüüpnäite kujul, milles märgitakse kõik krediidi kulukuse määra arvutamiseks kasutatud andmed ja eeldused;
6) lepingu sõlmimisest alates tasumisele kuuluvad tasud ja vajaduse korral tasude muutmise tingimused;
7) tähtaeg, mille jooksul krediidiandja on lepingueelse teabega seotud, kui ta on vastavalt käesoleva seaduse § 403^1 lõikele 7 määranud sellise tähtaja.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2^2) Käesoleva paragrahvi lõikes 2^1 nimetatud teave tuleb esitada selgelt ja arusaadavalt. Krediidiandja või krediidivahendaja võib käesoleva paragrahvi lõikes 2^1 nimetatud teabe esitamiseks kasutada valdkonna eest vastutava ministri määrusega kehtestatud Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehte arvelduskrediidi jaoks.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2^3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2^1 nimetatud lepingu puhul, mis sõlmitakse sidevahendi abil, loetakse, et krediidiandja on täitnud käesoleva seaduse § 54 lõigetes 1^1 ja 2 teabele esitatavad nõuded, kui ta on esitanud tarbijale Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehe arvelduskrediidi jaoks käesoleva paragrahvi lõikes 2^1 nimetatud teabega ja lisateabega finantsteenuste kaugturustuse kohta.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2^4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2^1 nimetatud lepingus esitatakse selgelt ja kokkuvõtlikult järgmine teave:
1) käesoleva seaduse § 403^1 lõike 1 punkides 1–5 ja 8 nimetatud teave;
2) käesoleva seaduse § 403^1lõike 2 punktis 1 nimetatud teave;
3) käesoleva seaduse § 404 lõike 2 punktis 1 nimetatud teave;
4) krediidi kulukuse määr ja krediidi kogukulu tarbijale;
5) käesoleva paragrahvi lõike 2^1 punktides 3 ja 6 nimetatud teave.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2^5) Krediidi kulukuse määr ja krediidi kogukulu tarbijale arvutatakse arvelduskrediidilepingu sõlmimise aja seisuga ning lepingusse märgitakse kõik krediidi kulukuse määra arvutamiseks kasutatavad andmed ja eeldused.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(3) [Kehtetu -RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(3^1) Krediidiandja teavitab tarbijat regulaarselt, esitades talle püsival andmekandjal konto väljavõtte. Konto väljavõte sisaldab järgmist teavet:

1) täpne periood, mida konto väljavõte kajastab;
2) tarbija poolt kasutusse võetud summad ja kasutusse võtmise kuupäevad;
3) eelmisel konto väljavõttel kajastunud kontojääk ja selle kuupäev;
4) uus kontojääk;
5) tarbija tehtud maksete suurus ja maksekuupäevad;
6) kohaldatav intressimäär;
7) kohaldatavad tasud;
8) minimaalne tasumisele kuuluv summa, kui see on kokku lepitud.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(3^2) Intressimäära muudatus jõustub fikseerimata intressimääraga arvelduskrediidilepingu puhul, kui krediidiandja on tarbijat eelnevalt püsival andmekandjal intressimäära muudatusest teavitanud. Lepingupooled võivad arvelduskrediidilepingus kokku leppida, et teave intressimäära muutuse kohta esitatakse käesoleva paragrahvi lõikes 3^1 ettenähtud viisil, kui intressimäära muutuse on põhjustanud alusintressimäära muutumine ja uus alusintressimäär on üldsusele asjakohaste vahendite abil kättesaadavaks tehtud ning teave uue alusintressimäära kohta on kättesaadav krediidiandja ruumides.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(4) Kui puudub arvelduskrediidi andmise kokkulepe ja krediidiandja lubab tarbijal maksekonto jääki ületada või kui krediidiandja lubab tarbijal ületada arvelduskrediidilepingus kokkulepitud arvelduskrediidi ülempiiri, tuleb tarbijat teavitada käesoleva paragrahvi lõike 2^1punktides 4 ja 6 nimetatud asjaoludest. Krediidiandja esitab kõnealuse teabe püsival andmekandjal regulaarselt.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(4^1) Kui tegemist on käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud tarbijakrediidilepinguga, teatab krediidiandja tarbijale maksekonto jäägi märkimisväärse ületamise korral, mis vältab kauem kui üks kuu, viivitamata püsival andmekandjal:
1) maksekonto jäägi ületamisest;
2) summa, mille võrra on maksekonto jääki ületatud;
3) intressimäära;
4) kohaldatavad leppetrahvid, tasud või viivise.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(5) [Kehtetu -RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(6) Käesolevas paragrahvis sätestatud lepingueelse teabe andmise kohustusele ei kohaldata käesoleva seaduse § 14 lõikes 2 ja §-s 14^1sätestatud lepingueelse teabe andmise kohustuse kohta sätestatut.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 408. Lepinguvormi järgimata jätmise tagajärjed

(1) Tarbijakrediidileping on tühine, kui järgimata on jäetud käesoleva seaduse § 404 lõikes 1 sätestatud vorminõue või kui lepingus puudub mõni käesoleva seaduse §-s 404 või 405 sätestatud andmetest.

(2) Käesoleva seaduse § 404 lõikes 2 või 2^3sätestatud andmete puudumisel muutub krediidileping siiski kehtivaks, kui tarbija saab laenu kätte või hakkab krediiti kasutama.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(3) Käesoleva seaduse §-s 405 sätestatud andmete puudumisel muutub krediidileping siiski kehtivaks, kui tarbijale antakse üle asi, talle osutatakse teenus või täidetakse muu kohustus.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhul puuduvad andmed intressimäära, krediidi kulukuse määra või krediidi kulukuse esialgse määra või kõigi tarbija poolt krediidi tagasimaksmiseks ja krediidi kogukulu kandmiseks tehtavate maksete kogusumma kohta, loetakse intressimääraks käesoleva seaduse §-s 94 sätestatud intressimäär, kui see ei ole suurem varem kokkulepitud intressimäärast. Kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhul puuduvad andmed tarbija poolt võlgnetavate muude kulude kohta, ei võlgne tarbija talle avaldamata kulusid. Krediidiandja peab tagasimaksed intressimäära ja muude kulude vähendamist arvestades uuesti määrama ja tarbijale teatavaks tegema.
[RT I, 03.12.2012, 1- jõust. 01.05.2013]

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul puuduvad andmed kõigi tarbija poolt krediidi tagasimaksmiseks ja krediidi kogukulu kandmiseks tehtavate maksete kogusumma, krediidi kulukuse määra või krediidi kulukuse esialgse määra kohta, ei või intressi nõuda rohkem käesoleva seaduse §-s 94 sätestatud intressimäärast, kui see ei ole suurem varem kokkulepitud intressimäärast. Kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul puuduvad andmed tarbija poolt võlgnetavate muude kulude kohta, ei võlgne tarbija talle avaldamata kulusid. Krediidiandja peab tagasimaksed intressimäära ja muude kulude vähendamist arvestades uuesti määrama ja tarbijale teatavaks tegema.
[RT I, 03.12.2012, 1- jõust. 01.05.2013]

(6) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhul ei ole tarbijale avaldatud krediidi kulude suurust mõjutavate tingimuste muutmise eeldusi, ei või krediidi kulude suurust tarbija kahjuks muuta.

(7) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul ei ole tarbijale avaldatud netohinda, eeldatakse, et netohinnaks on turuhind.

(8) Kui krediidiandja ei ole tarbijale tarbijakrediidilepingu sõlmimisel avaldanud, milliseid tagatisi tarbijalt nõutakse, võib tagatisi hiljem nõuda üksnes juhul, kui krediidi netosumma ületab 50 000 eurole vastava summa.

(9) Kui krediidi kulukuse määr on tarbijakrediidilepingus märgitud tegelikust madalamana, alaneb tarbijakrediidilepingus kokkulepitud intressimäär protsendimäära võrra, mille võrra krediidi kulukuse määr on avaldatud tegelikust madalamana.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(10) Kui viivis ei ole väljendatud aasta- ja päevamäärana, on krediidiandjal õigus nõuda tarbijalt viivist üksnes käesoleva seaduse § 113 lõike 1 teises lauses sätestatud viivise määras.
[RT I, 11.03.2015, 1- jõust. 01.10.2015]

§ 409. Tarbija taganemisõigus

(1) Tarbija võib tarbijakrediidilepingust taganeda põhjust avaldamata 14 päeva jooksul. Elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu korral võib tarbija tarbijakrediidilepingust taganeda seitsme päeva jooksul. Kui tarbija taganeb tarbijakrediidilepingust, võib seda teha ka isik, kes ühines tarbijakrediidilepingust tuleneva kohustusega.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaeg hakkab kulgema tarbijakrediidilepingu sõlmimise päevast või päevast, kui tarbija sai kätte käesoleva seaduse §-s 404 nimetatud lepingutingimused ja teabe, kui see päev on hilisem lepingu sõlmimise päevast.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2^1) Kui tarbija kasutab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud lepingust taganemise õigust, peab taganemisavaldus olema tehtud enne lõikes 1 nimetatud tähtaja möödumist.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(3) Tarbija maksab krediidiandjale viivitamata, kuid mitte hiljem kui 30 päeva möödumisel taganemisavalduse tegemisest arvates tagasi krediidi põhisumma ja põhisummalt alates krediidi kasutusse võtmisest kuni põhisumma tagasimaksmiseni kokkulepitud intressi. Taganemise korral ei ole krediidiandjal õigust nõuda tarbijalt muid hüvitisi kui krediidiandja poolt avalik-õigusliku suhte alusel krediidisuhte raames makstud tagastamatuid tasusid. Muus osas kohaldatakse taganemise tagajärgedele käesoleva seaduse §-des 188–192 sätestatut.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(3^1) Kui tarbija ei maksa krediiti tagasi käesoleva paragrahvi lõike 3 esimeses lauses nimetatud tähtaja jooksul, loetakse, et tarbija ei ole lepingust taganenud.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(3^2) Kui tarbija kasutab tarbijakrediidilepingu suhtes käesolevas paragrahvis sätestatud taganemisõigust, loetakse tarbija taganenuks ka tarbijakrediidilepinguga seotud kõrvallepingust, mille eesmärgiks on pakkuda teenust või muud hüve ja mida pakub krediidiandja või kolmas isik kolmanda isiku ja krediidiandja vahelise kokkuleppe alusel.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(4) Kui tarbija taganeb tarbijakrediidilepingust, millega on majanduslikult seotud müügileping käesoleva seaduse § 414 tähenduses, kohaldatakse müügilepingust taganemisele käesoleva seaduse §-s 414 sätestatut.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(4^1) Liisingulepingust taganemise korral kannab asja tagastamise või teenuse hüvitamisega seotud kulud ja sellega seotud riisiko krediidiandja. Pooled võivad kokku leppida, et tarbija kannab tagastamise tavalised kulud kuni 10 euro ulatuses, välja arvatud juhul, kui üleantud asi või osutatud teenus ei vasta tellitule. Kui tarbijat ei teavitatud taganemisõigusest, vastutab ta taganemise puhul asja kahjustamise eest üksnes tahtluse või raske hooletuse korral. Muus osas kohaldatakse taganemise tagajärgedele käesoleva seaduse §-des 188–192 sätestatut.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(5) [Kehtetu -RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(6) [Kehtetu -RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(7) [Kehtetu -RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(8) Lepingutingimus, mis raskendab taganemisõiguse kasutamist, eelkõige kokkulepe, millega taganemine seotakse käsiraha või leppetrahvi maksmisega, on tühine.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 410. Väljaspool äriruume sõlmitava lepinguna ja sidevahendi abil sõlmitud lepinguna tarbijakrediidileping
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1) Käesoleva seaduse § 404 lõikes 1 nimetatud vorminõue ei välista tarbijakrediidilepingu sõlmimist sidevahendi abil. Sidevahendi abil tarbijakrediidilepingu sõlminud tarbijale tuleb viivitamata anda lepingudokument või selle koopia püsival andmekandjal.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2) Väljaspool äriruume sõlmitava lepinguna või sidevahendi abil sõlmitud lepinguna tarbijakrediidilepingust võib tarbija põhjust avaldamata taganeda üksnes käesoleva seaduse §-s 409 sätestatud korras ja viisil.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(3) [Kehtetu -RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

§ 411. Tarbija õigus ennetähtaegsele tagasimaksmisele

(1) Tarbija võib tarbijakrediidilepingust tulenevad kohustused osaliselt või täielikult täita ennetähtaegselt. Sellisel juhul ei võlgne tarbija krediidi kasutamata jätmise ajale langevat intressi ja muid kulusid.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(1^1) Kui krediidi ennetähtaegne tagasimaksmine toimub fikseeritud intressimääraga perioodil, on krediidiandjal õigus tarbijalt nõuda üksnes mõistlikku hüvitist kahju eest, mis on otseselt seotud krediidi ennetähtaegse tagasimaksmisega. Eelkõige võetakse kahju määramisel arvesse krediidiandja võimalust tagasimakstud krediiti laenuturul ennetähtaegse tagasimaksmise tõttu uuesti välja laenata, arvestades seejuures krediidiandja kulude kokkuhoidu ennetähtaegse tagasimaksmise tõttu.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(1^2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1^1 nimetatud hüvitise suurus ei või ületada üht protsenti ennetähtaegselt tagasimakstud krediidi summast, kui krediidi ennetähtaegse tagasimaksmise ja tarbijakrediidilepingus kokkulepitud tarbijakrediidilepingu lõppemise vaheline periood on pikem kui üks aasta, ja 0,5 protsenti ennetähtaegselt tagasimakstud krediidi summast, kui see periood ei ületa üht aastat.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(1^3) Krediidiandja ei või nõuda tarbijalt käesoleva paragrahvi lõikes 1^1nimetatud hüvitist, kui krediit makstakse tagasi krediidi tagasimakse kindlustamiseks sõlmitud kindlustuslepingu alusel, arvelduskrediidi raames või fikseerimata intressimääraga perioodil.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(1^4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1^1nimetatud krediidiks on elamukinnisvaraga seotud krediit, ei välista käesoleva paragrahvi lõikes 1^2nimetatud piirmäärad krediidiandja õigust nõuda tarbijalt täiendavat kahjuhüvitist, kui krediidiandja on krediidi ennetähtaegse tagasimaksmise tõttu kandnud suuremat kahju.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(2) [Kehtetu -RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(3) [Kehtetu -RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(4) Kui elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu puhul toimub ennetähtaegne tagasimaksmine fikseerimata intressimääraga perioodil, võib krediidiandja erinevalt käesoleva paragrahvi lõike 1 teises lauses sätestatust nõuda tarbijalt saamata jäänud intressi kolme järgneva kuu eest.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(5) Tarbijalt käesoleva paragrahvi alusel nõutav hüvitis ei või olla suurem summast, mida tarbija oleks maksnud intressideks ennetähtaegse tagasimaksmise ja tarbijakrediidilepingu lõppemise tähtpäeva vahelisel perioodil.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(6) Krediidiandjal ei ole õigust nõuda käesoleva paragrahvi lõike 1^1, 1^4või 4 alusel tarbijalt hüvitist, kui krediidiandja ei ole järginud käesoleva seaduse § 403^4lõikes 6 sätestatut. Käesolevas lõikes sätestatut ei kohaldata, kui tarbija on tahtlikult jätnud esitamata teabe vastavalt käesoleva seaduse § 403^4lõigetele 3 ja 4 või võltsinud krediidiandjale esitatud teavet ning selle tagajärjel on krediidiandja hinnanud tarbija krediidivõimelisust valesti.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(7) Kui tarbija teavitab krediidiandjat soovist elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingust tulenevad kohustused ennetähtaegselt täita, esitab krediidiandja tarbijale viivitamata püsival andmekandjal ennetähtaegse

tagasimaksmise võimaluse kaalumiseks vajaliku teabe. Tarbijale esitatav teave peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:
1) ennetähtaegselt tagastatav summa;
2) tarbijalt nõutava hüvitise suurus vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 1^1, 1^4 või 4;
3) kasutatud eeldused, mis peavad olema mõistlikud ja põhjendatud.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

§ 412. Tarbijakrediidilepingust tulenevate krediidiandja nõuete loovutamine
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(1) Kui krediidiandja loovutab tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude, tuleb tarbijat nõude loovutamisest teavitada, välja arvatud juhul, kui krediidiandja jääb kokkuleppel uue võlausaldajaga tarbija suhtes edasi võlausaldajaks.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2) Kokkulepe, millega välistatakse või piiratakse tarbija õigust esitada lepingust tulenevaid vastuväiteid kolmanda isiku vastu, kellele krediidiandja loovutab talle tarbijakrediidilepingust tulenevad nõuded, või tarbija õigust oma nõudeid tasaarvestada, on tühine.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

§ 413. Veksli ja tšeki kasutamine

(1) Tarbijat ei või kohustada võtma tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude tagamiseks vekslikohustust ega välja andma tšekki, krediidiandja aga ei või neid vastu võtta.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud veksel või tšekk on siiski vastu võetud, võib tarbija selle igal ajal krediidiandjalt tagasi nõuda. Krediidiandja peab tarbijale hüvitama veksli või tšeki väljaandmisest tekkinud kulud ja kahju.

§ 414. Taganemise mõju majanduslikult seotud müügilepingule
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1) Müügileping moodustab tarbijakrediidilepinguga seotud lepingu, kui krediidilepingu eesmärk on ostuhinna tasumise finantseerimine ning mõlemaid lepinguid vaadeldakse majanduslikult ühtsena. Lepinguid vaadeldakse majanduslikult ühtsena, kui müüja annab ostuhinna finantseerimiseks krediiti ise, krediidiandja on tarbijakrediidilepingu ettevalmistamisel või sõlmimisel kasutanud müüja kaasabi või kui müügilepingu ese on tarbijakrediidilepingus sõnaselgelt kindlaks määratud.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2) Kui tarbija taganeb tarbijakrediidilepingust vastavalt käesoleva seaduse §-s 409 sätestatule, võib ta käesoleva seaduse §-s 409 sätestatud tähtaja jooksul taganeda ka tarbijakrediidilepinguga majanduslikult seotud müügilepingust. Tarbija loetakse majanduslikult seotud müügilepingust tähtaegselt taganenuks, kui ta on taganemisavalduse teinud enne tähtaja möödumist.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2^1) Kui krediidisumma on müüjale laekunud, lähevad müügilepingust taganemise korral tekkivad müüja õigused ja kohustused üle krediidiandjale.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2^2) Müügilepingust taganemisel kannab asja tagastamisega seotud kulud ja sellega seotud riisiko müüja. Pooled võivad kokku leppida, et tarbija kannab tagastamise tavalised kulud kuni 10 euro ulatuses, välja arvatud juhul, kui üleantud asi ei vasta tellitule.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2^3) Kui tarbijat ei teavitatud taganemisõigusest, vastutab ta taganemise puhul asja kahjustamise eest üksnes tahtluse või raske hooletuse korral. Muus osas kohaldatakse taganemise tagajärgedele käesoleva seaduse §-des 188–192 sätestatut.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2^4) Lepingutingimus, mis raskendab tarbijakrediidilepinguga majanduslikult seotud müügilepingust taganemise õiguse kasutamist, eelkõige kokkulepe, millega taganemine seotakse käsiraha või leppetrahvi maksmisega, on tühine.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2[5]) Kui müügileping sõlmiti sidevahendi abil või väljaspool äriruume, kohaldatakse vastavalt käesoleva seaduse §-des 49[2], 49[3], 56[1]ja 56[2]sätestatut.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(3) Kui müüja ei täida tarbijakrediidilepinguga seotud müügilepingust tulenevat asja üleandmise kohustust või kui asi ei vasta lepingutingimustele ning müüja on õigustamatult keeldunud tarbija õiguskaitsevahendite rahuldamisest, võib tarbija müügilepingu alusel krediidiandja suhtes keelduda omapoolse kohustuse täitmisest. Kui tarbija on taganenud müügilepingust, võib ta taganeda ka müügilepinguga seotud krediidilepingust.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatut kohaldatakse ka tarbijakrediidilepingule, millega finantseeritakse muu kohustuse täitmist kui asja üleandmist.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatut ei kohaldata tarbijakrediidilepingule, mille eesmärk on väärtpaberite, välisvääringu või väärismetallide omandamise finantseerimine.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

§ 414[1]. Korralise ülesütlemise erisused tähtajatu tarbijakrediidilepingu puhul

(1) Kui tähtajatu tarbijakrediidilepingu korraliseks ülesütlemiseks ei ole etteteatamistähtaega kokku lepitud, võib tarbija lepingu üles öelda igal ajal etteteatamistähtaega järgimata. Etteteatamistähtaja kokkuleppimisel ei või selle kestus ületada ühte kuud.

(2) Krediidiandja võib tähtajatu tarbijakrediidilepingu korraliselt üles öelda, kui selline võimalus on lepinguga ette nähtud. Krediidiandja ülesütlemisavaldus peab olema kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja tarbijale teatavaks tehtud vähemalt kaks kuud enne ülesütlemise jõustumist, kui lepingus ei ole kokku lepitud pikemat etteteatamistähtaega. Vorminõuet rikkuv ülesütlemisavaldus on tühine.

(3) Kui isiku suhtes kasutatakse lepingu ülesütlemise õigust, loetakse kokkulepitud tähtaega tema kahjuks mittejärgiv ülesütlemine jõustunuks kokkulepitud tähtaja möödumisel ülesütlemise avalduse esitamisest. Kui krediidiandjal on õigus tarbijakrediidileping korraliselt üles öelda, kuid puudub kokkulepe ülesütlemise tähtaja pikkuse kohta, loetakse pooled kokku leppinuks käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tähtajas. Ülesütlemise tähtaja järgimata jätmine ei too kaasa ülesütlemise tühisust.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

§ 414[2]. Krediidiandja õigus keelduda krediidi kasutada andmisest

(1) Tähtajatu tarbijakrediidilepingu puhul võib krediidiandja mõjuval põhjusel keelduda tarbijale krediidi kasutada andmisest, kui see on lepingus kokku lepitud. Eelkõige võib keelduda juhul, kui on oluliselt suurenenud risk, et tarbija ei suuda täita oma kohustust krediiti tagasi maksta või esinevad asjaolud, mis annavad alust arvata, et krediiti kasutatakse kuritegelikul eesmärgil.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul teavitab krediidiandja tarbijat krediidi kasutada andmisest keeldumisest ja selle põhjustest püsival andmekandjal, välja arvatud juhul, kui sellise teabe esitamine on keelatud või on vastuolus avaliku korra või avaliku julgeoleku eesmärkidega. Tarbijat tuleb teavitada võimaluse korral enne, kuid hiljemalt viivitamatult pärast krediidi kasutada andmisest keeldumist.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

§ 415. Viivis ja ebapiisavate maksete tegemine

(1) Tarbijalt ei või võlgnetavate maksete tasumisega viivitamisel nõuda käesoleva seaduse § 113 lõikes 1 sätestatud viivise määrast kõrgemat viivist. See ei välista ega piira krediidiandja õigust nõuda tarbijalt viivist ületava kahju hüvitamist. Kokkulepe, millega võimaldatakse tarbijalt nõuda maksetega viivitamisel eelkõige käsiraha või leppetrahvi, on tühine.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2) Kui tarbija on teinud tarbijakrediidilepingu alusel makse, millest ei piisa kõigi sissenõutavaks muutunud kohustuste täitmiseks, arvestatakse makse:
1) esimeses järjekorras võla sissenõudmiseks tehtud kulude katteks;
2) teises järjekorras võlgnetava põhisumma katteks;
3) kolmandas järjekorras intressi katteks;
4) neljandas järjekorras muude kohustuste katteks.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatut ei kohaldata, kui tarbija teeb makse täitedokumendi alusel, mis on koostatud põhinõudena intressi väljanõudmiseks.

(4) Krediidiandja ei või keelduda ebapiisavate maksete vastuvõtmisest.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 416. Tarbijakrediidilepingu ülesütlemise piirangud

(1) Krediidiandja võib osadena tagastatava krediidi puhul tarbijakrediidilepingu tarbija makseviivituse tõttu üles öelda üksnes juhul, kui tarbija on täielikult või osaliselt viivituses vähemalt kolme üksteisele järgneva tagasimaksega ja krediidiandja on andnud tarbijale edutult vähemalt kahenädalase täiendava tähtaja puudujääva summa tasumiseks koos avaldusega, et ta ütleb selle tähtaja jooksul tagasimaksete tasumata jätmise korral lepingu üles ja nõuab kogu võla tasumist. Krediidiandja ülesütlemisavaldus peab olema kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, mille järgimata jätmisel loetakse ülesütlemine tühiseks.

(2) Krediidiandja peab tarbijale hiljemalt koos käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja andmisega pakkuma võimalust läbirääkimisteks, et jõuda kokkuleppele.

(3) Kui krediidiandja ütleb lepingu üles, vähendatakse vastavalt kõigi tarbija poolt krediidi tagasimaksmiseks ja krediidi kogukulu kandmiseks tehtavate maksete tasumata kogusummat krediidi kasutamata jätmise ajale langeva intressi ja tarbijale langevate kulude võrra.
[RT I, 03.12.2012, 1- jõust. 01.05.2013]

(4) Krediidiandja võib lepingu üles öelda juhul, kui krediidiandja ei saanud tarbija krediidivõimelisust õigesti hinnata, sest tarbija jättis teadlikult esitamata käesoleva seaduse §-s 403[4] nimetatud teabe või võltsis krediidiandjale esitatud teavet. Käesoleva lõike kohasele tarbijakrediidilepingu ülesütlemisele ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõike 1 esimeses lauses ja lõikes 2 sätestatut.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

§ 417. Krediidiandja taganemine tarbijakrediidilepingust
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(1) Kui tarbija on viivituses krediidi tagasimaksmisega, võib krediidiandja tarbijakrediidilepingust, mille esemeks on tagasimaksete tasumise vastu asja üleandmine või kohustuse täitmine, taganeda üksnes käesoleva seaduse § 416 lõikes 1 sätestatud tingimustel.
[RT I, 03.12.2012, 1- jõust. 01.05.2013]

(2) [Kehtetu -RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

§ 417[1]. Krediidivahendaja täiendav teavitamiskohustus

(1) Krediidivahendaja annab tarbijale enne krediidivahenduslepingu sõlmimist teada:
1) krediidivahendaja volituste ulatuse, eelkõige, kas krediidivahendaja teeb koostööd ühe või mitme krediidiandjaga või tegutseb iseseisvalt;
2) krediidivahenduse eest makstava tasu suuruse, kui see tuleb tasuda tarbijal.

(1[1]) Elamukinnisvaraga seotud krediidi vahendamise korral esitab krediidivahendaja tarbijale mõistliku aja jooksul enne käesoleva seaduse §-s 401[1] sätestatud toimingute tegemist püsival andmekandjal vähemalt järgmise teabe:
1) krediidivahendaja nimi ja aadress;
2) selle registri nimetus, millesse krediidivahendaja on kantud, asjakohasel juhul registreerimisnumber ja võimalused registreerimise kontrollimiseks;
3) teave selle kohta, kas krediidivahendaja on seotud ühe krediidiandjaga (krediidiagent) või mitme krediidiandjaga või kas krediidivahendaja tegutseb ainult ühe või mitme krediidiandja heaks ning sellisel juhul selle krediidiandja nimi, kelle vahendajana ta tegutseb;
4) teave selle kohta, kas krediidivahendaja osutab nõustamisteenust;
5) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud teabe või krediidivahenduse eest tarbija poolt makstava tasu arvutamise meetod, kui tasu suurust ei ole võimalik välja tuua;
6) krediidivahendaja kohta kaebuste esitamise sisemine kord, mida võivad kasutada tarbija ja muud huvitatud isikud, ning asjakohasel juhul võimalused vaidluste kohtuvälise lahendamise menetluse kasutamiseks;
7) krediidiandja või kolmandate isikute poolt krediidivahendajale tarbijakrediidilepinguga seotud teenuste eest makstavate vahendustasude või muude hüvede olemasolu ja nende suurus, kui see on teada.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(1[2]) Krediidivahendaja, kes ei ole krediidiagent krediidiandjate ja -vahendajate seaduse § 21 tähenduses, kuid kes saab vahendustasu ühelt või mitmelt krediidiandjalt, esitab elamukinnisvaraga seotud krediidi vahendamise korral tarbija nõudmisel teabe selliste vahendustasude suuruse kohta, mida maksavad eri krediidiandjad, kellega krediidilepingu sõlmimist tarbijale pakutakse. Tarbijat teavitatakse sellest, et tal on õigus sellist teavet nõuda.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(1[3]) Kui krediidivahendaja küsib tarbijalt tasu ja saab samal ajal krediidiandjalt või kolmandalt isikult vahendustasu, selgitab krediidivahendaja elamukinnisvaraga seotud krediidi vahendamise korral tarbijale, kas vahendustasu võetakse tarbijalt küsitava tasu suuruse määramisel osaliselt või täielikult arvesse.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(1[4]) Krediidivahendaja võib teha teatavaks, et ta on sõltumatu, kui ta täidab krediidiandjate ja -vahendajate seaduse § 51 lõigetes 2 ja 4 sätestatud nõudeid.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(1[5]) Kui käesoleva paragrahvi lõike 1[1]punktis 7 nimetatud kulude suurus ei ole teabe esitamise ajal teada, teatab krediidivahendaja tarbijale, et tasude tegelik suurus tehakse teatavaks hiljem Euroopa standardinfo teabelehel.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(2) Krediidivahendaja teavitab krediidiandjat tarbija poolt krediidivahendajale makstavast tasust selliselt, et krediidiandja saaks seda krediidi kulukuse määra arvutamisel arvesse võtta.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

§ 418. Nõuded krediidivahendusle pingule
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(1) Krediidivahendusleping tuleb sõlmida kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis enne, kui tarbija esitab avalduse tarbijakrediidilepingust tulenevate kohustuste võtmiseks käesoleva seaduse § 404 lõike 1 tähenduses.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(1[1]) Krediidivahenduslepingus tuleb märkida:
1) krediidivahendaja volituste ulatus, eelkõige, kas krediidivahendaja teeb koostööd ühe või mitme krediidiandjaga või tegutseb iseseisvalt;
2) tarbija poolt krediidivahendajale makstava tasu suurus;
3) asjaolu, kas krediidivahendaja on tasu kokku leppinud ka krediidiandjaga ja selle tasu suurus.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(1[2]) Elamukinnisvaraga seotud krediidi vahendamise lepingus tuleb märkida käesoleva seaduse § 417[1]lõikes 1[2]nimetatud teave.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

(2) Krediidivahendusleping ja taotlus krediidi saamiseks ei või sisalduda ühes dokumendis.

(3) Krediidivahendaja peab tarbijale väljastama lepingudokumendi koopia.

(4) Krediidivahendusleping, mis ei vasta käesoleva paragrahvi lõikes 1, lõike 1[1]punktis 2 või 3, lõikes 1[2]või lõikes 2 sätestatud nõuetele, on tühine.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

§ 419. Krediidivahendajale makstav tasu

(1) Tarbija peab maksma krediidivahendajale tasu üksnes juhul, kui tarbijale antakse krediiti vahendaja tegevuse tulemusena ja tarbija ei saa tarbijakrediidilepingust enam vastavalt käesoleva seaduse §-le 409 taganeda.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(2) Kui krediit võetakse krediidivahendaja teadmisel mõne teise krediidi ennetähtaegseks tagasimaksmiseks, on krediidivahendajal õigus tasule üksnes juhul, kui krediidi kulukuse määr või krediidi kulukuse esialgne määr ei suurene. Tagasimakstava krediidi puhul krediidi kulukuse määra või krediidi kulukuse esialgse määra arvutamisel ei võeta arvesse tagasimakstava krediidi võimalikke vahenduskulusid.

(3) Krediidivahendaja ei tohi krediidi vahendamise või tarbijakrediidilepingu sõlmimise võimalusele osutamisega seotud teenuste eest nõuda muud kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 nimetatud tasu ning kokkuleppel tarbijaga vahendaja poolt kantud vajalike kulude hüvitamist.
[RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

§ 419[1]. Nõustamisteenuse osutamine elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu korral

(1) Nõustamisteenus on tarbijale elamukinnisvaraga seotud krediidi pakkumisel sõltumatu ja isikustatud soovituse andmine ühe või enama elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidi saamiseks sõlmitava lepingu kohta.

(2) Nõustamisteenus on krediidi andmisest ja vahendamisest eraldiseisev teenus. Nõustamisena ei käsitata käesoleva seaduse § 403[3] tähenduses tarbijale lepingueelse teabe esitamist ega § 403[5]tähenduses tarbijakrediidilepingu kohta selgituste andmist.

(3) Käesolevas paragrahvis reguleerimata juhul kohaldatakse nõustamisteenuse osutamisele krediidiandjate ja -vahendajate seaduse §-s 51 ja käesolevas seaduses käsunduslepingu kohta sätestatut.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

§ 419[2]. Välisriigi vääringus elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidileping

(1) Kui elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidileping ei ole sõlmitud selle Euroopa Liidu liikmesriigi vääringus (välisriigi vääring), kus oli tarbija alaline elukoht lepingu sõlmimise ajal (tarbija omavääring), võib tarbija nõuda tarbijakrediidilepingu ümberarvestamist tarbija omavääringusse või selle Euroopa Liidu liikmesriigi vääringusse, kus on tarbija alaline elukoht praegu, kui tarbija makstava kogusumma jäägi või perioodiliste maksete suurus tõuseb vahetuskursi muutuse tõttu üle 20 protsendi võrreldes sellega, mis see oleks olnud tarbijakrediidilepingu sõlmimise ajal kehtinud vahetuskursi järgi.

(2) Pooled võivad elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingus kokku leppida, et tarbija omavääring on lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule või selle asemel vääring, milles tarbija saab oma peamise sissetuleku või omab varasid, millest krediit tagasi makstakse, ja mis on kindlaks määratud ajal, kui toimus viimane tarbija krediidivõimelisuse hindamine. Eelmises lauses nimetatud juhul on tarbijal õigus nõuda lepingu ümberarvestamist tarbija omavääringusse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimustel.

(3) Ümberarvestamisel kasutatav vahetuskurss on ümberarvestamise päeval kehtiv Eesti Panga avaldatud vahetuskurss, kui elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingus ei ole sätestatud teisiti.

(4) Pooled võivad elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingus kokku leppida, et lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud ümberarvestamise õigusele või selle asemel kehtib tarbijakrediidilepingu alusel tarbijale tekkiva vahetuskursiriski piiramiseks mõni muu kord.

(5) Välisriigi vääringus sõlmitud elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu korral hoiatab krediidiandja iga kuu tarbijat püsival andmekandjal, kui tarbija makstava kogusumma jäägi või perioodiliste maksete suurus tõuseb rohkem kui 20 protsenti võrreldes sellega, mis oleks tarbija kogusumma jääk või perioodiliste maksete suurus tarbija omavääringus tarbijakrediidilepingu sõlmimise ajal kehtinud vahetuskursi järgi. Hoiatuses teavitatakse tarbijat tema poolt tasumisele kuuluva kogusumma jäägi tõusust, asjakohasel juhul lepingu ümberarvestamise õigusest ja ümberarvestamise tingimustest ning selgitatakse mis tahes muud kohaldatavat mehhanismi, mille eesmärk on piirata tarbijat mõjutavat vahetuskursiriski.

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 2 ja 4 sätestatud võimalusest teavitatakse tarbijat käesoleva seaduse § 403[3] lõike 3 alusel kehtestatud Euroopa standardinfo teabelehel ja elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingus.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

§ 419[3]. Elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu sõlmimise sidumine teiste finantsteenustega

(1) Krediidiandja ei tohi teha elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu sõlmimist sõltuvaks teise finantsteenuse osutamise lepingu sõlmimisest selliselt, et elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu sõlmimine eraldiseisvalt ei ole võimalik. Eelmises lauses sätestatu ei hõlma elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu pakkumist üheskoos teiste finantsteenuse osutamise lepingutega, kui elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu saab sõlmida ka eraldiseisvalt, kuid mitte samadel tingimustel nagu koos mõne teise lepingu sõlmimisega.

(2) Hoolimata käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust, võib krediidiandja teha elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu sõlmimise sõltuvaks tarbija kohustusest:
1) sõlmida leping makse- või hoiusekonto avamiseks, kui selle lepingu alusel peetava konto ainus eesmärk on kapitali kogumine elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingust tulenevate kohustuste täitmiseks või vahendite koondamine krediidi saamiseks või krediidiandjale täiendava tagatise andmine tarbija makseviivituse korral, või
2) sõlmida investeerimisteenuse osutamise leping või juhul, kui selline leping on juba sõlmitud, siis jätkata selle täitmist, kui see on makseviivituse korral täiendavaks tagatiseks krediidiandjale või kui selle eesmärk on samuti elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingust tulenevate kohustuste täitmiseks kapitali kogumine või vahendite koondamine krediidi saamiseks.

(3) Kui elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu sõlmimine tehakse sõltuvaks kindlustuslepingu sõlmimisest, kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 401[2] sätestatut.

(4) Krediidiandja võib teha elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu sõlmimise sõltuvaks mõne teise lepingu sõlmimisest, kui krediidiandja suudab pädevale asutusele tõendada, et ühesugustel tingimustel pakutavad seotud lepingud või lepingute kategooriad, mis ei ole kättesaadavad eraldiseisvana, toovad tarbijale selgelt kasu, võttes nõuetekohaselt arvesse kõnealuste lepingute turul kättesaadavust ja nende alusel makstavat tasu.

(5) Leping, mille sõlmimisest on elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingu sõlmimine sõltuvaks tehtud, on käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud keelu rikkumise korral tühine. Elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidileping kehtib edasi endistel tingimustel.
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

§ 420. Sätete rikkumise keelamine

Seaduses sätestatud isik või asutus võib seadusega sätestatud korras nõuda käesolevas jaos sätestatut rikkunud krediidiandjalt ja -vahendajalt rikkumise lõpetamist ja rikkumisest hoidumist.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 421. Sätete kohustuslikkus

Käesolevas jaos sätestatust tarbija kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine. Käesolevas jaos sätestatut kohaldatakse ka juhul, kui sätete kohaldamist püütakse vältida kokkulepete teistsuguse sõnastamisega, eelkõige krediidisumma jagamisega mitme lepingu vahel.

4. osa
KINDLUSTUSLEPING

23. peatükk
ÜLDOSA

1. jagu
Üldsätted

§ 422. Kindlustuslepingu mõiste

(1) Kindlustuslepinguga kohustub üks isik (kindlustusandja) kindlustusjuhtumi toimumisel hüvitama kindlustusjuhtumi tõttu tekkinud kahju või maksma kokkulepitud rahasumma ühekordselt või osadena või täitma lepingu muul kokkulepitud viisil (kindlustusandja täitmise kohustus). Teine isik (kindlustusvõtja) kohustub tasuma kindlustusandjale kindlustusmakseid.

(2) [Kehtetu -RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

§ 422[1]. Kohustuslik kindlustus ja sundkindlustus

(1) Seaduses sätestatud juhul on kindlustusvõtja kohustatud kindlustuslepingu sõlmima (kohustuslik kindlustus). Kohustusliku kindlustuse kindlustuslepingu suhtes kohaldatakse käesolevat seadust kohustuslikku kindlustust kehtestavast seadusest tulenevate erisustega.

(2) Seaduses sätestatud juhul on kindlustusvõtja kohustatud tasuma kindlustusmakset või -maksu ja hüvitamise kohustus on avalik-õiguslikul juriidilisel isikul või avalikku ülesannet täitval eraõiguslikul juriidilisel isikul (sundkindlustus). Käesolevat seadust kohaldatakse sundkindlustusele juhul, kui nii on sätestatud seaduses, millega sundkindlustus kehtestatakse.
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

§ 423. Kindlustusjuhtum ja kindlustusrisk

(1) Kindlustusjuhtum on eelnevalt kokkulepitud sündmus, mille toimumise korral peab kindlustusandja täitma oma lepingust tuleneva täitmise kohustuse.

(2) Kindlustusrisk on oht, mille vastu kindlustatakse.

§ 424. Kindlustatud isik ja kindlustatud ese

(1) Kindlustatud isik on kindlustusvõtja või nimeliselt määratletud või määratlemata kolmas isik, kellega seotud kindlustusriski on kindlustatud. Eeldatakse, et kindlustatud on kindlustusvõtjaga seotud kindlustusriski.

(2) Kindlustatud ese on ese, millega seotud kindlustusriski on kindlustatud.

§ 425. Soodustatud isik

(1) Soodustatud isik on isik, kellel on kindlustusjuhtumi toimumise korral õigus saada kindlustushüvitis, kokkulepitud rahasumma või muu kindlustusandja kohustuse täitmine vastavalt lepingule.

(2) Pärast kindlustusvõtja surma ei või tema pärijad soodustatud isikut asendada.

§ 426. Kindlustussumma

(1) Kindlustusandja peab kahjukindlustuse puhul kindlustusjuhtumi toimumisel tekkinud kahju hüvitama üksnes kokkulepitud rahasumma ulatuses, mis on kindlustusandjapoolseks maksimaalseks väljamaksusummaks (kindlustussumma). See ei mõjuta käesoleva seaduse §-s 477 sätestatut.

(2) Kindlustussumma võib olla määratletud muul kujul kui maksimaalse väljamaksusummana.

§ 427. Lepinguvabaduse piirangud

(1) Kindlustusvõtja kahjuks käesoleva seaduse §-des 428, 432, 433, 435, § 436 lõikes 2, § 438 lõikes 3, §-s 439, § 441 lõigetes 2 ja 3, §-s 442, § 445 lõikes 3, §-des 449 ja 450, § 452 lõikes 2, § 454 lõikes 2, §-des 457–459, 461, 462, 468–472, 474, 475, 487, 491, § 492 lõikes 3, §-des 515, 519–531, 535–537, 542–547, 557–567 sätestatust kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut ei kohaldata:
1) edasikindlustuslepingutele;
2) raudtee veerevkoosseisu, õhusõidukite ja laevade kindlustuslepingutele;
3) veosekindlustuslepingutele;
4) õhusõiduki ja veesõiduki valdaja vastutuskindlustuslepingutele;
5) krediidi- ja garantiikindlustuslepingutele, kui kindlustatakse majandus- või kutsetegevusest tulenevaid kindlustusriske.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut ei kohaldata ka maismaasõidukite, tule ja loodusjõudude või finantskahju vastu kindlustamise lepingutele, samuti tsiviilvastutuskindlustuslepingutele, kui kindlustusvõtja vastab vähemalt kahele järgmistest tingimustest:
1) bilansimaht ületab summa, mis vastab 6 200 000 eurole;
2) majandusaasta netokäive ületab summa, mis vastab 12 800 000 eurole;
3) majandusaasta keskmine töötajate arv on vähemalt 250.

(4) Samasse konsolideerimisgruppi, raamatupidamise seaduse tähenduses, kuuluvate äriühingute puhul võetakse käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatu arvutamisel aluseks äriühingu andmed konsolideeritud aruandes.
[RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

2. jagu
Lepingu sõlmimine

§ 428. Kindlustuslepingut sõlmida soovivale isikule avaldatav teave

(1) Kindlustusandja peab tagama, et isikut, kes soovib sõlmida kindlustuslepingut, teavitatakse mõistliku aja jooksul enne lepingu sõlmimist vähemalt järgmisest:
[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]
1) kindlustusandja nimi ja õiguslik vorm;
2) kindlustusandja aadress, samuti kontori aadress, mille vahendusel leping sõlmitakse, kui seda ei tehta kindlustusandja asukoha järgi;
3) kindlustuslepingu suhtes kehtivad tüüptingimused ja õigus, mida lepingule kohaldatakse;
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]
4) kindlustusandja kohustused, kui need erinevad tüüptingimustes ettenähtust;
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]
5) kindlustuslepingu kehtivusaeg ning selle lõpetamise tingimused;
6) kindlustusmaksete suurus ja tasumise kord, sealhulgas eraldi kindlustusmaksete suurused erinevate kindlustuskaitsete eest, kui kindlustussuhe hõlmab mitut kindlustuskaitset;
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]
7) kindlustusvõtja poolt koos kindlustusmaksetega maksmisele kuuluvate tasude ja kõigi teiste kindlustusandja poolt väljamaksmisele kuuluvaid summasid mõjutavate tasude liigid ning nende suurused;
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]
8) tähtaeg, mille jooksul on kindlustuslepingu sõlmimist taotlev isik oma lepingu sõlmimise avaldusega seotud;
9) kindlustusandja tegevuse kohta kaebuse esitamise kord, sealhulgas kindlustusandja tegevuse üle järelevalvet teostava pädeva asutuse aadress;
[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]
10) teave kohtuvälise lahendamise üksuse kohta, kelle poole kindlustusvõtja võib pöörduda kindlustuslepingut puudutava vaidluse lahendamiseks;
[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]
11) kindlustusandja töötaja saadava tasu või muu hüve liik seoses sõlmitava kindlustuslepinguga, kui ta saab lisaks põhitöötasule majandustulemustelt ja tehingutelt makstavat tasu või muud hüve.

[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]

(2) Enne elukindlustuslepingu sõlmimist peab kindlustusandja tagama kindlustusvõtja teavitamise lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule järgmistest andmetest:
[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]
1) kindlustushüvitiste liigid ja maksmise tingimused;
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]
1[1]) kasumiosalusega kindlustuslepingu korral kasumi määramise ja jaotamise põhimõtted;
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]
2) kindlustuslepingu tagastusväärtus, kui tagastusväärtust on võimalik sellisele kindlustuslepingule arvutada;
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]
3) paragrahvi 543 lõikes 2 nimetatud minimaalne summa kindlustuse kindlustusmaksevabaks muutmiseks ja kindlustusmaksevabast kindlustusest tulenevad kindlustusandja kohustused;
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]
4) investeerimisriskiga elukindlustuslepingu, välja arvatud täiendava kogumispensioni kindlustuslepingu korral vormikohasel põhiteabedokumendil esitatud andmed vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1286/2014, mis käsitleb kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete (PRIIPid) põhiteabedokumente (ELT L 352, 09.12.2014, lk 1–23), artiklitele 13 ja 14, seejuures ei ole lubatud rõhutada investeerimisriskiga elukindlustuslepingu sõlmimisest saadavat võimalikku kasu, kui samal ajal ei viidata selgelt selle lepingu sõlmimisega seotud riskidele;
[RT I, 22.02.2017, 1- jõust. 01.01.2018]
4[1]) investeerimisriskiga täiendava kogumispensioni kindlustuslepingu korral andmed kindlustuslepingu aluseks oleva alusvara olemuse ja sellega seotud riskide kohta, mis võimaldavad kindlustusvõtjal teha igakülgselt kaalutud investeerimisotsuse, seejuures ei ole lubatud rõhutada investeerimisriskiga elukindlustuslepingu sõlmimisest saadavat võimalikku kasu, kui samal ajal ei viidata selgelt selle lepingu sõlmimisega seotud riskidele;
[RT I, 22.02.2017, 1- jõust. 01.01.2018]
4[2]) teave selle kohta, kas kindlustusandja kasutab investeerimisriskiga elukindlustuslepingu pakkumisel kindlustustegevuse seaduse § 222 lõikes 3 sätestatud võimalust;
[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]
4[3]) hinnang investeerimisriskiga elukindlustuslepingu sobivuse kohta vastavalt kindlustustegevuse seaduse §-le 222, välja arvatud, kui investeerimisriskiga elukindlustuslepingu sobivuse hindamist ei tehta;
[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]
4[4]) investeerimisriskiga elukindlustuslepingu pakkumisel huvide konflikti olukorras võimaliku huvide konflikti üldine laad ja konflikti allikas;
[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 03.01.2018]
5) üldine teave kindlustuslepingu maksustamispõhimõtete kohta;
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]
6) teave selle kohta, kust on kättesaadav kindlustustegevuse seaduse § 125 lõike 1 kohaselt avalikustatud kindlustusandja solventsuse ja finantsseisundi aruanne.
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

(2[1]) Kui elukindlustuslepingu alusel makstava hüvitise suurus võib kujuneda suuremaks kindlustuslepinguga garanteeritud hüvitise suurusest ja kindlustusandja esitab kindlustusvõtjale selle suuruse kujunemise kohta näitlikke arvutusi, peab ta neis kasutama vähemalt kolme erinevat intressimäära.
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

(2[2]) Käesoleva paragrahvi lõikes 2[1]sätestatud hüvitise suuruse näitlikud arvutused peavad sisaldama märget selle kohta, et need põhinevad üksnes arvutustes tehtud eeldustel ning sellises suuruses hüvitised ei ole kindlustusvõtjale garanteeritud.
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

(2[3]) Käesoleva paragrahvi lõikes 2[1]sätestatut ei kohaldata surmajuhtumikindlustuse lepingute suhtes.
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

(2[4]) Enne kahjukindlustuslepingu sõlmimist peab kindlustusandja esitama kindlustusvõtjale lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule kindlustustegevuse seaduse § 103[2]lõikes 6 nimetatud teabedokumendi. Kindlustusvõtjale ei pea esitama käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teavet, mis juba sisaldub teabedokumendis.
[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]

(3) Kindlustuslepingu sõlmimise ettevalmistamisele ei kohaldata käesoleva seaduse §-s 14[1]sätestatud lepingueelse teabe andmise kohustuse kohta sätestatut.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(4) Kindlustuslepingu sõlmimisel esindaja kaudu või kindlustusmaakleri vahendusel loetakse käesolevas paragrahvis sätestatud teavitamiskohustus täidetuks, kui kindlustusandja on edastanud vastava teabe esindajale või kindlustusmaaklerile.
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

(5) Käesolevas paragrahvis sätestatut ei kohaldata käesoleva seaduse § 427 lõigetes 2 ja 3 nimetatud kindlustuslepingute sõlmimisele.
[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]

§ 429. Andmetest teavitamine lepingu kehtivuse ajal

(1) Kindlustuslepingu kehtivuse ajal peab kindlustusandja tagama kindlustusvõtjale teabe edastamise käesoleva seaduse §-s 428 sätestatud andmete muutumise kohta.
[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]

(2) Kasumiosalusega elukindlustuslepingu korral tuleb füüsilisest isikust kindlustusvõtjat kord aastas teavitada sellest, kui palju on talle aasta jooksul määratud lisakasumit ja kui palju on sellest tingituna suurenenud elukindlustuslepingu alusel väljamaksmisele kuuluvad summad. Kui kindlustusandja on esitanud kindlustusvõtjale kasumiosaluse prognoosid, tuleb kindlustusvõtjat teavitada ka tegeliku kasumiosaluse ja prognoositud kasumiosaluse vahest.
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016; § 429 lõike 2 teist lauset kohaldatakse kindlustuslepingutele, mis on sõlmitud alates 2016. aasta 1. jaanuarist.]

(3) Investeerimisriskiga elukindlustuslepingu korral tuleb füüsilisest isikust kindlustusvõtjat kord aastas teavitada aasta jooksul lepinguga seotud tehtud tehingutest ja osutatud teenustest ning tehtud tehingute ja osutatud teenustega seotud kuludest.
[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]

(4) Kui kindlustusandja hindab kindlustustegevuse seaduse §-s 222 sätestatud investeerimisriskiga elukindlustuslepingu alusvara sobivust regulaarselt, tuleb füüsilisest isikust kindlustusvõtjale esitada ajakohastatud hinnang lepingu sobivuse kohta, sealhulgas hinnang selle kohta, kas leping vastab jätkuvalt kindlustusvõtja eelistustele ja investeerimiseesmärkidele.
[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]

§ 430. Teavitamise vorm

(1) Käesoleva seaduse §-s 428 sätestatud teave tuleb kindlustusvõtjale edastada tasuta paberil või käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 sätestatud tingimuste täitmise korral muul püsival andmekandjal või veebilehe kaudu, mis ei vasta püsiva andmekandja nõuetele. Teave peab olema selgelt sõnastatud, ülevaatlikult liigendatud ja koostatud eesti keeles või kokkuleppel muus keeles.
[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]

(2) Teabe võib esitada muul püsival andmekandjal, kui:
1) püsiva andmekandja kasutamine on asjakohane, võttes arvesse kindlustusandja ja kindlustusvõtja vahelist äritegevust, ja
2) kindlustusvõtjale on antud valida paberil ja muul püsival andmekandjal esitatava teabe vahel ning kindlustusvõtja on valinud teabe esitamise muul püsival andmekandjal.

(3) Teabe võib esitada veebilehe kaudu, mis ei vasta püsiva andmekandja nõuetele, kui teave on isiklikult kindlustusvõtjale suunatud või kui on täidetud kõik järgmised tingimused:
1) teabe esitamine on asjakohane, võttes arvesse kindlustusandja ja kindlustusvõtja vahelist äritegevust;
2) kindlustusvõtja on tahteavaldusega väljendanud nõusolekut saada teavet veebilehe kaudu;
3) kindlustusvõtjat on teavitatud veebilehe aadressist koos viitega konkreetsele teabe asukohale;
4) teave peab olema veebilehe kaudu juurdepääsetav kuni kindlustuslepingust tulenevate nõuete aegumistähtaja või nõudeõigust lõpetava tähtaja möödumiseni.

(4) Kindlustusvõtjale teabe esitamine muul püsival andmekandjal või veebilehel on kooskõlas käesoleva paragrahvi lõigete 2 ja 3 punktis 1 nimetatud teabe esitamise viisiga, kui kindlustusvõtja on andnud kindlustusandjale teenuse osutamiseks oma elektronposti aadressi või on muul viisil kinnitanud oma korrapärast juurdepääsu internetile.

(5) Kui kindlustusandja esitab kindlustusvõtjale teabe muul püsival andmekandjal või veebilehe kaudu, tuleb kindlustusvõtja nõudmisel esitada teave ka tasuta paberkoopial.

(6) Käesoleva seaduse § 428 lõike 2 punktis 4^3, lõikes 2^4ning § 429 lõigetes 3 ja 4 nimetatud teave esitatakse kindlustusvõtjale püsival andmekandjal käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 2 ja 4 sätestatu kohaselt.

(7) Käesoleva seaduse § 429 lõigetes 1 ja 2 nimetatud teave esitatakse kindlustusvõtjale lepingus kokkulepitud viisil, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud põhimõtteid.
[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]

§ 431. Kindlustuslepingu sõlmimise avaldus

(1) Kindlustuslepingu sõlmimise avalduse blanketid võivad sisaldada üksnes nii palju ettepanekuid eri kindlustuslepingute sõlmimiseks, et see ei piiraks ülevaatlikkust, loetavust ega arusaadavust.

(2) Kindlustusandja peab kindlustuslepingu suhtes kehtivad tüüptingimused märkima tema poolt väljaantud avalduse blanketile või andma need avalduse esitajale üle enne blanketi esitamist või sellega samaaegselt.

§ 432. Teavitamise kohustuse rikkumise tagajärjed

(1) Kui kindlustusandja ei täitnud käesoleva seaduse §-s 428 sätestatud kohustusi, muu hulgas ei andnud kindlustusvõtjale üle kindlustuslepingu suhtes kehtivaid tüüptingimusi, ei loeta lepingut sõlmituks, kui kindlustusvõtja vaidleb lepingule kirjalikult taasesitatavas vormis vastu 14 päeva jooksul, alates talle teabe ja tüüptingimuste edastamisest.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaeg hakkab kulgema üksnes juhul, kui lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule on kindlustusvõtjat kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ning trükitehniliselt selgelt loetavalt teavitatud vastuvaidlemisõigusest, tähtaja algusest ja selle kestusest. Dokumentide kättesaamist peab tõendama kindlustusandja. Tähtaja järgimiseks piisab vastuväite ärasaatmisest tähtaja jooksul.

(3) Vaatamata käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatule, lõpeb kindlustusvõtja vastuvaidlemisõigus ühe aasta jooksul pärast esimese kindlustusmakse tasumist.

(4) Kindlustusvõtjal ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õigust, kui kindlustusandja annab kindlustusvõtjale kohese kindlustuskaitse ning lepingupooled on kokku leppinud kindlustustingimuste ja käesoleva seaduse §-s 428 nimetatud teabe üleandmisest loobumises. Kindlustusvõtja nõudel tuleb teave ja kindlustustingimused talle siiski üle anda hiljemalt koos poliisiga.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 433. Kindlustusvõtja taganemine lepingust

(1) Kindlustuslepingu sõlmimisel enam kui üheks aastaks, samuti elukindlustuslepingu sõlmimisel võib kindlustusvõtja 14 päeva jooksul lepingu sõlmimisest lepingust põhjust avaldamata taganeda. Tähtaja järgimiseks piisab taganemisavalduse ärasaatmisest tähtaja jooksul. Sidevahendi abil sõlmitud elu- ja pensionikindlustuslepingutele kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 56 sätestatut.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaeg ei hakka kulgema enne, kui kindlustusandja on kindlustusvõtjale taganemisõigusest teatanud ja kindlustusvõtja on teatamist allkirjaga kinnitanud. Kui kindlustusvõtjale ei teatata taganemisõigusest, lõpeb taganemisõigus ühe kuu möödumisel esimese kindlustusmakse tasumisest.

(2^1) Kui kindlustusvõtjaks on tarbija, on ta kohustatud taganemisel hüvitama üksnes kindlustuskaitse väärtuse lepingust taganemiseni. Hüvitamisega seotud kulud ning riisiko kannab kindlustusandja. Pooled võivad siiski kokku leppida, et kindlustusvõtja kannab kulud kuni 10 euro ulatuses, välja arvatud juhul, kui taganemine tuleneb kindlustusteenuse mittevastavusest. Muid nõudeid, kui käesolevas lõikes nimetatud, kindlustusandja kindlustusvõtja vastu esitada ei saa.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(3) Kindlustusvõtjal ei ole taganemisõigust, kui kindlustusandja on andnud talle kohese kindlustuskaitse või kui kindlustusleping sõlmitakse kindlustusvõtja majandus- või kutsetegevuse jaoks.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatut ei kohaldata elukindlustuslepingule.
[RT I 2004, 75, 522- jõust. 10.11.2004]

(5) Lepingutingimus, mis raskendab tarbijast kindlustusvõtjal taganemisõiguse kasutamist, eelkõige kokkulepe, millega taganemine seotakse käsiraha või leppetrahvi maksmisega, on tühine.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 434. Poliis

(1) Kindlustusandja peab kindlustusvõtjale väljastama kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis dokumendi kindlustuslepingu sõlmimise kohta (poliis). Kindlustusvõtja nõudel peab poliisi väljastama kirjalikult.
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

(2) Poliisil peavad olema märgitud vähemalt käesoleva seaduse §-s 428 sätestatud andmed, samuti:
1) kindlustusvõtja ning kindlustatud isiku nimi ja aadress, kui tegemist ei ole esitajapoliisiga;
2) kindlustusliik, kindlustuslepingu eseme määratlus, kindlustusriskide loetelu ja kindlustusjuhtumist teatamise tähtaeg;
3) kindlustussumma või selle arvutamise alused;
4) lepingu jõustumise ja lepingu võimaliku pikenemise aeg ning kindlustuskaitse aeg;

5) kohustusliku kindlustuse korral õigusakt, millest kindlustuslepingu sõlmimise kohustus tuleneb.

(3) Poliisil ei pea olema märgitud käesoleva seaduse §-s 428 sätestatud andmed, kui nendest andmetest on kindlustusvõtjat teavitatud juba enne lepingu sõlmimist ja sellele on poliisil viidatud.
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

§ 435. Poliisi asendamine ja avalduste ärakirjad

(1) Poliisi kadumise või hävimise korral võib kindlustusvõtja nõuda kindlustusandjalt asenduspoliisi väljastamist.

(2) Kindlustusvõtja võib nõuda ärakirja mis tahes enda poolt lepingu suhtes kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis tehtud tahteavaldusest. Kindlustusandja peab sellest õigusest kindlustusvõtjale poliisi väljastamisel teatama.

(3) Kui kindlustusvõtja vajab ärakirja kindlustusandja suhtes õigustoimingu tegemiseks, mis tuleb teha teatud aja jooksul, ja kindlustusandja ei ole ärakirja kindlustusvõtjale varem üle andnud, peatub tähtaja kulgemine ärakirja väljastamise nõudmise esitamisest kuni ärakirja saamiseni.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 436. Poliisi erinevus kindlustusvõtja avaldusest

(1) Kui poliisi sisu kaldub kõrvale kindlustusvõtja avaldusest, loetakse see kõrvalekalle kindlustusvõtja poolt heakskiidetuks, kui kindlustusvõtja ei vaidle sellele kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis vastu 14 päeva jooksul poliisi saamisest.

(2) Kõrvalekalle loetakse heakskiidetuks üksnes siis, kui kindlustusandja on poliisi väljastamisel juhtinud kindlustusvõtja tähelepanu käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule eraldi kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teatega. Teate võib asendada poliisi sisust eraldi esiletõstetud märkega poliisil. Iga kõrvalekaldumine tuleb eraldi ära näidata.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatu täitmata jätmise korral ei ole kõrvalekalle kindlustusvõtjale siduv ja lepingutingimustena vaadeldakse kindlustusvõtja avalduses sisaldunud tingimusi.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 437. Kindlustuskaitse algus

Kui kindlustusandja kohustuste (kindlustuskaitse) tähtaeg on määratud päevade või pikema ajavahemikuga, eeldatakse, et kindlustuskaitse algab lepingu sõlmimisele järgneval päeval kell 00.00 ning lõpeb tähtaja viimasel päeval kell 24.00.

§ 438. Tagasiulatuv kindlustuskaitse

(1) Lepinguga võib ette näha, et kindlustuskaitse algab tagasiulatuvalt enne lepingu sõlmimist.

(2) Kindlustusandja ei või nõuda tagasiulatuva kindlustuskaitse eest kindlustusmakse tasumist, kui ta teadis või pidi lepingu sõlmimise ajal teadma, et kindlusjuhtum ei ole toimunud.

(3) Kindlustusandjal ei ole tagasiulatuva kindlustuskaitse andmisel täitmise kohustust, kui kindlustusvõtja teadis või pidi lepingu sõlmimise ajal teadma, et kindlusjuhtum on juba toimunud. Sellisel juhul võib kindlustusandja nõuda kindlustusmaksete tasumist selle kindlustusperioodi lõpuni, mil kindlustusandja sai teada kindlustusjuhtumi toimumisest, välja arvatud juhul, kui ta teadis kindlustusjuhtumi toimumisest juba lepingu sõlmimisel või pidi seda teadma.

§ 439. Kohene kindlustuskaitse

(1) Kindlustusvõtja võib juba enne lepingu sõlmimist oma kindlustuslepingu sõlmimise avaldusega taotleda kindlustusandjalt lepinguga ettenähtud kindlustuskaitset tähtaja jooksul, mille kestel kindlustusvõtja on seotud lepingu sõlmimise avaldusega (kohene kindlustuskaitse).

(2) Kohese kindlustuskaitse taotluse esitamise korral peab kindlustusandja teatama, kas ta võimaldab kindlustusvõtjale kohest kindlustuskaitset või keeldub sellest.

§ 440. Kindlustusvõtja kohustus teatada olulistest asjaoludest

(1) Kindlustusvõtja peab lepingu sõlmimisel teatama kindlustusandjale kõigist talle teada olevatest asjaoludest, millel on nende olemusest tulenevalt mõju kindlustusandja otsusele leping sõlmida või teha seda kokkulepitud

tingimustel (olulised asjaolud). Eeldatakse, et oluline on asjaolu, mille kohta kindlustusandja on otseselt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teavet nõudnud.

(2) Kindlustusvõtja ei pea kindlustusandjale teatama asjaolust, mis on kindlustusandjale juba teada või mille suhtes kindlustusvõtja võib mõistlikult eeldada, et see on kindlustusandjale teada.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 441. Kindlustusandja taganemine lepingust teatamiskohustuse rikkumise korral

(1) Kui kindlustusvõtja ei teatanud käesoleva seaduse §-s 440 sätestatut rikkudes olulisest asjaolust, samuti kui kindlustusvõtja vältis tahtlikult olulise asjaolu teadasaamist või andis olulise asjaolu kohta ebaõiget teavet, võib kindlustusandja lepingust taganeda.

(2) Kindlustusandja ei või käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul lepingust taganeda, kui:
1) kindlustusandja teadis teabe ebaõigsust või asjaolu, mida talle ei teatatud;
2) teatamata jätmine või ebaõige teabe andmine ei toimunud kindlustusvõtja süü tõttu;
3) asjaolu, millest ei teatatud või mille kohta anti ebaõiget teavet, langes enne kindlustusjuhtumi toimumist ära;
4) kindlustusandja on taganemise õigusest loobunud.

(3) Kui kindlustusvõtja peab teatama kindlustusandjale olulistest asjaoludest kindlustusandja poolt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis esitatud küsimuste põhjal, võib kindlustusandja lepingust taganeda otseselt asjaolust, mille kohta pole küsitud, teatamata jätmise tõttu üksnes siis, kui tegemist on asjaolu tahtliku varjamisega.

(4) Kui kindlustusandja ei või kindlustuslepingust käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud alusel taganeda, võib ta nõuda kindlustusvõtjalt kindlustusmaksete suurendamist vastavalt käesoleva seaduse §-s 460 sätestatule.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–4 sätestatu ei välista kindlustusandja õigust tühistada leping pettuse tõttu.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 442. Kindlustusandja lepingust taganemise tähtaeg

(1) Kindlustusandja võib lepingust käesoleva seaduse §-s 441 sätestatud alusel taganeda üksnes ühe kuu jooksul, arvates ajast, mil ta sai teada või pidi teada saama käesoleva seaduse §-s 440 sätestatud teatamiskohustuse rikkumisest. Lepingust ei või taganeda, kui lepingu sõlmimisest on möödunud kolm aastat.

(2) Kui kindlustusandja taganeb lepingust käesoleva seaduse §-s 441 sätestatud alusel pärast kindlustusjuhtumi toimumist, peab ta lepingust tulenevad kohustused siiski täitma, kui asjaolu, millest ei teatatud, ei omanud mõju kindlustusjuhtumi toimumisele ja ei välista ega piira kindlustusandja täitmise kohustuse kehtivust. Kindlustusandja täitmise kohustuse olemasolu hindamisel tuleb arvestada ka tasutud kindlustusmaksete suhet kindlustusmaksetega, mida oleks tulnud maksta, kui asjaolust oleks teatatud.

3. jagu
Kindlustusriski võimalikkuse suurenemine

§ 443. Kindlustusriski võimalikkuse suurenemisest teatamine

Kindlustusvõtja peab kindlustusriski võimalikkuse suurenemisest viivitamata kindlustusandjale teatama, välja arvatud juhul, kui kindlustusriski võimalikkuse suurenemise põhjustas üldiselt teadaolev asjaolu, mis ei mõjuta üksnes selle kindlustusvõtja kindlustusriski.

§ 444. Kindlustusriski võimalikkuse suurendamise keeld

Kindlustusvõtja ei või pärast lepingu sõlmimist ilma kindlustusandja nõusolekuta suurendada kindlustusriski võimalikkust ega lubada selle suurendamist isikute poolt, kelle eest ta vastutab.

§ 445. Kindlustusandja vabanemine kindlustuslepingu täitmise kohustusest kindlustusriski võimalikkuse suurenemise korral

(1) Kui kindlustusvõtja rikub käesoleva seaduse §-s 443 sätestatud kohustust, vabaneb kindlustusandja kindlustuslepingu täitmise kohustusest, kui kindlustusjuhtum toimub pärast ühe kuu möödumist ajast, mil kindlustusandja oleks pidanud teate kätte saama, välja arvatud juhul, kui ta teadis ajal, mil ta oleks pidanud teate kätte saama, kindlustusriski võimalikkuse suurenemisest või pidi seda teadma.

(2) Kui kindlustusvõtja rikub käesoleva seaduse §-s 444 sätestatud kohustust, vabaneb kindlustusandja kindlustuslepingu täitmise kohustusest kindlustusvõtjast tuleneva asjaolu tõttu kindlustusriski võimalikkuse suurenemise ulatuses, kui kindlustusjuhtum toimub pärast kindlustusriski suurenemist.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatut ei kohaldata, kui:

1) kindlustusjuhtumi toimumise ajaks oli möödunud tähtaeg, mille jooksul võis kindlustusandja lepingu kindlustusriski võimalikkuse suurenemise tõttu üles öelda või nõuda selle muutmist, ilma et kindlustusandja oleks lepingut üles öelnud või selle muutmist nõudnud;
2) kindlustusriski võimalikkuse suurenemisel ei olnud mõju kindlustusjuhtumi toimumisele;
3) suurem kindlustusrisk ei oleks mõjutanud kindlustusandja täitmise kohustuse kehtivust ega ulatust;
4) kindlustusriski võimalikkus suurenes kindlustusandja süü tõttu.

(4) Kui kindlustusandja vabaneb käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 sätestatu kohaselt oma täitmise kohustusest üksnes mõne kindlustatud eseme või isiku suhtes, vabaneb ta kogu täitmise kohustusest, kui vastavalt asjaoludele võib eeldada, et ta ei oleks lepingut samadel tingimustel üksnes selle osa suhtes sõlminud.

§ 446. Lepingu muutmine ja ülesütlemine kindlustusriski võimalikkuse suurenemise korral

(1) Kui kindlustusvõtja rikub käesoleva seaduse §-s 444 sätestatud kohustust, võib kindlustusandja kindlustuslepingu ette teatamata üles öelda. Kui rikkumine ei toimunud kindlustusvõtja süü tõttu, võib kindlustusandja lepingu üles öelda, teatades sellest ette üks kuu.

(2) Kui kindlustusriski võimalikkus suurenes kindlustusvõtja poolt ilma kindlustusandja nõusolekuta tehtud muudatuse tõttu ja kindlustusvõtja ei teatanud õigeaegselt kindlustusriski võimalikkuse suurenemisest, võib kindlustusandja kindlustuslepingu ette teatamata üles öelda. Kui kindlustusriski võimalikkuse suurendamise keelu rikkumine ei toimunud kindlustusvõtja süü tõttu, võib kindlustusandja lepingu üles öelda, teatades sellest ette üks kuu.

(3) Kui kindlustusrisk suureneb pärast lepingu sõlmimist kindlustusvõtjast sõltumata, võib kindlustusandja nõuda lepingu muutmist tagasiulatuvalt, alates kindlustusriski suurenemisest. Kui kindlustusvõtja ei nõustu lepingu muutmisega või kui suurenenud kindlustusriski korral kindlustusandja ei oleks lepingut sõlminud, võib kindlustusandja lepingu üles öelda, teatades sellest ette üks kuu.

(4) Kindlustusandja õigus nõuda käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud juhul lepingu muutmist või öelda leping üles lõpeb, kui ta ei kasuta seda õigust ühe kuu jooksul, arvates ajast, mil ta sai teada kindlustusriski suurenemisest. Kindlustusandjal on õigus leping käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud juhul üles öelda ka juhul, kui taastub kindlustusriski suurenemise eelne olukord.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–4 sätestatut ei kohaldata, kui kindlustusrisk suurenes kindlustusandjast tuleneva asjaolu tõttu.

§ 447. Sätete kohaldamine

(1) Käesolevas jaos sätestatut kohaldatakse ka kindlustusriski suurenemisele, mis toimus kindlustusvõtja poolt lepingu sõlmimise avalduse esitamise ja lepingu sõlmimise vahelisel ajal, kui kindlustusandja kindlustusriski suurenemisest lepingu sõlmimise ajal ei teadnud.

(2) Käesolevas jaos sätestatut ei kohaldata, kui kindlustusriski suurenemine ei ole oluline või kui lepingupooled leppisid kokku, et kindlustusriski suurenemine ei mõjuta kindlustuslepingut.

(3) Käesolevas jaos sätestatu ei mõjuta kokkulepet, millega kindlustusvõtja võtab kohustuse vähendada kindlustusriski või vältida selle suurenemist.

4. jagu
Kindlustusjuhtumi toimumine

§ 448. Kindlustusjuhtumist teatamine

(1) Kindlustusvõtja peab kindlustusjuhtumi toimumisest viivitamata kindlustusandjale teatama.

(2) Kindlustusandja võib pärast kindlustusjuhtumi toimumist nõuda kindlustusvõtjalt lepingu täitmise kohustuse kindlakstegemiseks vajalikku teavet. Tõendite esitamist võib kindlustusandja nõuda niivõrd, kuivõrd kindlustusvõtjalt võib mõistlikult oodata nende esitamist.

§ 449. Kindlustusjuhtumist teatamata jätmise tagajärjed

(1) Kui kindlustusandjal tekib kindlustusvõtja käesoleva seaduse §-s 448 sätestatud kohustuse rikkumise tagajärjel kahju, võib kindlustusandja selle ulatuses täitmise kohustust vähendada.

(2) Kui kindlustusvõtja rikub käesoleva seaduse §-s 448 sätestatud kohustust tahtlikult, vabaneb kindlustusandja täitmise kohustusest.

§ 450. Kindlustusandja täitmise kohustus kindlustusjuhtumi toimumisel

(1) Kindlustusandja lepingu täitmise kohustus muutub sissenõutavaks kindlustusjuhtumi toimumise ja kindlustusandja täitmise ulatuse kindlaks- määramiseks vajalike toimingute lõpetamisega.

(2) Kindlustusandja lepingu täitmise kohustus muutub sissenõutavaks, sõltumata käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust, kui kindlustusvõtja nõuab kahe kuu möödumisel kindlustusandjale kindlustusjuhtumist teatamisest kindlustusandjalt selgitust, mis põhjusel täitmise ulatuse kindlaksmääramiseks vajalikud toimingud veel lõpetatud ei ole, ja kindlustusandja sellele järelepärimisele ühe kuu jooksul ei vasta.

(3) Kui kindlustusandja täitmise ulatuse kindlaksmääramiseks vajalikke toiminguid ei ole lõpetatud ühe kuu jooksul pärast kindlustusjuhtumist teatamist, võib kindlustusvõtja kindlustusjuhtumi kindlakstegemise korral nõuda kindlustusandja täitmise kohustuse arvel raha maksmist ulatuses, mida kindlustusandja vastavalt asjaoludele peaks minimaalselt maksma. Tähtaja kulgemine peatub ajaks, mil toimingute lõpetamine on takistatud kindlustusvõtjast tuleneva asjaolu tõttu.

§ 451. Kindlustusvõtja viivise maksmise nõue

Kokkulepe, mille kohaselt kindlustusandja ei pea maksma viivist oma täitmise kohustusega viivitamise korral, on tühine.

§ 452. Kindlustusandja vabanemine täitmise kohustusest kindlustusvõtja kohustuste rikkumise korral

(1) Kindlustusandja vabaneb täitmise kohustusest, kui kindlustusvõtja, kindlustatud või soodustatud isik põhjustas kindlustusjuhtumi toimumise tahtlikult. Sellest kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

(2) Kindlustusandja ei või tugineda kokkuleppele, mille kohaselt ta vabaneb kindlustusjuhtumi toimumise puhul täitmise kohustusest kindlustusvõtja kohustuse rikkumise tõttu, kui:
1) kindlustusvõtja on rikkunud muud kui kindlustusmakse tasumise kohustust, mis tuleb kindlustusandja suhtes täita enne kindlustusjuhtumi toimumist ja rikkumine toimub muul põhjusel kui kindlustusvõtja süü tõttu või kui rikkumine ei mõjutanud kahju tekkimist või kahju suurust;
2) kindlustusvõtja rikub kohustust, mida ta pidi täitma kindlustusandja suhtes eesmärgiga vähendada kindlustusriski või vältida selle suurenemist ja rikkumisel ei olnud mõju kindlustusjuhtumi toimumisele ega kindlustusandja täitmise kohustusele;
3) kohustus tuli kindlustusandja suhtes täita pärast kindlustusjuhtumi toimumist ja kindlustusvõtja ei rikkunud kohustust tahtlikult;
4) kohustus tuli kindlustusandja suhtes täita pärast kindlustusjuhtumi toimumist ja kindlustusvõtja rikkus kohustust raske hooletuse tõttu, kuid rikkumisel ei olnud mõju ei kindlustusjuhtumi kindlakstegemisele ega kindlustusandja täitmise kohustusele.

5. jagu
Kindlustusmakse

§ 453. Kindlustusperiood

Kindlustusperiood on ajavahemik, mille alusel arvutatakse kindlustusmakseid. Eeldatakse, et kindlustusperiood on üks aasta.

§ 454. Kindlustusmakse tasumine

(1) Kindlustusvõtja peab tasuma kindlustusmakse või perioodiliste kindlustusmaksete tasumise kokkuleppe korral esimese kindlustusmakse kohe pärast lepingu sõlmimist.

(2) Kui kindlustusvõtjale tuleb väljastada poliis, võib ta keelduda kindlustusmakse tasumisest, kuni talle ei ole poliisi väljastatud.

(3) Eeldatakse, et järgnevate kindlustusperioodide kindlustusmaksete tasumise tähtpäevaks on iga uue kindlustusperioodi algus.

§ 455. Kindlustusmakse tasumine kolmanda isiku poolt

(1) Kindlustusvõtja asemel võib sissenõutavaks muutunud kindlustusmakse või muu kindlustuslepingu järgi tasumisele kuuluva makse tasuda ka kindlustatud või soodustatud isik, samuti pandipidaja, kellele kindlustusvõtja kindlustuslepingust tulenev nõue kindlustusandja vastu on panditud. Kindlustusandja ei või eelnimetatud isikult makse vastuvõtmisest keelduda, isegi kui ta võiks makse vastuvõtmisest keelduda vastavalt käesoleva seaduse üldosa sätetele.

(2) Kui kindlustusmakse tasub kindlustatud või soodustatud isik või pandipidaja, läheb kindlustusandja kindlustusmakse tasumise nõue kindlustusvõtja vastu tasutud ulatuses makse tasunud isikule üle. Kui

kindlustuslepingujärgse makse tasub pandipidaja, tagab ka pandipidaja nõuet kindlustusvõtja vastu pant kindlustusvõtja nõudele kindlustusandja vastu.

§ 456. Kindlustusmakse tasaarvestamise õigus

Kindlustusandja võib oma täitmise kohustusega tasaarvestada sissenõutavaks muutunud kindlustusmakse või muu lepingu kohaselt talle kuuluva nõude ka juhul, kui ta võlgneb lepingust tuleneva kohustuse täitmise kolmandale isikule, mitte kindlustusvõtjale. Kindlustusandjal ei ole seda õigust kahjustatud isiku suhtes kohustusliku vastutuskindlustuse puhul.

§ 457. Esimese kindlustusmakse tasumisega hilinemine

(1) Kui kindlustusvõtja ei ole 14 päeva jooksul pärast kindlustuslepingu sõlmimist tasunud kindlustusmakset või esimest kindlustusmakset, võib kindlustusandja kuni makse tasumiseni lepingust taganeda. Eeldatakse, et kindlustusandja on lepingust taganenud, kui ta ei esita kindlustusmakse sissenõudmiseks hagi kolme kuu jooksul makse sissenõutavaks muutumisest.

(2) Kui sissenõutavaks muutunud kindlustusmakse või esimene kindlustusmakse ei ole tasutud kindlustusjuhtumi toimumise ajaks, vabaneb kindlustusandja oma täitmise kohustusest.

(3) Kindlustusandja ei või tugineda käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatule, kui ta ei teavitanud kindlustusvõtjat sellistest tagajärgedest enne lepingu sõlmimist.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 458. Järgmiste kindlustusmaksete tasumisega hilinemine

(1) Kui kindlustusvõtja ei tasu teist või järgnevat kindlustusmakset tähtaegselt, võib kindlustusandja kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis määrata kindlustusvõtjale maksmiseks vähemalt kahenädalase tähtaja, ehitise kindlustamise korral vähemalt ühekuulise tähtaja. Teates tuleb märkida tähtaja möödumise õiguslikud tagajärjed.

(2) Kui kindlustusandja on määranud kindlustusmakse tasumiseks täiendava tähtaja ning kindlustusjuhtum toimub pärast selle tähtaja möödumist, ilma et kindlustusvõtja oleks kindlustusjuhtumi toimumise ajaks kindlustusmakset tasunud, vabaneb kindlustusandja oma täitmise kohustusest, välja arvatud juhul, kui kindlustusmakse tasumata jätmine toimus kindlustusvõtjast mittetuleneva asjaolu tõttu.

(3) Kui kindlustusandja on määranud tasumiseks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja ning kindlustusvõtja ei ole selle tähtaja jooksul kindlustusmakset tasunud, võib kindlustusandja kindlustuslepingu ette teatamata üles öelda. Kindlustusandja võib juba käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teates avaldada, et loeb lepingu tähtaja möödumisel üles öelduks, kui kindlustusvõtja tähtaja jooksul ei ole makseid tasunud.

(4) Kui kindlustusvõtja tasub kindlustusmakse ühe kuu jooksul lepingu ülesütlemisest või maksmiseks määratud tähtaja möödumisest ja kindlustusjuhtumit ei ole enne tasumist toimunud, ei loeta lepingut käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud juhul üles öelduks.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 459. Kindlustusmakse tasumine lepingu lõppemisel

Kui kindlustusleping lõpeb kindlustusperioodi jooksul ülesütlemisega, taganemisega või muul põhjusel ennetähtaegselt, on kindlustusandjal õigus kindlustusmaksele üksnes kuni lepingu lõppemiseni kulgenud aja eest.

§ 460. Kindlustusandja õigus nõuda kindlustusmakse suurendamist

(1) Kui kindlustusvõtja on lepingu sõlmimisel rikkunud käesoleva seaduse §-s 440 sätestatud teatamiskohustust, võib kindlustusandja nõuda kindlustusvõtjalt mõistlikult suurema kindlustusmakse maksmist alates jooksva kindlustusperioodi algusest, kui kindlustusandjal ei ole õigust lepingust taganeda, kuna kindlustusvõtja rikkus teatamiskohustust muu kui oma süü tõttu ja suurem kindlustusmakse on suurema kindlustusriski võimalikkust arvestades mõistlik.

(2) Kindlustusandja ei või käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud asjaoludel kindlustusmakse suurendamist nõuda, kui ta ei tee seda ühe kuu jooksul, arvates ajast, mil ta sai teada asjaolu, millest kindlustusvõtja talle ei teatanud.

§ 461. Kindlustusvõtja lepingu ülesütlemise õigus kindlustusmakse suurendamise korral

Kui kindlustusandja suurendab vastavalt kindlustuslepingu tingimustele kindlustusmakset, ilma et seejuures muutuks kindlustuskaitse, võib kindlustusvõtja ühe kuu jooksul pärast kindlustusandjalt vastava teate saamist kindlustuslepingu kindlustusmakse suurendamise jõustumise ajaks üles öelda.

§ 462. Kindlustusvõtja õigus nõuda kindlustusmakse vähendamist

(1) Kindlustusvõtja võib nõuda kindlustusmakse vähendamist järgmisteks kindlustusperioodideks, kui suurem kindlustusmakse lepiti kokku kindlustusriski suurendava asjaolu tõttu ja see asjaolu on lepingu sõlmimise avalduse tegemise ja lepingu sõlmimise vahelisel ajal või pärast lepingu sõlmimist ära langenud või tähtsuse kaotanud või kui kindlustusrisk on sel ajal püsivalt vähenenud.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut kohaldatakse ka juhul, kui suurem kindlustusmakse lepiti kokku seepärast, et kindlustusvõtja esitas kindlustusriski suurendavate asjaolude kohta ekslikke andmeid.

6. jagu
Kolmanda isiku kindlustusriski kindlustamine

§ 463. Kolmanda isiku ja kindlustusvõtja õigused kindlustusandja suhtes

(1) Kui kindlustatud on kolmanda isikuga seotud kindlustusriski, on kolmandal isikul õigus nõuda kindlustusandjalt täitmist ja kõiki sellega seotud õigusi. Kolmas isik ei või neid õigusi käsutada ilma kindlustusvõtja nõusolekuta.

(2) Kindlustusvõtja võib kolmandale isikule kindlustuslepingust tulenevaid õigusi oma nimel käsutada, muu hulgas kindlustatud isiku nõude kindlustusandja vastu sisse nõuda, nõudest loobuda või sellega tehinguid teha.

(3) Kindlustusandja peab oma kohustuse kindlustusvõtjale täitma üksnes juhul, kui viimane tõendab, et kolmas isik andis kindlustuslepingu sõlmimiseks nõusoleku.

§ 464. Kindlustusvõtja eelisõigus oma nõuete rahuldamiseks

Kindlustusvõtjal on eelisõigus rahuldada oma kolmanda isiku vastu suunatud ja kindlustatud esemega seotud nõue kindlustusandja vastu suunatud kindlustuslepingu täitmise nõude arvel enne kolmandat isikut ja tema võlausaldajaid.

§ 465. Kindlustatud isiku teadmise ja käitumise võrdsustamine kindlustusvõtja omaga

(1) Kui kindlustusvõtja teadmine ja käitumine omavad käesoleva seaduse kohaselt õiguslikku tähendust, loetakse kolmanda isikuga seotud kindlustusriski kindlustamisel kolmanda isiku teadmine ja käitumine võrdseks kindlustusvõtja teadmise ja käitumisega.

(2) Kolmanda isiku teadmist mingist asjaolust ei loeta kindlustusvõtja teadmisega võrdseks, kui leping sõlmiti kolmanda isiku teadmata või tema tahte vastaselt.

7. jagu
Kindlustuslepingu lõppemine ja nõuete aegumine

§ 466. Kindlustuslepingust taganemine

Kindlustuslepingust taganemine on lubatud üksnes seadusega sätestatud juhtudel.

§ 467. Kindlustuslepingu pikenemise kokkuleppe tühisus

Tühine on kokkulepe, mille kohaselt kindlustusleping, mida ei öelda üles enne lepingutähtaja möödumist, loetakse pikenenuks rohkem kui üheks aastaks.

§ 468. Tähtajatu kindlustuslepingu korraline ülesütlemine

(1) Tähtajatu kindlustuslepingu võib kumbki lepingupool üles öelda jooksva kindlustusperioodi lõpuks.

(2) Ülesütlemisest etteteatamise tähtaeg peab olema mõlemale lepingupoolele ühesugune ning ei või olla lühem kui üks kuu ega pikem kui kolm kuud.

(3) Lepingupooled võivad kokkuleppel loobuda tähtajatu lepingu ülesütlemise õigusest kuni kaheks aastaks.

§ 469. Pikaajalise kindlustuslepingu ülesütlemine

Kindlustusvõtja võib enam kui viieks aastaks sõlmitud kindlustuslepingu viienda või iga sellele järgneva aasta lõpuks üles öelda, teatades sellest ette vähemalt kolm kuud, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

§ 470. Lepingu ülesütlemine kindlustusvõtja kohustuste rikkumise tõttu

(1) Kui kindlustusvõtja rikub temast tuleneva asjaolu tõttu oluliselt lepinguga ettenähtud kohustust, võib kindlustusandja lepingu ette teatamata üles öelda ühe kuu jooksul rikkumisest teada saamisest, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Kui kindlustusandja lepingut käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul üles ei ütle, ei või ta hiljem tugineda täitmise kohustusest vabanemise kokkuleppele kindlustusvõtja kohustuse rikkumise juhuks.

§ 471. Lepingu ülesütlemine kindlustusandjalt tegevusloa äravõtmise korral

Kindlustusvõtja võib kindlustuslepingu üles öelda kindlustusandjalt tegevusloa äravõtmise või selle peatamise korral, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

§ 472. Lepingu lõppemine kindlustusandja pankroti tõttu

Kindlustusleping lõpeb kindlustusandja pankroti väljakuulutamisega või pankrotimenetluse raugemisel pankrotti välja kuulutamata.
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

§ 473. Lepingu ülesütlemine kindlustusvõtja maksejõuetuse tõttu

Kindlustusvõtja pankroti väljakuulutamise või kindlustatud kinnisasja sundvalitsemisele määramise korral võib kindlustusandja kindlustuslepingu üles öelda, teatades sellest ette vähemalt üks kuu.

§ 474. Osaline lepingu lõpetamine

(1) Kui kindlustusandjal on õigus lepingust taganeda või see üles öelda üksnes mõne kindlustatud eseme või isiku suhtes, võib ta seda teha ülejäänud esemete või isikute suhtes üksnes juhul, kui vastavalt asjaoludele võib eeldada, et ta ei oleks lepingut samadel tingimustel üksnes selle osa suhtes sõlminud.

(2) Kindlustusandja taganemisel lepingust või selle ülesütlemisel üksnes mõne eseme või isiku suhtes võib kindlustusvõtja lepingu tervikuna üles öelda hiljemalt kindlustusperioodi lõpuks, mil kindlustusandja taganemine või ülesütlemine jõustub.

§ 475. Kindlustuslepingust tulenevate nõuete aegumine

(1) Kindlustuslepingust tulenevate nõuete aegumistähtaeg on kolm aastat. Aegumistähtaeg hakkab kulgema kalendriaasta, mil nõue muutub sissenõutavaks, lõpust.

(2) Kui kindlustuslepingust tulenevast nõudest on kindlustusandjale teatatud, peatub aegumistähtaja kulgemine kindlustusandja poolt selle nõude kohta tehtud otsuse kättesaamiseni kindlustusvõtja poolt. Sel juhul aegub nõue siiski kümne aasta möödumisel kalendriaasta, mil nõue muutub sissenõutavaks, lõpust.

(3) Kui kindlustusvõtja on esitanud kindlustusandjale taotluse kindlustusandja kindlustuslepingust tuleneva kohustuse täitmiseks ja kindlustusandja teatab kindlustusvõtjale kirjalikult taotluse rahuldamata jätmisest, vabaneb kindlustusandja täitmise kohustusest, kui kindlustusvõtja ei esita hagi kohustuse täitmisele sundimiseks ühe aasta jooksul taotluse rahuldamata jätmise vastuse saamisest. Kindlustusandja ei vabane täitmise kohustusest, kui ta ei teata oma vastuses kindlustusvõtjale üheaastase tähtaja möödumise õiguslikust tagajärjest.

24. peatükk
KAHJUKINDLUSTUS

1. jagu
Üldsätted

1. jaotis
Lepingu sisu

§ 476. Kindlustusandja hüvitamiskohustus

(1) Kahjukindlustuse puhul peab kindlustusandja kindlustusjuhtumi toimumisel vastavalt lepingule hüvitama kindlustatud isikule kindlustusjuhtumi tõttu tekkinud kahju. Asja kindlustamise korral peab kindlustusandja muu

hulgas hüvitama kahju, mis tekkis kindlustusjuhtumi tagajärgede likvideerimise tulemusena, samuti kahju, mis tekkis kindlustatud asjade kaotsimineku tõttu kindlustusjuhtumi toimumisel.

(2) Asjade kogumi kindlustamise korral hõlmab kindlustus kõiki asju, mis kindlustusjuhtumi toimumisel kogumi moodustavad.

(3) Kindlustusandja peab hüvitama kahju rahas, kui lepinguga ei ole ette nähtud kahju hüvitamine muul viisil.

(4) Kahjukindlustus hõlmab kindlustusjuhtumi toimumise tõttu saamata jäänud tulu üksnes siis, kui selles on eraldi kokku lepitud.

§ 477. Kindlustusandja vastutuse piirang

Kindlustusandja ei ole kohustatud täitma kindlustusvõtjale rohkem, kui on kahju tegelik suurus, isegi kui kindlustussumma on kindlustusjuhtumi toimumise ajal kindlustusväärtusest suurem.

§ 478. Kindlustushuvi puudumine

(1) Kindlustushuvi on kindlustusvõtja huvi kindlustada ennast kindla kindlustusriski vastu.

(2) Kui kindlustushuvi ei ole kindlustuskaitse algul olemas või kui tulevase kindlustusriski kindlustamisel kindlustushuvi ei teki, vabaneb kindlustusvõtja kindlustusmakse tasumise kohustusest. Kindlustusandja võib sel juhul nõuda kindlustusvõtjalt mõistlike asjaajamiskulude hüvitamist.

(3) Kui kindlustushuvi lõpeb pärast kindlustuskaitse algust, on kindlustusandjal õigus kindlustusmaksele, mida ta oleks saanud nõuda, kui kindlustus oleks võetud üksnes selle ajani, mil kindlustusandja sai teada kindlustushuvi lõppemisest.

(4) Kui kindlustushuvi lõpeb kindlustusjuhtumi toimumise tõttu, on kindlustusandjal õigus kindlustusmaksele jooksva kindlustusperioodi eest.

2. jaotis
Kindlustusväärtus

§ 479. Kindlustusväärtus

(1) Kindlustusväärtus on kindlustushuvi väärtus kindlustusjuhtumi toimumise ajal.

(2) Asendatava vallasasja kindlustusväärtuseks loetakse summat, mis on vajalik samasuguse asja soetamiseks, võttes mõistlikult arvesse amortisatsioonist tulenevat asja väärtuse vähenemist.

(3) Ehitise kindlustusväärtuseks loetakse selle tavalist kohalikku ehitusväärtust, millest on maha arvatud ehitise seisundit, eelkõige selle vanust ja amortisatsiooni väljendav mõistlik summa.

§ 480. Kokkuleppeline kindlustusväärtus

(1) Kindlustusväärtuse võib kokkuleppel määrata eelnevalt kindla summana (kokkuleppeline kindlustusväärtus).

(2) Kokkuleppelist kindlustusväärtust ei või määrata kindlustusjuhtumi toimumise tõttu saamata jäänud tulu kindlustamisel.

(3) Kokkuleppelist kindlustusväärtust ei loeta kindlustusväärtuseks, kui see erineb oluliselt tegelikust kindlustusväärtusest kindlustusjuhtumi toimumise ajal. Sel juhul lähtutakse tegelikust kindlustusväärtusest.

(4) Ehitise kindlustamise korral võivad lepingupooled ehitise kindlustusväärtusena kokku leppida kindlustatud ehitise taastamise maksumuse.

§ 481. Ülekindlustus

Kui ilmneb, et kindlustussumma ületab oluliselt kindlustusväärtust (ülekindlustus), võib nii kindlustusandja kui kindlustusvõtja ülekindlustuse kõrvaldamiseks vähendada kindlustussummat koos kindlustusmakse vastava vähendamisega. Kindlustussumma ja kindlustusmakse vähendamine toimub vastava tahteavalduse tegemisega teisele lepingupoolele.

§ 482. Alakindlustus

Kui kindlustussumma on väiksem kui kindlustusväärtus kindlustusjuhtumi toimumise ajal (alakindlustus), vastutab kindlustusandja kahju eest võrdeliselt kindlustussumma suhtega kindlustusväärtusesse kindlustusjuhtumi toimumise ajal.

3. jaotis
Kindlustusandjate paljusus

§ 483. Uue kindlustuslepingu sõlmimisest teatamine

Kindlustusvõtja peab kindlustusandjale viivitamata teatama sama kindlustusriski kindlustamisest teise kindlustusandja juures, muu hulgas ühe kindlustusandja juures saamata jäänud tulu ja teise juures muu kahju kindlustamisel. Teates tuleb märkida teise kindlustusandja nimi ja kindlustussumma.

§ 484. Kaaskindlustus

Kui sama kindlustus või sama varaga seotud kindlustusriskide kindlustus jagatakse mitme kindlustusandja vahel määratud osades (kaaskindlustus), on iga kindlustusandja kohustatud maksma hüvitist üksnes võrdeliselt tema osaga.

§ 485. Kaaskindlustuse juhtiv kindlustusandja

(1) Kaaskindlustuse puhul tuleb lepinguga kindlaks määrata juhtiv kindlustusandja, keda loetakse teiste kindlustusandjate esindajaks.

(2) Juhtiv kindlustusandja edastab ja kindlustusvõtja peab juhtivale kindlustusandjale edastama lepinguga ettenähtud tahteavaldused. Juhtiv kindlustusandja korraldab samuti kindlustuslepingust tulenevate nõuete rahuldamist.

(3) Kui juhtivat kindlustusandjat ei ole lepinguga määratud, võib kindlustusvõtja oma valikul lugeda ühte kaaskindlustusandjatest juhtivaks kindlustusandjaks. Valik loetakse tehtuks sellest valitud kindlustusandjale teatamisega.

§ 486. Mitmekordne kindlustus

(1) Kui kindlustusvõtja kindlustab sama kindlustusriski mitme kindlustusandja juures ja kindlustusandjate poolt maksmisele kuuluvate hüvitiste kogusumma ületaks kahju suuruse või kindlustussummad kokku ületaksid kindlustusväärtuse (mitmekordne kindlustus), vastutavad kindlustusandjad solidaarvõlgnikena.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul vastutab iga kindlustusandja kindlustusvõtja ees tema poolt lepingu järgi maksmisele kuuluva kindlustussumma ulatuses, kuid kindlustusvõtja ei või kokku nõuda rohkem, kui on kahju suurus.

(3) Omavahel vastutavad kindlustusandjad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul võrdeliselt sellega, mida igaüks neist peab maksma kindlustusvõtjale vastavalt kindlustuslepingule.

(4) Kui kindlustusvõtja on võtnud mitmekordse kindlustuse kavatsusega saada endale õigusvastane varaline eelis, on niisuguse kavatsusega sõlmitud lepingud tühised. Kui kindlustusandja ei teadnud tühisusest lepingu sõlmimise ajal, on tal õigus kindlustusmaksele kuni selle kindlustusperioodi lõpuni, mil ta sai lepingu tühisusest teada või pidi teada saama.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–4 sätestatust kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

§ 487. Mitmekordse kindlustuse kõrvaldamine

(1) Kui kindlustusvõtja sõlmis lepingu, millega tekkis mitmekordne kindlustus, ilma et kindlustusvõtja oleks seda teadnud, või kui mitmekordne kindlustus tekkis hiljem kindlustusväärtuse vähenemise tõttu, võib ta hiljem sõlmitud lepingu üles öelda või vähendada kindlustussummat suuruseni, mis ei ole kaetud varasema kindlustusega. Koos kindlustussumma vähendamisega võib kindlustusvõtja vähendada ka kindlustusmakset.

(2) Kindlustusvõtja võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul lepingu üles öelda või kindlustussummat vähendada üksnes viivitamata pärast mitmekordsest kindlustusest teadasaamist.

(3) Kindlustusleping loetakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud asjaoludel ülesöelduks või kindlustussumma ja kindlustusmakse vähendatuks selle kindlustusperioodi lõpuks, millal kindlustusvõtja lepingu üles ütles või kindlustussumma ja kindlustusmakse vähenemisest kindlustusandjale teatas.

4. jaotis

Kindlustusjuhtum

§ 488. Kahju ärahoidmise ja vähendamise ning kahju kindlakstegemise võimalikkuse tagamise kohustus

(1) Kindlustusjuhtumi toimumisel peab kindlustusvõtja niivõrd, kuivõrd see on võimalik, püüdma kahju ära hoida ja seda vähendada, järgides seejuures kindlustusandja juhiseid. Kui asjaolud seda võimaldavad, peab kindlustusvõtja kindlustusandjalt selliseid juhiseid küsima.

(2) Kindlustusvõtja ei või enne kahju kindlakstegemist teha ilma kindlustusandja nõusolekuta kahjustatud asja suhtes mingeid muudatusi, mis raskendavad kahju tekkimise põhjuse või kahju suuruse kindlakstegemist või muudavad selle võimatuks, välja arvatud juhul, kui muudatus osutub vajalikuks kahju vähendamise eesmärgil või avalikes huvides.

(3) Kui kindlustusvõtja rikub käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 nimetatud kohustust ja kindlustusandjal tekib seetõttu kahju, on viimasel õigus vähendada hüvitist tekitatud kahju võrra.

§ 489. Kahju kindlakstegemine

(1) Kindlustusandja peab viivitamata tegema kindlaks hüvitamisele kuuluva kahju suuruse.

(2) Kui üks lepingupool keeldub osalemast kahju suuruse kindlakstegemises või kui lepingupooled ei suuda tekkinud kahju suuruses kokku leppida, võib nõuda kahju suuruse määramist kohtu poolt.

(3) Kindlustusandja ei kaota kahju kindlakstegemises osalemise tõttu kindlustusvõtja hüvitamise nõude vaidlustamise õigust.

(4) Kokkulepe, mis piirab kindlustusvõtja õigust kasutada kahju kindlakstegemisel esindaja abi, on tühine.

§ 490. Eksperdihinnang

(1) Kindlustusandja ja kindlustusvõtja kokkulepe kindlustusandja hüvitise maksmise kohustuse või kahju suuruse määramise kohta eksperdi poolt kehtib üksnes juhul, kui eksperdi nimetab asjas mitteosalev kolmas isik või eksperdid nimetavad võrdsel arvul kindlustusandja ja kindlustusvõtja.

(2) Kindlustusandja ega kindlustusvõtja ei või tugineda kindlustusandja hüvitise maksmise kohustusele või kahju suuruse kindlaksmääramisele eksperdi poolt, kui see erineb ilmselt oluliselt tegelikest asjaoludest. Sellest kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul, samuti kui ekspert ei saa või ei taha kahju suurust kindlaks määrata või viivitab sellega, võib nõuda, et kahju suuruse määraks kohus.

§ 491. Kulude hüvitamine kindlustusvõtjale

(1) Kui kindlustusandja peab hüvitama tekkinud kahju, peab ta hüvitama sealhulgas kindlustusvõtja poolt kahju kindlakstegemise ja selle suuruse määramisega seoses kantud vajalikud kulud. Kindlustusandja ei pea kindlustusvõtjale hüvitama eksperdi või nõuandja palkamise kulusid, kui kindlustusvõtja ei olnud lepingu järgi eksperdi või nõuandja palkamiseks kohustatud.

(2) Kindlustusandja peab lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule hüvitama kindlustusvõtjale viimase poolt vastavalt käesoleva seaduse § 488 lõikes 1 sätestatule kantud kahju ärahoidmise või vähendamisega seotud kulud, mida kindlustusvõtja pidas vastavalt asjaoludele vajalikuks, isegi kui nende kandmine ei andnud soovitud tulemust. Kindlustusandja peab vastavalt tema juhistele kantud kulud hüvitama ka juhul, kui need ületavad koos muu hüvitisega kindlustussumma. Kindlustusvõtja nõudmisel peab kindlustusandja tema juhiste kohaselt tegemisele kuuluvate kulude tegemiseks vajaliku summa ette tasuma.

(3) Alakindlustuse korral peab kindlustusandja hüvitama kulud üksnes käesoleva seaduse §-s 482 sätestatud suhtes.

§ 492. Nõude üleminek

(1) Kindlustusandjale läheb tema poolt hüvitatava kahju ulatuses üle kindlustusvõtjale või kindlustatud isikule kolmanda isiku vastu kuuluv kahju hüvitamise nõue.

(2) Kui kindlustusvõtja loobub oma nõudest kolmanda isiku vastu või õigusest, mis seda nõuet tagab, vabaneb kindlustusandja oma täitmise kohustusest kindlustusvõtja ees niivõrd, kuivõrd ta oleks saanud nõuda hüvitist selle nõude või õiguse alusel.

(3) Kui kindlustusvõtjal on nõue oma üleneja või alaneja sugulase või abikaasa vastu, samuti muu temaga koos elava perekonnaliikme vastu, on kindlustusandjal käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud õigused üksnes niivõrd, kuivõrd vastava isiku selline vastutus on kindlustatud, või kui vastav isik tekitas kahju tahtlikult.

§ 493. Lepingu täitmine pärast kindlustusjuhtumi toimumist

(1) Pärast kindlustusjuhtumi toimumist vastutab kindlustusandja hilisema kindlustusjuhtumi tõttu tekkinud kahju eest üksnes varasema kahju hüvitamisest ülejääva kindlustussumma osa ulatuses. Tulevaste kindlustusperioodide eest on kindlustusandjal õigus kindlustusmaksele, mis on varasemast kindlustusmaksest väiksem samas suhtes, kuivõrd kindlustussumma jääk on väiksem esialgsest kindlustussummast.

(2) Pärast kindlustusjuhtumi toimumist võib kumbki lepingupool lepingu üles öelda ühe kuu jooksul kahju kindlakstegemise toimingute lõppemisest. Kindlustusandja peab lepingu ülesütlemisest üks kuu ette teatama. Kindlustusvõtja võib sel põhjusel lepingu üles öelda selliselt, et see lõpeb hiljemalt jooksva kindlustusperioodi lõpuks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatust erinev kokkulepe kehtib üksnes juhul, kui ülesütlemisõigus on mõlema lepingupoole jaoks ühesugune.

5. jaotis
Kindlustatud asja võõrandamine

§ 494. Kindlustuse jätkumine asja võõrandamise puhul

(1) Kui kindlustusvõtja võõrandab kindlustatud asja, lähevad asja omandajale üle kõik kindlustusvõtja kindlustuslepingust tulenevad õigused ja kohustused.

(2) Asja võõrandaja ja omandaja vastutavad võõrandamise aja jooksva kindlustusperioodi kindlustusmakse tasumise eest kindlustusandja ees solidaarselt.

(3) Kindlustusandja suhtes ei loeta kindlustusvõtja kindlustuslepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi üle läinuks enne kindlustatud asja võõrandamisest teadasaamist.

§ 495. Kindlustuslepingu ülesütlemine asja võõrandamisel

(1) Kindlustusandja võib kindlustatud asja võõrandamise korral öelda kindlustuslepingu asja omandaja suhtes üles ühe kuu jooksul asja võõrandamisest teadasaamisest, kui ta teatab ülesütlemisest ette vähemalt üks kuu.

(2) Kindlustatud asja omandaja võib kindlustuslepingu üles öelda jooksva kindlustusperioodi lõpuks ühe kuu jooksul asja omandamisest. Kui omandaja ei teadnud, et asi on kindlustatud, lõpeb tema ülesütlemisõigus ühe kuu möödumisel ajast, mil ta sai kindlustuse olemasolust teada.

(3) Kindlustuslepingu ülesütlemisel käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 sätestatud alusel peab asja võõrandaja tasuma kindlustusandjale kindlustusmakseid, kuid mitte rohkem kui kindlustuslepingu lõppemise aja jooksva kindlustusperioodi eest. Sel juhul ei vastuta omandaja kindlustusmaksete tasumise eest.

§ 496. Võõrandamisest teatamine

(1) Kindlustatud asja võõrandamisest peab asja võõrandaja või omandaja kindlustusandjale viivitamata teatama.

(2) Kui kindlustusandjale asja võõrandamisest õigeaegselt ei teatata, vabaneb kindlustusandja oma täitmise kohustusest, kui kindlustusjuhtum toimub hiljem kui ühe kuu möödumisel ajast, mil kindlustusandja oleks pidanud vastava teate saama.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatut ei kohaldata, kui:
1) kindlustusandja teadis võõrandamisest ajal, mil ta oleks pidanud teate saama;
2) kindlustusjuhtumi toimumise ajal on kindlustusandja õigus leping üles öelda lõppenud ja ta ei ole seda õigust kasutanud.

§ 497. Omandaja kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe

(1) Käesoleva seaduse §-des 494–496 sätestatust asja omandaja kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

(2) Lepinguga võib siiski ette näha, et teade asja võõrandamise kohta ja lepingu ülesütlemine sel põhjusel peavad olema teatud vormis.

§ 498. Sätete kohaldamine

Käesoleva seaduse §-des 494–497 sätestatut kohaldatakse ka kindlustatud asja võõrandamisel täitemenetluses ja pankrotimenetluses.

6. jaotis
Kindlustusandja vastutus hüpoteegipidaja ees ehitise kindlustamise puhul

§ 499. Kindlustusandja ja kindlustusvõtja teatamiskohustus

(1) Kindlustusvõtja peab ehitise kindlustanud kindlustusandjale viivitamata teatama ehitise aluse kinnistu hüpoteegiga koormamisest.

(2) Kui ehitise kindlustamise puhul on kinnisasi, kus ehitis asub, koormatud hüpoteegiga, peab kindlustusandja viivitamata talle teada olevale hüpoteegipidajale kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teatama tähtaja määramisest kindlustusvõtjale kindlustusmakse tasumiseks, kui kindlustusvõtja ei ole makset tasunud, samuti kindlustuslepingu ülesütlemisest.

(3) Kindlustusandja peab kindlustusjuhtumi toimumisest teatama talle teada olevale hüpoteegipidajale ühe nädala jooksul kindlustusjuhtumi toimumisest teadasaamisest, välja arvatud juhul, kui kahju ei ole hüpoteegipidajale oluline.

(4) Kindlustusandja peab hüpoteegipidaja nõudmisel teatama hüpoteegipidajale viivitamata kindlustuskaitse olemasolust ning kindlustussumma suurusest.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 500. Hüvitise maksmise kehtivus hüpoteegipidaja suhtes

(1) Kui ehitise kindlustuslepingus on kokku lepitud, et kindlustusvõtja kohustub kasutama kindlustushüvitist ehitise taastamiseks, siis kindlustushüvitise maksmine muul eesmärgil või ehitise taastamist tagamata ei kehti hüpoteegipidaja suhtes ja hüpoteegipidaja võib nõuda kindlustusandjalt uut maksmist, välja arvatud juhul, kui hüpoteegipidaja annab kindlustushüvitise maksmiseks sellisel viisil oma nõusoleku.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud nõusolek loetakse hüpoteegipidaja poolt antuks, kui hüpoteegipidajale on hüvitise maksmise kavatsusest kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teatatud ja hüpoteegipidaja ei ole sellele ühe kuu jooksul vastanud.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 501. Hüpoteegipidaja õigused kohustuste rikkumise puhul kindlustusvõtja poolt

Kui kindlustusvõtja rikub kindlustuslepingust tulenevat kohustust ja kindlustusandja vabaneb seetõttu oma täitmise kohustustusest kindlustusvõtja ees, peab kindlustusandja siiski täitma kohustuse hüpoteegipidajale, välja arvatud juhul, kui kindlustusandja vabaneb oma täitmise kohustusest kindlustusvõtja ees, kuna kindlustusvõtja ei ole tasunud kindlustusmakseid või põhjustas kindlustusjuhtumi tahtlikult.

§ 502. Hüpoteegi üleminek

Kui kindlustusandja rahuldas käesoleva seaduse §-st 501 tulenevalt nõude kindlustusvõtja hüpoteegipidajale, läheb hüpoteek ulatuses, milles kindlustusandja nõude rahuldas, üle kindlustusandjale. Kindlustusandja ei või teostada hüpoteegist tulenevaid õigusi samal või tagumisel järjekohal oleva hüpoteegipidaja kahjuks, kelle suhtes kindlustusandja täitmise kohustus jäi püsima.

§ 503. Sätete kohaldamine reaalkoormatisele

Käesoleva seaduse §-des 500–502 sätestatut kohaldatakse vastavalt, kui kinnisasi on koormatud reaalkoormatisega.

§ 504. Hüpoteegipidaja õiguste kohaldamatus kindlustusvõtjale

Käesoleva seaduse §-des 500–503 sätestatud hüpoteegipidaja õigusi ei või teostada tulenevalt hüpoteekidest, mille puhul on hüpoteegipidajaks kindlustusvõtja.

2. jagu
Veosekindlustus

§ 505. Kindlustusriskid

Veose maismaal või siseveekogul vedamise riski kindlustamisel eeldatakse, et kindlustus katab kõiki veosega seonduvaid riske.

§ 506. Kindlustusandja vastutuse piiramine

(1) Kindlustusandja ei hüvita kahju, mis:
1) tekitati kindlustusvõtja, veose saatja või saaja poolt;
2) tekkis veose olemuse või veose puuduliku pakkimise tõttu;
3) tekitati kahjurite poolt.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolu on kahju suurendanud, peab kindlustusandja kahju hüvitama üksnes ulatuses, milles ta oleks vastutanud, kui asjaolu ei oleks olnud.

§ 507. Kindlustuse kestus

Kindlustus algab veose vedaja poolt vedamiseks vastuvõtmisest ja kestab, kuni veos on vedaja hoole all.

§ 508. Veose kindlustusväärtus

(1) Veose kindlustusväärtus on selle harilik väärtus saatmiskohas kindlustuse alguse ajal. Seda loetakse kindlustusväärtuseks ka kindlustusjuhtumi toimumise ajal.

(2) Veose kahjustumise korral arvatakse väärtusest, mis veosel oleks üleandmiskohas olnud kahjustamata seisundis, maha selle tegelik väärtus üleandmiskohas. Kahju suuruseks loetakse veose väärtuse vähenemisele vastavat kindlustusväärtuse osa.

§ 509. Lepingu ülesütlemise piirang

Veose kindlustamise puhul ei või kindlustusandja kindlustuslepingut vedamise ajal üles öelda kindlustusvõtja tahtest sõltumata toimunud kindlustusriski võimalikkuse suurenemise või kindlustatud veose võõrandamise tõttu.

3. jagu
Vastutuskindlustus

1. jaotis
Üldsätted

§ 510. Vastutuskindlustuse mõiste

Vastutuskindlustuse puhul peab kindlustusandja täitma kindlustusvõtja asemel kohustuse hüvitada kahju, mille kindlustusvõtja on tekitanud kolmandale isikule (kahjustatud isik) kindlustuse kehtivuse ajal toimunud kindlustusjuhtumi tagajärjel, ja kandma õigusabile tehtud kulud.

§ 511. Õigusabikulude kandmine

(1) Kindlustus katab kindlustusvõtja, kelle vastu on esitatud nõue, kulud õigusabile ulatuses, milles kindlustusvõtja võis selliseid kulusid pidada vajalikuks oma õiguste kaitseks kohtus ja kohtuväliselt, isegi juhul, kui esitatud nõue osutub alusetuks.

(2) Kindlustus katab ka kriminaalmenetluses ja halduskohtumenetluses kindlustusvõtja huvide kaitseks kantud kulud, kui menetluses tuvastatavad asjaolud võivad saada aluseks kindlustusvõtja tsiviilõiguslikule vastutusele kahjustatud isiku ees, niivõrd, kuivõrd need kulud kantakse vastavalt kindlustusandja juhistele. Kindlustusandja peab kindlustusvõtja nõudmisel kulud ette tasuma.

(3) Kui kindlustussumma on kokku lepitud, peab kindlustusandja hüvitama kulud, mis kanti seoses kohtuvaidlusega, mille pidamist kindlustusandja kindlustusvõtjalt nõudis või talle soovitas, samuti käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kulud kaitsele isegi siis, kui need koos muu hüvitisega ületavad kindlustussumma. Sama kehtib kindlustusvõtja poolt kahjustatud isiku nõude rahuldamiseks kindlustusandja ajendatud viivituse eest makstava intressi kohta.

(4) Kui kindlustusvõtjal on õigus vältida kohtulahendi sundtäitmist tagatise andmise või raha hoiustamisega, peab kindlustusandja kindlustusvõtja taotlusel andma sundtäitmise tagatise või raha hoiustama kuni kindlustussumma ulatuses, käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul lisaks ka kohtuvaidluse kulude ulatuses. Kindlustusandja vabaneb tagatise andmise või hoiustamise kohustusest, kui ta tunnistab kahjustatud isiku nõude kindlustusvõtja suhtes põhjendatuks.
[RT I 2008, 59, 330- jõust. 01.01.2009]

§ 512. Majandustegevusest tuleneva vastutuse kindlustus

(1) Kindlustusvõtja majandustegevusest tuleneva vastutuse kindlustus hõlmab ka kindlustusvõtja esindajate ja tema poolt ettevõtte või selle osa juhtimiseks või selle üle järelevalve teostamiseks teenistusse või tööle võetud isikute vastutust.

(2) Kui ettevõte võõrandatakse või antakse teise isiku kasutusse, lähevad lepingust tulenevad kindlustusvõtja õigused ja kohustused üle ettevõtte omandajale, välja arvatud juhul, kui need seonduvad võõrandamisele või kasutusse andmisele eelneva ajavahemikuga. Vastavalt kohaldatakse käesoleva seaduse § 494 lõigetes 2 ja 3 ning käesoleva seaduse §-des 495–497 sätestatut.

§ 513. Kindlustusandja vabanemine täitmise kohustusest

Kindlustusandja vabaneb täitmise kohustusest, kui kindlusvõtja põhjustas tahtlikult ja õigusvastaselt sündmuse toimumise, millest tulenevalt kindlustusvõtja kahjustatud isiku ees vastutab.

§ 514. Asjaoludest teatamine

(1) Kindlustusvõtja peab kindlustusandjale teatama asjaoludest, mille tagajärjeks võib olla kindlustusjuhtumi toimumine, samuti kahjustatud isiku poolt tema vastu nõude esitamisest, ühe nädala jooksul, arvates ajast, mil kindlustusvõtja sai asjaolust või nõude esitamisest teada.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaeg loetakse järgituks, kui teade saadetakse ära tähtaja jooksul.

(3) Kindlustusvõtja peab kindlustusandjale viivitamata teatama tema suhtes kindlustusandja vastutust põhjustada võiva kohtu- või muu menetluse algatamisest või asjaolust, mis võib olla aluseks kindlustusvõtja vastu nõude esitamisele.

§ 515. Hüvitise maksmine

(1) Kindlustusandja peab maksma hüvitise viivitamata, kuid mitte hiljem kui kahe nädala jooksul ajast, mil kahjustatud isiku nõue kindlustusvõtja poolt rahuldati, või ajast, mil kahjustatud isiku nõue on tuvastatud kohtulahendi, nõude tunnustamise või kompromissilepinguga. Kui vastavalt käesoleva seaduse §-le 511 tuleb hüvitada kulud, peab kindlustusandja seda tegema kahe nädala jooksul talle kulutuste kogusuuruse teatamisest. [RT I 2008, 59, 330- jõust. 01.01.2009]

(2) Tühine on kindlustusandja ja kindlustusvõtja vaheline kokkulepe, mille kohaselt kindlustusandja vabaneb täitmise kohustusest, kui kindlustusvõtja rahuldab kahjustatud isiku nõude või tunnustab seda ilma kindlustusandja nõusolekuta, kui selle nõude rahuldamata või tunnustamata jätmine on kahjustatud isiku huvisid arvestades ilmselt vastuolus hea usu põhimõttega.

§ 516. Perioodilised maksed

Kui kindlustusvõtja peab kahjustatud isikule tasuma perioodilisi makseid ja kui kindlustussumma on väiksem kui perioodiliste maksete eeldatav kogusuurus, võib kindlustusvõtja nõuda kindlustusandjalt üksnes vastavat osa perioodilistest maksetest.

§ 517. Kahjustatud isiku õigused

(1) Kindlustusandjal on õigus maksta hüvitis otse kahjustatud isikule, kui:
1) kindlustusvõtja poolt kahjustatud isikule tasumisele kuuluva raha suurus on kindlaks määratud kohtulahendi või kompromissilepinguga ja
[RT I 2008, 59, 330- jõust. 01.01.2009]
2) kindlustusandja teatab oma kavatsusest eelnevalt kindlustusvõtjale.

(2) Kindlustusandja on kohustatud maksma hüvitise kahjustatud isikule otse, kui seda nõuab kindlustusvõtja.

(3) Kahjustatud isiku suhtes on tühine sellise nõude käsutamine, mis on kindlustusvõtjal kindlustusandja vastu. Sama kehtib nõude käsutamise puhul täitemenetluses või kui seda nõuet on käsutatud hagi tagamise korras.

(4) Kui kindlustusvõtja vastutust põhjustanud asjaolust tuleneb mitme kahjustatud isiku nõue ja nende nõuete kogusuurus ületab kindlustussumma, rahuldab kindlustusandja nõuded võrdeliselt nõuete suurusega.

§ 518. Kahjustatud isiku õigused kindlustusvõtja pankroti korral

Kindlustusvõtja pankroti korral on kahjustatud isikul õigus rahuldada oma kindlustusvõtja vastu suunatud nõue kindlustusandja vastu suunatud hüvitamise nõude arvel enne teisi kindlustusvõtja võlausaldajaid.

§ 519. Lepingu ülesütlemine pärast kindlustusjuhtumi toimumist

(1) Kumbki lepingupool võib vastutuskindlustuslepingu üles öelda, kui kindlustusandja on pärast kindlustusjuhtumi toimumist tunnistanud oma hüvitamise kohustust kindlustusvõtja suhtes või keeldunud hüvitamisest pärast hüvitise sissenõutavaks muutumist.

(2) Lepingu võib üles öelda ühe kuu jooksul pärast hüvitamise kohustuse tunnistamist või hüvitamisest keeldumist. Täiendavalt kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 493 sätestatut.

2. jaotis
Kohustuslik vastutuskindlustus

§ 520. Lepingu sõlmimise kohustus

Kindlustusandja on kohustatud seaduse alusel nõutavat vastutuskindlustuse (kohustuslik vastutuskindlustus) lepingut sõlmima, kui kindlustusvõtja vastab tüüptingimustes ettenähtud tingimustele.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 521. Kahjustatud isiku kahju hüvitamise nõue

(1) Kahjustatud isik võib nõuda kindlustusvõtja poolt talle tekitatud kahju hüvitamist nii kindlustusvõtjalt kui kindlustusandjalt. Kindlustusandjalt võib nõuda kahju hüvitamist üksnes rahalise hüvitise maksmise vormis.

(2) Kui kahju hüvitamise nõue on esitatud nii kindlustusvõtja kui kindlustusandja vastu, vastutavad nad solidaarvõlgnikena. Kindlustusandja ja kindlustusvõtja omavahelises suhtes vastutab ainult kindlustusandja. Kui kindlustusandja vabaneb täitmise kohustusest, vastutab kohustuse täitmise eest kindlustusandja ja kindlustusvõtja vahelises suhtes üksnes kindlustusvõtja.

(3) Kindlustusandja võib kahjustatud isiku nõudele esitada samu vastuväiteid nagu kindlustusvõtja.

(4) Kahjustatud isiku nõue kindlustusandja vastu aegub sama tähtaja jooksul nagu nõue kindlustusvõtja vastu. Aegumise peatumine või katkemine kindlustusvõtja suhtes kehtib ka kindlustusandja suhtes ja vastupidi.

(5) Kindlustusandja ei või keelduda kahjustatud isiku nõude täitmisest põhjusel, et ta on vabanenud täielikult või osaliselt vastutusest kindlustusvõtja ees.

(6) [Kehtetu -RT I 2008, 59, 330- jõust. 01.01.2009]

(7) [Kehtetu -RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

(8) Kindlustuslepingus kindlustusvõtja omavastutuse kohaldamise korral hüvitab kindlustusandja kahjustatud isikule kahju täies ulatuses ning kindlustusvõtja tasub kindlustusandjale omavastutuse summa.
[RT I, 07.07.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

§ 522. Kahjustatud isiku teatamiskohustus

(1) Kahjustatud isik peab teatama kindlustusandjale kahe nädala jooksul kindlustusandjast teadasaamisel kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kindlustusjuhtumist ning kindlustusvõtja vastu nõude esitamisest ja viivitamata kindlustusvõtja vastu hagi esitamisest.

(2) Kindlustusandja võib nõuda kahjustatud isikult kahju põhjuse ja suuruse kindlakstegemiseks vajalikku teavet. Kahjustatud isik peab esitama teavet üksnes niivõrd, kuivõrd selle muretsemist võib temalt mõistlikult oodata.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 523. Kohustuse rikkumine kahjustatud isiku poolt

(1) Kui kahjustatud isik ei teata õigeaegselt kindlustusjuhtumist või hagi esitamisest kindlustusvõtja vastu või rikub käesoleva seaduse § 522 lõikes 2 sätestatud kohustust, ei vastuta kindlustusandja kahju hüvitamise eest suuremas ulatuses, kui ta oleks pidanud täitma kindlustusjuhtumist või hagi esitamisest õigeaegse teatamise puhul.

(2) Käesoleva seaduse § 522 lõikes 2 sätestatud kohustuse rikkumise korral võib kindlustusandja käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule tugineda siiski üksnes juhul, kui rikkumise tagajärgedest on kahjustatud isikule eelnevalt otseselt ja kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teatatud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kindlustusandja vastutuse piirangut kohaldatakse vastavalt, kui kindlustusvõtja sõlmib ilma kindlustusandja nõusolekuta kahjustatud isikuga kompromissilepingu või tunnustab tema nõuet. Kindlustusandja vastutuse piirang ei kehti, kui kompromissilepingu sõlmimine või nõude tunnustamata jätmine oleks kahjustatud isiku huvisid arvestades ilmselt vastuolus hea usu põhimõttega. [RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 524. Kindlustuslepingu üleminek

(1) Asjast tuleneda võiva vastutuse kohustusliku kindlustamise korral lähevad asja omandiõiguse üleminekul kindlustuslepingust tulenevad kindlustusvõtja õigused ja kohustused üle asja omandajale. Vastavalt kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 494–498 sätestatut.

(2) Kui asja omandaja sõlmib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul uue kohustusliku vastutuskindlustuse lepingu, lõpeb omandajale üleläinud kindlustusleping.

§ 525. Täitmisest vabanemise piirang

(1) Kui kindlustusandja vabaneb kolmanda isikuga seotud kindlustusriski kindlustamise puhul oma täitmise kohustusest kindlustusvõtja suhtes, vabaneb ta täitmise kohustusest kolmanda isiku suhtes üksnes juhul, kui täitmisest vabanemise aluseks olevad asjaolud tulenevad kolmandast isikust või kui kolmas isik neist asjaoludest teadis või pidi teadma.

(2) Kui kindlustusandja peab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaoludel täitma kohustuse kolmanda isiku suhtes, võib kindlustusandja nõuda kohustuse kolmandale isikule täitmisel kohustuse täitmiseks tehtud kulutuste hüvitamist kindlustusvõtjalt.

4. jagu
Õigusabikulude kindlustus

§ 526. Kindlustusandja kohustused

(1) Õigusabikulude kindlustuse puhul kohustub kindlustusandja kindlustusjuhtumi toimumisel kaitsma kindlustusvõtja õiguslikke huve lepinguga ettenähtud ulatuses ja kandma seetõttu tekkivad õigusabi-, menetlus- ja muud seesugused kulud. Eeldatakse, et kindlustus katab õigusabi nii kohtus kui haldusmenetluses, samuti väljaspool ametiasutusi.

(2) Käesolevas jaos kindlustusvõtja kohta sätestatut kohaldatakse ka kindlustatud isiku suhtes, kes ei ole kindlustusvõtja.

§ 527. Andmed kindlustuslepingus

Kui õigusabikulude kindlustuse valdkonna kindlustusriske on kindlustatud kõrvuti muude kindlustusriskidega, peab kindlustuslepingus olema eraldi märgitud kindlustuskaitse ulatus õigusabikulude kindlustuses ja selle eest maksmisele kuuluvad kindlustusmaksed. Kui kindlustusandja teeb kindlustuslepingust tulenevate kohustuste täitmisega tegelemise ülesandeks iseseisvale kahjukäsitlejale, tuleb ka see lepingus märkida.

§ 528. Advokaadi valik

(1) Kindlustusvõtja võib enda esindamiseks ja oma huvide kaitseks kohtu- või haldusmenetluses või oma õiguslike huvide kaitseks muul viisil, sealhulgas suhetes kindlustusandjaga, ise valida advokaadi.

(2) Kui kindlustusvõtja taotleb kindlustusandjalt advokaadi nimetamist, peab kindlustusandja kindlustusvõtjat käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õigusest eraldi teavitama.

(3) Muud isikut kui advokaati võib kindlustusvõtja esindajaks kohtu- või haldusmenetluses või kindlustusvõtja õiguslike huvide kaitseks muul viisil määrata üksnes kokkuleppel kindlustusandjaga.

§ 529. Eksperdihinnangu andmine

(1) Kindlustuslepinguga tuleb ette näha käesoleva seaduse §-s 490 sätestatud tingimustele vastava eksperdihinnangu andmine õigusabi tulemuslikkuse väljavaadete või pahatahtlikkuse hindamiseks, mida kindlustusvõtja võib kasutada, juhul kui kindlustusandja keeldub kohustuse täitmisest, kuna tema arvates ei ole õigusabil piisavalt väljavaateid tulemuslikkusele, või kui õigusabi oleks pahatahtlik.

(2) Kindlustusandja peab oma kohustuse täitmisest keeldumise korral teavitama kindlustusvõtjat eksperdihinnangu saamise õigusest.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 sätestatu järgimata jätmisel loetakse kindlustusvõtja õigusabi vajadus konkreetsel juhul kindlustusandja poolt tunnustatuks.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud eksperdihinnangu andmise ajaks peatub kindlustusvõtja nõude aegumine, kuid mitte kauemaks kui kolmeks kuuks.

§ 530. Kindlustusandja kohustus teatada kindlustusvõtjale kindlustuskaitsest

(1) Kui kindlustusvõtja esitab kindlustusandjale käesoleva seaduse § 526 lõikest 1 tuleneva nõude, peab kindlustusandja kahe nädala jooksul kindlustusvõtjale kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teatama, kas ta täidab lepingust tuleneva kohustuse. Kohustuse täitmisest keeldumist tuleb põhjendada keeldumise aluseks oleva asjaolu ja seaduse või lepingu sätte äranäitamisega.

(2) Kui kindlustusvõtja ei ole kindlustusandjale edastanud kõiki käesoleva seaduse § 526 lõikest 1 tuleneva nõude kontrollimiseks vajalikke andmeid, võib kindlustusandja nõuda käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul täiendavate dokumentide esitamist. Sellisel juhul hakkab käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaeg dokumentide esitamisest arvates uuesti kulgema.

(3) Kui kindlustusandja ei tõenda, et ta täitis käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustuse, peab ta hüvitama kõik kindlustuskaitsega hõlmatud õigusabikulud, mis on tekkinud ajavahemikul käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaja lõppemisest kuni kindlustusandja seisukoha kindlustusvõtjale edastamiseni.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 531. Kindlustuslepingu üleminek

Kui on kindlustatud kindlustusvõtja ettevõttega seotud õigusabikulusid, lähevad kindlustuslepingust tulenevad kindlustusvõtja õigused ja kohustused ettevõtte võõrandamise või teise isiku kasutusse andmise korral üle ettevõtte omandajale või kasutusse võtjale. Vastavalt kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 494–498 sätestatut.

25. peatükk
ELUKINDLUSTUS

§ 532. Kindlustusandja täitmise kohustus

Elukindlustuse korral peab kindlustusandja kindlustatud isiku teatud eluea saabumise, tema abiellumise või surma või lapse sünni puhul vastavalt lepingule maksma soodustatud isikule kokkulepitud summa kas ühekordse väljamaksena või perioodiliste väljamaksetena.

§ 533. Kolmanda isiku elu kindlustamise piirangud

(1) Elukindlustusleping kolmanda isiku surma puhuks kehtib üksnes siis, kui kolmas isik lepinguga kirjalikult nõustub.

(2) Kui kolmas isik on piiratud teovõimega ja kui kindlustusvõtja on tema seaduslikuks esindajaks, võib kindlustusvõtja esindada kolmandat isikut nõusoleku andmisel üksnes kolmanda isiku elukohajärgse kohtu nõusolekul.
[RT I 2009, 60, 395- jõust. 01.07.2010]

§ 534. Vanuse ebaõige avaldamise tagajärjed

Kui kindlustatud isiku vanus on avaldatud ebaõigesti ning selle tõttu määrati liiga väike kindlustusmakse, vähendatakse kindlustusandja vastutust võrdeliselt tegelikule vanusele vastava kindlustusmakse suhtega kokkulepitud kindlustusmaksesse.

§ 535. Kindlustusriski võimalikkuse suurenemine

(1) Kindlustusriski võimalikkuse suurenemiseks loetakse üksnes sellist kindlustusriskiga seotud asjaolude muutumist, mida selgesõnalise kirjaliku kokkuleppe kohaselt loetakse kindlustusriski suurenemiseks.

(2) Kindlustusandja ei või tugineda kindlustusriski võimalikkuse suurenemisele, kui riski suurenemisest on möödunud kolm aastat, välja arvatud juhul, kui kindlustusvõtja rikkus tahtlikult kindlustusandja nõusoleku taotlemise või talle teatamise kohustust.

§ 536. Lepingu ülesütlemise erisused

Kindlustusvõtja võib elukindlustuslepingu igal ajal jooksva kindlustusperioodi lõpuks üles öelda.

§ 537. Soodustatud isiku määramine ja muutmine

(1) Kindlustusvõtjal on õigus määrata kindlustusandja nõusolekuta soodustatud isikuks kolmas isik ja seda isikut muuta, isegi juhul, kui soodustatud isik oli lepingus nimetatud.

(2) Soodustatud isik saab õiguse nõuda kindlustusandjalt täitmist alles kindlustusjuhtumi toimumisel.

(3) Kui soodustatud isik sureb enne kindlustusjuhtumi toimumist, peab kindlustusandja kohustuse täitma kindlustusvõtjale või tema pärijatele, kui kindlustusvõtja ei määra teisiti.

§ 538. Mitu soodustatud isikut

Kui soodustatud isikuks on määratud mitu isikut ilma nende osasid täpsustamata, loetakse, et nad on soodustatud võrdsetes osades. Osa, mida mõni soodustatud isik keeldub vastu võtmast või ei saa vastu võtta, lisandub teiste soodustatud isikute osadele.

§ 539. Kindlustusandja vabanemine täitmise kohustusest

Kindlustuse korral surma puhuks vabaneb kindlustusandja täitmise kohustusest, kui kindlustatud isik sooritab kahe aasta jooksul lepingu sõlmimisest enesetapu. Kindlustusandja kohustus jääb kehtima, kui enesetapp sooritatakse vaimutegevuse patoloogilise kõrvalekalde seisundis, mis välistab vaba tahte.

§ 540. Kindlustusvõtja või soodustatud isiku poolt põhjustatud kindlustatud isiku surm

(1) Kolmanda isiku surma puhuks sõlmitud elukindlustuslepingu puhul vabaneb kindlustusandja täitmise kohustusest, kui kolmanda isiku surma põhjustas tahtliku õigusvastase teoga kindlustusvõtja.

(2) Kui surma puhuks sõlmitud elukindlustuslepingu puhul on määratud soodustatud isik ja see soodustatud isik põhjustas tahtliku õigusvastase teoga kindlustatud isiku surma, loetakse, et selle soodustatud isiku määramist ei ole toimunud.

§ 541. Kindlustusjuhtumist teatamine

(1) Kindlustusandjale ei tule kindlustusjuhtumist teatada, kui kindlustusjuhtumina on kokku lepitud kindlustatud isiku teatud eluea saabumine.

(2) Kui kolmandal isikul on õigus kindlustusandja täitmisele, peab see kolmas isik kindlustusjuhtumist teatama ning andma selle kohta teavet ja esitama tõendeid.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 542. Kindlustusmakse suuruse muutmine

(1) Kindlustusandjal on õigus suurendada kindlustusmakset, kui see on vajalik selleks, et tagada tema kindlustuslepingutest tulenevate kohustuste püsiv täitmine.

(2) Kindlustusandja ei või lepingut muuta üksnes põhjusel, et kindlustatud isik vananeb või tema tervislik seisund halveneb. Lepingupooled võivad siiski kokku leppida, et algset kindlustusmakset suurendatakse kindlustatud isiku teatud vanusest alates sellise summani, mida vastav kindlustusmaksemäär näeb ette kindlustatud isikule, kes selles vanuses kindlustuslepingu sõlmib.

(3) Kindlustusandja tehtud kindlustusmakse tagasiulatuvalt suurendamise avaldus on tühine.

(4) Kindlustusmakse suurendamine jõustub mitte varem kui ühe kuu möödumisel kindlustusvõtja teavitamisest suurendamisest.

§ 543. Kindlustuse muutmine kindlustusmaksevabaks

(1) Kindlustusvõtja võib taotleda kindlustuse muutmist jooksva kindlustusperioodi lõpust selliselt, et ta ei pea lepingu kehtivuse ajal enam kindlustusmakseid tasuma, kuid kindlustusandja täidab kindlustuslepingust tuleneva kohustuse juba tasutud kindlustusmaksete arvel (kindlustusmaksevaba kindlustus).

(2) Kindlustusvõtja võib nõuda kindlustuse muutmist kindlustusmaksevabaks, kui tasutud kindlustusmaksete arvel on saavutatud kindlustusandja ja kindlustusvõtja vahel kokkulepitud minimaalne summa. Kui kindlustusmaksete kokkulepitud minimaalset summat ei ole saavutatud, on kindlustusvõtjal õigus saada kindlustusandjalt kindlustuse tagastusväärtus.

§ 544. Kindlustusandja täitmise kohustus kindlustusmaksevaba kindlustuse puhul

(1) Kui kindlustus muutub kindlustusmaksevabaks, arvutatakse kindlustusandja täitmise kohustuse suurus jooksva kindlustusperioodi lõpuseisuga kindlustusmatemaatika tunnustatud reeglite järgi.

(2) Kindlustusandja võib kindlustuse muutmisel kindlustusmaksevabaks teha oma täitmise kohustusest mahaarvamisi üksnes lepingupoolte poolt kokkulepitud ulatuses ja tingimusel, et see on mõistlik.

§ 545. Kindlustuse muutumine kindlustusmaksevabaks, kui kindlustusandja ütleb lepingu üles

(1) Kui kindlustusandja ütleb kindlustuslepingu üles teise või järgneva kindlustusmakse tasumata jätmise tõttu, muutub kindlustus kindlustusmaksevabaks.

(2) Käesoleva seaduse § 458 lõikes 2 sätestatud juhul on kindlustusandja kohustatud täitmiseks sellises ulatuses, milleks ta oleks kohustatud, kui kindlustus oleks kindlustusjuhtumi toimumise ajaks muutunud kindlustusmaksevabaks.

(3) Teade, millega vastavalt käesoleva seaduse §-s 458 sätestatule määratakse tähtaeg kindlustusmakse tasumiseks, peab sisaldama teavet, et võlgnetava kindlustusmakse õigeaegselt tasumata jätmise korral muutub kindlustus kindlustusmaksevabaks.

§ 546. Tagastusväärtus

(1) Kui elukindlustusleping lõpeb taganemise või ülesütlemisega või kui tunnustatakse selle tühisust või üks lepingupool tühistab lepingu tsiviilseadustiku üldosa seaduses sätestatud alustel, peab kindlustusandja kindlustusvõtjale välja maksma kindlustuse tagastusväärtuse. See ei kehti, kui lepingupooled lepivad kokku lepingu muutmise kindlustusmaksevabaks.

(2) Kindlustusandja on kohustatud tagastusväärtuse välja maksma ka juhul, kui ta vabaneb pärast kindlustusjuhtumi toimumist oma täitmise kohustusest. Kindlustusandja ei pea tagastusväärtust maksma käesoleva seaduse § 540 lõikes 1 nimetatud juhul.

(3) Kindlustuse tagastusväärtust arvutatakse kindlustusmatemaatika tunnustatud reeglite järgi jooksva kindlustusperioodi lõpuks.

(4) Tagastusväärtuse väljamaksmisel arvestatakse sellest maha kindlustusmaksete võlgnevused. Kindlustusandja võib teha tagastusväärtusest muid mahaarvamisi üksnes lepingupoolte poolt kokkulepitud ulatuses ja tingimusel, et see on mõistlik.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 547. Soodustatud isiku muutumine kindlustusvõtjaks

(1) Soodustatud isik võib kindlustusvõtja nõusolekul astuda kindlustusvõtja asemele kindlustuslepingusse, kui arestitakse kindlustusvõtja nõue kindlustusandja vastu, mis on suunatud kindlustusandja kohustuse täitmisele või kui selle nõude suhtes algatatakse täitemenetlus, samuti kui kuulutatakse välja kindlustusvõtja pankrot.

(2) Lepingusse astumisel peab soodustatud isik käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul rahuldama kindlustusvõtja võlausaldajate nõuded ulatuses, milles kindlustusvõtja oleks saanud kindlustusandjalt kindlustuse tagastusväärtuse kindlustuslepingu ülesütlemise korral arestimise, täitemenetluse algatamise või pankroti väljakuulutamise ajal.

(3) Kui soodustatud isikut ei ole nimeliselt määratud, on käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud õigused ja kohustused kindlustusvõtja abikaasal ja lastel.

(4) Lepingusse astumine jõustub sellest kindlustusandjale teatamisega. Teatada võib ühe kuu jooksul ajast, mil lepingusse astumiseks õigustatud isik sai teada arestimisest, täitemenetluse algatamisest või pankroti väljakuulutamisest.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–4 sätestatust soodustatud isiku kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

26. peatükk
ÕNNETUSJUHTUMIKINDLUSTUS

§ 548. Kindlustusandja hüvitamise kohustus

Õnnetusjuhtumikindlustuse korral peab kindlustusandja õnnetusjuhtumi toimumisel tasuma lepingus kokkulepitud summa kas ühekordse maksena või perioodiliste maksetena, hüvitama kindlustusjuhtumi toimumisel tekkinud varalise kahju või täitma lepingu muul kokkulepitud viisil.

§ 549. Elu- ja kahjukindlustuse sätete kohaldamine

(1) Kui kindlustusandjapoolse täitmise kohustusena on ette nähtud kokkulepitud rahasumma maksmine, mitte kahju hüvitamine, on kindlustusvõtjal õigus määrata soodustatud isik vastavalt käesoleva seaduse §-des 537 ja 538 sätestatule.

(2) Lepingupooled võivad kokku leppida kahjukindlustuse sätete vastava kohaldamise niivõrd, kuivõrd see ei lähe vastuollu õnnetusjuhtumikindlustuse olemusega.

§ 550. Õnnetusjuhtumikindlustusega kaetavad isikud

(1) Kui on kindlustatud kolmanda isikuga toimuva õnnetusjuhtumi vastu, eeldatakse, et kindlustatud isik on see kolmas isik.

(2) Kui kindlustus kolmanda isikuga toimuva õnnetusjuhtumi vastu on võetud kindlustusvõtja poolt kindlustusvõtja enda kindlustusriski kindlustamiseks, on lepingu kehtivuseks vajalik kolmanda isiku kirjalik nõusolek. Kui kolmas isik on piiratud teovõimega ja kui kindlustusvõtja on tema seaduslikuks esindajaks, võib kindlustusvõtja esindada kolmandat isikut nõusoleku andmisel üksnes kolmanda isiku elukohajärgse kohtu nõusolekul.
[RT I 2009, 60, 395- jõust. 01.07.2010]

§ 551. Õnnetusjuhtumi tahtlik põhjustamine

(1) Kui kindlustusvõtja võttis kindlustuse kolmanda isikuga toimuva õnnetusjuhtumi vastu kindlustusvõtja enda kindlustusriski kindlustamiseks, vabaneb kindlustusandja oma täitmise kohustusest, kui kindlustusvõtja põhjustas õnnetusjuhtumi tahtliku õigusvastase teoga.

(2) Kui soodustatud isik põhjustas tahtliku õigusvastase teoga õnnetusjuhtumi, loetakse, et selle soodustatud isiku määramist ei ole toimunud.

§ 552. Kindlustatud isiku tervise kahjustumine

Eeldatakse, et kindlustatud isiku tervise kahjustumine toimus temast mittetuleneva asjaolu tõttu.

§ 553. Soodustatud isiku teatamiskohustus

Kui soodustatud isikul on õigus kindlustusandja täitmisele, peab ta kindlustusjuhtumist teatama ning andma selle kohta teavet ja esitama tõendeid.

27. peatükk
RAVIKINDLUSTUS

§ 554. Ravikindlustuse liigid

Ravikindlustuse võib anda:
1) ravikulukindlustusena;
2) haiglakindlustusena;
3) töövõimetuskindlustusena;
4) hoolduskindlustusena;
5) muud liiki kindlustusena.

§ 555. Kindlustusandja kohustused

(1) Ravikulukindlustuse puhul peab kindlustusandja hüvitama kindlustatud isikule kindlustussumma ulatuses haiguse või õnnetuse tagajärjel tekkinud ja meditsiiniliselt vajalikud ravikulud ning muud kokkulepitud sooritused. Samuti tuleb hüvitada ambulatoorsete uuringute kulud, mida tehakse haiguste tuvastamiseks ja ennetamiseks.

(2) Haiglakindlustuse puhul peab kindlustusandja maksma kindlustatud isikule meditsiiniliselt vajaliku statsionaarse ravi puhul kokkulepitud haigla päevaraha.

(3) Töövõimetuskindlustuse puhul peab kindlustusandja hüvitama kindlustatud isikule haiguse või õnnetuse tagajärjena tekkinud töövõimetusest põhjustatud sissetulekust ilmajäämise või selle vähenemise, makstes kindlustatud isikule kokkulepitud päevaraha, perioodilisi väljamakseid või ühekordse summa.

(4) Hoolduskindlustuse puhul peab kindlustusandja hooldamise vajaduse korral hüvitama kokkulepitud ulatuses kindlustatud isiku hooldamisest tekkinud kulud (hoolduskulukindlustus) või maksma hooldamise eest kokkulepitud päevaraha (hoolduspäevarahakindlustus).

§ 556. Kahjukindlustuse sätete kohaldamine

Kui ravikindlustuskaitse antakse vastavalt kahjukindlustuse põhimõtetele, kohaldatakse ravikindlustusele vastavalt kahjukindlustuse kohta sätestatut. Ravikindlustusele ei kohaldata käesoleva seaduse §-des 443–447 ja 460 sätestatut.

§ 557. Ravikindlustuslepingu kestus

(1) Ravikindlustusleping sõlmitakse tähtajatult.

(2) Töövõimetuskindlustuslepingu võib sõlmida tähtajalisena, kuid mitte tähtajaga alla kolme aasta.

(3) Ravikindlustuslepingu võib sõlmida tähtajaliselt, kui see on seotud väljaõppe, välisriigis viibimise, reisimise või tähtajalise töö või toimingu tegemisega.

§ 558. Ooteajad

(1) Kui lepingupooled lepivad kokku, et kindlustusandja kohustused algavad pärast teatud aja möödumist kindlustuslepingu sõlmimisest (ooteaeg), ei või ooteaeg ravikulu-, haigla- ja töövõimetuskindlustuse puhul olla pikem kui viis kuud ning sünnitamise ja sellega seotud raviteenuste puhul pikem kui üheksa kuud. Hoolduskindlustuse puhul ei või ooteaeg olla pikem kui kolm aastat.

(2) Kui kindlustusjuhtum toimub enne ooteaja möödumist, on kindlustusandja kohustatud täitmiseks üksnes juhul, kui kindlustusvõtja tõendab, et haigus ilmnes alles pärast lepingu sõlmimist või et rasedus algas alles pärast seda aega.

§ 559. Sündinud lapse kindlustamine

Kui lapse sünni ajal on vähemalt ühel vanemal ravikindlustus, peab kindlustusandja sõlmima kindlustuslepingu lapse kindlustamiseks alates lapse sünnist, ilma täiendava kindlustusmakseta ja ooteaegasid arvestamata, kui avaldus lapse kindlustamiseks esitatakse hiljemalt kaks kuud pärast lapse sünni päeva. Kindlustusandjal on lapse kindlustamise kohustus siiski üksnes ulatuses, milles lapsele taotletav kindlustuskaitse ei ole ulatuslikum kui kindlustatud vanemal.

§ 560. Kindlustusmakse suuruse muutmine

(1) Kokkulepe, mille kohaselt kindlustusandja võib pärast ravikindlustuslepingu sõlmimist kindlustusmakset ühepoolselt suurendada või kindlustuskaitse ulatust ühepoolselt muuta, muu hulgas kindlustusvõtja omavastutust kehtestada, kehtib üksnes juhul, kui kindlustusmakse või kindlustuskaitse ulatuse muutmine lepitakse kokku järgmiste asjaolude muutumise juhuks:
1) kindlustuslepingus kindlustusmakse arvutamise alusena nimetatud pooltest sõltumatu asjaolu;
2) kindlustatud isikute keskmine eluiga;
3) kindlustusandja täitmise kohustuse kasutamise sagedus selle kindlustusmaksemäära järgi kindlustatud isiku poolt;
4) ravikindlustusteenuste riikliku hüvitamise ulatus;
5) tervishoiuteenuse osutaja tasud tervishoiuteenuse osutaja teenuste kasutamise eest;
6) tervishoiukorraldust muutvad õigusaktid.

(2) Kokku ei või leppida kindlustusmakse ühepoolse suurendamise või kindlustuskaitse ulatuse ühepoolse muutmise õigust üksnes põhjusel, et kindlustatud isik vananeb või tema tervislik seisund halveneb. Lepingupooled võivad siiski kokku leppida, et algset kindlustusmakset suurendatakse kindlustatud isiku teatud vanusest alates sellise summani, mida vastav kindlustusmaksemäär näeb ette kindlustatud isikule, kes vastavas vanuses kindlustuslepingu sõlmib.

(3) Kindlustusandja tehtud kindlustusmakse suuruse või kindlustuskaitse ulatuse tagasiulatuva muutmise avaldus on tühine.

(4) Kindlustusmakse muutmine ja kindlustuskaitse ulatuse muutmine jõustub mitte varem kui ühe kuu möödumisel kindlustusvõtja teavitamisest muudatusest.

§ 561. Kindlustusvõtja ülesütlemisõigus

(1) Kindlustusvõtja võib ravikindlustuslepingu üles öelda, teatades ülesütlemisest ette vähemalt kolm kuud selliselt, et leping lõpeb aasta lõppedes. Lühemaks kui aastaks sõlmitud ravikindlustuslepingu võib kindlustusvõtja üles öelda, teatades ülesütlemisest ette vähemalt kolm päeva.

(2) Kui kindlustusandja suurendab kindlustusmakset või vähendab oma kohustusi, võib kindlustusvõtja lepingu üles öelda ühe kuu jooksul pärast muutmise teate kättesaamist. Leping lõpeb sel juhul kindlustusmakse suurendamise või kohustuste vähendamise jõustumise ajal.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 562. Kindlustusandja korralise ülesütlemise piirang

Haiglakindlustuse või ravikulukindlustuse lepingu võib kindlustusandja korraliselt üles öelda üksnes esimese kolme aasta jooksul lepingu sõlmimisest, teatades sellest ette vähemalt kolm kuud.

§ 563. Lepingust taganemise piirang

Kui ravikindlustuslepingu sõlmimisest on möödas rohkem kui kolm aastat, ei või kindlustusandja kindlustuslepingust enam taganeda põhjusel, et kindlustusvõtja on rikkunud oma teatamiskohustust lepingu sõlmimisel.

§ 564. Kindlustusandja vabanemine täitmise kohustusest

(1) Kindlustusandja vabaneb täitmise kohustusest, kui kindlustusvõtja või kindlustatud isik põhjustas oma haiguse või õnnetuse tahtlikult.

(2) Kui kindlustusvõtja on kindlustatud isiku haiguse või õnnetuse põhjustanud tahtlikult, jääb kindlustusandja kindlustatud isiku suhtes täitmiseks kohustatuks. Kohustuse täitmisel läheb kindlustusandjale üle kindlustatud isiku kahju hüvitamise nõue kindlustusvõtja vastu.

§ 565. Kindlustusandja teabe andmise kohustus

Kindlustusandja peab kindlustatud isiku nõudmisel võimaldama selle teabega tutvumist, mida kindlustusandja on muretsenud kindlustuslepingu sõlmimisel või kindlustuslepingu kestel kindlustatud isiku tervisliku seisundi kohta.

§ 566. Kindlustusvõtja surm või lõppemine

(1) Kui kindlustusleping lõpeb kindlustusvõtja surmaga või juriidilisest isikust kindlustusvõtja lõppemisega, on kindlustatud isikul õigus kahe kuu jooksul pärast kindlustusvõtja surma või lõppemist pikendada kindlustuslepingut, kui ta teatab uue kindlustusvõtja nime.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut kohaldatakse vastavalt, kui kindlustusvõtja ütleb kindlustuslepingu üles. Ülesütlemine kehtib üksnes juhul, kui kindlustusvõtja tõendab, et kindlustatud isik on ülesütlemise avaldusest teada saanud.

§ 567. Kollektiivne ravikindlustus

(1) Isiku kollektiivselt kindlustatud isikute ringist väljalangemisel, muu hulgas kindlustatud isiku pensionile mineku või kindlustusvõtja ja kindlustatud isiku vahel sõlmitud lepingu lõppemise tõttu, võib kollektiivselt kindlustatud isik teha kindlustusandjale avalduse tema jaoks eraldi samaliigilise kindlustuse jätkamiseks eraldi kindlustusele kehtivate kindlustusmaksemäärade järgi, ilma et talle kohaldataks ooteaegasid või arvestataks täiendavat tasu lisaks kindlustusmaksele.

(2) Kindlustatud isiku käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud õigus lõpeb, kui ta ei tee käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud avaldust ühe kuu jooksul, alates kindlustatud isikute ringist väljalangemisest või kollektiivse ravikindlustuse lõpetamisest ja kindlustusandjapoolse teatamiskohustuse täitmisest.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud avalduse tegemise puhul määratakse kindlustusmakse vanuse järgi, mis isikul oli kollektiivse ravikindlustuse lepingusse astudes.

(4) Kindlustatud isikul ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud õigust, kui ta langeb kindlustatud isikute ringist välja seetõttu, et kindlustusandja ütles kindlustuslepingu erakorraliselt üles kindlustuslepingu rikkumise tõttu kindlustatud isiku poolt.

(5) Kindlustusandja peab igale kollektiivselt kindlustatud isikule kollektiivse ravikindlustuslepingu sõlmimisel või tema suhtes kindlustuskaitse tekkimisel teatama, millistel tingimustel tema kindlustus lõpeb ja millised tagajärjed tuleneksid kindlustusmakse suurusele eraldi kindlustusena jätkamisel.

(6) Kollektiivse ravikindlustuslepingu võib kindlustusandja korraliselt üles öelda üksnes juhul, kui kindlustatud isikud võivad kindlustussuhet jätkata eraldi kindlustatutena.

5. osa

TOETAMISLEPINGUD

28. peatükk
ELURENDIS

§ 568. Elurendiselepingu mõiste

(1) Elurendiselepinguga kohustub üks isik (elurendise andja) maksma teisele lepingupoolele või kolmandale isikule (elurendise saaja) elurendise andja, elurendise saaja või muu isiku eluaja jooksul perioodiliselt teatud rahasumma või andma üle muid liigitunnustega piiritletud esemeid (elurendis). Eeldatakse, et elurendise maksmine on tasuta.

(2) Käesolevas peatükis sätestatut kohaldatakse vastavalt ka seaduse või kohtuotsusega seatud elurendisele, kui seaduse või kohtuotsusega ei ole ette nähtud teisiti.

§ 569. Tähtaeg

(1) Eeldatakse, et elurendise leping on sõlmitud elurendise saaja eluajaks.

(2) Elurendise andja või kolmanda isiku eluajaks seatud elurendis läheb elurendise saaja surma korral üle elurendise saaja pärijatele.

§ 570. Vorm

Elurendise leping peab olema sõlmitud kirjalikus vormis.

§ 571. Rendise maksmine

(1) Rahaline elurendis tuleb maksta kolme kuu eest ette. Muud liiki kui rahaliselt elurendiselt tuleb tasuda mõistlikus ulatuses ette, kui seda võib elurendise olemusest tulenevalt mõistlikult eeldada.

(2) Kui isik, kelle eluajaks elurendis on seatud, sureb enne selle ajavahemiku lõppu, mille eest elurendis ette maksti, ei saa makstud elurendist tagasi nõuda.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhul ei ole elurendis veel makstud, tuleb elurendis maksta selle ajavahemiku eest elurendise saaja pärijatele.

29. peatükk
ÜLALPIDAMISLEPING

§ 572. Ülalpidamislepingu mõiste

(1) Ülalpidamislepinguga kohustub üks isik (ülalpeetav) andma teise isiku (ülalpidaja) omandisse või kasutusse vara või teatud esemed ja ülalpidaja kohustub ülalpeetavat viimase eluaja või muu kokkulepitud aja jooksul ülal pidama ja hooldama.

(2) Kui vara või esemed peavad üle minema pärast ülalpeetava surma, kohaldatakse ülalpidamislepingule vastavalt pärimislepingu kohta sätestatut.

§ 573. Ülalpidamislepingu vorm

Ülalpidamisleping peab olema notariaalselt tõestatud.

§ 574. Ülalpidaja kohustused

Ülalpidaja peab ülalpeetavat ülal pidama ja hooldama viisil, mida ülalpeetav võib mõistlikult oodata tema poolt üleantu väärtuse ning tema senise elukorralduse põhjal. Ülalpidaja peab ülalpeetavale tagama mõistliku eluaseme ning tema haiguse korral vajaliku hoolitsuse ja tervishoiuteenuse osutamise.

§ 575. Lepingust taganemine

Ülalpeetav võib ülalpidamislepingust taganeda samadel alustel ja korras nagu kinkija kinkelepingust.

§ 576. Ülalpidaja surm

Eeldatakse, et ülalpidamisleping ei lõpe ülalpidaja surmaga.

§ 577. Nõuete loovutamise piirang

Ülalpidamislepingust tulenevat ülalpeetava ülalpidamise nõuet ei saa loovutada ega ülalpeetava ülalpidamise nõudele sissenõuet pöörata.

6. osa
KOMPROMISSILEPING

§ 578. Kompromissilepingu mõiste

(1) Kompromissileping on leping õiguslikult vaieldava või ebaselge õigussuhte muutmise kohta vaieldamatuks poolte vastastikuste järeleandmiste teel. Ebaselguseks loetakse muu hulgas ka ebakindlust nõude sissenõutavuse suhtes.

(2) Eeldatakse, et kompromissilepingu tagajärjel loobuvad lepingupooled oma nõuetest ning omandavad kompromissilepingu alusel uued õigused.

§ 579. Kolmanda isiku õiguste kehtivus

Kompromissileping ei mõjuta vaieldavast või ebaselgest õigussuhtest tulenevaid kolmanda isiku õigusi.

7. osa
SELTSINGULEPING

30. peatükk
ÜLDSÄTTED

§ 580. Seltsingulepingu mõiste

(1) Seltsingulepinguga kohustuvad kaks või enam isikut (seltsinglased) tegutsema ühise eesmärgi saavutamiseks, aidates sellele kaasa lepinguga määratud viisil, eelkõige panuste tegemisega.

(2) Seltsinglased on kohustatud seltsingut kaitsma kahju tekkimise eest ja arvestama teiste seltsinglaste huvidega.

§ 581. Panused

(1) Seltsinglase panuseks võib olla igasugune ühise eesmärgi edendamine, sealhulgas vara võõrandamine seltsingule, vara seltsingu kasutusse andmine või seltsingule teenuse osutamine.

(2) Eeldatakse, et seltsinglaste panused on võrdsed.

(3) Panuste tegemisel kohaldatakse eseme juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko üleminekule ja vastutusele eseme puuduste eest vastavalt üürilepingu kohta sätestatut, kui seltsinglane annab eseme seltsingu kasutusse, ja müügilepingu kohta sätestatut, kui ta võõrandab eseme seltsingule.

(4) Seltsinglane ei ole kohustatud suurendama kokkulepitud panust ega tegema täiendavaid panuseid.

31. peatükk
SELTSINGLASTEVAHELISED SUHTED

§ 582. Seltsingu juhtimine

(1) Igal seltsinglasel on õigus ja kohustus osaleda seltsingu juhtimises.

(2) Seltsinglased juhivad seltsingut ühiselt ning iga tehingu tegemiseks on vajalik kõigi seltsinglaste nõusolek.

§ 583. Juhtimine ühe või mitme seltsinglase poolt

(1) Seltsingulepinguga võib seltsingu juhtimise õiguse anda ühele või mitmele seltsinglasele. Sel juhul ei osale teised seltsinglased seltsingu juhtimises. Kui juhtimine on antud mitmele seltsinglasele, juhivad nad seltsingut ühiselt ning iga tehingu tegemiseks on vajalik kõigi juhtima õigustatud seltsinglaste nõusolek.

(2) Mõjuval põhjusel võib seltsinglasele seltsingulepinguga antud juhtimisõiguse ära võtta teiste seltsinglaste ühehäälse otsusega, kui seltsingulepinguga ei ole ette nähtud seltsinglaste otsuste tegemine häälteenamusega. Mõjuvaks põhjuseks on eelkõige kohustuse oluline rikkumine seltsinglase poolt või seltsinglase võimetus seltsingut juhtida.

(3) Seltsinglane võib mõjuval põhjusel juhtimisest loobuda. Kui seltsinglane loobub juhtimisest ajal, kui seltsingu juhtimise eest ei saa muul viisil hoolitseda, peab ta teistele seltsinglastele hüvitama sellest tekkinud kahju, välja arvatud juhul, kui seltsinglase ja seltsingu huvisid kaaludes ei või oodata, et seltsinglane juhtimist jätkaks.

(4) Seltsingut juhtima õigustatud seltsinglaste õigustele ja kohustustele teiste seltsinglaste suhtes kohaldatakse käsunduslepingu kohta sätestatut, kui käesolevas osas sätestatust ei tulene teisiti.

§ 584. Vastuvaidlemisõigus

Seltsingut juhtima õigustatud seltsinglane ei või teha tegu, kui teine juhtima õigustatud seltsinglane sellele vastu vaidleb.

§ 585. Juhtimisõiguse isiklik teostamine

Eeldatakse, et seltsingut juhtima õigustatud seltsinglane ei tohi juhtimisülesandeid teisele isikule üle anda. Juhtima õigustatud seltsinglane võib juhtimisülesannete täitmisel kasutada teise isiku abi.

§ 586. Aruandlus ja teabe andmine

(1) Seltsingut juhtima õigustatud seltsinglane on seltsingu lõpetamisel kohustatud seltsinglastele oma tegevusest aru andma. Ta peab seda tegema ka seltsingulepingu kehtivuse ajal, kui seltsingu eesmärk või juhtimisülesanded seda nõuavad.

(2) Seltsingut juhtima õigustatud seltsinglane peab teatama teistele seltsinglastele seltsingut puudutavatest olulistest asjaoludest ja andma nende nõudmisel teavet seltsingu tehingute kohta.

(3) Seltsinglasel on õigus tutvuda kõigi seltsingut puudutavate dokumentidega.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatust kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

§ 587. Otsused

(1) Seltsingu igapäevase tegevuse raamest väljuvate tehingute tegemiseks on vajalik seltsinglaste otsus. Eeldatakse, et otsuse vastuvõtmiseks on vajalik kõigi seltsinglaste nõusolek.

(2) Kui vastavalt seltsingulepingule tehakse otsuseid häälteenamusega, eeldatakse, et enamust arvestatakse seltsinglaste arvu järgi.

§ 588. Seltsinglase õiguste üleandmatus

Seltsinglastele üksteise suhtes kuuluvaid seltsingulepingust tekkinud nõudeid ei saa loovutada, välja arvatud seltsingu juhtimisest tulenevate kulutuste hüvitamise nõue ja nõue kasumile või likvideerimisel saadavale varale.

§ 589. Seltsinguvara

(1) Seltsinglaste tehtavad panused, samuti seltsingu jaoks omandatud vara lähevad seltsinglaste ühisomandisse (seltsinguvara).

(2) Seltsinguvarasse kuulub ka vara, mis omandatakse seltsinguvarasse kuuluva õiguse alusel või hüvitisena seltsinguvarasse kuuluva eseme hävimise, rikkumise või äravõtmise eest.

(3) Kui seltsingu võlgnik täidab oma kohustuse mõnele seltsinglasele ja ei tea kohustuse täitmisel, et nõue, millest tuleneva kohustuse täitmist temalt nõutakse, kuulub tegelikult seltsinguvarasse, ega peagi seda teadma, ei või seltsinglased nõuda hiljem täitmist endale ühiselt. Sel juhul kohaldatakse vastavalt nõude loovutamise kohta käesoleva seaduse §-des 169 ja 171 sätestatut.

§ 590. Seltsinguvara seotus

(1) Seltsinglane ei või käsutada seltsinguvarasse kuuluvaid esemeid ega nõuda seltsinguvara jagamist.

(2) Seltsingu võlgnik ei või seltsinguvarasse kuuluvat nõuet tasaarvestada nõudega seltsinglase vastu.

§ 591. Aruande esitamine ja kasumi jaotamine

Seltsingu lõppemisel peavad seltsingut juhtima õigustatud seltsinglased koostama ja seltsinglastele esitama tegevusaruande ning tegema ettepaneku kasumi jaotamiseks või kahjumi katmiseks. Kui seltsing on loodud pikemaks ajaks kui üks aasta, eeldatakse, et aruanne tuleb koostada ja kasum jaotada pärast iga majandusaasta lõppemist.

§ 592. Osad kasumi jaotamises ja kahjumi katmises

(1) Kui seltsinglaste osad kasumi jaotamises ja kahjumi katmises ei ole määratud, arvestatakse igale seltsinglasele langev osa vastavalt tema panuse suurusele.

(2) Kui määratud on üksnes seltsinglase osa kasumi jaotamises või kahjumi katmises, eeldatakse, et määramine kehtib nii kasumi kui kahjumi suhtes.

32. peatükk
SELTSINGLASTE SUHTED KOLMANDATE ISIKUTEGA

§ 593. Esindamine

Kui seltsinglane on seltsingulepingu järgi õigustatud seltsingut juhtima, eeldatakse, et ta on ka volitatud esindama teisi seltsinglasi suhetes kolmandate isikutega.

§ 594. Esindusõiguse äravõtmine

(1) Mõjuval põhjusel võib seltsinglasele seltsingulepinguga antud esindusõiguse ära võtta teiste seltsinglaste ühehäälse otsusega, kui seltsingulepinguga ei ole ette nähtud seltsinglaste otsuste tegemine häälteenamusega. Mõjuvaks põhjuseks on eelkõige kohustuse oluline rikkumine seltsinglase poolt või võimetus seltsinglasi esindada.

(2) Kui seltsinglane on seltsingulepinguga õigustatud seltsingut juhtima ja teisi seltsinglasi esindama, võib esindusõiguse ära võtta üksnes koos juhtimisõiguse äravõtmisega.

§ 595. Seltsinglaste vastutus

Eeldatakse, et seltsingu poolt kolmanda isiku ees võetud kohustuste eest vastutavad seltsinglased solidaarselt.

33. peatükk
SELTSINGU LÕPPEMINE NING SELTSINGLASE LAHKUMINE VÕI VÄLJAARVAMINE

§ 596. Seltsingu lõppemise alused

(1) Seltsing lõpeb:
1) seltsinglaste otsusega;
2) seltsingulepingu ülesütlemisega seltsinglase poolt;
3) seltsingulepingu ülesütlemisega seltsinglase võlausaldaja poolt käesoleva seaduse §-s 599 nimetatud juhul;
4) seltsinglase surmaga;
5) seltsingu eesmärgi saavutamisega või selle saavutamise võimatuse ilmnemisega;
6) tähtaja lõppemisega, kui seltsing on tähtajaline;
7) seltsinglase pankroti väljakuulutamisega.

(2) Seltsingu lõppemine ei lõpeta ega muuda seltsinglaste kohustusi kolmandate isikute suhtes.

§ 597. Ülesütlemine seltsinglase poolt

(1) Tähtajatu seltsingulepingu võib iga seltsinglane igal ajal üles öelda. Tähtajalise seltsingulepingu võib üles öelda üksnes mõjuval põhjusel. Mõjuvaks põhjuseks on eelkõige kohustuse oluline rikkumine teise seltsinglase poolt.

(2) Kui seltsingulepingus on ülesütlemistähtaeg määratud, võib lepingu käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud mõjuval põhjusel üles öelda ka tähtaega järgimata.

(3) Kui seltsinguleping on sõlmitud seltsinglase eluajaks, võib selle üles öelda samal viisil nagu tähtajatu seltsingulepingu. Sama kehtib, kui seltsinglased jätkavad tähtajalise seltsingu tegevust pärast tähtaja lõppemist.

(4) Seltsingulepingut ei või üles öelda ajal, mil seltsingu lõpetamine oleks teiste seltsinglaste õigustatud huvisid arvestades ebamõistlikult kahjulik. Sellisel ajal lepingu ilma mõjuva põhjuseta ülesütlemise korral peab ülesütleja hüvitama teistele seltsinglastele sellest tekkinud kahju.

(5) Kokkulepe, millega seltsinglase õigus seltsinguleping mõjuval põhjusel üles öelda välistatakse või seda käesoleva paragrahvi lõigetes 1–4 sätestatuga vastuolus piiratakse, on tühine.

§ 598. Seltsinglase surmast ja pankrotist teatamise kohustus

Seltsinglase pärijad peavad seltsinglase surmast viivitamata teistele seltsinglastele teatama, isegi kui surm ei ole seltsingulepingu kohaselt seltsingu lõppemise aluseks. Sama kohustus on seltsinglase pankroti väljakuulutamisel pankrotihalduril.

§ 599. Ülesütlemine seltsinglase võlausaldaja poolt

(1) Kui seltsinglase võlausaldaja nõude rahuldamiseks on toimunud täitemenetlus seltsinglase varast, ilma et võlausaldaja nõue oleks rahuldatud, võib võlausaldaja seltsingulepingu seltsinglase asemel ülesütlemistähtaega järgimata üles öelda.

(2) Seltsingulepingu kehtivuse ajal ei saa seltsinglase võlausaldaja pöörata sissenõuet seltsingulepingust tulenevatele seltsinglase õigustele, välja arvatud kasumiosa õigusele.

§ 600. Seltsingu likvideerimine

(1) Seltsingu lõppemisel toimub seltsingu likvideerimine ja vara jaotamine seltsinglaste vahel. Likvideerimisele kohaldatakse vastavalt kaasomandi jaotamise sätteid, kui käesolevas peatükis ei ole sätestatud teisiti.

(2) Seltsinguvara tuleb likvideerimisel müüa niivõrd, kuivõrd see on vajalik seltsingu kohustuste täitmiseks ja panuste tagastamiseks.

§ 601. Juhtimisõiguse erisused seltsingu likvideerimise ajal

(1) Seltsingu likvideerimistoiminguid teevad seltsinglased ühiselt, isegi kui varem oli juhtimisõigus antud üksnes osale seltsinglastest. Kui juhtimisõigus oli seltsingulepinguga antud osale seltsinglastest, võivad nad teha juhtimistoiminguid kuni ajani, mil nad saavad või peavad teada saama seltsingu lõppemisest.

(2) Kui seltsingu lõppemisega kaasnevast ühisest juhtimisõigusest tulenevalt tekib toimingu tegemiseks kõigi seltsinglaste nõusoleku hilinemise tõttu oht seltsingu huvidele, võib ja peab iga seltsinglane talle seltsingulepinguga antud juhtimiskohustusi jätkama, kuni seltsinglased saavad korraldada toimingu tegemise muul viisil. Sama kohustus on seltsinglase surma puhul tema pärijatel.

§ 602. Kohustuste täitmine

(1) Seltsinguvarast tuleb esmajärjekorras täita seltsingu kohustused, mille eest vastutavad seltsinglased ühiselt, sealhulgas kohustused, mis on võlausaldajate suhtes seltsinglaste vahel jagatud või mille eest vastutavad seltsinglase ees võlgnikena teised seltsinglased. Kui kohustus ei ole veel sissenõutavaks muutunud või on vaieldav, tuleb selle täitmiseks vajalik hoiustada.

(2) Kui seltsinguvarast ei piisa ühiste kohustuste täitmiseks, vastutavad seltsinglased puudu oleva summa eest vastavalt nende osadele kahjumi katmises. Kui seltsinglaselt ei saa talle langevat summat, katavad teised seltsinglased puudujäägi vastavalt nende osadele kahjumi katmises, kusjuures neile läheb üle nõue kohustuse täitmata jätnud seltsinglase vastu.

§ 603. Panuste tagastamine

(1) Pärast kohustuste täitmist ülejäänud seltsinguvarast tuleb tagastada seltsinglaste panused.

(2) Kui panuse väärtus on vähenenud, tuleb seltsinglasele väärtuse vähenemine hüvitada.

(3) Kui panuse tagastamine ei ole võimalik, tuleb hüvitada panuse tegemise aegne väärtus. Hüvitist ei maksta panuse eest, mis seisnes seltsingule teenuse osutamises või eseme kasutusse andmises.

(4) Kui seltsinguvarast ei piisa panuste tagastamiseks, kohaldatakse käesoleva seaduse § 602 lõikes 2 sätestatut.

§ 604. Ülejäägi jagamine

Pärast ühiste kohustuste täitmist ja panuste tagastamist järelejäänud vara kuulub seltsinglastele vastavalt nende osadele kasumi jaotamises.

§ 605. Seltsingu jätkamine

Kui seltsingulepinguga on lepingu seltsinglasepoolse ülesütlemise, seltsinglase surma või pankroti väljakuulutamise juhuks ette nähtud seltsingu jätkamine teiste seltsinglastega, loetakse see seltsinglane nimetatud sündmuse toimumisel seltsingust lahkunuks.

§ 606. Seltsinglase väljaarvamine

Kui seltsingulepingu ülesütlemise aluseks on kohustuse rikkumine seltsinglase poolt, võib kohustust rikkunud seltsinglase teiste seltsinglaste ühisel otsusel seltsingust välja arvata. Väljaarvamine toimub avalduse tegemisega väljaarvatava seltsinglase suhtes.

§ 607. Lahkunud või väljaarvatud seltsinglasele hüvitise maksmine

Seltsinglase lahkumise korral seltsingust või sealt väljaarvamisel peavad teised seltsinglased lahkunud või väljaarvatud seltsinglasele vastavalt käesoleva seaduse §-s 603 sätestatule tagastama või hüvitama tema panuse osas, mida ta oleks saanud seltsingu likvideerimise korral, kui seltsing oleks tema lahkumise või väljaarvamise ajal lõppenud.

§ 608. Lahkunud või väljaarvatud seltsinglase vastutus

(1) Võlausaldajate suhtes vastutab seltsingust lahkunud või väljaarvatud seltsinglane solidaarselt teiste seltsinglastega seltsingu kohustuse eest, mis on tekkinud enne tema seltsingust lahkumist või väljaarvamist, kui kohustus on muutunud sissenõutavaks või muutub sissenõutavaks viie aasta jooksul seltsinglase seltsingust lahkumisest või väljaarvamisest.

(2) Kui seltsingu võlausaldaja nõuab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse täitmist seltsingust lahkunud või sealt väljaarvatud seltsinglaselt, on teised seltsinglased seltsingust lahkunud või väljaarvatud seltsinglase suhtes kohustatud seltsingu kohustuse täitma. Kui see kohustus ei ole veel sissenõutavaks muutunud, peavad teised seltsinglased lahkunud või väljaarvatud seltsinglasele viimase nõudmisel andma tagatise.

(3) Kui seltsinguvarast ei piisa ühiste kohustuste ja panuste katteks, vastutab lahkunud või väljaarvatud seltsinglane teiste seltsinglaste ees puudu oleva summa eest vastavalt tema osale kahjumi katmises.

§ 609. Tehingute lõpuleviimine

(1) Seltsingust lahkunud või väljaarvatud seltsinglane osaleb tema lahkumise või väljaarvamise ajaks lõpule viimata tehingutest tulenenud seltsingu kasumi jaotamises ja kahjumi katmises. Teistel seltsinglastel on õigus viia need tehingud lõpule nii, nagu nad leiavad kasulikuma olevat.

(2) Lahkunud või väljaarvatud seltsinglane võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tehingute suhtes iga majandusaasta lõpul nõuda seltsingult aruannet vahepeal lõpuleviidud tehingute kohta, talle kuuluva summa väljamaksmist ja teavet veel lõpuleviimata tehingute seisu kohta.

34. peatükk
VAIKIVA SELTSINGU LEPING

§ 610. Vaikiva seltsingu lepingu mõiste

(1) Vaikiva seltsingu lepinguga kohustub vaikiv seltsinglane tegema teatud panuse ettevõtte või selle osa majandamisse, ettevõtja aga kohustub vaikivale seltsinglasele maksma tema panusele vastava osa kasumist.

(2) Eeldatakse, et vaikiva seltsinglase poolt üleantud vara läheb ettevõtja omandisse.

(3) Ettevõtte majandamisel tehtud tehingutest tekivad õigused ja kohustused üksnes ettevõtjale. Vaikiva seltsinglase suhtes peab ettevõtja ettevõtet hoolikalt majandama ning toimima vaikiva seltsinglase suhtes heas usus.

(4) Vaikiva seltsingu lepingule kohaldatakse seltsingulepingu kohta sätestatut, kui käesolevas peatükis sätestatust ei tulene teisiti.

§ 611. Vaikiva seltsingu lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste üleandmine

Vaikiva seltsingu lepingust tulenevaid vaikiva seltsinglase õigusi ja kohustusi saab üle anda üksnes ettevõtja nõusolekul. Nõusoleku võib anda ette juba vaikiva seltsingu lepinguga.

§ 612. Juhtimisõiguse äravõtmine vaikivalt seltsinglaselt

Kui vaikivale seltsinglasele on lepinguga antud õigus osaleda ettevõtte juhtimises, võib ettevõtja temalt selle õiguse ära võtta üksnes lepinguga ettenähtud juhtudel või kohustuse olulise rikkumise korral vaikiva seltsinglase poolt või tema võimetuse korral ettevõtet juhtida.

§ 613. Vaikiva seltsinglase kontrolliõigus

Vaikival seltsinglasel on õigus kontrollida ettevõtja raamatupidamisdokumente, mis puudutavad majandustegevust, milles ta osaleb, ning saada ettevõtja majandusaasta aruande ärakirja.

§ 614. Kasumi jaotamine ja kahjumi katmine

(1) Eeldatakse, et ettevõtja kasum jaotatakse ja kahjum kaetakse vastavalt ettevõtte väärtuse ja vaikiva seltsinglase panuse suhtele vaikiva seltsingu loomise ajal.

(2) Kokkulepe, millega välistatakse vaikiva seltsinglase osalemine kasumi jaotamises, on tühine.

(3) Kui vaikiv seltsinglane osaleb vastavalt vaikiva seltsingu lepingule ettevõtte juhtimises, on tal õigus saada selle eest täiendavalt mõistlik osa kasumist. Ülejäänud kasum tuleb jaotada vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule.

§ 615. Kasumi ja kahjumi arvestamine

(1) Kahe kuu jooksul pärast majandusaasta aruande kinnitamist peab ettevõtja kasumi ja kahjumi välja arvestama ja vaikivale seltsinglasele langeva kasumiosa talle välja maksma.

(2) Vaikiv seltsinglane ei ole kohustatud järgneva kahjumi tõttu tagastama väljamakstud kasumiosa.

(3) Kui vaikiv seltsinglane ei ole panust täielikult tasunud või kui tema panus on kahjumi tõttu vähenenud, kaetakse kasumist esmajoones tema panus.

(4) Eeldatakse, et vaikivale seltsinglasele väljamaksmata kasumiosa ei suurenda tema panust.

§ 616. Vaikiva seltsinglase surm

Vaikiva seltsinglase surma korral saab vaikiva seltsingu lepingu pooleks seltsinglase pärija. Nii ettevõtja kui ka pärija võib vaikiva seltsingu lepingu kolme kuu jooksul pärast seltsinglase surma jooksva majandusaasta lõpuks üles öelda.

§ 617. Vaikiva seltsingu lepingu lõppemine

(1) Vaikiva seltsingu lepingu lõppemise korral peab ettevõtja tagastama vaikivale seltsinglasele kahe kuu jooksul seltsingu lõppemisest tema kasumi arvel suurenenud või kahjumi tagajärjel vähenenud panuse.

(2) Vaikiv seltsinglane osaleb ka kasumi jaotamises ja kahjumi katmises, mis tuleneb vaikiva seltsingu lepingu lõppemise ajaks lõpule viimata tehingutest.

§ 618. Ettevõtja pankrot

(1) Ettevõtja pankroti väljakuulutamisel vaikiva seltsingu leping lõpeb ja vaikiv seltsinglane võib oma panuse alusel esitada ettevõtja vastu pankrotivõlausaldajana nõude ulatuses, mille võrra tema panus ületab tema osa kahjumi katmises.

(2) Kui vaikiv seltsinglane on oma panuse võlgu, peab ta puuduva osa pankrotivarasse üle andma ulatuses, mis on vajalik, et katta tema osa kahjumi katmises.

8. osa
TEENUSTE OSUTAMISE LEPINGUD

35. peatükk

KÄSUNDUSLEPING

§ 619. Käsunduslepingu mõiste

Käsunduslepinguga kohustub üks isik (käsundisaaja) vastavalt lepingule osutama teisele isikule (käsundiandja) teenuseid (täitma käsundi), käsundiandja aga maksma talle selle eest tasu, kui selles on kokku lepitud.

§ 620. Käsundisaaja hoolsus käsundi täitmisel

(1) Käsundisaaja peab käsundi täitmisel tegutsema käsundiandjale lojaalselt ja käsundi laadist tuleneva vajaliku hoolsusega.

(2) Käsundisaaja peab täitma käsundi vastavalt oma teadmistele ja võimetele käsundiandja jaoks parima kasuga ning ära hoidma kahju tekkimise käsundiandja varale. Oma majandus- või kutsetegevuses tegutsev käsundisaaja peab lisaks sellele toimima üldiselt tunnustatud kutseoskuste tasemel.

§ 621. Käsundiandja juhised

(1) Käsundisaaja peab käsundi täitmisel järgima käsundiandja juhiseid. Kui käsundisaaja peab käsundi täitma oma erialastele teadmistele või võimetele tuginedes, ei või käsundiandja anda üksikasjalikke juhiseid käsundi täitmise viisi ega tingimuste suhtes.

(2) Kui käsundisaaja soovib käsundiandja juhistest kõrvale kalduda, peab ta sellest käsundiandjale teatama ja tema otsuse ära ootama, välja arvatud juhul, kui viivitusega kaasneks käsundiandjale ilmselt ebasoodus tagajärg ja kui asjaoludest tulenevalt võib eeldada, et käsundiandja kiidab kõrvalekaldumise heaks.

(3) Kui juhistest kinnipidamisega kaasneks käsundiandjale ilmselt ebasoodus tagajärg, võib käsundisaaja järgida juhiseid alles siis, kui ta on juhtinud käsundiandja tähelepanu ebasoodsale tagajärjele ja käsundiandja ei muuda juhiseid.

(4) Käsundisaaja ei vastuta käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud kohustuste rikkumise eest, kui käsundiandja kiidab käsundisaaja tegevuse hiljem heaks.

§ 622. Käsundi isiklik täitmine

Eeldatakse, et käsundisaaja peab täitma käsundi isiklikult. Käsundisaaja võib käsundi täitmisel kasutada kolmanda isiku abi.

§ 623. Huvide konflikt

(1) Käsundi puhul, mille esemeks on tehingu tegemine, võib käsundisaaja olla üheaegselt käsundi täitmiseks tehtava tehingu teiseks pooleks või tehingu teise poole käsundisaajaks üksnes juhul, kui huvide konflikt on välistatud.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud käsundi puhul peab käsundisaaja teatama käsundiandjale oma otsesest või kaudsest huvist käsundi esemeks oleva tehingu suhtes.

(3) Käsundisaaja poolt käsundi täitmisel iseendaga tehingu tegemine ei piira käsundisaaja õigust tasule ja kulutuste hüvitamisele, kui on järgitud käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatu ei välista ega piira käsundisaaja esindusõiguse kehtivust.

§ 624. Käsundisaaja teatamiskohustus

(1) Käsundisaaja peab teatama käsundiandjale kõigist käsundi täitmisega seotud olulistest asjaoludest, eelkõige nendest, mis võivad ajendada käsundiandjat juhist muutma, samuti andma käsundiandja nõudmisel talle teavet käsundi täitmise kohta.

(2) Käsundisaaja peab käsundi täitmisel esitama käsundiandjale ka ülevaate käsundi täitmisega seotud kuludest ja tuludest koos selle aluseks olevate tõenditega.

(3) Kokkulepe, millega käsundiandja kahjuks kaldutakse kõrvale käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatust, peab olema sõlmitud kirjalikus vormis.

§ 625. Saladuse hoidmise kohustus

(1) Käsundisaaja peab käsundi täitmise ajal hoidma saladuses talle seoses käsundiga teatavaks saanud asjaolusid, mille saladuses hoidmiseks on käsundiandjal õigustatud huvi, eelkõige hoidma käsundiandja tootmis- või ärisaladust. Saladuse hoidmise kohustust ei ole, kui käsundisaajal on asjaolude avalikustamiseks käsundiandja luba või kui ta on avalikustamiseks kohustatud seadusest tulenevalt.

(2) Pärast käsunduslepingu lõppemist säilib käsundisaajal käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustus ulatuses, mis on vajalik käsundiandja õigustatud huvide kaitseks.

§ 626. Väljaandmiskohustus

(1) Käsundisaaja peab käsundiandjale välja andma selle, mis ta seoses käsundi täitmisega on saanud või loonud, samuti selle, mis ta käsundi täitmiseks sai ja mida ta käsundi täitmiseks ei kasutanud.

(2) Kui käsundisaaja kasutab enda huvides raha, mida ta peab käsundiandja huvides kasutama või mille ta peab edaspidi käsundiandjale välja andma, peab ta raha kasutamise aja eest maksma intressi seadusega sätestatud suuruses.

(3) Nõuded ja vallasasjad, mille käsundisaaja omandab käsundi täitmisel oma nimel kuid käsundiandja arvel, samuti käsundiandja poolt käsundisaajale käsundi täitmiseks üleantud nõuded ja vallasasjad ei kuulu käsundisaaja pankrotivarasse ja neile ei saa pöörata sissenõuet täitemenetluses käsundisaaja vastu.

§ 627. Käsundisaajale tasu maksmine

(1) Kui käsunduslepinguga ei ole tasus kokku lepitud, kuulub tasu maksmisele, kui käsundi täitmist võib mõistlikult eeldada üksnes tasu eest, eelkõige kui käsundisaaja täitis käsundi oma majandus- või kutsetegevuses.

(2) Kui tasu suurust ei ole kindlaks määratud, tuleb maksta vastavalt asjaoludele mõistlik tasu.

§ 628. Käsundisaajale tasu maksmise ning kulude ja kahju hüvitamise kord

(1) Kui käsundisaajale maksmisele kuuluv tasu on määratud ajavahemike järgi, tuleb tasu maksta vastava ajavahemiku möödumisel. Käsundi puhul, mille esemeks on tehingu tegemine, eeldatakse, et tasu kuulub maksmisele pärast käsundi täitmist.

(2) Käsundiandja peab käsundisaajale hüvitama mõistlikud kulud, mida käsundisaaja on teinud käsundi täitmiseks ja mida ta võis vastavalt asjaoludele vajalikuks pidada, välja arvatud, kui kulud tuleb katta käsundisaaja tasu arvel. Eeldatakse, et tasu arvel kaetakse käsundisaajale käsundist tulenevate ülesannete täitmisel tavaliselt tekkivad kulud ning kulud, mis oleksid käsundisaajale tekkinud ka ilma käsunduslepingut sõlmimata.

(3) Käsundiandja peab käsundisaaja vabastama tema poolt käsundi täitmiseks kolmandate isikute ees võetud kohustustest.

(4) Käsundisaaja võib enne käsundi täitmisele asumist nõuda käsundiandjalt mõistlikus ulatuses ettemakset tasu ja hüvitamisele kuuluvate kulude eest.

(5) Käsundiandja peab käsundisaajale hüvitama käsundi täitmisel tekkinud kahju, mis tulenes sellise käsundi täitmisega tavaliselt seotud ohust või käsundiandja juhisest, välja arvatud juhul, kui tekkinud kahju tuleb katta tasu arvel või kui kahju põhjustas käsundisaaja käitumine, mida ei võinud vastavalt asjaoludele pidada käsundi täitmiseks vajalikuks.

(6) Eeldatakse, et käsundisaaja tasu katab käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud kahju.

§ 629. Tasu maksmine käsunduslepingu lõppemise korral

(1) Kui käsundisaajale tuleb tasu maksta pärast käsundi täitmist või käsundi täitmiseks antud tähtaja möödumist ja käsundusleping lõpeb enne käsundi täitmist või selle täitmiseks antud tähtaja möödumist, on käsundisaajal õigus mõistlikule osale tasust. Sel juhul on käsundisaajal õigus saada kogu tasu üksnes juhul, kui leping lõppes käsundiandjast tuleneva asjaolu tõttu ja tasu maksmine on asjaolusid arvestades õiglane.

(2) Tasu suuruse määramisel käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul tuleb arvestada muu hulgas käsundisaaja poolt juba tehtut, käsundiandjale sellest tekkivat kasu ja lepingu lõppemise põhjust. Tasust arvatakse maha summa, mille käsundisaaja lepingu lõppemise tõttu säästab, muul viisil omandab või mille ta oleks võinud mõistlikult omandada.

(3) Kui käsundisaaja ütles käsunduslepingu enne täitmist üles, võib käsundisaaja nõuda osutatud teenustele vastavat osa tasust ja tasuga katmata kulude hüvitamist niivõrd, kuivõrd käsundiandjal on seni osutatud teenuse vastu huvi.

§ 630. Tähtajatu käsunduslepingu korraline ülesütlemine

(1) Kumbki lepingupool võib tähtajatu käsunduslepingu kuni käsundi täitmiseni igal ajal üles öelda.

(2) Käsundisaaja võib tähtajatu käsunduslepingu siiski üles öelda üksnes tingimusel, et käsundiandja võib käsundi esemeks oleva teenuse saada või tehingu teha muul viisil. Kui käsundisaaja ütleb lepingu üles seda arvestamata, peab ta hüvitama käsundiandjale sellest tekkinud kahju.

(3) Kui käsundusleping on sõlmitud lepingupoole eluajaks või pikemaks ajaks kui viieks aastaks, võib käsundisaaja selle üles öelda pärast viie aasta möödumist lepingu sõlmimisest, teatades sellest vähemalt kuus kuud ette.

§ 631. Käsunduslepingu erakorraline ülesütlemine

Kumbki lepingupool võib nii tähtajalise kui tähtajatu käsunduslepingu üles öelda käesoleva seaduse §-s 630 sätestatut järgimata, kui ilmneb, et kõiki asjaolusid arvesse võttes ja mõlema lepingupoole huvisid kaaludes ei või oodata, et lepingut üles öelda sooviv pool jätkaks käsunduslepingu täitmist kuni ülesütlemistähtaja või lepingu tähtaja möödumiseni või käsundi täitmiseni.

§ 632. Käsundiandja surm ja pankrot

(1) Eeldatakse, et käsundusleping ei lõpe käsundiandja surmaga.

(2) Käsundiandja pankroti korral lõpeb käsundusleping pankroti väljakuulutamisega, välja arvatud juhul, kui käsunduslepingul ei ole seost pankrotivaraga.

(3) Kui käsundusleping seoses käsundiandja surmaga või tema pankroti väljakuulutamisega lõpeb, loetakse see siiski kehtivaks kuni käsundisaaja käsundiandja surmast või tema pankroti väljakuulutamisest teada saab või peab teada saama.

§ 633. Käsundisaaja surm ja pankrot

(1) Eeldatakse, et käsundusleping lõpeb käsundisaaja surmaga.

(2) Käsundisaaja pankroti korral lõpeb käsundusleping pankroti väljakuulutamisega, välja arvatud juhul, kui käsunduslepingul ei ole seost pankrotivaraga.

§ 634. Pärijate teatamiskohustus

Käsunduslepingupoole surma korral peavad tema pärijad sellest teisele lepingupoolele viivitamata teatama.

36. peatükk
TÖÖVÕTULEPING

§ 635. Töövõtulepingu mõiste

(1) Töövõtulepinguga kohustub üks isik (töövõtja) valmistama või muutma asja või saavutama teenuse osutamisega muu kokkulepitud tulemuse (töö), teine isik (tellija) aga maksma selle eest tasu.

(2) Kui töövõtulepingu esemeks on tehingu tegemine, kohaldatakse lepingule täiendavalt käesoleva seaduse §-des 620–626, § 628 lõigetes 2 ja 3, §-s 629 ja §-des 631–634 sätestatut.

(3) Eeldatakse, et töövõtja ei pea täitma lepingust tulenevaid kohustusi isiklikult.

(4) Tarbijatöövõtuleping on oma majandus- või kutsetegevuses tegutseva töövõtja ja tarbijast tellija vaheline töövõtuleping, mille esemeks on teenuse osutamine tarbija vallasasja suhtes, samuti tarbijale vallasasja valmistamine või tootmine.

§ 636. Üleandmise kohustus
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(1) Kui töövõtulepingu esemeks on asja valmistamine, muutmine või muu tulemuse saavutamine, mida on võimalik üle anda, tuleb see tellijale üle anda. Lisaks üleandmisele teeb töövõtja võimalikuks esimeses lauses nimetatud töövõtulepingu eseme võõrandamise.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(2) Kui töövõtja on kohustatud asja tellijale üle andma muus kohas kui koht, kus asi töö tegemise ajal asub, kohaldatakse asja üleandmise kohustuse täitmisele täiendavalt käesoleva seaduse § 209 lõikes 4 sätestatut.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(3) Kui asja valmistamise puhul on kokku lepitud, et kuni tasu maksmiseni jääb asja omand töövõtjale, kohaldatakse vastavalt käesoleva seaduse §-s 233 sätestatut.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

(4) [Kehtetu -RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(5) Kui pooled ei ole tarbijatöövõtulepingu puhul töövõtulepingu eseme üleandmise aega kindlaks määranud, peab töövõtja eseme üleandmise kohustuse täitma viivitamata, kuid mitte hiljem kui 30 päeva möödumisel lepingu sõlmimisest.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 637. Tasu maksmise kohustus

(1) Kui töövõtulepinguga ei ole tasus või selle suuruses kokku lepitud, kuulub maksmisele tavaline tasu, selle puudumisel aga vastavalt asjaoludele mõistlik tasu.

(2) Eeldatakse, et töövõtja ei või nõuda tasu töö eelarve koostamise eest.

(3) Töövõtja tasunõue muutub sissenõutavaks töö valmimisest.

(3^1) Kui töövõtja on kohustatud asja tellijale üle andma muus kohas kui koht, kus asi töö tegemise ajal asub, ei muutu tasunõue sissenõutavaks enne asja üleandmise kohustuse täitmist.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(4) Kui kokku on lepitud töö vastuvõtmine tellija poolt või kui see on tavaline, muutub töövõtja tasunõue sissenõutavaks, kui töö on vastu võetud või loetakse vastuvõetuks. Kui töö tuleb üle anda ositi ja hind on samuti määratud ositi, tuleb iga osa eest tasuda vastava tööosa vastuvõtmisel.

(5) Tellija ei pea töö eest tasuma enne, kui tal on olnud võimalus asi üle vaadata, välja arvatud juhul, kui kokkulepitud üleandmisviis või maksmise tingimused ei anna talle selleks võimalust.

(6) [Kehtetu -RT I, 04.02.2011, 1- jõust. 05.04.2011]

§ 638. Töö vastuvõtmise kohustus

Tellija on kohustatud valmis töö vastu võtma, kui töö üleandmine oli kokku lepitud või kui see on töö omadustest tulenevalt tavaline. Töö loetakse vastuvõetuks ka juhul, kui tellija alusetult ei võta valmis tööd vastu talle selleks töövõtja poolt antud mõistliku tähtaja jooksul.

§ 639. Eelarve ületamine

(1) Töövõtulepinguga võib kokku leppida töö eelarves, mis on töövõtjale kas siduv või mittesiduv. Sellise kokkuleppe puudumisel eeldatakse, et eelarve on siduv.

(2) Mittesiduva eelarve olulisel ületamisel võib töövõtja nõuda eelarvet ületava tasu maksmist, kui eelarve ületamist ei olnud võimalik ette näha. Sel juhul peab töövõtja eelarve olulisest ületamisest tellijale viivitamata teatama. Teatamata jätmise korral võib töövõtja eelarvet ületanud summat nõuda üksnes ulatuses, milles tellija on alusetult rikastunud.

(3) Kui tellija ütleb lepingu eelarve ületamise tõttu üles, ei pea ta maksma eelarvet ületavat tasu.

§ 640. Juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko üleminek

(1) Tellija peab töövõtjale töö eest tasuma ka juhul, kui töö hävib või kahjustub pärast asja juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko üleminekut tellijale.

(2) Töövõtja kannab juhusliku hävimise ja kahjustumise riisikot kuni töö valmimiseni. Kui kokku on lepitud töö vastuvõtmine või kui see on tavaline, kannab töövõtja juhusliku hävimise ja kahjustumise riisikot kuni töö vastuvõtmiseni või vastuvõetuks lugemiseni.

(3) Kui töövõtja on kohustatud asja tellijale üle andma muus kohas kui koht, kus asi töö tegemise ajal asub, ei lähe asja juhusliku hävimise või kahjustumise riisiko tellijale üle enne asja üleandmise kohustuse täitmist.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

§ 641. Töö vastavus lepingutingimustele

(1) Töö peab vastama lepingutingimustele. Lepingutingimustele peavad vastama ka töö juurde kuuluvad dokumendid.

(2) Töö ei vasta muu hulgas lepingutingimustele, kui:
1) tööl ei ole kokkulepitud omadusi;

2) kokkuleppe puudumisel töö omaduste kohta ei sobi töö teatud otstarbeks, milleks tellija seda vajab ja mida töövõtja lepingu sõlmimise ajal teadis või pidi teadma, kui tellija võis mõistlikult tugineda töövõtja erialastele oskustele või teadmistele, muul juhul aga otstarbeks, milleks seda liiki tööd tavaliselt kasutatakse;
3) töö kasutamist takistavad õigusakti sätted, mida töövõtja lepingu sõlmimisel teadis või pidi teadma;
4) kolmandal isikul on töö suhtes nõue või muu õigus, mida ta võib esitada;
5) tarbijatöövõtulepingu puhul ei ole töö tavaliselt seda liiki tööle omase kvaliteediga, mida tellija võis mõistlikult eeldada, lähtudes töö olemusest ja arvestades töövõtja poolt töö teatud omaduste suhtes avalikult tehtud avaldusi, eelkõige töö reklaamimisel või etikettidel, välja arvatud juhul, kui töövõtja tõendab, et avaldust oli lepingu sõlmimise ajaks muudetud või avaldus ei mõjutanud lepingu sõlmimist.

(3) Töövõtja ei vastuta töö lepingutingimustele mittevastavuse eest, mis tulenes tellija juhistest, tellija poolt muretsetud materjali puudustest või kolmanda isiku eeltöödest, kui töövõtja juhiseid, materjali või eeltöid piisavalt kontrollis.

(4) Tööna tehtud asja ebaõigest paigaldamisest tulenevat lepingutingimustele mittevastavust loetakse võrdseks töö lepingutingimustele mittevastavusega, kui asja paigaldas töövõtja või kui seda tehti tema vastutusel. Sama kehtib, kui asja paigaldas tellija ja ebaõige paigaldamine tulenes töövõtja antud puudulikust teabest asja paigaldamise kohta.

§ 642. Töövõtja vastutus töö lepingutingimustele mittevastavuse puhul

(1) Töövõtja vastutab töö lepingutingimustele mittevastavuse eest, mis on olemas töö juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko tellijale ülemineku ajal, isegi kui mittevastavus ilmneb alles pärast seda. Tarbijatöövõtu puhul vastutab töövõtja töö lepingutingimustele mittevastavuse eest, mis on olemas töö tarbijale üleandmisel, isegi kui juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko üleminek lepiti kokku varasemaks ajaks.

(2) Tarbijatöövõtu puhul vastutab töövõtja töö lepingutingimustele mittevastavuse eest, mis ilmneb kahe aasta jooksul, alates töö üleandmisest tarbijale. Tarbijatöövõtu puhul eeldatakse, et kuue kuu jooksul töö tarbijale üleandmise päevast ilmnenud lepingutingimustele mittevastavus oli olemas töö üleandmise ajal, kui selline eeldus ei ole vastuolus töö või puuduse olemusega.

(2^1) Töövõtulepingu puhul, mille esemeks on ehitamine ehitusseadustiku mõistes ja mis on sõlmitud majandus- ja kutsetegevuses tegutseva isiku ja tarbija vahel, eeldatakse, et kahe aasta jooksul töö tarbijale üleandmise päevast arvates ilmnenud lepingutingimustele mittevastavus oli olemas töö üleandmise ajal, kui selline eeldus ei ole vastuolus töö või puuduse olemusega. Käesolevas lõikes sätestatust tarbija kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.
[RT I, 23.03.2015, 3- jõust. 01.07.2015]

(3) Töövõtja vastutab ka töö lepingutingimustele mittevastavuse eest, mis tekib pärast töö juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko üleminekut tellijale, kui mittevastavus tekkis töövõtja kohustuste rikkumisest tulenevalt.

§ 643. Töö ülevaatamise kohustus

Kui tellija on töövõtulepingu sõlminud oma majandus- või kutsetegevuses, peab ta tehtud töö viivitamata üle vaatama või üle vaadata laskma.

§ 644. Töö lepingutingimustele mittevastavusest teatamine

(1) Tellija peab teatama töö lepingutingimustele mittevastavusest töövõtjale mõistliku aja jooksul pärast seda, kui ta töö lepingutingimustele mittevastavusest teada sai või pidi teada saama. Tarbijatöövõtu puhul peab tarbija teatama töö lepingutingimustele mittevastavusest töövõtjale kahe kuu jooksul.

(2) Oma majandus- või kutsetegevuses töövõtulepingu sõlminud tellija peab lepingule mittevastavust sellest teatamisel piisavalt täpselt kirjeldama.

(3) Kui tellija ei teata töövõtjale töö lepingutingimustele mittevastavusest õigeaegselt või ei kirjelda oma majandus- või kutsetegevuses sõlmitud lepingu puhul töö lepingutingimustele mittevastavust piisavalt täpselt, ei või tellija töö lepingutingimustele mittevastavusele tugineda. Kui teatamata jätmine on mõistlikult vabandatav, võib tellija siiski lepingutingimustele mittevastavusele tuginedes alandada makstavat tasu või nõuda, et töövõtja hüvitaks tekitatud kahju, välja arvatud saamata jäänud tulu.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 645. Töö lepingutingimustele mittevastavusele tuginemise erisused

(1) Tellija võib lepingutingimustele mittevastavusele tugineda, sõltumata sellest, et ta tööd üle ei vaadanud ja selle lepingutingimustele mittevastavusest õigeaegselt ei teatanud, kui:
1) lepingutingimustele mittevastavus on tekkinud töövõtja tahtluse või raske hooletuse tõttu;
2) töövõtja teadis või pidi teadma lepingutingimustele mittevastavusest või sellega seotud asjaoludest ja ei teatanud sellest tellijale.

(2) Töö ülevaatamise kohustuse täitmata jätmise korral võib oma majandus- või kutsetegevuses tegutsev tellija tugineda asja lepingutingimustele mittevastavusele, mille ta oleks võinud asja ülevaatamisega avastada, üksnes

juhul, kui ta tõendab, et tööl oli niisugune puudus juba töö juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko talle ülemineku ajal.

(3) Töövõtja ei või tugineda kokkuleppele, millega välistatakse või piiratakse tellija õigusi seoses töö lepingutingimustele mittevastavusega, kui töövõtja teadis või pidi teadma, et töö lepingutingimustele ei vasta.

§ 646. Lepingu täitmise nõue õiguskaitsevahendina

(1) Kui töö ei vasta lepingutingimustele, võib tellija nõuda töövõtjalt töö parandamist või uue töö tegemist, kui sellega ei põhjustata töövõtjale ebamõistlikke kulusid või põhjendamatuid ebamugavusi, arvestades muu hulgas asja väärtust ja lepingutingimustele mittevastavuse olulisust. Töövõtja võib töö parandamise asemel teha lepingutingimustele vastava uue töö.

(2) Muu töövõtulepingu kui tarbijatöövõtulepingu puhul võib tellija töö lepingutingimustele mittevastavuse puhul nõuda uue töö tegemist käesoleva paragrahvi lõike 1 esimeses lauses nimetatud juhul üksnes siis, kui töö lepingutingimustele mittevastavuse näol on tegemist olulise lepingurikkumisega.

(3) Kui töövõtja teeb puudustega töö asemel lepingutingimustele vastava töö, võib ta nõuda puudustega töö tagastamist. Sel juhul kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 189–191 sätestatut.

(4) Töövõtja kannab töö puuduse kõrvaldamise või uue töö tegemisega seotud kulud, eelkõige veo-, töö-, reisi- ja materjalikulud.

(5) Kui tellija nõuab õigustatult parandamist ja töövõtja ei tee seda mõistliku aja jooksul, võib tellija töö ise parandada või lasta seda teha ja nõuda töövõtjalt selleks tehtud mõistlike kulutuste hüvitamist.

(6) Tellija kaotab õiguse nõuda töövõtjalt töö parandamist või uue töö tegemist, kui ta ei nõua seda töövõtjalt üheaegselt teatega töö lepingutingimustele mittevastavuse kohta või mõistliku aja jooksul pärast teate esitamist, välja arvatud juhul, kui töövõtja käitumine on vastuolus hea usu põhimõttega.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatut ei kohaldata tarbijatöövõtu suhtes.

§ 647. Töövõtulepingu oluline rikkumine töövõtja poolt

(1) Töövõtja loetakse töövõtulepingut oluliselt rikkunuks muu hulgas siis, kui töö parandamine või uue töö tegemine ei ole võimalik või ebaõnnestub või kui töövõtja õigustamatult keeldub tööd parandamast või uut tööd tegemast või ei tee seda mõistliku aja jooksul pärast talle lepingutingimustele mittevastavusest teatamist.

(2) Tarbijatöövõtu puhul loetakse töövõtja lepingurikkumiseks ka töö parandamise või uue töö tegemisega tellijale põhjendamatute ebamugavuste tekitamist.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhtudel ei pea tellija määrama töövõtjale täitmiseks käesoleva seaduse §-s 114 nimetatud täiendavat tähtaega ning võib muu hulgas lepingust taganeda.

§ 648. Tasu vähendamise piirangud

Tellija ei või vähendada töövõtjale maksmisele kuuluvat tasu, kui:
1) töövõtja viis töö vastavusse lepingutingimustega või tegi uue töö;
2) tellija keeldus õigustamatult vastu võtmast töövõtja ettepanekut töö lepingutingimustega vastavusse viimiseks või uue töö tegemiseks.

§ 649. Kahju hüvitamise erisused

Tellija võib nõuda töövõtjalt ka sellise kahju hüvitamist, mis tekkis tööna tehtud asja otstarbele mittevastava kasutamise tõttu, kui kahju tulenes tellija ebapiisavast teavitamisest töövõtja poolt, samuti kahju hüvitamist, mis tekkis asjale selle lepingutingimustele mittevastavuse tõttu.

§ 650. Töövõtugarantii ja teenindusest teatamise kohustus

(1) Töövõtja poolt töö suhtes garantiikohustuse (töövõtugarantii) võtmisel eeldatakse, et garantii katab kõiki selle kehtivuse ajal ilmnenud töö lepingutingimustele mittevastavusi. Töövõtugarantiile kohaldatakse vastavalt käesoleva seaduse §-des 230 ja 231 sätestatut.

(2) Kui tarbijatöövõtulepingu puhul võib tellija mõistlikult eeldada tehtud töö kasutamise, korrashoiu või parandamisega seotud teenuste olemasolu ja töövõtja ise neid ei osuta, peab töövõtja töö tellijale üleandmise ajal ja tellija nõudmisel ka pärast seda andma piisavalt teavet teenuste kasutamise võimalustest.

§ 651. Töö lepingutingimustele mittevastavusest tulenevate nõuete aegumistähtaja algus

(1) Töö lepingutingimustele mittevastavusest tuleneva nõude aegumistähtaeg algab töö valmimisest. Kui tellija on kohustatud töö vastu võtma, siis algab nõude aegumistähtaeg töö vastuvõtmisest või vastuvõetuks lugemisest.

(2) Uue töö tegemisel töövõtja poolt algab aegumistähtaeg uue töö valmimisest. Puuduse kõrvaldamisel algab aegumistähtaeg kõrvaldatud puuduse suhtes uuesti, alates puuduse kõrvaldamisest.

§ 652. Tellija viivitus

(1) Kui tellija peab töö tegemiseks tegema mingi teo, muu hulgas muretsema materjali, andma juhise või aitama muul viisil töö tegemisele kaasa, ja ta viivitab selle tegemisega, võib töövõtja nõuda talle viivitusega tekitatud kahju hüvitamist. Hüvitise suuruse määramisel tuleb arvestada viivituse kestust, tasu suurust ning seda, mille töövõtja seetõttu kokku hoidis või mille ta oma tööjõu teistsuguse kasutamisega omandas või oleks võinud mõistlikult omandada.

(2) Kui tellija peab töö tegemiseks tegema mingi teo, muu hulgas muretsema materjali, andma juhise või aitama muul viisil töö tegemisele kaasa, ja ta viivitab selle teo tegemisega ning rikub sellega ühtlasi oluliselt lepingut, võib töövõtja lepingu üles öelda ning nõuda tehtud tööle vastavat osa tasust ja nende kulutuste hüvitamist, mis tasus ei sisaldu.

(3) Kui tellija vastuvõtuviivitus tekkis tellija süü tõttu, võib töövõtja lepingu ülesütlemisel nõuda kogu kokkulepitud tasu, millest on maha arvatud summa, mille ta hoiab lepingu ülesütlemise tõttu kokku kulude osas või omandab oma tööjõu teistsuguse kasutamisega või oleks võinud mõistlikult omandada.

§ 653. Töö hävimine, halvenemine või teostamatuks muutumine tellijast tulenevatel põhjustel

Kui töö on puuduse tõttu tellija muretsetud materjalis või tellija poolt töö tegemiseks antud korralduse tõttu enne valmimist, kui aga töö tuli vastu võtta, siis enne selle vastuvõtmist, hävinud, halvenenud või muutunud teostamatuks, võib töövõtja lepingu üles öelda ja nõuda tehtud tööle vastavat tasu osa ning nende kulude hüvitamist, mis tasus ei sisaldu.

§ 654. Pandiõigus

(1) Töövõtjal on oma töövõtulepingust tulenevate nõuete tagamiseks pandiõigus tellija vallasasjadele, mille töövõtja on valmistanud, parandanud või muutnud, kui need on töövõtu eesmärgil tema valduses.

(2) Ehitise või selle osa ehitamiseks, remondiks või muutmiseks kohustatud töövõtja võib lepingust tulenevate nõuete tagamiseks nõuda hüpoteegi seadmist tellijale kuuluvale kinnisasjale, millel ehitis asub.

(3) Laevakinnistusraamatusse kantud laeva ehitamiseks, remondiks või muutmiseks kohustatud töövõtja võib lepingust tulenevate nõuete tagamiseks nõuda laevahüpoteegi seadmist tellijale kuuluvale laevale.

§ 655. Tellija ülesütlemisõigus

(1) Tellija võib töövõtulepingu igal ajal üles öelda. Kui tellija on töövõtulepingu üles öelnud, on töövõtjal õigus nõuda kokkulepitud tasu, millest on maha arvatud see, mille ta lepingu ülesütlemise tõttu kokku hoidis või mille ta oma tööjõu teistsuguse kasutamisega omandas või oleks võinud mõistlikult omandada.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut ei kohaldata, kui tellija on lepingu üles öelnud seetõttu, et töövõtja rikkus lepingut.

§ 656. Sätete rikkumise keelamine

Tarbijatöövõtu puhul võib seaduses sätestatud isik või asutus seadusega sätestatud korras nõuda käesolevas peatükis ja käesoleva seaduse üldosas töövõtulepingu kohta sätestatut rikkunud töövõtjalt rikkumise lõpetamist ja rikkumisest hoidumist.

§ 657. Sätete kohustuslikkus tarbijatöövõtu puhul

(1) Tarbijatöövõtu puhul on tellija kahjuks käesolevas peatükis sätestatust ja üldosas lepingu rikkumise puhuks kasutatavate õiguskaitsevahendite kohta sätestatust kõrvalekalduv kokkulepe tühine.
[RT I, 04.02.2011, 1- jõust. 05.04.2011]

(2) Kui leping sõlmiti Eestis toimunud avaliku pakkumise, reklaami või muu seesuguse majandustegevuse tulemusena, kohaldatakse Eestis elukohta omava tellijaga sõlmitud tarbijatöövõtulepingule käesolevas peatükis sätestatut, sõltumata sellest, millise riigi õigust lepingule kohaldatakse.

37. peatükk

MAAKLERILEPING

§ 658. Maaklerilepingu mõiste

(1) Maaklerilepinguga kohustub üks isik (maakler) vahendama teisele isikule (käsundiandja) lepingu sõlmimist kolmanda isikuga või osutama kolmanda isikuga lepingu sõlmimise võimalusele, käsundiandja aga kohustub maksma talle selle eest tasu (maakleritasu).

(2) Maaklerilepingule kohaldatakse käsunduslepingu kohta sätestatut, kui käesolevas peatükis sätestatust ei tulene teisiti.

§ 659. Kohustuse täitmise vastuvõtmise piirang

Maakler võib tema poolt vahendatud või osutatud lepingu poolte nimel vastu võtta makseid ja lepingust tuleneva muu kohustuse täitmist, kui ta on selleks eraldi volitatud.

§ 660. Ebaõige soovituse andmise keeld

Maakler ei või teha käsundiandjale ettepanekut sõlmida leping isikuga, kelle kohta ta teab või peab teadma asjaolusid, mis annavad mõistliku aluse kahelda selles, et see isik täidab lepingust tulenevad kohustused kohaselt.

§ 661. Lepingupoole avaldamata jätmine

Maakleri poolt vahendatava lepingupoole nõudmisel võib maakler jätta selle lepingupoole nime lepingu teisele poolele avaldamata.

§ 662. Dokumentide säilitamine

Maakler peab säilitama oma maakleritegevusega seotud dokumente niikaua, kuni nendel dokumentidel on tähtsus käsundiandja huvide kaitsmisel, mitte aga vähem kui kolm aastat. See ei välista ega piira maakleri seadusest tulenevaid kohustusi raamatupidamisdokumentide säilitamisel.

§ 663. Lepingute dokumenteerimise kohustus

(1) Maakler peab ajalises järgnevuses dokumenteerima kõik tema vahendusel või osutamisel sõlmitud lepingud.

(2) Kui pooled ei sõlmi lepingut kirjalikult, peab maakler enda poolt vahendatud või osutatud lepingu poole nõudmisel sellele poolele viivitamata andma enda poolt allkirjastatud väljavõtte vahendatud või osutatud lepingu tingimustest.

§ 664. Maakleritasu maksmise kohustus

(1) Maakleril on õigus maakleritasule alates tema vahendamise või osutamise tulemusena lepingu sõlmimisest.

(2) Kui maaklerilepingu kohaselt tekib maakleril õigus maakleritasule pärast vahendatud või osutatud lepingust tuleneva kohustuse täitmist käsundiandja suhtes, on maakleril õigus maakleritasule ka juhul, kui kohustus jäi täitmata käsundiandjast tuleneva asjaolu tõttu.

(3) Maakleri õigust maakleritasule ei mõjuta asjaolu, et vahendatud või osutatud leping sõlmitakse või sellest tulenev kohustus täidetakse pärast maaklerilepingu lõppemist.

(4) Kui maakleri poolt vahendatud või osutatud leping sõlmitakse edasilükkava tingimusega, võib maakler maakleritasu nõuda alles tingimuse saabumisel. Kui leping on sõlmitud äramuutva tingimusega, ei lõpe õigus maakleritasule tingimuse täitumisega.

(5) Maakleri õigus maakleritasule säilib ka juhul, kui maakleri vahendamisel või osutamisel sõlmitud leping on kehtetu, kui maakler ei teadnud ega pidanudki teadma kehtetuse põhjusest. Kui leping öeldi üles või lepingust taganeti olulise lepingurikkumise tõttu, ei ole maakleril õigust tasule, kui ta teadis või pidi teadma, et lepingu rikkumine on tõenäoline.

(6) Kui maaklerileping on sõlmitud abielu sõlmimise vahendamiseks või abielu sõlmimise võimalusele osutamiseks, on tegemist mittetäieliku kohustusega. Mittetäielik on ka muu kohustus, mille käsundiandja võtab maakleri suhtes, kui selle kohustuse eesmärgiks on tasu maksmine abielu sõlmimise vahendamise või abielu võimalusele osutamise eest.

§ 665. Maakleritasu suurus

Kui maakleritasu suurust ei ole kokku lepitud, loetakse selleks kohalikku tavalist maakleritasu sellise lepingu vahendamise või osutamise eest, selle puudumisel aga mõistlikku tasu.

§ 666. [Kehtetu -RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

§ 667. Maakleri kulude hüvitamine

(1) Maakler võib lisaks maakleritasule nõuda maaklerilepingu täitmisel tekkinud kulude hüvitamist vaid juhul, kui selles on eraldi kokku lepitud.

(2) Kui maakleri vahendamisel või osutamisel lepingut ei sõlmita, võib maakler siiski nõuda maaklerilepingu täitmisel tekkinud kulude hüvitamist, kui selles on eraldi kokku lepitud.

§ 668. Maakleri tegevus teise poole kasuks

(1) Kui maakler on vastuolus maaklerilepinguga olnud tegev ka käsundiandjale vahendatud või osutatud lepingu teise poole kasuks, ei või ta käsundiandjalt nõuda ei maakleritasu maksmist ega kulude hüvitamist.

(2) Kui maakler on olnud tegev ka käsundiandjale vahendatud või osutatud lepingu teise poole jaoks, eeldatakse, et maakleritasu tasuvad maakleri vahendatud või osutatud lepingu pooled võrdses ulatuses.

§ 669. Maakleri vastutuse erisused

(1) Maakler ei vastuta tema poolt vahendatud või osutatud lepingu täitmise eest.

(2) Käesoleva seaduse §-s 661 nimetatud juhul vastutab maakler tema poolt vahendatud või osutatud lepingupoole kohustuste täitmise eest, kelle nime ta ei avaldanud.

38. peatükk
AGENDILEPING

§ 670. Agendilepingu mõiste

(1) Agendilepinguga kohustub üks isik (agent) teise isiku (käsundiandja) jaoks ja tema huvides iseseisvalt ja püsivalt lepinguid vahendama või neid käsundiandja nimel ja arvel sõlmima. Käsundiandja kohustub maksma talle selle eest tasu.

(2) Agent tegutseb iseseisvalt, kui tal on õigus kujundada oma tegevust põhiliselt vabalt ja määrata oma tegutsemisaeg.

(3) Agendiks ei ole isik, kes täidab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesandeid tulenevalt käsundiandjaga sõlmitud töölepingust. Samuti ei ole agendiks juriidilisest isikust käsundiandja juhtorgani liige, osanik või pankrotihaldur, kellel on seadusest, põhikirjast või ühingulepingust tulenevalt õigus võtta juriidilisele isikule kohustusi.

(4) Agendilepingule kohaldatakse käsunduslepingu kohta sätestatut, kui käesolevas peatükis sätestatust ei tulene teisiti.

§ 671. Põhi- või kõrvaltegevus agendina

Agendina tegutsemine võib olla agendi põhi- või kõrvaltegevus. Agendina tegutsemine on kõrvaltegevus, kui isik ei ole agendina põhiliselt tegev või ei saa sellest enamikku oma sissetulekust. Vaidluse korral võib käsundiandja tugineda sellele, et tegemist on agendi kõrvaltegevusega üksnes juhul, kui see tuleneb selgelt agendilepingust.

§ 672. Agendilepingu sisu väljendav dokument

Kumbki lepingupool võib nõuda agendilepingu ja selle muudatuste ning täiendavate kokkulepete sisu väljendamist teise lepingupoole poolt allkirjastatud dokumendis. Seda õigust välistav või piirav kokkulepe on tühine.

§ 673. Agendi kohustused

(1) Agent peab oma kohustusi täitma majandus- või kutsetegevuses tegutsevalt isikult tavaliselt oodatava hoolega, muu hulgas tegema käsundiandja huvides mõistlikke pingutusi lepingute sõlmimiseks või vahendamiseks. Agent peab käsundiandjale viivitamata teatama igast omapoolsest lepingu vahendamisest ja sõlmimisest, samuti muudest käsundiandja huvide järgimiseks olulistest asjaoludest.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 ja käesoleva seaduse § 621 lõikes 1 sätestatust kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 674. Käsundiandja kohustused

(1) Käsundiandja peab tegema kõik, et võimaldada agendi edukat tegutsemist, muu hulgas:
1) andma oma kulul agendi käsutusse tema tegevuseks vajalikud dokumendid, sealhulgas näidised, joonised, hinnakirjad, reklaamtrükised ja lepingutingimused;
2) teatama agendile tema kohustuste täitmiseks vajalikest asjaoludest ning hoolikalt kontrollima agendi esitatud teateid;
3) teatama agendile viivitamata agendi vahendatud lepingu sõlmimisest või agendi poolt esindusõiguseta või esindusõiguse piire ületades sõlmitud lepingu heakskiitmisest, samuti agendi vahendatud või sõlmitud lepingu täitmata jäämisest;
4) teatama agendile viivitamata sellest, et ta kavatseb lepinguid sõlmida oluliselt väiksemas ulatuses kui agent tavalistel asjaoludel oodata võib.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

§ 675. Mitu käsundiandjat või agenti

(1) Agent võib olla tegev ka teiste käsundiandjate jaoks, kui kirjalikult ei ole kokku lepitud teisiti.

(2) Käsundiandja võib käsundada ka teisi isikuid täitma agendiga samu ülesandeid. Kui käsundiandja on agendi määranud teatud piirkonda või on määratlenud klientide ringi, kellega agent lepinguid vahendab või sõlmib, on agendil selles piirkonnas või nende klientide suhtes käsundiandjale lepingute vahendamise või käsundiandja nimel ja arvel lepingute sõlmimise ainuõigus, kui kirjalikult ei ole kokku lepitud teisiti.

§ 676. Agendi volituse erisused

(1) Agendil on õigus võtta vastu teateid asja puuduse kohta, samuti muid avaldusi, millega agendi vahendatud või sõlmitud lepingu teine pool teostab lepingu mittenõuetekohasest täitmisest tulenevaid õigusi. See õigus on agendil ka siis, kui tal ei ole käsundiandja nimel lepingu sõlmimise õigust.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õiguse piiramine kehtib agendi vahendatud või sõlmitud lepingu teise poole suhtes üksnes juhul, kui see pool teate või muu avalduse edastamisel piirangust teadis või pidi teadma.

(3) Agendi vahendatud või sõlmitud lepingutest tulenevaid rahalisi makseid või muude kohustuste täitmist võib agent vastu võtta, samuti teha tahteavaldusi lepingu muutmiseks, eelkõige maksetähtaegade osas, üksnes juhul, kui see on agendilepingus ette nähtud.

(4) Kui agent sõlmis käsundiandja nimel lepingu, mille sõlmimiseks tal volitust ei olnud, ja teine lepingupool ei teadnud volituse puudumisest, loetakse leping käsundiandja poolt heakskiidetuks, kui käsundiandja viivitamata pärast seda, kui agent või lepingu teine pool talle lepingu sõlmimisest ja selle sisust teatas, ei avalda lepingu teisele poolele, et ta lepingut heaks ei kiida.

§ 677. Kindlustusagendi volituste erisused

(1) Püsivalt kindlustuslepinguid vahendama või sõlmima volitatud agent (kindlustusagent) loetakse talle määratud kindlustusvaldkonnas ja piirkonnas volitatuks:
1) vastu võtma kindlustuslepingute sõlmimise, pikendamise ja muutmise leppepakkumusi, samuti nende leppepakkumuste tagasivõtmise avaldusi;
2) vastu võtma kindlustusvõtjalt kindlustuslepingu kehtivuse ajal edastatavaid teateid, samuti ülesütlemise ja taganemise avaldusi ning muid kindlustust puudutavaid avaldusi;
3) vastu võtma kindlustusmakseid, intressi ja kulude hüvitisi.

(2) Kindlustusagendil on õigus teha kõiki õigustoiminguid, mis puudutavad tema vahendatud või sõlmitud lepinguid.

(3) Kui kindlustusagendi käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud volitusi on piiratud, kehtib piirang kolmanda isiku suhtes üksnes juhul, kui kolmas isik kindlustusagendi suhtes õigustoimingu tegemisel piirangust teadis või pidi teadma. Sellest kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

§ 678. Lepingud, millelt tuleb maksta agenditasu

(1) Agendil on õigus agenditasule kõigi käsundiandja poolt agendilepingu kehtivuse ajal agendi tegevuse tulemusena sõlmitud lepingute eest. Agendil on õigus agenditasule ka lepingute eest, mis sõlmiti isikuga, kellel

agendi tegevuse tulemusena tekkis käsundajaga püsiv ärisuhe selliste lepingute sõlmimiseks, mida tavaliselt vahendas või sõlmis agent. Kindlustusagendil on õigus agenditasule üksnes tema poolt vahendatud või tema käsundiandja nimel sõlmitud lepingute eest.

(2) Kui agent on määratud teatud piirkonda või kui tema klientide ring on kindlaks määratud, on tal lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule õigus agenditasule ka lepingute eest, mis on sõlmitud tema agendilepingu kehtivuse ajal ilma tema osaluseta tema piirkonda või klientide ringi kuuluvate isikutega. Selliste lepingute eest ei ole õigust saada agenditasu kindlustusagendil.

(3) Agendil on õigus agenditasule ka lepingute eest, mis sõlmiti pärast agendilepingu lõppemist, kui ta on lepingu vahendanud või selle sõlmimise niimoodi ette valmistanud, et lepingu sõlmimist võib suuremas osas vaadelda tema tegevuse tulemusena ning leping on sõlmitud mõistliku aja jooksul pärast agendilepingu lõppemist, samuti lepingute eest, mille puhul enne agendilepingu lõppemist on agendini või käsundiandjani jõudnud kolmanda isiku leppepakkumus lepingu sõlmimiseks, mille eest on agendil vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 sätestatule õigus agenditasule.

(4) Agendil ei ole õigust saada agenditasu lepingute eest, mille eest makstakse vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 3 agenditasu eelmisele agendile. Kui see on asjaoludest tulenevalt õiglane, jagatakse agenditasu agendi ja eelmise agendi vahel.

§ 679. Agenditasu maksmise eeldused

(1) Agendil tekib õigus agenditasule, kui käsundiandja on oma kohustused, mis tulenevad agendi vahendatud või sõlmitud lepingust, täitnud.

(2) Kui lepingupooled on kokku leppinud, et agenditasu makstakse lõikes 1 sätestatust hiljem, on agendil õigus mõistlikule ettemaksele. Agendil on siiski õigus agenditasule niipea, kui agendi vahendatud või sõlmitud lepingu teine pool on oma lepingust tulenevad kohustused täitnud.

(3) Kindlustusagendil tekib õigus agenditasule, kui kindlustusvõtja on tasunud kindlustusmakse, millelt vastavalt agendilepingule agenditasu arvestatakse.

(4) Agendil ei ole õigust agenditasule, kui on ilmne, et leping jääb täitmata käsundiandjast sõltumatu asjaolu tõttu. Sel juhul peab agent saadud tasu tagastama alusetu rikastumise sätete järgi.

(5) Agendil on õigus agenditasule ka juhul, kui käsundiandja lepingut ei täida ja see toimub käsundiandjast tuleneva asjaolu tõttu.

(6) Agendi nõue agenditasule muutub sissenõutavaks selle kuu viimasel päeval, millal vastavalt käesoleva seaduse § 682 lõikes 1 sätestatule tuleb arvutada agenditasu suurus.

(7) Käesoleva paragrahvi lõigetes 4–6 sätestatust agendi kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 680. Agenditasu suurus

(1) Kui agenditasu suurust ei ole kokku lepitud, loetakse selleks kohalik tavaline agenditasu, selle puudumisel aga mõistlik tasu.

(2) Agenditasu arvutatakse agendi tegevuse tulemusena sõlmitud lepingu järgi lepingu teise poole või käsundiandja poolt maksmisele kuuluvalt summalt. Sellest summast arvatakse kõrvalkulud, muu hulgas veo- ja pakendikulud, ning muud maksed maha üksnes juhul, kui need on eraldi välja toodud.

(3) Kasutuslepingute puhul arvestatakse agenditasu kasutustasult kogu lepingu kehtivuse aja eest.

§ 681. Täiendav agenditasu vastutuse eest

(1) Kui agent kohustub kokkuleppel käsundiandjaga vastutama tema poolt vahendatavast või sõlmitavast lepingust tulenevate lepingu teise poole kohustuste täitmise eest, peab see kohustus olema väljendatud kirjalikus vormis.

(2) Kui agent kohustub vastutama käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse täitmise eest, on tal õigus saada selle eest täiendavat tasu (delkreederetasu). Kokkulepe, millega välistatakse agendi õigus saada delkreederetasu, on tühine.

(3) Agendi õigus delkreederetasule tekib lepingu sõlmimisega, millest tulenevate kohustuste täitmise eest agent vastutab.

§ 682. Agenditasu arvestamine

(1) Käsundiandja peab agendile maksmisele kuuluva agenditasu igakuiselt välja arvestama. Kokkuleppel võib arvestusajavahemikku pikendada kuni kolme kuuni.

(2) Agenditasu arvestus tuleb edastada agendile hiljemalt kuu lõpuks, mis järgneb arvestusajavahemikule. Arvestuses tuleb näidata agenditasu suurus ja selle määramiseks olulised asjaolud.

(3) Agent võib arvestuse kättesaamisel nõuda väljavõtet käsundiandja raamatupidamisdokumentidest kõigi lepingute kohta, mille eest tuleb talle vastavalt käesoleva seaduse §-s 678 sätestatule maksta agenditasu. Tagantjärele võib väljavõtet nõuda üksnes juhul, kui pooled ei ole arvestuse suhtes üksmeelele jõudnud.

(4) Lisaks arvestusele ja raamatupidamisdokumentide väljavõttele võib agent nõuda teavet kõigi asjaolude kohta, mis on olulised agenditasu nõude, selle sissenõutavuse ja arvestamise jaoks.

(5) Kui käsundiandja keeldub andmast arvestust või väljavõtet või agendil on põhjendatud kahtlus arvestuse õigsuses või täielikkuses, võib agent nõuda omal valikul talle või tema määratud audiitorile käsundiandja raamatupidamisdokumentidega tutvumise võimaldamist ulatuses, mis on vajalik arvestuse või väljavõtte õigsuse või täielikkuse kontrollimiseks. Kui käsundiandja võimaldab agendil dokumentidega tutvuda, võib viimane seejuures kasutada audiitori abi.

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–5 sätestatud agendi õigusi välistav või piirav kokkulepe on tühine.

§ 683. Inkassotasu

Lisaks agenditasule sõlmitud lepingute eest on agendil õigus täiendavale tasule tema poolt vastavalt käsundiandja korraldustele sisse nõutud ja käsundiandjale üleantud summade eest.

§ 684. Agendi kulutuste hüvitamine

(1) Agent võib käsundiandjalt nõuda agendilepingu täitmisel tehtud mõistlike kulutuste hüvitamist, kui need ületavad tavaliselt sellise agendilepingu täitmisel tehtavaid kulutusi. Agendilepingu täitmisel tavaliselt tekkivate kulutuste hüvitamist võib agent nõuda üksnes juhul, kui selles on kokku lepitud või on asjaolude kohaselt tavaline.

(2) Agendi kulutuste hüvitamise nõue ei sõltu sellest, kas agendil on õigus saada agenditasu.

§ 685. Pandiõigus

(1) Agendilepingust tulenevate sissenõutavaks muutunud nõuete tagamiseks on agendil pandiõigus käsundiandja vallasasjadele ja väärtpaberitele, mida ta agendilepingu alusel valdab, samuti tema poolt vastuvõetud kolmandate isikute maksetele, kui tal on õigus selliseid makseid vastu võtta. Dokumentide väljaandmisest võib agent keelduda üksnes juhul, kui see on vajalik sissenõutavaks muutunud agenditasu ja kulude hüvitamise nõuete tagamiseks.

(2) Kokkulepe pandiõigusest loobumise või selle piiramise kohta on tühine.

§ 686. Agendilepingu korraline ülesütlemine

(1) Tähtajatu agendilepingu võib kumbki lepingupool üles öelda, teatades sellest vähemalt ühe kuu ette. Kui leping on kestnud üle aasta ja agendina tegutsemine on isikule olnud põhitegevuseks, peab käsundiandja agendilepingu ülesütlemisest ette teatama vähemalt kaks kuud. Kui leping on kestnud üle kahe aasta ja agendina tegutsemine on isikule olnud põhitegevuseks, peab käsundiandja agendile lepingu ülesütlemisest ette teatama vähemalt kolm kuud. Lepingu võib üles öelda üksnes kuu lõpuks.

(2) Kokkulepe, millega käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesütlemistähtaegu pikendatakse selliselt, et ülesütlemistähtaeg osutub käsundiandjale lühemaks kui agendile, on tühine.

(3) Kui lepingupooled jätkavad tähtajalise agendilepingu täitmist pärast lepingu tähtaja möödumist, loetakse, et leping muutub tähtaja lõppemisel tähtajatuks.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 687. Agendilepingu erakorralise ülesütlemise välistamine

Kokkulepe agendilepingu mõjuval põhjusel ülesütlemise õiguse välistamise või piiramise kohta on tühine.

§ 688. Agendi õigus lahkumishüvitisele ja lepingu lõppemisega tekitatud kahju hüvitamine

(1) Agendilepingu lõppemisel on agendil õigus eraldi hüvitisele (lahkumishüvitis), kui:
1) ta on käsundiandja jaoks loonud ärisuhteid uute klientidega või olemasolevaid ärisuhteid oluliselt laiendanud ja
2) käsundiandjal on sellistest ärisuhetest ka pärast agendilepingu lõppemist olulist kasu ja

3) agent kaotab agendilepingu lõppemise tõttu õiguse agenditasule, millele tal oleks olnud õigus lepingu jätkamisel juba sõlmitud või edaspidi sõlmitavatelt lepingutelt isikuga, kellel agendi tegevuse tulemusena tekkis käsundiandjaga püsiv ärisuhe selliste lepingute sõlmimiseks, mida tavaliselt vahendas või sõlmis agent ja
4) hüvitise maksmine on kõiki asjaolusid arvestades õiglane.

(2) Agent ei või nõuda oma tegevuse viimase viie aasta keskmisest aastatasust, lühema lepingu kestuse korral aga kogu lepingu kestuse aja keskmisest aastatasust suuremat lahkumishüvitist. Kui agendileping kestis vähem kui üks aasta, ei või agent nõuda kogu lepingu kestuse aja vältel teenitud agenditasust suuremat hüvitist.

(3) Lahkumishüvitise maksmine ei välista ega piira agendi õigust nõuda talle agendilepingu lõppemisega tekitatud kahju hüvitamist. Sellise kahju olemasolu eeldatakse, kui lepingu lõppemise tõttu jäi agent ilma agenditasust, mida ta oleks saanud agendilepingu jätkamise korral, võimaldades samal ajal käsundiandjale agendi tegevusest tulenevalt olulist sissetulekut. Kahju olemasolu eeldatakse ka siis, kui lepingu lõppemine ei võimaldanud agendil amortiseerida kulusid, mida ta kandis agendilepingu täitmise tõttu käsundiandja juhiste kohaselt.

(4) Agendil ei ole õigust lahkumishüvitisele ega käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud kahju hüvitamisele, kui:
1) agendilepingu ütles üles agent, välja arvatud juhul, kui ülesütlemine toimus käsundiandjast tuleneva asjaolu, agendi vanuse või tervisliku seisundi tõttu, mis ei võimaldanud agendi tegevust jätkata;
2) agendilepingu ütles üles käsundiandja agendi süülise käitumise tõttu;
3) käsundiandja ja agendi vahel on pärast lepingu lõppemist sõlmitud kokkuleppe, mille alusel asendab agenti kolmas isik, kes maksab lahkuvale agendile tasu, mis vastab suuruselt lahkumishüvitisele ja kahjuhüvitisele, millele agendil oleks õigus;
4) agenditegevus oli agendi kõrvaltegevus.

(5) Enne agendilepingu lõppemist sõlmitud kokkulepe, millega välistatakse või piiratakse agendi õigusi lahkumishüvitisele või kahju hüvitamisele, on tühine.

§ 689. Konkurentsipiirang

(1) Kokkulepe, millega piiratakse agendi majandustegevust pärast agendilepingu lõppemist (konkurentsipiirang), peab olema sõlmitud kirjalikus vormis.

(2) Konkurentsipiirangu kokkuleppe võib sõlmida kuni kaheks aastaks agendilepingu lõppemisest ning see võib laieneda üksnes agendilepingus määratud piirkonnale või klientide ringile, kellega agent pidi lepinguid vahendama või sõlmima, ja üksnes lepingutele, mida agent pidi vahendama või sõlmima.

(3) Konkurentsipiirangu kestuse aja eest peab käsundiandja maksma agendile mõistliku hüvitise, isegi kui selles ei olnud kokku lepitud.

(4) Käsundiandja võib kuni agendilepingu lõppemiseni konkurentsipiirangu kokkuleppe kirjalikult üles öelda. Kui agendileping lõpeb kuue kuu jooksul alates ajast, mil käsundiandja konkurentsipiirangu üles ütles, peab käsundiandja maksma agendile käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud hüvitist aja eest, mis jääb agendilepingu lõppemise ja konkurentsipiirangu ülesütlemisest kuue kuu möödumise vahele.

(5) Kui agendileping öeldakse üles lepingu rikkumise tõttu teise lepingupoole poolt, võib lepingu ülesöelnud pool ühe kuu jooksul üles öelda ka konkurentsipiirangu kokkuleppe. Sel juhul ei pea käsundiandja maksma käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud hüvitist.

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–5 sätestatust agendi kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

§ 690. Agendilepingust tulenevate nõuete aegumine

(1) Agendilepingust tuleneva nõude aegumistähtaeg on neli aastat aasta lõppemisest, mil nõue muutus sissenõutavaks. Lepingupooled ei või kokku leppida lühemas aegumistähtajas kui üks aasta.

(2) Lahkumishüvitise ja kahju hüvitamise nõude aegumistähtaeg on üks aasta agendilepingu lõppemisest.

§ 691. Erisused välisriigi agendi ja laevaagendi puhul

Kui käesolevas peatükis on otse sätestatud või sätte olemusest tuleneb, et seadusest kõrvalekaldumine ei ole lubatud, võib lepingupoolte kokkuleppel käesolevas peatükis sätestatust siiski kõrvale kalduda, kui:
1) Eestis tegevuskohta, selle puudumisel elu- või asukohta omava käsundiandja huvides tegutseb agent, kes elab või asub mujal kui Eestis või Euroopa Liidu liikmesriigis;
2) agent vahendab või sõlmib lepinguid, mille esemeks on laevade prahtimine, sõiduks ettevalmistamine, varustamine või laevaga teostatav reisijavedu.

39. peatükk

KOMISJONILEPING

§ 692. Komisjonilepingu mõiste

(1) Komisjonilepinguga kohustub üks isik (komisjonär) teise isiku (komitent) jaoks oma nimel ja komitendi arvel tegema tehingu, eelkõige müüma komitendile kuuluva eseme või ostma komitendile teatud eseme (komisjoniese). Komitent kohustub komisjonärile maksma selle eest tasu (komisjonitasu).

(2) Komisjonilepingule kohaldatakse käsunduslepingu kohta sätestatut, kui käesolevas peatükis sätestatust ei tulene teisiti.

(3) Kui komisjonäri tegevus komitendi suhtes on püsiva iseloomuga, kohaldatakse komitendi ja komisjonäri suhtele täiendavalt ka käesoleva seaduse §-des 671, 672, 678, 681, 682 ja 686–689 sätestatut.

§ 693. Komitendi juhised

(1) Kui komisjonär rikub komitendi juhiste järgimise kohustust (käesoleva seaduse § 621), võib komitent lugeda, et komisjonäri tehtud tehing ei ole tehtud komitendi arvel. Sel juhul peab komisjonär hüvitama komitendile tema juhistest kõrvalekaldumisega tekitatud kahju.

(2) Kui komisjonär on müünud komisjonieseme alla komitendi määratud hinna või ületanud talle ostmiseks määratud hinda ja komitent ei taha lugeda tehingut enda arvel tehtuks, peab komitent sellest komisjonärile teatama viivitamata pärast talle tehingu tegemisest teatamist. Kui komitent teatamiskohustust ei täida, loetakse, et ta on määratud hinnast kõrvalekaldumise heaks kiitnud.

(3) Kui komisjonär on komitendi määratud hinnast kõrvale kaldunud, kuid pakub komitendile koos teatega tehingu tegemisest hinnavahe tasumist, ei ole komitendil õigust lugeda, et tehingut ei ole tema arvel tehtud. Sel juhul võib komitent siiski nõuda hinnavahet ületava kahju hüvitamist.

§ 694. Krediteerimine komisjonäri poolt

(1) Komisjonär ei või ilma komitendi nõusolekuta teha kolmandale isikule ettemakset või anda talle komitendi arvel krediiti. Eeldatakse, et komisjonäril ei ole ostuhinna maksetähtaja pikendamise ega maksmise ajatamise õigust.

(2) Kui komisjonär annab komisjonieseme müümisel ostjale komitendi nõusolekuta krediiti või lepib kokku ostuhinna maksetähtaja edasilükkamise, peab ta ise tasuma komitendile kohe kogu ostuhinna. Kui krediidita müügi korral oleks ostuhind olnud väiksem, peab komisjonär tasuma üksnes väiksema hinna.

§ 695. Lepingu sõlmimine soodsamatel tingimustel

Kui komisjonär sõlmib lepingu komitendi määratud tingimustest soodsamatel tingimustel, lähtutakse komisjonilepingu täitmisel nendest soodsamatest tingimustest.

§ 696. Komisjonär ise müüja või ostjana

(1) Komisjonär võib ise olla tema poolt müüdava komisjonieseme ostjaks või tema poolt ostetava komisjonieseme müüjaks üksnes juhul, kui huvide konflikt on välistatud. Vastavalt kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 623 sätestatut.

(2) Kui komisjonär ostab ise tema poolt müüdava komisjonieseme või müüb tema poolt ostetava komisjonieseme, on tal õigus samadel asjaoludel tavaliselt makstavale komisjonitasule ja tavaliselt tekkivate kulude hüvitamisele, samuti on tal käesoleva seaduse §-s 702 sätestatud õigused.

§ 697. Komisjonär ise müüja või ostjana börsil või muul reguleeritud turul

(1) Kui komisjoniese müüakse või ostetakse börsil või muul reguleeritud turul, võib komisjonär olla ise tema poolt müüdava eseme ostjaks või tema poolt ostetava eseme müüjaks, kui komitent ei ole määranud teisiti. Kui komisjonär on sellisel juhul ise komisjonieseme ostjaks või müüjaks, piirdub komisjonäri teatamiskohustus (käesoleva seaduse § 624 lõige 2) sellega, et komisjonär peab andma komitendile kinnituse, et ta pidas komisjonieseme ostmisel või müümisel kinni tehingu tegemise ajal kehtinud börsi- või turuhinnast.

(2) Noteeritud börsi- või turuhinnaga esemete müümise või ostmise korral ei või komisjonär, kui ta ise on müüjaks või ostjaks, arvestada komitendile ebasoodsamat hinda kui ametlikult fikseeritud börsi- või turuhind.

(3) Kui komisjonär oleks oma kohustuste vajaliku hoolega täitmise korral võinud komisjonieseme osta või müüa soodsamalt kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 nimetatud hinnaga, peab ta arvestama komitendile soodsama hinna.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatust komitendi kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

§ 698. Puudusega komisjoniese

(1) Kui komisjonär on kohustatud ostma komitendile eseme, peab ta täitma kõik ostja kohustused, muu hulgas kohustuse ese üle vaadata ja avastatud puudusest müüjale teatada.

(2) Kui komitendi poolt komisjonärile müümiseks antud komisjoniese on üleandmise ajal puudusega ja see on väliselt arusaadav, peab komisjonär hoolitsema eseme säilitamise ja puuduse olemasolu tõendatavuse eest ning teatama puudusest viivitamata komitendile. Komisjonär peab samuti tegema enda poolt võimaliku, et komitent ei kaotaks võimalikke vedaja vastu suunatud nõudeid komisjonieseme kahjustumise korral vedamise ajal. Nende kohustuste rikkumise korral peab komisjonär hüvitama sellest komitendile tekkinud kahju.

(3) Kui komisjoniese on kiiresti riknev või võib muul põhjusel karta eseme väärtuse vähenemist ning komitendilt juhiste saamiseks ei ole aega või komitent viivitab juhiste andmisega, võib komisjonär müüa komisjonieseme komitendi arvel vastavalt käesoleva seaduse §-s 125 sätestatule. Asjaoludest tulenevalt võib komisjonär olla komisjonieseme müümiseks kohustatud.

§ 699. Komisjonäri vastutus komisjonieseme eest

(1) Komisjonär vastutab talle üleantud komisjonieseme kaotsimineku ja kahjustumise eest, välja arvatud juhul, kui kaotsiminek või kahjustumine ei toimunud tema süül.

(2) Komisjonär on kohustatud kindlustama komisjonieseme üksnes juhul, kui selles on kokku lepitud, või kui ta on selleks saanud komitendilt juhise. Komisjonieseme kindlustamine toimub komitendi arvel.

§ 700. Komisjonäri vastutus kolmanda isiku kohustuste eest

(1) Komisjonär vastutab tema poolt komitendi arvel sõlmitud lepingust tulenevate kolmanda isiku kohustuste täitmise eest, kui:
1) selles on komisjonilepinguga eraldi kokku lepitud;
2) vastutus tuleneb oma majandus- või kutsetegevuses tegutseva komisjonäri tegevuskohajärgsest tavast;
3) ta ei avalda komitendile koos tehingu tegemise teatega kolmanda isiku nime, kellega ta tehingu tegi.

(2) Komisjonär vastutab kolmanda isiku kohustuse täitmise eest käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul samal viisil nagu kolmas isik.

§ 701. Komisjonitasu

(1) Kui komisjonitasu suurust ei ole kokku lepitud, loetakse selleks kohalik tavaline komisjonitasu, selle puudumisel aga mõistlik tasu. Kui komisjonär vastutab käesoleva seaduse § 700 lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud juhul kolmanda isiku kohustuse täitmise eest, võib ta selle eest nõuda täiendavat mõistlikku tasu (delkreederetasu).

(2) Komisjonär võib nõuda komisjonitasu, kui komitendi arvel sõlmitud leping on kolmanda isiku poolt täidetud või kui leping jäi täitmata komitendist tuleneva asjaolu tõttu. Kui leping jäi täitmata muul põhjusel, ei või komisjonär nõuda komisjonitasu, kuid võib oma tegevuse eest nõuda vastavalt asjaoludele mõistlike kulude hüvitamist.

§ 702. Komisjonäri pandiõigus

(1) Komisjonäril on pandiõigus tema valduses olevale komisjoniesemele, muu hulgas, kui valdus tuleneb konossemendist, laokirjast või muust käsutusõigust andvast dokumendist, järgmiste nõuete tagamiseks:
1) komisjoniesemele tehtud kulutuste hüvitamise nõue;
2) komisjonitasu maksmise nõue;
3) komisjonieseme omandamiseks komitendi nõusolekul tehtud ettemaksete hüvitamise nõue;
4) komisjonäri poolt komisjonieseme suhtes komitendi nõusolekul võetud kohustustest vabastamise nõue.

(2) Pandiõigus ja sellest tulenevad õigused kuuluvad komisjonärile ka siis, kui komisjoniese kuulub talle või kui ta oli ise eseme ostjaks või müüjaks.

(3) Komitendi pankroti väljakuulutamise või tema vastu täitemenetluse algatamise korral võib komisjonär käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõuded rahuldada komisjonilepingu täitmisel saadud raha arvel enne komitenti ja tema võlausaldajaid.

40. peatükk
MAKSEKÄSUND JA MAKSETEENUS

[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

1. jagu
Maksekäsund

§ 703. Maksekäsund

(1) Maksekäsundiga käsundatakse käsundisaajat maksma või üle andma käsundiandja arvel kolmandale isikule (maksekäsundi järgi soodustatud isik) raha või väärtpabereid ning antakse maksekäsundi järgi soodustatud isikule õigus täitmine vastu võtta.

(2) Maksekäsundi võib muu hulgas anda veksli, tšeki, krediitkaardi ja muu seesuguse makseinstrumendi abil. [RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 704. Maksekäsundi aktseptimine

Maksekäsundi aktseptimine on tahteavaldus, millega käsundisaaja tunnustab maksekäsundist tulenevat kohustust. Dokumendina väljastatud maksekäsundi aktseptimine märgitakse dokumendile.

§ 705. Maksekäsundi täitmine

(1) Maksekäsundi aktseptinud käsundisaaja kohustub täitma maksekäsundist tuleneva kohustuse ja võib maksekäsundi järgi soodustatud isiku maksekäsundi täitmise nõudele esitada üksnes selliseid vastuväiteid, mis tulenevad tema suhetest maksekäsundi järgi soodustatud isikuga või maksekäsundi või aktseptimise kehtivusest, mitte aga tema suhetest käsundiandjaga.

(2) Kui maksekäsund on väljastatud dokumendina, peab käsundisaaja täitma maksekäsundist tuleneva kohustuse üksnes juhul, kui dokument talle üle antakse.

(3) Käsundisaaja ei ole kohustatud maksekäsundit aktseptima ega täitma sellest tulenevaid kohustusi üksnes seetõttu, et ta on käsundiandja võlgnik. Maksekäsundi täitmisel vabaneb käsundisaaja täitmise ulatuses siiski oma kohustusest.

§ 706. Maksekäsundi järgi soodustatud isiku teatamiskohustus

(1) Kui maksekäsundi järgi soodustatud isik saab teada, et käsundisaaja keeldub maksekäsundi aktseptimisest või sellest tuleneva kohustuse täitmisest, peab maksekäsundi järgi soodustatud isik sellest käsundiandjale viivitamata teatama.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teatamiskohustuse rikkumise korral võib käsundiandja nõuda maksekäsundi järgi soodustatud isikult kohustuse rikkumisega tekitatud kahju hüvitamist.

§ 707. Maksekäsundi tagasivõtmine

Kuni käsundisaaja ei ole maksekäsundit aktseptinud või maksekäsundist tulenevat kohustust täitnud, võib käsundiandja maksekäsundi tagasi võtta, isegi kui ta rikub sellega oma kohustusi maksekäsundi järgi soodustatud isiku suhtes. Maksekäsundi tagasivõtmiseks peab käsundiandja teatama sellest käsundisaajale.

§ 708. Maksekäsundi lõppemise piirangud

Maksekäsund ei lõpe käsundiandja, käsundisaaja ega maksekäsundi järgi soodustatud isiku surmaga ega pankroti väljakuulutamisega.

2. jagu
Makseteenuse leping

[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

1. jaotis

Üldsätted

§ 709. Makseteenuse leping ja sellega seotud mõisted

(1) Makseteenuse leping on leping, millega seaduse kohaselt makseteenuse pakkumise õigust omav käsundisaaja (edaspidi *makseteenuse pakkuja*) kohustub tegema käsundiandja (edaspidi *maksja*) korraldusel makseasutuste ja e-raha asutuste seaduses nimetatud maksetehinguid, makseteenuse pakkuja klient aga maksma selle eest tasu.

(2) Makseteenuse lepingu võib sõlmida ka ühekordse maksejuhise täitmiseks (edaspidi *ühekordne makseteenuse leping*).

(3) Makseteenuse leping võib sisaldada ka maksekonto avamise kohustust, selle pidamise tingimusi ja muude makseteenuste osutamise kohustust.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

(4) Maksekonto on makseteenuse kliendi nimel maksetehingute täitmiseks peetav konto.

(5) Maksja käesoleva jao tähenduses on isik, kellele on avatud maksekonto ja kes annab maksejuhise maksekonto debiteerimiseks, või kui maksekontot ei ole, isik, kes annab maksejuhise. Saaja käesoleva jao tähenduses on isik, kes on maksejuhise kohaselt soodustatud isik.

(6) Maksetehing on maksja, maksja nimel või makse saaja algatatud rahaliste vahendite sissemakse, ülekandmine või väljamaksmine, sõltumata selle aluseks olevast maksja ja saaja vahelisest õigussuhtest.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

(7) Maksejuhis on igasugune maksetehingu tegemise korraldus, mille maksja annab makseteenuse pakkujale. Maksejuhise võib anda ka saaja kaudu.

(8) Makseinstrument on makseteenuse pakkuja ja tema kliendi vahel kokkulepitud isikustatud vahend või toimingute kogum, mida makseteenuse pakkuja klient kasutab maksejuhise algatamiseks.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(8^{1}) Käesolevas seaduses nimetatud kaardipõhine makseinstrument on makseinstrument Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2015/751 kaardipõhiste maksetehingute vahendustasude kohta (ELT L 123, 19.05.2015, lk 1–15) artikli 2 punkti 20 tähenduses.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(8^{2}) Rahalised vahendid on pangatähed ja mündid, elektroonilisel kujul edastatav raha ja e-raha makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse tähenduses.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(9) Makseteenuse pakkuja võib maksejuhise täitmisel kasutada maksevahendaja abi. Maksevahendaja on isik, kes osaleb makse tegemisel kokkuleppel maksja makseteenuse pakkujaga või saaja makseteenuse pakkujaga ja kes ei ole maksja ega saaja.

(10) Arvelduspäev on päev, mil maksja makseteenuse pakkuja või maksetehingu täitmisega seotud saaja makseteenuse pakkuja, sealhulgas maksevahendaja, on maksetehingu tegemiseks vajalikuks arvelduseks avatud.

(11) Väärtuspäev on päev, mil makseteenuse pakkuja debiteerib maksja kontot või krediteerib saaja kontot ja mis on aluseks kontol oleva rahasumma intressi arvutamisel.

(12) Kordumatu tunnus on makseteenuse pakkuja poolt kliendile määratud tähtede, numbrite või sümbolite kombinatsioon, mille klient esitab teise makseteenuse pakkuja kliendi või tema maksetehingus kasutatava maksekonto üheseks kindlakstegemiseks. Kordumatuks tunnuseks võib olla maksekonto number.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

(12^{1}) Autentimine on automaatne toiming, mis võimaldab makseteenuse pakkujal tuvastada kliendi isikusamasuse või konkreetse makseinstrumendi kasutamise õiguse kehtivuse, sealhulgas isikustatud turvaelementide kasutamise.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(12^{2}) Kliendi tugev autentimine on autentimine, mis põhineb vähemalt kahe teineteisest sõltumatult toimiva ja autentimisandmete konfidentsiaalsust tagava turvaelemendi kasutamisel, mida teab või omab üksnes klient või mida saab omistada üksnes talle.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(12^{3}) Isikustatud turvaelement on isikuga seostatud autentimist võimaldav komponent.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(13) [Kehtetu -RT I 2010, 77, 590- jõust. 01.07.2011]

(14) Aluskurss on vahetuskurss, mille alusel arvutatakse valuutavahetuskurss ja mille makseteenuse pakkuja teeb kättesaadavaks või mis pärineb avalikkusele kättesaadavast allikast.

(15) Alusintressimäär on intressimäär, mille alusel arvutatakse kasutatav intressimäär ja mis pärineb avalikkusele kättesaadavast allikast.

(15[1]) Maksekontoga seotud põhimakseteenused (edaspidi *põhimakseteenused*) on tarbijale makseteenuse lepingu alusel pakutavad järgmised makseteenused:
1) makseteenused, mis võimaldavad tarbijal teha kõiki toiminguid, mida on vaja käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud maksekonto avamiseks, kasutamiseks ja sulgemiseks;
2) makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 3 lõike 1 punktis 1 nimetatud makseteenused;
3) makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 3 lõike 1 punktis 2 nimetatud makseteenused, mida pakutakse krediidiasutuse klientide teenindamiseks ette nähtud tegevuskohas või sularaha- või makseautomaadis krediidiasutuse lahtiolekuajal või väljaspool lahtiolekuaega;
4) makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 3 lõike 2 punktis 1 nimetatud makseteenus;
5) makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 3 lõike 2 punktis 2 nimetatud makseteenus, sealhulgas maksed internetis;
6) makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 3 lõike 2 punktis 3 nimetatud makseteenused, mida saab algatada sularaha- või makseautomaadist, krediidiasutuse klientide teenindamiseks ette nähtud tegevuskohas või krediidiasutuse internetirakenduse kaudu.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

(15[2]) Maksekontoga seotud makseteenuse üleviimine (edaspidi *makseteenuse üleviimine*) on tarbija käsundiga antava juhise alusel makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 3 lõike 2 punktides 1 ja 3 nimetatud makseteenuste, sealhulgas maksekontole laekumiste kohta teabe edastamine teisele makseteenuse pakkujale, või tarbija positiivse maksekonto jäägi ülekandmine tema teise makseteenuse pakkuja juures avatud maksekontole koos lepingu ülesütlemisega või ilma selleta.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

(15[3]) Uus makseteenuse pakkuja on makseteenuse üleviimise algataja, kellele tarbija annab makseteenuse üleviimise kohta käsundi ja kellele endine makseteenuse pakkuja edastab makseteenuse üleviimiseks vajaliku teabe.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

(15[4]) Endine makseteenuse pakkuja on makseteenuse pakkuja, kes edastab uuele makseteenuse pakkujale makseteenuse üleviimiseks vajaliku teabe ja teeb tarbija juhises määratud toimingud.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

(16) Arveldused Eesti Pangas ja Eesti Pangaga toimuvad Eesti Panga seaduse ja sellest tulenevate õigusaktide alusel.

(17) Eesti Pankvõib kehtestada täpsemad nõuded krediidiasutuste ning muude finantseerimisasutuste poolt maksekontode pidamise ja maksete arveldamise kohta.

(18)Käesolevat jagu kohaldatakse ka e-raha abil teostatavatele maksetehingutele ja nendega seotud lepingutele, kui käesolevas jaos ei ole sätestatud teisiti.
[RT I, 08.07.2011, 6- jõust. 18.07.2011]

(19) Käesolevat jagu ei kohaldata krediidiasutuste seaduse § 87 lõikes 2 nimetatud maksesüsteemi ning väärtpaberituru seaduse § 213 lõikes 1 ja § 213[1] lõikes 1 nimetatud väärtpaberiarveldussüsteemi või süsteemiühenduse vahendusel teostatavatele maksetehingutele.
[RT I, 29.06.2011, 1- jõust. 30.06.2011]

(20) Käesolevas jaos sätestatut ei kohaldata rahaülekannetele, kui ülekande algataja ja ülekande saaja on krediidiasutus.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 710. Maksesüsteemidele juurdepääsu tagamise kohustus
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

(1) [Kehtetu -RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

(2) Maksesüsteemi korraldaja peab makseteenuste pakkujatele tagama oma süsteemile juurdepääsu õiguse, kehtestades selleks maksesüsteemiga liitumise tingimused (edaspidi *süsteemi reeglid*), mis peavad olema liitujate suhtes objektiivsed, proportsionaalsed ja tagama võrdse kohtlemise. Juurdepääsu maksesüsteemile võib

süsteemi reeglitega piirata üksnes lähtuvalt konkreetsetest riskidest, eelkõige arveldustega seotud riski, tegevus- või operatsiooniriski ja äririski ärahoidmiseks ning maksesüsteemi finantsturvalisuse ja stabiilse toimimise tagamiseks.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(3) Maksesüsteemi reeglitega ei tohi makseteenuse pakkujatele, makseteenuse pakkuja klientidele ega teistele maksesüsteemidele kehtestada:
1) piiranguid, mis takistavad osalemist teistes maksesüsteemides;
2) tingimusi, mis kohtlevad ebavõrdselt makseteenuse pakkujaid nende kui maksesüsteemi osalejate õiguste ja kohustuste osas;
19.01.2021 09:00
Veaparandus - Parandatud ilmne ebatäpsus sõnas „kohtlevad“ Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 4 alusel.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]
3) piiranguid, mis lähtuvad maksesüsteemi osalejate institutsionaalsest vormist.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(3[1]) Maksesüsteemi liige, võimaldades makseteenuse pakkujale, kes ei ole maksesüsteemi liige, suunata maksejuhiseid läbi maksesüsteemi, peab kooskõlas käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatuga seda võimaldama ka teistele makseteenuse pakkujatele.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(3[2]) Maksesüsteemi liige peab põhjendama juurdepääsu taotlevale makseteenuse pakkujale juurdepääsutaotluse tagasilükkamist.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikeid 2 ja 3 ei kohaldata:
1) krediidiasutuste seaduse § 87 lõikes 2 nimetatud maksesüsteemi ning väärtpaberituru seaduse § 213 lõikes 1 ja § 213[1]lõikes 1 nimetatud väärtpaberiarveldussüsteemi või süsteemiühenduse suhtes;
[RT I, 29.06.2011, 1- jõust. 30.06.2011]
2) maksesüsteemide suhtes, mis vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 98/26/EÜ arvelduste lõplikkuse kohta makse- ja väärtpaberiarveldussüsteemides (EÜT L 166, 11.06.1998, lk 45–50) artikli 2 punktis a määratud tunnustele;
3) maksesüsteemide suhtes, mis koosnevad üksnes makseteenuse pakkujatest, kes kuuluvad konsolideerimisgruppi, mis koosneb omakorda seotud kapitaliga üksustest ning kus ühel seotud üksustest on tegelik kontroll teiste üle.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]
4) [kehtetu -RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 710[1]. Makseteenuse lepingu sõlmimise kohustus ja sellega seotud tingimused

(1) Kui isik ja tema taotletavad lepingutingimused vastavad seaduses sätestatule ja makseteenuse pakkuja kehtestatud teenuste üldtingimustele või makseteenuse osutamise tüüptingimustele, sõlmib makseteenuse pakkuja isiku nõudmisel temaga makseteenuse lepingu, millega makseteenuse pakkuja osutab talle makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 3 lõikes 1 nimetatud ühte või mitut makseteenust eelnimetatud üldtingimuste või tüüptingimustega määratud korras ja ulatuses.

(2) Krediidiasutus on Euroopa Liidus seaduslikul alusel elavale tarbijale käesoleva seaduse § 709 lõikes 15[1] nimetatud põhimakseteenuste osutamiseks kohustatud tarbija põhjendatud huvi korral sõlmima põhimakseteenuste lepingu (edaspidi *põhimakseteenuse leping*), lähtudes käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimustest. Krediidiasutus peab võimaldama põhimakseteenuseid kasutada eri kanalite, sealhulgas internetirakenduse kaudu. Tarbijal ei ole õigust nõuda krediidiasutuselt sellise põhimakseteenuse osutamist või kanali kasutamise võimaldamist, mida krediidiasutus ühelegi tarbijale ei paku.

(3) Krediidiasutus ei tohi keelduda põhimakseteenuse lepingu sõlmimisest Eestis kehtivat elamisluba või elamisõigust omava välismaalasega, samuti rahvusvahelise kaitse taotlejaga rahvusvahelise kaitse andmise seaduse tähenduses, tarbija kodakondsuse või elukoha tõttu.

(4) Krediidiasutus on kohustatud viivitamata, kuid hiljemalt kümne arvelduspäeva möödumisel tarbija nõuetekohase taotluse saamisest sõlmima tarbijaga põhimakseteenuse lepingu või teavitama teda lepingu sõlmimisest keeldumisest, kui käesolevas paragrahvis ei ole ette nähtud teisiti.

(5) Krediidiasutus on kohustatud põhimakseteenuse lepingu sõlmimisest keelduma rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 42 lõikes 1 sätestatud alustel.
[RT I, 17.11.2017, 2- jõust. 27.11.2017]

(6) Krediidiasutus on kohustatud tarbijat kirjalikult ja tasuta teavitama põhimakseteenuse lepingu sõlmimisest keeldumisest ja keeldumise põhjustest, välja arvatud juhul, kui keeldumise põhjuste avalikustamine on vastuolus Eesti riigi julgeoleku ja avaliku korra või rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusega.

(7) Krediidiasutus on kohustatud põhimakseteenuse lepingu sõlmimisest keeldumise korral tarbijale esitama käesoleva seaduse § 711 lõike 1 punktides 23 ja 24 nimetatud teabe ning avaldama vastavad kontaktandmed.

(8) Krediidiasutusel ei ole lubatud põhimakseteenuse lepingu sõlmimise eeltingimusena tarbijat kohustada kasutama lisateenuseid või ostma krediidiasutuse aktsiaid, välja arvatud juhul, kui sama tingimus kehtib kõikide tarbijate kohta.

(9) Krediidiasutus on kohustatud põhimakseteenuseid tarbijale osutama samas ulatuses võrreldes teiste makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 3 lõikes 1 nimetatud makseteenustega.

(10) Krediidiasutus ei või piirata põhimakseteenustega seotud tehingute arvu.

(11) Krediidiasutus peab võimaldama tarbijal maksekontoga seotud põhimakseteenuseid kasutada krediidiasutuse klientide teenindamiseks ette nähtud tegevuskohas ja internetirakenduse kaudu selle olemasolu korral.

(12) Krediidiasutus peab üldtingimustes või põhimakseteenuse osutamise tüüptingimustes esitama tarbijale tasuta järgmise teabe ja tingimused:
1) isikud, kellel on õigus sõlmida põhimakseteenuse leping, ja lepingu sõlmimise tingimused;
2) maksmisele kuuluvad tasud;
3) käesoleva seaduse § 711 lõike 1 punktides 23 ja 24 nimetatud teave ning vastavad kontaktandmed;
4) teave selle kohta, et lisateenuste omandamine ei ole põhimakseteenuse lepingu sõlmimisel kohustuslik eeltingimus.

(13) Krediidiasutus on kohustatud käesoleva paragrahvi lõikes 12 nimetatud teabe ja tingimused avaldama oma veebilehel.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

§ 710^{2}. Juurdepääs maksekontole

(1) Kliendil on õigus kasutada makse algatamise teenust ja kontoteabe teenust, sõltumata makse algatamise või kontoteabe teenust osutava makseteenuse pakkuja ja makseteenuse pakkuja, kelle juures kliendil on maksekonto, omavahelisest kokkuleppest käesolevas lõikes nimetatud teenuste osutamise kohta.

(2) Makseteenuse pakkuja, kelle juures kliendil on maksekonto, ei või seada piiranguid või muid tingimusi, mis kohtlevad makseteenuse pakkujaid või nende kliente käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teenuste osutamisel ebavõrdselt, välja arvatud juhul, kui piirangute seadmine on objektiivselt põhjendatud või tuleneb käesolevast seadusest või muudest õigusaktidest.

(3) Makseteenuse pakkuja, kelle juures kliendil on maksekonto, võib keelduda makseteenuse pakkujale, kes osutab makse algatamise või kontoteabe teenust, juurdepääsu andmisest maksekontole objektiivselt põhjendatud kaalutlustel, eelkõige siis, kui juurdepääs on saadud või seda on taotletud autoriseerimata või pettuse teel, sealhulgas makse algatamise teenuse kaudu autoriseerimata või pettuse teel algatatud maksejuhise korral. Makseteenuse pakkuja peab võimaldama maksekontole juurdepääsu kohe, kui juurdepääsu andmisest keeldumise põhjused on ära langenud.

(4) Makseteenuse pakkuja teavitab maksjat käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud asjaoludest võimaluse korral enne maksekontole juurdepääsu andmisest keeldumist ja kohe pärast maksekontole juurdepääsu andmisest keeldumist, välja arvatud juhul, kui maksja teavitamine ei ole turvakaalutlustel või muul seaduses sätestatud juhul lubatud. Makseteenuse pakkuja teavitab järelevalveasutust käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud asjaolust.

(5) Makseteenuse pakkuja, kelle juures kliendil on maksekonto, võimaldab kliendil käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teenuse korral kasutada talle makseteenuse pakkuja poolt kättesaadavaks tehtud autentimise viisi.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 711. Teave makseteenuse lepingu kohta

(1) Makseteenuse pakkuja esitab makseteenuse lepingu tingimuste kohta igale kliendile järgmised andmed ja tingimused:
1) makseteenuse pakkuja nimi, tema registrijärgne asukoht ja peakontori aadress ning muu kliendi ja makseteenuse pakkuja vahelistes suhetes oluline aadress ning vajaduse korral tema agendi või filiaali aadress, kui see asub Eestis;
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]
2) makseteenuse pakkuja järelevalveasutuse nimetus ja kontaktandmed ning viide makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse §-s 105 nimetatud nimekirjale, kuhu makseteenuse pakkuja on kantud;
3) makseteenuse pakkuja poolt osutatavate makseteenuste kirjeldus;
4) makseteenuse pakkuja kliendi poolt esitatav maksejuhise korrektseks täitmiseks vajalik teave või kordumatu tunnus;

5) maksetehingu tegemiseks nõusoleku või heakskiidu andmise ning maksejuhise tagasivõtmise viis ja kord käesoleva seaduse §-de 724[1] ja 726 kohaselt;
6) maksejuhise kättesaamise aeg käesoleva seaduse § 724[2] kohaselt;
7) maksejuhise täitmise maksimaalne tähtaeg;
8) teave võimaluse kohta kokku leppida makseinstrumendi kaudu tehtavate tehingute kululimiitides vastavalt käesoleva seaduse § 733[11] lõikes 2 sätestatule;
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]
8[1]) ühismärgistusega kaardipõhise makseinstrumendi korral kliendi õigused tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2015/751 artikli 8 lõikest 2;
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]
9) makseteenuse pakkuja kliendi poolt maksmisele kuuluvad tasud ja kohaldatavuse korral andmed tasude kujunemise aluste või nende jaotuse kohta;
10) kohaldatavuse korral kasutatavad intressimäärad ja vahetuskursid või kui kasutatakse alusintressimäära või -kurssi, tegeliku intressi arvutamise meetod, kuupäev ja indeks või baas, mida kasutatakse alusintressimäära või -kursi määramiseks;
11) käesoleva seaduse alusel esitatava teabe esitamise viis ja sagedus, kohaldatavuse korral poolte kokkuleppel kasutatavad sidevahendid, sealhulgas tehnilised nõuded makseteenuse pakkuja kliendi sidevahenditele;
12) teave keele või keelte kohta, milles toimub pooltevaheline suhtlemine;
13) teave käesolevas lõikes ning käesoleva seaduse §-s 727 sätestatud teabe saamise õiguse, sageduse ja viisi kohta;
14) kohaldatavuse korral makseinstrumendi turvalisuse nõuete täitmise kirjeldus ja makseteenuse pakkuja teavitamise viis käesoleva seaduse § 733[10] punkti 2 kohase nõude täitmiseks;
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]
14[1]) makseteenuse osutamisega seotud andmete väärkasutamisest või pettusest või selle toimumise võimalikust ohust teavitamise kord;
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]
15) makseinstrumendi blokeerimise tingimused tulenevalt käesoleva seaduse § 733[11] lõigetest 3 ja 4;
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]
16) teave kliendi vastutuse kohta tulenevalt käesoleva seaduse §-st 733[8], mis peab sisaldama informatsiooni ka vastutuse summalise piirmäära kohta;
17) teave teavitamiskohustuse ja selle täitmise tähtaja kohta seoses autoriseerimata maksetehingutega või valesti täidetud maksetega tulenevalt käesoleva seaduse §-st 733[7];
18) teave makseteenuse pakkuja vastutuse kohta seoses täitmata või valesti täidetud maksetega tulenevalt käesoleva seaduse §-st 733[3];
19) ülekantava summa tagasimaksmise tingimused saaja poolt või tema kaudu algatatud maksete puhul tulenevalt käesoleva seaduse §-st 733[6];
20) teave käesoleva seaduse §-s 719[1] sätestatud makseteenuse lepingu tingimuste muutmise korra kohta;
21) makseteenuse lepingu kestus;
22) teave makseteenuse pakkuja kliendi õiguse kohta lõpetada leping käesoleva seaduse § 720 kohaselt;
23) makseteenuse lepingu suhtes kohaldatavat õiguste ja vaidluste lahendamise korda käsitlevad tingimused;
24) teave vaidluste kohtuvälise lahendamise võimaluste kohta.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teave tuleb esitada makseteenuse pakkuja kliendile paberkandjal või muul püsival andmekandjal. Teave tuleb esitada selgelt ja arusaadavalt ning eesti keeles või muus poolte vahel kokkulepitud keeles.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(3) Teave loetakse esitatuks ka makseteenuse lepingu kavandi edastamisega, kui selles sisaldub käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teave.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(4) Makseteenuse pakkuja on igal ajal makseteenuse lepingu kehtivuse ajal kohustatud makseteenuse pakkuja kliendi nõudmisel esitama teabe makseteenuse lepingu tingimuste kohta ja muu käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teabe tasuta.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teave tuleb esitada makseteenuse pakkuja kliendile tasuta mõistliku aja jooksul enne lepingu sõlmimist. Makseteenuse pakkuja peab täitma käesoleva lõike esimeses lauses sätestatud kohustuse kohe pärast lepingu sõlmimist, kui leping on sõlmitud kliendi algatusel ja kasutades sellist sidevahendit, mis ei võimalda teabe esitamist vastavalt käesoleva lõike esimesele lausele.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(6) Makseteenuse lepingu sõlmimise ettevalmistamisele ei kohaldata käesoleva seaduse § 14 lõikes 2 ja §-s 14[1] sätestatud lepingueelse teabe andmise kohustuse kohta sätestatut.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(7) Makseteenuse pakkuja teeb kliendile kättesaadavaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2015/2366/EL makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL)

nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35–127) artikli 106 lõikes 1 nimetatud Euroopa Komisjoni koostatud tarbija õiguste infolehe. Makseteenuse pakkuja teeb infolehe kliendile hõlpsasti ja tasuta kättesaadavaks oma veebilehel ning makseteenuse pakkuja ruumides paberkandjal ühe kuu jooksul infolehe väljaandmisest arvates.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(8) Puudega kliendi jaoks tehakse käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud infoleht kättesaadavaks kliendi jaoks sobivas formaadis, arvestades kliendi puuet.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(9) Makseteenuse pakkuja tagab, et käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud infolehe teeb kliendile kättesaadavaks ka makseteenuse pakkuja agent.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 711[1]. Teave ühekordse makseteenuse lepingu kohta

(1) Makseteenuse pakkuja teeb ühekordse makseteenuse lepingu kohta igale kliendile kättesaadavaks vähemalt järgmise teabe:
1) makseteenuse pakkuja kliendi poolt esitatav maksejuhise korrektseks täitmiseks vajalik teave või kordumatu tunnus;
2) maksejuhise täitmise maksimaalne tähtaeg;
3) makseteenuse pakkuja kliendi poolt maksmisele kuuluvad tasud ja kohaldatavuse korral andmed tasude kujunemise aluste või nende jaotuse kohta;
4) kohaldatavuse korral kasutatav vahetus- või aluskurss.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(2) Kohaldatavuse korral teeb makseteenuse pakkuja seoses ühekordse makseteenuse lepinguga kättesaadavaks käesoleva seaduse § 711 lõikes 1 nimetatud ning käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetamata mis tahes muu asjakohase teabe.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(3) Käesolevas paragrahvis nimetatud teave tuleb esitada makseteenuse pakkuja kliendi nõudmisel talle paberkandjal või muul püsival andmekandjal enne lepingu sõlmimist tasuta. Teave tuleb esitada selgelt ja arusaadavalt ning eesti keeles või muus poolte vahel kokku lepitud keeles. Käesolevas paragrahvis nimetatud teabe esitamisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 711 lõikes 3 ja lõike 5 teises lauses sätestatut.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(4) Kui ühekordse makseteenuse lepingu alusel esitatakse maksejuhis makseteenuse lepingu alusel väljastatud makseinstrumendiga, ei pea makseteenuse pakkuja esitama ega tegema kättesaadavaks teavet, mis on tema kliendile teise makseteenuse pakkujaga sõlmitud makseteenuse lepingu alusel juba esitatud või mis esitatakse talle tulevikus vastavalt sellele makseteenuse lepingule.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(5) Ühekordse makseteenuse lepingu sõlmimise ettevalmistamisele ei kohaldata käesoleva seaduse § 14 lõikes 2 ja §-s 14[1]sätestatud lepingueelse teabe andmise kohustuse kohta sätestatut.
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

(6) Makse algatamise teenust osutav makseteenuse pakkuja teeb enne makse algatamist maksjale kättesaadavaks järgmise teabe:
1) makseteenuse pakkuja nimi, tema registrijärgne asukoht ja peakontori aadress ning vajaduse korral tema agendi või filiaali aadress, kui see asub Eestis, ning kontaktandmed;
2) makseteenuse pakkuja järelevalveasutuse nimetus ja kontaktandmed.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(7) Käesoleva seaduse § 711 lõigetes 7–9 sätestatu kohaselt teeb makseteenuse pakkuja kliendile kättesaadavaks käesoleva seaduse § 711 lõikes 7 nimetatud tarbija õiguste infolehe.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(8) Kontoteabe teenust osutav makseteenuse pakkuja teeb enne kontoteabe teenuse osutamist kliendile kättesaadavaks teabe makseteenuse lepingu tingimuste kohta, kui selline teave on makseteenuse lepingu konteksti arvestades asjakohane.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(9) Makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 4 lõike 1 punktis 14 nimetatud teenuse osutamisel tuleb teha kliendile kättesaadavaks teave teenusega seotud tasude ja vahetuskursi kohta enne ja pärast teenuse osutamist.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 711[2]. Tasu nõudmine teabe andmisel

(1) Makseteenuse pakkuja võib nõuda tasu teabe esitamise või kättesaadavaks tegemise eest poolte kokkuleppel üksnes juhul, kui teavet nõuab makseteenuse pakkuja klient ja makseteenuse pakkuja:
1) annab seda kokkuleppe kohaselt sagedamini, kui on sätestatud käesoleva seaduse §-des 711[1], 727 ja 727[1];
2) annab teavet, mis ei ole käesoleva seaduse §-des 711, 711[1], 727 ja 727[1]sätestatud, või
3) annab teavet viisil, milles ei ole makseteenuse lepingus kokku lepitud.

(2) Tasu käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teabe eest peab olema asjakohane ja vastama makseteenuse pakkuja tegelikele kuludele.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 711[3]. Teave maksekontoga seotud makseteenuste kohta

(1) Makseteenuse pakkuja peab mõistliku aja jooksul enne makseteenuse lepingu sõlmimist esitama tarbijale makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 91[1]lõike 1 punktis 3 nimetatud tüüpiliste makseteenuste loetelul põhineva hinnakirja (edaspidi *hinnakiri*). Makseteenuse pakkuja peab hinnakirja tarbijale esitama paberkandjal või muul püsival andmekandjal. See ei mõjuta käesoleva seaduse §-des 403[1]ja 407 ning § 711 lõike 1 punktides 9, 10 ja 20 sätestatut.

(2) Hinnakiri peab:
1) olema lühike ja eraldiseisev dokument;
2) olema esitatud ja vormistatud selgel ja arusaadaval viisil, kasutades loetavas suuruses tähemärke;
3) olema sama arusaadav mustvalgelt trükituna või kopeerituna, kui see on algselt koostatud värviliselt;
4) olema koostatud eesti keeles või kokkuleppel tarbijaga muus keeles;
5) olema täpne ja mitteeksitav ning väljendatud maksekonto vääringus või kokkuleppel tarbijaga mõnes muus Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi (edaspidi *lepinguriik*) vääringus;
6) sisaldama esimese leheküljе ülaosas tüüpiliste makseteenuste hinnakirjade ühise sümboli kõrval pealkirja „Tüüpiliste makseteenuste hinnakiri";
7) sisaldama selgitust selle kohta, et hinnakiri sisaldab teavet ainult kõige tüüpilisemate maksekontoga seotud makseteenuste tasude kohta ning et täielik teave makseteenuste lepingute kohta, sealhulgas lepingueelne teave, esitatakse muudes dokumentides.

(3) Makseteenuse pakkuja koostab ja teeb tarbijale kättesaadavaks makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 91[1]lõike 1 punktis 3 nimetatud tüüpiliste makseteenuste loetelul põhineva sõnastiku (edaspidi *sõnastik*). Sõnastikus sisalduvad mõisted ei tohi olla eksitavad ning peavad olema sõnastatud selgelt ja arusaadavalt.

(4) Makseteenuse pakkuja peab hinnakirja ja sõnastiku:
1) avaldama oma veebilehel ja tegema kättesaadavaks klientide teenindamiseks ette nähtud tegevuskohas;
2) tarbija nõudmisel esitama paberkandjal või muul püsival andmekandjal tasuta.

(5) Makseteenuse pakkuja peab tarbijale esitatavas maksekontoga seotud makseteenuse lepingus ning äri- ja turundusteabes kohaldatavuse korral kasutama sõnastiku mõisteid.

(6) Makseteenuse pakkuja võib tarbijale esitatavas maksekontoga seotud makseteenuse lepingus, äri- ja turundusteabes ning hinnakirjas makseteenuse tähistamiseks kasutada sõnastiku mõiste järel kaubamärgi tähist tingimusel, et on selge, milline kaubamärgi tähis vastab konkreetsele sõnastiku mõistele.

(7) Valdkonna eest vastutav ministervõib hinnakirja andmekoosseisu ja selle vormilisi nõudeid määrusega täpsustada.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017 - lõiked 1–6 jõustuvad üheksa kuud pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/92/EL maksekontoga seotud tasude võrreldavuse, maksekonto vahetamise ja põhimaksekontole juurdepääsu kohta (ELT L 257, 28.08.2014, lk 214–246) artikli 3 lõikes 4 nimetatud Euroopa Komisjoni rakendusmääruse jõustumist.]

§ 711[4]. Põhimakseteenuste eest võetavate tasude piirangud

(1) Kui krediidiasutus võtab tarbijalt käesoleva seaduse § 709 lõike 15[1]punktides 1–3 ja 5 nimetatud põhimakseteenuste eest tasu, peab tasu olema mõistlik ning selle määramisel võetakse arvesse:
1) Eesti elanike sissetuleku taset;
2) krediidiasutuste poolt maksekontoga seotud makseteenuste eest võetavate tasude keskmist suurust Eestis.

(2) Põhimakseteenuse lepingust tulenevate tarbijapoolsete kohustuste täitmata jätmise eest nõutavad tasud peavad olema mõistlikud ning nende määramisel tuleb võtta arvesse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 sätestatut.

(3) Valdkonna eest vastutav ministervõib käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud tasude määramise aluseid määrusega täpsustada.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

§ 711[5]. Teave makseteenuse üleviimise kohta

(1) Makseteenuse pakkuja teeb makseteenuse üleviimise tingimuste kohta igale tarbijale kättesaadavaks järgmise teabe:
1) käesoleva seaduse §-des 721[1]–721[3]nimetatud endise ja uue makseteenuse pakkuja kohustused;
2) vastavate kohustuste täitmise tähtaeg;
3) juhul kui tasu võetakse, siis kohaldatavad tasud;
4) informatsioon selle kohta, millise teabe esitamist võidakse tarbijalt nõuda;
5) käesoleva seaduse § 711 lõike 1 punktides 23 ja 24 nimetatud andmed ja tingimused.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teave tuleb esitada tarbijale tasuta klientide teenindamiseks ette nähtud tegevuskohas ja veebilehel ning tarbija nõudmisel paberkandjal või muul püsival andmekandjal.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

§ 711[6]. Teave koos makseteenuse lepinguga pakutavate teenuste kohta

(1) Kui makseteenuse pakkuja pakub koos makseteenuse lepinguga kindlustuslepingut või üht või mitut krediidiasutuste seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud finantsteenust, mis ei ole seotud maksekontoga, peab makseteenuse pakkuja tarbijale esitama järgmise teabe:
1) kas makseteenuse lepingut on võimalik eraldi sõlmida;
2) juhul kui makseteenuse lepingut on võimalik eraldi sõlmida, siis iga lepingu või teenusega seotud tasud ja kogukulu.

(2) Kui makseteenust pakutakse vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 1, peab makseteenuse pakkuja esitama tarbijale hinnakirjas järgmise teabe:
1) kõigi pakutavate teenuste eest makstavad tasud kokku;
2) kõigi pakutavate teenuste loetelu;
3) kokkulepitud teenuste maht, sealhulgas maksete arv ja selle ülemamise korral tarbijalt võetav lisatasu.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017 - lõige 2 jõustub üheksa kuud pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/92/EL maksekontoga seotud tasude võrreldavuse, maksekonto vahetamise ja põhimaksekontole juurdepääsu kohta (ELT L 257, 28.08.2014, lk 214–246) artikli 3 lõikes 4 nimetatud Euroopa Komisjoni rakendusmääruse jõustumist.]

§ 712. [Kehtetu -RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 712[1]. Makseteenuse pakkuja või muu seaduses sätestatud kontopidaja kohustused finantstagatise andmisel

(1) Kontol olevate rahaliste vahendite, sealhulgas hoiuste või muu samalaadse rahalise nõude (edaspidi käesolevas paragrahvis *rahalised nõuded*) koormamisel asjaõigusseaduse §-s 314[1]nimetatud finantstagatisega on makseteenuse pakkuja või muu seaduses sätestatud kontopidaja kohustatud kontol olevate rahaliste vahendite üle arvestust pidama selliselt, et finantstagatise esemeks olevad rahalised nõuded on eraldatud muudest pantija arvel hoitavatest rahalistest vahenditest.

(2) Makseteenuse pakkuja või muu seaduses sätestatud kontopidaja on kohustatud:
1) alates kuupäevast, mil jõustub pantija poolt makseteenuse pakkujale või muule seaduses sätestatud kontopidajale teatavaks tehtud pandipidajale antud tagasivõtmatu õigus finantstagatisega koormatud rahalisi nõudeid käsutada, täitma üksnes pandipidaja korraldusi finantstagatisega koormatud rahaliste nõuete osas vastava konto debiteerimiseks;
2) kuni käesoleva lõike punktis 1 nimetatud kuupäevani täitma pantija ja pandipidaja ühiseid korraldusi finantstagatisega koormatud rahaliste nõuete osas vastava konto debiteerimiseks.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 713. Kande tegemine kontole

(1) Konto krediteerimine on kontole kande tegemine, mis suurendab makseteenuse pakkuja kohustusi kliendi ees või vähendab kliendi kohustusi makseteenuse pakkuja ees. Makseteenuse pakkuja kliendi konto loetakse krediteerituks, kui makseteenuse pakkuja on teinud krediteeriva kande kliendi kontole.

(2) Konto debiteerimine on kande tegemine kontole, mis vähendab makseteenuse pakkuja kohustusi kliendi ees või suurendab kliendi kohustusi makseteenuse pakkuja ees. Makseteenuse pakkuja kliendi konto loetakse debiteerituks, kui makseteenuse pakkuja on teinud debiteeriva kande kliendi kontole.

(3) Makseteenuse pakkuja võib kliendi kontot debiteerida:
1) kliendi juhise alusel;
2) kolmanda isiku nõudmisel makseteenuse lepingus ettenähtud tingimustel;
3) muul seaduses sätestatud juhul.

(4) Tasaarvestuse korras võib makseteenuse pakkuja kliendi kontot debiteerida üksnes makseteenuse lepingust tulenevate nõuete tasaarvestamiseks, muu hulgas makseteenuse pakkujale arvelduste eest makstava tasu nõude tasaarvestamiseks.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatut ei kohaldata käesoleva seaduse § 710 lõikes 2 sätestatud maksesüsteemidele.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 714. Makseteenuse pakkuja arvestuse pidamise ja teavitamise kohustus

(1) Makseteenuse pakkuja peab pidama kliendi konto krediteerimiste ja debiteerimiste kohta arvestust.

(2) Makseteenuse pakkuja klient võib igal ajal nõuda omal kulul teavet konto seisu ning krediteerimise ja debiteerimise asjaolude kohta.

(3) Makseteenuse pakkuja edastab kliendile kokkulepitud ajavahemike järel kontoväljavõtte. Makseteenuse pakkuja ei või nõuda kliendilt tasu käesolevas lõikes nimetatud kontoväljavõtte ega selle edastamise eest. Muu kokkuleppe puudumisel edastatakse kontoväljavõte kalendriaasta kohta hiljemalt järgmise aasta 15. jaanuariks.

(4) Oma kontol tehtud eksliku kande avastamisel peab klient sellest makseteenuse pakkujale viivitamata teatama.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 715.–§ 716. [Kehtetud -RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 717. Intressi maksmise kohustus

(1) Makseteenuse pakkuja kliendi kontol oleva raha eest maksab makseteenuse pakkuja kliendile intressi. Intressi arvutatakse aasta alusel ja intress kantakse kliendi kontole vähemalt kord aastas.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud intressi määra ei ole lepinguga ette nähtud, on selleks intressimäär, mida krediidiasutused maksavad tavaliselt tähtajatute (nõudmiseni) hoiuste eest.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 718. Konto hooldus- ja teenindustasu

(1) Poolte kokkuleppel võib kliendilt nõuda konto hooldus- ja teenindustasu. Tasu peab olema asjakohane ja vastama makseteenuse pakkuja tegelikele kuludele.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut ei kohaldata väärtpaberikonto kohta.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 718[1]. Makstud tasude ülevaade

(1) Makseteenuse pakkuja peab tarbijale vähemalt kord aastas ja tasuta esitama ülevaate kõigi makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 91[1] lõike 1 punktis 3 nimetatud tüüpiliste makseteenuste loetelus sisalduvate makseteenuste eest tarbijalt võetud tasude kohta (edaspidi *makstud tasude ülevaade*) ja kohaldatavuse korral käesoleva seaduse §-des 407 ja 717 nimetatud intressimäärade kohta. See ei mõjuta käesoleva seaduse §-des 407 ja 727 sätestatut.

(2) Makseteenuse pakkuja peab tarbijaga kokku leppima makstud tasude ülevaate esitamiseks kasutatavas sidevahendis ja tarbija nõudmisel esitama selle paberkandjal või muul püsival andmekandjal.

(3) Makseteenuse pakkuja peab makstud tasude ülevaates vastava ajavahemiku kohta esitama vähemalt järgmise teabe:
1) iga makseteenuse maksumus ja makseteenuse kasutamise kordade arv;
2) iga makseteenuse eest makstud tasude kogusumma;
3) kohaldatavuse korral arvelduskrediidilepingu intressimäär ja arvelduskrediidi kasutamise eest nõutud intressi kogusumma;
4) kohaldatavuse korral tähtajatute (nõudmiseni) hoiuste summalt makstav intressimäär ja teenitud intressi kogusumma;
5) kõigi makseteenuste eest kokku makstud tasude kogusumma.

(4) Kui makseteenust pakutakse vastavalt käesoleva seaduse § 711[6] lõikele 1, peab makseteenuse pakkuja makstud tasude ülevaates vastava ajavahemiku kohta lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatule esitama tarbijale vähemalt järgmise teabe:
1) kõigi pakutud teenuste kogukulu;
2) mitu korda kõigi koos pakutavate teenuste põhist tasu tarbijalt võeti;
3) kokkulepitud teenuste mahu, sealhulgas maksete arvu ületamise korral tarbijalt võetud lisatasu kokku.

(5) Makstud tasude ülevaade peab:

1) olema esitatud ja vormistatud selgel ja arusaadaval viisil, kasutades selleks loetavas suuruses tähemärke;
2) olema täpne ja mitteeksitav ning väljendatud maksekonto vääringus või tarbija ja makseteenuse pakkuja kokkuleppel mõne muu lepinguriigi vääringus;
3) sisaldama esimese lehekülje ülaosas makstud tasude ülevaate ühise sümboli kõrval pealkirja „Makseteenuste eest makstud tasude ülevaade";
4) olema koostatud eesti keeles või tarbija ja makseteenuse pakkuja vahel kokku lepitud muus keeles.

(6) Makseteenuse pakkuja võib tarbijale esitatavas makstud tasude ülevaates makseteenuste tähistamiseks kasutada sõnastiku mõiste järel kaubamärgi tähist tingimusel, et on selge, milline kaubamärgi tähis vastab konkreetsele sõnastiku mõistele.

(7) Valdkonna eest vastutav ministervõib makstud tasude ülevaate andmekoosseisu ja selle vormilisi nõudeid määrusega täpsustada.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017 - lõiked 1–6 jõustuvad 31.10.2018, üheksa kuud pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/92/EL maksekontoga seotud tasude võrreldavuse, maksekonto vahetamise ja põhimaksekontole juurdepääsu kohta (ELT L 257, 28.08.2014, lk 214–246) artikli 3 lõikes 4 nimetatud Euroopa Komisjoni rakendusmääruse (ELT L 6, 11.01.2018, lk 3-25) jõustumist.]]

§ 719. Saladuse hoidmise kohustus

(1) Makseteenuse pakkuja ja maksevahendaja peavad nii makseteenuse lepingu kehtivuse ajal kui ka pärast selle lõppemist hoidma saladuses kõiki andmeid, mis on neile teatavaks saanud suhtest kliendiga, muu hulgas andmeid kliendi, tema konto ja maksetehingute kohta, välja arvatud juhul, kui õigusaktidest tuleneb õigus või kohustus andmeid avaldada.

(2) Makseteenuse pakkujal ei ole saladuse hoidmise kohustust ulatuses, milles tema klient on andmete avaldamisega kirjalikus või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõustunud.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 719[1]. Makseteenuse lepingu muutmine

(1) Makseteenuse pakkuja võib makseteenuse lepingut muuta üksnes juhul, kui ta on klienti käesoleva seaduse § 711 lõikes 2 sätestatud viisil sellest teavitanud hiljemalt kaks kuud enne muudatuse jõustumist.

(2) Makseteenuse pakkuja ja klient võivad kokku leppida, et klient on andnud nõusoleku muuta lepingut ka sellisel juhul, kui makseteenuse pakkuja klient ei ole enne muudatuse jõustumist teatanud, et ei ole muudatusega nõus. Sellisel juhul peab makseteenuse pakkuja teavitama klienti vaikimise tagajärgedest ja õigusest leping käesoleva paragrahvi lõike 3 kohaselt üles öelda.

(3) Kui makseteenuse pakkuja kliendi ja makseteenuse pakkuja vahel on käesoleva paragrahvi lõike 2 kohane kokkulepe, on kliendil õigus makseteenuse leping enne muudatuse jõustumist viivitamata ja tasuta üles öelda.

(4) Poolte kokkuleppel on makseteenuse pakkujal õigus makseteenuse lepingus nimetatud intressimäärasid ja vahetuskursse ette teatamata muuta tingimusel, et muudatused tuginevad poolte vahel kokkulepitud alusintressimäärale või -kursile.

(5) Makseteenuse pakkuja teavitab klienti käesoleva seaduse § 711 lõikes 2 sätestatud viisil esimesel võimalusel igast intressimäära muudatusest, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti. Makseteenuse pakkuja kliendi suhtes soodsamate intressimäärade ja vahetuskursside muudatustest klienti teavitama ei pea.

(6) Kasutatava intressimäära või vahetuskursi muudatused tehakse ja arvutatakse viisil, mis võimaldab makseteenuse pakkuja kliente kohelda võrdsetel tingimustel võrdselt.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 720. Makseteenuse lepingu korraline ülesütlemine

(1) Kui pooled ei ole ülesütlemisest etteteatamise tähtajas kokku leppinud, võib makseteenuse pakkuja klient makseteenuse lepingu igal ajal üles öelda. Poolte kokkulepe, millega määratakse ülesütlemise tähtajaks pikem ajavahemik kui üks kuu, on tühine.

(2) Makseteenuse pakkuja võib makseteenuse lepingu üles öelda juhul, kui leping on tähtajatu ja pooled on lepingu ülesütlemise õiguses kokku leppinud. Ülesütlemisest etteteatamise tähtaeg ei tohi olla lühem kui kaks kuud. Ülesütlemisavaldus tuleb teha käesoleva seaduse § 711 lõikes 2 sätestatud viisil.

(3) Makseteenuse lepingu lõppemise korral makstakse korrapäraseid lepingujärgseid tasusid üksnes lepingu lõppemiseni. Lepingu lõppemisel tuleb makseteenuse pakkuja kliendi poolt tehtud ettemaksed proportsionaalselt tagasi maksta, arvestades seejuures makseteenuse pakkuja poolt lepingu lõppemise hetkeks teenuse osutamiseks tehtud reaalseid kulutusi.

(4) Kauemaks kui kuueks kuuks või tähtajatult sõlmitud makseteenuselepingu ülesütlemise eest ei või võtta kliendilt tasu juhul, kui ta ütleb lepingu üles pärast kuue kuu möödumist lepingu sõlmimisest arvates. Muul juhul peavad võetavad tasud olema asjakohased ja kooskõlas lepingu lõpetamise kuludega.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(5) Makseteenuse lepingu lõppemisel peab makseteenuse pakkuja maksma kontol oleva raha kliendile või tema määratud kolmandale isikule välja või kandma selle kliendi määratud kontole sama või teise makseteenuse pakkuja juures, kui seaduses ei ole ette nähtud teisiti.

(6) Kui ühe kuu jooksul makseteenuse lepingu lõppemisest arvates laekub makseteenuse pakkujale kliendile tehtud makse, võtab makseteenuse pakkuja makse vastu, teavitab sellest klienti ja maksab saadud raha välja vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatule.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 721. [Kehtetu -RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

1[1]. jaotis
Makseteenuse lepingu muutmine ja lõpetamine seoses makseteenuse üleviimisega

[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

§ 721[1]. Makseteenuse riigisisesele üleviimisele kohalduvad nõuded

(1) Tarbija võib anda käesoleva seaduse § 709 lõikes 15[3]nimetatud Eestis tegevusloa saanud või filiaali asutanud makseteenuse pakkujale (edaspidi *Eestis tegutsev makseteenuse pakkuja*) käsundi, mis sisaldab juhiseid, millistel tingimustel tuleb Eestis tegutseva makseteenuse pakkuja juures samas vääringus avatud maksekontoga seotud kõik või mõned käesoleva seaduse § 709 punktis 15[2]nimetatud makseteenused üle viia.

(2) Kui maksekonto suhtes kuulub nõudeõigus kahele või enamale isikule, peab uus makseteenuse pakkuja saama makseteenuse üleviimiseks nõusoleku kõigilt eelnimetatud isikutelt.

(3) Tarbijal peab olema võimalik anda juhised:
1) eesti keeles või muus tarbija ja uue makseteenuse pakkuja vahel kokku lepitud keeles;
2) kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis või elektroonilises vormis ja vajaduse korral saada sellest koopia.

(4) Tarbija juhised peavad sisaldama:
1) neid makseteenuseid, mida tarbija soovib üle viia;
2) kuupäeva, millest alates uus makseteenuse pakkuja peab püsikorraldusi ja otsekorraldusi täitma, kusjuures nimetatud kuupäev ei saa olla varasem kui kuus arvelduspäeva pärast endiselt makseteenuse pakkujalt käesoleva seaduse § 721[3]lõike 1 punktis 1 nimetatud andmete laekumist.

(5) Tarbija annab käsundiga juhised uuele makseteenuse pakkujale käesoleva seaduse §-s 721[2]nimetatud toimingute tegemiseks.

(6) Makseteenuse üleviimise korral ei ole Eestis tegutsev makseteenuse pakkuja kohustatud tarbijale pakkuma neid teenuseid, mis tema osutatavate teenuste hulka ei kuulu.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

§ 721[2]. Uue makseteenuse pakkuja kohustused

(1) Kui tarbija juhises on ette nähtud, peab uus makseteenuse pakkuja kahe arvelduspäeva jooksul käesoleva seaduse § 721[1]lõikes 1 nimetatud käsundi saamisest arvates esitama endisele makseteenuse pakkujale taotluse järgmise teabe saamiseks ja järgmiste toimingute tegemiseks:
1) nimekiri üleviidavate püsikorralduse lepingute kohta ja kogu temal olev teave kehtivate otsekorralduse lepingute kohta;
2) kogu temal olev teave viimase 13 kuu jooksul tarbija maksekontole laekunud kreeditkorralduste ja tarbija maksekontolt debiteeritud otsekorralduste kohta;
3) püsikorralduse täitmise lõpetamine tarbija juhises määratud kuupäevast alates;
4) tarbija positiivse maksekonto jäägi ülekandmine uue makseteenuse pakkuja juures avatud tarbija maksekontole tarbija juhises määratud kuupäeval;
5) makseteenuse lepingu lõpetamine tarbija juhises määratud kuupäevast alates.

(2) Kui endisel makseteenuse pakkujal ei ole võimalik laekuvaid kreedit- ja otsekorraldusi automaatselt ümber suunata, on uuel makseteenuse pakkujal õigus endiselt makseteenuse pakkujalt nõuda kreedit- ja otsekorralduste täitmise lõpetamist tarbija juhises määratud kuupäevast alates.

(3) Uus makseteenuse pakkuja on tarbija nõudmisel kohustatud tarbijale esitama nimekirja käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud makseteenustest ja olemasoleva teabe nende käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud makseteenuste kohta, mida üle viiakse.

(4) Kui see on tarbija juhises ette nähtud, peab uus makseteenuse pakkuja viie arvelduspäeva jooksul käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud teabe laekumisest arvates tegema järgmised toimingud:
1) sõlmima tarbijaga püsikorralduse täitmiseks lepingu ja seda täitma tarbija juhises määratud kuupäevast alates;
2) sõlmima tarbijaga otsekorralduse täitmiseks lepingu ja seda täitma tarbija juhises määratud kuupäevast alates;
3) edastama tarbija juhises märgitud maksjatele tarbija maksekonto andmed ja koopia tarbija juhisest;
4) edastama tarbija juhises märgitud makse saajatele tarbija maksekonto andmed ja otsekorralduste alusel tarbija maksekonto debiteerimise kuupäeva ning koopia tarbija juhisest.

(5) Makseteenuse pakkuja tagab käesoleva paragrahvi lõike 4 punktides 3 ja 4 nimetatud tarbija juhise koopia edastamisel, et maksjale või makse saajale avaldatakse teave üksnes temaga seotud makseteenuste osas.

(6) Kui uue makseteenuse pakkuja käsutuses ei ole käesoleva paragrahvi lõike 4 punktis 3 nimetatud maksjatele ja punktis 4 nimetatud makse saajale edastatavat teavet, peab uus makseteenuse pakkuja küsima puuduvad andmed tarbijalt või endiselt makseteenuse pakkujalt.

(7) Kui tarbija otsustab käesoleva paragrahvi lõike 4 punktides 3 ja 4 nimetatud teabe maksjale või makse saajale isiklikult edastada, peab uus makseteenuse pakkuja viie arvelduspäeva jooksul käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud teabe laekumisest arvates edastama tarbijale tüüpkirja, mis sisaldab tarbija maksekonto andmeid ja tarbija juhises määratud otsekorralduste tegemise alguskuupäeva (edaspidi *tarbija andmed*). Sellisel juhul ei pea uus makseteenuse pakkuja maksjat või makse saajat nimetatud tarbija andmetest teavitama.

(8) Kui see on asjakohane, on uus makseteenuse pakkuja kohustatud vastavalt käesoleva seaduse § 711 lõigetes 1–3 sätestatud teabe esitamise nõuetele ja käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud tähtaja jooksul tarbijat teavitama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 260/2012, millega kehtestatakse eurodes tehtavatele kreedit- ja otsekorraldustele tehnilised ja ärilised nõuded ning muudetakse määrust (EÜ) nr 924/2009 (ELT L 94, 30.03.2012, lk 22–37), artikli 5 lõike 3 punktis d nimetatud tarbija õigustest nõuda makseteenuse pakkujalt järgmist:
1) otsekorralduse täitmisel peab lähtuma tarbija juhises määratud summast või perioodilisusest või mõlemast;
2) kui tarbijal ei ole käesoleva seaduse §-s 733^6nimetatud tagasimakse õigust, peab ta otsekorralduse täitmisel enne tarbija maksekonto debiteerimist kontrollima, kas summa ja perioodilisus vastavad tarbija juhises määratud summale ja perioodilisusele;
3) otsekorralduse täitmise blokeerimist.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

§ 721^3. Endise makseteenuse pakkuja kohustused

(1) Endine makseteenuse pakkuja peab pärast uue makseteenuse pakkuja taotluse esitamist, ja kui see on tarbija juhises ette nähtud, tegema käesoleva seaduse § 721^2lõigetest 1 ja 2 tulenevalt järgmised toimingud:
1) edastama uuele makseteenuse pakkujale käesoleva seaduse § 721^2lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud andmed viie arvelduspäeva jooksul uue makseteenuse pakkuja taotluse esitamisest arvates;
2) lõpetama püsikorralduse täitmise tarbija juhises määratud kuupäevast alates;
3) üle kandma tarbija positiivse maksekonto jäägi uue makseteenuse pakkuja juures avatud maksekontole tarbija juhises määratud kuupäeval.

(2) Kui see ei ole vastuolus käesoleva seaduse § 720 lõikes 1 sätestatuga ja tarbija maksekontoga ei ole seotud täitmata jäetud kohustusi või muid kohustusi, mille täitmise tähtaeg ei ole veel saabunud, ning käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud toimingud on lõpule viidud, peab endine makseteenuse pakkuja tarbija makseteenuse lepingu lõpetama tarbija juhises määratud kuupäevast alates. Endine makseteenuse pakkuja on kohustatud viivitamata tarbijat teavitama sellistest kohustustest, mis takistavad makseteenuse lepingu lõpetamist.

(3) Kui endisel makseteenuse pakkujal ei ole võimalik käesoleva seaduse § 721^2lõikes 2 nimetatud laekuvaid kreedit- ja otsekorraldusi automaatselt ümber suunata, peab endine makseteenuse pakkuja lõpetama kreedit- ja otsekorralduste täitmise tarbija juhises määratud kuupäevast alates.

(4) Vähemalt ühe kuu jooksul pärast maksekonto sulgemist esitab endine makseteenuse pakkuja maksjale või makse saajale, kelle algatatud maksetehingut ei võeta maksekonto sulgemise tõttu vastu, teavituse maksekonto sulgemise kohta.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

(5) Makseteenuse katkemise vältimiseks makseteenuse üleviimisel ei tohi endine makseteenuse pakkuja blokeerida makseinstrumente enne tarbija juhises määratud kuupäeva, kui see ei ole vastuolus käesoleva seaduse § 733[11] lõikes 3 sätestatuga.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 721[4]. Makseteenuse piiriülesele üleviimisele kohalduvad nõuded

(1) Kui tarbija on esitanud Eestis tegutsevale makseteenuse pakkujale taotluse viia kõik käesoleva seaduse § 709 lõikes 15[2] nimetatud makseteenused üle teises lepinguriigis asuva makseteenuse pakkuja juurde ja kui see on nii tarbija taotluses ette nähtud, peab Eestis tegutsev makseteenuse pakkuja tarbijat abistama ning tegema järgmised toimingud:
1) esitama tarbijale tasuta nimekirja üleviidavatest püsikorralduse lepingutest ja kogu temal oleva teabe kehtivate otsekorralduse lepingute kohta;
2) esitama tarbijale tasuta kogu temal oleva teabe viimase 13 kuu jooksul tarbija maksekontole laekunud kreeditkorralduste ja tarbija maksekontolt debiteeritud otsekorralduste kohta;
3) tingimusel, et tarbija taotluses on määratud tarbija uus maksekonto ja uue makseteenuse pakkuja andmed, üle kandma tarbija maksekontol oleva positiivse maksekonto jäägi teises lepinguriigis makseteenuse pakkuja juures avatud tarbija maksekontole;
4) lõpetama makseteenuse lepingu.

(2) Kui see ei ole vastuolus käesoleva seaduse § 720 lõikes 1 sätestatuga ja tarbija maksekonto ei ole koormatud täitmata jäetud kohustustega, peab Eestis tegutsev makseteenuse pakkuja:
1) lõpule viima käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud toimingud tarbija taotluses määratud kuupäevaks, kuid mitte varem kui kuus arvelduspäeva pärast tarbija taotluse saamist, kui tarbija ja makseteenuse pakkuja ei ole kokku leppinud teisiti;
2) teavitama tarbijat viivitamata sellistest kohustustest või piirangutest, mis takistavad makseteenuse lepingu lõpetamist, kui õigusaktides ei ole sätestatud teisiti.

(3) Eestis tegutsev makseteenuse pakkuja ei ole kohustatud teisest lepinguriigist tulevale tarbijale osutama neid teenuseid, mis tema osutatavate teenuste hulka ei kuulu.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

§ 721[5]. Makseteenuse üleviimise eest võetavate tasude piirangud

(1) Tarbijalt ei või nõuda tasu tema püsi- ja otsekorralduse kehtivate lepingute ning käesoleva seaduse § 721[2] lõike 1 punktis 1 nimetatud nimekirja ja sama paragrahvi lõikes 2 nimetatud teabe esitamise eest.

(2) Endine makseteenuse pakkuja ei või nõuda uuelt makseteenuse pakkujalt käesoleva seaduse § 721[2] lõike 1 punktis 1 nimetatud nimekirja ja sama paragrahvi lõikes 2 nimetatud teabe esitamise eest tasu.

(3) Endine makseteenuse pakkuja peab tarbija makseteenuse lepingu lõppemise korral tasude määramisel lähtuma käesoleva seaduse § 720 lõigetes 3 ja 4 sätestatud tingimustest.

(4) Tasu käesoleva seaduse §-des 721[1]–721[3] nimetatud mis tahes teenuse eest peab olema asjakohane ja vastama makseteenuse pakkuja tegelikele kuludele.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

2. jaotis
Makseteenuse lepingu täitmine

[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 722.–§ 724. [Kehtetud -RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 724[1]. Makse autoriseerimine

(1) Maksetehing on maksjale siduv, kui ta on selle täitmiseks andnud nõusoleku (edaspidi *autoriseerimine*). Nõusoleku võib anda enne tehingu tegemist või poolte kokkuleppel ka tagantjärele heakskiiduna.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(2) Autoriseerimise viis ja kord ühe või mitme maksetehingu täitmiseks määratakse poolte kokkuleppel. Kokkuleppimata viisil maksetehingu täitmiseks antud nõusoleku korral ei loeta maksetehingu täitmist autoriseerituks.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(3) Maksja võib anda maksetehingu täitmiseks nõusoleku tema ja makseteenuse pakkuja vahel kokkulepitud makseinstrumendi abil, samuti saaja kaudu või makse algatamise teenuse korral makseteenuse pakkuja kaudu, kes makse algatamise teenust osutab.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 724[2]. Maksejuhise kättesaamine

(1) Maksejuhis on makseteenuse pakkujale siduv hetkest, mil maksja makseteenuse pakkuja selle kätte saab.

(2) Kui makseteenuse pakkuja saab maksejuhise kätte päeval, mis ei ole makseteenuse pakkuja arvelduspäev, loetakse maksejuhis kättesaaduks sellele järgneval arvelduspäeval.

(3) Makseteenuse pakkuja võib määrata, et enne arvelduspäeva lõppu, kuid pärast kindlaksmääratud aega laekunud maksejuhis loetakse kättesaaduks järgmisel arvelduspäeval. Kindlaksmääratud aeg ei tohi oluliselt erineda arvelduspäeva lõppemise ajast.

(4) Kui makseteenuse pakkuja klient, kes algatab maksejuhise või kelle poolt või kaudu maksejuhis algatatakse, ja makseteenuse pakkuja lepivad kokku maksejuhise täitmise täpse aja, loetakse maksejuhis kättesaaduks kokkulepitud ajal käesoleva seaduse §-s 728 sätestatu tagamiseks. Kui kokkulepitud aeg langeb päevale, mis ei ole makseteenuse pakkuja arvelduspäev, loetakse maksejuhis kättesaaduks sellele järgneval arvelduspäeval.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 724[3]. Maksejuhise täitmisest keeldumine

(1) Kui makseteenuse pakkuja keeldub maksejuhise täitmisest, teavitab ta sellest ja võimaluse korral selle põhjustest ning maksejuhise parandamise võimalustest maksejuhise algatanud klienti. Keeldumise põhjusi ei pea teatama, kui makseteenuse pakkuja rikuks sellega temale mõne muu õigusaktiga pandud kohustust.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teade tuleb edastada või teha kättesaadavaks poolte vahel kokkulepitud viisil viivitamata või hiljemalt käesoleva seaduse §-s 728 sätestatud tähtaegade jooksul.

(3) Makseteenuse leping võib sisaldada tingimust, mille kohaselt tuleb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teavitamise eest maksta makseteenuse pakkujale tasu, kui maksejuhise täitmisest keeldumine on õigustatud.

(4) Makseteenuse pakkujal ei ole õigust keelduda autoriseeritud maksejuhise täitmisest, kui maksejuhis vastab makseteenuse lepingus määratud tingimustele ning maksejuhise täitmisega ei rikuta mõnes muus õigusaktis sätestatud kohustust.

(5) Maksejuhist, mille täitmisest on õigustatult keeldutud, käsitatakse kättesaamata maksejuhisena tulenevalt käesoleva seaduse §-des 728 ja 733[3]sätestatust.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 724[4]. Rahaliste vahendite kinnitamine ja piiramine

(1) Makseteenuse pakkuja kinnitab kaardipõhise makseinstrumendi väljastanud makseteenuse pakkuja taotlusel viivitamata maksetehingu täitmiseks vajaliku rahasumma olemasolu maksja maksekontol, kui on täidetud järgmised tingimused:
1) vajaliku rahasumma olemasolu kinnitamist taotleb makseteenuse pakkuja, kelle väljastatud kaardipõhist makseinstrumenti maksetehingu tegemiseks kasutatakse;
2) taotluse tegemise ajal on maksja maksekontole tagatud juurdepääs interneti teel loodud ühenduse kaudu;
3) taotlus on esitatud maksetehingu täpses maksesummas;
4) taotlus on esitatud maksetehingu täitmiseks kaardipõhise makseinstrumendiga, välja arvatud makseinstrumendiga, millel hoitakse e-raha;
5) maksja on andnud selgesõnalise nõusoleku vajaliku rahasumma olemasolu kinnitamiseks.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(2) Makseteenuse pakkuja esitab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse üksnes maksja selgesõnalisel nõusolekul.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(3) Makseteenuse pakkuja kinnitus maksja maksekontol oleva maksetehingu täitmiseks vajaliku rahasumma olemasolu kohta ei või sisaldada muud teavet, sealhulgas teavet kontojäägi või konto väljavõtte kohta.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(4) Makseteenuse pakkuja ei või käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse alusel blokeerida või muul viisil piirata maksja maksekontol olevate rahaliste vahendite kasutamist.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(5) Makseteenuse pakkuja, kelle juures maksjal on maksekonto, esitab maksja taotlusel kaardipõhise makseinstrumendi väljastanud makseteenuse pakkuja tunnuskoodi ja kinnituse vajaliku rahasumma olemasolu kohta ka maksjale.

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 14.09.2019 s.o 18 kuud pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2015/2366/EL makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35–127) artiklis 98 nimetatud Euroopa Komisjoni rakendusmääruse jõustumist. Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2018/389, 27. november 2017, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 regulatiivsete tehniliste standarditega, mis käsitlevad kliendi tugevat autentimist ning ühiseid ja turvalisi teabevahetuse avatud standardeid, avaldati Euroopa Liidu Teatajas 13. märtsil 2018 ja jõustus 14. märtsil 2018.]

(6) Kui makse on algatatud saaja poolt või tema kaudu kaardipõhise makseinstrumendiga ning maksetehingu täpne summa ei ole maksjale tehingu autoriseerimise ajal teada, võib maksja makseteenuse pakkuja blokeerida maksja maksekontol rahasumma üksnes siis, kui viimane on andnud nõusoleku kindla rahasumma blokeerimiseks.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(7) Makseteenuse pakkuja vabastab rahasumma käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud blokeeringust viivitamata pärast täpse maksesumma teadasaamist, kuid hiljemalt maksejuhise laekumisel.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(8) Vajaliku rahasumma olemasolu kinnitamist taotlev makseteenuse pakkuja esitab makseteenuse pakkujale, kelle juures kliendil on maksekonto, andmed, mis võimaldavad tema tuvastamist iga kord enne taotluse esitamist.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 14.09.2019 s.o 18 kuud pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2015/2366/EL makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35–127) artiklis 98 nimetatud Euroopa Komisjoni rakendusmääruse jõustumist. Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2018/389, 27. november 2017, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 regulatiivsete tehniliste standarditega, mis käsitlevad kliendi tugevat autentimist ning ühiseid ja turvalisi teabevahetuse avatud standardeid, avaldati Euroopa Liidu Teatajas 13. märtsil 2018 ja jõustus 14. märtsil 2018.]

§ 724^{5}. Makse algatamise teenuse ja kontoteabe teenuse osutamine

(1) Makseteenuse pakkuja osutab makse algatamise teenust või kontoteabe teenust üksnes kliendi selgesõnalisel nõusolekul ja tingimusel, et kliendi maksekontole on tagatud juurdepääs interneti teel loodud ühenduse kaudu.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(2) Makseteenuse pakkuja, kelle kaudu makse algatatakse, ei või muuta maksesummat, saaja andmeid, maksejuhise numbrit või muud tunnust ega mis tahes muid andmeid, mis on seotud maksetehinguga.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(3) Makse algatamise teenust ja kontoteabe teenust osutav makseteenuse pakkuja esitab makseteenuse pakkujale, kelle juures kliendil on maksekonto, andmed, mis võimaldavad tema tuvastamist iga kord enne makse algatamist või kontoteabe taotluse esitamist.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 14.09.2019 s.o 18 kuud pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2015/2366/EL makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35–127) artiklis 98 nimetatud Euroopa Komisjoni rakendusmääruse jõustumist. Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2018/389, 27. november 2017, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 regulatiivsete tehniliste standarditega, mis käsitlevad kliendi tugevat autentimist ning ühiseid ja turvalisi teabevahetuse avatud standardeid, avaldati Euroopa Liidu Teatajas 13. märtsil 2018 ja jõustus 14. märtsil 2018.]

§ 724^{6}. Makseteenuse pakkuja poolt turvalisuse nõuete rakendamine

(1) Makseteenuse pakkujad kasutavad autentimisel ning käesoleva seaduse §-des 724^{4}ja 724^{5}nimetatud teenuse osutamisel turvalist teabevahetamise viisi ning rakendavad turvameetmeid, mis tagavad isikustatud turvaelementide konfidentsiaalsuse ja andmete tervikluse.

(2) Täpsemad nõuded käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud turvalise teabevahetuse ja turvameetmete kohta kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2015/2366/EL artiklis 98 nimetatud Euroopa Komisjoni rakendusmäärusega.

(3) Makseteenuse pakkuja nõuab kliendi tugevat autentimist iga kord, kui maksja soovib juurdepääsu oma maksekontole interneti teel, algatada elektroonilist maksetehingut või teha kaugjuurdepääsu teel loodud ühenduse kaudu mis tahes muud toimingut, millega kaasneb makseteenusega seotud andmete väärkasutamise või pettuse oht, kui käesolevas seaduses või muudes õigusaktides ei ole sätestatud teisiti.

(4) Makseteenuse pakkuja kasutab interneti või muu kaugjuurdepääsu teel loodud ühenduse kaudu algatatud elektroonilise maksetehingu, sealhulgas makse algatamise teenuse kaudu algatatud maksetehingu korral kliendi

tugevat autentimist viisil, mis hõlmab komponenti, mille kaudu on võimalik maksetehing dünaamiliselt siduda kindla maksesumma ja saajaga.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 14.09.2019 s.o 18 kuud pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2015/2366/EL makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35–127) artiklis 98 nimetatud Euroopa Komisjoni rakendusmääruse jõustumist. Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2018/389, 27. november 2017, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 regulatiivsete tehniliste standarditega, mis käsitlevad kliendi tugevat autentimist ning ühiseid ja turvalisi teabevahetuse avatud standardeid, avaldati Euroopa Liidu Teatajas 13. märtsil 2018 ja jõustus 14. märtsil 2018.]

§ 725. Ülekantav summa ja maksmisele kuuluvad tasud

(1) Maksja makseteenuse pakkuja, saaja makseteenuse pakkuja ja teised maksevahendajad peavad tagama maksejuhises väljendatud kogusumma (edaspidi *maksesumma*) ülekandmise. Ülekantavast summast ei tohi maha arvata mingeid tasusid, kui käesolevas paragrahvis ei ole sätestatud teisiti.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(2) Saaja makseteenuse pakkuja võib maksesummast teha mahaarvamisi üksnes kokkuleppel saajaga. Sellisel juhul tuleb saajale käesoleva seaduse § 711 lõikes 2 sätestatud viisil teatada maksejuhises väljendatud kogu maksesumma ja sellest mahaarvatud summad.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(3) Kui lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tasudele arvatakse ülekantavast summast maha veel mingeid tasusid, peab maksja makseteenuse pakkuja tagama, et saaja saab maksja maksejuhises väljendatud kogusumma. Kui maksejuhis on algatatud saaja poolt või kaudu, tagab saaja makseteenuse pakkuja, et saaja saab maksejuhises väljendatud kogusumma.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(4) Maksejuhis täidetakse poolte kokkuleppes määratud vääringus. Kui vääringu konverteerimise teenust pakutakse enne maksejuhise täitmist vastavas müügikohas või kui seda teenust pakub saaja, peab nimetatud teenuse pakkuja maksjat teavitama teenuse eest tasumisele kuuluvatest tasudest ja kursist, mida konverteerimiseks kasutatakse, juhul kui see on asjakohane.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(5) Makseteenuse pakkuja ei või nõuda tasu käesolevas jaotises ning käesoleva jao 3. ja 4. jaotises sätestatud teabe andmisega seotud kohustuste ning maksejuhise täitmisega seotud ennetavate või parandavate meetmete rakendamise eest, välja arvatud käesoleva seaduse § 724^3lõigetes 1–3, § 726 lõigetes 4 ja 5 ning § 733^3lõikes 5 sätestatud juhtudel. Nimetatud juhtudel nõutav tasu peab olema asjakohane ja vastama makseteenuse pakkuja tegelikele kuludele.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(6) Maksejuhise täitmisel maksab maksja tema makseteenuse pakkuja poolt nõutavad tasud ning saaja tema makseteenuse pakkuja poolt nõutavad tasud.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(7) Saaja ja tema makseteenuse pakkuja vahelise makseteenuse lepinguga võib ette näha õiguse leppida maksjaga kokku tasus või pakkuda temale allahindlust mõne kindla makseinstrumendi kasutamise eest.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(8) Kui saaja nõuab konkreetse makseinstrumendi kasutamise eest maksjalt tasu või pakub allahindlust, teavitab ta sellest maksjat enne maksejuhise algatamist. Kui maksjalt nõuab konkreetse makseinstrumendi kasutamise eest tasu makseteenuse pakkuja või kolmas isik, teavitab ta sellest maksjat enne maksejuhise algatamist. Kui maksjat ei ole käesoleva lõike kohaselt teavitatud, ei teki tal tasu maksmise kohustust.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(9) Saaja ei või maksjalt nõuda tasu makseinstrumendi kasutamise eest, kui vahendustasusid reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2015/751 II peatükis, ja makseteenuste puhul, mille suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 260/2012, millega kehtestatakse eurodes tehtavatele kreedit- ja otsekorraldustele tehnilised ja ärilised nõuded ning muudetakse määrust (EÜ) nr 924/2009 (ELT L 94, 30.03.2012, lk 22–37).
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 726. Maksejuhise tagasivõtmine

(1) Makseteenuse pakkuja klient ei saa maksejuhist tagasi võtta, kui maksejuhis on käesoleva seaduse § 724^2kohaselt kätte saadud ning kui käesolevas paragrahvis ei ole sätestatud teisiti. Poolte nõusolekul võib tagasi

võtta mitme maksetehingu tegemiseks antud nõusoleku, muu hulgas nii, et autoriseerimata makseks loetakse iga makse, mis järgneb tagasivõtmise avalduse kättesaamisele makseteenuse pakkuja poolt.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(2) Saaja poolt või tema kaudu või makse algatamise teenuse kaudu algatatud maksetehingut ei saa maksja tagasi võtta pärast maksejuhise või maksetehingu täitmise suhtes oma nõusoleku edastamist saajale või pärast makse algatamiseks nõusoleku andmist makse algatamise teenust pakkuvale makseteenuse pakkujale. Otsekorralduse puhul võib maksja võtta maksejuhise tagasi debiteerimispäevale eelneva arvelduspäeva lõpuni, ilma et see mõjutaks tema käesoleva seaduse §-s 733[6] sätestatud õigusi.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(3) Kui makseteenuse pakkuja ja tema klient on maksejuhise täitmise päeva kokku leppinud vastavalt käesoleva seaduse § 724[2] lõikes 4 sätestatule, võib klient võtta maksejuhise tagasi kokkulepitud päevale eelneva arvelduspäeva lõpuni.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(4) Pärast käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud tähtaegade lõppu võib maksejuhise tagasi võtta üksnes poolte kokkuleppel ning käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul on selleks vajalik ka saaja nõusolek.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(5) Makseteenuse pakkuja võib käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud juhul nõuda kliendilt tasu, kui makseteenuse lepingus on selles kokku lepitud.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(6) Käesoleva seaduse § 710 lõikes 2 sätestatud maksesüsteemi osaleja võib maksejuhise tagasi võtta maksesüsteemile kohaldatavates õigusaktides ja tüüptingimustes määratud ajal.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 727. Teave maksejuhise täitmise kohta makseteenuse lepingu alusel

(1) Enne makseteenuse lepingu alusel antud maksejuhise täitmist edastab makseteenuse pakkuja maksja taotlusel teabe maksejuhise täitmise tähtaja, tasumisele kuuluvate tasude ja kohaldatavuse korral andmed tasude kujunemise aluste või nende jaotuse kohta.

(2) Pärast maksejuhise kohase summa debiteerimist maksja maksekontolt või juhul, kui maksja ei kasuta maksekontot, pärast maksejuhise kättesaamist, esitab maksja makseteenuse pakkuja viivitamata käesoleva seaduse § 711 lõikes 2 sätestatud viisil maksjale järgmise teabe:
1) maksejuhise number või muu tunnus, mis võimaldab maksejuhise kindlaks teha, ning teave saaja kohta, kui see on asjakohane;
2) ülekantud summa vääringus, milles maksja kontot debiteeriti, või vääringus, millele viidati maksejuhises;
3) maksejuhise täitmise eest tasumisele kuuluvate tasude summa ja vajaduse korral andmed tasude kujunemise aluste või jaotuse kohta ning teave tasutavate intresside kujunemise kohta;
4) kohaldatavuse korral maksja makseteenuse pakkuja kasutatud vahetuskurss ja ülekantav summa pärast vääringu konverteerimist;
5) debiteerimise väärtuspäev või maksejuhise kättesaamise kuupäev.

(3) Pärast makseteenuse lepingu alusel antud maksejuhise täitmist esitab saaja makseteenuse pakkuja käesoleva seaduse § 711 lõikes 2 sätestatud viisil saajale järgmise teabe:
1) maksejuhise number või muu tunnus, mis võimaldab maksejuhise kindlaks teha, ning teave maksja kohta, kui see on asjakohane;
2) ülekantud summa vääringus, milles see on saajale kättesaadavaks tehtud;
3) maksejuhise täitmise eest saaja poolt maksmisele kuuluvate tasude summa ja kohaldatavuse korral andmed tasude kujunemise aluste kohta ning teave tasutavate intresside kujunemise kohta;
4) saaja makseteenuse pakkuja kasutatud vahetuskurss ja ülekantud summa enne vääringu konverteerimist, kui see on kohaldatav;
5) krediteerimise väärtuspäev.

(4) Poolte kokkuleppel tuleb käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud teave võimaluse korral esitada või teha kättesaadavaks vähemalt kord kuus ja kokkulepitud viisil, mis peab võimaldama makseteenuse pakkuja kliendil teavet säilitada ja muutmata kujul taasesitada.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 727[1]. Teave maksejuhise täitmise kohta ühekordse makseteenuse lepingu alusel

(1) Pärast ühekordse makseteenuse lepingu alusel esitatud maksejuhise kättesaamist esitab või teeb maksja makseteenuse pakkuja viivitamata maksjale kättesaadavaks käesoleva seaduse § 711 lõikes 2 sätestatud viisil järgmise teabe:
1) maksejuhise number või muu tunnus, mis võimaldab maksetehingu kindlaks teha, ning teave saaja kohta, kui see on asjakohane;
2) ülekantav rahasumma maksejuhisel väljendatud vääringus;

3) maksja poolt maksmisele kuuluvate tasude summa ning kohaldatavuse korral andmed tasude kujunemise aluste või nende jaotuse kohta;
4) kohaldatavuse korral vahetus- või aluskurss, kui see erineb käesoleva seaduse § 711[1] lõike 1 punkti 4 alusel esitatust, ja ülekantava summa suurus pärast nimetatud vääringu konverteerimist;
5) maksejuhise kättesaamise kuupäev.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(2) Pärast maksejuhise täitmist ühekordse makseteenuse lepingu alusel esitab või teeb saaja makseteenuse pakkuja saajale kättesaadavaks käesoleva seaduse § 711 lõikes 2 sätestatud viisil järgmise teabe:
1) maksejuhise number või muu tunnus, mis võimaldab maksetehingu kindlaks teha, ning ka teave maksja kohta ja muu maksejuhisega edastatud teave, kui need on asjakohased;
2) ülekantud summa vääringus, milles see on saajale kättesaadavaks tehtud;
3) maksejuhise täitmise eest saaja poolt maksmisele kuuluvate tasude summa ning kohaldatavuse korral andmed tasude kujunemise aluste või nende jaotuse kohta;
4) kohaldatavuse korral saaja makseteenuse pakkuja kasutatud vahetus- või aluskurss ja ülekantud summa pärast vääringu konverteerimist;
5) krediteerimise väärtuspäev.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(3) Makse algatamise teenust osutav makseteenuse pakkuja teeb pärast maksejuhise algatamist maksjale ja vajaduse korral saajale kättesaadavaks järgmise teabe:
1) kinnitus makse algatamise kohta maksja makseteenuse pakkuja juures;
2) maksejuhise number või muu tunnus, mis võimaldab maksetehingu kindlaks teha, ja teave maksja kohta, kui see on asjakohane, samuti muu teave, mis edastatakse koos maksetehinguga;
3) ülekantav rahasumma maksejuhisel väljendatud vääringus;
4) makseteenuse pakkujale makstavate makse algatamise teenuse osutamisega seotud tasude summa ning kohaldatavuse korral andmed tasude kujunemise aluste või nende jaotuse kohta.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(4) Makse algatamise teenust osutav makseteenuse pakkuja teeb maksja makseteenuse pakkujale kättesaadavaks maksejuhise numbri või muu tunnuse, mis võimaldab maksetehingu kindlaks teha.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(5) Makseteenuse pakkuja teeb kohe pärast maksejuhise laekumist makseteenuse pakkujale, kelle kaudu maksejuhis algatati, kättesaadavaks teabe maksetehingu algatamise kohta ja käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teabe tehingu täitmise kohta.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 14.09.2019 s.o 18 kuud pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2015/2366/EL makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35–127) artiklis 98 nimetatud Euroopa Komisjoni rakendusmääruse jõustumist. Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2018/389, 27. november 2017, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 regulatiivsete tehniliste standarditega, mis käsitlevad kliendi tugevat autentimist ning ühiseid ja turvalisi teabevahetuse avatud standardeid, avaldati Euroopa Liidu Teatajas 13. märtsil 2018 ja jõustus 14. märtsil 2018.]

§ 728. Maksejuhise täitmise tähtaeg

(1) Maksja makseteenuse pakkuja peab tagama, et maksesumma laekuks saaja makseteenuse pakkuja kontole hiljemalt maksejuhise kättesaamisele järgneval arvelduspäeval, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(2) Kui tegemist on paberkandjal algatatud maksejuhisega, võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaega pikendada veel ühe arvelduspäeva võrra.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(3) Kui makse algatatakse saaja poolt või tema kaudu, peab saaja makseteenuse pakkuja edastama maksejuhise maksja makseteenuse pakkujale aja jooksul, milles saaja ja tema makseteenuse pakkuja on kokku leppinud. Otsekorralduse puhul tuleb maksejuhis edastada ajavahemikul, mis võimaldab otsekorralduse täitmist kokkulepitud ajal.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(4) Saaja makseteenuse pakkuja teeb maksesumma pärast selle laekumist oma kontole viivitamata saajale kättesaadavaks, kui ta ei osuta pärast maksesumma laekumist muu vääringu kui euro või liikmesriigi vääringu konverteerimise teenust.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(5) Kui maksejuhise täitmisel tuleb debiteerida maksekontot, et tohi debiteerimise väärtuspäev olla varasem kuupäevast, mil maksetehingu summa maksekontolt debiteeritakse.

[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(6) Kui tarbija teeb makseteenuse pakkuja juures avatud kontole kontol kasutatavas vääringus sularaha sissemakse, peab makseteenuse pakkuja tagama, et maksesumma oleks saajale kättesaadav viivitamata pärast raha kättesaamist makseteenuse pakkuja poolt. Kui makseteenuse pakkuja klient ei ole tarbija, tuleb maksesumma teha saajale kättesaadavaks hiljemalt järgmisel arvelduspäeval pärast raha kättesaamist makseteenuse pakkuja poolt.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(7) Saaja konto krediteerimise väärtuspäev ei või olla hilisem kui arvelduspäev, mil maksetehingu summa krediteeritakse saaja makseteenuse pakkuja kontole. Maksja konto kõige varasem debiteerimise väärtuspäev ei või olla varasem kui selle konto debiteerimise tegelik aeg.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(8) Makseteenuse pakkuja võib eelistada maksja edastatud maksejuhise täitmist makse algatamise teenuse kaudu edastatud maksejuhise täitmisele juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud seoses makseteenuse pakkuja ja maksja omavahelise kokkuleppega maksja juhise täitmise kohta.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 729.–§ 733. [Kehtetud -RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

3. jaotis
Vastutus

[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 733[1]. Makseteenuse pakkuja vastutus kordumatu tunnuse alusel tehtava maksetehingu korral

(1) Kui maksejuhis täidetakse kooskõlas kordumatu tunnusega, loetakse maksejuhis kordumatu tunnuse kohase saaja suhtes nõuetekohaselt täidetuks.

(2) Kui makseteenuse pakkuja kliendi esitatud maksejuhise kordumatu tunnus on väär, ei vastuta makseteenuse pakkuja käesoleva seaduse § 733[3] kohaselt maksetehingu täitmata jätmise ega valesti täitmise eest, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Kui makseteenuse pakkuja klient on lisaks maksejuhise kordumatule tunnusele esitanud makseteenuse pakkujale muid asjakohaseid täiendavaid andmeid, vastutab makseteenuse pakkuja maksetehingu täitmise eest üksnes vastavalt kliendi esitatud kordumatule tunnusele.

(3) Kui makseteenuse pakkujal ei ole võimalik seostada maksja esitatud kordumatut tunnust ühegi saajaga või maksekontoga, peab makseteenuse pakkuja sellest teavitama maksjat või teist makseteenuse pakkujat ja tagastama maksesumma.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 733[2]. Makseteenuse pakkuja vastutus autoriseerimata maksete korral

(1) Autoriseerimata makse eest ei ole maksja makseteenuse pakkujal õigust nõuda maksjalt makse tegemisega seotud tasu ega kulutuste hüvitamist.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(2) Maksja makseteenuse pakkuja on autoriseerimata makse puhul kohustatud tagastama maksesumma maksjale viivitamata, kuid mitte hiljem kui järgmisel arvelduspäeval autoriseerimata maksest teadasaamisest arvates. Makseteenuse pakkujal tuleb maksja kontol taastada olukord, mis oleks olnud, kui autoriseerimata makset ei oleks toimunud. Maksekonto vastavaks krediteerimise väärtuspäevaks loetakse maksesumma debiteerimise kuupäev.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(3) Kui autoriseerimata makse algatati makse algatamise teenuse kaudu, võib maksja nõuda oma makseteenuse pakkujalt, kelle juures tal on maksekonto, maksesumma tagastamist käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud tingimustel.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatu ei välista maksja makseteenuse pakkuja õigust keelduda maksesumma tagastamisest juhul, kui tegemist on maksjapoolse pettusega. Makseteenuse pakkuja võib keelduda nimetatud juhul maksesumma tagastamisest üksnes siis, kui ta teavitab politseid võimalikust pettusest.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 733[3]. Makseteenuse pakkuja vastutus täitmata ja valesti täidetud makse ning hilinenud täitmise korral
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(1) Kui maksejuhise on algatanud maksja, võib ta täitmata või valesti täidetud makse korral nõuda makseteenuse pakkujalt maksesumma viivitamatut ja mahaarvamisteta tagastamist. Kui maksesumma debiteeriti

maksja kontolt, tuleb kohaldatavuse korral kontol taastada olukord, mis oleks olnud, kui kontot ei oleks debiteeritud, ning maksekonto krediteerimise väärtuspäevaks loetakse maksesumma debiteerimise kuupäev. Kui maksesummast on tehtud alusetuid mahaarvamisi, peab maksja makseteenuse pakkuja edastama mahaarvatud summad viivitamata saajale.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(1^1) Kui makse algatati makse algatamise teenuse kaudu, võib maksja täitmata või valesti täidetud makse korral nõuda oma makseteenuse pakkujalt, kelle juures tal on maksekonto, maksesumma tagastamist käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimustel.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(2) Kui maksja makseteenuse pakkuja tõendab, et maksesumma on õigeks ajaks ja mahaarvamisteta laekunud saaja makseteenuse pakkuja kontole vastavalt käesoleva seaduse §-s 728 sätestatule, ei vastuta maksja makseteenuse pakkuja käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(2^1) Kui käesoleva paragrahvi lõike 2 kohaselt vastutab saaja makseteenuse pakkuja, teeb ta maksesumma viivitamata saajale kättesaadavaks. Kui makse täitmisel tuleb krediteerida saaja maksekontot, loetakse saaja maksekonto krediteerimise väärtuspäevaks maksetehingu nõuetekohaseks täitmiseks määratud väärtuspäev.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(3) Kui makse algatatakse saaja poolt või tema kaudu, võib saaja täitmata või valesti täidetud makse korral nõuda, et tema makseteenuse pakkuja edastaks maksejuhise viivitamata uuesti maksja makseteenuse pakkujale. Saaja maksekonto krediteerimise väärtuspäevaks loetakse maksetehingu nõuetekohaseks täitmiseks määratud väärtuspäev.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(4) Kui makse on täitmata või valesti täidetud ja saaja makseteenuse pakkuja tõendab, et ta on oma kohustused täitnud, peab maksja makseteenuse pakkuja maksesumma mahaarvamisteta ja viivitamata tagastama maksjale või taastama maksaja kontol olukorra käesoleva paragrahvi lõike 1 esimese ja teise lause kohaselt. Kui maksesummast on tehtud alusetuid mahaarvamisi, peab saaja makseteenuse pakkuja tegema mahaarvatud summad viivitamata saajale kättesaadavaks.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(4^1) Kui maksejuhise on algatanud maksja ja makse täidetakse hilinemisega, tagab saaja makseteenuse pakkuja maksja makseteenuse pakkuja taotlusel, et saaja maksekonto krediteerimise väärtuspäevaks loetakse maksetehingu nõuetekohaseks täitmiseks määratud väärtuspäev.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(4^2) Kui makse on algatatud saaja poolt või tema kaudu ja makse täidetakse hilinemisega, loetakse saaja maksekonto krediteerimise väärtuspäevaks maksetehingu nõuetekohaseks täitmiseks määratud väärtuspäev.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(5) Makseteenuse pakkuja kliendil ei ole käesoleva paragrahvi lõike 1 esimeses ja teises lauses ning lõikes 3 sätestatud õigusi, kui maksejuhis on täidetud tema enda esitatud kordumatu tunnuse alusel. Sellisel juhul saab maksja oma makseteenuse pakkujalt nõuda, et see oma võimaluste piires aitaks tal maksesumma tagasi saada, sealhulgas saab ta nõuda kogu makseteenuse pakkujal olevat teavet, mis on asjakohane tagasinõude esitamiseks. Makseteenuse pakkujal on õigus nõuda teabe eest tasu, kui tasu nõudmine on makseteenuste lepingus kokku lepitud.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(6) Makseteenuse pakkuja kliendil on õigus nõuda makseteenuse pakkujalt käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhtudel makstud tasude tagasimaksmist ja viivise tasumist, mida makseteenuse pakkuja temalt koos täitmata või valesti täidetud maksega nõudis või millega makseteenuse pakkuja kliendi kontot debiteeris.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(7) Kui makse on jäetud täitmata või on valesti täidetud, peab makseteenuse pakkuja hoolimata vastutusest tegema kliendi nõudmisel kindlaks maksetehingu teostamisega seotud olulised asjaolud ja teda uurimise tulemustest teavitama. Makseteenuse pakkuja ei või nõuda kliendilt käesolevas lõikes sätestatud eesmärgil tehtud kulutuste hüvitamist või muud tasu.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(8) Makseteenuse pakkuja vastutab käesoleva paragrahvi kohaselt ka juhul, kui vastutus on tegelikult omistatav makseteenuse pakkuja valitud maksevahendajale. Makseteenuse pakkuja ei vastuta, kui tegelikult vastutava maksevahendaja on valinud makseteenuse pakkuja klient. Sellisel juhul vastutab makseteenuse pakkuja kliendi ees tema valitud maksevahendaja.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(9) Saaja makseteenuse pakkuja ja maksja makseteenuse pakkuja teevad koostööd käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud tagasinõude esitamiseks vajaliku teabe väljaselgitamiseks.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 733[4]. Tõendamiskoormis

(1) Kui on vaieldav, kas maksetehing on autoriseeritud või nõuetekohaselt täidetud, peab makseteenuse pakkuja või asjakohasel juhul makseteenuse pakkuja, kelle makse algatamise teenuse kaudu makse algatati, tõendama, et maksetehing on autenditud, muu hulgas rakendatud kliendi tugevat autentimist, korrektselt dokumenteeritud ja kontodel kajastatud ning tehingu tegemist ei ole mõjutanud ükski puudus.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(2) Kui on vaieldav, kas makseinstrumendi abil tehtud maksetehing on autoriseeritud, ei ole ainuüksi makseinstrumendi kasutamise dokumenteerimine makseteenuse pakkuja ja asjakohasel juhul makse algatamise teenust osutanud makseteenuse pakkuja poolt küllaldane selle tõendamiseks, et:
1) maksetehing on autoriseeritud;
2) makseinstrumenti on kasutatud pettuse teel;
3) rikutud on ühte või mitut käesoleva seaduse §-s 733[10] sätestatud nõuet;
4) rikutud on tahtlikult või raske hooletuse tõttu ühte või mitut makseinstrumendi väljastamise ja kasutamise tingimust.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(3) [Kehtetu -RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(4) Kui makseteenuse pakkuja on täitnud käesoleva seaduse § 733[2] lõikes 3 ja § 733[3] lõikes 1[1] sätestatud kohustuse maksja ees, lasub vastutuse asjaolude tõendamise koormis makseteenuse pakkujal, kelle kaudu makse algatati.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(5) Käesoleva seaduse §-des 711 ja 711[1] sätestatud teabe andmise kohustuse täitmist peab vaidluse korral tõendama makseteenuse pakkuja.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 733[5]. Tagasinõudeõigus

(1) Kui käesoleva seaduse §-dele 733[2] ja 733[3] ning § 733[4] lõikele 5 vastavad makseteenuse pakkuja vastutuse asjaolud on omistatavad teisele makseteenuse pakkujale või maksevahendajale, võib esimene nõuda teiselt kahju hüvitamist, kui kahju tulenes nimetatud paragrahvide alusel makseteenuse pakkuja kliendi esitatud nõuete täitmisest.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(2) Maksja makseteenuse pakkuja võib nõuda saajalt või saaja makseteenuse pakkujalt kahju hüvitamist, kui saaja või saaja makseteenuse pakkuja ei rakenda kliendi tugevat autentimist.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 733[6]. Saaja poolt ja tema kaudu algatatud makse tagasimakse erisused

(1) Maksjal on õigus nõuda makseteenuse pakkujalt saaja poolt või tema kaudu algatatud ja autoriseeritud maksejuhise kohaselt tehtud makse tagasimakset kogu ülekantud summa ulatuses, kui on täidetud mõlemad tingimused:
1) maksetehingu autoriseerimise ajal ei määratud selle täpset summat;
2) ülekantav summa ületab summa, mida maksja oleks eeldanud, võttes arvesse tema makseteenuse lepingu tingimusi, varasemate maksete suurust ja muid asjaolusid.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolud tõendab maksja juhul, kui makseteenuse pakkuja seda nõuab.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(3) Maksjal on õigus nõuda sõltumata käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimuste täitmisest Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 260/2012 artiklis 1 nimetatud otsekorralduste puhul makse tagastamist kogu ülekantud summa ulatuses käesoleva paragrahvi lõikes 7 sätestatud tähtaja jooksul.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 2 kohaldamisel ei saa maksja tugineda vahetuskursiga seotud põhjustele, kui aluskurss on makseteenuse pakkujaga vastavalt käesoleva seaduse § 711 lõike 1 punktis 10 või § 711[1] lõike 1 punktis 4 sätestatule kokku lepitud.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(5) Pooled võivad kokku leppida, et maksjal ei ole tagasimakse saamise õigust, kui maksja on maksetehingu tegemiseks andnud makseteenuse pakkujale nõusoleku ning juhul, kui see on kohaldatav, on makseteenuse pakkuja või makse saaja teavitanud maksjat tulevasest maksetehingust või teinud teabe tulevase maksetehingu kohta kättesaadavaks kokkulepitud viisil vähemalt neli nädalat enne maksetehingu teostamist.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(6) Maksjal on õigus käesolevas paragrahvis sätestatud tagasimakse saamisele, kui ta esitab tagasimakse nõude makseteenuse pakkujale kaheksa nädala jooksul maksesumma debiteerimisest arvates.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(7) Makseteenuse pakkuja on kohustatud kümne arvelduspäeva jooksul tagasimakse nõude saamisest arvates maksesumma täielikult tagastama või esitama põhjendused sellest keeldumise kohta. Maksesumma tagastamise korral loetakse maksekonto krediteerimise väärtuspäevaks summa debiteerimise kuupäev. Keeldumise korral tuleb viidata isikule või asutusele, kelle poole maksja võib tarbijakaitse seaduses sätestatud korras pöörduda nimetatud põhjustega mittenõustumise korral. Makseteenuse pakkujal ei ole õigust keelduda tagasimakse tegemisest käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud juhul.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 733[7]. Kohustus klienti teavitada autoriseerimata maksetehingu ja valesti täidetud makse korral

(1) Makseteenuse pakkuja klient peab makseteenuse pakkujat teavitama autoriseerimata maksetehingust või valesti täidetud maksest viivitamata pärast sellest teadasaamist.

(2) Makseteenuse pakkuja kliendil ei ole käesolevas jaotises sätestatud nõuete ja vastuväidete esitamise õigust, kui ta ei ole esitanud käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teadet oma makseteenuse pakkujale 13 kuu jooksul tema konto autoriseerimata debiteerimise kuupäevast või valesti täidetud makse debiteerimise kuupäevast arvates.

(3) Käesoleva paragrahvi lõiget 2 kohaldatakse üksnes juhul, kui makseteenuse pakkuja on kohaldatavuse korral klienti teavitanud või teinud teabe maksejuhise täitmisega seonduva kohta kättesaadavaks käesoleva seaduse § 727 või 727[1]kohaselt.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(4) Kui maksetehing on algatatud makse algatamise teenuse kaudu, on kliendil õigus esitada oma nõuded ja vastuväited makseteenuse pakkujale, kelle juures tal on maksekonto.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 733[8]. Maksja vastutus seoses autoriseerimata maksetega

(1) Kui autoriseerimata makse on tehtud, kasutades kadunud või varastatud makseinstrumenti, kannab maksja riisikot, kuid mitte rohkem kui makseinstrumendi väljastajaga kokkulepitud piirsumma ulatuses, kõige rohkem aga summa ulatuses, mis vastab 50 eurole. Maksja kannab riisikot ka siis, kui makseinstrumenti on kasutatud muul õigustamatul viisil.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud summalist piirangut ei kohaldata, kui seoses autoriseerimata maksega on tegemist maksjapoolse pettusega või kui maksja rikkus tahtlikult või raske hooletuse tõttu:
1) ühte või mitut käesoleva seaduse §-s 733[10] sätestatud kohustust;
2) ühte või mitut makseinstrumendi väljastamise ja kasutamise tingimust.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(3) Maksja ei kanna käesoleva paragrahvi lõikest 1 tulenevat riisikot alates ajast, kui kahju on tekkinud makseinstrumendi kasutamisest pärast käesoleva seaduse § 733[10]punktis 2 sätestatud teate esitamist, välja arvatud, kui maksja tegutses pettuse teel.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(4) Maksja ei kanna käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud riisikot, kui makseteenuse pakkuja ei ole täitnud käesoleva seaduse § 733[11]lõike 1 punktis 3 sätestatud kohustust, kahju põhjustas makseteenuse pakkuja või agendi tegevus või tegevusetus, maksja ei olnud teadlik makseinstrumendi kaotusest või vargusest enne autoriseerimata makse tegemist või kui makseteenuse pakkuja ei nõua kliendi tugevat autentimist, välja arvatud, kui maksja tegutses pettuse teel.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 733[9]. Vastutuse erisused ja vastutusest vabastamine

(1) Käesolevas jaotises sätestatud nõuete esitamine muudel alustel ei ole lubatud. See ei välista ega piira muude nõuete esitamist muul alusel, sealhulgas kahju hüvitamise nõuet käesoleva seaduse § 115 alusel.

(1[1]) Makseteenuse pakkuja peab tarbijale viivitamata hüvitama käesoleva seaduse §-des 721[2]ja 721[3]nimetatud mis tahes teenusega seotud kohustuste mittetäitmisel tekkinud rahalise kahju, sealhulgas makstud tasud ja viivised, mida makseteenuse pakkuja tarbijalt on nõudnud.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

(2) Vastutus käesoleva jaotise alusel on välistatud, kui selle alusel esitatud nõuded tuginevad ebatavalistele ja ettenägematutele asjaoludele, mida neile asjaoludele viitaval poolel ei ole võimalik mõjutada ning mis kõikidest nende takistamiseks ettevõetud jõupingutustest hoolimata oleksid vältimatud, või kui makseteenuse pakkuja täitis seadusest tulenevat kohustust.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

4. jaotis
Makseinstrumendiga seotud kohustused ning erisused seoses väikemaksevahendite ja e-rahaga

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 733[10]. Makseinstrumendi omamisega seotud kohustused
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

Makseinstrumendi omaja on kohustatud:
1) kasutama makseinstrumenti selle väljastamise ja kasutamise tingimuste kohaselt, muu hulgas tegema alates makseinstrumendi saamisest kõik vajaliku, et hoida makseinstrument ja selle kasutamist võimaldavad abivahendid, sealhulgas isikustatud turvaelemendid, kaitstuna;
2) teatama viivitamata makseinstrumendi väljastanud makseteenuse pakkujale või tema poolt sel eesmärgil teatavaks tehtud kolmandale isikule makseinstrumendi kadumisest, vargusest ja makseinstrumendi autoriseerimata või valesti kasutamisest pärast sellest teadasaamist.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 733[11]. Makseinstrumendi väljastamisega seotud kohustused
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(1) Makseinstrumendi väljastanud makseteenuse pakkuja peab:
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]
1) tagama, et makseinstrumendi isikustatud turvaelementidele oleks juurdepääs üksnes makseinstrumendi kasutamise õigusega kliendil, võttes samas arvesse käesoleva seaduse §-s 733[10]makseinstrumendi omaja suhtes sätestatud kohustusi;
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]
2) hoiduma makseinstrumendi saatmisest selle kasutajale ilma, et ta oleks seda nõudnud, välja arvatud juhul, kui asendatakse olemasolev makseinstrument;
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]
3) tagama makseinstrumendi kasutajale tehnilised võimalused tasuta teate esitamiseks vastavalt käesoleva seaduse § 733[10]punktis 2 sätestatule ja taotluse esitamiseks käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud blokeeringu lõpetamiseks;
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]
4) andma makseteenuse pakkuja kliendi nõudmisel talle vajalikud vahendid, mis võimaldavad tal tõendada käesoleva lõike punktis 3 sätestatud kohustuste täitmist 18 kuu jooksul kohustuse täitmisest arvates;
5) takistama makseinstrumendi kasutamist pärast käesoleva seaduse § 733[10]punktis 2 nimetatud teate saamist.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(2) Maksja ja tema makseteenuse pakkuja võivad kokku leppida makseinstrumendi kaudu tehtavate tehingute summalistes limiitides.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(3) Kui makseteenuse lepingus on nii kokku lepitud, on makseteenuse pakkujal õigus blokeerida makseinstrument objektiivselt põhjendatud kaalutlustel, mis seonduvad makseinstrumendi turvalisusega, või kui on kahtlus maksja nõusolekuta või pettuse teel makseinstrumendi kasutamise kohta või kui krediidiliiniga seotud makseinstrumendi kasutamisel suureneb oluliselt oht, et maksjal ei ole piisavalt vahendeid maksekohustuse täitmiseks.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud juhul peab makseteenuse pakkuja võimaluse korral teavitama maksjat lepingus kokkulepitud viisil makseinstrumendi blokeerimisest ja selle põhjustest võimaluse korral

enne makseinstrumendi blokeerimist või viivitamata pärast makseinstrumendi blokeerimist. Käesolevas lõikes sätestatud nõuet ei pea täitma, kui teabe edastamine on vastuolus objektiivselt põhjendatud turvalisuse kaalutlusega või ei ole muul seaduses sätestatud põhjusel lubatud.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(5) Makseteenuse pakkuja peab vabastama makseinstrumendi blokeeringust või asendama selle uue makseinstrumendiga, kui blokeerimise põhjused on ära langenud.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(6) Makseinstrumendi või mis tahes isikustatud turvaelemendi maksjale saatmisega seotud riisikot kannab makseteenuse pakkuja.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(7) Makseinstrumendi väljastanud makseteenuse pakkuja võib makseinstrumendi kadumise või varguse korral nõuda üksnes otseselt makseinstrumendi asendamisega seotud kulude hüvitamist.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 733[12]. Erandid väikemaksevahendite ja e-raha suhtes

(1) Makseteenuse leping võib sisaldada kohustust väljastada makseteenuse pakkuja kliendile väikemaksevahend. Väikemaksevahend on makseinstrument, mis vastab ühele järgmistest tingimustest:
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]
1) selle abil tehtavate ühekordsete maksetehingute väärtus ei ületa 30 eurot;
2) selle kasutamise limiit on kuni 150 eurot;
3) sellel hoitav summa ei ületa kunagi 150 euro suurust summat.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(2) Pooled võivad lõikes 1 nimetatud makseinstrumendi suhtes kokku leppida, et:
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]
1) ei kohaldata käesoleva seaduse § 711 lõigetes 1–3 ja 5 ning § 727 lõikes 1 sätestatut ning makseteenuse pakkuja peab esitama oma kliendile üksnes osutatavate makseteenuste üldise kirjelduse ja teabe, mis sisaldab makseinstrumendi kasutamise viise, vastutuse kirjeldust, tasusid ja muud olulist informatsiooni, ning viite selle kohta, kuidas on võimalik käesoleva seaduse § 711 lõikes 1 nimetatud andmete ja tingimustega tutvuda;
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]
2) makseteenuse pakkuja ei pea teatama makseteenuse lepingu muudatustest käesoleva seaduse §-s 719[1]sätestatud korras;
3) ei kohaldata käesoleva seaduse § 727 lõigetes 2–4 sätestatut ning makseteenuse pakkuja peab esitama või tegema pärast maksejuhise täitmist oma kliendile kättesaadavaks üksnes viite, mille alusel on kliendil võimalik kindlaks teha maksetehingut, makstud summa suurust, maksetehingu tegemise eest maksmisele kuuluvaid tasusid iga makse või maksete kogumi kohta;
4) käesoleva lõike punktis 3 nimetatud teabe esitamise või kättesaadavaks tegemise kohustust makseteenuse pakkujal ei ole, kui makseinstrumendi kasutajat ei ole võimalik kindlaks teha või kui makseteenuse pakkujal puudub tehniline võimalus sellise teabe kättesaadavaks tegemiseks. Makseteenuse pakkuja peab võimaldama makseteenuse pakkuja kliendil kontrollida makseinstrumendil säilitatava raha summat;
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]
5) käesoleva seaduse § 733[8] lõikeid 3 ja 4, § 733[10] punkti 2 ning § 733[11]lõike 1 punkte 4 ja 5 ei kohaldata, kui väikemaksevahendit ei ole võimalik blokeerida või selle edasist kasutamist piirata;
6) käesoleva seaduse § 733[2] ja 733[4] ning § 733[8] lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata, kui ei ole võimalik omistada väikemaksevahendi kasutamist ühelegi makseteenuse pakkuja kliendile või ei ole makseteenuse pakkujal muul väikemaksevahendist tuleneval põhjusel võimalik välja selgitada makseinstrumendi kasutamise autoriseerimist;
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]
7) makseteenuse pakkuja ei ole kohustatud teavitama maksejuhise täitmisest keeldumisest käesoleva seaduse § 724[3]lõigetes 1–3 sätestatud korras, kui asjaolusid arvestades ei ole mõistlik makseteenuse pakkujalt teavitamist oodata;
8) maksja ei saa tagasi võtta maksejuhist, millega ta on andnud nõusoleku makseks või nõusoleku makse saajale makse tegemiseks erinevalt käesoleva seaduse §-st 726;
9) maksetehing tehakse muu kui käesoleva seaduse §-s 728 määratud tähtaja jooksul.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(3) Käesoleva seaduse §-des 733[2]ja 733[8] sätestatut ei kohaldata e-raha suhtes, kui maksja makseteenuse pakkujal ei ole võimalik blokeerida maksekontot või väikemaksevahendit.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(4) Pooled võivad kokku leppida, et e-raha suhtes rakendatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatut.
[RT I, 08.07.2011, 6- jõust. 18.07.2011]

5. jaotis
Kohaldamisala ja kõrvalekalduvad kokkulepped

[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 733[13]. Sätete rikkumise keelamine

Seadusega sätestatud isik või asutus võib seadusega sätestatud korras nõuda käesolevas jaos sätestatut rikkunud makseteenuse pakkujalt rikkumise lõpetamist ja rikkumisest hoidumist.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 733[14]. Sätete kohustuslikkus

(1) Käesolevas jaos sätestatust makseteenuse pakkuja kliendi kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe, mis on sõlmitud makseteenuse pakkuja kliendi ja makseteenuse pakkuja vahel, on tühine, kui käesolevas paragrahvis ei ole sätestatud teisiti.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(2) Kui makse tehakse muus lepinguriigi vääringus kui euro, võivad makseteenuse pakkuja ja tema klient leppida kokku muus maksejuhise täitmise tähtajas, kui on sätestatud käesoleva seaduse § 728 lõikes 1, kuid see ei või ületada nelja arvelduspäeva.
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

(3) Makseteenuse pakkuja ja tema klient võivad kokku leppida, et käesoleva seaduse § 728 lõigetes 3 ja 6 sätestatut ei kohaldata osaliselt või täielikult, kui tegemist on käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud maksega.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(4) [Kehtetu -RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(5) [Kehtetu -RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(5[1]) Kui maksja makseteenuse pakkuja ja saaja makseteenuse pakkuja või ainus maksetehingus osalev makseteenuse pakkuja asub lepinguriigis, kuid makseteenust pakutakse muus väärингus kui euro ja lepinguriigi vääring, ei kohaldata käesoleva seaduse § 711 lõike 1 punkti 7, § 711[1] lõike 1 punkti 2, § 725 lõikeid 1–3, § 727 lõikes 1 sätestatud teabe andmise kohustust maksejuhise täitmise tähtaja kohta ning § 728 lõikeid 1–6.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(5[2]) Kui maksja makseteenuse pakkuja või saaja makseteenuse pakkuja asukoht on mujal kui lepinguriigis, ei kohaldata seoses maksetehingu nende osadega, mis sooritatakse lepinguriigis, käesoleva seaduse § 711 lõike 1 punkti 7, § 711[1] lõike 1 punkte 2 ja 19, § 725 lõikeid 1, 2, 3, 6 ja 10, § 728 lõikeid 1 ja 2, § 733[3] lõikeid 1, 2, 2[1], 3, 4, 4[1], 4[2], 5, 6 ja 7 ning §-e 733[5] ja 733[6].
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(6) Kui makseteenuse pakkuja klient ei ole tarbija, võivad pooled kokku leppida, et käesoleva seaduse § 710–711[2], 719[1] ja 720, § 724[1] lõike 2 teist lauset, § 725 lõiget 5, § 726–727[1], 733[3], 733[4], 733[6] ja 733[8] ei kohaldata osaliselt või täielikult. Samuti, kui makseteenuse pakkuja klient ei ole tarbija, võivad pooled leppida kokku muus tähtajas, kui on käesoleva seaduse § 733[7] lõikes 2 sätestatud.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(7) Käesoleva seaduse § 711 lõike 1 punktides 1, 3–5, 8–10, 13–17, sama paragrahvi lõikes 2 ning §-des 733[4], 733[8], 733[10] ja 733[11] sätestatut kohaldatakse makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 4 lõike 1 punktis 10 nimetatud teenuste või tehingute suhtes.
[RT I, 08.07.2011, 6- jõust. 18.07.2011]

3. jagu

[Kehtetu -RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

4. jagu

Akreditiiviarveldus

§ 747. Akreditiiviarvelduse mõiste

Akreditiiviarvelduse puhul kohustub akreditiivi avanud makseteenuse pakkuja käsundiandja (akreditiivi avaja) korralduse alusel või omal algatusel akreditiivi järgi soodustatud isiku kasuks vastavalt akreditiivi tingimustele, eelkõige ettenähtud dokumentide esitamisel, tegema makse või aktseptima ja lunastama kolmanda isiku veksli või täitma muu kohustuse või volitama selleks teist makseteenuse pakkujat (täitev makseteenuse pakkuja). Akreditiivi avanud makseteenuse pakkuja võib samaaegselt olla täitvaks makseteenuse pakkujaks.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 748. Akreditiivi tagasivõtmatus

(1) Tagasivõtmatu on akreditiiv, mida ei saa muuta ega tühistada ilma akreditiivi avaja või akreditiivi järgi soodustatud isiku nõusolekuta. Akreditiivi tagasivõtmatust eeldatakse.

(2) Käsundiandja või akreditiivi avanud makseteenuse pakkuja soovil võib täitev makseteenuse pakkuja tagasivõtmatu akreditiivi kinnitada (akreditiivi kinnitanud makseteenuse pakkuja). Kinnitamisega võtab akreditiivi kinnitanud makseteenuse pakkuja lisaks akreditiivi avanud makseteenuse pakkujale kohustuse täita akreditiiv vastavalt akreditiivi tingimustele. Tagasivõtmatut akreditiivi ei või muuta ega tühistada ilma akreditiivi kinnitanud makseteenuse pakkuja nõusolekuta.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 749. Akreditiivi täitmine

(1) Akreditiivi avanud makseteenuse pakkuja või akreditiivi kinnitanud makseteenuse pakkuja täidab akreditiivi, kui akreditiivi järgi soodustatud isik esitab talle kõik akreditiivi tingimustele vastavad dokumendid.

(2) Makseteenuse pakkuja akreditiivi täitmise kohustus ei sõltu käsundiandja ja akreditiivi järgi soodustatud isiku vahelistest suhetest.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 750. Dokumentide vastuvõtmisest keeldumine

(1) Akreditiivi avanud või akreditiivi kinnitanud makseteenuse pakkuja peab professionaalse hoolsusega üle vaatama talle esitatud dokumendid ja kontrollima, kas need vastavad akreditiivi tingimustele.

(2) Akreditiivi avanud makseteenuse pakkuja teatab dokumentide vastuvõtmisest keeldumisest akreditiivi avajale.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 751. Makseteenuse pakkuja vastutus akreditiivi tingimuste rikkumise eest

(1) Akreditiivi avanud makseteenuse pakkuja ei vastuta teistele makseteenuse pakkujatele antud akreditiivi täitmisega seotud juhiste täitmata jätmise või mittekohase täitmise eest.

(2) Akreditiivi alusetu täitmata jätmise korral vastutab akreditiivi järgi soodustatud isiku ees akreditiivi avanud või akreditiivi kinnitanud makseteenuse pakkuja.

(3) Kui akreditiivi kinnitanud makseteenuse pakkuja on akreditiivi täitnud, peab akreditiivi avanud makseteenuse pakkuja hüvitama akreditiivi kinnitanud makseteenuse pakkujale väljamakstud summa.

(4) Kui täitev makseteenuse pakkuja täidab akreditiivi tema poolt vastuvõetud dokumentide alusel, mis ei vasta akreditiivi tingimustele, on akreditiivi avanud makseteenuse pakkujal õigus nõuda täitvalt makseteenuse pakkujalt tagasi akreditiivi järgi soodustatud isikule akreditiivi tingimusi rikkudes makstud summa või keelduda väljamakstud summa hüvitamisest.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 752. Akreditiivi arvelduskulud

(1) Akreditiivi avanud makseteenuse pakkuja vastutab kõigi teiste makseteenuse pakkujate selle akreditiiviga seotud kulude hüvitamise eest.

(2) Käsundiandja vastutab kõigi akreditiiviga seotud makseteenuse pakkujate kulude hüvitamise eest.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 753. Akreditiivi lõppemine

(1) Akreditiiv lõpeb:
1) akreditiivi täitmisega;
2) akreditiivi tähtaja möödumisega;
3) akreditiivi tühistamisega.

(2) Kui akreditiivi järgi soodustatud isik keeldub akreditiivist ja teatab sellest täitvale makseteenuse pakkujale, peab täitev makseteenuse pakkuja sellest teavitama akreditiivi avanud makseteenuse pakkujat.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

5. jagu
Inkassoarveldus

§ 754. Inkassoarvelduse mõiste

(1) Inkassoarvelduse puhul vahendab makseteenuse pakkuja (nõudev makseteenuse pakkuja) käsundiandja korraldusel ja kulul käsundiandja jaoks kolmandalt isikult (inkassovõlgnik) teatud rahalise makse sissenõudmist. Inkasso sisuks võib olla ka muu sissenõude või maksekohustuse tunnustamine.

(2) Nõudval makseteenuse pakkujal on õigus inkassojuhiste täitmiseks kaasata teine makseteenuse pakkuja (täitev makseteenuse pakkuja).

(3) Käsundiandja juhise täitmata jätmise või juhise mittekohase täitmise puhul vastutab selle eest käsundiandja ees inkassojuhise täitmata jätnud või mittekohaselt täitnud makseteenuse pakkuja.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 755. Inkassojuhise täitmine

(1) Inkassojuhise täitmisel juhinduvad makseteenuse pakkujad inkassojuhisest, tegutsedes professionaalse hoolsusega.

(2) Kui inkassojuhises loetletud ja inkassoks saadetud dokumentide nimetused ja arv ei kattu, teatab täitev makseteenuse pakkuja sellest viivitamata käsundiandjale või makseteenuse pakkujale, kellelt inkassojuhis saadi.

(3) Dokumendid antakse inkassovõlgnikule üle sellises vormis nagu need saadi, välja arvatud inkassotoimingute tegemiseks vajalikud makseteenuse pakkujate märked ja pealdised.

(4) Inkassovõlgniku poolt makstud summad kannab täitev makseteenuse pakkuja viivitamata üle käsundiandjale või makseteenuse pakkujale, kellelt inkassojuhis saadi.

(5) Makseteenuse pakkuja vastutab kahju eest, mis on põhjustatud tema valduses oleva dokumendi kaotsimineku, kahjustumise või hävimisega.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 756. Teatamiskohustus

(1) Makse või aktsepti saamata jäämisest peab täitev makseteenuse pakkuja viivitamata teatama nõudvale makseteenuse pakkujale, kes peab sellest viivitamata teatama käsundiandjale ning küsima temalt juhiseid edasise tegutsemise kohta.

(2) Kui käsundiandja ei anna juhiseid panganduses tavalise aja jooksul, selle puudumisel mõistliku aja jooksul, võib täitev makseteenuse pakkuja tagastada dokumendid nõudvale makseteenuse pakkujale.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

§ 757. Vastutus

(1) Käsundiandja vastutab kõigi inkassoga seotud makseteenuse pakkujate kulude hüvitamise eest.

(2) Makseteenuse pakkujad ei vastuta teistele makseteenuse pakkujatele antud inkassojuhiste ega inkassovõlgniku kohustuste täitmata jätmise eest.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

41. peatükk

TERVISHOIUTEENUSE OSUTAMISE LEPING

§ 758. Tervishoiuteenuse osutamise lepingu mõiste

(1) Tervishoiuteenuse osutamise lepinguga kohustub üks isik (tervishoiuteenuse osutaja) osutama oma kutsetegevuses teisele isikule (patsient) tervishoiuteenust, eelkõige vaatama patsiendi arstiteaduse reeglite järgi tema tervise huvides läbi, nõustama ja ravima patsienti või pakkuma patsiendile sünnitusabi, samuti teavitama patsienti tema tervisest ja ravi käigust ning tulemustest. Tervishoiuteenuse osutamine hõlmab ka patsiendi hooldamist tervishoiuteenuse osutamise raames, samuti muud tervishoiuteenuse osutamisega otseselt seotud tegevust.

(2) Tervishoiuteenuse osutamisel osalev kvalifitseeritud arst, hambaarst, iseseisvalt tervishoiuteenust osutav õde või ämmaemand, kes tegutseb tervishoiuteenuse osutajaga sõlmitud töölepingu või muu sellesarnase lepingu alusel, vastutab tervishoiuteenuse osutamise lepingu täitmise eest tervishoiuteenuse osutaja kõrval ka isiklikult.

§ 759. Lepingu sõlmimise erisused

Tervishoiuteenuse osutamise leping loetakse muu hulgas sõlmituks ka tervishoiuteenuse osutamise alustamisega või tervishoiuteenuse osutamise kohustuse ülevõtmisega patsiendi nõusolekul, samuti siis, kui otsusevõimetule patsiendile tervishoiuteenuse osutamise alustamine vastab tema tegelikule või eeldatavale tahtele.

§ 760. Lepingu sõlmimise kohustus

Tervishoiuteenuse osutaja on kohustatud osutama tervishoiuteenust isikule, kes seda taotleb, kui taotletavad lepingutingimused ei ole vastuolus seaduses sätestatuga ja tervishoiuteenuse osutamise lepingu tüüptingimustega.

§ 761. Tasu maksmise kohustus

Tervishoiuteenuse osutamise eest tuleb maksta kehtestatud, kokkulepitud või tavalist tasu, sellise tasu puudumisel aga mõistlikku tasu. Patsiendilt võib tasu nõuda niivõrd, kuivõrd tervishoiuteenuse osutamise kulusid ei kata ravikindlustus või muu isik.

§ 762. Tervishoiuteenuse osutamine

Tervishoiuteenus peab vastama vähemalt arstiteaduse üldisele tasemele teenuse osutamise ajal ja seda tuleb osutada tervishoiuteenuse osutajalt tavaliselt oodatava hoolega. Vajaduse korral peab tervishoiuteenuse osutaja suunama patsiendi eriarsti juurde või kaasama eriarsti.

§ 763. Üldtunnustamata meetodite kasutamine raviteenuse osutamisel

(1) Üldtunnustamata ennetus-, diagnostilist või ravimeetodit võib kasutada üksnes juhul, kui tavapärased meetodid lubavad väiksemat edu, patsienti on meetodi olemusest ja selle võimalikest tagajärgedest teavitatud ning patsient on andnud oma nõusoleku meetodi kasutamiseks.

(2) Piiratud teovõimega patsiendi eest annab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõusoleku patsiendi seaduslik esindaja, kuivõrd patsient ei ole ise võimeline poolt- ja vastuväiteid vastutustundeliselt kaaluma. Otsusevõimetu patsiendi suhtes võib üldtunnustamata meetodit kasutada ka ilma patsiendi või tema seadusliku esindaja nõusolekuta, kui sellise meetodi kasutamata jätmine oleks ohtlik patsiendi elule või kahjustaks oluliselt patsiendi tervist.
[RT I 2008, 59, 330- jõust. 01.01.2009]

§ 764. Patsiendi teabe andmise kohustus

Patsient peab tervishoiuteenuse osutajale avaldama oma parima arusaama järgi kõik tervishoiuteenuse osutamiseks vajalikud asjaolud ja osutama kaasabi, mida tervishoiuteenuse osutaja lepingu täitmiseks vajab.

§ 765. Tervishoiuteenuse osutamine kõrvalise isiku juuresolekul

Kõrvalise isiku juuresolek tervishoiuteenuse osutamisel on lubatud üksnes patsiendi nõusolekul, välja arvatud juhul, kui tervishoiuteenuse osutamine kõrvalise isiku juuresolekuta ei ole võimalik, patsiendi nõusolekut ei ole võimalik küsida ja tervishoiuteenuse osutamata jätmine ohustaks oluliselt patsiendi tervist.

§ 766. Patsiendi teavitamise ja tema nõusoleku saamise kohustus

(1) Tervishoiuteenuse osutaja peab patsienti teavitama patsiendi läbivaatamise tulemustest ja terviseseisundist, võimalikest haigustest ja nende kulgemisest, vajaliku tervishoiuteenuse kättesaadavusest, olemusest ja otstarbest, selle osutamisega kaasnevatest ohtudest ja tagajärgedest ning teistest võimalikest tervishoiuteenustest. Patsiendi soovil peab tervishoiuteenuse osutaja esitama nimetatud teabe kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.
[RT I, 29.11.2013, 1- jõust. 09.12.2013]

(2) Tervishoiuteenuse osutaja ei või reeglina lubada patsiendi paranemist või operatsiooni edukust.

(3) Patsiendi võib läbi vaadata ja talle tervishoiuteenust osutada üksnes tema nõusolekul. Patsient võib nõusoleku mõistliku aja jooksul pärast selle andmist tagasi võtta. Tervishoiuteenuse osutaja nõudmisel peab nõusolek või selle tagasivõtmise avaldus olema vormistatud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

(4) Piiratud teovõimega patsiendi puhul kuuluvad lõigetes 1 ja 3 nimetatud õigused patsiendi seaduslikule esindajale niivõrd, kuivõrd patsient ei ole võimeline poolt- ja vastuväiteid vastutustundeliselt kaaluma. Kui seadusliku esindaja otsus kahjustab ilmselt patsiendi huve, ei või tervishoiuteenuse osutaja seda järgida. Patsienti ennast tuleb lõikes 1 nimetatud asjaoludest ja tehtud otsustest teavitada mõistlikus ulatuses.

(5) Tervishoiuteenuse osutaja ei või avaldada patsiendile käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teavet, kui patsient keeldub teabe vastuvõtmisest ja sellega ei kahjustata tema ega teiste isikute õigustatud huve.

(6) Seadusega sätestatud juhtudel ja ulatuses ei ole patsiendi ega tema seadusliku esindaja nõusolek tervishoiuteenuse osutamiseks vajalik.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 767. Tervishoiuteenuse osutamine otsustusvõimetule patsiendile

(1) Kui patsient on teadvuseta või ei ole muul põhjusel võimeline tahet avaldama (otsusevõimetu patsient) ning tal ei ole seaduslikku esindajat või seaduslikku esindajat ei ole võimalik kätte saada, on tervishoiuteenuse osutamine lubatud ka patsiendi nõusolekuta, kui see on patsiendi huvides ja vastab tema poolt varem avaldatud või tema eeldatavale tahtele ja tervishoiuteenuse viivitamatu osutamata jätmine oleks ohtlik patsiendi elule või kahjustaks oluliselt patsiendi tervist. Patsiendi varem avaldatud või eeldatav tahe tuleb vastavalt võimalustele selgitada välja patsiendi omaste kaudu. Patsiendi omakseid tuleb teavitada patsiendi tervise seisundist, tervishoiuteenuse osutamisest ja sellega kaasnevatest ohtudest, kui see on asjaolude kohaselt võimalik.

(2) Omasteks käesoleva peatüki tähenduses loetakse patsiendi abikaasat, vanemaid, lapsi, õdesid ja vendi. Omasteks võib lugeda ka muid patsiendile lähedasi isikuid, kui see tuleneb patsiendi elukorraldusest.

§ 768. Saladuse hoidmise kohustus

(1) Tervishoiuteenuse osutaja ja tervishoiuteenuse osutamisel osalevad isikud peavad hoidma saladuses neile tervishoiuteenuse osutamisel või tööülesannete täitmisel teatavaks saanud andmeid patsiendi isiku ja tema tervise seisundi kohta, samuti hoolitsema selle eest, et käesoleva seaduse §-s 769 nimetatud dokumentides sisalduvad andmed ei saaks teatavaks kõrvalistele isikutele, kui seaduses või kokkuleppel patsiendiga ei ole ette nähtud teisiti.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustuse täitmisest võib mõistlikus ulatuses kõrvale kalduda, kui andmete avaldamata jätmise korral võib patsient oluliselt kahjustada ennast või teisi isikuid.

§ 769. Dokumenteerimiskohustus

Tervishoiuteenuse osutaja peab patsiendile tervishoiuteenuse osutamise nõuetekohaselt dokumenteerima ning vastavaid dokumente säilitama. Patsiendil on õigus nende dokumentidega tutvuda ja saada neist oma kulul ärakirju, kui seadusest ei tulene teisiti.

§ 770. Tervishoiuteenuse osutaja vastutus

(1) Tervishoiuteenuse osutaja ja käesoleva seaduse § 758 lõikes 2 nimetatud isik vastutavad üksnes oma kohustuste süülise rikkumise eest, eelkõige diagnoosi- ja ravivigade ning patsiendi teavitamise ja tema nõusoleku saamise kohustuse rikkumise eest.

(2) Tervishoiuteenuse osutaja vastutab ka teda abistavate isikute tegevuse ja tervishoiuteenuse osutamisel kasutatavate seadmete vigade eest.

(3) Tervishoiuteenuse osutaja ja käesoleva seaduse § 758 lõikes 2 nimetatud isiku vastutuse aluseks olevat asjaolu peab tõendama patsient, välja arvatud juhul, kui patsiendile tervishoiuteenuse osutamine on jäetud nõuetekohaselt dokumenteerimata.

(4) Kui tegemist on diagnoosi- või raviveaga ja patsiendil tekib terviserike, mida oleks saanud tavapärase raviga ilmselt vältida, eeldatakse, et kahju tekkis vea tagajärjel. Terviserikkest tulenevat kahju peab ka sel juhul tõendama patsient.

§ 771. Aegumistähtaeg

Patsiendi kahju hüvitamise nõude aegumistähtaeg on viis aastat alates ajast, mil ta sai teada tervishoiuteenuse osutaja või arsti poolt kohustuse rikkumisest ja kahju tekkimisest.

§ 772. Lepingu lõppemise erisused

(1) Tervishoiuteenuse osutamise leping lõpeb muu hulgas:
1) ühe lepingupoole surmaga;
2) tervishoiuteenuse osutamise lõppemisega;
3) tervishoiuteenuse osutamise ülevõtmisega teise tervishoiuteenuse osutaja poolt.

(2) Patsient võib tervishoiuteenuse osutamise lepingu igal ajal põhjust avaldamata üles öelda.

(3) Tervishoiuteenuse osutaja võib lepingu üles öelda üksnes mõjuval põhjusel, mille tõttu ei saa tervishoiuteenuse osutajalt kõiki asjaolusid arvestades tervishoiuteenuse osutamise jätkamist oodata. Tervishoiuteenuse osutaja peab vajaduse korral siiski tervishoiuteenuse osutamist jätkama, kuni patsient saab tervishoiuteenust mujalt.

§ 773. Sätete kohustuslikkus

Käesolevas peatükis sätestatust patsiendi kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

42. peatükk
VEOLEPING

1. jagu
Kaubaveoleping

1. jaotis
Üldsätted

§ 774. Kaubaveolepingu mõiste

(1) Kaubaveolepinguga kohustub üks isik (vedaja) teise isiku (saatja) ees vedama vallasasja (veos) sihtkohta ning andma selle üle kolmandale isikule (saajale). Saatja kohustub selle eest maksma vedajale tasu (veotasu).

(2) Kaubaveolepingule kohaldatakse töövõtu kohta sätestatut, kui käesolevas jaos sätestatust ei tulene teisiti.

(3) Käesolevas jaos sätestatut ei kohaldata veose vedamisele merel.

§ 775. Veokiri

(1) Vedaja võib saatjalt nõuda veokirja väljastamist, mis sisaldab järgmisi andmeid:
1) veokirja väljastamise koht ja kuupäev;
2) saatja nimi ja aadress;
3) vedaja nimi ja aadress;
4) vedaja poolt veose vastuvõtmise koht ja kuupäev;
5) saaja nimi ja aadress ning kontaktaadress vedaja jaoks;
6) saajale veose üleandmiseks ettenähtud koht;
7) veose ja pakendi liigi kirjeldus, ohtliku veose puhul tähistus vastavalt selle veose suhtes kehtestatud nõudmistele, nende nõudmiste puudumisel aga üldiselt tunnustatud tähistus;
8) veoseühikute arv, tähistused ja numbrid;
9) veose brutokaal või veose kogus teistes mõõtühikutes;
10) kokkulepitud veotasu, seisuraha ja hüvitamisele kuuluvad kulud, samuti märge tasu maksmise kohta;
11) lunaraha kokkuleppe korral lunaraha suurus;
12) juhised veose tollivormistuse ning muude veosega seotud ametlike toimingute kohta, kui niisugune vormistus või toiming on nõutav;
13) kokkulepe vedamise viisi kohta, muu hulgas lahtises ja katmata sõidukis või tekil.

(2) Lepingupoolte kokkuleppel võib veokirjas märkida ka käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetamata andmeid.

(3) Saatja väljastab ja allkirjastab veokirja kolmes eksemplaris, millest üks jääb saatjale, üks liigub koos veosega ning üks antakse vedajale. Saatja nõudmisel allkirjastab vedaja veokirja. Allkirjad võivad olla asendatud templijäljendiga.

§ 776. Veokirja tõenduslik tähendus

(1) Saatja ja vedaja poolt allkirjastatud veokiri tõendab kuni vastupidise tõendamiseni veolepingu sõlmimist ja tingimusi ning veose vastuvõtmist vedaja poolt.

(2) Saatja ja vedaja poolt allkirjastatud veokirja olemasolu korral eeldatakse, et veos ja selle pakend olid vedaja poolt vastuvõtmisel väliselt heas seisukorras ning et veoseühikute arv, nende tähistus ja numbrid vastavad veokirjas märgitud andmetele.

(3) Vedaja võib kanda veokirja oma põhjendatud märkuse veokirjas märgitud andmete kontrollituse kohta (reservatsioon). Sel juhul ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatut. Vedaja võib reservatsiooni põhjendada muu hulgas sellega, et tema käsutuses ei olnud mõistlikke vahendeid, et kontrollida veokirjas märgitud andmete õigsust.

(4) Vedaja peab kontrollima veose brutokaalu, hulka või sisu, kui saatja seda nõuab ja vedaja käsutuses on kontrollimiseks mõistlikud vahendid. Vedaja võib saatjalt nõuda kontrollimiseks tehtud mõistlike kulude hüvitamist.

(5) Kui vedaja on kontrollinud veose brutokaalu, hulka või sisu ja kontrolli tulemus on kantud mõlema lepingupoole poolt allkirjastatud veokirja, siis eeldatakse, et veose brutokaal, hulk või sisu vastab veokirja andmetele.

§ 777. Ohtlik veos

(1) Ohtliku veose vedamisel peab saatja vedajale õigeaegselt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teatama ohu täpsest laadist ja kui see on mõistlik, siis ka rakendamisele kuuluvatest ettevaatusabinõudest.

(2) Kui vedajale ei teatatud veose üleandmisel, et tegemist on ohtliku veosega ja ta ei olnud ise sellest teadlik, võib ta ohtliku veose maha laadida, ladustada, tagasi vedada, vajaduse korral aga kahjutuks teha või hävitada. Vedaja ei pea saatjale hüvitama sellest tekkinud kahju.

(3) Vedaja võib nõuda saatjalt käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud abinõude rakendamiseks tehtud vajalike kulude hüvitamist.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 778. Veose pakend ja tähistamine

(1) Saatja peab veose selle liiki ja kokkulepitud vedamise viisi arvestades pakkima selliselt, et veos oleks kaitstud kaotsimineku ja kahjustumise eest ega põhjustaks vedajale kahju.

(2) Saatja peab veose tähistama, kui tähistamine on vajalik selleks, et vedaja saaks toimida veosega vastavalt lepingule.

§ 779. Laadimine

(1) Saatja peab veose vedamiskindlalt laadima ja kohale paigaldama (pealelaadimine). Eeldatakse, et saatja peab veose ka maha laadima.

(2) Vedaja peab looma võimaluse ja tingimused veose ohutuks peale- ja mahalaadimiseks.

(3) Veose peale- või mahalaadimiseks kuluva aja eest võib vedaja nõuda eraldi hüvitist (seisuraha) üksnes juhul, kui selles on kokku lepitud või kui peale- või mahalaadimisaeg ületab selleks mõistlikult vajalikku aega ja peale- või mahalaadimiseks mõistlikult vajaliku aja ületamine toimus vedajast sõltumatu asjaolu tõttu.

§ 780. Saatedokumendid

(1) Saatja peab enne veose vedajale üleandmist andma vedaja käsutusse dokumendid, mis on vajalikud veosega seotud tollivormistuse ja muude ametlike toimingute läbiviimiseks (saatedokumendid), samuti selleks vajaliku teabe.

(2) Vedaja peab hüvitama talle üleantud saatedokumentide kaotsiminekust või kahjustumisest või nende ebaõigest kasutamisest tekkinud kahju, välja arvatud juhul, kui dokumentide kaotsiminek, kahjustumine või ebaõige kasutamine toimus asjaolude tõttu, mille toimumist ja tagajärgi ei saanud vedaja vältida. Vedaja vastutus on piiratud summaga, mille ta peaks maksma veose kaotsimineku korral.

§ 781. Saatja vastutus

(1) Saatja peab vedajale hüvitama kahju ja kulud, mis tekkisid:
1) veose ebapiisavast pakkimisest või tähistamisest;
2) ebaõigetest või mittetäielikest andmetest veokirjas;
3) ohtliku veosega seotud ohust teatamata jätmisest, samuti valest või puudulikust teatamisest;
4) veose mittenõuetekohasest laadimisest;
5) käesoleva seaduse § 780 lõikes 1 nimetatud saatedokumentide või teabe puudumisest, ebatäielikkusest või ebaõigsusest.

(2) Saatja vastutab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhtudel, sõltumata sellest, kas tema kohustuse rikkumine on vabandatav. Kui saatjaks on tarbija, vastutab ta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhtudel üksnes siis, kui ta rikkus kohustust süüliselt.

§ 782. Veolepingu ülesütlemine saatja poolt

(1) Saatja võib veolepingu igal ajal üles öelda.

(2) Kui saatja on veolepingu üles öelnud vedajapoolse olulise lepingurikkumiseta, võib vedaja nõuda veotasu, seisuraha ja hüvitamisele kuuluvate kulude maksmist, millest on maha arvatud see, mille vedaja lepingu lõpetamise tõttu kokku hoidis või omandas või oleks võinud omandada.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud nõude asemel võib vedaja nõuda kokkulepitud veotasust kolmandiku maksmist.

(4) Kui veos oli enne lepingu ülesütlemist juba peale laaditud, võib vedaja nõuda saatjalt juhist veosega edasise toimimise kohta või veose viivitamatut mahalaadimist. Kui vedaja ei saa juhist mõistliku aja jooksul, võib ta saatja kulul võtta tarvitusele käesoleva seaduse § 786 lõike 4 punktides 1–4 nimetatud abinõud.

(5) Kui saatja annab käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud juhul juhise veos maha laadida, on vedaja selleks kohustatud üksnes juhul, kui see on võimalik vedaja majandustegevust ning teiste saatjate või saajate veoseid kahjustamata.

(6) Kui saatja ütleb lepingu üles vedajapoolse lepingurikkumise tõttu, peab vedaja veose oma kulul viivitamata maha laadima.

§ 783. Mittetäielik veos

(1) Kui peale laaditakse üksnes osa kokkulepitud veosest, võib saatja igal ajal nõuda, et vedaja alustaks pealelaaditud veose vedamist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul võib vedaja nõuda kogu veotasu ja seisuraha maksmist ning veose mittetäielikkusest tekkinud kulude hüvitamist. Veotasust arvatakse siiski maha veotasu veose eest, mida vedaja vedas sama veovahendiga peale laadimata veoseosa asemel.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul võib vedaja nõuda veotasu, seisuraha ja hüvitamisele kuuluvate kulude täiendavat tagamist, kui nende maksmine ei ole veose mittetäielikkuse tõttu käesoleva seaduse §-s 803 nimetatud pandiõiguse või muude tagatistega piisavalt tagatud.

(4) Kui laadimise mittetäielikkuse põhjustas vedajast tulenev asjaolu, võib vedaja nõuda veotasu maksmist üksnes niivõrd, kuivõrd suurt osa veosest tegelikult veeti.

§ 784. Vedaja õigused mõistliku pealelaadimistähtaja ületamisel

(1) Kui saatja ei laadi veost peale mõistliku pealelaadimistähtaja jooksul või juhul, kui saatja ei ole kohustatud veost ise laadima ja saatja ei anna veost vedajale üle mõistliku tähtaja jooksul, võib vedaja anda saatjale veose pealelaadimiseks või üleandmiseks mõistliku täiendava tähtaja, teatades, et ta ei oota veose pealelaadimist või üleandmist üle selle tähtaja.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud täiendava tähtaja jooksul veost ei laadita või seda ei anta vedajale üle, võib vedaja lepingu üles öelda ja esitada käesoleva seaduse § 782 lõigetes 2 ja 3 nimetatud nõuded.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud täiendava tähtaja lõpuks on peale laaditud või vedajale üle antud üksnes osa veosest, võib vedaja alustada mittetäieliku veose vedamist ning esitada käesoleva seaduse § 783 lõigetes 2 ja 3 nimetatud nõuded.

(4) Vedajal ei ole käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud õigusi, kui mõistlik pealelaadimistähtaeg ületati vedajast tuleneva asjaolu tõttu.

§ 785. Juhised veose kohta

(1) Veose saatjal on õigus ka pärast veolepingu sõlmimist anda veosega toimimise kohta juhiseid. Saatja võib eelkõige anda juhise, et vedaja ei veaks veost edasi või toimetaks selle teise sihtkohta või teise üleandmiskohta või teisele saajale.

(2) Vedaja peab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhist järgima üksnes niivõrd, kuivõrd juhise täitmisega ei kaasne kahjulikke tagajärgi tema majandustegevusele ega tema poolt veetavate teiste veoste saatjatele või saajatele. Vedaja võib saatjalt nõuda juhise järgimisega seotud kulude hüvitamist ning täiendava mõistliku veotasu maksmist. Vedaja võib juhise järgimiseks nõuda mõistliku ettemakse tasumist.

(3) Kui saatja ja vedaja poolt allkirjastatud veokirjas on märgitud, et veose kohta on õigus juhiseid anda üksnes veokirja saatjaeksemplari esitamise korral, võib vedaja järgida juhiseid üksnes juhul, kui talle esitatakse veokirja saatjaeksemplar.

(4) Veose saabumisel üleandmiskohta või käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud veokirja eksemplari üleandmisel saajale läheb veose kohta juhise andmise õigus saajale.

(5) Kui saaja andis vedajale vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatule juhise toimetada veos kolmandale isikule, ei ole sellel isikul õigust määrata omakorda uut saajat.

(6) Vedaja peab talle antud juhise järgimata jätmisest juhise andjale viivitamata teatama.

(7) Kui juhise andis isik, kes ei olnud selleks õigustatud ja juhise järgimise kohustus sõltus veokirja saatjaeksemplari esitamisest, kuid vedaja järgis juhist, ilma et ta oleks veokirja saatjaeksemplari saanud, peab ta hüvitama juhist andma õigustatud isikule sellest tekkinud kahju isegi juhul, kui kahju tekitamine oli vabandatav. Sel juhul ei kohaldata vedaja vastutuse piirangute kohta sätestatut.

(8) Kokkulepe, millega välistatakse või piiratakse vedaja kohustust hüvitada käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud juhul juhist andma õigustatud isikule tekitatud kahju, ei kehti veokirja saatjaeksemplari saanud isiku suhtes.

§ 786. Vedamis- ja üleandmistakistus

(1) Kui enne veose saabumist üleandmiseks ettenähtud kohta selgub, et vedamist ei saa lepingule vastavalt lõpule viia, või kui pärast veose saabumist üleandmiseks ettenähtud kohta selgub, et veost ei saa üle anda, peab vedaja küsima juhist andma õigustatud isikult juhist selle kohta, mida veosega edasi teha. Kui juhist andma on õigustatud saaja, kuid saajat ei saa kindlaks teha, või kui saaja keeldub veost vastu võtmast, võib juhise anda saatja, sõltumata veokirja saatjaeksemplari esitamisest.

(2) Kui saaja on andnud juhise toimetada veos kolmandale isikule ja vedamis- või üleandmistakistus tekib pärast seda, on käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud saatja õigused saajal ning saaja õigused kolmandal isikul.

(3) Vedaja võib nõuda käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhise järgimisega seotud kulude hüvitamist ning mõistliku veotasu maksmist, välja arvatud juhul, kui vedamis- või üleandmistakistus tekkis vedajast tuleneva asjaolu tõttu. Juhise järgimiseks võib vedaja nõuda mõistliku ettemakse tasumist.

(4) Kui on tekkinud vedamis- või üleandmistakistus ja vedaja ei saa mõistliku aja jooksul juhist või kui vedaja võib vastavalt käesoleva seaduse § 785 lõikes 2 sätestatule juhise järgimisest keelduda, peab ta juhist andma õigustatud isiku huvides võtma tarvitusele mõistlikud abinõud. Asjaolude kohaselt võib vedaja eelkõige:
1) veose maha laadida ja ladustada või veose kolmanda isiku juures veose kohta juhist andma õigustatud isiku arvel hoiustada, kusjuures veose hoiustamisel kolmanda isiku juures vastutab vedaja üksnes kolmanda isiku valiku eest;
2) veose tagasi vedada;
3) veose vastavalt käesoleva seaduse § 125 lõigetes 3–6 sätestatule müüa, kui veos on kiiresti riknev või veose seisund seda nõuab või kui muude abinõude tarvitusele võtmisel ei oleks tekkivad kulutused mõistlikus suhtes veose väärtusega;
4) müügikõlbmatu veose hävitada.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud abinõude tarvitusele võtmisega lõpevad vedaja lepingust tulenevad kohustused.

(6) Vedaja võib nõuda käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud abinõude tarvituselevõtmisega kaasnevate vajalike kulude hüvitamist ja mõistliku tasu maksmist, välja arvatud juhul, kui vedamis- või üleandmistakistus tekkis vedajast tuleneva asjaolu tõttu.

§ 787. Tasu maksmine

(1) Veotasu ja seisuraha tuleb vedajale maksta veose üleandmisel saajale. Vedaja võib lisaks veotasule ja seisurahale nõuda tema poolt veosele tehtud kulutuste hüvitamist, mida ta vastavalt asjaoludele võis mõistlikult

vajalikuks pidada. Vedaja ei või nõuda selliste kulutuste hüvitamist, mis tavaliselt tekivad veolepingu täitmisel või mis oleksid vedajal tekkinud ka veolepingut sõlmimata.

(2) Kui vedamist ei saanud vedamis- või üleandmistakistuse tõttu lepingule vastavalt lõpule viia, võib vedaja nõuda läbitud tee pikkusele vastava veotasu maksmist ja kulutuste hüvitamist. Kui takistus tekkis vedajast tuleneva asjaolu tõttu, võib ta veotasu ja kulude hüvitamist nõuda üksnes niivõrd, kuivõrd saatjal on sellise veo vastu huvi.

(3) Kui veotasu suuruses on kokku lepitud veose arvust, kaalust või muul viisil veose hulgast lähtudes, eeldatakse veotasu arvestamisel, et veokirja või lastikirja andmed on õiged. See kehtib ka juhul, kui vedaja on nende andmete kohta teinud reservatsiooni, mida ta on põhjendanud sellega, et tal ei olnud andmete õigsuse kontrollimiseks mõistlikke vahendeid.

§ 788. Saaja õigused ja maksmise kohustus

(1) Pärast veose saabumist üleandmise kohta võib saaja vedajalt nõuda talle veose üleandmist veolepingust tulenevate kohustuste täitmise vastu.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõude esitanud saaja peab vedajale maksma:
1) võlgnetava veotasu veokirjas märgitud suuruseni või
2) saajaga kokkulepitud veotasu või
3) saatjaga kokkulepitud veotasu ulatuses, milles see ei ületa mõistlikku veotasu sellise veo eest, kui veokirja ei ole väljastatud või saajale esitatud või kui veokirjas ei ole veotasu suurust märgitud.

(3) Lisaks veotasule on saaja käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul kohustatud maksma vedajale seisuraha peale- või mahalaadimisaja ületamise eest, kui talle teatati võlgnetava seisuraha suurusest veose üleandmisel.

(4) Veose kahjustumise, hilinenult kohaletoimetamise või kaotsimineku korral võib saaja oma nimel esitada vedaja vastu veolepingust tulenevad nõuded, kusjuures ka saatjal säilib nende nõuete esitamise õigus.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–4 sätestatu ei välista ega piira saatja veolepingust tulenevaid kohustusi vedaja ees.

§ 789. Lunaraha

(1) Kui veolepingu pooled on kokku leppinud, et veos tuleb saajale üle anda üksnes lunaraha maksmise vastu, eeldatakse, et lunaraha tuleb maksta kohe.

(2) Kui lepingupooled on kokku leppinud, et veos tuleb saajale üle anda üksnes lunaraha maksmise vastu, kuid vedaja on veose saajale üle andnud lunaraha sisse nõudmata, peab vedaja hüvitama saatjale sellest tekkinud kahju kuni lunaraha ulatuses. Kahju tuleb hüvitada ka juhul, kui lunaraha sissenõudmise kohustuse rikkumine vedaja poolt oli vabandatav.

(3) Saadud lunaraha ei kuulu vedaja pankrotivarasse ja vedaja võlausaldajad ei saa pöörata sellele sissenõuet täitemenetluses vedaja vastu.

§ 790. Veotähtaeg

Vedaja peab veose kohale toimetama kokkulepitud tähtaja jooksul, kokkuleppe puudumisel aga tähtaja jooksul, mida võib hoolikalt vedajalt asjaolusid arvestades mõistlikult oodata (veotähtaeg).

§ 791. Veose kaotsiminek ja leidmine

(1) Saaja või saatja võib lugeda veose kaotsiläinuks, kui seda ei ole kohale toimetatud veotähtaja ega sellele järgneva veotähtajaga võrdse ajavahemiku jooksul, kuid mitte vähem kui nelja päeva jooksul, rahvusvaheliste vedude puhul aga mitte vähem kui 30 päeva jooksul.

(2) Kui veotähtaega ei ole kokku lepitud, võib saaja või saatja lugeda veose kaotsiläinuks, kui seda ei ole kohale toimetatud 60 päeva jooksul veose vedajale üleandmisest.

(3) Kui saaja või saatja saab veose kaotsimineku eest vedajalt hüvitise, võib ta hüvitise kättesaamisel nõuda, et vedaja teataks talle viivitamata veose leidmisest.

(4) Saaja või saatja võib ühe kuu jooksul pärast veose leidmise kohta käiva teate saamist nõuda, et veos antaks talle üle hüvitise tagastamise vastu. Kui hüvitis hõlmas lisaks veose väärtuse hüvitamisele ka veo ja veose kaotsiminekuga seotud kulusid, arvatakse need tagastatavast hüvitisest maha.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatu ei välista ega piira veotähtaja ületamisest tekkinud kahju hüvitamise nõude esitamist vedaja vastu.

(6) Kui veos leitakse pärast hüvitise maksmist ja saaja või saatja ei nõudnud sellest teatamist või ei esita oma nõuet pärast teate saamist, võib vedaja veosega toimida oma äranägemisel.

§ 792. Vastutus veose kaotsimineku, kahjustumise või veotähtaja ületamise eest

(1) Vedaja vastutab veotähtaja ületamisest tekkinud kahju eest, samuti kahju eest, mis tekib veose kaotsiminekust või kahjustumisest ajavahemikul veose vedamiseks vastuvõtmisest kuni veose üleandmiseni.

(2) Kui kahju tekkimisele aitas kaasa saatja või saaja käitumine või veose eriline puudus, sõltub hüvitamiskohustus ja hüvitise suurus sellest, millises ulatuses need asjaolud aitasid kaasa kahju tekkimisele.

§ 793. Vastutusest vabanemine

(1) Vedaja ei vastuta veose kaotsiminekust või kahjustumisest või veotähtaja ületamisest tekkinud kahju eest, kui kaotsimineku, kahjustumise või veotähtaja ületamise põhjustas vääramatu jõud. Vedaja ei saa seejuures tugineda vedamiseks kasutatud veovahendi puudustele, välja arvatud juhul, kui veovahendi andis talle saatja.

(2) Vedaja ei vastuta veose kaotsimineku või kahjustumise või veotähtaja ületamise eest, kui see on ohu tagajärg, mis on lahutamatult seotud vähemalt ühega järgmistest asjaoludest:
1) lahtise ja katmata veovahendi kasutamine, kui selles oli selgelt kokku lepitud;
2) veose ebapiisav pakkimine saatja poolt;
3) veose peale- või mahalaadimine, samuti veosega muu toimimine saatja või saaja poolt ja veosega toimimise kohta juhiste andmine;
4) veose loomulik omadus, mille tagajärjel veos võib kaotsi minna või kahjustuda, eelkõige purunemise, funktsioonihäirete, rooste, sisemise riknemise, kuivamise, väljavoolamise või loomuliku kao tõttu;
5) veoseühikute ebapiisav tähistamine saatja poolt;
6) elusloomade vedu.

(3) Kui vedaja on tõendanud, et esines käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud asjaolu ja sellest asjaolust võis kahju tekkida, siis eeldatakse, et kahju on tekkinud sellest asjaolust. See ei kehti käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 nimetatud asjaolu korral, kui kahju on ebatavaliselt suur või kui kaotsi on läinud veosepakk.

(4) Kui vedaja on veolepingu kohaselt kohustatud kaitsma veost kuumuse, külma, õhuniiskuse, põrutuste või muude mõjutuste vastu, võib ta tugineda käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 4 sätestatule üksnes juhul, kui ta võttis tarvitusele kõik abinõud, mida ta vastavalt asjaoludele pidi tarvitusele võtma, eelkõige abinõud, mis on seotud eriliste seadmete valikuga, töökorras hoidmise ja kasutamisega, ja on järginud veose kaitsmiseks antud juhiseid.

(5) Vedaja võib tugineda käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 6 sätestatule üksnes juhul, kui ta on tarvitusele võtnud kõik abinõud, mida ta vastavalt asjaoludele pidi tarvitusele võtma, ja on järginud veosega toimimise kohta antud juhiseid.

§ 794. Veose väärtuse hüvitamine

(1) Veose täieliku või osalise kaotsimineku korral peab vedaja hüvitama kaotsiläinud veose või selle osa väärtuse. Veose väärtuseks loetakse veose väärtus vedamiseks vastuvõtmise ajal ja kohas.

(2) Veose kahjustumise korral peab vedaja hüvitama kahjustamata veose ja kahjustatud veose väärtuste vahe. Kahjustamata veose väärtuseks loetakse selle väärtus vedamiseks vastuvõtmise ajal ja kohas. Kahjustatud veose väärtuseks loetakse väärtus, mis sellisel veosel oleks olnud vedamiseks vastuvõtmise ajal ja kohas.

(3) Veose kaotsimineku või kahjustumise korral peab vedaja kandma ka kahju kindlaks tegemisega seotud kulud.

(4) Kui veos müüdi vahetult enne vedamiseks andmist, eeldatakse, et veose väärtuseks on ostuhind, millest on maha arvatud selles sisalduvad veokulud.

(5) Muu kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1–4 nimetatud kahju hüvitamist ei saa vedajalt kauba kaotsimineku või kahjustumise korral nõuda.

§ 795. Vastutuse piirmäär

(1) Vastavalt käesoleva seaduse §-le 794 maksmisele kuuluv hüvitis veose või selle osa kaotsimineku või kahjustumise eest on piiratud 8,33 SDR-iga (Rahvusvahelise Valuutafondi arveldusühik) kaotsi läinud või kahjustunud veose või selle osa brutokaalu iga kilogrammi kohta.

(2) Kui veose üksikute veoseühikute kaotsimineku või kahjustumise tõttu on muutunud väärtusetuks kogu veos või selle osa, arvutatakse vedaja vastutuse piirmäär lähtuvalt kogu veose või väärtusetuks muutunud veose osa brutokaalust.

(3) Rahvusvahelise Valuutafondi arveldusühik (SDR) arvestatakse eurodeks ümber vastavalt euro ja arveldusühiku väärtuse suhtele veose vedamiseks vastuvõtmise päeval või lepingupoolte poolt kokkulepitud muul päeval. Euro väärtuse suhe arveldusühikusse arvutatakse arvestusmeetodi järgi, mida Rahvusvaheline Valuutafond kasutab vastaval päeval oma operatsioonide ja toimingute jaoks.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(4) Vedaja vastutus vedamise aja ületamise eest on piiratud veotasu kolmekordse summaga.

§ 796. Muude kulude hüvitamine

(1) Kui vedaja vastutab veose kaotsimineku või kahjustumise eest, peab ta lisaks käesoleva seaduse § 794 kohaselt maksmisele kuuluvale hüvitisele hüvitama ka juba makstud veotasu, seisuraha ja muud vedajale makstud tasud ja maksud. Veose kahjustumise korral määratakse hüvitamiskohustuse suurus vastavalt käesoleva seaduse § 794 lõikele 2 arvestatavale kahjustamata ja kahjustatud veose väärtuste suhtele.

(2) Vedaja ei pea hüvitama käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetamata kulusid.

§ 797. Muud kui lepingust tulenevad nõuded

(1) Käesolevas jaos ettenähtud vedaja vastutuse piirangud kehtivad ka veose kaotsiminekust, kahjustumisest või veotähtaja ületamisest tulenevatele saatja või saaja nõuetele vedaja vastu, mis ei tulene veolepingust, eelkõige õigusvastaselt kahju tekitamisest, käsundita asjaajamisest ja alusetust rikastumisest tulenevatele nõuetele.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut ei kohaldata veose kaotsiminekust või kahjustumisest tulenevate kolmanda isiku nõuete suhtes, kui kolmas isik, kellele veetav veos kuulub, ei olnud vedamisega nõus ja vedaja teadis või pidi teadma, et saatjal ei olnud veose saatmise õigust.

§ 798. Vastutuse piirangute äralangemine

Käesolevas jaos sätestatud vastutuse piirangud ei kehti, kui vedaja on kahju tekitanud tahtlikult või raske hooletuse tõttu.

§ 799. Töötaja vastutus

Kui veose kaotsiminekust või kahjustumisest või veotähtaja ületamisest tulenev nõue esitatakse vedaja töötaja või muu isiku vastu, kelle eest vedaja vastutab, võib ka töötaja või muu isik tugineda käesolevas jaos ning veolepingus ettenähtud vastutuse piirangutele, välja arvatud juhul, kui kahju tekkis tema tahtluse või raske hooletuse tõttu.

§ 800. Vedaja ja tegeliku vedaja vastutus

(1) Kui veost veab kas täielikult või osaliselt teine isik (tegelik vedaja), vastutab ta veose kaotsiminekust, kahjustumisest või veotähtaja ületamisest tekkinud kahju eest samal viisil kui vedaja, kui kahju tekkis ajal, mil veost vedas tegelik vedaja. Vedaja kokkulepe saatja või saajaga vedaja vastutuse laiendamise kohta kehtib tegeliku vedaja suhtes üksnes juhul, kui tegelik vedaja on sellega kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõustunud.

(2) Tegelik vedaja võib tema vastu esitatud nõudele esitada samu vastuväiteid, mida võib esitada vedaja.

(3) Vedaja ja tegelik vedaja vastutavad solidaarvõlgnikena.

(4) Kui nõue esitatakse tegeliku vedaja töötaja või muu isiku vastu, kelle eest tegelik vedaja vastutab, kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 799 sätestatut ka neile.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 801. Kahjust teatamine

(1) Kui veose kahjustumine või osaline kaotsiminek on välisel vaatlusel arusaadav, kuid saaja on veose vastu võtnud ning saaja või saatja ei ole vedajale veose kaotsiminekust või kahjustumisest hiljemalt veose saajale üleandmisel teatanud, eeldatakse, et veos on üle antud lepingus ettenähtud seisundis.

(2) Kui veose kahjustumine või osaline kaotsiminek ei olnud veose saajale üleandmisel väliselt arusaadav, eeldatakse, et veos on üle antud lepingus ettenähtud seisundis, kui saaja või saatja ei ole kaotsiminekust või kahjustumisest teatanud seitsme päeva jooksul veose saajale üleandmisest.

(3) Kui saaja või saatja teatab veose kaotsiminekust või kahjustumisest vedajale, peab ta veose kaotsimineku ulatust või kahjustust üldiselt kirjeldama.

(4) Veotähtaja ületamisest tulenevat nõuet ei saa esitada, kui saaja ei teata vedajale veotähtaja ületamisest 21 päeva jooksul veose saajale üleandmisest.

(5) Kui teade esitatakse veose üleandmisel, võib see olla tehtud ükskõik millises vormis. Kui teade esitatakse pärast veose üleandmist, peab see olema tehtud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Teade loetakse õigeaegselt esitatuks, kui see on käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 4 nimetatud tähtajal ära saadetud.

(6) Kui veose kaotsiminekust, kahjustumisest või veotähtaja ületamisest teatatakse veose üleandmisel, piisab teatamisest sellele, kes veose üle annab.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 802. Nõuete aegumine

(1) Käesolevas jaos sätestatud vedamisest tulenevate nõuete aegumistähtaeg on üks aasta. Tahtlikult või raske hooletuse tõttu tekitatud kahju hüvitamise nõuete aegumistähtaeg on kolm aastat.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõuete aegumistähtaeg algab veose üleandmisest. Kui veost ei ole üle antud, algab aegumistähtaeg päevast, mil veos oleks tulnud üle anda. Kui veose üleandmise aega ei ole kokku lepitud, algab aegumistähtaeg 60 päeva möödumisel veose vedamiseks andmisest.

(3) Kui vedamisest tuleneva nõude rahuldamiseks kohustatud isik saab nõude rahuldamiseks üleantu hüvitamist nõuda teiselt isikult, algab tema sellise hüvitusnõude aegumistähtaeg vedamisest tuleneva nõude rahuldamisest või vedamise suhtes tehtud kohtulahendi jõustumisest. Käesolevas lõikes sätestatut ei kohaldata juhul, kui isikule, kelle vastu hüvitusnõue esitati, ei teatatud kahjust kolme kuu jooksul, alates ajast, kui tagasinõude esitamiseks õigustatud isik sai teada või pidi teada saama kahjust ja tagasinõude täitmiseks kohustatud isikust.
[RT I 2008, 59, 330- jõust. 01.01.2009]

(4) Vedaja vastu suunatud nõude aegumistähtaeg peatub saatja või saaja poolt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis avalduse tegemisest, millega ta esitab kahju hüvitamise nõude, kuni ajani, mil vedaja lükkab nõude täitmise kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis tagasi. Sama kahju hüvitamise nõude esitamine uues avalduses ei peata aegumist uuesti.

(5) Aegumistähtaega ei või pikendada ega lühendada tüüptingimustes.

§ 803. Pandiõigus

(1) Vedajal on kõigi veolepingust tulenevate nõuete ning varasematest saatjaga sõlmitud veo-, ekspedeerimis- ja laolepingutest tulenevate nõuete tagamiseks pandiõigus veosele koos saatedokumentidega.

(2) Pandiõigus kestab, kuni veos on vedaja valduses, eelkõige senikaua, kuni ta saab seda käsutada konossemendi, lastikirja või laokirja alusel. Pandiõigus kestab edasi ka pärast veose üleandmist, kui vedaja esitab sellest tulenevalt kolme päeva jooksul pärast veose üleandmist hagi ja veos on veel saaja valduses.

(3) Asjaõigusseaduse §-s 293 ja § 294 lõikes 2 nimetatud teated pandieseme müügi kohta tuleb esitada saajale. Kui saajat ei saa kindlaks teha või kui ta keeldub veose vastuvõtmisest, tuleb teated esitada saatjale.

§ 804. Järjestikune vedamine

Kui vedamisel osaleb mitu vedajat ja vedajate vahel on kokku lepitud, et viimane vedaja nõuab sisse eelnevate vedajate nõuded, on viimane vedaja kohustatud kasutama eelnevate vedajate õigusi, eelkõige pandiõigust. Iga eelneva vedaja pandiõigus kestab kuni viimase vedaja pandiõiguse lõppemiseni. Kui järgnev vedaja rahuldab eelneva vedaja nõude, lähevad selle vedaja pandiõigus ja nõue üle nõude rahuldanud vedajale.

§ 805. Mitme pandiõiguse järjekohad

(1) Kui veos on koormatud mitme seadusest tuleneva pandiõigusega komisjonäri, vedaja, ekspedeerija või hoidja kasuks, on veose vedamisest hiljem tekkinud pandiõigusel eesõigus samast õiguslikust alusest varem tekkinud pandiõiguse ees.

(2) Veose vedamisest tekkinud pandiõigustel on eesõigus komisjonäri ja hoidja pandiõiguste ees, mis ei ole tekkinud veose saatmisest või vedamisest, samuti ekspedeerija ja vedaja ettemakset tagavate pandiõiguste ees.

§ 806. Lastikiri

(1) Vedaja võib veose kohta välja anda tema poolt allkirjastatud dokumendi, mis annab dokumendi seaduslikule valdajale õiguse nõuda vedajalt veose üleandmist (lastikiri). Lastikiri on kaubaväärtpaber. Lastikiri peab sisaldama käesoleva seaduse § 775 lõikes 1 nimetatud andmeid. Vedaja allkiri võib olla asendatud templijäljendiga.

(2) Vedaja ja saaja vahelised õigused ja kohustused määratakse vastavalt lastikirjale. Vedaja ja saatja vahelistes suhetes jääb määravaks veoleping ka siis, kui on välja antud lastikiri.

(3) Kui vedaja on veose vedamiseks vastu võtnud, on lastikirja üleandmisel isikule, kes lastikirja kohaselt on õigustatud veost saama, samasugune tähendus kui veose valduse üleandmisel.

(4) Lastikirja väljaandmisel eeldatakse, et veos on vedaja poolt vastu võetud nii, nagu seda on lastikirjas kirjeldatud, välja arvatud juhul, kui vedaja on kandnud lastikirja põhjendatud reservatsiooni. Vedaja võib reservatsiooni põhjendada ka sellega, et tema käsutuses ei olnud mõistlikke vahendeid andmete õigsuse kontrollimiseks.

(5) Kui vedaja on kontrollinud veose brutokaalu või muid andmeid veose koguse kohta või veose sisu ja kontrolli tulemus on kantud mõlema lepingupoole poolt allkirjastatud lastikirja, eeldatakse, et veose kaal, hulk või sisu vastab lastikirja andmetele.

(6) Lastikirja üleandmise korral kolmandale isikule ei saa vedaja tugineda asjaolule, et lastikirjas märgitud käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 nimetatud andmed on ebaõiged, välja arvatud juhul, kui kolmas isik lastikirja saamisel teadis või pidi teadma, et lastikirjas märgitud andmed on ebaõiged.

§ 807. Veose üleandmine lastikirja tagastamise vastu

Kui lastikiri on välja antud, on vedaja kohustatud veose üle andma üksnes siis, kui talle selle vastu tagastatakse lastikiri koos märkega veose vastuvõtmise kohta.

§ 808. Veose väljanõudmise õigus lastikirja alusel

(1) Veose saamise õigus on isikul, kellele veos vastavalt lastikirjale tuleb üle anda.

(2) Veost saama õigustatud isikul on ka juhiste andmise õigus vastavalt käesoleva seaduse §-s 785 sätestatule. Kui veost saama õigustatud isik annab juhise veos tagastada või anda üle muule isikule kui lastikirja järgi õigustatud saajale, võib vedaja juhist järgida üksnes juhul, kui lastikiri talle tagastatakse.

§ 809. Sätete kohustuslikkus

(1) Käesoleva seaduse § 780 lõikes 2, §-s 781, § 785 lõikes 7, § 789 lõikes 2 ning §-des 792–802 sätestatust tarbijast saatja kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine, välja arvatud juhul, kui veolepingu esemeks on kirjad või kirjadega sarnased saadetised.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sätetest kõrvalekalduv tüüptingimustes sisalduv kokkulepe on tühine ka siis, kui veolepingu pooled sõlmisid lepingu oma majandus- või kutsetegevuses, välja arvatud juhul, kui veolepingu esemeks on kirjad või kirjadega sarnased saadetised.

(3) Kui lepingule kohaldatakse välisriigi õigust, kohaldatakse siiski käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatut, kui nii veose vedaja poolt vastuvõtmise koht kui ka veose üleandmise koht on Eestis.

2. jaotis
Kolimine

§ 810. Vedaja kohustused

(1) Kui veolepingu esemeks on kolimine (kolimisleping), on vedaja kohustuseks ka kolitava mööbli ja muu sisustuse lahtivõtmine, peale- ja mahalaadimine ning ülespanek.

(2) Kui saatjaks on tarbija, kuulub vedaja kohustuste hulka samuti muude kolimisega seotud kokkulepitud kohustuste täitmine nagu pakkimine ja tähistamine.

§ 811. Veokiri ja teavitamine

(1) Vedajal ei ole õigust nõuda, et saatja väljastaks veokirja.

(2) Kui kolimislepingu esemeks on ohtlik veos, peab tarbijast saatja teavitama vedajat veosest lähtuvast ohust üksnes üldiselt ja saatja valitud vormis. Vedaja peab teavitama saatjat tema sellisest kohustusest.

(3) Kui saatjaks on tarbija, peab vedaja teda teavitama järgimisele kuuluvatest tolli- ja muudest sellesarnastest eeskirjadest. Vedaja ei pea siiski kontrollima, kas saatja poolt tema käsutusse antud dokumendid ja edastatud teave on õiged ja täielikud.

§ 812. Saatja vastutuse piirmäär

Saatja peab hüvitama vedajale tekkinud kahju üksnes kuni 409 euro ulatuses lepingu täitmiseks vajaliku laadimisruumi iga kuupmeetri kohta.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 813. Vastutusest vabanemine

(1) Vedaja ei vastuta kolitava veose kaotsimineku või kahjustumise eest, kui see on ohu tagajärg, mis on lahutamatult seotud vähemalt ühega järgmistest asjaoludest:
1) sisustuse ebapiisav pakkimine või tähistamine saatja poolt;
2) veose peale- või mahalaadimine, samuti veosega muu toimimine saatja poolt;
3) veose vedamine mahutis, kui vedaja ei olnud kohustatud veost pakkima;
4) sellise veose peale- või mahalaadimine, mille suurus või kaal ei vasta peale- või mahalaadimiskoha ruumilistele tingimustele, kui vedaja on eelnevalt teavitanud saatjat kahjustumise ohust ja saatja soovis sellele vaatamata veost peale või maha laadida;
5) elusloomade ja taimede vedu;
6) veose loomulik omadus, mille tõttu see on eriti kergesti kahjustatav, eelkõige purunemise, funktsioonihäirete, rooste, sisemise riknemise, kuivamise või väljavoolamise tõttu.

(2) Vedaja ei vastuta kolitava veose kaotsimineku või kahjustumise eest, kui kahju tekkis väärismetallidele, juveelidele, vääriskividele, rahale, kirjamarkidele, müntidele, väärtpaberitele või dokumentidele.

(3) Kui vedaja on tõendanud, et esines käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolu ja sellest asjaolust võis kahju tekkida, siis eeldatakse, et kahju on tekkinud sellest asjaolust.

(4) Vedaja võib tugineda käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatule üksnes juhul, kui ta on tarvitusele võtnud kõik abinõud, mida ta vastavalt asjaoludele pidi tarvitusele võtma, ning on järginud temale antud juhiseid.

§ 814. Vedaja vastutuse piirmäär

Vedaja vastutus, mis tuleneb kolitava veose kaotsiminekust või kahjustumisest, on piiratud 614 euroga lepingu täitmiseks vajaliku laadimisruumi iga kuupmeetri kohta.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 815. Kahjust teatamise tähtaeg

Nõudeõigus, mis tuleneb kolitava veose kaotsiminekust või kahjustumisest, lõpeb, kui veose kahjustumisest või kaotsiminekust ei teatatud ühe päeva jooksul veose üleandmisest, kui veose kaotsiminek või kahjustumine oli väliselt arusaadav, ning 14 päeva jooksul, kui veose kaotsiminek või kahjustumine ei olnud väliselt arusaadav.

§ 816. Vastutuse piirangute kohaldamatus

Kui saatjaks on tarbija, ei või vedaja tugineda:
1) käesoleva peatüki esimeses jaotises ning käesoleva seaduse §-des 813 ja 814 sätestatud vedaja vastutuse välistamisele ja vastutuse piirangule, kui vedaja lepingu sõlmimisel saatjat kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis selgelt eristatavalt ei teavitanud vedaja vastutust välistavatest ja piiravatest sätetest ning võimalusest leppida kokku ulatuslikum vastutus või veos kindlustada;
2) käesoleva peatüki §-des 801 ja 815 sätestatule, kui vedaja ei teavitanud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis saajat hiljemalt veose üleandmisel kahjust teatamise viisist, teate esitamise tähtaegadest ning kahjust teatamata jätmise õiguslikest tagajärgedest.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 817. Sätete kohustuslikkus

(1) Kui saatjaks on tarbija, on käesoleva jao esimeses ja teises jaotises vedaja ja saatja vastutuse kohta sätestatust saatja kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe tühine.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sätetest kõrvalekalduv tüüptingimustes sisalduv kokkulepe on tühine.

(3) Kui kolimislepingule kohaldatakse välisriigi õigust, kohaldatakse siiski käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatut, kui nii kolitava veose vedaja poolt vastuvõtmise kui ka üleandmise koht on Eestis.

3. jaotis

Vedamine erinevate sõidukitega

§ 818. Kombineeritud veoleping

Kui veost veetakse ühtse veolepingu alusel erinevate sõidukitega merel, õhus või maal (kombineeritud veoleping), kohaldatakse lepingule käesoleva jao esimeses jaotises sätestatut, kui käesolevas jaotises sätestatust ei tulene teisiti.

§ 819. Teadaolev kahju tekitamise koht

Kui kombineeritud veo puhul on kindel, et veos on kaotsi läinud või kahjustunud teatud veolõigul või kui sellel veolõigul on toimunud sündmus, mille tõttu ületati veotähtaega, vastutab vedaja vastavalt sätetele, mis kehtiksid selle veolõigu kohta eraldi veolepingu sõlmimise korral. Veose kaotsiminekut, kahjustumist või veotähtaja ületamist teatud veolõigul peab tõendama isik, kes seda väidab.

§ 820. Kahjust teatamine

Käesoleva seaduse §-s 801 sätestatut kohaldatakse sõltumata sellest, kas veose kahjustumise või kaotsimineku koht on teada, ei ole teada või saadakse sellest teada hiljem. Kui veose kahjustumise või kaotsimineku koht on teada, loetakse veose kahjustumise või kaotsimineku teade tähtaegselt esitatuks ka juhul, kui järgitakse sätteid, mis kehtivad selle veolõigu kohta eraldi veolepingu sõlmimise korral.

§ 821. Nõuete aegumine

(1) Veose kaotsiminekust või kahjustumisest või veotähtaja ületamisest tuleneva nõude aegumistähtaeg algab veose saajale üleandmisest.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust kõrvalekalduv tüüptingimustes sisalduv kokkulepe on tühine.

§ 822. Kombineeritud kolimisleping

Kombineeritud kolimislepingu puhul kohaldatakse lepingule käesoleva jao teises jaotises sätestatut. Kui veos on kaotsi läinud või kahjustunud teatud veolõigul või kui sellel veolõigul on toimunud sündmus, mille tõttu ületati veotähtaega, vastutab vedaja veolõigu kohta käivate sätete järgi üksnes juhul, kui veolõigu kohta, kus kahju tekkis, kehtib Eestile siduv rahvusvaheline konventsioon.

§ 823. Sätete kohaldamine

Lepinguga võib ette näha, et isegi siis, kui kahju tekkimise koht on teada, määratakse vastutus käesoleva jao esimese jaotise sätete alusel, sõltumata sellest, millisel veolõigul kahju on tekkinud.

2. jagu
Reisijaveoleping

1. jaotis
Üldsätted

§ 824. Reisijaveoleping

(1) Reisijaveolepinguga kohustub üks isik (vedaja) teise lepingupoole ees vedama ühe või mitu isikut (reisija) sihtkohta koos pagasiga või ilma, teine lepingupool aga maksma tasu (veotasu).

(2) Reisijaveolepingule kohaldatakse töövõtulepingu kohta sätestatut, kui käesolevas jaos sätestatust ei tulene teisiti.

(3) Reisijate vedamisele õhus või merel kohaldatakse käesolevas jaos sätestatut üksnes ulatuses, milles seda valdkonda ei ole seaduse või Eestile siduva rahvusvahelise konventsiooniga reguleeritud teisiti.

§ 825. Tellimusveoleping

(1) Tellimusveoleping (tšarterleping) on reisijaveoleping, millega vedaja kohustub vedama teist lepingupoolt või reisijat sõidukiga, mille ta annab vedamise eesmärgil koos juhiga täielikult teise lepingupoole või reisija kasutusse. Tellimusveoleping võib olla tähtajaline või tähtajatu.

(2) Tellimusveolepinguga kohustab vedaja sõiduki juhti järgima lepinguga kindlaksmääratud piires teise lepingupoole või reisijate juhiseid. Juhiste järgimise eest vastutab vedaja.

(3) Tellimusveolepingule ei kohaldata seaduses üüri- ja rendilepingu kohta sätestatut.

§ 826. Pagas

(1) Pagasiks loetakse asju, mida vedaja kohustub vedama reisijaveolepingu alusel. Pagas ei hõlma asju, mida veetakse kaubaveolepingu alusel. Eeldatakse, et reisijavedu hõlmab ka pagasi vedu.

(2) Käsipagas on reisija hoole all olev pagas.

§ 827. Veotähtaeg

Vedaja peab vedama nii reisija kui ka tema pagasi veo sihtkohta lepingus kokkulepitud tähtaja jooksul, kokkuleppe puudumisel aga tähtaja jooksul, mida hoolikalt vedajalt võib tavalistel tingimustel oodata (veotähtaeg).

§ 828. Vedamise kestus

(1) Reisijavedu hõlmab ajavahemikku, mil:
1) reisija asub sõidukis, on sellele asumas või sellelt lahkumas;
2) reisijat veetakse terminalist, kailt, ooteplatvormilt, ooteruumist või mõnest muust sellesarnasest rajatisest sõidukini või sõidukist nimetatud rajatiseni, kui selle maksumus on arvatud veotasu sisse või kui selleks kasutatav sõiduk on antud reisija kasutusse vedaja poolt.

(2) Pagasivedu hõlmab pagasi vedamiseks vastuvõtmise ja selle väljastamise vahele jäävat ajavahemikku. Käsipagasi vedu hõlmab sama ajavahemikku kui reisijavedu.

§ 829. Vedaja vastutus sõiduki õigeaegse ette andmata jätmise eest

(1) Kui vedaja teatab teisele lepingupoolele, et sõidukit ei anta ette kokkulepitud ajaks, samuti juhul, kui sõidukit ei ole ettenähtud ajaks ette antud, võib teine lepingupool lepingust taganeda. Lepingust taganemiseks ei pea täiendavat tähtaega andma.

(2) Vedaja peab hüvitama sõiduki vedamiseks ette andmata jätmisest tekkinud kahju.

§ 830. Vedaja kohustus hüvitada kahju

Vedaja peab hüvitama kahju, mis tekib:
1) vedamise ajal ja vedamisega seotud asjaolu tagajärjel põhjustatud reisija surmast, kehavigastusest või tervisekahjustusest;
2) pagasi täielikust või osalisest kaotsiminekust või kahjustumisest vedamise ajal ja vedamisega seotud asjaolu tagajärjel;
3) veotähtaja ületamisest.

§ 831. Kahjust teatamine

(1) Käsipagasi väliselt äratuntava kahjustumise korral peab reisija sõidukist lahkumisel teatama vedajale talle tekkinud kahjust. Muu pagasi väliselt äratuntava kahjustumise korral tuleb kahjust teatada pagasi väljastamisel.

(2) Pagasi väliselt mitteäratuntava kahjustumise korral tuleb kahjust kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teatada kümne päeva jooksul sõidukist lahkumisest või pagasi väljastamisest.

(3) Käsipagasi kaotsiminekust peab reisija teatama vedajale sõidukist lahkumisel. Muu pagasi kaotsiminekust peab reisija vedajale teatama kümne päeva jooksul arvates päevast, mil pagas oleks tulnud väljastada.

(4) Reisija poolt käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatust kinni pidamata jätmise korral eeldatakse, et reisija sai oma pagasi täielikult ja tervelt kätte.

(5) Reisija ei või esitada veotähtaja ületamisest tulenevat kahju hüvitamise nõuet, kui ta ei teata kahjust vedajale ühe kuu jooksul pärast sihtkohta jõudmist.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 832. Sõiduki ja selle juhi puudused

Vedaja ei või kohustuse rikkumise korral tugineda vastutusest vabastava asjaoluna sõidukijuhi füüsilisele või vaimsele puudele ning vedamiseks kasutatava sõiduki puudustele.

§ 833. Vedaja vastutuse välistamine

(1) Vedaja ei vastuta müntide, väärtpaberite, kulla, hõbeda, juveelide, kunstiteoste või muude väärtasjade kaotsiminekust või kahjustumisest tekkinud kahju eest, välja arvatud juhul, kui need väärtasjad olid eraldi hoiustatud vedaja juures nende kaotsimineku või kahjustumise ärahoidmise eesmärgil.

(2) Vedaja ei vastuta reisija poolt sõidukisse toodud asjadele tekkinud kahju eest, mida vedaja ei oleks lubanud sõidukisse tuua, kui ta oleks teadnud nende olemusest või seisundist, ning mille kohta ta ei ole väljastanud vastuvõtukviitungit, kui reisija teadis või oleks pidanud teadma, et vedaja ei lubaks neid asju vedada. Sellisel juhul vastutab reisija kõikide kulude ja kahju eest, mis tekivad vedajale selliste asjade vedamisest.

§ 834. Vedaja vastutuse piiramine

(1) Vedaja vastutus seoses reisija surmaga või reisijale kehavigastuse või tervisekahjustuse põhjustamisega tekkinud kahju eest on piiratud 214 743 euroga reisija kohta.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(2) Vedaja vastutus reisijaveolepingu alusel veetava sõiduki, sealhulgas sõidukis asuva pagasi kaotsiminekust või kahjustumisest tekkinud kahju eest on piiratud 12 782 euroga reisija kohta.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(3) Vedaja vastutus käsipagasi kaotsiminekust või kahjustumisest tekkinud kahju eest on piiratud 2237 euroga reisija kohta. Vedaja vastutus muu pagasi kaotsimineku või kahjustumise eest on piiratud 3515 euroga reisija kohta.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(4) Kui käesoleva seaduse § 833 lõikes 1 nimetatud väärtasjad olid eraldi hoiustatud vedaja juures, on vedaja vastutus nende kaotsimineku või kahjustumise korral piiratud 3196 euroga reisija kohta.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(5) Vedaja vastutus veotähtaja ületamisest tuleneva kahju eest on piiratud 3196 euroga reisija kohta.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–5 sätestatud vastutuse piirmäärad ei kehti intressi ja menetluskulude hüvitamise nõuete suhtes.

§ 835. Vastutuse piirmäär mitme võlgniku korral

Kui kahju tekitamise eest vastutab mitu isikut, on nende isikute vastutus kogumis piiratud käesoleva seaduse §-s 834 sätestatud piirmääradega.

§ 836. Vedaja ja tegeliku vedaja solidaarvastutus

(1) Kui vedu teostab täielikult või osaliselt teine isik (tegelik vedaja), vastutab tegelik vedaja seoses reisija surmaga või reisijale kehavigastuse või tervisekahjustuse põhjustamisega, pagasi kahjustumise või kaotsiminekuga, veotähtaja ületamisega või muu lepingurikkumisega tema poolt teostatava veo ajal tekkinud kahju eest samamoodi nagu vedaja. Vedaja ja teise lepingupoole vaheline kokkulepe vedaja vastutuse laiendamise kohta, võrreldes seaduses sätestatuga, kehtib tegeliku vedaja suhtes üksnes juhul, kui tegelik vedaja on sellega kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõustunud.

(2) Tegelik vedaja võib esitada kõiki vastuväiteid, mis on veolepingust tulenevalt vedajal.

(3) Vedaja ja tegelik vedaja vastutavad kahju eest solidaarselt.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 837. Vastutuse piirangute äralangemine

Käesolevas jaotises sätestatud vastutuse piirangud ei kehti, kui vedaja on kahju tekitanud tahtlikult või raske hooletuse tõttu.

§ 838. Muud kui lepingust tulenevad nõuded

Käesolevas jaotises sätestatud vastutuse piiranguid kohaldatakse ka muude kui reisijaveolepingust tulenevate reisija surma põhjustamisest või temale kehavigastuse või tervisekahjustuse tekitamisest, pagasi kaotsiminekust või kahjustumisest ja veotähtaja ületamisest tulenevatele nõuetele.

§ 839. Töötajate vastutus

Kui reisija surma põhjustamisest või temale kehavigastuse või tervisekahjustuse tekitamisest, pagasi kaotsiminekust või kahjustumisest või veotähtaja ületamisest tulenev nõue esitatakse vedaja või tegeliku vedaja töötaja või muu isiku vastu, kelle eest vedaja või tegelik vedaja vastutab, võib ka töötaja või muu isik tugineda käesolevas jaos ning reisijaveolepingus ettenähtud vastutuse piirangutele, välja arvatud juhul, kui kahju tekkis tema tahtluse või raske hooletuse tõttu.

§ 840. Reisija kohustused

(1) Reisija peab vedamise kestel käituma selliselt, et ta ei kahjustaks vedamise ohutust ega rikuks nõuetekohase veo tingimusi. Reisija peab järgima vedaja, sõidukijuhi või muu pädeva isiku korraldusi.

(2) Reisija peab esitama oma pagasi vedamiseks sellisel kujul, et see ei soodustaks kaotsiminekut ega kahjustumist ning et vedajale ei tekiks pagasist kahju. Kui pagasi hulka kuulub ohtlik asi, peab reisija teavitama vedajat selle olemasolust ning ohu üldisest laadist.

§ 841. Reisija vastutus

Reisija peab hüvitama tema enda poolt või tema pagasist tulenevalt vedajale tekitatud kahju. Reisija ei või oma kohustuste rikkumise korral tugineda oma pagasi puudusele või omadusele kui vastutusest vabastavale asjaolule.

§ 842. Teise lepingupoole vastutus

(1) Kui reisija või kõik reisijad või nende pagas ei ole mis tahes põhjusel kokkulepitud kohas õigeaegselt vedamiseks valmis, võib vedaja lepingu üles öelda või alustada reisi. Kui vedaja kannab kahju seetõttu, et reisija või kõik reisijad või nende pagas ei ole mis tahes põhjusel õigeaegselt vedamiseks valmis, peab teine lepingupool vedajale kahju hüvitama.

(2) Vedaja teine lepingupool peab hüvitama vedajale kahju, mida vedaja kannab seetõttu, et reisijal ei ole dokumente, mis tal peavad olema ning mille olemasolu eest pidi hoolitsema vedaja teine lepingupool.

(3) Tellimusveo puhul peab teine lepingupool hüvitama vedajale kahju, mis tekib vedajale lepingu täitmisel teise lepingupoole või reisija antud juhiste järgimisest, välja arvatud juhul, kui sõiduki juht käitus juhiseid järgides ebamõistlikult.

§ 843. Pagasi vedamisele kohaldatavad sätted

Lisaks käesolevas jaos sätestatule kohaldatakse pagasi vedamisele ka käesoleva seaduse §-des 780, 786, 791, 794, 796, 803 ja 804 sätestatut, kui lepingupooled ei lepi kokku teisiti.

§ 844. Lepingu lõppemine reisija lahkumisel

Kui reisija pärast veo kestel sõidukist lahkumist ei pöördu õigeaegselt tagasi, võib vedaja lugeda lepingu täidetuks. Sel juhul säilib vedajal õigus kokkulepitud tasule.

§ 845. Teise lepingupoole ülesütlemisõigus

(1) Teisel lepingupoolel on õigus reisijaveoleping igal ajal üles öelda, kuid ta peab hüvitama vedajale sellest tekkiva kahju. Reisijaveolepingut ei või üles öelda, kui see tooks kaasa reisi hilinemise.

(2) Teine lepingupool ei pea hüvitama vedajale reisijaveolepingu ülesütlemisest tulenevat kahju, kui leping öeldi üles asjaolude tõttu, mille esinemise riisikot kannab vedaja.

§ 846. Vedaja nime ja elu- või asukoha märkimise kohustus

Piletis, pagasi vastuvõtukviitungis või muus seesuguses vedamisega seonduvas dokumendis peab vedaja selgelt märkima vähemalt oma nime ja elu- või asukoha. Sellest kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

2. jaotis
Reisijavedu ühissõidukis

§ 847. Ühistransport

Ühistranspordiks loetakse käesoleva seaduse tähenduses reisijate vedu Eestis kindlal liinil bussi, rongi, reisiparvlaeva või muu ühissõidukiga vastavalt sõiduplaanile, millega on võimalik avalikult tutvuda. Ühistranspordiks ei ole tellimusveod, regulaarselt korraldatavad lõbureisid, samuti muud sellesarnased veod. [RT I, 23.03.2015, 2- jõust. 01.10.2015]

§ 848. Vedamise kohustus

Ühistranspordis ei või vedaja keelduda veolepingut sõlmimast ega reisijat vedamast, kui:
1) reisija taotleb vedu vastavuses tüüptingimustega ja
2) vedu on ühistranspordis reeglipäraselt kasutatava sõidukiga võimalik ja
3) vedu ei takista selline asjaolu, mida vedaja ei saa ära hoida ega kõrvaldada.

§ 849. Reisijatele soodustuste tagamine

Kui tüüptingimustes nähakse ette soodustused, peab vedaja tagama need soodustused võrdselt kõigile taotlejatele, kelle kohta need soodustused käivad.

3. jaotis
Kombineeritud reisijaveoleping

§ 850. Kombineeritud reisijaveoleping

Kui reisijat veetakse ühtse reisijaveolepingu alusel erinevate sõidukitega merel, õhus või maal (kombineeritud reisijaveoleping), kohaldatakse lepingule käesoleva jao esimeses jaotises sätestatut, kui käesolevas jaotises sätestatust ei tulene teisiti.

§ 851. Teadaolev kahju tekitamise koht

Kui kombineeritud reisijaveo korral on kindel, et kahju põhjustanud asjaolu on tekkinud teatud reisilõigul, vastutab vedaja sätete järgi, mis käivad lepingu kohta, mis selle reisilõigu kohta oleks sõlmitud. Kahju põhjustanud asjaolu tekkimist teatud reisilõigul peab tõendama isik, kes seda väidab.

§ 852. Kahjust teatamine

(1) Käesoleva seaduse §-s 831 sätestatut kohaldatakse sõltumata sellest, kas kahju tekkimise koht on teada, ei ole teada või saadakse teada hiljem.

(2) Kui pagasi kahjustumise või kaotsimineku koht on teada, loetakse teade tähtaegselt esitatuks ka juhul, kui järgitakse sätteid, mis kehtiksid viimase reisilõigu kohta eraldi reisijaveolepingu sõlmimise korral.

4. jaotis
Jao sätete kohustuslikkus

§ 853. Sätete kohustuslikkus

Käesolevas jaos sätestatuga võrreldes vedaja vastutust välistav või seda piirav, samuti vedaja tõendamiskohustust kergendav kokkulepe on tühine.

43. peatükk
EKSPEDEERIMISLEPING

§ 854. Ekspedeerimislepingu mõiste

(1) Ekspedeerimislepinguga kohustub üks isik (ekspedeerija) korraldama veose vedamise teise isiku (saatja) arvel, saatja aga kohustub maksma ekspedeerijale tasu.

(2) Ekspedeerimislepingule kohaldatakse käsunduslepingu kohta sätestatut, kui käesolevast peatükist ei tulene teisiti.

§ 855. Vedamise korraldamine

(1) Kohustus korraldada veose vedamine hõlmab eelkõige:
1) sõiduki ja veotee määramist;
2) vedaja valikut;
3) vedamiseks vajalike veo-, lao- ja ekspedeerimislepingute sõlmimist ning nende lepingute täitmiseks vajaliku teabe ja juhendite andmist;
4) saatja kahju hüvitamise nõuete tagamist.

(2) Ekspedeerija võib võtta lepinguga endale muude vedamisega seonduvate kohustuste täitmise nagu veose kindlustamine, pakkimine, selle tähistamine ja tollivormistuse korraldamine, sealhulgas vajalike lepingute sõlmimine.

(3) Ekspedeerija sõlmib vajalikud lepingud oma nimel või, kui ta on selleks volitatud, saatja nimel.

(4) Ekspedeerija peab oma kohustuste täitmisel tegutsema saatja huvides ning järgima tema juhiseid.

§ 856. Saatja kohustused

(1) Saatja peab veose vajaduse korral pakkima ja tähistama ning andma ekspedeerija käsutusse dokumendid ja kogu teabe, mida ekspedeerija vajab oma kohustuste täitmiseks. Ohtliku veose vedamise korral peab saatja ekspedeerijale kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teatama ohu täpsest laadist ja kui see on mõistlik, siis ka rakendamisele kuuluvatest ettevaatusabinõudest.

(2) Saatja peab ekspedeerijale hüvitama kahju ja kulud, mis on põhjustatud:
1) veose ebapiisavast pakkimisest või tähistamisest;
2) veose ohtlikkusest teatamata jätmisest, samuti valest või puudulikust teatamisest;
3) veosega seotud ametlike toimingute korraldamiseks vajaliku teabe puudumisest, ebatäielikkusest või ebaõigsusest.

(3) Saatja vastutab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhul sõltumata sellest, kas tema kohustuse rikkumine on vabandatav. Saatja, kes on tarbija, vastutab üksnes juhul, kui kahju tekkis tema süül.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 857. Tasu maksmine

Ekspedeerijale tuleb maksta tasu, kui veos on antud üle vedajale.

§ 858. Teavitamis- ja väljaandmiskohustus

(1) Ekspedeerija peab saatjale edastama vajalikud teated ja esitama pärast ekspedeerimislepingu täitmist selle kohta aruande. Saatja nõudmisel peab ekspedeerija andma saatjale teavet ekspedeerimislepingu täitmise kohta.

(2) Ekspedeerija peab saatjale välja andma kõik esemed, mis ta omandab seoses veo korraldamisega.

(3) Ekspedeerija poolt ekspedeerija nimel, kuid saatja arvel sõlmitud lepingust ekspedeerijale tuleneva nõude võib saatja esitada üksnes juhul, kui ekspedeerija on nõude temale loovutanud. Ekspedeerija poolt ekspedeerija nimel, kuid saatja arvel sõlmitud lepingust ekspedeerijale tulenevad nõuded ei kuulu ekspedeerija pankrotivarasse ja neile ei saa pöörata sissenõuet täitemenetluses ekspedeerija vastu.

§ 859. Ekspedeerija asumine vedaja asemele

Ekspedeerijal on õigus veost ise vedada. Selle õiguse kasutamisel on tal ka vedaja õigused ja kohustused. Sel juhul võib ta lisaks ekspedeerijatasule nõuda ka veotasu.

§ 860. Mitme veose ühine vedamine

(1) Ekspedeerijal on õigus korraldada veose vedamist koos teiste saatjate veostega ekspedeerija arvel kõigi saatjate veoste kohta sõlmitud veolepingu alusel.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul on ekspedeerijal saatja suhtes vedaja õigused ja kohustused. Sel juhul võib ekspedeerija nõuda vastavalt asjaoludele mõistlikku veotasu, kuid mitte rohkem tavalisest veotasust sellise veose vedamise eest.

§ 861. Ekspedeerija vastutus

(1) Ekspedeerija peab hüvitama veose, mille vedamist ta korraldab, kaotsiminekust või kahjustumisest tekkinud kahju. Vastavalt kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 793 ja 794, § 795 lõigetes 1 ja 2 ning §-des 796–799 sätestatut.

(2) Muu kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kahju eest vastutab ekspedeerija juhul, kui ta on rikkunud käesoleva seaduse § 855 lõigetes 1 ja 2 nimetatud kohustusi. Ekspedeerija ei vastuta, kui ta tõendab, et kahju ei oleks saanud ära hoida korraliku ettevõtja hoolsusega.

(3) Kui kahju tekkimisele aitas kaasa saatja käitumine või veose eriline puudus, sõltub hüvitamise kohustus ning ka hüvitise suurus sellest, millises ulatuses need asjaolud soodustasid kahju tekkimist.

§ 862. Nõuete aegumine

Ekspedeerimislepingust tulenevate nõuete aegumisele kohaldatakse vastavalt käesoleva seaduse §-s 802 sätestatut.

§ 863. Pandiõigus

Ekspedeerijal on kõigi ekspedeerimislepingust tulenevate nõuete ning varasematest saatjaga sõlmitud veo-, ekspedeerimis- ja laolepingutest tulenevate nõuete tagamiseks pandiõigus veosele. Vastavalt kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 803 sätestatut.

§ 864. Järgnev ekspedeerija

(1) Kui ekspedeerija poolt korraldatud vedamisel osaleb peale vedaja ka teine ekspedeerija (järgnev ekspedeerija), kes peab veose saajale üle andma, kohaldatakse järgnevale ekspedeerijale vastavalt käesoleva seaduse §-s 804 sätestatut.

(2) Kui järgnev ekspedeerija rahuldab eelneva vedaja või ekspedeerija nõuded, läheb eelneva vedaja või ekspedeerija nõue ja pandiõigus järgnevale ekspedeerijale üle.

§ 865. Sätete kohustuslikkus

(1) Käesoleva seaduse § 861 lõikes 1 ja §-s 862 sätestatust tarbijast saatja kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine, välja arvatud juhul, kui ekspedeerimislepingu esemeks on kirjad või kirjadega sarnased saadetised.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sätetest kõrvalekalduv tüüptingimustes sisalduv kokkulepe on tühine, välja arvatud juhul, kui ekspedeerimislepingu esemeks on kirjade või kirjadega sarnaste saadetiste veo korraldamine.

(3) Kui ekspedeerimislepingule kohaldatakse välisriigi õigust, kohaldatakse siiski käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatut, kui nii veose vedamiseks vastuvõtmise kui ka veose üleandmise koht on Eestis.

44. peatükk
PAKETTREISILEPING JA SEOTUD REISIKORRALDUSTEENUSED

[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 866. Pakettreisilepingu mõiste

(1) Pakettreisilepinguga kohustub ettevõtja (reisikorraldaja) teise lepingupoole ees korraldama ühele või mitmele isikule (reisija) pakettreisi turismiseaduse § 7 tähenduses, teine lepingupool aga maksma tasu (reisitasu).
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(2) Turismiseaduse § 7 lõikes 2 nimetatud juhul sõlmitud lepingud loetakse üheks pakettreisilepinguks.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(3) [Kehtetu -RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(4) Reisiteenuseid pakkuv isik ei või tugineda lepingutingimusele, mille kohaselt ta ise reisikorraldajaks olemata üksnes vahendab üksikuid reisiteenuseid (vahendaja), kui pakkuja reklaami, kataloogide või muude lepingu sõlmimise asjaolude alusel võis lepingu teine pool teda mõistlikult reisikorraldajaks pidada.
[RT I 2009, 18, 108- jõust. 01.05.2009]

(4^1) Kui reisikorraldaja on asutatud väljaspool Euroopa Majanduspiirkonda, kehtivad Euroopa Liidu liikmesriigis asutatud vahendaja suhtes käesoleva seaduse §-des 875–877 ja 878–878^{2}sätestatud kohustused, välja arvatud juhul, kui vahendaja esitab tõendid selle kohta, et reisikorraldaja täidab nimetatud paragrahvides esitatud kohustused.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(5) [Kehtetu -RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 866^1. Sätete kohaldamine

(1) Käesolevas peatükis sätestatut ei kohaldata pakettreisidele ega seotud reisikorraldusteenustele turismiseaduse § 7^{1}tähenduses, mis kestavad vähem kui 24 tundi, välja arvatud juhul, kui need sisaldavad öist majutust.

(2) Käesolevas peatükis sätestatut ei kohaldata juhul, kui isik pakub pakettreise või hõlbustab seotud reisikorraldusteenuste lepingute sõlmimist vaid juhuti, mittekasumlikul eesmärgil ning üksnes piiratud arvule reisijatele, pakkumata neid avalikkusele.

(3) Käesolevas peatükis sätestatut ei kohaldata pakettreisilepingutele ega seotud reisikorraldusteenuste lepingutele, mis on sõlmitud üldlepingu alusel, millega korraldatakse ärireise ettevõtja ja teise füüsilise või juriidilise isiku vahel, kes tegutseb majandus- või kutsetegevuses.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 867. Lepingueelne teave pakettreisilepingu korral
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(1) Enne kui reisija sõlmib pakettreisilepingu või teeb selleks siduva pakkumise, on reisikorraldaja ja juhul, kui pakettreisilepingu sõlmimist pakutakse vahendaja kaudu, siis ka vahendaja kohustatud esitama reisijale käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud asjakohase standardinfo teabelehe ning käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud teabe.

(2) Reisijale tuleb esitada järgmine lepingueelne teave, kui see on konkreetse pakettreisi korral asjakohane:
1) reisi sihtkoht, reisiteekonna kirjeldus ja läbitavates kohtades viibimise aeg koos kuupäevadega ning sisalduvate ööde arv, kui reis hõlmab majutust;
2) reisitasu koguhind koos maksudega ja kõigi kohalduvate lisatasude, lõivude ja muude kuludega, või kui selliseid kulusid ei saa mõistlike jõupingutustega enne lepingu sõlmimist välja arvutada, siis reisija poolt kantavate võimalike lisakulude liik;
2^1) maksmise kord, sealhulgas ettemaksena tasutav rahasumma või protsent reisitasust ja ülejäänud summa maksmise tähtajad või muude rahaliste tagatiste olemasolu, mida reisija peab maksma või esitama;
3) kasutatavate sõidukite liik, veo iseloomustus ja klass ning väljumise ja saabumise koht, kuupäev ja kellaaeg, või kui täpset aega ei ole veel kindlaks määratud, siis väljumise ja saabumise ligikaudne aeg, vahepeatuste kestus ja kohad ning transpordiühendused;
4) majutuse liik, majutuskohtade asukoht, järk või mugavusaste ja põhitunnused ning majutuskoha vastavus külastatavas riigis kehtivale klassifikatsioonile;
5) toitlustamiskava;
6) üldine teave sihtriigi passide ja viisadega seotud nõuete kohta, sealhulgas viisa saamiseks kuluv ligikaudne aeg, ning teave sihtriigi tervisenõuete kohta;
7) minimaalne inimeste arv, mis on vajalik pakettreisi toimumiseks, ja käesoleva seaduse § 874 lõikes 5 sätestatud aeg enne pakettreisi algust, millal reisikorraldajal on õigus lepingust taganeda, kui reisijate arv jääb väiksemaks tema poolt ettenähtust;
8) külastused, ekskursioonid ja muud teenused, mille hind sisaldub reisitasus;
9) teave selle kohta, kas mõnda reisiteenust pakutakse reisijale koos rühmaga, ning kui see on võimalik, siis eeldatav rühma suurus;
10) keel, milles osutatakse muid turismiteenuseid, kui reisija võimalus kasutada kõnealuseid teenuseid sõltub tõhusast suulisest suhtlusest;
11) kas kõnealune reis või puhkus on üldiselt sobiv piiratud liikumisvõimega isiku jaoks ning reisija taotlusel täpne teave selle kohta, kas reis või puhkus on sobiv konkreetse reisija vajadusi silmas pidades;
12) reisikorraldaja ja asjakohasel juhul vahendaja ärinimi, asukoha aadress, telefoninumber ja asjakohasel juhul e-posti aadress;
13) teave selle kohta, et reisija võib lepingust enne pakettreisi algust igal ajal taganeda, makstes käesoleva seaduse § 874 lõigete 2 ja 3 kohaselt arvutatud hüvitise või lepingus kokkulepitud hüvitise;
14) teave vabatahtliku või kohustusliku kindlustuse kohta, mis katab reisijapoolse lepingust taganemise kulud või tema abistamise kulud, sealhulgas lähtekohta tagasireisi kulud õnnetuse, haiguse või surma korral.

(2^1) Enne kui reisija sõlmib telefoni teel pakettreisilepingu või teeb selleks siduva pakkumise, esitab reisikorraldaja ja asjakohasel juhul vahendaja reisijale käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud määruse lisa 1 vormil B sätestatud standardinfo ning käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud teabe.

(2^2) Enne kui reisija sõlmib turismiseaduse § 7 lõike 2 punktis 5 nimetatud pakettreisilepingu või teeb selleks siduva pakkumise, esitavad reisikorraldaja ja ettevõtja, kellele andmed edastatakse, reisijale käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud teabe, kui see on nende poolt pakutavate vastavate reisiteenuste puhul asjakohane. Reisikorraldaja esitab reisijale samal ajal ka käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud määruse lisa 1 vormil C sätestatud standardinfo teabelehe.

(2^3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–2^2sätestatud teave tuleb esitada selgelt, arusaadavalt ja selgelt eristuvalt. Kui kõnealune teave esitatakse kirjalikult, peab see olema loetav.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktide 1–5, 7–11 ja 13 kohaselt antud andmed muutuvad lepingu osaks, kui pooled ei ole sõnaselgelt kokku leppinud teisiti. Reisikorraldaja ja asjakohasel juhul vahendaja annab reisijale lepingueelse teabe muudatustest selgelt, arusaadavalt ja selgelt eristuvalt teada enne pakettreisilepingu sõlmimist.

(4) Kui reisikorraldaja ja asjakohasel juhul vahendaja ei ole enne pakettreisilepingu sõlmimist täitnud käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 sätestatud kohustust teavitada kohaldatavatest lisatasudest, lõivudest ja muudest kuludest, ei pea reisija kõnealuseid lisatasusid, lõive ega muid kulusid kandma.

(5) Enne pakettreisilepingu sõlmimist reisijale esitatava standardinfo ning standardinfo teabelehe vormid kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(6) Pakettreisilepingu sõlmimise ettevalmistamisele ei kohaldata käesoleva seaduse § 14 lõikes 2 ja §-s 14[1]sätestatud lepingueelse teabe andmise kohustuse kohta sätestatut.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 867[1]. Lepingueelne teave seotud reisikorraldusteenuste korral

(1) Enne kui reisija sõlmib mis tahes lepingu, mille tulemuseks on seotud reisikorraldusteenus, või teeb selleks siduva pakkumise, on seotud reisikorraldusteenuste lepingute sõlmimist hõlbustav ettevõtja, sealhulgas juhul, kui ettevõtja ei ole asutatud Euroopa Liidu liikmesriigis, kuid suunab mis tahes viisil oma tegevuse Eestisse, kohustatud teavitama reisijat selgelt, arusaadavalt ja selgelt eristuvalt, et reisija:
1) ei saa kasutada käesolevas peatükis ja turismiseaduses üksnes pakettreiside korral ettenähtud õigusi ja iga teenuse osutaja vastutab ainuisikuliselt oma teenuse lepingujärgse osutamise eest;
2) saab kasutada seotud reisikorraldusteenuste korral ettenähtud kaitset vastavalt turismiseaduse §-le 15, kui seotud reisikorraldusteenuste osaks olev reisiteenus jääb osutamata seotud reisikorraldusteenuste lepingute sõlmimist hõlbustava ettevõtja maksevõime tõttu.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teavitamiskohustuste täitmiseks esitab seotud reisikorraldusteenuste lepingute sõlmimist hõlbustav ettevõtja reisijale käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel kehtestatud asjakohase standardinfo teabelehe, või kui konkreetset liiki seotud reisikorraldusteenus ei ole ühegi kõnealuses määruses sätestatud vormiga hõlmatud, esitab nendes vormides sisalduva teabe.

(3) Enne seotud reisikorraldusteenuste lepingute sõlmimist reisijale esitatava standardinfo teabelehe vormid kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(4) Kui seotud reisikorraldusteenuste lepingute sõlmimist hõlbustav ettevõtja ei ole täitnud käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 või turismiseaduse § 15 lõikes 1 sätestatud kohustusi, kohaldatakse seotud reisikorraldusteenustes sisalduvate reisiteenuste suhtes käesoleva seaduse §-des 873–877 ja 878–878[2]kehtestatud õigusi ja kohustusi.

(5) Kui seotud reisikorraldusteenus tuleneb lepingu sõlmimisest reisija ja sellise ettevõtja vahel, kes ei ole seotud reisikorraldusteenuste lepingute sõlmimist hõlbustav ettevõtja, teavitab see ettevõtja seotud reisikorraldusteenuste lepingute sõlmimist hõlbustavat ettevõtjat asjaomase lepingu sõlmimisest.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 868. Reisija teavitamine enne lepingu sõlmimist
[Kehtetu -RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 869. Lepinguline teave pakettreisilepingu korral
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(1) Pakettreisileping koostatakse lihtsas ja arusaadavas keeles, ning kui see on kirjalik, siis peab see olema loetav. Reisikorraldaja või vahendaja annab reisijale pakettreisilepingu sõlmimisel või viivitamata pärast seda lepingu koopia või selle kinnituse püsival andmekandjal. Reisijal on õigus nõuda paberkoopiat, kui pakettreisileping sõlmitakse poolte üheaegsel kohalviibimisel. Väljaspool äriruume sõlmitava lepingu korral käesoleva seaduse § 46 tähenduses esitab reisikorraldaja või vahendaja reisijale pakettreisilepingu koopia või kinnituse paberil, või kui reisija on sellega nõus, mõnel muul püsival andmekandjal.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(2) Pakettreisilepingus või selle kinnituses esitatakse kogu kokkuleppe sisu ja vähemalt järgmised andmed:
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]
1) [kehtetu -RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]
2) käesoleva seaduse § 867 lõikes 2 nimetatud andmed;
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]
2[1]) teave selle kohta, et reisikorraldaja vastutab kõikide lepingu esemeks olevate reisiteenuste kohase osutamise eest vastavalt käesoleva seaduse § 877 lõikele 1 ning on kohustatud vastavalt §-le 878[1]andma reisijale abi, kui reisija satub raskustesse;
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]
2[2]) kui reisikorraldaja ei suuda maksevõime tõttu täita lepingust tulenevaid nõudeid, siis kaitset pakkuva tagatise andja nimi ja kontaktandmed, sealhulgas tema asukoha aadress, ja asjakohasel juhul asjaomase liikmesriigi poolt sel eesmärgil määratud pädeva asutuse nimi ja kontaktandmed;
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

2[3]) reisikorraldaja kohaliku esindaja, kontaktpunkti või muu teenistuse nimi, aadress, telefoninumber, e-posti aadress ja olemasolu korral faksinumber, mille kaudu reisija saab kiiresti reisikorraldajaga ühendust võtta, et saada abi, kui on raskustesse sattunud, või teatada ilmnenud lepingu rikkumisest;
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]
3) [kehtetu -RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]
4) [kehtetu -RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]
5) [kehtetu -RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]
6) [kehtetu -RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]
7) [kehtetu -RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]
8) võimalikud erikokkulepped reisijaga;
9) reisija kohustus teatada reisikorraldajale või vahendajale lepingu rikkumisest vastavalt käesoleva seaduse § 875 lõikele 1;
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]
10) [kehtetu -RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]
11) [kehtetu -RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]
12) [kehtetu -RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]
13) kui alaealine reisib ilma hooldusõigusliku isiku või muu õigustatud isikuta majutust sisaldava pakettreisilepingu alusel, siis teave selle kohta, kuidas saab vahetu ühenduse reisil viibiva alaealise või isikuga, kes alaealise peatuskohas alaealise eest vastutab;
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]
14) teave ettevõtja rakendatava sisemise kaebuste lahendamise menetluse kohta ja tarbijakaitseseaduses sätestatud tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise võimaluste ning vaidlusi lahendava pädeva üksuse kohta, samuti internetipõhise vaidluste lahendamise platvormi kohta;
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]
15) teave reisija õiguse kohta anda leping käesoleva seaduse § 873 kohaselt üle teisele reisijale.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(2[1]) Turismiseaduse § 7 lõike 2 punktis 5 nimetatud pakettreisi korral teavitab ettevõtja, kellele andmed edastatakse, reisikorraldajat lepingu sõlmimisest, mille tulemusena moodustub pakettreis. Ta esitab reisikorraldajale teabe, mis on vajalik selleks, et reisikorraldaja saaks täita oma kohustusi. Reisikorraldaja esitab reisijale püsival andmekandjal käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud teabe niipea, kui teda on teavitatud pakettreisi koostamisest.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(2[2]) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 2[1]sätestatud teave esitatakse selgelt, arusaadavalt ja selgelt eristuvalt.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(3) [Kehtetu -RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(4) [Kehtetu -RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 870. Reisija teavitamine enne reisi algust

Reisikorraldaja annab reisijale mõistliku aja jooksul enne pakettreisi algust kõik vajalikud kviitungid, kupongid ja piletid ning teatab kavandatava väljumisaja, asjakohasel juhul lennule registreerimise tähtaja, vahepeatuste ja transpordiühenduste info ning kohalejõudmise kavandatava aja.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 870[1]. Tõendamiskoormis

Käesoleva seaduse §-des 867–870 sätestatud teavitamiskohustuse täitmist peab tõendama ettevõtja.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 871. Reisitasu muutmine
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(1) Reisikorraldaja võib pärast pakettreisilepingu sõlmimist reisitasu suurendada üksnes järgmiste asjaolude koosesinemise korral:
1) see võimalus on lepingus sõnaselgelt ette nähtud ning lepingus sisaldub reisitasu uue suuruse arvutamise kord;
2) reisitasu suurendamise vajadus on tekkinud veokulude muutusest, mis tuleneb kütuse või muude energiaallikate hinna muutumisest, või lepingus sisalduvatele reisiteenustele pakettreisi teenuste osutamisega otseselt mitteseotud kolmandate isikute poolt kehtestatud maksu- või tasumäärade muutusest, sealhulgas turismimaksude, maaletulekutasude, sadamate või lennujaamade sisse- ja väljasõidutasude muutusest või pakettreisiga seotud vahetuskursi muutusest;
3) sõltumata suurusest teatatakse reisitasu suurendamisest reisijale püsival andmekandjal koos reisitasu tõusu põhjendustega ja arvutustega selgelt ja arusaadavalt hiljemalt 20 päeva enne reisi algust;
4) lepingus on ette nähtud reisija õigus reisitasu alandada summa võrra, mis vastab käesoleva lõike punktis 2 nimetatud kulude vähenemisele pärast lepingu sõlmimist, kuid enne pakettreisi algust.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 osutatud reisitasu tõus on suurem kui kaheksa protsenti pakettreisi kogumaksumusest, kohaldatakse käesoleva seaduse § 872 lõigetes 2 ja 4–6 sätestatut.

(3) Reisitasu alandamise korral on reisikorraldajal õigus arvutada reisijale tehtavast tagasimaksest maha tegelikud lepingu haldamise kulud. Reisija nõudmisel esitab reisikorraldaja tõendid kõnealuste haldamiskulude kohta.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 872. Reisija õigused lepingu muutmise korral

(1) Enne pakettreisi algust ei või reisikorraldaja ühepoolselt muuta muid pakettreisilepingu tingimusi peale reisitasu vastavalt käesoleva seaduse §-le 871, välja arvatud juhul, kui:
1) selline õigus on reisikorraldajale lepingus ette nähtud;
2) muudatus on väheoluline ja
3) reisikorraldaja teavitab reisijat muudatusest püsival andmekandjal selgelt, arusaadavalt ja selgelt eristuvalt.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(2) Kui reisikorraldaja on enne pakettreisi algust sunnitud objektiivsetel põhjustel olulisel määral muutma käesoleva seaduse § 867 lõike 2 punktides 1, 3–5 ja 8–11 nimetatud tingimust või ei saa täita § 869 lõike 2 punktis 8 nimetatud erikokkulepet või soovib suurendada reisitasu rohkem kui § 871 lõikes 2 sätestatud kaheksa protsenti, võib reisija reisikorraldaja kindlaksmääratud mõistliku aja jooksul kas kavandatava muudatusega nõustuda või lepingust taganeda. Kui reisija ei tagane lepingust enne reisikorraldaja määratud tähtaja lõppu, loetakse, et reisija on muudatusega nõus. Kui reisija lepingust taganeb, võib ta võimaluse korral võtta vastu sama või kõrgema kvaliteediga asenduspakettreisi, kui reisikorraldaja seda pakub.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(3) [Kehtetu -RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(4) Reisikorraldaja teavitab reisijat püsival andmekandjal viivitamata selgelt, arusaadavalt ja selgelt eristuvalt järgnevast:
1) käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud muudatused ja nende mõju reisitasule, asjakohasel juhul koosmõjus käesoleva paragrahvi lõikega 5;
2) mõistlik aeg, mille jooksul reisija peab reisikorraldajat teavitama oma otsusest vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 2;
3) selle tagajärjed, kui reisija ei järgi käesoleva lõike punktis 2 osutatud tähtaega, ning
4) kui see on asjakohane, siis pakutav asenduspakettreis ja selle maksumus.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõike 2 esimeses lauses osutatud pakettreisilepingu muudatuste või kolmandas lauses osutatud asenduspakettreisi tulemusena väheneb pakettreisi kvaliteet või maksumus, on reisijal õigus alandada vastavas ulatuses reisitasu.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(6) Kui reisija taganeb pakettreisilepingust käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel ega võta vastu asenduspakettreisi, maksab reisikorraldaja viivitamata, kuid hiljemalt 14 päeva jooksul pärast reisija lepingust taganemist reisijale tagasi kõik selle lepingu alusel reisija poolt või nimel tehtud maksed. Käesoleva seaduse § 877 lõigetes 2 ja 2^2–3^2ning §-s 878 sätestatut kohaldatakse vastavalt.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 873. Pakettreisilepingu ülevõtmine

(1) Kuni reisi alguseni võib reisija anda oma lepingust tulenevad õigused ja kohustused üle teisele isikule, kes vastab kõigile reisil osalemiseks vajalikele tingimustele. Kui reisija teatab reisikorraldajale või vahendajale üleandmisest püsival andmekandjal mõistliku aja jooksul enne reisi algust, loetakse, et reisikorraldaja on andnud nõusoleku lepingu ülevõtmiseks. Teavitamist vähemalt seitse päeva enne pakettreisi algust loetakse igal juhul mõistlikuks ajaks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul vastutavad lepingu ülevõtnud isik ja üleandja veel tasumata reisitasu osa ja lepingu ülevõtmisega tekkivate võimalike lisatasude, lõivude ja muude kulude maksmise eest solidaarselt.

(3) Lepingu üleandmisega seonduvad kulud ei tohi olla põhjendamatud ega suuremad kui pakettreisilepingu üleandmise tõttu reisikorraldaja poolt tegelikult kantud kulud. Reisikorraldaja teavitab üleandjat lepingu üleandmisega seonduvatest tegelikest kuludest ja esitab pakettreisilepingu üleandmisest tulenevate lisatasude, lõivude või muude kulude kohta tõendid.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 874. Lepingust taganemine enne reisi algust

(1) Enne reisi algust võib reisija lepingust igal ajal taganeda.

(2) Kui reisija taganeb lepingust, kaotab reisikorraldaja õiguse reisitasule. Sel juhul võib reisikorraldaja nõuda mõistlikku hüvitist.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud hüvitise suuruseks on reisitasu, millest on maha arvatud reisikorraldaja poolt kokkuhoitud kulud, samuti see, mille reisikorraldaja võib reisiteenust teisiti kasutades omandada. Sellise hüvitise suuruse võib ette näha lepingus, arvestades esimeses lauses sätestatut ja seda, kui palju aega on lepingust taganemise hetkel jäänud reisi alguseni. Reisija nõudmisel põhjendab reisikorraldaja hüvitise suurust.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(4) Reisikorraldajal ei ole õigust nõuda reisijalt käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud hüvitist juhul, kui reisija taganeb lepingust, sest sihtkohas või selle vahetus läheduses esinevad vältimatud ja erakorralised asjaolud, mis mõjutavad olulisel määral pakettreisi teenuste osutamist või reisijate vedu sihtkohta. Sellisel alusel pakettreisilepingust taganemise korral on tal õigus saada tagasi kõik pakettreisilepingu alusel tehtud maksed, kuid tal ei ole õigust saada täiendavat hüvitist.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(5) Reisikorraldaja võib pakettreisilepingust taganeda ja maksta reisijale tagasi kõik pakettreisi eest tehtud maksed täiendavat hüvitist maksmata juhul, kui pakettreisile registreerunud inimeste arv on väiksem kui lepingus esitatud miinimumarv ja reisikorraldaja teavitab reisijat lepingust taganemisest lepingus kindlaksmääratud aja jooksul, kuid hiljemalt:
1) 20 päeva enne pakettreisi algust reisi puhul, mis kestab rohkem kui kuus päeva;
2) seitse päeva enne pakettreisi algust reisi puhul, mis kestab kaks kuni kuus päeva;
3) 48 tundi enne pakettreisi algust reisi puhul, mis kestab vähem kui kaks päeva.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(6) Reisikorraldaja võib pakettreisilepingust taganeda ja maksta reisijale tagasi kõik pakettreisilepingu alusel tehtud maksed täiendavat hüvitist maksmata juhul, kui reisikorraldaja ei saa lepingut täita vältimatute ja erakorraliste asjaolude tõttu ning ta teavitab reisijat lepingust taganemisest enne pakettreisi algust viivitamata.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(7) Reisikorraldaja teeb kõik käesoleva paragrahvi lõigete 4–6 kohaselt nõutud tagasimaksed või maksab vastavalt lõigetele 2 ja 3 tagasi kõik reisija poolt või nimel pakettreisi eest tehtud maksed, millest on maha arvatud asjaomane hüvitis. Kui reisikorraldaja peab käesoleva paragrahvi alusel tegema reisijale tagasimakse, teeb ta seda viivitamata, kuid hiljemalt 14 päeva jooksul pakettreisilepingu lõpetamisest arvates.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(8) Vältimatud ja erakorralised asjaolud käesoleva peatüki tähenduses on asjaolud, mis ei ole sellele viitava poole kontrolli all ja mille tagajärgi ei oleks saanud vältida isegi kõigi mõistlike meetmete võtmise korral. Eelmises lauses sätestatule ei kohaldata käesoleva seaduse § 103 lõiget 2.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 875. Abinõud lepingu rikkumise korral
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(1) Reisija peab lepingu rikkumisest teatama reisikorraldajale või vahendajale viivitamata.

(1^1) Reisikorraldaja peab rikkumise kõrvaldamiseks võtma oma kulul tarvitusele mõistlikud abinõud. Esimeses lauses sätestatu ei kohaldu, kui abinõude tarvitusele võtmine on võimatu või sellega kaasnevad ebaproportsionaalsed kulud, võttes arvesse rikkumise ulatust ja mõjutatud reisiteenuse väärtust. Sellisel juhul on reisijal õigus nõuda reisikorraldajalt kahju hüvitamist või alandada reisitasu.

(2) Reisija annab reisikorraldajale rikkumise kõrvaldamiseks mõistliku tähtaja. Kui reisikorraldaja ei võta abinõusid tarvitusele reisija määratud mõistliku tähtaja jooksul, võib reisija seda ise teha ja nõuda reisikorraldajalt tehtud vajalike kulutuste hüvitamist. Reisija võib abinõud tarvitusele võtta ka tähtaega määramata, kui reisikorraldaja keeldub seda tegemast või kui reisijal on eriline huvi abinõude koheseks tarvitusele võtmiseks.

(3) Kui pakettreisilepingus kokkulepitud viisil ei ole võimalik osutada olulist osa reisiteenustest, pakub reisikorraldaja reisijale lisatasuta muid sobivaid, võimaluse korral lepingus kokkulepituga sama või kõrgema kvaliteediga teenuseid pakettreisi jätkumise ajal, sealhulgas juhul, kui reisija tagasireis lähtekohta ei toimu kokkulepitud viisil. Kui pakutavad muud teenused on pakettreisilepingus kokkulepitutest madalama kvaliteediga, on reisijal õigus alandada reisitasu. Reisija võib keelduda reisikorraldaja pakutavatest muudest teenustest üksnes juhul, kui need ei ole võrreldavad lepingus kokkulepituga või kui reisikorraldaja pakutud reisitasu alandamine ei ole piisav.

(4) Kui vältimatute ja erakorraliste asjaolude tõttu ei ole pakettreisilepingus kokkulepitud viisil võimalik korraldada reisija tagasireisi lähtekohta või teise kokkulepitud kohta, kannab reisikorraldaja kulud vajalikule

majutusele, mis ei ületa kolme ööd reisija kohta. Võimaluse korral on majutus lepingus kokkulepitud majutusega samaväärses kategoorias.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 osutatud kolme öö kulude piirangut ei kohaldata:
1) kui reisija tagasireisiks asjakohase transpordivahendi suhtes kohaldatavate reisijate õigusi käsitlevate Euroopa Liidu õigusaktide kohaselt peab reisikorraldaja kandma reisija majutuskulusid pikema aja vältel;
2) liikumispuudega isikute suhtes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1107/2006 puudega ja liikumispuudega isikute õiguste kohta lennureisi puhul (ELT L 204, 26.07.2006, lk 1–9) artikli 2 punkti a tähenduses ja neid saatvate isikute suhtes, rasedate naiste ja saatjata alaealiste suhtes ning isikute suhtes, kes vajavad eriarstiabi, tingimusel et reisikorraldajat on nende konkreetsetest vajadustest teavitatud vähemalt 48 tundi enne pakettreisi algust.

(6) Reisikorraldaja ei tohi käesoleva paragrahvi lõike 4 kohase vastutuse piiramiseks tugineda vältimatutele ja erakorralistele asjaoludele, kui asjaomasel reisijaveoteenuse osutajal ei ole kohaldatavate Euroopa Liidu õigusaktide alusel lubatud selliseid asjaolusid aluseks võtta.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 876. Lepingu ülesütlemine reisija poolt

(1) Kui reisi kestel mõjutab lepingutingimustele mittevastavus oluliselt pakettreisi teenuse osutamist, võib reisija lepingu üles öelda, kui mittevastavust ei kõrvaldata reisija määratud mõistliku aja jooksul pärast sellest teatamist. Lisaks on reisijal asjakohasel juhul õigus alandada reisitasu või nõuda kahju hüvitamist.

(2) Pakettreisilepingu ülesütlemise korral vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule kaotab reisikorraldaja õiguse saada reisitasu. Ta võib siiski nõuda mõistlikku hüvitist osutatud või reisi lõpetamiseks veel osutatavate reisiteenuste eest, välja arvatud juhul, kui reisijal puudub lepingu ülesütlemise tõttu huvi osutatud või veel osutatavate teenuste vastu. Reisikorraldaja ei või reisijalt nõuda muid lepingu lõpetamisega seotud hüvitisi.

(3) Reisikorraldaja peab lepingu ülesütlemise korral vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule võtma tarvitusele lepingu lõppemisest tulenevad vajalikud abinõud, eelkõige kui lepingus oli kokku lepitud reisijavedu, ning tagama viivitamata ja reisijalt lisatasu küsimata reisijale kokkulepituga samaväärse tagasireisi lähtekohta või teise kokkulepitud kohta.

(3^1) Käesoleva seaduse § 875 lõike 3 kolmandas lauses nimetatud juhul, või kui reisikorraldajal ei ole võimalik pakkuda muid teenuseid, on reisijal muu hulgas asjakohasel juhul õigus alandada reisitasu ja nõuda kahju hüvitamist ka ilma ülesütlemisavaldust tegemata.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 877. Reisikorraldaja vastutus

(1) Reisikorraldaja vastutab lepingu täitmise eest reisija ees, sõltumata sellest, kas lepingulised kohustused peab täitma tema ise või keegi teine.

(2) Käesoleva seaduse §-des 875 ja 876 sätestatu ei välista ega piira reisija õigust nõuda talle lepingu rikkumisega tekitatud kahju hüvitamist ja alandada reisitasu. Muu hulgas võib reisija nõuda mittevaralise kahju hüvitamiseks mõistlikku hüvitist kasutult kulutatud puhkuseaja eest. Reisikorraldaja maksab kahjuhüvitise reisijale välja viivitamata.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(2^1) Reisijal ei ole õigust alandada reisitasu, kui reisikorraldaja tõendab, et mittevastavus tulenes reisijast.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(2^2) Reisijal ei ole õigust saada kahjuhüvitist, kui reisikorraldaja tõendab, et mittevastavus tuleneb:
1) reisijast;
2) kolmandast isikust, kes ei ole seotud pakettreisilepingus sisalduva reisiteenuse osutamisega, ning see on ettenägematu või vältimatu või
3) vältimatutest ja erakorralistest asjaoludest.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(3) Kui teenuse vahetu osutaja vastutus on piiratud rahvusvaheliste konventsioonide alusel, võib reisikorraldaja reisija suhtes sellele tugineda.

(3^1) Reisijal on õigus nõuda kahju hüvitamist käesoleva seaduse ning asjakohasel juhul Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT L 46, 17.02.2004, lk 10–11), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse

(EÜ) nr 1371/2007 rongireisijate õiguste ja kohustuste kohta (ELT L 315, 03.12.2007, lk 14–41), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 392/2009 reisijate meritsi vedajate vastutuse kohta õnnetusjuhtumite korral (ELT L 131, 28.05.2009, lk 24–46), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1177/2010, mis käsitleb meritsi ja siseveeteedel reisijate õigusi ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ELT L 334, 17.12.2010, lk 1–16), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 181/2011, mis käsitleb bussisõitjate õigusi ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ELT L 55, 28.02.2011, lk 1–12), ja rahvusvaheliste konventsioonide alusel.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(3^{2}) Käesoleva seaduse alusel reisijale makstav hüvitis või reisitasu alandamine ning käesoleva paragrahvi lõikes 3^{1}nimetatud määruste ja rahvusvaheliste konventsioonide kohased hüvitised ja reisitasu alandamine arvatakse üksteisest maha eesmärgiga vältida ülemäärast hüvitamist.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

(4) [Kehtetu -RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 877^{1}. Vastutus broneerimisvigade eest

Ettevõtja, kes tegutseb reisikorraldajana, vahendajana, seotud reisikorraldusteenuste sõlmimist hõlbustava ettevõtjana või üksiku reisiteenuse osutajana, vastutab kõigi broneerimissüsteemi vigade eest, mis tulenevad temast tingitud tehnilistest puudustest, ja broneerimistoimingu käigus tehtud vigade eest, kui ettevõtja on nõustunud tegema pakettreisi või seotud reisikorraldusteenuste osaks oleva reisiteenuse broneeringu. Ettevõtja ei vastuta broneerimisvigade eest, mis tulenevad reisijast või mis on tingitud vältimatutest ja erakorralistest asjaoludest.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 878. Vastutuse piiramise ja välistamise keeld

(1) Kokkulepe, millega välistatakse või piiratakse ettevõtja, kes tegutseb reisikorraldajana, käesoleva seaduse § 866 lõikes 4^{1}nimetatud vahendajana või seotud reisikorraldusteenuste osaks oleva üksiku reisiteenuse osutajana, vastutust tahtlikult või raske hooletuse tõttu tekitatud kahju eest, on tühine.

(2) Kokkulepe, millega piiratakse ettevõtja, kes tegutseb reisikorraldajana, käesoleva seaduse § 866 lõikes 4^{1}nimetatud vahendajana või seotud reisikorraldusteenuste osaks oleva üksiku reisiteenuse osutajana, vastutust reisija surma põhjustamise, talle kehavigastuse tekitamise või tema tervise kahjustamise eest, on tühine.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetamata kahju eest võib ettevõtja, kes tegutseb reisikorraldajana, käesoleva seaduse § 866 lõikes 4^{1}nimetatud vahendajana või seotud reisikorraldusteenuste osaks oleva üksiku reisiteenuse osutajana, lepinguga vastutust piirata kuni reisitasu kolmekordse suuruseni.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 878^{1}. Abi andmise kohustus

(1) Reisikorraldaja annab raskustesse sattunud reisijale, sealhulgas käesoleva seaduse § 875 lõikes 4 nimetatud juhul, viivitamata asjakohast abi, eelkõige reisikorraldaja:
1) annab asjakohast teavet tervishoiuteenuste, kohalike ametiasutuste ja konsulaarabi kohta ning
2) aitab reisijat sidepidamisel ja alternatiivsete reisivõimaluste leidmisel.

(2) Reisikorraldaja võib sellise abi eest nõuda reisijalt tegelikult kantud mõistlike kulude hüvitamist, kui raskuse on põhjustanud reisija tahtlikult või hooletuse tõttu.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 878^{2}. Võimalus võtta reisikorraldajaga vahendaja kaudu ühendust

(1) Reisija võib pakettreisi teenuste osutamisega seotud teated, taotlused või kaebused edastada otse vahendajale, kelle kaudu pakettreisileping sõlmiti. Vahendaja edastab sellised teated, taotlused ja kaebused viivitamata reisikorraldajale.

(2) Tähtaegadest või aegumistähtaegadest kinnipidamise arvestamisel käsitatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 osutatud teadete, taotluste või kaebuste kättesaamist vahendaja poolt kättesaamisena reisikorraldaja poolt.
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 879. Lepingu ülesütlemine vääramatu jõu tõttu
[Kehtetu -RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 880. Sätete kohaldamine

[Kehtetu -RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 881. Sätete rikkumise keelamine

Seadusega sätestatud isik või asutus võib seaduses sätestatud korras nõuda käesolevas peatükis sätestatut rikkunud ettevõtjalt, kes tegutseb reisikorraldajana, vahendajana, seotud reisikorraldusteenuste sõlmimist hõlbustava ettevõtjana või üksiku reisiteenuse osutajana, rikkumise lõpetamist ning rikkumisest hoidumist. [RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 882. Sätete kohustuslikkus

Käesolevas peatükis sätestatust reisija kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

45. peatükk
HOIULEPING

1. jagu
Üldsätted

§ 883. Hoiulepingu mõiste

Hoiulepinguga kohustub üks isik (hoidja) hoidma teise isiku (hoiuleandja) poolt temale üleantud vallasasja ja hoidmise lõppemisel selle hoiuleandjale tagastama.

§ 884. Hoiutasu

(1) Hoidjal on õigus saada tasu (hoiutasu) üksnes juhul, kui pooled on selles sõnaselgelt kokku leppinud või kui asjaolude kohaselt võib eeldada tasu maksmist.

(2) Hoiutasu loetakse vaikimisi kokkulepituks, kui asjaolude kohaselt saab eeldada hoidmist üksnes tasu eest, eelkõige siis, kui hoidja sõlmib hoiulepingu oma majandus- või kutsetegevuses.

§ 885. Vastutus tasuta hoidmise puhul

Tasuta hoidmise puhul ei vastuta hoidja asja kaotsimineku, hävimise, kahjustumise või asja mitteõigeaegse tagastamise eest, kui ta on asja hoidmisel ilmutanud samasugust hoolt, nagu ta rakendab oma asjade hoidmisel.

§ 886. Asja kasutamine ja edasiandmine kolmandale isikule

(1) Eeldatakse, et hoidja ei või asja kasutada ega anda kasutada ega hoiule kolmandale isikule.

(2) Asja kolmandale isikule hoiule andmise korral vastutab hoidja kolmanda isiku tegevuse eest nagu enda tegevuse eest, välja arvatud juhul, kui hoidmine toimub tasuta ja hoidja oli sunnitud hoidmise edasi andma asjaolude tõttu, mis ei tulenenud temast.

(3) Kui hoidja kasutab asja, kuigi kasutamine ei ole lubatud, peab ta hoiuleandjale maksma asja kasutamise eest mõistlikku tasu ning ta vastutab asja hävimise ja kahjustumise eest, kui ta ei tõenda, et hävimine või kahjustumine oleks aset leidnud ka hoiuleandja juures.

§ 887. Hoidmise viisi muutmine

Hoidja võib muuta kokkulepitud hoidmise viisi, kui ta võib eeldada, et hoiuleandja kiidaks hoidmise viisi muutmise heaks, kui ta oleks teadlik muutmise tinginud asjaoludest. Hoidmise viisi muutmisest peab hoidja hoiuleandjale viivitamata teatama.

§ 888. Hoidjale põhjustatud kulude ja kahju hüvitamine

(1) Hoiuleandja peab hoidjale hüvitama hoidmise tõttu tehtud kulud, mida hoidja asjaolude kohaselt võis pidada vajalikeks. Kulude hüvitamise ja tasunõude tagamiseks on hoidjal pandiõigus hoiuleantud asja suhtes.

(2) Hoiuleandja peab hüvitama hoidjale asja ohtlikkusest tekkinud kahju, välja arvatud juhul, kui ta asja hoiule andmisel asja ohtlikkusest ei teadnud ega pidanudki teadma või kui ta asja ohtlikkusest hoidjale teatas või kui hoidja sellest ise aru sai.

§ 889. Hoiuleandja õigus asi tagasi nõuda

Hoiuleandja võib igal ajal hoiulepingu üles öelda ja nõuda hoiuleantud asja tagastamist, isegi kui hoidmise tähtaeg oli kokku lepitud. Kui hoidmise tähtaeg oli kokku lepitud, peab hoiuleandja hüvitama hoidjale kulud, mida hoidja oli teinud kokkulepitud tähtaega arvestades.

§ 890. Hoidja õigus nõuda asja tagasivõtmist

Kui hoidmise tähtaega ei ole kindlaks määratud, võib hoidja hoiulepingu igal ajal üles öelda ja nõuda, et hoiuleandja võtaks hoiule antud asja tagasi. Kui hoidmise tähtaeg on kindlaks määratud, võib hoidja nõuda asja tagasivõtmist enne tähtaja möödumist üksnes mõjuval põhjusel.

§ 891. Tagastamise tingimused

(1) Hoiuleantud asi tuleb hoiuleandja kulul tagastada talle kohas, kus asja tuli vastavalt hoiulepingule hoida.

(2) Asi tuleb tagastada seisundis, milles see hoiule võeti. Asja tagastamisega seotud riisikot kannab hoiuleandja.

§ 892. Kasu väljaandmine

Hoiuleantud asja tagastamisel peab hoidja üle andma ka asjast saadud kasu.

§ 893. Hoiuleandjate või hoidjate paljusus

(1) Kui asja hoiavad ühiselt mitu isikut, vastutavad nad hoiuleandja ees hoiulepingust tulenevate kohustuste täitmise eest solidaarselt. Kui asja annavad hoiule ühiselt mitu isikut, on need isikud hoidja suhtes solidaarvõlausaldajad.

(2) Kui mitu isikut on esitanud asja suhtes nõude ja andnud asja oma huvide kaitsmiseks hoiule kolmandale isikule (sekvester), võib kolmas isik asja välja anda üksnes kõigi hoiuleandjate nõusolekul.

§ 894. Hoiutasu maksmise tingimused

(1) Kui hoiutasu tuleb maksta, peab hoiuleandja selle maksma hoidmise lõppemisel. Kui hoiutasu maksmine on kindlaks määratud ajavahemike järgi, tuleb see maksta iga ajavahemiku lõpus.

(2) Kui hoidmine lõpeb enne kokkulepitud tähtaega, võib hoidja nõuda tegelikule hoidmise ajale vastavat osa hoiutasust.

§ 895. Kolmandate isikute õigused

(1) Hoidja peab hoiuleandjale viivitamata teatama hoiuleantud asja valduse kaotusest, hoidja vastu asja väljaandmise nõude esitamisest või hoiuleantud asjale kolmanda isiku õigusest teadasaamisest.

(2) Kui kolmas isik taotleb omandi tunnustamist hoiuleantud asjale ning esitab hoidja vastu asja väljaandmise nõude, ei või hoidja asja temale ilma hoiuleandja nõusolekuta välja anda. Hoidja võib asja tagastada hoiuleandjale. Hoidja võib keelduda hoiuleantud asja hoiuleandjale välja andmast, kui asi on arestitud või kui hoiuleandja vastu on esitatud hoiuleantud asja omandi tunnustamise hagi.

§ 896. Raha ja muude asendatavate asjade hoidmine

(1) Kui asendatavad asjad antakse hoiule selliselt, et hoidja kohustub tagastama sama liiki, sama kvaliteediga ja samas koguses asju, eeldatakse, et asjade omand ja juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko lähevad asjade üleandmisega üle hoidjale ning vastavalt kohaldatakse laenu kohta sätestatut.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul eeldatakse, et asjade tagastamise tähtaeg ja koht määratakse kindlaks vastavalt seaduses hoiulepingu kohta sätestatule.

(3) Hoiule antud raha kasutamise korral peab hoidja maksma intressi raha kasutamise aja eest.

2. jagu
Laoleping

§ 897. Laoleping

Laoleping on hoiuleping, millega hoidja oma majandus- või kutsetegevuses kohustub vallasasja hoidmisel selle ladustama ja säilitama, hoiuleandja aga kohustub maksma selle eest tasu.

§ 898. Hoiuleandja kohustused

(1) Ohtliku asja ladustamisel peab hoiuleandja hoidjat õigeaegselt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ohu täpsest liigist teavitama ning teatama hoidjale vajalikest ettevaatusabinõudest. Hoiuleandja peab asja vajalikus ulatuses pakkima ja tähistama ning andma hoidjale dokumendid ja teabe, mida hoidja vajab oma kohustuste täitmiseks.

(2) Kui hoiuleandja on tarbija, peab ta teavitama hoidjat asjast tulenevast ohust üksnes üldiselt, teavitamine võib toimuda suuliselt.

(3) Hoidja peab tarbijast hoiuleandjat teavitama käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kohustusest ning küsima temalt teavet, mida hoidja võib vajada asjaga seotud ametlike toimingute tegemiseks.

(4) Kui hoiuleandja on tarbija, peab hoidja asja vajalikus ulatuses pakkima ja tähistama.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 899. Kahju ja kulude hüvitamine

(1) Hoiuleandja peab hüvitama hoidjale kahju ja kulud, mille põhjustab:
1) asja ebapiisav pakkimine või tähistamine hoiuleandja poolt;
2) asja ohtlikkusest teatamata jätmine hoiuleandja poolt;
3) asjaga seotud ametlike toimingute läbiviimiseks vajalike dokumentide või teabe puudumine, ebatäielikkus või ebaõigsus.

(2) Hoiuleandja vastutab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul, sõltumata sellest, kas tema kohustuste rikkumine on vabandatav. Kui hoiuleandjaks on tarbija, vastutab ta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuste rikkumise eest üksnes juhul, kui ta rikkus kohustust süüliselt.

§ 900. Ladustatud asjade segamine

(1) Hoidjal on õigus asendatavaid asju segada sama liiki ja sama kvaliteediga asjadega üksnes juhul, kui nende asjade hoiuleandjad on sellega sõnaselgelt nõustunud.

(2) Alates ladustatud asjade segamisest on segatud asjade omanikel kaasomand segatud asjadele. Hoidja võib igale hoiuleandjale, sõltumata teiste kaasomanike nõusolekust, välja anda temale kuuluvale mõttelisele osale vastava osa segatud asjadest.

§ 901. Saadetud asja vastuvõtmine

Kui hoidjale saadetud asja vastuvõtmisel on asja kahjustumine või puudulikkus väliselt arusaadav, peab hoidja hoiuleandjale sellest viivitamata teatama ja tegema omalt poolt kõik, et hoiuleandja saaks esitada kahju hüvitamise nõude.

§ 902. Asja säilitamine

(1) Hoidja peab võimaldama hoiuleandjal asja üle vaadata, võtta proove ja teha asja säilitamiseks vajalikke toiminguid. Hoidjal on õigus teha asja säilitamiseks vajalikud toimingud ise. Kui ladustatud asjad on segatud, on hoidjal kohustus teha säilitamiseks vajalikud toimingud.

(2) Kui pärast asja hoiule võtmist on asi muutunud või on alust arvata, et võivad tekkida muutused, mis võivad põhjustada asja hävimise või kahjustumise või kahju hoidjale, peab hoidja sellest hoiuleandjale viivitamata teatama ja küsima temalt juhiseid asjaga toimimise kohta. Kui on välja antud laokiri, peab hoidja teate asja muutuste kohta esitama laokirja viimasele talle teadaolevale seaduslikule valdajale.

(3) Kui hoidja ei saa käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhul juhiseid mõistliku aja jooksul, peab ta võtma tarvitusele mõistlikud abinõud. Ta võib eelkõige asja vastavalt käesoleva seaduse § 125 lõigetele 3–6 müüa. Kui on välja antud laokiri, peab hoidja teatama müügist laokirja viimasele talle teadaolevale seaduslikule valdajale.

§ 903. Asja kindlustamine ja ladustamine kolmanda isiku juures

(1) Hoidja peab hoiuleandja nõudel asja kindlustama. Kui hoiuleandja on tarbija, peab hoidja teavitama hoiuleandjat sellest, et ta võib nõuda, et hoidja asja kindlustaks.

(2) Hoidja võib asja ladustada kolmanda isiku juures üksnes juhul, kui hoiuleandja seda sõnaselgelt lubas.

§ 904. Laolepingu ülesütlemine ja ladustamise kestus

(1) Kui laoleping on sõlmitud tähtajatult, võivad nii hoiuleandja kui ka hoidja lepingu ühekuulise etteteatamistähtajaga üles öelda. Kui hoiuleandjal või hoidjal on lepingu ülesütlemiseks mõjuv põhjus, võib ta lepingu üles öelda etteteatamistähtaega järgimata.

(2) Hoiuleandja võib asja igal ajal välja nõuda.

(3) Hoidja võib nõuda asja tagasivõtmist pärast kokkulepitud ladustamistähtaja möödumist või pärast hoiulepingu lõppemist. Kui hoidjal on mõjuv põhjus, võib ta nõuda, et hoiuleandja asja enne ladustamistähtaja lõppu tagasi võtaks.

(4) Kui välja on antud laokiri, peab hoidja lepingu ülesütlemisest ja asja tagasivõtmise nõudest teatama laokirja viimasele talle teadaolevale seaduslikule valdajale.

§ 905. Vastutus asja kaotsimineku või kahjustumise eest

Hoidja peab hüvitama asja kaotsiminekust või kahjustumisest tekkinud kahju, kui see tekkis ajavahemikul asja ladustamiseks vastuvõtmisest kuni asja väljaandmiseni. Hoidja vastutab ka juhul, kui ta ladustas asja kolmanda isiku juures.

§ 906. Nõuete aegumine

(1) Laolepingust tulenevate nõuete aegumistähtaeg on üks aasta. Tahtlikult või raske hooletusega tekitatud kahju hüvitamise nõuete aegumistähtaeg on kolm aastat.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõuete aegumistähtaeg algab lepingu lõppemise päevast. Asja kaotsimineku korral algab aegumistähtaeg päevast, mil hoidja teatas kaotsiminekust hoiuleandjale, või, kui välja on antud laokiri, siis laokirja viimasele hoidjale teadaolevale seaduslikule valdajale üleandmise päevast.

(3) Kui hoiuleandja on tarbija, on tema kahjuks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatust kõrvalekalduv kokkulepe tühine.
[RT I 2003, 78, 523- jõust. 27.12.2003]

§ 907. Hoidja pandiõigus

(1) Hoidjal on kõigi laolepingust tulenevate nõuete ning varasematest hoiuleandjaga sõlmitud veo-, ekspedeerimis- ja laolepingutest tulenevate nõuete tagamiseks pandiõigus ladustatud asjale. Pandiõigus laieneb ka ladustatud asja suhtes sõlmitud kindlustuslepingust tulenevatele nõuetele ja asja saatedokumentidele.

(2) Kui asja kohta on välja antud laokiri, on käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud pandiõigusega tagatud üksnes hoidja need nõuded, mis tulenevad laokirjast või mis olid laokirja valdajale teada või pidid temale teada olema. Käesolevas lõikes sätestatut ei kohaldata juhul, kui laokiri on hoiuleandja valduses.

(3) Pandiõigus kestab, kuni asi on hoidja valduses, eelkõige, kuni ta saab asja käsutada konossemendi, lastikirja või laokirja alusel.

§ 908. Laokiri

(1) Asja väljaandmise kohustuse kohta võib hoidja pärast asja hoiule võtmist välja anda laokirja, mis peab sisaldama järgmisi andmeid:
1) laokirja väljaandmise koht ja kuupäev;
2) hoiuleandja nimi ja aadress;
3) hoidja nimi ja aadress;
4) ladustamise koht ja kuupäev;
5) asja liigi üldine tähistus ja pakendi liik, ohtliku asja puhul tähistus vastavalt sellise asja kohta kehtestatud nõudmistele, nende nõudmiste puudumisel aga üldiselt tunnustatud tähistus;
6) pakkide arv, tähistus ja numbrid;
7) asja brutokaal või muul viisil väljendatud kogus;
8) ladustatud asjade segamise korral märge selle kohta.

(2) Laokirja võib kanda muid andmeid, mida hoidja peab vajalikuks.

(3) Hoidja peab laokirja allkirjastama. Allkiri võib olla asendatud templijäljendiga.

§ 909. Laokirja õiguslik tähendus

(1) Laokiri on kaubaväärtpaber, mis annab laokirja seaduslikule valdajale õiguse nõuda hoidjalt ladustatud asja väljaandmist.

(2) Hoidja ja laokirja seadusliku valdaja vahelised õigused ja kohustused määratakse vastavalt laokirjale. Hoidja ja hoiuleandja vahelistes suhetes jääb määravaks laoleping ka siis, kui on välja antud laokiri.

(3) Kui on välja antud laokiri, siis eeldatakse, et ladustatud asi ja selle pakend on hoidja poolt vastu võetud nii, nagu seda on kirjeldatud laokirjas, kui kirjeldus puudutab asja ja pakendi välist seisundit ning ladustatud pakkide arvu, tähistust ja numbreid.

(4) Kui hoidja on kontrollinud ladustatud asja kaalu või muid andmeid ladustatu koguse kohta või ladustatud pakkide sisu ja kontrolli tulemus on kantud laokirja, siis eeldatakse, et kaal, hulk või sisu vastas ladustatud asja vastuvõtmisel laokirja andmetele.

(5) Laokirja üleandmise korral kolmandale isikule ei saa hoidja tugineda asjaolule, et laokirjas märgitud käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 nimetatud andmed on ebaõiged, välja arvatud juhul, kui kolmas isik laokirja saamisel teadis või pidi teadma, et laokirjas märgitud andmed on ebaõiged.

(6) Kui hoidja on asja ladustamiseks vastu võtnud, on laokirja üleandmisel isikule, kes laokirja kohaselt on õigustatud asja välja nõudma, samasugune tähendus kui asja valduse üleandmisel.

§ 910. Asja väljaandmine laokirja tagastamise vastu

(1) Kui välja on antud laokiri, on hoidja kohustatud asja välja andma üksnes siis, kui talle tagastatakse laokiri. Laokirjale tehakse märge asja kättesaamise kohta. Kui ladustatud asi antakse välja osaliselt, on hoidja kohustatud osa välja andma üksnes siis, kui tal võimaldatakse teha laokirjale vastavasisuline allkirjastatud märge.

(2) Hoidja peab laokirja seaduslikule valdajale hüvitama kahju, mis tekkis sellest, et hoidja andis asja välja laokirja tagastamist nõudmata või laokirjale märget tegemata.

3. jagu
Asja hoidmine majutusettevõttes

§ 911. Majutusettevõtte pidaja vastutus

(1) Oma majandustegevuses teiste isikute (külastajad) majutamisega tegelev isik (majutusettevõtte pidaja) peab hüvitama külastajale majutusettevõtte ruumidesse toodud asjade kaotsimineku, kahjustumise või hävimisega tekkinud kahju, samuti kahju, mis on tekkinud ehitise, selle aluse maa või majutusettevõtte seadmete või rajatiste puuduste tõttu külastaja surma põhjustamisest või külastajale kehavigastuse või tervisekahjustuse tekitamisest.

(2) Majutusettevõtte ruumidesse tooduks loetakse asjad, mis on:
1) majutusettevõttes, samuti väljaspool majutusettevõtet selle pidaja poolt näidatud või üldiselt selleks määratud kohas või muidu majutusettevõtte pidaja hoole all aja jooksul, mil majutamiseks kasutatav ruum on külastaja kasutuses;
2) antud majutusettevõtte pidaja hoole alla mõistlikuks ajavahemikuks enne või pärast seda, kui ruum oli külastaja kasutuses.

(3) Isikuteks, kelle eest majutusettevõtte pidaja vastutab, loetakse ka isikuid, kelle puhul külastaja võis vastavalt asjaoludele eeldada, et tegemist on majutusettevõtte pidaja töötajatega.

(4) Käesolevas jaos sätestatut kohaldatakse ka külastajate asjade hoidmisele sanatooriumides, avalikes lõbustuskohtades, laevadel, ujulates, pansionaatides, restoranides ja muudes sarnastes kohtades.

§ 912. Vastutuse piirangud

(1) Majutusettevõtte pidaja ei vastuta asja kahjustumisest, hävimisest või kaotsiminekust tuleneva kahju eest, sõltumata nõude õiguslikust alusest, kui kahju põhjustas:
1) külastaja või teda saatev või külastav isik või isik, kelle eest külastaja vastutab;
2) asja eriline omadus;
3) vääramatu jõud.

(2) Majutusettevõtte pidaja ei vastuta vastavalt käesoleva seaduse § 911 lõikele 1 külastaja sõidukile, sõidukisse jäetud asjadele, samuti külastaja elusloomadele tekitatud kahju eest, välja arvatud juhul, kui majutusettevõtte pidaja on sõiduki või looma enda hoole alla võtnud viisil, millest võib järeldada tema tahet vastutada sõidukile või loomale tekkiva kahju eest.

§ 913. Majutusettevõtte pidaja vastutuse ulatus

(1) Majutusettevõtte pidaja vastutab iga külastaja ees kuni majutuseks kasutatava ruumi ühe päeva tasu sajakordses ulatuses, kuid mitte enam kui 6400 euro ulatuses, raha, väärtpaberite ja väärtasjade kaotsimineku, kahjustamise või hävimise puhul aga mitte enam kui 3196 euro ulatuses.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud vastutuse piirangut ei kohaldata, kui asjade kaotsiminek, kahjustumine või hävimine on tekkinud majutusettevõtte pidaja süül. Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud vastutuse piirangut ei kohaldata ka juhul, kui kahju on tekkinud asjadele, mis on antud majutusettevõtte pidajale hoiule või mille hoiulevõtmisest on majutusettevõtte pidaja alusetult keeldunud.

(3) Majutusettevõtte pidaja on kohustatud hoiule võtma külastaja raha, väärtpabereid ja väärtasju, välja arvatud juhul, kui need on majutusettevõtte suurust või järku arvestades ülemäära väärtuslikud või nende hoiulevõtmine on majutusettevõtte pidajale ülemäära koormav. Majutusettevõtte pidaja võib nõuda, et raha, väärtpaberid ja väärtasjad antaks talle üle suletud või pitseeritud pakendis.

§ 914. Kahju hüvitamise nõudeõiguse lõppemine

Külastajale käesoleva seaduse § 911 alusel kuuluv õigus nõuda kahju hüvitamist lõpeb, kui külastaja ei teata majutusettevõtte pidajale asja kaotsiminekust, hävimisest või kahjustumisest viivitamata pärast sellest teadasaamist. Õigus nõuda kahju hüvitamist ei lõpe juhul, kui asi oli antud majutusettevõtte pidajale hoiule või kui asja kaotsiminek, hävimine või kahjustumine põhjustati majutusettevõtte pidaja süül.

§ 915. Majutusettevõtte pidaja pandiõigus

Majutusettevõtte pidajal on pandiõigus külastaja poolt ruumidesse toodud asjadele. Pandiõigusega on tagatud majutusettevõtte pidaja nõuded, mis on tekkinud seoses majutamiseks kasutatavate ruumide külastaja kasutusse andmise, külastajale osutatud teenuste ja külastaja majutusettevõttes viibimisega seotud muude kuludega. Vastavalt kohaldatakse üürilepingu puhul üürileandja pandiõiguse kohta sätestatut.

§ 916. Sätete kohustuslikkus

Kokkulepe, millega käesolevas jaos sätestatuga võrreldes välistatakse või piiratakse majutusettevõtte pidaja vastutust külastaja suhtes, on tühine.

9. osa
VÄÄRTPABERID

46. peatükk
ÜLDSÄTTED

§ 917. Väärtpaberi mõiste

(1) Väärtpaber on iga dokument, millega on seotud mingi varaline õigus selliselt, et seda ei ole võimalik dokumendist eraldi teostada.

(2) Seadusega sätestatud juhtudel loetakse väärtpaberiks ka õigusi, mida väljendatakse ja antakse üle üksnes registrikande vahendusel. Kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti, ei kohaldata sellistele õigustele käesolevas seaduses ega asjaõigusseaduses õiguste kohta sätestatut.
[RT I 2004, 37, 255- jõust. 01.05.2004]

§ 917[1]. Väärtpaberite pantimine finantstagatise seadmise korral

(1) Käesoleva seaduse § 917 lõikes 2 ja väärtpaberituru seaduse §-s 2 nimetatud registrikande vahendusel käibivate väärtpaberite koormamisel asjaõigusseaduse §-s 314[1] nimetatud finantstagatise kokkuleppe alusel on vastavate väärtpaberite registri pidaja kohustatud väärtpaberite üle arvestust pidama selliselt, et finantstagatise esemeks olevad väärtpaberid on eraldatud teistest pantija arvel hoitavatest väärtpaberitest.

(2) Finantstagatisega koormatud väärtpaberite osas peab vastavate väärtpaberite registri pidaja:
1) alates kuupäevast, mil jõustub pantija poolt väärtpaberite registri pidajale teatavaks tehtud pandipidajale antud tagasivõtmatu õigus finantstagatisega koormatud väärtpabereid käsutada, täitma üksnes pandipidaja korraldusi;
2) kuni käesoleva lõike punktis 1 nimetatud kuupäevani täitma pantija ja pandipidaja ühiseid korraldusi.
[RT I 2004, 37, 255- jõust. 01.05.2004]

§ 918. Väärtpaberite liigid

(1) Esitajaväärtpaber on väärtpaber, millest tuleneva kohustuse täitmist võib nõuda või millest tulenevat muud õigust võib teostada väärtpaberi omanik.

(2) Käskväärtpaber on väärtpaber, millest tuleneva kohustuse täitmist võib nõuda või millest tulenevat muud õigust võib teostada väärtpaberil märgitud isik või tema käsundi alusel teine isik. Kui väärtpaberile on kantud väärtpaberi alusel õigustatud isiku nimi, eeldatakse, et tegemist on käskväärtpaberiga.

(3) Nimeline väärtpaber on väärtpaber, millest tuleneva kohustuse täitmist võib nõuda või millest tulenevat muud õigust võib teostada väärtpaberil märgitud isik ja mis ei ole käskväärtpaber.

§ 919. Väärtpaberist tuleneva kohustuse täitmine

(1) Väärtpaberi alusel kohustatud isik peab kohustuse täitma üksnes siis, kui väärtpaber antakse talle üle. Väärtpaberi alusel kohustatud isik ei või nõuda väärtpaberi üleandmist, kui ta peab väärtpaberi alusel täitma veel teisi kohustusi.

(2) Nimelisest väärtpaberist tulenev kohustus tuleb täita isikule, kes omab väärtpaberit ja tõendab, et tema on see isik, kelle nimele on väärtpaber välja antud, ja kes annab väärtpaberi üle.

(3) Käskväärtpaberist tulenev kohustus tuleb täita isikule, kes omab väärtpaberit ja tõendab, et tema on see isik, kelle nimele väärtpaber on välja antud või kellele on väärtpaber üleandepealdisega üle antud, ja kes annab väärtpaberi üle.

(4) Kui väärtpaberi alusel kohustatud isik täidab kohustuse heauskselt väärtpaberi alusel õigustatud isikule, loetakse kohustus täidetuks ka juhul, kui isik, kellele kohustus täideti, ei olnud tegelikult võlausaldaja.

(5) Kui väärtpaberi alusel kohustatud isik täidab kohustuse isikule, kes ei tõenda, et ta on nimelisel või käskväärtpaberil märgitud isik, või kes ei tõenda käskväärtpaberi puhul, et väärtpaber on talle üleandepealdisega üle antud, ei vabasta see väärtpaberi alusel kohustatud isikut täitmise kohustusest väärtpaberi alusel tegelikult õigustatud isikule.

§ 920. Väärtpaberi alusel kohustatud isiku vastuväidete piirangud

(1) Esitaja- ja käskväärtpaberist tulenevale nõudele võib väärtpaberi alusel kohustatud isik esitada üksnes selliseid vastuväiteid:
1) mis on suunatud väärtpaberi kehtivuse vastu;
2) mis tulenevad väärtpaberist endast;
3) mida väärtpaberi alusel kohustatud isik võib esitada väärtpaberi alusel õigustatud isiku vastu isiklikult.

(2) Väärtpaberi alusel kohustatud isik võib väärtpaberi alusel õigustatud isiku nõudele esitada vastuväiteid, mis ei tulene väärtpaberist endast, vaid tulenevad väärtpaberi alusel kohustatud isiku suhetest eelnevate väärtpaberi alusel õigustatud isikutega, üksnes juhul, kui väärtpaberi alusel õigustatud isik kahjustas väärtpaberi omandamisel teadlikult väärtpaberi alusel kohustatud isiku huve.

§ 921. Väärtpaberi üleandmine

(1) Esitajaväärtpaberist tuleneva õiguse üleandmiseks või selle õiguse kasutusvaldusega koormamiseks või pantimiseks tuleb väärtpaber üle anda vallasasja üleandmise sätete järgi.

(2) Käskväärtpaberist tuleneva õiguse üleandmiseks peab üleandja lisaks väärtpaberi üleandmisele tegema väärtpaberile või sellega seotud lehele (väärtpaberi jätk) üleandepealdise (indossament).

(3) Nimelisest väärtpaberist tulenev õigus antakse üle vastava õiguse üleandmise sätete järgi, andes üle ka väärtpaberi. Nimelisest väärtpaberist tuleneva õiguse üleandmiseks tuleb sõlmida kirjalik üleandmisleping, kui ei ole kokku lepitud teisiti.

(4) Väärtpaberi üleandepealdisega üleandmisega lähevad üleandepealdise teinud isiku (üleandepealdise tegija) väärtpaberist tulenevad õigused üle omandajale, kui väärtpaberist või üleandepealdisest ei tulene teisiti. Väärtpaberile üleandepealdise tegemisele, väärtpaberi alusel õigustatud isiku õiguste tõendamisele ja väärtpaberi heausksele omandamisele üleandepealdise alusel kohaldatakse veksli kohta sätestatut.

(5) Kui üle antakse väärtpaber, mis on välja antud mittetäieliku kohustuse täitmise tagamiseks, võib väärtpaberi omandamisel heauskne uus omanik teostada väärtpaberist tulenevaid õigusi.

§ 922. Väärtpaberi liigi muutmine

Väärtpaberi väljaandja võib muuta väärtpaberi liiki üksnes kõigi väärtpaberi alusel õigustatud ja kohustatud isikute nõusolekul, mida tuleb väljendada väärtpaberil endal või väärtpaberi jätkul.

§ 923. Väärtpaberi hävimine või kaotsiminek

(1) Kui esitajaväärtpaber ei ole kahjustumise tõttu või muul sellesarnasel põhjusel enam käibeks kohane, võib omanik nõuda väärtpaberi väljaandjalt uue väärtpaberi väljaandmist, kui ta tagastab käibeks sobimatu väärtpaberi ja kui väärtpaberi sisu ja eritunnuseid on võimalik kindlaks teha.

(2) Väärtpaberi kaotsimineku, hävimise või riknemise korral võib nõuda kohtus väärtpaberi kehtetuks tunnistamist üleskutsemenetluses vastavalt tsiviilkohtumenetluse sätetele.
[RT I 2008, 59, 330- jõust. 01.01.2009]

(3) Väärtpaberi väljaandja on kohustatud väärtpaberi omaniku nõudmisel, kelle väärtpaber on kaotsi läinud, hävinud või riknenud, andma talle üleskutsemenetluseks ja maksete peatamiseks vajalikku teavet ning andma välja vajalikud tõendid.
[RT I 2008, 59, 330- jõust. 01.01.2009]

(4) Esitajaväärtpaberi kehtetuks tunnistamise korral võib vastava taotluse esitanud isik nõuda väärtpaberi väljaandjalt kehtetuks tunnistatud väärtpaberi asemele uue väärtpaberi väljaandmist.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 3 ja 4 nimetatud nõude esitanud isik peab kandma tõendite esitamise ja uue väärtpaberi väljaandmisega seotud kulud ja muud nõude täitmisega seotud kulud ning tasuma need väärtpaberi väljaandja nõudmisel ette.

§ 924. Väärtpaberist tuleneva nõude aegumistähtaeg

(1) Väärtpaberist tuleneva nõude aegumistähtaeg on kolm aastat kohustuse täitmiseks ettenähtud tähtpäeva saabumisest.

(2) Kui väärtpaber on esitatud väärtpaberi alusel kohustatud isikule väärtpaberist tuleneva kohustuse täitmiseks, on aegumistähtaeg üks aasta, arvates tähtaja möödumisest, mille jooksul võis väärtpaberi esitada sellest tuleneva kohustuse täitmiseks.

(3) Väärtpaberi väljaandja võib väärtpaberis aegumistähtaja kestuse ja selle alguse määrata käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatust erinevalt.

(4) Aegumistähtaja kulgemine peatub väärtpaberi kehtetuks tunnistamiseks üleskutsemenetluse alustamisel kehtetuks tunnistamise avalduse esitaja suhtes. Peatumine lõpeb sel juhul üleskutsemenetluse lõppemisega.
[RT I 2008, 59, 330- jõust. 01.01.2009]

47. peatükk
VEKSEL

1. jagu
Üldsätted

§ 925. Käskveksel

(1) Käskveksel on käskväärtpaber, millega veksli väljaandja käsundab käsundisaajat (veksli maksja) maksma vekslis märgitud veksli alusel õigustatud isikule kindlaksmääratud rahasumma vekslis märgitud maksetähtpäeval (veksli lunastamine). Käsund ei või olla tingimuslik.

(2) Käskvekslis peavad olema märgitud järgmised andmed:
1) nimetus «veksel» dokumendi koostamise keeles;
2) tingimusteta käsund kindlaks määratud rahasumma (vekslisumma) maksmiseks;
3) veksli maksja nimi;
4) maksetähtpäev;
5) maksekoht;
6) isiku nimi, kellele peab toimuma maksmine;
7) veksli väljaandmise aeg ja koht;
8) veksli väljaandja allkiri.

(3) Käskveksli võib välja anda ka selliselt, et veksel kuulub lunastamisele väljaandja enda korraldusel, või selliselt, et väljaandja on ise veksli maksjaks. Käskveksli võib välja anda kolmanda isiku arvel.

§ 926. Lihtveksel

(1) Lihtveksel on käskväärtpaber, millega veksli väljaandja kohustub tingimusteta ise maksma vekslisumma vekslis märgitud veksli alusel õigustatud isikule vekslis märgitud maksetähtpäeval.

(2) Lihtveksel peab sisaldama käesoleva seaduse § 925 lõike 2 punktides 1 ja 4–8 sätestatud andmeid ning veksli väljaandja tingimusteta kohustust vekslisumma maksmiseks.

§ 927. Veksli vormipuudused

(1) Dokumenti ei loeta käskveksliks, kui sellel puudub kas või üks käesoleva seaduse § 925 lõikes 2 nimetatud andmetest, või lihtveksliks, kui sellel puudub kas või üks käesoleva seaduse § 926 lõikes 2 nimetatud andmetest.

(2) Kui dokumendile on märkimata üksnes maksetähtpäev, loetakse see siiski veksliks. Sel juhul tuleb veksel lunastada esitamisel.

(3) Kui vekslile on märkimata maksekoht, kuulub see lunastamisele väljaandja nime juures märgitud kohas.

(4) Kui veksli väljaandja andis veksli välja selliselt, et jättis teadlikult mõne käesoleva seaduse § 925 lõikes 2 või § 926 lõikes 2 nimetatud andmetest märkimata (blankoveksel), ei või ta hiljem veksli omanikule esitada vastuväidet, et vekslit täiendati teisiti, kui veksli väljaandja ja veksli algse omaniku vahel veksli täiendamises kokku lepiti. See ei kehti, kui veksli omanik veksli omandamisel teadis või pidi teadma, et vekslit täiendati teisiti, kui oli kokku lepitud veksli algse omanikuga.

§ 928. Vekslikohuslane

(1) Vekslikohuslane on veksli välja andnud, veksli aktseptinud, vekslile üleandepealdise teinud või vekslikäenduse andnud isik.

(2) Enne vekslikohuslast veksli alusel kohustatud isik on vekslikohuslase eelkohuslane.

(3) Pärast vekslikohuslast veksli alusel kohustatud isik on vekslikohuslase järelkohuslane.

§ 929. Lubatavad maksetähtpäevad

(1) Veksli võib välja anda selliselt, et see kuulub lunastamisele:
1) esitamisel (näitveksel);
2) kindlaks määratud tähtaja jooksul esitamise ajast (näitaegveksel);
3) kindlaks määratud tähtaja möödumisel veksli väljaandmise ajast (aegveksel);
4) kindlaks määratud tähtpäeval (päevveksel).

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust erineva või mitme erineva maksetähtpäevaga veksel on tühine.

§ 930. Näitveksel

(1) Näitveksel tuleb lunastamiseks esitada ühe aasta jooksul veksli väljaandmisest, kui väljaandja ei ole vekslis määranud teistsugust tähtaega. Vekslile üleandepealdise tegija võib veksli lunastamiseks määrata seadusega sätestatust või väljaandja poolt määratust lühema tähtaja.

(2) Kui veksli väljaandja on vekslis määranud, et näitvekslit ei või lunastamiseks esitada enne kindlaks määratud tähtpäeva, arvestatakse veksli lunastamiseks esitamise tähtaega sellest päevast.

§ 931. Näitaegkäskveksel

(1) Näitaegkäskveksli lunastamise tähtaeg hakkab kulgema veksli aktseptis märgitud päevast või veksli protestimise päevast.

(2) Kui veksli aktseptis ei ole päeva märgitud ja protesti ei ole esitatud, loetakse veksel aktseptituks veksli aktseptimiseks esitamise tähtaja viimasel päeval.

§ 932. Näitaeglihtveksel

(1) Näitaeglihtveksli lunastamise tähtaeg hakkab kulgema vekslile kantud lunastamiseks esitamise kohta märke (esitamismärge) tegemise päevast või käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul veksli protestimise päevast.

(2) Näitaeglihtveksel tuleb esitamismärke tegemiseks esitada veksli väljaandjale ühe aasta jooksul väljaandmisest, kui väljaandja ei ole vekslis määranud teistsugust tähtaega. Üleandepealdise tegija võib veksli lunastamiseks esitamiseks määrata seadusega sätestatust või veksli väljaandja määratust lühema tähtaja.

(3) Esitamismärkes peab olema märgitud selle tegemise kuupäev ja väljaandja peab esitamismärke allkirjastama. Kui veksli väljaandja keeldub esitamismärget tegemast, tuleb esitamismärke tegemisest keeldumine kinnitada protestiga.

§ 933. Veksli järgi intressi maksmine

(1) Näitvekslis või näitaegvekslis võib veksli väljaandja määrata, et vekslisummalt tasutakse intressi. Muu veksli puhul loetakse, et intressi maksmise kohustust ei ole vekslile märgitud.

(2) Intressimäär peab olema märgitud vekslile. Kui intressimäära ei ole vekslile märgitud, siis loetakse, et intressi maksmise kohustust ei ole vekslile märgitud.

(3) Intressi arvutatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul veksli väljaandmise päevast, kui veksli väljaandja ei ole vekslis ette näinud teist tähtpäeva.

§ 934. Allkirja kehtivus

Kui vekslil olev isiku allkiri on võltsitud, ei mõjuta see teiste vekslil olevate isikute allkirjadest tulenevate kohustuste kehtivust. Kui veksli allkirjastanud isikule ei tulene tsiviilõiguse kohaselt allkirjast kohustusi, ei mõjuta see teiste veksli allkirjastanud isikute kohustusi.

§ 935. Vekslile esindusõiguseta alla kirjutamine

Kui isik on vekslile teise isiku nimel esindajana alla kirjutanud, vastutab allakirjutanu ise vekslist tulenevate kohustuste täitmise eest, kui tal ei olnud õigust teise isiku nimel vekslile alla kirjutada või kui ta esindusõigust ületas. Veksli lunastamise korral on vekslile alla kirjutanud isikul samad õigused, mis oleksid veksli lunastamise korral olnud isikul, kelle esindajana ta selleks esindusõigust omamata või esindusõigust ületades alla kirjutas.

§ 936. Käskveksli eksemplarid

(1) Käskveksli võib välja anda mitmes eksemplaris.

(2) Eksemplari tekstis tuleb märkida eksemplari järjekorranumber. Järjekorranumbri märkimata jätmisel loetakse iga eksemplari iseseisvaks veksliks.

(3) Veksli ühe eksemplari lunastamisega lõpevad kõigist eksemplaridest tulenevad õigused.

(4) Kui veksli eksemplarid on üle antud erinevatele isikutele, on üleandepealdise tegija ja tema järelkohuslased kohustatud kõigi eksemplaride järgi, millel on nende allkirjad ja mida ei ole neile tagastatud.

§ 937. Veksli väljaandja vastutus

(1) Käskveksli väljaandja vastutab veksli aktseptimise ja lunastamise eest. Väljaandja võib vastutuse aktseptimise eest välistada vastava märke tegemisega vekslile. Loetakse, et märget väljaandja vastutusest vabastamise kohta veksli lunastamise eest ei ole vekslile märgitud.

(2) Lihtveksli väljaandja kohustub lunastama lihtveksli maksetähtpäeval. Veksli maksetähtpäeval lunastamata jätmise korral võib veksli omanik esitada väljaandja vastu käesoleva seaduse § 970 lõikes 1 nimetatud nõude.

§ 938. Vekslist tulenevate nõuete aegumistähtaeg

(1) Vekslist tulenevate veksli aktseptinud maksja vastu esitatud nõuete aegumistähtaeg on kolm aastat alates maksetähtpäevast.

(2) Veksli omaniku poolt üleandepealdise tegija ja väljaandja vastu esitatavate nõuete aegumistähtaeg on üks aasta, alates veksli protestimisest, kui protest tehti selleks ettenähtud tähtaja jooksul, protestimisest vabastamise korral aga alates maksetähtpäevast.

(3) Üleandepealdise tegija poolt teise üleandepealdise tegija vastu ja väljaandja vastu esitatavate nõuete aegumistähtaeg on kuus kuud alates päevast, mil üleandepealdise tegija lunastas veksli, või päevast, mil tema vastu esitati hagi.

§ 939. Alusetu rikastumine

(1) Kui veksli väljaandja või veksli aktseptinud maksja vekslist tuleneva kohustuse täitmist ei saa nõuda aegumise tõttu või seetõttu, et jäeti tegemata vekslist tuleneva nõude esitamiseks vajalik toiming, võib veksli omanik esitada veksli väljaandja ja veksli aktseptinud maksja vastu alusetust rikastumisest tuleneva nõude, kui nõude esitamise tingimused on täidetud.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alusetust rikastumisest tuleneva nõude aegumistähtaeg on kolm aastat alates ajast, mil vekslist tulenev nõue aegub või mil vekslist tuleneva kohustuse täitmist ei saa enam nõuda.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alusetust rikastumisest tulenevat nõuet ei või esitada üleandepealdise tegija vastu, kelle vekslist tulenev kohustus on lõppenud.

2. jagu
Veksli üleandmine

§ 940. Veksli üleantavus

(1) Veksli võib anda üleandepealdisega üle teisele isikule, muu hulgas teisele vekslikohuslasele, kui väljaandja ei ole üleantavust märkega «üleandepealdise tegemise õiguseta», «indosseerimisõiguseta» või muu samatähendusliku märkega vekslil selgelt välistanud.

(2) Kui veksli väljaandja on teinud vekslile käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud märke, võib veksli üle anda nagu nimelise väärtpaberi.

§ 941. Üleandepealdis

(1) Üleandepealdis tuleb teha vekslile või sellega püsivalt seotud lehele (vekslijätk) ning pealdise tegija poolt allkirjastada.

(2) Üleandepealdis ei või olla tingimuslik. Kui üleandepealdis sisaldab tingimust, siis loetakse, et tingimust ei ole vekslile märgitud.

(3) Üleandepealdis vekslis väljendatud õiguste ja kohustuste osalise üleandmise kohta on tühine.

§ 942. Blankopealdis

(1) Üleandepealdises võib jätta märkimata isiku nime, kellele veksel üle antakse (blankopealdis). Blankopealdis kehtib ka juhul, kui see sisaldab üksnes pealdise tegija allkirja, mis on märgitud veksli tagaküljele või vekslijätkule.

(2) Blankopealdise korral võib veksli omanik:
1) märkida pealdisele enda või teise isiku nime;
2) teha vekslile järgmise blankopealdise või üleandepealdise kindlale isikule;
3) anda veksli üle kolmandale isikule enda või teise isiku nime pealdisele märkimata ja vekslile üleandepealdist tegemata.

§ 943. Veksli omaniku õiguste tõendamine

(1) Veksli valdaja loetakse veksli seaduslikuks omanikuks, kui ta tõendab oma õiguse üksteisele ajaliselt ja isikuliselt järgnevate üleandepealdistega (üleandepealdiste katkematus), isegi kui viimane üleandepealdis on blankopealdis. Loetakse, et maha tõmmatud pealdisi ei ole vekslile märgitud.

(2) Kui blankopealdisele järgneb teine üleandepealdis, eeldatakse, et selle pealdise tegija on omandanud veksli blankopealdisega.

(3) Kui veksel on varasemalt omanikult varastatud, kaotsi läinud või muul viisil tema tahte vastaselt tema valdusest välja läinud, ei loeta veksli valdajat, kes veksli omandamisel sellest teadis või pidi teadma, veksli seaduslikuks omanikuks ning ta on kohustatud veksli varasemale omanikule välja andma üleandepealdiste katkematusest olenemata.

§ 944. Üleandepealdise tegija vastutus

(1) Üleandepealdise tegija vastutab veksli aktseptimise ja lunastamise eest, kui ta ei ole teinud vekslile sõnaselget märget, et ta selle eest ei vastuta.

(2) Üleandepealdise tegija võib märkega vekslil keelata vekslile edasiste üleandepealdiste tegemise. Sel juhul ei vastuta ta isikute ees, kellele veksel edaspidi üle antakse.

§ 945. Volituspealdis

(1) Kui üleandepealdises on märge «volitusel», «inkassoks» või muu seesugune, üksnes veksli omandaja volitamist väljendav märge (volituspealdis), võib veksli omandaja üleandepealdise tegija nimel kasutada kõiki vekslist tulenevaid õigusi. Sel juhul võib veksli omandaja veksli üle anda üksnes uue volituspealdisega.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul võib vekslikohuslane esitada veksli volituspealdise alusel omandanud isiku vastu üksnes selliseid vastuväiteid, mida ta võib esitada volituspealdise tegija vastu.

§ 946. Pantimispealdis

Kui üleandepealdises sisaldub veksli pantimist väljendav märge (pantimispealdis), võib veksli omanik pandipidajana kasutada kõiki vekslist tulenevaid õigusi. Pandipidaja poolt vekslile tehtud üleandepealdisel on siiski üksnes samad õiguslikud tagajärjed nagu volituspealdisel.

§ 947. Järelpealdis

(1) Pärast veksli lunastamata jätmise tõttu protestimist või protestimiseks ettenähtud tähtaja möödumist vekslile üleandepealdise tegemise korral loetakse, et üleandepealdisel on sama tähendus, mis käesoleva seaduse §-s 970 nimetatud nõudeõiguse loovutamisel isikule, kellele veksel üle anti.

(2) Kui üleandepealdises ei ole kuupäeva, siis eeldatakse, et üleandepealdis on tehtud enne protestimiseks ettenähtud tähtaja möödumist.

3. jagu
Vekslikäendus

§ 948. Vekslikäendus

(1) Vekslikohuslase veksli lunastamise kohustuse võib osaliselt või täielikult tagada vekslikäendusega. Vekslikäenduse võib anda ka isik, kelle allkiri vekslil juba on.

(2) Vekslikäendus märgitakse vekslile või vekslijätkule. Vekslikäendus väljendatakse käendaja poolt allakirjutatud sõnaga «käendan» või mõne muu samatähendusliku väljendiga.

(3) Veksli esiküljele kirjutatud eraldi allkirja loetakse allkirja andnud isiku vekslikäenduseks, kui allkirja andnud isik ei ole veksli maksja ega väljaandja.

(4) Kui vekslikäenduse märkes ei ole märgitud isikut, keda käendatakse, loetakse, et käendatakse veksli väljaandjat.

§ 949. Vekslikäendaja vastutus

(1) Vekslikäendaja vastutab solidaarselt tema poolt käendatud isikuga.

(2) Vekslikäendaja vastutab ka juhul, kui kohustus, mille täitmise tagamiseks käendus on antud, on tühine muul põhjusel kui veksli või üleandepealdise vormivea tõttu.

(3) Veksli lunastanud vekslikäendaja omandab kõik vekslist tulenevad õigused käendatud isiku ja kõigi isikute vastu, kes käendatud isiku ees vekslist tulenevalt vastutavad.

4. jagu
Käskveksli aktseptimine

§ 950. Aktseptimiseks esitamine

(1) Käskveksli võib esitada veksli maksjale aktseptimiseks kuni maksetähtpäeva saabumiseni. Veksli võivad aktseptimiseks esitada veksli omanik, valdaja või isik, kes teostab tegelikku võimu veksli üle veksli omaniku korralduste kohaselt tema majapidamises või ettevõttes.

(2) Käskveksel tuleb esitada aktseptimiseks veksli maksja tegevuskohas, selle puudumisel aga elu- või asukohas.

§ 951. Aktseptimise õiguslikud tagajärjed

(1) Veksli aktseptimisega kohustub veksli maksja lunastama käskveksli maksetähtpäeval.

(2) Veksli maksetähtpäeval lunastamata jätmise korral võib veksli omanik, isegi kui ta on veksli väljaandja, vekslist tulenevalt esitada veksli aktseptinud maksja vastu nõude käesoleva seaduse § 970 lõikes 1 ja §-s 974 sätestatud ulatuses.

§ 952. Aktseptimiseks esitamise tähtaeg

(1) Näitaegkäskveksel tuleb esitada aktseptimiseks ühe aasta jooksul väljaandmisest, kui veksli väljaandja ei ole vekslis määranud teistsugust tähtaega. Üleandepealdise tegija võib veksli aktseptimiseks esitamiseks määrata seadusega sätestatust või veksli väljaandja poolt määratust lühema tähtaja.

(2) Muu käskveksli kui näitaegkäskveksli väljaandja võib vekslis ette näha, et see tuleb aktseptimiseks esitada, ja määrata selleks tähtaja.

(3) Kui veksli väljaandja ei ole keelanud veksli aktseptimiseks esitamist, võib iga üleandepealdise tegija ette näha, et veksel tuleb aktseptimiseks esitada, ja määrata selleks tähtaja.

§ 953. Aktseptimiseks esitamise keeld

(1) Veksli väljaandja võib keelata käskveksli aktseptimiseks esitamise, välja arvatud juhul, kui tegemist on näitaegkäskveksliga või veksliga, mis kuulub maksmisele veksli maksja tegevus-, elu- või asukohast erinevas kohas.

(2) Veksli väljaandja võib vekslis määrata, et vekslit ei või aktseptimiseks esitada enne määratud tähtpäeva.

§ 954. Aktsepti vorm

(1) Aktsept märgitakse käskvekslile sõnaga «aktseptitud» või muu samatähendusliku väljendiga ning kirjutatakse veksli maksja poolt alla. Aktseptiks loetakse ka üksnes veksli maksja allkirja veksli esiküljel.

(2) Näitaegkäskveksli ja muu käskveksli puhul, mis tuleb esitada aktseptimiseks vekslis määratud tähtaja jooksul, tuleb aktseptis märkida aktseptimise kuupäev. Kui veksli omanik nõuab veksli aktseptimiseks esitamise kuupäeva märkimist, tuleb aktseptis märkida ka veksli aktseptimiseks esitamise kuupäev.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhtudel on aktseptis jäetud kuupäev märkimata, peab veksli omanik kuupäeva märkimata jätmise käesoleva seaduse §-s 964 sätestatud tähtaja jooksul protestima. Protestimata jätmise korral kaotab veksli omanik käesoleva seaduse §-s 970 nimetatud nõudeõiguse üleandepealdiste tegijate ja veksli väljaandja vastu.

§ 955. Aktsepti piirangud

(1) Aktsept peab olema tingimusteta, kuid veksli maksja võib aktseptis sõnaselgelt märkida, et aktseptib vaid osa vekslisummast, näidates ära aktseptitud summa suuruse.

(2) Kui aktseptis sisaldub sõnaselge kõrvalekaldumine veksli sisust muus kui vekslisumma osas, loetakse see aktseptist keeldumiseks. Veksli aktseptinud maksja vastutab ka sel juhul siiski oma aktsepti sisu järgi.

§ 956. Veksli maksja tegevus-, elu- või asukohast erinev maksekoht

(1) Kui veksli väljaandja on määranud käskvekslis veksli maksja tegevus-, elu- või asukohast erineva maksekoha, jättes märkimata kolmanda isiku, kelle juures lunastamine peab toimuma, võib veksli maksja aktseptis selle isiku ise määrata. Sellise märke puudumise korral loetakse, et veksli aktseptinud maksja kohustus veksli ise maksekohas lunastama.

(2) Veksli maksja tegevus-, elu- või asukohas lunastamisele kuuluva käskveksli aktseptimisel võib veksli maksja aktseptis märkida maksekohas asuva täpsema koha, kus veksli lunastamine peab toimuma.

§ 957. Aktsepti mahatõmbamine

(1) Veksli maksja loetakse aktsepti andmisest keeldunuks, kui ta tõmbab aktsepti maha enne veksli selle veksli aktseptimiseks esitajale tagastamist. Eeldatakse, et aktsepti mahatõmbamine toimus enne veksli tagastamist.

(2) Sõltumata käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust, vastutab veksli maksja siiski aktsepti sisu järgi nii veksli omaniku kui ka muude vekslikohuslaste ees, kellele ta on veksli aktseptimisest kirjalikult teatanud.

5. jagu

Veksli lunastamine

§ 958. Lunastamiseks esitamine

(1) Päevveksel, aegveksel või näitaegveksel tuleb esitada lunastamiseks maksetähtpäeval või sellele järgneva kahe tööpäeva jooksul.

(2) Veksli lunastamiseks esitamisega loetakse võrdseks veksli tasaarvestamiseks esitamine isikule, kellel on õigus selliseid tasaarvestusi majandustegevusena teostada.

§ 959. Veksli üleandmine ja osaline lunastamine

(1) Veksli maksja võib veksli lunastamisel nõuda, et omanik annaks talle üle veksli ja kviitungi lunastamise kohta.

(2) Veksli omanik ei või keelduda osalise lunastamise vastuvõtmisest. Veksli osalise lunastamise korral võib veksli maksja nõuda, et omanik teeks vekslile märke osalise lunastamise kohta ja annaks talle kviitungi.

§ 960. Lunastamise tagajärjed

(1) Veksli maksetähtpäeval lunastamise korral lõpeb veksli maksja lunastamiskohustus.

(2) Veksli omanik ei pea maksmist enne maksetähtpäeva vastu võtma. Kui veksli maksja lunastab veksli enne maksetähtpäeva, ei vabane ta seeläbi vekslist tulenevatest kohustustest.

(3) Veksli maksja ei vabane oma lunastamiskohustusest, kui ta lunastab veksli tahtlikult või raske hooletuse tõttu täitmise vastuvõtmiseks õigustamata isikule. Veksli maksja peab lunastamisel kontrollima üleandepealdiste katkematust, mitte pealdise tegijate allkirjade ehtsust.

§ 961. Hoiustamine

Kui vekslit ei ole käesoleva seaduse §-s 958 nimetatud tähtaja jooksul lunastamiseks esitatud, võib vekslikohuslane hoiustada vekslisumma veksli omaniku kulul ja riisikol käesoleva seaduse §-s 120 sätestatud korras.

6. jagu
Veksli protestimine

§ 962. Veksli protestimise mõiste

(1) Veksli protestimine on veksli maksjale tehtud veksli aktseptimise või lunastamise ettepaneku, mille veksli maksja on täitmata jätnud, kinnitamine avaliku dokumendiga (protest) notari või selleks seadusega õigustatud muu isiku poolt.

(2) Veksli protestimine veksli aktseptimisest ja lunastamisest keeldumise puhul on eelduseks käesoleva seaduse §-s 970 nimetatud nõude esitamiseks, kui seadusega ei ole sätestatud või veksli väljaandja ei ole määranud teisiti.

(3) Aktseptimata jätmise tõttu protestitud vekslit ei ole vaja enam esitada lunastamiseks ega protestida lunastamata jätmise tõttu.

§ 963. Protestimisest vabastamine

(1) Kui veksli väljaandja, üleandepealdise tegija või vekslikäendaja on vekslile teinud märke «kuludeta regress», «protestita» või muu samatähendusliku märke, ei pea veksli omanik veksli aktseptimisest või lunastamisest keeldumise puhul käesoleva seaduse §-s 970 nimetatud nõude esitamise eeldusena vekslit protestima.

(2) Veksli väljaandja tehtud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud märge kehtib kõigi vekslikohuslaste suhtes, üleandepealdise tegija või vekslikäendaja poolt tehtud märge aga üksnes nende endi suhtes.

(3) Kui veksli omanik protestib veksli, vaatamata veksli väljaandja tehtud protestimisest vabastamise märkele, kannab ta ise sellega seotud kulud. Kui märke tegi üleandepealdise tegija või vekslikäendaja, peavad protestimise kulud hüvitama kõik vekslikohuslased solidaarselt.

§ 964. Protestimise tähtajad

(1) Kui vekslit ei aktseptita, tuleb see aktseptimata jätmise tõttu käesoleva seaduse §-s 952 nimetatud aktseptimiseks esitamise tähtaja jooksul protestida.

(2) Kui vekslit ei lunastata, tuleb see lunastamata jätmise tõttu protestida kahe tööpäeva jooksul pärast maksetähtpäeva. Näitveksel tuleb lunastamata jätmise tõttu protestida käesoleva seaduse §-s 930 nimetatud lunastamiseks esitamise tähtaja jooksul.

§ 965. Protesti sisu

Protesti koostanud ametiisik peab selles:
1) märkima isikute nimed, kelle huvides ja kelle vastu veksel protestitakse;
2) tegema märke, et isikult, kelle vastu protest esitatakse, on nõutud tema vekslist tulenevate kohustuste täitmist ja ta ei ole neid täitnud või tema viibimiskohta ei ole suudetud kindlaks teha;
3) märkima andmed selle kohta, kus ja millal on käesoleva paragrahvi punktis 2 nimetatud nõue esitatud või püütud seda tagajärjetult esitada;
4) tegema märke osalise lunastamise kohta, kui veksel on osaliselt lunastatud.

§ 966. Protesti vorm

(1) Protest tuleb kanda vekslile või vekslijätkule.

(2) Protest peab vahetult järgnema veksli tagaküljel või vekslijätkul olevale viimasele märkele, selle puudumisel algama tagakülje või vekslijätku ühest äärest.

(3) Kui protestitakse veksel, mis on väljastatud mitmes eksemplaris, piisab protesti kandmisest ühele vekslieksemplarile. Teistel eksemplaridel või veksli ärakirjal tuleb märkida, millisele eksemplarile on protest kantud. Sellele märkele kohaldatakse vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatut.

(4) Veksli protestimisel osalise aktseptimise tõttu tehakse vekslist ärakiri ja protest kantakse sellele ärakirjale või selle jätkule. Ärakiri peab sisaldama ka vekslile märgitud üleandepealdisi ja muid märkeid.

§ 967. Protest mitme isiku või korduvalt sama isiku vastu

Kui vekslist tuleneva sama kohustuse peavad täitma mitu isikut või sama isik mitu korda, piisab ühe protesti koostamisest.

§ 968. Veksli lunastamine protesti koostajale

(1) Veksli võib lunastada sel viisil, et vekslisumma hoiustatakse protesti koostanud ametiisiku juures.

(2) Veksli käesoleva paragrahvi lõikes 1 märgitud viisil lunastamise õiguse välistamine on tühine.

§ 969. Protesti ärakirjad

(1) Protesti koostanud ametiisik peab tegema protestist notariaalselt tõestatud ärakirja ja seda säilitama.

(2) Protesti kaotsimineku või hävimise korral asendab protesti käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ärakiri.

7. jagu
Nõuded veksli aktseptimata ja lunastamata jätmise korral

§ 970. Veksli omaniku nõuded veksli lunastamata jätmise korral

(1) Veksli lunastamata jätmise korral võib veksli omanik pärast maksetähtpäeva saabumist nõuda vekslile üleandepealdiste tegijalt, veksli väljaandjalt ja muult vekslikohuslaselt:
1) vekslisumma maksmist koos intressiga ulatuses, milles vekslit ei ole aktseptitud või lunastatud;
2) viivist käesoleva seaduse §-s 94 sätestatud suuruses, arvates maksetähtpäevast;
3) protesti-, teatamis- ja muude seesuguste kulude hüvitamist;
4) hüvitist 0,33 protsendi ulatuses käesoleva lõike punktis 1 nimetatud summast.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõudeõiguse tekkimise eelduseks on veksli protestimine, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõue on esitatud käesoleva seaduse § 963 alusel enne maksetähtpäeva, arvestatakse vekslisummast maha intress ajavahemiku eest nõude esitamisest kuni maksetähtpäevani käesoleva seaduse §-s 94 sätestatud suuruses tagasinõude esitamise päeval kehtiva intressimäära järgi.

§ 971. Nõude esitamine enne maksetähtpäeva

(1) Veksli omanik võib käesoleva seaduse §-s 970 nimetatud nõude esitada ka enne maksetähtpäeva saabumist, kui:
1) veksel on jäetud tervikuna või osaliselt aktseptimata;
2) välja on kuulutatud veksli maksja pankrot, veksli maksja on lõpetanud võlgnetavate maksete tasumise või tema suhtes on läbi viidud täitemenetlus, ilma et nõuet oleks selle käigus suudetud rahuldada;
3) välja on kuulutatud aktseptimisele mittekuuluva veksli väljaandja pankrot.

(2) Kui veksli maksja on lõpetanud muude kui veksli järgi võlgnetavate rahaliste kohustuste täitmise või kui tema suhtes on läbi viidud täitemenetlus, ilma et mõnda nõuet maksja vastu oleks selle käigus suudetud rahuldada, võib veksli omanik käesoleva seaduse §-s 970 nimetatud nõude siiski esitada, kui veksel on esitatud veksli maksjale lunastamiseks ja lunastamata jätmine on protestitud.

§ 972. Aktseptimisest ja maksmisest keeldumisest teatamine

(1) Veksli omanik peab vahetult enne teda veksli alusel kohustatud eelkohuslasele ja veksli väljaandjale teatama veksli aktseptimata või lunastamata jätmisest nelja tööpäeva jooksul pärast protesti esitamist, käesoleva seaduse § 963 lõikes 1 sätestatud juhul aga nelja tööpäeva jooksul pärast veksli aktseptimisest või lunastamisest keeldumist. Teate saanud üleandepealdise tegija peab teate kättesaamise päevale järgneva kahe tööpäeva jooksul teatama sellest oma vahetule eelkohuslasele, märkides eelmiste teadete tegijate nimed ja aadressid, ja nii edasi järjekorras kuni veksli väljaandjani.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teade tuleb lisaks veksli väljaandjale ja üleandepealdise tegijale esitada samal tähtajal ka selle isiku vekslikäendajale.

(3) Kui üleandepealdise tegija ei ole oma aadressi märkinud või kui aadress ei ole loetav, tuleb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teade esitada tema vahetule eelkohuslasele.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teade loetakse esitatuks ka üksnes veksli tagasisaatmisega.

(5) Teate õigeaegselt edastamata jätnud isik ei kaota sellega käesoleva seaduse §-s 970 nimetatud nõudeõigust, kuid vastutab tema süül tekkinud kahju eest kuni vekslisumma ulatuses.

§ 973. Vekslikohuslaste solidaarvastutus

(1) Vekslikohuslased vastutavad veksli omaniku ees käesoleva seaduse §-s 970 nimetatud nõude täitmise eest solidaarvõlgnikena.

(2) Veksli lunastanud vekslikohuslase ees vastutavad tema eelkohuslased ja veksli aktseptinud maksja käesoleva seaduse §-s 970 nimetatud nõude täitmise eest solidaarvõlgnikena.

§ 974. Veksli lunastanud vekslikohuslase nõudeõigus

Veksli lunastanud vekslikohuslane võib nõuda oma eelkohuslastelt:
1) kogu enda poolt makstud vekslisumma maksmist;
2) intressi makstud vekslisummalt käesoleva seaduse §-s 94 sätestatud suuruses, arvates vekslisumma tasumisest;
3) tehtud kulude hüvitamist;
4) hüvitist 0,33 protsendi ulatuses käesoleva paragrahvi punktis 1 nimetatud summast.

§ 975. Veksli üleandmine

(1) Vekslikohuslane, kelle vastu on esitatud käesoleva seaduse §-s 970 nimetatud nõue või kelle vastu võib nimetatud nõude esitada, võib nõude rahuldamisel nõuda talle protestitud veksli ja nõude alusel makstud summa vastuvõtmist tõendava kviitungi andmist.

(2) Veksli lunastanud üleandepealdise tegija võib vekslil maha tõmmata oma üleandepealdise ja oma järelkohuslaste üleandepealdised.

§ 976. Nõue käskveksli osalisel aktseptimisel

(1) Isik, kelle vastu on esitatud käesoleva seaduse §-s 970 nimetatud nõue osaliselt aktseptitud käskveksli järgi ja kes tasub vekslisumma aktseptimata osa, võib nõude esitanud isikult nõuda maksmise märkimist vekslile ja talle vastava kviitungi andmist.

(2) Isik, kes tasub osaliselt aktseptitud käskveksli vekslisumma aktseptimata osa, võib veksli omanikult nõuda protestitud veksli tõestatud ärakirja.

§ 977. Tähtaegade järgimata jätmise tagajärjed

(1) Veksli omanik kaotab oma õigused kõigi vekslikohuslaste vastu, välja arvatud veksli aktseptinud maksja, kui ta ei ole järginud tähtaegu, mis on ette nähtud:
1) näitveksli või näitaegveksli aktseptimiseks või lunastamiseks esitamiseks;
2) protestimiseks aktseptimata või lunastamata jätmise tõttu;
3) veksli lunastamiseks esitamiseks, kui veksli omanik on vastavalt käesoleva seaduse §-le 963 vabastatud veksli protestimise kohustusest.

(2) Kui veksli omanik ei esita vekslit aktseptimiseks veksli väljaandja määratud tähtaja jooksul, kaotab veksli omanik käesoleva seaduse §-s 970 nimetatud nõudeõiguse, kui tähtaja määramise märkest ei tulene, et veksli väljaandja tahtis tähtaja määramisega üksnes välistada enda vastutuse veksli aktseptimata jätmise eest pärast tähtaja möödumist.

(3) Veksli üleandepealdises sisalduvale tähtajale võib tugineda üksnes selle pealdise tegija.

§ 978. Tähtaegade järgimata jätmine vääramatu jõu tõttu

(1) Veksli õigeaegse aktseptimiseks või lunastamiseks esitamise või protestimise võimatuse korral vääramatu jõu tõttu loetakse tähtaeg pikenenuks kuni vääramatu jõu äralangemiseni. Vääramatuks jõuks ei loeta asjaolu, mis puudutab isiklikult veksli omanikku või omaniku poolt veksli esitamiseks või protestimiseks käsundatud isikut.

(2) Veksli omanik peab teatama vääramatust jõust viivitamata oma eelkohuslasele ja märkima selle teate vekslile või vekslijätkule. Märge peab sisaldama kuupäeva ja olema veksli omaniku poolt allkirjastatud. Sel juhul peavad veksli omanik ja vekslikohuslased edastama teated vastavalt käesoleva seaduse §-s 972 sätestatule.

(3) Pärast vääramatu jõu äralangemist peab veksli omanik viivitamata esitama veksli aktseptimiseks või lunastamiseks ja vajadusel selle protestima.

(4) Vääramatu jõu kestmisel 30 päeva pärast maksetähtpäeva võib käesoleva seaduse §-s 970 nimetatud nõude esitada vekslit aktseptimiseks ja lunastamiseks esitamata või protestimata.

(5) Näitveksli ja näitaegveksli puhul arvestatakse käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud 30-päevast ajavahemikku kuupäevast, mil veksli omanik teatas vääramatust jõust oma eelkohuslasele, isegi kui teatamine toimus enne veksli aktseptimiseks või lunastamiseks esitamise tähtaja möödumist. Näitaegveksli puhul pikeneb 30-päevane ajavahemik vekslil märgitud tähtaja võrra, mille möödumisel veksel pärast esitamist kuulub lunastamisele.

48. peatükk
TŠEKK

1. jagu
Üldsätted

§ 979. Tšekk

(1) Tšekk on väärtpaber, millega tšeki väljaandja käsundab krediidiasutust (tšeki maksja) tšeki alusel õigustatud isikule (maksesaaja) kindlaks määratud rahasumma (tšekisumma) maksmiseks (tšeki lunastamine). Käsund ei või olla tingimuslik.

(2) Tšekk peab sisaldama järgmisi andmeid:
1) nimetust «tšekk» dokumendi koostamise keeles;
2) tingimusteta käsundit kindlaksmääratud rahasumma maksmiseks;
3) tšeki maksja nime;
4) maksekohta;
5) tšeki väljaandmise aega ja kohta;
6) tšeki väljaandja nime ja allkirja, juriidilise isiku puhul ärinime ja esindaja nime ja allkirja.

§ 980. Tšeki vormipuudused

(1) Dokumenti, milles puudub kas või üks käesoleva seaduse § 979 lõikes 2 nimetatud andmetest, ei loeta tšekiks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut ei kohaldata, kui dokumendil on märkimata üksnes maksekoht. Sel juhul loetakse maksekohaks tšeki maksja tegevuskoht.

§ 981. Tšeki maksja

(1) Tšeki järgi maksjaks võib olla vaid krediidiasutus, kus tšeki väljaandjal on konto, mida ta võib kokkuleppel tšeki maksjaga tšeki alusel käsutada. Käesolevas lõikes sätestatud nõudmiste järgimata jätmine ei too kaasa tšekist tulenevate kohustuste kehtetust.

(1^1) Makseteenuse pakkuja on kohustatud tšeki maksjalt käsundiandja kasuks sisse nõudma käsundiandja poolt makseteenuse pakkujale esitatud tšeki. Makseteenuse pakkuja peab korraldama tšeki õigeaegse esitamise tšeki maksjale ning tšeki lunastamata jätmise korral võtma tarvitusele abinõud käsundiandja huvide kaitseks.
[RT I 2010, 2, 3- jõust. 22.01.2010]

(2) Tšekki ei või välja anda selliselt, et tšeki väljaandja on ühtlasi tšeki maksjaks.

(3) Tšeki võib välja anda kolmanda isiku arvel, kui kolmas isik on tšeki maksjat volitanud sellist tšekki lunastama.

§ 982. Maksesaaja

(1) Tšeki võib välja anda nimelise tšekina, käsktšekina või esitajatšekina.

(2) Käsktšekis märgitakse kindel isik, kellele tšekk tuleb lunastada. Käsktšekis võib sõnaselgelt märkida üleandepealdise tegemise õiguse või jätta selle märkimata.

(3) Nimelises tšekis märgitakse kindel isik, kellele tšekk tuleb lunastada, ja märge «üleandepealdise tegemise õiguseta» või muu samatähenduslik märge.

(4) Esitajatšekis märgitakse, et see tuleb lunastada tšeki esitajale. Esitajatšekiks loetakse ka tšekki, mis tuleb lunastada kindlale isikule, kuid millel on lisamärge «või esitajale» või muu samatähenduslik märge, samuti tšekki, milles maksesaajat ei ole märgitud.

(5) Tšeki võib välja anda ka selliselt, et tšeki väljaandja on ise maksesaajaks.

§ 983. Tšekikohuslased

Tšekikohuslased on tšeki väljaandja, tšeki aktseptinud maksja, tšekikäendaja ja tšekile üleandepealdise tegija.

§ 984. Intressimärke kehtetus

Loetakse, et tšekile kantud märget intressi maksmise kohta ei ole tšekile märgitud.

§ 985. Tšeki väljaandja vastutus

Tšeki väljaandja vastutab tšeki lunastamise eest. Loetakse, et märget tšeki väljaandja vastutusest vabanemise kohta tšeki lunastamise eest ei ole tšekile märgitud.

§ 986. Veksli sätete kohaldamine

Tšekile kohaldatakse vastavalt käesoleva seaduse § 927 lõikes 4, §-des 934, 935, 941, 942 ja 943, § 944 lõikes 2, §-des 945, 948, 949 ja 950, § 954 lõikes 1, §-des 955 ja 957, § 958 lõikes 2, §-s 959, § 962 lõikes 1, §-des 963, 965, 966–969 ja 972–975 veksli kohta sätestatut, kui tšeki olemusest ei tulene teisiti. Käesoleva seaduse §-des 963, 972 ja 975 sätestatu kohaldamisel loetakse protestiga võrdseks ka käesoleva seaduse § 1000 lõike 2 punktis 2 nimetatud avaldus.

2. jagu
Tšeki üleandmine

§ 987. Üleandmise viisid

(1) Käsktšeki üleandmisele kohaldatakse käskväärtpaberite, nimelise tšeki üleandmisele nimeliste väärtpaberite ja esitajatšeki üleandmisele esitajaväärtpaberite üleandmise kohta käesolevas seaduses sätestatut.

(2) Tšeki võib üle anda ka tšeki väljaandjale või mõnele teisele tšekikohuslasele.

§ 988. Üleandepealdise tegija vastutus

Üleandepealdise tegija vastutab tšeki lunastamise eest, kui ta ei ole teinud tšekile sõnaselget märget, et ta selle eest ei vastuta.

§ 989. Tšeki heauskse omandamise välistamine

Kui esitajatšekk on tšeki omanikult varastatud, kaotsi läinud või muul viisil tema tahte vastaselt tema valdusest välja läinud, ei loeta tšeki valdajat, kes tšeki omandamisel sellest teadis või pidi teadma, tšeki seaduslikuks omanikuks ning ta on kohustatud tšeki omanikule välja andma, olenemata üleandepealdiste katkematusest.

§ 990. Järelpealdis

(1) Pärast tšeki protestimist või käesoleva seaduse § 1000 lõike 2 punktis 2 nimetatud avalduse tegemist või tšeki esitamistähtaja möödumist tšekile üleandepealdise tegemise korral loetakse, et üleandepealdisel on sama tähendus, mis käesoleva seaduse §-s 1000 nimetatud nõudeõiguse loovutamisel isikule, kellele tšekk üle anti.

(2) Kui üleandepealdises ei ole kuupäeva, siis eeldatakse, et üleandepealdis on kantud tšekile enne protestimist või käesoleva seaduse § 1000 lõike 2 punktis 2 nimetatud avalduse tegemist või enne tšeki lunastamiseks esitamise tähtaja möödumist.

3. jagu
Lunastamine

§ 991. Lunastamine

(1) Tšekk tuleb lunastada selle esitamisel. Loetakse, et tšeki lunastamise kohta tehtud teistsugust märget ei ole tšekile märgitud.

(2) Kui tšekk on esitatud lunastamiseks enne tšekile märgitud tšeki väljaandmise päeva, tuleb see siiski lunastada lunastamiseks esitamise päeval.

§ 992. Lunastamiseks esitamise tähtaeg

(1) Tšeki väljaandmise riigis lunastamisele kuuluv tšekk tuleb esitada lunastamiseks kaheksa päeva jooksul tšekile märgitud tšeki väljaandmise päevast alates.

(2) Mujal kui väljaandmisriigis lunastamisele kuuluv tšekk tuleb esitada lunastamiseks 20 päeva jooksul tšekile märgitud tšeki väljaandmise päevast alates.

(3) Kui tšekki ei ole tühistatud, võib tšeki maksja selle lunastada ka pärast lunastamiseks esitamise tähtaja möödumist.

§ 993. Tšeki aktseptimine ja lunastamise kohustus

(1) Kui tšeki maksja on tšeki aktseptinud, on ta kohustatud tšeki lunastama.

(2) Tšeki maksja keeldumise korral tšeki aktseptimisest ei ole tšeki omanikul käesoleva seaduse §-s 1000 nimetatud tšeki aktseptimata jätmisest tulenevat nõudeõigust tšekikohuslase vastu.

(3) Aktseptitud tšeki lunastamata jätmise korral võib tšeki omanik, isegi kui ta on tšeki väljaandja, tšekist tulenevalt esitada tšeki maksja vastu nõude käesoleva seaduse § 1000 lõikes 1 sätestatud ulatuses.

(4) Kui tšeki väljaandja ja tšeki maksja vahel on sõlmitud leping tšeki lunastamise kohta, on tšeki maksja kohustatud tšeki väljaandja ees tšeki lunastama sellest lepingust tulenevalt.

§ 994. Tšeki tühistamine

Tšeki väljaandja võib tšeki pärast selle lunastamiseks esitamise tähtaja möödumist tühistada, isegi kui ta rikub sellega oma kohustusi maksesaaja suhtes. Tšeki tühistamiseks peab tšeki väljaandja teatama sellest tšeki maksjale.

§ 995. Tšeki lunastamise keelamine

(1) Kui tšekki ei ole veel lunastatud, võib tšeki väljaandja, sõltumata tšeki lunastamiseks esitamise tähtaja möödumisest, keelata tšeki maksjal tšekki lunastada, kui tšekk on tšeki väljaandja või muu isiku valdusest tema tahte vastaselt välja läinud.

(2) Kui tšeki maksja lunastab tšeki, vaatamata tšeki väljaandja keelule, millest tšeki väljaandja oli tšeki maksjale enne tšeki lunastamist teatanud, võib maksja tšeki lunastamisel tehtud kulutuste katteks debiteerida

tšeki väljaandja kontot tšekisumma ulatuses üksnes juhul, kui tšeki lunastamine toimus muul põhjusel kui maksja süül.

§ 996. Väljaandja surm ja tema piiratult teovõimeliseks muutumine

Tšeki kehtivust ei mõjuta selle väljaandja surm ega tema piiratult teovõimeliseks muutumine.

§ 997. Üleandepealdiste kontrollimine

Üleandepealdisega üleantud tšeki maksja peab kontrollima üleandepealdiste katkematust, mitte aga pealdiste tegijate allkirjade ehtsust.

§ 998. Tšeki väljaandja konto debiteerimise piirangud tšeki lunastamise puhul

(1) Võltsitud tšeki või võltsitud allkirjaga tšeki või tšeki väljaandjat esindama õigustamata isiku allkirjaga tšeki lunastamise puhul ei või tšeki maksja tšekisumma ulatuses tšeki väljaandja kontot debiteerida. Kui ta on sellisel juhul kontot juba debiteerinud, peab ta kontot viivitamata debiteerimise ulatuses krediteerima.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut ei kohaldata, kui tšekile andis allkirja tšeki väljaandja perekonnaliige või isik, kelle eest tšeki väljaandja vastutab. Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatut ei kohaldata ka juhul, kui tšekile andis allkirja isik, kellele tšeki väljaandja usaldas tšekiformulari ja tšeki väljaandja ei tõenda, et tšeki lunastamisele ei aidanud kaasa tšeki väljaandja enda käitumine.

§ 999. Arveldustšekk

(1) Arveldustšekk on tšekk, mille väljaandja või omanik on tšeki esiküljele kirjutanud märke «kontole kandmiseks» või muu selletaolise märke, mille eesmärk on keelata tšeki maksjal lunastada tšekki sularahas. Sel juhul võib tšeki maksja lunastada tšeki üksnes selliselt, et krediteerib tšeki omaniku kontot ülekandega, tasaarvestusega või muul viisil sularahalist makset tegemata.

(2) Loetakse, et käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud märke mahatõmbamist ei ole tehtud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatut rikkudes tšeki lunastanud maksja peab hüvitama rikkumisega tekitatud kahju kuni tšekisumma ulatuses.

4. jagu
Nõuded tšeki lunastamata jätmise korral

§ 1000. Tšeki omaniku nõuded tšeki lunastamata jätmise korral

(1) Kui õigeaegselt esitatud tšekki ei lunastata, võib tšeki omanik nõuda tšeki väljaandjalt, tšekile üleandepealdise tegijalt ja tšekikäendajalt:
1) tšekisumma maksmist ulatuses, milles tšekk on jäetud lunastamata;
2) viivist käesoleva seaduse §-s 94 sätestatud suuruses, arvates tšeki lunastamiseks esitamise päevast;
3) protesti või käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 nimetatud lunastamisest keeldumise avaldusega seotud ja muude sarnaste kulude hüvitamist;
4) hüvitist 0,33 protsendi ulatuses käesoleva lõike punktis 1 nimetatud summast.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõude võib esitada üksnes juhul, kui tšeki lunastamisest keeldumine on kinnitatud:
1) protestiga;
2) tšeki maksja või majandustegevusena tšekkide tasaarvestust teostava isiku poolt tšekile kantud lunastamisest keeldumise avaldusega, milles on märgitud avalduse tegemise kuupäev ja tšeki lunastamiseks esitamise kuupäev.

§ 1001. Protestimise tähtaeg

(1) Protest või käesoleva seaduse § 1000 lõike 2 punktis 2 nimetatud avaldus tuleb teha enne tšeki lunastamiseks esitamise tähtaja möödumist.

(2) Kui tšekk on lunastamiseks esitatud tähtaja viimasel päeval, võib protesti või käesoleva seaduse § 1000 lõike 2 punktis 2 nimetatud lunastamisest keeldumise avalduse teha veel ka sellele järgneval esimesel tööpäeval.

§ 1002. Tähtaegade järgimata jätmine vääramatu jõu tõttu

(1) Tšeki õigeaegse lunastamiseks esitamise või protestimise või käesoleva seaduse § 1000 lõike 2 punktis 2 nimetatud lunastamisest keeldumise avalduse tegemise võimatuse korral vääramatu jõu tõttu loetakse vastav tähtaeg pikenenuks kuni vääramatu jõu äralangemiseni. Vääramatuks jõuks ei loeta asjaolu, mis puudutab isiklikult tšeki omanikku või omaniku poolt tšeki esitamiseks või protestimiseks või käesoleva seaduse § 1000 lõike 2 punktis 2 nimetatud avalduse tegemiseks õigustatud isikut.

(2) Tšeki omanik peab teatama vääramatust jõust viivitamata oma eelkohuslasele ja märkima selle teate tšekile või tšekijätkule. Märge peab sisaldama kuupäeva ja olema tšeki omaniku poolt alla kirjutatud. Tšeki omanik ja tšekikohuslased peavad teated edastama vastavalt käesoleva seaduse §-s 972 sätestatule.

(3) Pärast vääramatu jõu äralangemist peab tšeki omanik viivitamata esitama tšeki lunastamiseks ja vajaduse korral selle protestima või laskma teha käesoleva seaduse § 1000 lõike 2 punktis 2 nimetatud lunastamisest keeldumise avalduse.

(4) Vääramatu jõu kestmisel üle 50 päeva alates päevast, mil tšeki omanik teatas vääramatust jõust oma eelkohuslasele, võib käesoleva seaduse § 1000 lõikes 1 nimetatud nõude esitada tšekki esitamata või protestimata või käesoleva seaduse § 1000 lõike 2 punktis 2 nimetatud lunastamisest keeldumise avaldust tegemata, isegi kui teatamine toimus enne tšeki lunastamiseks esitamise tähtaja möödumist.

§ 1003. Tšekist tulenevate nõuete aegumistähtaeg

(1) Käesoleva seaduse §-s 1000 nimetatud tšeki omaniku nõuete aegumistähtaeg on kuus kuud tšeki lunastamiseks esitamise tähtaja möödumisest.

(2) Tšekikohuslase poolt temaga solidaarselt vastutava muu tšekikohuslase vastu esitatud tagasinõuete aegumistähtaeg on kuus kuud päevast, mil tšekikohuslane tšeki lunastas või mil tema vastu esitati hagi. Kui ühe tšekikohuslase asukohariigi seaduse järgi kohaldatakse pikemat aegumistähtaega, rakendatakse seda ka teiste tšekikohuslaste poolt tagasinõuete esitamisel.

§ 1004. Alusetust rikastumisest tulenevad nõuded

(1) Kui tšeki väljaandja vastu ei saa tšeki õigeaegse lunastamiseks esitamata jätmise või aegumise tõttu esitada käesoleva seaduse §-s 1000 nimetatud nõuet, jääb tšeki väljaandja tšeki omaniku ees vastutavaks alusetu rikastumise sätete järgi.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alusetust rikastumisest tuleneva nõude aegumistähtaeg on üks aasta tšeki väljaandmisest.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alusetust rikastumisest tulenevat nõuet ei või esitada tšekile üleandepealdise teinud isiku vastu.

10. osa
LEPINGUVÄLISED KOHUSTUSED

49. peatükk
TASU AVALIK LUBAMINE

1. jagu
Üldsätted

§ 1005. Tasu avalik lubamine

Teatud teo tegemise, eelkõige tulemuse saavutamise eest avalikult tasu lubanud isik peab maksma teo teinud isikule lubatud tasu, isegi kui teo tegija ei tegutsenud tasu lubamisest lähtudes.

§ 1006. Tasulubaduse tagasivõtmine või selle tingimuste muutmine

(1) Tasu lubanud isik võib lubaduse kuni teo tegemiseni tagasi võtta või selle tingimusi muuta, kui tagasivõtmine või tingimuste muutmine tehakse teatavaks samal viisil kui tasu lubamine. Tasulubaduse tagasivõtmine kehtib ka isiku suhtes, kes teab tasulubaduse tagasivõtmisest.

(2) Tasu lubamisel võib tasu lubanud isik loobuda õigusest lubadus tagasi võtta. Kui teo tegemiseks on määratud tähtaeg, siis ei saa lubadust tagasi võtta, kui lubaduse sisust ei tulene teisiti.

(3) Tasulubaduse tagasivõtmise korral peab tasu lubanud isik hüvitama teisele isikule tema poolt heauskselt lubadusele tuginedes tehtud kulutused, kui tasu lubanud isik ei tõenda, et kulutusi teinud isik ei oleks saanud ega suutnud teha tegu, mille eest tasu lubati. Teiste isikute kulutused kokku hüvitatakse kuni lubatud tasu ulatuses.

§ 1007. Teo tegemine mitme isiku poolt eraldi

(1) Kui teo, mille eest tasu lubati, tegid mitu isikut erineval ajal, kuulub tasu teo esimesena teinud isikule.

(2) Kui teo tegid mitu isikut eraldi, kuid samaaegselt, kuulub igaühele neist võrdne osa tasust. Kui tasu ei saa selle olemuse tõttu jagada või kui tasulubaduse tingimuste järgi peab tasu saama üksnes üks isik, heidavad tasu saama õigustatud isikud omavahel liisku.

§ 1008. Mitme isiku ühine osalemine teo tegemisel

(1) Kui teo tegemisel, mille eest tasu lubati, osales mitu isikut, tuleb tasu jagada nende vahel õiglaselt, arvestades igaühe osa soovitud tulemuse saavutamisel.

(2) Kui teo tegijad vaidlevad selle üle, kuidas nende vahel tasu jagada, võib tasu lubaja keelduda tasu maksmisest, kuni teo tegijad on omavahelise vaidluse tasu jagamise üle lõpetanud. Sel juhul võib iga teo tegija nõuda tasu hoiustamist teo tegijatele ühiselt.

(3) Kui tasu ei saa selle olemuse tõttu mitme isiku vahel jagada või kui tasu lubamise tingimuste järgi peab tasu saama vaid üks isik, heidavad tasu saama õigustatud isikud omavahel liisku.

2. jagu
Konkurss

§ 1009. Konkursi tingimused

(1) Tasu avalikul lubamisel teatud teo parima tegemise eest (konkurss) tuleb mõistlikul viisil teatavaks teha konkursi ese, teo või selle pakkumise tegemise viis ja tähtaeg ning parima teo või pakkumise väljaselgitamise tähtaeg ja kord, samuti tasu lubaja (konkursi korraldaja) ja muud konkursi läbiviimiseks vajalikud asjaolud.

(2) Konkursi korraldaja võib konkursist loobuda või konkursi teatavaks tehtud tingimusi muuta üksnes juhul, kui see on konkursi tingimustes ette nähtud ja konkursist loobumine või tingimuste muutmine tehakse teatavaks samal viisil kui konkurss või selle tingimused.

(3) Kui konkursi korraldaja on konkursist loobunud või selle tingimusi muutnud, peab ta hüvitama teistele isikutele nende poolt heauskselt konkursi tingimustele tuginedes tehtud mõistlikud kulutused, kui konkursi korraldaja ei tõenda, et kulutusi teinud isik ei oleks konkursi esemeks olevat tegu saanud ega suutnud teha.

§ 1010. Pakkumise tagasivõtmine ja muutmine

(1) Pakkuja võib pakkumise tagasi võtta kuni konkursi tingimustes määratud pakkumise tegemiseks ettenähtud tähtaja lõpuni, kui konkursi tingimustes ei ole ette nähtud teisiti.

(2) Pakkuja võib pakkumist muuta või täiendada üksnes tähtaja jooksul, mil pakkumist saab vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule tagasi võtta ning üksnes konkursi tingimustes ettenähtud ulatuses.

§ 1011. Pakkumisega seotud kulutuste hüvitamine

Pakkuja või teo teinud isik võib nõuda konkursil osalemise tõttu tehtud kulutuste hüvitamist juhul, kui selline võimalus on ette nähtud seadusega või konkursi tingimustes.

§ 1012. Konkursi kohta tehtud otsus

(1) Otsuse selle kohta, kas tegu või pakkumine vastab konkursi tingimustele ja millist mitmest teost või pakkumisest tuleb eelistada, teeb konkursi tingimustes nimetatud isik, viimase puudumisel aga konkursi korraldaja.

(2) Konkursi kohta tehtud otsus on asjaosalistele siduv ning seda ei saa kohtus vaidlustada. Käesolevas lõikes sätestatu ei välista ega piira konkursi tingimuste rikkumise tõttu tekitatud kahju hüvitamise nõuete esitamist konkursi korraldaja vastu.

(3) Kui konkursi tingimustes ei ole parima pakkumise valimise viisi määratud, võib konkursi korraldaja kuulutada parimaks pakkumise, mis talle kõige rohkem sobib.

(4) Pakkumist või tegu ei või konkursil arvesse võtta, kui see tehti pärast konkursi tingimustes määratud tähtaja möödumist.

(5) Konkursi korraldaja võib tagasi lükata kõik pakkumised, kui selline võimalus on konkursi tingimustes ette nähtud.

(6) Otsus konkursi kohta tuleb teha ja pakkujaid või teo teinud isikuid sellest teavitada konkursi tingimustes ettenähtud tähtaja jooksul.

§ 1013. Õiguste üleandmise nõue

Konkursi korraldaja võib nõuda teo teinud isiku või pakkuja esitatud teose või muu töö tulemuse autoriõiguse, muu sellesarnase õiguse või omandi üleandmist üksnes juhul, kui üleandmise kohustus oli ette nähtud konkursi tingimustes.

50. peatükk
ASJA ETTENÄITAMINE

§ 1014. Asja ettenäitamise nõue

Asja valdaja vastu asjaga seotud nõuet omav isik või isik, kes tahab kontrollida sellise nõude olemasolu või puudumist, võib nõuda valdajalt asja ettenäitamist või asja ülevaatamise võimaldamist, kui tal on selleks õigustatud huvi.

§ 1015. Dokumendiga tutvumine

Teise isiku valduses oleva dokumendiga tutvumise vastu õigustatud huvi omav isik võib valdajalt nõuda dokumendiga tutvumise lubamist, kui dokument on koostatud dokumendiga tutvuda sooviva isiku huvides või kui dokumendis on kajastatud selle isiku ja dokumendi valdaja vaheline õigussuhe või nendevahelise tehingu ettevalmistamine.

§ 1016. Asja või dokumendi ettenäitamise koht

Asi või dokument tuleb ette näidata või sellega tutvumist võimaldada asja või dokumendi asukohas. Mõjuval põhjusel võib kumbki pool nõuda asja või dokumendi ettenäitamist või sellega tutvumise võimaldamist muus kohas.

§ 1017. Riisiko ja kulud

Asja või dokumendi ettenäitamise või tutvumisega seotud riisiko ja kulud kannab ettenäitamist või tutvumist nõudnud isik. Valdaja võib keelduda ettenäitamisest või tutvumise võimaldamisest kuni kulude tasumiseni ja ettenäitamise või tutvumisega seotud ohu vastu tagatise andmiseni.

51. peatükk
KÄSUNDITA ASJAAJAMINE

§ 1018. Käsundita asjaajamise mõiste

(1) Kui isik (käsundita asjaajaja) teeb midagi teise isiku (soodustatu) kasuks, ilma et viimane oleks talle andnud õiguse tegu teha või kohustanud teda tegu tegema, on käsundita asjaajajal käesoleva seaduse §-des 1019–1023 sätestatud õigused ja kohustused, kui:
1) soodustatu kiidab asjaajamise heaks;
2) asjaajamisele asumine vastab soodustatu huvile ja tegelikule või eeldatavale tahtele;
3) asjaajamisele asumata jätmise korral jääks õigeaegselt täitmata soodustatu seadusest tulenev kohustus kolmandat isikut ülal pidada või on asjaajamisele asumine muul põhjusel avalikes huvides oluline.

(2) Käsundita asjaajamisega ei ole tegemist, kui isikul puudub tahe tegutseda teise isiku kasuks.

§ 1019. Käsundita asjaajaja eksimus soodustatu isikus

Kui käsundita asjaajaja ei tea, kes on soodustatu, või kui ta peab soodustatuks ekslikult vale isikut, tulenevad asjaajamisest õigused ja kohustused tegelikult soodustatule.

§ 1020. Soodustatu teavitamine

(1) Enne asjaajamisele asumist peab käsundita asjaajaja soodustatule asjaajamisele asumise kavatsusest teatama ja ootama ära soodustatu edasise otsuse asjaajamise kohta, välja arvatud juhul, kui eelnev teatamine ei ole võimalik soodustatu või avalikke huve kahjustamata või kui seda ei saa käsundita asjaajajalt mõistlikult oodata.

(2) Asjaajamisele asumise korral sellest soodustatule eelnevalt teatamata peab käsundita asjaajaja soodustatule asjaajamisest esimesel võimalusel teatama. Kui see on võimalik ja käsundita asjaajajalt mõistlikult oodatav, peab käsundita asjaajaja ootama ära soodustatu edasise otsuse asjaajamise kohta.

(3) Muus osas kohaldatakse käsundita asjaajaja teatamiskohustusele vastavalt käesoleva seaduse §-s 624 sätestatut.

§ 1021. Väljaandmiskohustus

(1) Käsundita asjaajaja poolt asjaajamisel saadu väljaandmise kohustusele kohaldatakse vastavalt käesoleva seaduse §-s 626 sätestatut.

(2) Kui käsundita asjaajaja on piiratud teovõimega, peab ta asjaajamisel saadu soodustatule välja andma alusetu rikastumise sätete järgi.

§ 1022. Käsundita asjaajaja hoolsus

(1) Käsundita asjaajaja peab asjaajamisel arvestama soodustatu huve ning lähtuma tema tegelikust või eeldatavast tahtest. See ei kehti, kui soodustatu huvide arvestamine oleks vastuolus avalike huvidega.

(2) Kui asjaajamise eesmärk on soodustatut vahetult ähvardava olulise ohu tõrjumine, vastutab käsundita asjaajaja soodustatule asjaajamisel tekitatud kahju eest üksnes tahtluse või raske hooletuse korral.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud vastutuse piirangut ei kohaldata juhul, kui käsundita asjaajaja võib nõuda tasu vastavalt käesoleva seaduse § 1023 lõikes 2 sätestatule.

(4) Kui käsundita asjaajaja teadis või pidi teadma, et asjaajamine ei vasta soodustatu tahtele ja see tahe ei olnud vastuolus avalike huvide ega seadusega, vastutab käsundita asjaajaja igasuguse asjaajamise tõttu soodustatule tekitatud kahju eest. Käsundita asjaajaja vabaneb vastutusest, kui ta tõendab, et kahju oleks tekkinud ka asjaajamise ülevõtmiseta.

(5) Kui käsundita asjaajaja on piiratud teovõimega, vastutab ta soodustatule tekitatud kahju eest üksnes kahju õigusvastaselt tekitamise sätete järgi.

§ 1023. Kulutuste hüvitamine ja tasu maksmine

(1) Käsundita asjaajaja võib nõuda, et soodustatu hüvitaks talle asjaajamisel tehtud kulutused ja vabastaks ta asjaajamisel võetud kohustustest. Kulutuste hüvitamist ja asjaajamisel võetud kohustustest vabastamist võib käsundita asjaajaja nõuda ulatuses, milles käsundita asjaajaja võis kulutuste tegemist või kohustuste võtmist pidada mõistlikult vajalikuks.

(2) Oma majandus- või kutsetegevuses tegutsenud käsundita asjaajaja võib nõuda soodustatult asjaajamise eest mõistlikku tasu. Käsundita asjaajaja ei või soodustatult tasu nõuda, kui käsundita asjaajajal on kolmanda isikuga sõlmitud lepingust tulenevalt õigus nõuda tasu kolmandalt isikult.

(3) Kui vastavalt asjaoludele on ilmne, et asjaajamisele asumisel ei olnud käsundita asjaajajal kavatsust nõuda soodustatult kulutuste hüvitamist või tasu maksmist, siis ei ole tal käesoleva paragrahvi lõigetest 1 ja 2 tulenevaid õigusi.

§ 1024. Mittenõuetekohane asjaajamine

(1) Kui käsundita asjaajajal puudus käesoleva seaduse § 1018 lõike 1 punktides 2 ja 3 nimetatud õigustus asjaajamisele asumiseks ja kui soodustatu ei kiitnud asjaajamist heaks, peab asjaajaja kõrvaldama soodustatule asjaajamisest tulenenud tagajärjed ja hüvitama asjaajamisest tekkinud kahju.

(2) Kui käsundita asjaajaja ei saanud asjaajamisele asumisel aru ega pidanudki aru saama, et tal puudub asjaajamisele asumise õigustus vastavalt käesoleva seaduse § 1018 lõikele 1, ei pea ta kõrvaldama soodustatule asjaajamisest tulenenud tagajärgi, kuid peab hüvitama kahju, mis on tekkinud asjaajamisel vajaliku hoolsuse puudumisest. Kui asjaajamise eesmärk oli soodustatut vahetult ähvardava olulise ohu tõrjumine, vastutab asjaajaja üksnes kahju eest, mille ta on soodustatule tekitanud tahtluse või raske hooletusega.

(3) Kui käsundita asjaajaja ei saanud asjaajamisele asumisel aru ega pidanudki aru saama, et tal puudub asjaajamisele asumise õigustus vastavalt käesoleva seaduse § 1018 lõikele 1, peab asjaajaja siiski teatama soodustatule kõigist asjaajamisega seotud olulistest asjaoludest ning andma soodustatu nõudmisel talle teavet asjaajamise kohta, samuti esitama soodustatule ülevaate asjaajamisega seotud kuludest ja tuludest koos arvestuse aluseks olevate andmetega.

(4) Kui käsundita asjaajaja ei saanud asjaajamisele asumisel aru ega pidanudki aru saama, et tal puudub asjaajamisele asumise õigustus vastavalt käesoleva seaduse § 1018 lõikele 1, peab soodustatu andma seoses asjaajamisega saadu asjaajajale välja alusetu rikastumise sätete järgi.

§ 1025. Kahju hüvitamine käsundita asjaajajale

(1) Kui käsundita asjaajaja tegutses soodustatut vahetult ähvardava olulise ohu tõrjumise eesmärgil, võib ta soodustatult nõuda sellise ohu tõrjumisega seotud iseloomuliku riski tagajärjel tekkinud kahju hüvitamist. Soodustatult ei või nõuda kahju hüvitamist, kui kahju peab hüvitama käsundita asjaajaja töö- või käsundiandja või sotsiaal- või ravikindlustuse andja.

(2) Kui käsundita asjaajaja tegutses asjaajamisele asumisel ühtlasi enda huvides, tuleb kahjuhüvitise suuruse määramisel mõistlikult arvesse võtta kahjulikke tagajärgi, mis ohuolukorrast tulenevalt teda ennast ähvardasid.

§ 1026. Asjaajamine enda huvides

(1) Käesoleva seaduse §-des 1018–1024 sätestatut ei kohaldata, kui keegi ajab võõraid asju, arvates, et tegemist on tema oma asjadega.

(2) Kui keegi ajab võõraid asju nagu enda omi, kuigi ta teab, et ta ei ole selleks õigustatud, või peab seda teadma, kohaldatakse käesoleva seaduse § 1022 lõigetes 1 ja 5 ning § 1024 lõikes 1 sätestatut. Kui soodustatu esitab asjaajaja vastu käesoleva seaduse § 1022 lõikes 1 nimetatud kohustuse rikkumisest tuleneva nõude või § 1022 lõikes 5 või § 1024 lõikes 1 nimetatud nõude, võib asjaajaja nõuda asjaajamisel tehtud kulutuste hüvitamist vastavalt alusetu rikastumise sätetele.

52. peatükk
ALUSETU RIKASTUMINE

1. jagu
Üldsätted

§ 1027. Alusetu rikastumise mõiste

Isik peab käesolevas peatükis sätestatud alustel ja ulatuses andma teisele isikule välja temalt õigusliku aluseta saadu.

2. jagu
Kohustuse täitmisena saadu tagasinõudmine

§ 1028. Kohustuse täitmisena saadu tagasinõudmise alused

(1) Kui isik (saaja) on teiselt isikult (üleandja) midagi saanud olemasoleva või tulevase kohustuse täitmisena, võib üleandja saadu saajalt tagasi nõuda, kui kohustust ei ole olemas, kohustust ei teki või kui kohustus langeb hiljem ära.

(2) Üleandja ei või saajalt saadut tagasi nõuda, kui:
1) üleandmisega täideti mittetäielik kohustus;
2) õigus nõuda kohustuse täitmist oli üleandmise hetkeks aegunud;
3) tühise tehingu täitmisena saadu tagasinõudmine oleks vastuolus tehingu tühisust ettenägeva sättega või sellise sätte eesmärgiga.

§ 1029. Võlausaldaja korraldusena kolmandale isikule üleantu tagasinõudmine

Kui üleandja on võlausaldaja või isiku korraldusel, keda ta ekslikult peab võlausaldajaks, täitnud kohustuse kolmandale isikule, võib üleandja käesoleva seaduse § 1028 lõikes 1 nimetatud juhul nõuda üleantu tagastamist üksnes võlausaldajalt või isikult, keda ta ekslikult pidas võlausaldajaks.

§ 1030. Kolmanda isiku kasuks sõlmitud lepingu täitmisena üleantu tagasinõudmise erisused

(1) Kui üleandja on saajale midagi üle andnud saaja kasuks sõlmitud lepingu täitmisena, võib üleandja käesoleva seaduse § 1028 lõikes 1 nimetatud juhul saajale üleantu tagastamist nõuda ka teiselt lepingupoolelt või isikult, keda ta ekslikult pidas lepingupooleks.

(2) Kui teine lepingupool või lepingupooleks peetud isik ei teadnud ega pidanudki teadma, et lepingut või lepingust tulenevat kohustust, mida täita sooviti, ei ole olemas, võib saadu tagastamist nõuda üksnes saajalt.

§ 1031. Üleantu tagasinõudmise erisused nõude loovutamisel

Kui pärast nõude loovutamist on loovutatud nõudele vastava kohustuse täitmisena uuele võlausaldajale midagi üle antud ja loovutatud nõuet ei ole olemas, nõuet ei teki või kui nõue langeb hiljem ära, võib üleandja nõuda üleantu tagastamist ka nõude loovutanud isikult.

§ 1032. Nõude ulatus

(1) Käesoleva seaduse § 1028 lõikes 1 nimetatud juhul võib üleandja saajalt tagasi nõuda saadu ja sellest saadud kasu. Üleantud eseme hävimise, äratarvitamise, kahjustumise või äravõtmise korral võib nõuda ka selle eest hüvitisena omandatu väljaandmist.

(2) Kui saadu väljaandmine ei ole saadu olemuse tõttu või muul põhjusel võimalik, peab saaja hüvitama saadu hariliku väärtuse tagasinõudmise õiguse tekkimise ajal.

§ 1033. Nõude ulatus rikastumise äralangemise korral

(1) Saaja ei pea saadut tagastama ega selle väärtust hüvitama ulatuses, milles ta ei ole saadu hävimise, äratarvitamise või kahjustumise tõttu või muul põhjusel saadu või selle väärtuse võrra rikastunud.

(2) Kui saaja uskus saadu omamise kestmisse ja on sellest tulenevalt teinud kulutusi, peab ta saadu välja andma või selle väärtuse hüvitama üksnes juhul, kui talle hüvitatakse tema poolt tehtud kulutused.

(3) Saadu väljaandmise või väärtuse hüvitamise kulud ja saadu juhusliku hävimise ja kahjustumise riisikot üleandmisel kannab üleandja.

§ 1034. Nõude esitamise piirangud vastastikuse lepingu tühisuse korral

(1) Kui vastastikune leping on tühine, võib saaja lepingu kohaselt saadu tagastamise nõude suhtes tugineda käesoleva seaduse § 1033 lõikes 1 sätestatule üksnes juhul, kui leping on tühine saaja piiratud teovõime või üleandja ähvarduse või vägivalla tõttu.

(2) Kui vastastikune leping on tühine, ei ole saaja kohustatud saadut välja andma ega selle väärtust hüvitama, kui saadu hävis või halvenes asjaolu tõttu, mille eest lepingu kehtivuse korral oleks vastutanud üleandja.

(3) Kui vastastikune leping on tühine, peavad lepingupooled nende poolt saadu välja andma või selle väärtuse hüvitama samaaegselt. Vastavalt kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 111 sätestatut.

§ 1035. Saaja vastutus üleandmise aluse puudumisest teadmise korral

(1) Käesoleva seaduse §-s 1033 sätestatut ei kohaldata juhul, kui saaja üleandmise ajal teadis või pidi teadma asjaoludest, mis annavad aluse saadu tagasinõudmiseks vastavalt käesolevas peatükis sätestatule.

(2) Käesoleva seaduse §-s 1033 sätestatut ei kohaldata ka juhul, kui saadu hävimine, äratarvitamine või kahjustumine või saadule kulutuste tegemine on toimunud pärast seda, kui saaja sai teada või pidi teada saama asjaoludest, mis annavad aluse üleantu tagasinõudmiseks vastavalt käesolevas peatükis sätestatule.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhtudel peab saaja:
1) välja andma saadust saadud kasu;
2) maksma saadud raha eest intressi seadusega sätestatud suuruses;
3) hüvitama saadust saamata jäänud tulu, mida saaja oleks korrapärase majandamise reegleid järgides võinud saada.

(4) Saadu hävimise või kahjustumise korral peab saaja, kes teadis või pidi teadma asjaoludest, mis annavad aluse saadu tagasinõudmiseks vastavalt käesolevas peatükis sätestatule, hüvitama üleandjale saadu hävimise või kahjustumise tõttu tekkinud kahju, kui hävimine või kahjustumine toimus saaja süül.

§ 1036. Väljaandmisnõue kolmanda isiku vastu

Kui saaja annab saadu tasuta üle kolmandale isikule ja saajalt ei ole võimalik hüvitist saada, peab kolmas isik saadu vastavalt käesolevas peatükis sätestatule välja andma.

3. jagu
Hüvitamine õiguse rikkumise korral

§ 1037. Väärtuse hüvitamise nõue õiguse rikkumise korral

(1) Õigustatud isiku nõusolekuta tema omandit, muud õigust või valdust käsutamise, kasutamise, äratarvitamise, ühendamise, segamise või ümbertöötamisega või muul viisil rikkunud isik (rikkuja) peab õigustatud isikule hüvitama rikkumise teel saadu hariliku väärtuse.

(2) Kui õigustatud isiku omandi või muu õiguse rikkumine seisneb selle käsutamises rikkuja poolt, võib õigustatud isik käsutustehingu kehtetuse korral nõuda rikkujalt saadu hariliku väärtuse hüvitamist juhul, kui ta kiidab käsutustehingu vastavalt tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 114 lõikes 2 sätestatule heaks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud harilikku väärtust hinnatakse rikkumise aja seisuga. Tasulise käsutuse korral loetakse harilikuks väärtuseks kokkulepitud tasu, kui õigustatud isik ei tõenda, et eseme väärtus oli sellest suurem või kui rikkuja ei tõenda, et eseme väärtus oli sellest väiksem.

(4) Kohustuse täitmisel täitmise vastuvõtmiseks õigustamata isikule võib kohustuse täitmise vastuvõtmiseks õigustatud isik nõuda õigustamata isikult saadu väljaandmist, kui täitmine on õigustatud isiku suhtes kehtiv või kui õigustatud isik kiidab selle vastavalt tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 114 lõikes 2 sätestatule heaks. [RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 1038. Väärtuse hüvitamise kohustuse piirangud

Rikkujal, kes ei teadnud oma õigustatuse puudumisest ega pidanudki sellest teadma, ei ole käesoleva seaduse § 1037 lõigetes 1 ja 4 sätestatud kohustusi niivõrd, kuivõrd ta ei ole rikkumise teel saadu väärtuse ulatuses enam rikastunud ajal, mil ta enda vastu nõude esitamisest teada sai või teada saama pidi. Rikastumise ulatuse kindlaksmääramisel ei võeta arvesse saadu omandamiseks tehtud kulutusi.

§ 1039. Pahauskse rikkuja vastutus

Rikkujalt, kes teadis oma õigustuse puudumisest või pidi sellest teadma, võib õigustatud isik lisaks saadu harilikule väärtusele nõuda ka rikkumisega saadud tulu väljaandmist. Rikkuja peab õigustatud isikule teatama, millist tulu ta rikkumisega saadust sai.

§ 1040. Tasuta käsutustehingu alusel üleantu tagasinõudmine

Eseme tasuta käsutamisel selleks õigustamata isiku poolt peab käsutuse alusel esemele õiguse saanud isik saadu õigustatud isikule välja andma, isegi kui käsutus on kehtiv. Vastavalt kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 1038 ja 1039 sätestatut.

4. jagu
Teise isiku kasuks tehtud kulutuste hüvitamine

§ 1041. Teise isiku kohustuse täitmisest tulenev nõue

Isik, kes on täitnud teise isiku kohustuse, olemata selleks õigustatud ega kohustatud, võib isikult, kelle kohustuse ta täitis, nõuda täitmiseks tehtud kulutuste hüvitamist niivõrd, kuivõrd see isik on kohustusest vabanemise tõttu rikastunud ajal, mil ta tema vastu kulutuste hüvitamise nõude esitamisest teada sai või teada saama pidi.

§ 1042. Kulutuste hüvitamise nõue

(1) Teise isiku esemele õigusliku aluseta kulutusi teinud isik võib nõuda teiselt isikult kulutuste hüvitamist ulatuses, milles isik, kelle esemele kulutusi tehti, on seeläbi rikastunud, võttes muu hulgas arvesse, kas need kulutused on sellele isikule kasulikud ning millised on olnud tema kavatsused eseme suhtes. Rikastumise ulatuse kindlakstegemisel võetakse aluseks aeg, mil isik, kelle esemele kulutusi tehti, saab oma eseme tagasi või saab muul viisil eseme väärtuse suurenemist kasutama hakata.

(2) Kulutuste tegijal ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud nõudeõigust, kui:
1) isik, kelle esemele kulutusi tehti, nõuab kulutusi teinud isikult kulutustega tehtud parenduste äravõtmist ja parenduste äravõtmine on parendusi rikkumata võimalik;
2) kulutusi teinud isik ei ole temast tulenevate asjaolude tõttu teisele isikule kulutuste tegemise kavatsusest õigeaegselt teatanud;
3) isik, kelle esemele kulutusi tehti, vaidles eelnevalt kulutuste tegemisele vastu;
4) kulutuste tegemine esemele oli seadusest või lepingust tulenevalt keelatud.

53. peatükk
KAHJU ÕIGUSVASTANE TEKITAMINE

1. jagu

§ 1043. Õigusvastaselt tekitatud kahju hüvitamine

Teisele isikule (kannatanu) õigusvastaselt kahju tekitanud isik (kahju tekitaja) peab kahju hüvitama, kui ta on kahju tekitamises süüdi või vastutab kahju tekitamise eest vastavalt seadusele.

§ 1044. Muul alusel esitatavad nõuded

(1) Käesolevas peatükis sätestatu ei välista ega piira kannatanu õigust nõuda kahju hüvitamist muul kui käesolevas peatükis sätestatud õiguslikul alusel ega muude nõuete esitamist, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

(2) Lepingulise kohustuse rikkumisest tuleneva kahju hüvitamist ei või käesolevas peatükis sätestatud alusel nõuda, kui seadusest ei tulene teisiti. Lepingulise kohustuse rikkumisest tuleneva kahju hüvitamist saab käesolevas peatükis sätestatud alusel nõuda juhul, kui rikutud lepingulise kohustuse eesmärk oli muu, kui sellise kahju ärahoidmine, mille hüvitamist nõutakse.

(3) Lepingulise kohustuse rikkumise tulemusena isiku surma põhjustamise või talle kehavigastuse või tervisekahjustuse tekitamise korral vastutab kahju tekitaja selle eest ka käesolevas peatükis sätestatud alustel.

§ 1045. Kahju tekitamise õigusvastasus

(1) Kahju tekitamine on õigusvastane eelkõige siis, kui see tekitati:
1) kannatanu surma põhjustamisega;
2) kannatanule kehavigastuse või tervisekahjustuse tekitamisega;
3) kannatanult vabaduse võtmisega;
4) kannatanu isikliku õiguse rikkumisega;
5) kannatanu omandi või sellega sarnase õiguse või valduse rikkumisega;
6) isiku majandus- või kutsetegevusse sekkumisega;
7) seadusest tulenevat kohustust rikkuva käitumisega;
8) heade kommete vastase tahtliku käitumisega.

(2) Kahju tekitamine ei ole õigusvastane, kui:
1) kahju tekitamise õigus tuleneb seadusest;
2) kannatanu nõustus kahju tekitamisega, välja arvatud juhul, kui nõusoleku andmine on vastuolus seaduse või heade kommetega;
3) kahju tekitaja tegutses hädakaitse- või hädaseisundis;
4) kahju tekitaja kasutas oma õiguse teostamiseks või kaitseks õigustatult omaabi.

(3) Seadusest tuleneva kohustuse rikkumisega kahju tekitamine ei ole õigusevastane, kui kahju tekitaja poolt rikutud sätte eesmärk ei olnud kannatanu kaitsmine sellise kahju tekkimise eest.

(4) Kahju tekitanud teole kihutaja või kaasaaitaja käitumine loetakse võrdseks kahju tekitaja käitumisega ja nad vastutavad kahju tekitamise eest samadel alustel kahju tekitajaga.

§ 1046. Isiklike õiguste kahjustamise õigusvastasus

(1) Isiku au teotamine, muu hulgas ebakohase väärtushinnanguga, isiku nime või kujutise õigustamatu kasutamine, eraelu puutumatuse või muu isikliku õiguse rikkumine on õigusvastane, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti. Õigusvastasuse tuvastamisel tuleb arvestada rikkumise liiki, põhjust ja ajendit, samuti suhet rikkumisega taotletud eesmärgi ja rikkumise raskuse vahel.

(2) Isikliku õiguse rikkumine ei ole õigusvastane, kui rikkumine on õigustatud, arvestades muid seadusega kaitstud hüvesid ja kolmandate isikute või avalikkuse huve. Õigusvastasuse tuvastamisel tuleb sellisel juhul lähtuda erinevate kaitstud hüvede ja huvide võrdlevast hindamisest.

§ 1047. Ebaõigete andmete avaldamise õigusvastasus

(1) Isiklike õiguste rikkumine või isiku majandus- või kutsetegevusse sekkumine isiku või tema tegevuse kohta ebaõigete andmete avaldamise või faktilist laadi andmete mittetäieliku või eksitava avaldamisega on õigusvastane, kui avaldaja ei tõenda, et ta ei teadnud avaldamisel andmete ebaõigsusest või mittetäielikkusest ega pidanudki sellest teadma.

(2) Teise isiku au teotava või teisele isikule majanduslikult kahjuliku asjaolu avaldamine loetakse õigusvastaseks, kui avaldaja ei tõenda, et avaldatud asjaolu vastab tegelikkusele.

(3) Hoolimata käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatust, ei loeta andmete või asjaolu avaldamist õigusvastaseks, kui avaldajal või isikul, kellele asjaolu avaldati, oli avaldamise suhtes õigustatud huvi ning avaldaja kontrollis andmeid või asjaolu põhjalikkusega, mis vastab võimaliku rikkumise raskusele.

(4) Ebaõigete andmete avaldamise korral võib kannatanu andmete avaldamise eest vastutavalt isikult nõuda andmete ümberlükkamist või paranduse avaldamist avaldaja kulul, sõltumata sellest, kas andmete avaldamine oli õigusvastane.

§ 1048. Asjatundja ebaõige arvamuse õigusvastasus

Teisele isikule varalises küsimuses ebaõiget teavet või ebaõige arvamuse andnud või teabe või arvamuse, vaatamata uutele teadmistele, parandamata jätnud asjatundja käitumine loetakse õigusvastaseks, kui kahju tekitajale kuulub tema kutsealase tegevuse tõttu eriline usaldusseisund ja teabe või arvamuse saaja võis sellele usaldusele tugineda.

§ 1049. Majandus- või kutsetegevuse seiskamise õigusvastasus

Teise isiku majandus- või kutsetegevuse oluliseks ajaks täieliku või osalise seiskamise põhjustamine loetakse õigusvastaseks, kui see toimus tegevusse õigusvastase ähvarduse, lubamatu boikoti, demonstratsiooni või streigiga sekkumise tagajärjel või muul viisil, mis on vahetult suunatud isiku majandus- või kutsetegevuse seiskamisele.

§ 1050. Süü vastutuse alusena

(1) Kahju tekitaja ei vastuta kahju tekitamise eest, kui ta tõendab, et ei ole kahju tekitamises süüdi, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

(2) Käesoleva peatüki tähenduses arvestatakse isiku süü hindamisel muu hulgas tema olukorda, vanust, haridust, teadmisi, võimeid ja muid isiklikke omadusi.

(3) Kui kahju hüvitamise eest vastutab mitu isikut, kellest üks või mitu on vastavalt seadusele kohustatud hüvitama õigusvastaselt tekitatud kahju, sõltumata oma süüst, tuleb kahju hüvitamise eest vastutavate isikute käitumise süülisust ja süü vormi võtta arvesse hüvitamiskohustuse jagunemisel kahju hüvitamise eest vastutavate isikute omavahelises suhtes.

§ 1051. Vastutuse välistamise või piiramise lubamatus

Kokkulepe, millega välistatakse või piiratakse vastutust õigusvastaselt ja tahtlikult kahju tekitamise eest, on tühine.

§ 1052. Vastutuse piirangud

(1) Alla 14-aastane isik ei vastuta enda tekitatud kahju eest.

(2) Isik ei vastuta enda tekitatud kahju eest, kui kahju on tekitatud seisundis, milles isik ei võinud mõista oma tegude tähendust või neid juhtida. Alkohoolsest joogist või narkootilise või psühhotroopse toimega ainest tingitud mööduvaid häireid võetakse arvesse üksnes juhul, kui kahju tekitaja sattus sellisesse olukorda muul põhjusel kui oma süül.

(3) Isik, kes käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 kohaselt ei vastuta tekitatud kahju eest, vastutab siiski enda tekitatud kahju eest, kui kahju tekitaja vanust, arengut, vaimset seisundit, teo liiki, asjaosaliste majanduslikku olukorda, sealhulgas olemasolevat või selliselt isikult tavaliselt eeldatavat kindlustatust, ja muid asjaolusid arvestades oleks vastutusest vabastamine kannatanu suhtes ebaõiglane.

§ 1053. Vastutus laste ja hoolduse alla antud isikute tekitatud kahju eest

(1) Alla 14-aastase isiku poolt teisele isikule õigusvastaselt tekitatud kahju eest vastutavad, sõltumata oma süüst, tema vanemad või eestkostja.

(2) Vanemad või eestkostja vastutavad, sõltumata oma süüst, ka 14–18-aastase isiku poolt teisele isikule tekitatud kahju eest, kui nad ei tõenda, et nad on teinud kõik, mida saab mõistlikult oodata, et ära hoida kahju tekitamist.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud juhul vastutab lapse tekitatud kahju eest ka isik, kes lepinguga kohustus tema üle järelevalvet teostama.

(4) Kui kahju õigusvastase tekitamise eest vastutab ka laps ise, on lapse ja vanemate, eestkostja või käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud isiku omavahelises suhtes vastutavaks üksnes vanemad, eestkostja või käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud isik.

(5) Vaimse puude tõttu eestkoste alla antud piiratud teovõimega isiku poolt teisele isikule õigusvastaselt tekitatud kahju eest vastutab isiku eestkostja, kui ta ei tõenda, et ta on teinud kõik, mida temalt saab mõistlikult

oodata, et ära hoida eestkostetava poolt kahju tekitamist. Kui kahju tekitamise eest vastutab ka eestkostetav ise, eeldatakse, et nende omavahelises suhtes on vastutavaks eestkostja.

§ 1054. Vastutus teise isiku eest

(1) Kui isik kasutab teist isikut pidevalt oma majandus- või kutsetegevuses, vastutab ta selle isiku poolt õigusvastaselt tekitatud kahju eest nagu enda tekitatud kahju eest, kui kahju tekitamine oli seotud selle majandus- või kutsetegevusega.

(2) Kui isik kasutab teist isikut oma kohustuse täitmisel, vastutab ta selle isiku poolt õigusvastaselt tekitatud kahju eest nagu enda tekitatud kahju eest, kui kahju tekitati või kahju tekitamine sai võimalikuks seoses selle kohustuse täitmisega.

(3) Kui isik teeb teise isiku ülesandel teatud toimingu, vastutab ülesande andja ülesande täitmise käigus õigusvastaselt tekitatud kahju eest nagu enda poolt tekitatud kahju eest, kui kahju tekitati või kahju tekitamine sai võimalikuks seoses ülesande täitmisega ja ülesande andjal oli vastavalt tema ja kahju tekitanu vahelisele suhtele kontroll kahju tekitanu käitumise üle.

§ 1055. Kahju tekitava tegevuse keelamine

(1) Kui kahju õigusvastane tekitamine on kestev või kui kahju õigusvastase tekitamisega ähvardatakse, võib kannatanu või isik, keda ähvardati, nõuda kahju tekitava käitumise lõpetamist või sellega ähvardamisest hoidumist. Kehavigastuse tekitamise, tervise kahjustamise, eraelu puutumatuse või muu isikuõiguste rikkumise puhul võib muu hulgas nõuda kahju tekitaja teisele isikule lähenemise keelamist (lähenemiskeeld), eluaseme kasutamise või suhtlemise reguleerimist või muude sarnaste abinõude rakendamist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kahju tekitava käitumise lõpetamist ei ole õigust nõuda, kui sellist käitumist tuleb mõistliku arusaama järgi taluda inimestevahelises kooselus või olulise avaliku huvi tõttu. Sellisel juhul võib kannatanu esitada õigusvastaselt tekitatud kahju hüvitamise nõude.

(3) Kui kahju õigusvastane tekitamine seisneb autoriõiguse, autoriõigusega kaasneva õiguse või tööstusomandiõiguse rikkumises, võib isik, kelle õigusi rikuti, nõuda:
1) rikkumisest hoidumist tulevikus rikkujalt ja isikult, kelle teenuseid kolmas isik kasutas õiguse rikkumise eesmärgil;
2) rikkumise kõrvaldamiseks tema õigusi rikkuvate kaupade ning põhiliselt kaupade tootmiseks või valmistamiseks vajalike materjalide ja seadmete suhtes mõistlike abinõude rakendamist, muu hulgas nende hävitamist või tagasivõtmist või lõplikku eemaldamist turustusvõrgust.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 2 nimetatud abinõude rakendamist võib nõuda, kui rikkumise raskus on proportsionaalne kohaldatava abinõu raskuse ning kolmandate isikute õiguste ja huvidega. Abinõude kohaldamist võib nõuda rikkuja kulul, välja arvatud juhul, kui see oleks ebamõistlik. Isik, kelle suhtes abinõude rakendamist nõutakse, võib taotleda kohtult, et abinõude rakendamise asemel kohustataks teda maksma isikule, kelle õigusi rikuti, rahalist hüvitist, kui ta ei ole tegutsenud tahtlikult ega hooletult, abinõude rakendamisest tekiks talle ebaproportsionaalselt suur kahju ja rahalist hüvitist võib pidada abinõude rakendamist taotlenud isiku jaoks piisavaks kompensatsiooniks
[RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

2. jagu
Vastutus suurema ohu allikaga tekitatud kahju eest

§ 1056. Vastutus suurema ohu allikaga tekitatud kahju eest

(1) Kahju põhjustamise korral eriti ohtlikule asjale või tegevusele iseloomuliku ohu tagajärjel vastutab kahju tekitamise eest, sõltumata oma süüst, ohu allikat valitsenud isik. Suurema ohu allikat valitsenud isik vastutab kannatanu surma põhjustamise, talle kehavigastuse või tervisekahjustuse tekitamise või tema asja kahjustamise eest, kui seadusest ei tulene teisiti.

(2) Asja või tegevust loetakse suurema ohu allikaks, kui selle olemuse või selle juures kasutatud ainete või vahendite tõttu võib isegi asjatundjalt oodatava hoolsuse rakendamise korral tekkida suur kahju või võib kahju tekkida sageli. Kui asjale või tegevusele sarnase ohu allika puhul on seadusega juba ette nähtud vastutus, sõltumata allikat valitsenud isiku süüst, eeldatakse, et asi või tegevus on suurema ohu allikas.

(3) Käesolevas jaos sätestatu ei välista ega piira nõuete esitamist muul õiguslikul alusel, muu hulgas nõude esitamist õigusvastaselt ja süüliselt tekitatud kahju hüvitamiseks.

§ 1057. Mootorsõiduki valdaja vastutus

Mootorsõiduki otsene valdaja vastutab mootorsõiduki käitamisel tekkinud kahju eest, välja arvatud juhul, kui:
1) kahjustatakse mootorsõidukiga veetavat asja, mida mootorsõidukis viibiv isik ei kanna seljas ega kaasas;
2) kahjustatakse mootorsõiduki valdajale hoiule antud asja;

3) kahju põhjustas vääramatu jõud või kannatanu tahtlik tegu, välja arvatud juhul, kui kahju tekkis õhusõiduki käitamisel;
4) kannatanu osales mootorsõiduki käitamisel;
5) kannatanut veeti tasuta ja väljaspool vedaja majandustegevust.

§ 1058. Ohtliku ehitise või asja omaniku vastutus

(1) Ehitise omanik vastutab selles toodetava, ladustatava või edastatava energia või tule-, kiirgus- või plahvatusohtlike, mürgiste või sööbivate või keskkonnaohtlike ainete tõttu või muul põhjusel ehitisest lähtuva erilise ohu tagajärjel tekkinud kahju eest. Asja omanik vastutab asjast lähtuva tule-, kiirgus- või plahvatusohtlike, mürgiste, söövitavate või keskkonnaohtlike omaduste tõttu või muul põhjusel asjast lähtuva erilise ohu tagajärjel tekkinud kahju eest.

(2) Kui ohtlik ehitis või asi võis kahju põhjustada, eeldatakse, et kahju põhjustati ehitisest või asjast lähtuva erilise ohu tagajärjel. See ei kehti, kui ehitist või asja on nõuetekohaselt käitatud ja käitamine ei olnud häiritud.

(3) Omanik ei vastuta käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatu alusel, kui:
1) kahju on tekkinud ohtliku ehitise omaniku valduses oleva tähistatud kinnisasja piires;
2) kahju on tekkinud vääramatu jõu tõttu;
3) kannatanu osales ohtliku ehitise või asja käitamisel.

(4) Kui ohtlikku ehitist või asja käitati nõuetekohaselt ja käitamine ei olnud häiritud, ei vastuta ehitise või asja omanik kannatanu asja kahjustamise eest niivõrd, kuivõrd asja ei ole kahjustatud oluliselt või seda on kahjustatud ulatuses, mis on kohalike olude järgi tavaline.

(5) Kui võib eeldada, et kahju on kannatanule tekkinud ohtlikust ehitisest või asjast lähtuva ohu tagajärjel, siis võib kannatanu nõuda ehitise või asja omanikult teavet ja dokumentide esitamist, mis on vajalikud ehitise või asja omaniku kindlakstegemiseks.

§ 1059. Vastutus ehitise eest

Ehitisealuse maa omanik või isik, kellel on muu asjaõigus, mille alusel ehitis on püstitatud, vastutab ehitise kokkuvarisemise tõttu, ehitiselt selle osade, jääpurikate või muu sellise eraldumise ja allalangemise tõttu tekkinud kahju eest, välja arvatud juhul, kui ta tõendab, et kahju põhjustas vääramatu jõud või kannatanu tegevus.

§ 1060. Loomapidaja vastutus

Loomapidaja vastutab looma poolt tekitatud kahju eest.

3. jagu
Vastutus puudusega toote eest

§ 1061. Tootja vastutus

(1) Tootja vastutab isiku surma või isikule kehavigastuse või tervisekahjustuse tekitamise eest, kui selle põhjustas puudusega toode.

(2) Kui puudusega toode põhjustas asja hävimise või kahjustumise, vastutab tootja seeläbi tekitatud kahju eest üksnes juhul, kui:
1) asi on sellist liiki, mida kasutatakse tavaliselt tarbimiseks väljaspool majandus- või kutsetegevust ja
2) kannatanu kasutas seda põhiliselt väljaspool majandus- või kutsetegevust ja
3) kahju suurus ületab summa, mis vastab 500 eurole.

(3) Tootja ei vastuta puuduse tõttu tootele endale tekkinud kahju eest.

(4) Puudusega ravimi eest vastutab tootja käesolevas jaos sätestatu alusel, kui seadusest ei tulene teisiti.

(5) Käesolevas jaos sätestatu ei välista ega piira nõuete esitamist muul õiguslikul alusel, muu hulgas õigusvastaselt ja süüliselt tekitatud kahju hüvitamise nõude esitamist.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 1062. Tootja

(1) Tootjaks loetakse järgmisi isikuid:
1) valmistoote, tooraine või toote osa valmistanud isikut;

2) ennast tootjana avaldanud isikut, kes näitab tootel oma nime, kaubamärgi või muu eraldustähise;
3) toote oma majandustegevuses Eestisse või Euroopa Liidu liikmesriiki müügi, üürimise, liisimise või muul viisil turustamise eesmärgil toonud isikut.

(2) Kui tootjat ei ole võimalik kindlaks teha, loetakse tootjaks iga isikut, kes on toote kannatanule üle andnud, kui ta ei nimeta kannatanule tootjat või talle toote üleandnud isikut mõistliku aja jooksul pärast kannatanu poolt vastava ettepaneku tegemist.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatut kohaldatakse ka Eestisse või Euroopa Liidu liikmesriiki toodud toodetele, mille puhul ei saa sissetoojat kindlaks teha, isegi kui tootja nimi on teada.

§ 1063. Toode

(1) Tooteks loetakse iga vallasasja, isegi kui see on osaks teisest vallasasjast või on saanud kinnisasja osaks, samuti elektrit ja arvutitarkvara.

(2) Toode on puudusega, kui see ei ole ohutu määral, mida isik on õigustatud ootama, arvestades kõiki asjaolusid, eelkõige:
1) toote avalikkusele esitlemise viisi ja tingimusi;
2) toote kasutusviisi, mida kannatanu võis mõistlikult eeldada;
3) sellise toote turule laskmise aega.

(3) Toodet ei loeta puudusega olevaks üksnes sel põhjusel, et hiljem on turule lastud paremate omadustega toode.

§ 1064. Tootja vabanemine vastutusest

(1) Tootja ei vastuta tootest tuleneva kahju eest, kui ta tõendab, et:
1) ta ei ole toodet turule lasknud;
2) esinevad asjaolud, mille põhjal võib eeldada, et tootja poolt toote turule laskmise ajal ei olnud tootel kahju põhjustanud puudust;
3) ta ei valmistanud toodet müügiks ega muul viisil turustamiseks ega valmistanud ega turustanud seda oma majandus- või kutsetegevuses;
4) puudus on tingitud sellest, et toode vastas turule laskmise ajal kehtinud kohustuslikele nõuetele;
5) puudust ei saanud avastada toote turule laskmise ajal tollaste teaduslike ja tehniliste teadmiste taseme järgi.

(2) Tooraine või toote osa tootja ei vastuta lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule kahju eest, kui ta tõendab, et tooraine või toote osa puudus on tingitud valmistoote konstruktsioonist või valmistoote tootja antud juhisest.

(3) Tootja vastutust ei või vähendada, kui kahju tekkis nii toote puuduse kui kolmanda isiku käitumise tulemusena.

§ 1065. Kannatanu tõendamiskohustus

Kannatanu peab tõendama kahju ja toote puuduse olemasolu ning põhjuslikku seost toote puuduse ja tekkinud kahju vahel.

§ 1066. Nõuete aegumine ja lõppemine

(1) Käesolevas jaos sätestatust tulenevad nõuded aeguvad kolme aasta jooksul, arvates päevast, millal kannatanu sai teada või pidi mõistlikult teada saama kahjust, puudusest ja tootja isikust.

(2) Sõltumata käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust, lõpevad käesolevas jaos sätestatust tulenevad nõuded kümne aasta möödumisel kahju põhjustanud toote turule laskmise päevale järgnevast päevast, välja arvatud juhul, kui selleks ajaks on kohtusse esitatud hagi.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatut ei kohaldata jõustunud kohtulahendiga tunnustatud või muust täitedokumendist tulenevale nõudele, samuti nõudele, mille olemasolu on lepinguga tunnistatud või kompromissilepingu alusel omandatud uuest õigusest tulenevale nõudele.

§ 1067. Sätete kohustuslikkus

Käesolevas jaos sätestatud tootja vastutust piirav või välistav kokkulepe on tühine.

11. osa

SEADUSE RAKENDAMINE

§ 1068. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub selle rakendusseaduses sätestatud ajast.

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/47/EÜ finantstagatiskokkulepete kohta (EÜT L 168, 27.6.2002, lk 43–50), viimati muudetud direktiiviga 2009/44/EÜ (ELT L 146, 10.6.2009, lk 37–43);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/65/EÜ, milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustust ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 90/619/EMÜ ning direktiive 97/7/EÜ ja 98/27/EÜ (EÜT L 271, 9.10.2002, lk 16–24), viimati muudetud direktiiviga 2007/64/EÜ (ELT L 319, 5.12.2007, lk 1–36);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/5/EÜ kreeditkorraldusega tehtud välismaksete kohta (EÜT L 43, 14.2.1997, lk 25–30);
[RT I, 29.06.2011, 1- jõust. 30.06.2011]

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/7/EL hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul (ELT L 48, 23.02.2011, lk 1–10);
[RT I, 05.04.2013, 1- jõust. 15.04.2013]

komisjoni direktiiv 2011/90/EL, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/48/EÜ I lisa II osa, milles sätestatakse lisaeeldused krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks (ELT L 296, 15.11.2011, lk 35–37);
[RT I, 03.12.2012, 1- jõust. 01.05.2013]

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta (ELT L 304, 22.11.2011, lk 64–88);
[RT I, 31.12.2013, 1- jõust. 13.06.2014]

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta (ELT L 60, 28.02.2014, lk 34–85);
[RT I, 11.03.2016, 1- jõust. 21.03.2016]

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/92/EL maksekontoga seotud tasude võrreldavuse, maksekonto vahetamise ja põhimaksekontole juurdepääsu kohta (ELT L 257, 28.08.2014, lk 214–246);
[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2016/97, mis käsitleb kindlustustoodete turustamist (uuesti sõnastatud) (ELT L 26, 02.02.2016, lk 19–59);
[RT I, 17.11.2017, 3- jõust. 01.10.2018]

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/2302, mis käsitleb pakettreise ja seotud reisikorraldusteenuseid ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83/EL ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 90/314/EMÜ (ELT L 326, 11.12.2015, lk 1–33).
[RT I, 28.12.2017, 3- jõust. 01.07.2018]